

RİSALE-İ NUR'UN ELEŞTİRİSİ

-KAPSAMLI ÖZET ELEŞTİRİ-

İBRAHİM YUSUF

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM: SAİD NURSÎ, NUR RİSALELERİ VE İLİM 7

- Said Nursî'nin Tahsil Hayatı 7
 Uyulması Gereken Yazdırılmış Eser Kuran'dır 9
 Peygamberin Rüyada Görülmesi 10
 Nur Risaleleri Kimin Eseridir? 12
 İlham Nedir, İlhamla İnsana Kesin Dini Bilgi Gelebilir mi 13
 Allah'ın Yardım ve Desteğinin Mahiyeti 21
 İhtarlar 22
 İradesiz, İhtiyarsız Eser Yazmak 23
 Her Suale Cevap Vermek, Hiç Kimseye Soru Sormamak 23
 Nur Risaleleri İle İktifa 25
 Risale-i Nur Tam Bir Tefsir Sayılır mı ? 27

2. BÖLÜM: NUR RİSALELERİ VE KURAN İLİMLERİ 28

- Tevafuklu Kuran 28
 Kuran Ayetlerinin Sayısı 29
 Kuran Harflerinin Sayısı 30
 Bir Dakikada Kuran'ın Hatmi 30

3. BÖLÜM: NUR RİSALELERİ'NDE EBCEDE VE CİFİR HESAPLARI 31

- Ehli Sünnet Alimleri Ebced Hesabına Nasıl Bakmaktadır 41
 Ebcedin Tanımı 43
 Ebced Hesabı 44
 Nur Risalelerine Göre Ebced ve Cifir Hesaplarının Delilleri 44
 Bir Hadis 44
 Hz. Ali'ye Nisbet Edilen Bir Kaside 44
 Cafer-i Sadık, Muhyiddin İbn Arabî 45
 Ediplerin Ebced Hesabını Kullanmaları 45
 Tevafuklar 46
 Tammât Ehlinin Yorumları 47
 Her Ayetin Zahiri ve Bâtını Vardır 48
 İşarî Tefsir 50
 Kuran'da Her Şey Vardır 51
 Nur Risaleleri'nde Bir Hadisin Ebcedî Yorumu: Ahirzamandan Haber Veren Mühim Bir Hadis 52

4. BÖLÜM: NUR RİSALELERİ'NDE HZ. ALİ 52

- Keramet-i Aleviye 53
 Celcelûtiye Kasidesi 54
 İmam Gazalî'nin Celcelûtiye Şerhi 56
 Hz. Ali'ye "Sekine" Sahifesinin Vahyi 56
 Keramet-i Gavsiye 57
 Salih Zatlar İnsanın Yardımına Yetişebilir mi 59
 Gayb Meselesi 60
 Nur Risaleleri'nde Hz. Ali İle İlgili Rivayetler 66
 Ben İlmin Şehriyim, Ali de Onun Kapısıdır 66
 Cemal ve Sıffın Vak'aları Hakkında 66
 Hz. Ali İçin Güneşin Geri Doğması 67
 Ya Rab! Soğuk ve Sıcakın Zahmetini Ona Gösterme 67
 Resul-i Ekrem, Hz. Ali'nin Hilâfetine Arzu Etmiş 67
 Ulûm-u Evvelîn ve Âhirîn 68
 Zâtı Ahmediye, Hz. Ali'ye Ferman Etmiş ki 68
 Vehhabilik İthamı 68
 Nur Risaleleri'nin İman, Kuran ve Hz. Ali İle Özdeşleştirilmesi 70
 Risale-i Nur Müntezipleri Kabre İmanla Gireler 70

5. BÖLÜM: NUR RİSALELERİ'NDE HADİSLER 71

- Hadis Kitaplarının Sağlamlık Açısından Tabakaları 73
 Zayıf Hadisler Dini Konularda delil Olabilir mi 74
 A- Genel Hadisler: 76
 Allah, İnsanı Rahman'ın Suretinde Yarattı 76
 Allah'ım Onun İzini Kes! 76
 Allâhumme Salli Alâ Seyyidinâ 77
 Beşikten Mezara Kadar İlim Peşinde Koşunuz 77
 Bir Adamın Seninle İmana Gelmesi 77
 Lisan-ı Ehl-i Cennet'ten Sayılan Fârisî Lisanı 78
 Bir Saat Tefekkür, Bin Sene İbâdetten Hayırlıdır 78
 Cehennem Dibi Düşen Taş 78

- Cenâb-ı Hak Nefse Demiş ki 79
 Cevşen-ül-Kebîr 79
 Dindar, İhtiyar Kadınların Dinine Tâbi Olun 82
 Güneş Bir Saat Tevakkuf Etmiş 83
 Hâme İsminde Bir Cinni 83
 Hz. Musa İle İlgili Bir Rivayet 83
 İnsanlar Helak Oldu, Âlimler Müstesna 84
 Kırkbin Başlı, Her Başta Kırkbin Dilli (...) Melekler 84
 Nefsini Bilen Rabbini Bilir 85
 Nil-i Mübârek, Dicle ve Fırat 85
 Ölmek İçin Tevellüd Edip 86
 Sebîr Dağı İle İlgili Bir Rivayet 86
 Sevr ve Hût 86
 Kişinin Uyanıkken, Hz. Peygamber'i Görmesi 90
 Ümmetimin Alimleri Beni İsrail'in Peygamberleri Gibidir 93
 Ümmetimin İhtilâfî Rahmettir 93
B-Kıyamet Alâmetleri, Hz. İsa, Mehdi, Deccal, Hıristiyanlık Hakkındaki Hadisler: 93
 Deccalın Birinci Günü Bir Senedir 95
 Hz. İsa'ya "Mesih" Namı Verildiği Gibi 97
 Yahudi Çocukları İçinde Birisi 98
 O Süfyan Bir Su İçecek, Eli Delinecek 99
 Ahirzamanda Hazret-i İsa Aleyhisselâm Gelecek 99
 Nüzulü İsa, Hz. İsa'nın Ahir Zamanda Yeryüzüne İnmesi 100
 Said Nursî'nin Hıristiyanlar Hakkındaki Görüşleri 104
 RisalelerdeMehdîlik İddiası 107
 Yekûnu Fî Ümmetî 109
C-Hz. Muhammed (s.a.v.) Hakkındaki Hadisler: 110
 Allah'ın İlk Yarattığı Şey Nurumdur 110
 Eğer Bu Zât (A.S.M.) Olmasa İdi Kâinat da Olmazdı 113
 Velâdet-i Nebevî Gecesinde Meydana Gelen Olaylar 114
6. BÖLÜM: NUR RİSALELERİ'NDE İTİKADÎ MESELELER 115
 Ölülerin Tasarrufu 115
 Kişi Aynı Anda Birden Fazla Yerde Bulunabilir mi 117
 Ricalül Gayb; Kutub, Gavs, Abdal 119
 Allah'tan Başkasından İstigase 121
 Cennet ve Cehennem 124
 Cenneti İstemeyen Evliya 124
 Hz. Ebu Bekir'e İsnat Edilen Bir Söz 124
 Cehennem İçinde Özel Cennet 125
 "Bilinmeyen Bir Hazineydim (...)" Hadisi 126
 "Yerlere, Göklere Sığmadım; Ama Mümin Kululumun Kalbine Sığdım" 126
 Said Nursi ve Tenasüh-Ruh Göçü 127
 Vahdet-i Vücut Öğretisi ve Muhyiddin b. Arabî 128
 İbni Arabî'nin Görüşleri 128
7. BÖLÜM: ÇEŞİTLİ MESELELER 131
 Nur Risaleleri ve Mücedditlik 131
 Mücedditlik Nedir? 132
 Fıkıh Usûlüyle İlgili Bir Mesele 134
 Cuma Namazı Kılmayan Müceddid 136
 Hz. Hızır Hayatta mıdır? 136
8. BÖLÜM: NUR RİSALELERİ'NDEKİ GARİP VE ACAYİP İDDİALAR 138
 Nur Risaleleri ve Depremler 138
 Nur Risaleleri ve Mevsimler, Hava Durumu 140
 Nur Risaleleri ve Hayvanlar 141
 Nur Risaleleri ve Gündelik Bazı Olaylar 141
 Risale-i Nur'a Karşı Kusur Edenlerin Uğradığı Felaketler 142
 Risale-i Nur'un Yangın ve ve 2. Dünya Savaşından Muhafaza Etmesi 143
 Hangi Ehli Sünnet 145
 İnsan Ürünü Eserleri Kutsallaştırmak 145
9.BÖLÜM: HZ. PEYGAMBERE VE KURAN'A BENZETİLMELER 146

ÖNSÖZ

Nur Risaleleri'nden yapılan alıntılar, **Tenvir Neşriyat**'ın Risale-i Nur Külliyyatı'ndan veya Silsile-i Nurdan'dır. Bunlar Said Nursî'nin onayı ile Nur Risaleleri'ne alınmış, hatta bunların hangi risalenin neresine konacağını bile Said Nursî belirlemiştir.

Abdullah Tekhafızoğlu'nun **Nur Risalelerine Eleştirel Bir Yaklaşım/Risale-i Nur'un İçyüzü** (www.süleymaniyevakfi.org) adlı eserine **kısmi bilgiler eklenerek** yapılan bu çalışmada, Nur Risaleleri'nden yapılan alıntılar, metin bütünlüğü bozulmadan kısaltılmaya çalışıldığından, özetimiz ile ilgili eserin uyuşmadığı hususlarda, A. Tekhafızoğlu'nun eserinin asıl kabul edilmesi gerektiğini hatırlatırız.

Burada, A. Tekhafızoğlu'nun katılmadığımız **üslubunu** kullanmamaya gayret ettik. Ancak, diğer alimler gibi, S. Nursi için de bir unvan olmaksızın, sadece ismini kullanmamız, bir saygısızlık addedilmemelidir. Said Nursi, ömrü sürgün ve mahkemelerde geçen, en ağır baskı dönemlerinde bile söz, davranış ve hatta kıyafetiyle inandığı İslami şiarları açıktan savunan, ileri seviyede teşkilatçılık yeteneğine sahip, Münzevi değil aktif bir dava adamı(Bakara 2/207), muttaki bir alimdir.

Said Nursi'den rahatsızlık duyanlar, bir daha gelmemek üzere bu toplumdan dini kazımaya çalışan, ancak Onun kendi fikirleri etrafında yaptığı faaliyetler ve yetiştirdiği talebeleri nedeniyle, dinsiz bir toplum yaratma idealine ulaşamayan din düşmanı kesimlerdir. Biz Ondan rahatsız değiliz, amacımız eseri üzerinde bugüne kadar eksik bırakılan, öncelikle kendi talebelerinin yapması gereken ama maalesef bugüne kadar yapılmayan bir çalışmayı; **Risale-i Nur'un Kuran ve Sünnet'e arzını** yapmak olup, delilli ve saygılı bir üslupla bazı fikirlerinin eleştirilmesi fitne olarak algılanmamalıdır. Çünkü **bir tez ne kadar iddialı ya da cüretkar ise, tenkitinin de o kadar şiddetli olması sosyal bir yasadır**. Allah tarafından yazdırıldığı iddia edilen bir eserin, Kitap ve Sünnete uygunluğunun sorgulanması, Allah'ın kullarının en tabii hakkıdır.

Bizim herhangi bir kitabın okunmasını engellemeye ne hakkımız, ne gücümüz ne de niyetimiz vardır.

S. Nursi muktedir bir alimdir ve elbette tenkit ettiğimiz konular haricinde Risale-i Nur'da istifade edilecek bir takım bilgiler mevcuttur. **Peygamber olmayan hiçbir beşere, diğer insanlara yazıp ulaştırması için bir kitap yazdırılması mümkün olmadığından** bizim amacımız, bu eserde mevcut olan Kuran ve Sünnet'e aykırı yaklaşımlara örnekler vererek; S. Nursi'nin insanüstü bir şahsiyet, Risale-i Nur'un ise Allah tarafından yazdırılmış bir eser olarak sunulması çabalarının yanlışlığını ortaya koymaktır.

Bu çalışmamızda kimi konularla alakalı bazı tutum ve davranışların İslam itikadı ile bağdaşmadığına dair değerlendirmeler, Said Nursi'nin de ifade ettiği gibi, kişileri kafir veya müşriklikle suçlamak biçiminde **algılanmamalıdır**: "... Bir kaide-i umûmi(genel kaide) beyanı(ızahı) lâzım gelir./ Meselâ: Şeriat bir vasfla(özellik nedeniyle), ya bir söze dese ki bu küfürdür, mümin işi olamaz./ Murad ve mânası: O hal imandan gelmez, sıfatda kâfiredir(küfürdür), / o sözde bir kâfirdir, o zat onunla küfür etti, demektir./Mutlak o zat kâfirdir denilmez/..." (Lemeât, 98-100, Lem'alar, 299-300)

"Böyle bir tenkitin ne gereği vardı", "Etrafımızda bu kadar çok İslam düşmanı varken, neden Risalelerle uğraşılıyor", gibi sorulara, kısaca cevap verelim: "Kişi, fikir ve eserler konusunda hakaret ve iftira yasak, tenkit esastır. "İmam Mâlik ile beraber birçok İslâm âliminden nakledilen "Hz. Peygamber'den (sav) başka herkesin sözü tenkid edilir; alınır veya terkedilir" prensibi de dinî hüküm ve düşüncede tenkidin önemli mesnedlerinden biridir. İslâm'da skolastiklerin mesleği kınanmıştır. Ebû Hanîfe (rh) tâbiûndan bahsederken "onlar adam ise biz de adamız" demiş, kendi reyinin de delili bilinmeden, incelenmeden benimsenip nakledilmesini yasaklamıştır. Gıybet mezmûm ve yasak olduğu halde, hadislerin senedlerinde yer alan kişilerin zihin, akıl ve ahlâkça tenkidlerini mevzû edinen "cerh ve ta'dil" in değerli bir İslâmî ilim olması bir başka mesneddir." (**H. Karaman**, İslamın Işığında Günün Meseleleri, İz Yay. İstanbul 2001, Cilt 2, sf 64)

"Allah kelâmı hakkında konuşup yazmanın büyük bir vebali bulunduğunu her Müslüman iyi kötü bilir. ...Kuran'ın bir tek harfinin, hatta bir tek harekesinin bile değişmemiş/ değiştirilememiş olmasıyla övünen bir geleneğin çocukları, artık iyice haddini aşmış bir hale gelen **anlamı bozmak, manayı tahrif etmek, yorumları saptırma** gibi müdahaleler karşısında susamaz, sırf birilerinin hatırına bu keşmekeşe seyirci kalmak gaffetine prim veremezler." (**D. Cündioğlu**, Kuran Çevirilerinin Dünyası, Kapı yay. 3. Baskı, 2011, sf. 159)

Çekirdekten Çınara adlı eserinin "Çocuğun Görebileceği Bir Ortamda İbadet ve Dua Etme" bölümünde aynı rivayeti rahatlıkla kullanan **F. Gülen**, Yusuf Suresi 12/24. ayet bağlamında "hemme" kelimesini tahlil ederken haklı olarak diyor ki: "**Bence, Kuran ve sünneti seniyyeden referanslı olmayan bütün yorumlar bir daha gözden geçirilmelidir**. Yeniden yapılacak **bu düzeltme** –öyle zannediyorum ki- o samimi, fakat **israiliyyat kurbanı büyüklerimizi** de memnun edecektir... "Hz. Yusuf tam gönlüyle Zeliha'nın teklifine

meyledecekti ki Yakup Aleyhisselam'ı gördü. Eli dudağında Yusuf'a hayretle bakıyordu," gibi **safsatalar** nebinin ismetine muharref kitapların attığı **iftira çamurları** cümlesindedir ve **bunlar bizim kitaplarımızdan mutlaka silinmelidirler.**" (F. Gülen, Sonsuz Nur, Feza yayın. 1994, Cilt 1, sf. 192-193),

"Hz. Yakub'un suretini duvar üzerinde parmaklarını ısırmiş olarak, kendisini tehdit eder halde görünce, Hz. Yusuf kadına yönelmekten vazgeçti" şeklindeki tefsir; İkrime, Mücahid, Hasan el-Basri, Saîd b. Cübeyr, Katâde, Dahhâk, Mukâtil ve İbn Sîrîn'e aittir (İbni Kesir, Razi, Kurtubi). "**Safsata**" ve "**iftira çamurları**" gibi şiddetli tenkit ifadeler kullanmış olsa bile **F. Gülen**'in tefsir ilminin büyüklerinin görüşlerini eleştirmesi, önceki alimlerin eserlerinde hatalı görüşlerin olduğunu söylemesi, nasıl ilmi bir tenkit olarak kabul ediliyorsa, başka bir alimin, Risale-i Nur'da bulunan Kuran ve sünneti seniyyeden referanslı olmayan yorumları gözden geçirmeye yönelik tenkitleri de aynı şekilde görülmeli, yadırganmamalıdır.

Din adına ortaya konulan görüşlerin tenkide tabi tutulması, S. Nursi'nin de gerekli gördüğü zaruri bir faaliyettir: "*Hiçbir müfsid(bozguncu) ben müfsidim demez, daima suret-i haktan görünür. Yahud bâtulı hak görür. Evet, kimse demez ayranım ekşidir. Fakat siz mihenge vurmadan almayınız. Hatta benim sözümü de ben söylediğim için hüsn-ü zan edip, tamamını kabul etmeyiniz. Belki ben de müfsidim veya bilmediğim halde ifsad ediyorum. Öyle ise her söylenen sözün kalbe girmesine yol vermeyiniz. İşte size söylediğim sözler, hayalin elinde kalsın, mihenge vurunuz. Eğer altın çıktı ise kalbde saklayınız; bakır çıktı ise çok gıybeti üstüne ve bedduâyı arkasına takınız, bana reddediniz, gönderiniz.*" (İctimâi Reçeteler II, 38, Münâzarât.)

Ayrıca, İyiliği emir kötülüğü nehy ayetleri (3 /109, 9/ 71,112, 11/116, 31/17) müminlerle de ilgilidir ki, bu aslında otokontrol diyebileceğimiz bir rahmettir. Görülen yanlışların, Kuran (2/213, 4/59, 6/155, 7/3, 17/9, 42/10) ve Sünnet(4/65, 33/21) uyarınca tenkidi, farzı kifayedir. Tenkit eden de tenkit edilen de kendi haklılığını savunuyorsa; bu konuların hakem olarak Allah'ın Kitabına(16/64) götürülmesi, onun ayetlerine vurulması şarttır.

Müslümanları birbirleriyle etkileşimden izole etmenin en etkili yolu, dışlanacak kesimleri; **Sünnet inkarcısı, Mezhepsiz** ya da **Vehhabi** ilan etmektir. Risalelerde de aynı hamle yapılmıştır: "...**hocalar, hattâ İstanbul eskide dost hocaları, kaçmağa; ve az bir kısmı, tenkide çalışmaya; hattâ Âl-i Beyt ve İmam-ı Ali'ye adavetleri(düşmanlıkları) bulunan müfrit Vehhâbilik hesabına Risale-i Nurun Âl-i Beyt(ehli beyt) ve İmam-ı Ali'nin bir mânevî hediyesi ve eseri olmasından, itiraz etmeye başlamışlar.**" (Emirdağ Lâhikası I, 155)

Allah tarafından yazdırıldığı konusundaki ısrar, Ebced hesapları, Hz. Peygamber, Hz. Ali, A. Geylani ve salih zatlar üzerinden kurulan zoraki meşrulaştırma ilişkileri, zayıf ve uydurma hadisler ve ileri sürülen problemler görüşler okunduğunda, bunları tenkidin Vahhabilik olarak nitelendirilmesinin, inandırıcılıktan uzak bir iddia olduğu ortadadır. Bu çalışmanın Vahhabilik olmadığını önemli bir göstergesi de, A. Tekhafızoğlu'nun getirdiği eleştirilere karşı, onlarca alimi bulunan cemaatin ciddi bir cevap verememiş olmasıdır.

Bir eleştiri söz konusu olduğunda, bundan rahatsız çevrelerin; "bağlamından kopuk alıntılarla metnin çarpıtıldığı", "kastetmediği yorumlarla yazarın töhmet altında bırakıldığı" biçiminde tepkiler yükseltmesi olağandır. Hemen söyleyelim ki **A. Tekhafızoğlu'nun Risale-i Nur'dan yaptığı alıntılarda tahrifte bulunduğu dair herhangi bir ithama rastlamadık.**

Sure ve ayet numarasını yahut mealini verip geçtiğimiz ayetlerin; Elmalılı, Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir, Mevdudi, S. Ateş, M. Esed, M. İslamoğlu ve diğer tefsirlerden okunmasını, kavramların; Diyanet İslam Ansiklopedisi ve diğer kaynaklardan araştırılmasını, ele alınan hadislerin toplu halde senet ve metin tenkidini görmek için, **Tasavvufun Temel Öğretilerinin Hadislerdeki Dayanakları** adlı doktora tezinin ve özellikle A. Tekhafızoğlu'nun eserinin okunmasını önemle hatırlatırız.

Bu eserin bir başarısı varsa, bu başarı tümüyle **A. Tekhafızoğlu**'na aittir. Çünkü; Ülkemizin önemli alim ve İlahiyat hocalarının, gelebilecek muhtemel tepkiler sebebiyle bu güne kadar yönelmekten imtina ettiği Nur Risaleleri'nin etraflı bir şekilde tenkidi konusunda ilk adımı **A. Tekhafızoğlu** atmıştır. Ciddi bir emek ürünü olan bu eseri yazan Abdullah Tekhafızoğlu'na ve bu çalışma hususunda beni teşvik eden değerli hocam Abdülaziz Bayındır'a teşekkürü bir borç bilir, özetimizin hayırlara vesile olmasını Yüce Allah'tan niyaz ederim.

İbrahim Yusuf - İstanbul
Haziran 2012

1. BÖLÜM: SAİD NURSİ, NUR RİSALELERİ VE İLİM

SAİD NURSİ’NİN TAHSİL HAYATI

Said Nursi’nin Hz. Peygamber’i rüyasında gördüğü, O’ndan ilim talep ettiği, Rasulullah’ın ise; “hiç kimseye soru sormamak” şartıyla kendisine Kuran ilminin öğretilceğini müjdelediği, bu müjdenin aynen gerçekleştiği, böylece daha önce yeryüzünde hiç kimseye nasip olmayan bir şekilde öncekilerin ve sonrakilerin ilmine; ledünni ilme, kainatın sırları ve eşyanın hakikatlerine varis kılındığı, kendiliğinden nurlanıp alim olduğu, eserlerini kendisinin yazmadığı, Allah tarafından yazdırıldığı iddia edilmektedir:

“Evet o zât (Said Nursî) daha **hal-i sabavette**(çocukluk döneminde) iken ve **hiç tahsil yapmadan** zevahiri kurtarmak üzere üç aylık bir tahsil müddeti içinde **ulûm-u evvelîn ve âhirine**(önceki ve sonrakilerin ilimlerine) ve **ledünniyat**(ledünni ilme) ve **hakaik-ı eşyaya**(eşyanın hakikatlerine) ve **esrar-ı kâinata**(kainatın sırlarına) ve **hikmet-i İlâhiyeye**(ilahî hikmete) **vâris**(sahip) **kılınmıştır** ki, şimdiye kadar böyle mazhariyet-i ulyâya(yüce şerefe) kimse nail olmamıştır.’ (Şuâlar, 542, Bediüzzaman Said Nursî(Tarihçe-i Hayat), 579)

“Evet, üç aylık bir tahsili bulunan ve kırk seneden beri Kuran-ı Kerîmden başka bir kitapla iştilal etmeyen, yüzotuzu Türkçe, onbeşi Arapça olan eserlerini te’lif ederken **hiçbir kitaba müracaat etmediği**, henüz hayatta olan kâtipleri tarafından şehâdet edilen, esasen kütüphanesi de bulunmayan, yarım ümmî bir zat” (Sözler, 703)

“O sırada şöyle bir **rüya** görür: ... **O rüyada** mazhar olduğu bir hakikatı sonradan şöyle anladık ki: Molla Said, Hazret-i Peygamberden ilim talebinde bulunmasına karşılık; Hazret-i Resul-ü **Ekrem** Aleyhissalâti Vesselâm, **ümmetinden** **sual sormamak şartıyla ilm-i Kuranın tâlim edileceğini(öğretileceğini)tebşir etmişler**(müjdelemişler). Aynen bu hakikat hayatında tezahür etmiş(ortaya çıkmış)...kat’iyyen kimseye **sual sormamış**, fakat sorulan suallere mutlaka cevap vermiştir” (Tarihçe-i Hayat, 32, İlk Hayatı)

“...Hem işaret eder ki; Resâil-in-Nur müellifi(S. Nursi) dahi ateşsiz yanar, tahsil (ilim öğrenme) için külfet ve ders meşakkatine muhtaç olmadan kendi kendine nurlanır (aydınlanır), âlim olur... Tarihçe-i hayatını okuyanlar ve hemşehrileri bilirler ki, "izhar" kitabından sonraki medrese usulünce onbeş sene ders almakla okunan kitapları Resâil-in-Nur müellifi(S. Nursi) yalnız üç ayda tahsil etmiş...” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 74-78; Şuâlar, 538-541, Birinci Şua/Birincisi.)

“**Bu rü'yalar**, birbirine yakın ve birkaç gün zarfında görülmüş ve Hazret-i Peygamber Aleyhissalâti Vesselâm içinde bulunduğu cihetle(için), rü'ya-yı sâdikadır. Çünkü, Hadisçe sabittir ki, Peygamber Aleyhissalâti Vesselâm görülen rüyada şeytan o rüyaya karışmıyor. Bu rü'ya-yı sâdikadan her biri, **gerçi rüyadır, delil ve hüccet olamaz**, fakat her birinin aynı mealde ittifaqları, bir müjde veriyor ve **Risale-i Nur'un makbûliyetine**(makbul oluşuna) ve **Hazret-i Peygamber Aleyhissalâti Vesselâm'ın daire-i rızasında bulunduğuna**(rıza ve onayını aldığı) bizlere kanaat veriyor. Ezcümle:

Birincisi: Risale-i Nur şâkirdlerinden Rıza (rüya)görüyor: Hazret-i Peygamber Aleyhissalâti Vesselâm, camide Ebu Bekir-is-Siddik Radyallahu Anh'a emrediyor: "Çık hutbe oku" Ebu Bekir-is-Siddik koşarak minberin en yukarı basamağına kadar çıkar, hutbe okur. Hutbe içinde cemaate der ki: "Bu söylediğim hakikatların izahatı (Risale-i Nur'da)"Yirmidokuzuncu Söz"dedir.."

İkincisi: Risale-i Nur'un şâkirdlerinden Osman Nûri diyor ki: **Rüyamda...** Üçüncüsü: ...Şükri Efendi'dir. **Rüyada** ona diyorlar ki... Dördüncüsü: Risale-i Nur şâkirdlerinden Nazmi'dir. **Rüyasında** ona diyorlar ki: Risale-i Nur şâkirdleri imansız ölmezler, kabre imanla girerler. (Tarihçe-i Hayat, 32, İlk Hayatı)

S. Nursi diyor ki: Rüya dinde bir delil değildir, ancak farklı insanlar tarafından aynı yönde görülen rüyalar delil olabilir. Hadislerde şeytanın Hz. Peygamber’in şekline giremeyeceği beyan edildiğinden, kendisi ve arkadaşlarının rüyalarında gördükleri şahıs gerçekten Hz. Peygamber olup, bu yolla Hz. Peygamber Risale-i Nur’u makbul bulup onaylamıştır.

Abdülaziz Bayındır bu konuda şunları söylemektedir: “**Peygamberin rüyada ilim öğretme gibi bir görevi yoktur**, O’nun görevi dini tebliğdir. **Bir kimsenin Allah’ın Elçisi tarafından bilgi sahibi kılınması Şiilere has iddiadır**. Onlar bunu, Ali’nin (r.a) soyundan gelen imamlar için şöyle derler: “... İmamlardan hiçbiri bir öğretmene gitmemiş, bir eğitimciden bir şey öğrenmemiştir. ...Hiç biri bir hocadan ders almamış, hiç biri bir mektebe, bir medreseye gitmemiştir. Böyle olduğu halde kendilerine bir şey sorulunca derhal en doğru cevabı verirler. Dillerine bilmiyorum sözü gelmediği gibi cevap vermek için düşünmeleri yahut cevabı bir müddet geciktirmeleri de vaki değildir. İmamın ilahî hükümlere, ilahî maârifeye, bütün bilgilere sahip olması, peygamber, yahut kendisinden önceki İmam vasıtasıyladır... “ (**Gölpınarlı**, Şia İnançları, s. 52, Naklen; **A. Bayındır**, Kuran Işığında Aracılık ve Şirk, 3. Baskı, 2009, sf. 82-83)

Said Nursî de aynen şunları söyler: “Yeni Said'in hususî üstadı olan İmamı Rabbânî, Gavsı Azam(A. Geylani) ve İmamı Gazâlî, Zeynelâbidîn (R.A.) hususan Cevşenül Kebir münacatını(duasını) bu iki imamdan ders almışım ve Hazreti Hüseyin ve İmamı Ali'den (Kerremallahü Vechehu) aldığım ders, otuz seneden beri, hususan Cevşenül Kebir'le daima onlara manevî irtibatımda, geçmiş hakikatı ve şimdiki Risalei Nur'dan bize gelen meşrebi almışım “ (Emirdağ Lahikası, c. II, s. 1 1768.)

A. Bayındır: “Yukarıdaki yazının sadeleştirilmiş hali şöyledir: “Benim özel üstadım olan İmamı Rabbânî, Abdulkâdir Geylânî ile Cevşenül Kebir münacatını kendilerinden öğrendiğim İmamı Gazâlî ve Zeynelâbidîn (R.A.) bir de otuz seneden beri Hazreti Hüseyin ve İmamı Ali'den (Kerremallahü Vechehû) aldığım ders ve özellikle Cevşenül Kebir vasıtasıyla onlarla kurduğum manevî bağ sayesinde geçmiş gerçekleri ve şimdiki Risalei Nur'dan bize gelen meşrebi aldım.”

Said Nursî ile ilgili bu iddiaların gerçeklerle ilgisi olamayacağı açıktır. Zaten kendi el yazısı ile yazdığı özgeçmişine göre ilköğrenimden sonra **Şeyh Muhammed Celâlî**'nin ders halkasına katılmış, okunması adet olan kitapları okumuş ve daha sonra Van'da 15 yıl kadar eğitim ve öğretimle meşgul olmuştur...” (A. Bayındır, age. sf. 83-84) “Bu özgeçmiş, İstanbul Müftülüğü Arşivi'nde, Osmanlı Ulemasına ait sicil dosyaları arasında iken, daha sonra dosyanın içi bilinmeyen kişiler tarafından boşaltılmıştır. Sadık Albayrak, evvelce yazıp neşrettiği için sadece onun kitabında bulunmaktadır.” (A. Bayındır, age. sf.84, 128. Dipnot, bkz. S. Albayrak, Son Devir Osmanlı Uleması, İst.1996,c. IV,s.271.).

“Tarihçe-i Hayatı”na göre de önce Sarf ve Nahiv ile meşgul olmuş ve İzhar'a kadar okumuş, daha sonra **Şeyh Mehmed Celâlî'nin yanına gitmiş, her türlü ilim dalına ait eserleri incelemeye koyulmuş ve İslamî ilimlerle ilgili kırk kadar kitabı ezberlemiştir. Ders aldığı diğer alimler şunlardır: Seyyid Nur Mehmed, Şeyh Abdurrahman-ı Tâgî, Şeyh Fehim, Şeyh Mehmed Küfrevî, Şeyh Emin Efendi, Molla Fethullah ve Şeyh Fethullah**” (Tarihçe-i Hayatı s. 44.)

“Said Nursî'nin 14 yaşında ilim adamlığı payesine ulaştığı iddiası temelsizdir. Çünkü Tarihçe-i hayatı'na göre on beş- on altı yaşlarına kadar bütün bilgisi sünuhat kabilindendi (Tarihçe-i hayat 45). Sünuhat: kişinin aklına ve hatırına gelen şeylere denir. Onlara ilim dense yeryüzünde alim olmayan kimse kalmaz.” (A. Bayındır, age, sf.85)

S. Nursi Risaleleri kendi düşünce ve kanaatine göre yazdığını açıkça söylemektedir: “...Ve bu duhulüne bir emâre olarak “mâ huve şifâun ve r ahmetun li'l-mu'minîn” in makam-ı cifrîsi bin üçyüz otuzdokuz ederek aynı tarihte Kurandan ilham olunan Resail-in-Nur bu asrın mânevî ve müthiş hastalıklarına şifa olmakla meydana çıkmaya başlamasından, bu âyet ona hususî remzettğine bana kanaat veriyor. **Ben kendi kanaatımı yazdım, kanaata itiraz edilmez**” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 92)

1896 yılından itibaren Van Valisi Tahir Paşa'nın yanında kalan ve O'nun zengin kütüphanesindeki fen bilimlerine ait yeni eserleri inceleyen(**Diyanet İslam Ans.** Said Nursi, Cilt 35, sf. 565) Said Nursî'nin, başta tasavvufî eserler olmak üzere birçok kitap okuduğu, bu kitaplar ve kendi fikirleri etrafında Risaleleri kaleme aldığı açıktır. S. Nursi, eserinde okuduğu kitaplardan bir kısmına atıf yapmaktadır:

“Hâşiye Eğer müellifin, tenzilin nazmından çıkardığı letâifde şüphen varsa, ben derim ki **İbn-ül-Fârud kitabından tefeül ettik ve şu beyit çıktı;**” (İşârâtü'l-İ'caz, 310)

“Lâtif ve Müjdeli Bir Tefeül: Üstad, Galib ve Süleyman: **Ümmî Sinan divanında mesleğimize ve Sözlere dair tefeül edildi, şu beyitler çıktı.**” (Sikkei Tasdikü Gaybî, 177)

“Gavs-ı Azam olan Şeyh-i Geylânî Radıyallahü Anh'ın "**Fütûh-ul-Gayb**" nâmındaki kitabıyla tefeül etti. Tefeülde şu çıktı: ... Tuttum, kendimi ona muhatab addederek, o kitabı bana hitab ediyor gibi okudum. Fakat kitabı çok şiddetli idi. **O birinci üstadımın**(A. Geylani'nin) **kitabını tamam okudum** ve çok istifade ettim. Ve onun virdini ve münacatını dinledim, çok istifâza ettim. Sonra **İmam-ı Rabbânî'nin Mektubat kitabını** gördüm, elime aldım. (Mektubat, 330-331)

“Ve ikinci âyetin tarihi ise, o müellifin hârika bir surette pek az bir zamanda ilimce tekamül etmesi, **tahsilden tedrise başladığı ve üç ayda ve bir kış içinde onbeş senede medresede okunan yüz kitaptan ziyade**(fazla) **okuduğu** ve o zamanın o mühitte en meşhur ulemasının yanında o üç ayın mahsulü onbeş senesinin mahsulü kadar netice verdiği çok mükerrer imtihanlarla ve hangi ilimden olursa olsun her suale karşı cevab-ı

savab(doğru cevap) vermekle isbat ettiği aynı tarihe tam tamına tevafukla remzen Risale-i Nur'un istikâmetine bir işaretir... (Sikkei Tasdiki Gaybî,80)

Yukarıdaki paragrafta geçen; "... üç ayda ve bir kış içinde on beş senede medresede okunan yüz kitaptan ziyade okuduğu" ifadesi, yüceltmeye yönelik aşırı bir abartma olup, biz bunu Said Nursi'nin çok kitap okuyan bir alim olduğu şeklinde anlayabiliriz

UYULMASI GEREKEN YAZDIRILMIŞ ESER KURANDIR

Sünnet, Müslümanlar için vazgeçilmez ve bağlayıcı bir kaynak, Rasulullah en güzel örnektir (33/31, 58/22). Senet ve metin tenkiti yapılarak zayıf ve mevzu hadisler belirlenmeli, sahihleri alınmalıdır. Ancak, biz bu çalışmamızda fazla yer tutmaması için, **Allah tarafından yazdırılmış ve uyulması gereken kaynağın Risale-i Nur değil, Kuran olduğunu**, ayetler açısından inceleyeceğiz:

a-Hz. Peygamber Kuran'a Uymuştur:

"**Rabbinden sana vahyedilene uy.** O'ndan başka ilah yoktur..." (Enam 6/106)

"**Sana Rabbinden vahyedilene uy.** Allah, yaptıklarınızdan haberdardır." (Ahzap 33/33)

"De ki: "...Ben gaybı da bilmem. Size 'Ben bir meleğim' de demiyorum. **Ben sadece, bana gönderilen vahye uyuyorum.**" (Enam 6/50)

"Sonra seni bu emirden bir şeriat üzerine kıldık; **öyleyse sen ona uy...**" (Casiye 45/18)

"De ki: "Benim onu kendi nefsimin bir öngörmesi olarak değiştirmem benim için olacak şey değildir.

Ben, yalnızca bana vahyolunana uyarım..." (Yunus 10/15)

"**Sana Rabbinden vahyedilene uy.** Allah, yaptıklarınızdan haberdardır." (Ahzap 33/2)

b-Hz Peygamber Kuran ile Uyarmıştır:

"...Kendilerine **Allah'ın ayetlerini okuyan**, onları temizleyen, **Kitap ve hikmeti öğreten** bir Peygamber göndermekle Allah, müminlere büyük bir lütufta bulunmuştur." (Ali imran 3/164)

"İşte biz **sana**, böyle Arapça bir **Kuran vahyettik; şehirlerin anasını Mekke halkı ve çevresinde olanları uyarmak için** ve kendisinde şüphe olmayan toplanma gününü uyarman için de." (Şura 42/7)

"... O hâlde **sen**, benim uyarımdan korkan kimselere **Kuran ile öğüt ver.**" (Kaf 50/45)

"Öyle ise kâfirlere itaat etme, onlara karşı **bu Kuran'la** büyük bir mücadele ver." (Furkan 25/52)

"**Sen sana emredileni(Kuran'ı) kafalarını çatlatırcasına açıkça anlat** ve ..." (Hicr 15/94)

"De ki: " **Sizi ve kime ulaşırsa, kendisiyle uyarman için bana şu Kuran vahyedildi.**" (Enam 6/19)

"Rablerinin huzurunda toplanmaktan korkanları, Allah'a karşı gelmekten sakınınsınlar diye, **onunla (Kuran ile) uyar.**" (Enam 6/51)

c-(Rüya yada Kişisel İlhamlara Değil) Siz de Kuran'a uyun:

"Kendilerine okunan **bu kitabı** sana indirmiş olmamız, **onlara yetmez mi?** Çünkü **onda** inancak bir toplum için rahmet ve öğüt vardır." (Ankebut 29/51)

"**Kitaba sınıksı sarılan** ve namazı dosdoğru kılanlara gelince..." (Araf 7/170)

"Biz Kur'an'ı müminlere **şifa ve rahmet (bireysel ve toplumsal problemlere çözüm)** olarak indiriyoruz. Ama o Kuran, **zalimlerin sadece ziyanını artırır.**" (İsra 17/82)

"...Rablerine karşı içleri titreyerek-korkanların **O'ndan(Kurandan) derileri ürperir.** Sonra onların **derileri ve kalpleri Allah'ın zikriyle(Kuran'la) yatıştır...**" (Zümer 39/23)

"İşte **bu**, benim dosdoğru yolum. **Artık ona uyun. Başka yollara uymayın.** Yoksa sizi parça parça edip O'nun yolundan ayırır. İşte bunları Allah sakının diye emretti." (Enam 6/153)

"**Bu (Kuran)** da indirdiğimiz mübarek bir kitaptır. **O'na uyun** ve sakının..." (Enam 6/155)

"**Rabbinizden size indirilene uyun**, O'nun yakınından velilere uymayın..." (Araf 7/3)

"...Ona iman edenler, ona saygı gösterenler, ona yardım edenler ve **ona indirilen nura (Kuran'a) uyanlar** var ya, işte onlar kurtuluşa erenlerdir." (Araf 7/157)

"...Artık benden **size bir hidayet (kitab) geldiği zaman, kim benim hidayetime uyarsa** işte o, sapıklığa düşmez ve (ahirette) zahmet çekmez." (Taha 20/123)

"Sen, **sana vahyedilene** sınıksı sarıl. Şüphesiz sen, dosdoğru yoldasın. Doğrusu **bu Kuran sana ve toplumuna** bir öğüttür, **ondan sorumlu** tutulacaksınız." (Zuhruf 43/43-44)

"Azap size, ansızın gelmeden **Rabbinizden indirilen en güzeline uyun.**" (Zümer 39/55)

"Müminler ancak o kimselerdir ki; Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. **O'nun âyetleri kendilerine okunduğu zaman (bu) onların imanlarını artırır...**" (Enfal 8/2)

Allah, dinde insan ürünü herhangi bir esere değil, Kuran'a uyulmasını emretmiştir. Hz. Peygamber, tebliğini Kuran dışında bir kitaba dayandırmamıştır. Tüm toplumsal hayatı şekillendirmek üzere Allah tarafından ilhamla yazdırılmış bir eser iddiası ile bir sahabe'nin ortaya çıktığı görülmemiştir. **Din tamamlanmış, Peygamberi rüyada görmeye ihtiyaç bırakacak bir eksiklik kalmamıştır.**

"Artık onlardan korkmayın, benden korkun. Bugün size **dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım** ve sizin için din olarak İslam'ı beğendim." (Maide 5/3)

"Rabb'inin sözü, doğruluk ve adalet bakımından **tamamlanmıştır**. O'nun sözlerini değiştirecek kimse yoktur. O iştir, bilendir." (Enam 6/115)

Ehli Sünnet ulemanın çoğunluğu; Rüyada Peygamberle görüşmek yahut keşif ya da ilhamla oluşturulmuş bir eser iddiasıyla ortaya çıkmak yerine, meselelere Allah'ın Kitabı ve Hz. Peygamberin sünnetinden cevaplar getirmeyi benimsemiştir.

HZ. PEYGAMBERİN (s.a.v.) RÜYADA GÖRÜLMESİ:

A. Tekhafızoğlu: 'Peygamberi rüyada görüp, O'ndan insanlara ulaştırmak üzer bir takım bilgiler almak' yahut, 'gördüğü rüyada peygamberin kendisine birtakım bilgiler öğretilceğini müjdelemesi sonrasında hiçbir eğitim almadan ilim sahibi kılınmak' biçiminde bir olay İslam'da söz konusu değildir. Rüya'nın gören açısından belli bir kişisel anlamı bulunsa da; İslam'a uygun ya da aykırı, doğru ya da yanlış şeyler görülmesi mümkün olduğundan **uykuda olan kişiden kalem(sorumluluk) kaldırılmıştır:**

"Kalem üç kişiden kaldırılmıştır: Uyanıncaya kadar **uyuyandan**, ihtilam oluncaya kadar **çocuktan**, akli erinceye kadar **mecnundan**." (Buhari, Hudud, 1658)

Peygamberimiz buyurmuştur ki: " (...) Rüya üç türdür: (...) Üçüncüsü: Kişinin kendi kendine konuştuğu (düşündüğü) şeylerden meydana gelir..." (Müslim, Rüyâ, 6.)

"Şüphesiz rüya üç çeşittir: (...) Rüyaların bir kısmı da insanın uyanık iken arzulayıp azmettiği, sonra da uykusunda gördüğü şeydir..." (İbn Mâce, Tabir, 3/2907)

HZ. Peygamber'i Rüyada Görenin O'nu Hak Olarak Gördüğüne Dair Hadis:

"Rüyasında beni gören, (hak olarak) beni görmüştür, çünkü şeytan ben(im suretim)le hayale giremez." (Buhârî, Ta'bir, 10/13.)

"Beni rüyada gören, hakikaten görmüştür, çünkü şeytan benim şeklime giremez." (Müslim, Rüyâ, 1/10.)

İmam Mazirî, bu hadisin açıklamasında şöyle der: Bazen bir kimse hayal ettiği bir şeyi görür gibi olur. Çünkü, hayal ettiği şeyin âdeti gördükleri ile bir bağlantısı vardır. (...) Bir kimse rüyasında Peygamber'in, kendisine katli haram bir kimseyi öldürmesini emir buyurduğunu görse; bu, hayal edilen sıfatlardan olur, görülen şey değildir. (Nak. A. Davudoğlu, Sahîh-i Müslim Tercüme ve Şerhi, Sönmez Neş., İstanbul 1877, 10/26-27.)

Bu konuda, birçok âlimin görüşü bu minval üzeredir. Şeyh Alâaddin der ki: Demek ki, sahih olan rüya Resulullah'ın sahih bir nakille sabit olan suretini görmektir. Şayet, biri bu suretten başka bir surette Resulullah'ı rüyasında gördüğünü zannederse; o, Resulullah'ı görmemiştir. (Şeyh Alâaddîn, İmam Nevevî'nin Fetvalarının Şerhi, çev. Abdülbari Polat, Kahraman Yayınları, İstanbul 1888,342)

Mevdudî: " Bu hadis-i şerifin izahı şöyledir: Bir kimse, Hz. Peygamber'i kendi şekli ve sureti ile görürse, gerçekten Hz. Peygamber'i görmüş olur. Çünkü, şeytana Hz. Peygamber'in şekline girerek birini aldatılma gücü verilmemiştir. Bu açıklamayı Muhammed b. Sirin yapmıştır. İmam Buhârî onun şu sözünü nakletmektedir:

"Peygamber'i rüyada görmek, kişinin onu ancak hayatında vasıflandığı sureti üzere gördüğü zaman gerçekleşir."

Allâme İbn Hacer, sağlam senetlerle şöyle rivayet etmektedir: Bir kimse İbn Sirin'e, "Ben rüyamda Hz. Peygamber'i gördüm deyince" ne şekilde, ne biçimde gördüğünü sorardı. O kimse Hz. Peygamber'in şekline ve şemaline uymayan bir biçim söylerse, İbn Sirin ona: "Sen Hz. Peygamber'i görmemişsin" derdi. İbn Abbas'ın tutumu ve davranışı da aynıydı. Nitekim Hâkim, senediyle bunu nakletmiştir. Doğrusu şu ki: Hadisin sözleri de bu manayı tevsik ve ispat etmektedir. Bu hadisin sahih senetlerle nakledilen sözlerinin hepsinden anlaşılacak şey, şeytanın Hz. Peygamber'in şekline giremediğidir. Yoksa herhangi bir şekle girip, insanı Hz. Peygamber'i gördüğünü zannettirerek aldatması değil.

Bazı kimseler, "Eğer şeytanın hilesinden korunmak, Hz. Peygamber'i sadece kendi asıl şekli ile görülmesi şartına bağlı olsaydı, o zaman bu koruma, ancak sağlığında Peygamber'i görmüş olan kişiler için mümkün olurdu. Daha sonraki dönemlerde gelen kimseler, rüyalarında gördükleri şahsın suretinin Hz. Peygamber'e veya başka bir kimseye ait olduğunu nasıl bilebilirler?" diye soruyorlar. Böyle bir sorunun cevabı

şudur: Daha sonraki dönemlerde gelen kimseler, rüyalarında gördükleri şahsın Hz. Peygamber olduğunu tam bir güvenle söyleyemezler. Ama, rüyalarının manasının ve konusunun Kuran-ı Kerim ve Sünnetin bildirdiklerine uyup uymadığını kesin olarak bilebilirler. Eğer bu rüya, Kitaba ve Sünnete uygunluk gösteriyorsa, o zaman gerçekten rüyasında gördüğü kimsenin Hz. Peygamber olması ihtimali çok daha fazladır. Çünkü, şeytan bir kimseye doğru yolu göstermek için değişik şekle giremez.

Eğer bir kimse rüyasında Hz. Peygamber'i görse de, ondan herhangi bir emir alsa veya bir şeyi o kimseye men etse ya da din konusunda ondan bir çeşit işaret ve ima yollu bir şey görse; o gördüğü, duyduğu şeylerin Kitapta ve Sünnette benzerini görmeden onlara uyması, uygulaması caiz değildir. **Allah Tealâ ve Peygamberi, din konusunda, bizi rüyalara, ilhamlara ve keşiflere bırakmamış, hakkı ve batılı, doğruyu ve yanlış pırl pırl bir Kitap ve senetli, delilli bir Sünnet içinde önümüze koymuştur.** Eğer gördüğünüz bir rüya veya keşif yahut ilham, Kitaba ve Sünnete uygun ise, o zaman Peygamber'i görmeyi nasip etti diye veya keşif ve ilham nimetini lütfetti diye Allah'a şükrediniz. Ama, o gördüğünüz rüya, Kitaba ve Sünnete ters ve aykırı ise, o zaman da onu reddederek, böyle denemelerden ve imtihanlardan koruması için Allah'a yalvarınız.

Bu inceliği anlayamamaktan dolayı pek çok kimse, dalâlete düşmüştür ve düşmeye devam etmektedir. Bizzat tanıdığım bazı kimseler rüyalarında, inandıkları sapık bir mezhebin kurucusuna Hz. Peygamber'in iltifat ettiğini veya onu desteklediğini gördüklerini zannettiklerinden dolayı, o sapık mezhebe bağlanmışlardır. Eğer onlar, rüyada gördükleri herhangi bir insan şeklinin Hz. Peygamber olamayacağı ve **Hız. Peygamber'i gerçekten rüyada görmek nasip olsa bile, onunla dinî bir hüküm elde edilemeyeceği gerçeğini bilmiş olsalardı, böyle bir sapıklığa düşmezlerdi.**" (Mevdûdî, Meseleler ve Çözümleri, Yusuf Karaca, Risale, Cilt 4, sf. 9-11)

Rüya ile alim olup dini eserler ortaya koymak mümkün gözükmemektedir. (A. Tekhafızoğlu, age. sf. 20-22)

Diyanet Vakfı İlmihali'nde Rüya hakkında şu açıklama yer almaktadır: "Rüyayı, keşif ve sezgi gibi vasıtalarla birlikte ilham kapsamında mütalaa etmek ancak, ilhamın objektif bir delil değil sadece o şahsı ilgilendiren bir delil olabileceğini unutmamak gerekir. **Peygamberlerin gördüğü veya tabir ettiği rüyalar dışında kalan rüya ve tabir kesin bilgi ifade etmez. Bu sebeplerle rüyalarla dini hüküm belirlemek veya geçersiz kılmak ve buna göre de hayatı yönlendirmek caiz değildir.** Rüya gibi rüyanın yorumu da rüyayı gören şahsı ilgilendirdiğinden başkalarının yorumu esas alarak onun üzerine hüküm bina etmesi uygun olmaz." (**Diyanet Vakfı İlmihali**, 4. Baskı, 2000, C. 2, sf. 163)

Sahabe, en kritik durumlarda bile, "rüyada Hz. Peygamberi görme" gibi bir yola asla tevessül etmemiş, istişare ederek uygun bir çözüm aramıştır. Kuran'ın kitap haline getirilmesi, bu konuda en güzel örneklerden birisidir:

"Hz. Ebu Bekir (ra), Yemame Savaşı sırasında beni çağırttı. Gittim. Yanında Hz. Ömer (ra) oturuyordu. Ebu Bekir bana: "Bak! Ömer bana gelip: "Kurra'nın da katılmış bulunduğu Yemame savaşları şiddetlendi. Ben her yerde kuraları (Kuran hafızlarını) tüketeceğinden, onlarla birlikte Kur'an'ın da çokça zayi olacağından korkuyorum. Bu sebeple Kur'an'ın cemedilmesini emretmeni uygun görüyorum!" dedi. Ben kendisine: **"Resulullah'ın yapmadığı bir şeyi nasıl yaparım?"** diye cevap verdim. Ancak Ömer (ra): "Bunda hayır var!" diye ısrar etti. Ben her ne kadar bu meseleye yanaşmak istemedi isem de Ömer, taleb ve müracaatlarının peşini bırakmadı. Sonunda Allah, Ömer'de aklını yatırdığı şeye benim de aklımı yatırdı. Ben de meselenin gereğine aynen Ömer gibi inanmaya başladım." Zeyd devamla der ki: "Ebu Bekir (ra) bana yönelerek şunu söyledi: "Sen genç, akıllı bir kimsesin, hiç bir hususta sana karşı bir itimatsızlığımız yok. Üstelik sen Resulullah (sav)'ın vahiy katipliği yaptın, nazil olan vahiyleri yazdın. Şimdi Kur'an'ın peşine düş ve onu cemet(kitap haline getir)!" Zeyd (ra) der ki: "Allah'a yemin olsun, Ebu Bekir bana dağlardan birini taşıma vazifesi verse bu teklif ettiği işten daha ağır gelmezdi. Kendisine itiraz ettim: "Siz, Resulullah (sav)'ın yapmadığı bir şeyi nasıl yaparsınız?" dedim. Ebu Bekir (ra) beni ikna için: "Vallahi bu, hayırlı bir iştir!" dedi, taleb ve müracaatlarının peşini bırakmadı, öyle ki, sonunda Allah, Hz. Ebu Bekir'in aklını yatırdığı gibi bu işe benim aklımı da yatırdı. Artık Kur'an'ın peşine düştüm. Onu kumaş parçaları, hurma yaprakları, düz taş parçaları ve ezberlemiş olanların hafızalarından toplamaya başladım. Tevbe süresinin son kısmını Huzeyme -veya Ebu Huzeyme el-Ensari'nin yanında buldum. Bu kısmı ondan başkasının yanında bulamamıştım. (Cem ettiğim) sahifeler Hz. Ebu Bekir (ra)'ın yanında idi. Vefat edinceye kadar da orada kaldı. Sonra Hz. Ömer (ra)'e intikal etti. Allah ruhunu kabzedinceye kadar onun yanında kaldı. Sonra Resulullah'ın zevce-i pakleri Hafsa Bintu Ömer İbni'l-Hattab (ra)'a intikal etti ve onun yanında kaldı." (**Buhari**, Kuran'ın Tertibi Bölümü, Hadis no: 944)

Rüya, Keşif ve İlham İstismara Açık Bir Yoldur:

Muhyiddin b. Arabî bir gece rüyasında Peygamber Efendimizi görür. Peygamber Efendimiz elinde bir kitap tutarak; "Bu Füsûs-ül-Hikem kitabıdır. Bunu al ve insanların faydalanması için muhteviyatını açıkla." buyurdu. Muhyiddin-i Arabî de sevgili Peygamberimizin manevî işaretine uyarak, emir ve ilham ile kitabın ihtiva ettiği hususları ne eksik, ne de fazla yazdı.

İsmail Hakkı Bursevî, şöyle buyurur: " Bir gün rüyamda Resulullah Efendimiz bana lütfedip arkamı sıgadılar. Tatlı bi rifade ile; "ümmetim için bir tefsir yaz!" diye emir buyurdular. Bunun üzerine Allah Tealâ'dan ve Resulullah Efendimizin ruhâniyetinden yardım isteyerek üç ciltlik bir tefsir yazdım." (**Evliyâlar Ansiklopedisi**, 9/170 ile 7/347. Nak. **A. Tekhafızoğlu**, age, sf. 23, dipnot. 43)

Abdülkerim el-Cili, İnsanı Kamil adlı kitabını nasıl yazdığını şöyle açıklamaktadır: "Kitabı sarıh(açık) keşfe dayandırdım ve konuları sahih haberlerle destekledim. Şimdi Hak(Allah) bana gün yüzüne çıkmayı emretti, açık ve kapalı sözlerini açıkladı. Ayrıca umumi bir fayda sağlayacağı sözünü de verdi. Bende başüstüne diyerek emre itaat ettim." (**El-Cili, el-İnsanul Kamil**, 1/4, el-Matbaatul Ezheriyye el-Mısriyye)

Cüneydi Bağdadi:" Uyku ile uyanıklık hali içinde idim. Birde gördüm ki Gökten bir melek indi, bana geldi, kalk ey Ebul Kasım, kalk. Konuş, zira sana ilham edildi dedi." (**S. Ateş**, İşari Tefsir Okulu, 75)

Şemseddin en-Nakşibendi, Miftahul Kulup adlı kitabını , Peygamberin emri ile yazdığını anlatır: "...Peygamberimiz zuhur ederek: Evladım Nuri,...Onları helak mertebesine getiren bu uçurumdan kurtarmak ve tecellileri gereğince şeriat, tarikat, marifet, hakikat ve vuslatın ne olduğunu anlatmak için bir risale hazırla, adı da Miftahul Kulup olsun..." (Şemseddin en-Nakşibendi, Tam Miftahul Kulup, 1-3,İstanbul, 1979) (Nak. **İ. Sarmış**, Tasavvuf ve İslam, Ekin Yay. 1997, sf.153-163)

Hakim et-Tirmizi; Rüyasında Hz. Peygamber'i gördüğünü, nihayet Hak ile arasındaki perdenin kalktığını ve ilhama mazhar olduğunu söylemiştir. (**Diyanet İslam Ans.** C 15, Hakim et-Tirmizi, sf. 196)

Rüya konusunda **Diyanet İslam Ansiklopedisi** şu bilgileri vermektedir: "Kelam alimlerinin umumi kanaatine göre **rüya kesin bilgi vasıtası değildir, dolayısıyla rüyada Resülü Ekrem'i görerek talimat aldığını söyleyenlere itibar edilmez.**" (**Diyanet İslam Ans.** C 35, Rüya, sf. 307)

NUR RİSALELERİ KİMİN ESERİDİR?

Said Nursi, Risalelerin kendi eseri olmadığını, **Allah tarafından** ilham ve telkin yoluyla bu asrın insanları için yazdırıldığını, yazımında irade ve etkisinin bulunmadığını, sadece bildirilenleri yazan bir **tercüman** olduğunu iddia etmektedir. **Bu konuda, Said Nursi ile İbni Arabi arasında önemli benzerlikler vardır:**

İ. Arabi de, **Rüyasında peygamberi görüp, Fususul Hikem'i ondan alıp yazdığını** iddia etmiştir. (sf. 495) **Keşif ve ilhamı önemli bir bilgi kaynağı saymış**(sf.516), **Kuran'ı anlamının kendisine bahşedildiğini** (sf.511), **eserlerini hiçbir bir kitap ya da şahıstan almadığını, bunların ilham yoluyla kalbine geldiğini, Allah neyi verdiyse onu yazdığını** söylemiştir. (sf. 495 ile 509) **Ayetleri; dil, gramer, siyak, sibak, sebebi nüzul gibi anlamı belirginleştiren araçları dikkate almadan, kendi görüşleri doğrultusunda tevیل etmiş, bu amaçla birçok zayıf hadisi alıp kullanmıştır**(sf.520). (**Diyanet İslam Ans.** İbni Arabi, Cilt 20, sf, 493-520).

"Nefsin yol açtığı garazlardan münezzehe bir mukades makamdan geldiği için **eserlerinin yazarı değil tercümanı sayılması gerektiğini**" özellikle ifade etmiş, "**ımlayı ilahi**(Allah'ın yazdırması) **ve ilkayı Rabbani** (Allah'ın bildirmesi) **sonucu kendisine ulaşanları geldikleri gibi kaydettiğini ve dolayısıyla edebi açıdan düzensizliklerin görülmesinin tabii ve zaruri olduğunu**" ileri sürmüştü... "**Ben ancak bana ne ilka edilmişse(bildirilmişse) onu ilka ettim**(yazdım) **ve ancak bana ne ne indirilmişse onu bu satırlara döktüm.** Ne nebiyim ne rasulüm, sadece varisi nebi ve harisi ahiretim" demiş, "**kendisine bahşedilen bilgilerin hepsini değil, ancak Hz. Peygamberin çerçevesini çizerek anlatmasına izin verdiği kadarını açıkladığını**" ifade etmiş(**Diyanet İslam Ans.** Fususul Hikem, Cilt 13, sf, 231) bütün eserlerinin Kuran'ın hazinelerinden olduğunu, kendisine Kuran'ın fehminin(Kuran'ı anlamının) ve nusretinin bahşedildiğini sık sık söylemiştir. (**Diyanet İslam Ans.** Futuhâtül Mekkiyye, Cilt 13, sf 251-253)

"*Şöhret; insanın malı olmayanı da insana mal eder. Şöyle ki: Beşerin seciyelerindedir (insanın huyudur), garip veya kıymetdar birşeyi; asil-zâde(daha değerli) göstermek için o kıymetdar şeylerin cinsiyle müştehir(ünlü) olan zata nisbet ve isnad etmektir. Yani; sözleri revac (rağbet) bulmak veya tezkib olunmamak (yalanlanmamak) veyahut başka ağraz için, zâlimâne ve istibdadkârâne, bir milletin netaic-i ekârını veya mehasin-i etvarını bir şahısta görüp ondan bilirler. Halbuki; o adamın şânındandır o hediye-i müştebidaneyi red ede.*" (*Muhakemât*, 22-23)

Said Nursi hepimizde olabilen bir zaafi deşifre ediyor: Kimi insanlar eserlerine daha çok kıymet verilsin diye kendi söz ve yazılarını büyük zatlara nisbet etmektedirler. Maalesef Said Nursi' de kendi ilmi birikimi ve

görüşleriyle yazdığı Risale-i Nur'un Allah tarafından yazdırıldığını, Kuran-ı Kerim, Rasulullah, Hz. Ali, A. Geylani tarafından haber verilip onaylandığını söylemekle, tenkit ettiği şeyi kendisi yapmıştır.

“Hiçbir müfsid (bozguncu) ben müfsidim demez, daima suret-i haktan görünür. Yahud bâtılı hak görür. Evet, kimse demez ayranım ekşidir. **Fakat siz mihenge vurmada n almayınız. Hatta benim sözümü de ben söylediğim için hüsn-ü zan edip, tamamını kabul etmeyiniz.** Belki ben de müfsidim veya bilmediğim halde ifsad ediyorum. Öyle ise **her söylenen sözün kalbe girmesine yol vermeyiniz. İşte size söylediğim sözler**, hayalin elinde kalsın, **mihenge vurunuz.** Eğer altın çıktı ise kalbde saklayınız; bakır çıktı ise çok gıybeti üstüne ve bedduâyı arkasına takınız, bana reddediniz, gönderiniz.” (İctimâi Reçeteler II, 38, Münâzarât.)

Said Nursi, bir taraftan kendi sözlerinin mihenge vurulmasını (miheng/ölçü: Kuran ve Sünnet'tir), isabetsiz görüşlerinin alınmamasını söylerken, öte yandan; Kuran'ın Hz. Peygamberin eseri olmayıp, Hz. Muhammed'in bu kitabı tebliğe vasıta olduğu gibi, yazdığı kitapların da kendi eseri olmadığını; bu asrın insanları için Allah tarafından yazdırıldığı söylemiş, bunları tenkit edenlerin hakkın tokatını yediğini iddia ederek, eserlerini insanüstü bir yapıya büründürmeye çabalamıştır.

“Risale-i Nur gerçi zâhiren (görünüşte) sizin eserinizdir, fakat nasıl ki, Kuran-ı Mübîn (Kuran- Kerim) Allah'ın kelâmı iken Seyyid-i Kâinat, Eşref-i Mahlûkat (Hz. Peygamber) Efendimiz nâsa (insanlara) tebliğe vasıta (aracı) olmuştur, (aynı şekilde) siz de bu asırda yine o Furkan-ı Azim'in (Kuran'ın) nurlarından bu günün karmakarışık sarhoş insanlarına emr-i Hak'la (Allah'ın emri ile) hitab ediyorsunuz.” (Hulûsî. Barla Lâhikası, 21, Yirmiyedinci Mektuptan/Hulûsî.)

“ (...) Her nasılsa birinci **tercümanlık** vazifesi, ona düşmüş. **Onun (S. Nursi'nin) fikri ve ilmi ve zekâsının eseri olmadığına delil,** Risale-i Nurda öyle parçalar var ki; bazısı altı saatte, bazı iki saatte, bazı on dakikada yazılan risaleler var...” (Şuâlar, 534-535; Sikke-i Tasdikü Gaybî, 68-68)

“Risalet-i Nur sair te'lifat (diğer eserler) gibi ulûm ve fûnundan (ilim ve fenlerden) ve başka kitaplardan alınmamış. **Kurandan başka mehazı (kaynağı) yok,** Kurandan başka üstadı yok, Kurandan başka mercii yoktur. Telif olunduğu (yazıldığı) vakit hiçbir kitap müellifinin (S. Nursi'nin) yanında bulunmuyordu. Doğrudan doğruya Kuranın feyzinden mülhemdir (ilhamdır) ve **semâ-i Kurânîden** (Kuran'ın semasından) ve **âyâtın** (ayetlerin) **nücumundan** (yıldızlarından), **yıldızlarından iniyor, nüzul ediyor.**” (Şuâlar, 558; Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 87)

“Risale-i Nur'un mesâilî (içeriği), ilim ile, fikir ile, niyet ile ve kasdî bir ihtiyarla (irade ile) değil; ekseriyet-i mutlaka (çoğunlukla) ile sünihat (akla ve hatıra gelen şeyler), zuhurat ihtârât ile (akla ve kalbe gelen şeylerle), oluyor.” (Kastamonu Lâhikası, 233)

“RİSALE-İ NUR... müellifin kendi ihtiyariyle (iradesi ile) yazılmış değil, **Cenab-ı Hakkın lisaniyle (dili yani telkini ile) yazılmış bir eserdir.** (...) Bu hakikatlardan anladım ki, Risale-i Nur, bu asrın insanları olan bizler için yazdırılmıştır.” (Müdâfaalar, 300)

“... Hattâ, bir kısım **Risaleleri ihtiyarım (iradem) hâricinde (olmaksızın) yazdığım** gibi, Risale-i Nur'un ehemmiyetini zikretmekte ihtiyarsız hükümündeyim.” (Şuâlar, 572; Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 124)

“ (...) Bunlar (Risaleler), doğrudan doğruya **menba-ı vahy (vahyin kaynağı) olan Zât-ı Pâk-i Risâletin** (Peygamberliğin pak ve temiz zâtının) **mânevî ilham ve telkinatıdır** (telkinleridir). “Celcelutiye” ve “Mesnevî-i Şerif” ve “Fütûh-ul-Gayb” ve emsali âsâr (ve S. Nursi'nin diğer eserleri) hep bu nevidendir (hep böyle yazılmıştır). Bu âsâr-ı kudsîyeye (bu kutsal eserlere) **o zevat-ı âlişan (S. Nursi), ancak tercüman hükmündedirler.**” (Tarihçe-i Hayat, 579)

İLHAM NEDİR, İLHAM İLE KESİN DİNİ BİGİLER GELEBİLİR Mİ

(...) Bu hadis-i şerif Nur'un **tercümanının** (S. Nursi'ye) mutabık geliyor ki, ilminin ve kemâlinin tahsil ve terbiye neticesi değil lutf ve ihsan-ı Rabbânî olarak, bir harika-ı fitrat halinde kısacık bir zamanda ihsan edileceğini bildiriyor ki, **şimdiye kadar kimsede vaki olmamış olan bu hal** ancak bir büyük müceddidin (S. Nursi'nin) alâmât-ı mahsusasındandır (kendisine has alametlerindedir). (Tılsımlar Mecmuası, 188, Mâîdetü'l-Kuran.)

A. Tekhafızoğlu: İlham, feyiz yolu ile kalbe ilka olunan manadır, diye tarif edilir. (Süleyman Uludağ, Kelâm İlmi ve İslâm Akaidi, (Taftazânî, Şerhu'l-Akaid içinde), 121.)

Şüphesiz, Müslümanlar içinde ilhama mazhar olanlar vardır. Peygamberimiz: "Önceki ümmetler arasında, **muhaddesun** (kendilerine ilham olunanlar) vardı. Eğer benim ümmetim içinde de böyle biri varsa, o da Ömer'dir." (**Buharî**, Fezâilü's-Sahâbe, 6/37; **Müslim**, Fezâilü's-Sahâbe, 2/23.)

Muhaddesûn hakkında İmam **Buharî**, "Onların dillerine bir şeyin doğrusu geliverir." (Nak. **Davudoğlu**, Sahîh-i Müslim Tercüme ve Şerhi, 10/232); İmam Süfyan b. Uyeyne, "Muhaddes diye kavrayışlı ve anlayışlı kişiye denir." (**Tirmizî**, Menkabe, 54/ 3938.); İmam Cafer Sadık da, "Muhaddes, Allah'ın kendisine gerçekleri anlamasını sağladığı kimsedir." demişlerdir. (Nak. **Mutahharî**, Hâtemiyyet, çev. Şamil Öcal, Fezr, Ankara 1989, 32)

Nitekim şeytan, ilhama mazhar olan Hz. Ömer'e Hudeybiye Antlaşması sırasında; Furkan suresinin okunuşu ile ilgili olarak Hakim b. Hizam'la olan tartışmasında ve Peygamber'in vefatı sırasında birtakım aldatmalarda bulunmuş ve Ömer'in nefesine arız olan bu düşünceler ve yanlışlar nübüvvet nuruyla izale olmuştur:

Hudeybiye Antlaşması'nın müşriklere taviz verir gibi gözükmesi bazı maddeleriyle ilgili olarak Hz. Ömer, Peygamber (s.a.v.)'e itiraz etmiş ve "Sen hak peygamber değil misin ey Allah'ın Resulü!" demişti. Yine, **Hakîm b. Hizâm**'ı, Furkan suresini kendi okuyuşundan başka bir tarzda okurken işitince onu apar topar Hz. Peygamber'in huzuruna götürmüş ve Resulullah: Böyle de okunur, Kuran yedi harf üzere nazil olmuştur, buyurunca sakinleşmiştir. **Hz. Peygamber'in vefatıyla** sanki şok geçiren Hz. Ömer (r.a.), sokağa çıkarak "Kim Peygamber öldü derse, boynunu vururum" demiş, Hz. Ebu Bekir'in Kuran'dan ayetler okuyarak Resulullah'ın da bir beşer olduğunu ve bir gün bu fâni dünyadan göçeceğini hatırlatması üzerine kendine gelmiştir. (**İbn Teymiye**, Külliyyat, 2/91. Külliyyat'ın mütercimlerine ait, aynı yerdeki dipnottur. Tafsilâtı hadis kitaplarındadır)

Hz. Ömer, Ashab-ı kiram ile istişare eder ve bazen kendi görüşünü bırakıp onların düşüncesine katılır, bazen de ashop ona uyardı. Olur ki, Ömer bir söz söyler, ama bir Müslüman kadın kalkıp onun sözlerini reddeder ve gerçeği açıklar, Ömer de kendi görüşünden vazgeçip, bu kadının sözlerine hak verirdi. Meselâ, mehir miktarını belirleme meselesinde böyle olmuştu. Yine olur ki, o bir görüşe sahip olur, fakat o konuda kendisine Hz. Peygamber'den bir hadis hatırlatılır, bunun üzerine hemen kendi görüşünü terk ederek bu hadisle amel ederdi. Çeşitli konularda, ilgili bazı sünnetleri kendisinden aşağı mertebede bulunan kişilerden alırdı. Bazen bir şey söyleyip, kendisine "isabetlisin!" denildiğinde o: "Vallahi Ömer, gerçeğe isabet mi etti, yoksa yanlış mı, bilmiyorum!" şeklinde cevap verirdi.

İşte kendisine ilham olunan kimselerin en önde geleni böyle olduğuna göre, kıyamet gününe kadar, kendisine Rabbinin bir şeyler haber verip ilham ettiğini söyleyen her kalp sahibi, Ömer'den aşağı mertebede bir kimse olarak asla masun değildir. Tam tersine, bu durumda onların tamamı için yanlışlık mümkündür. Her ne kadar bir grup, velinin Allah'ın koruması altında (mahfuz) olduğunu iddia ediyorsa da, bu böyledir. Onlara göre bu koruma, peygamberler için kabul edilen ismet (hata ve günahlardan korunmuş olma) sıfatının bir benzeridir ki, böyle bir iddia yanlıştır ve Sünnete ve icmaya aykırıdır.

Kelâm ilminde, **sadece peygamberlerin ilhamı, bilgi kaynağı olarak kabul edilir.** (S. **Uludağ**, Kelâm İlmi ve İslâm Akaidi, (Taftazânî, Şerhu'l-Akaid içinde), 121.) Çünkü **sadece peygamberlere gelen ilham Şeytan'dan arındırıldığı için, kesin doğru bilgi içerir:** "Senden önce gönderilen her resul ve her nebi bir temennide bulunduğu zaman, şeytan onun temennisine bir şey sokmuştur. Fakat Allah, şeytanın soktuğu şeyi iptal eder, sonra da ayetlerini sağlamlaştırır." (22/52)

Nebi'nin kalbine şeytanın attığı vesvesenin nesh ve izale olunması ve Allah'ın kendi ayetlerini muhkem hâle getirmesi şarttır. Muhaddes' in(ilham gelen kişinin) kalbine doğan ilhama ise şeytanın birtakım şeyler sokuşturması ve bunların izale edilmemesi, dolayısıyla içerisine düştüğü birtakım hatalarında devam etmesi mümkündür. Muhaddes, içine doğan fikirleri ve ilhamları peygamberin getirdiği şer'î ölçülere vurmak, yanlış olanlarından yüz çevirmek mecburiyetindedir. (**İ. Teymiye**, Külliyyat, çev. Kurul, Tevhid Yay. İst. 1986, 2/91)

Mevdudi, ilham konusunda şu açıklamayı yapmaktadır: "İlham", "lehm" kelimesinden türemiştir. "Yutmak" anlamına gelir. " Bu anlam esas alınarak, anlam itibariyle "ilham", ıstılah olarak Allah (c.c.) tarafından insanlara şuur dışında, zihinlerinde yerleştirilmiş manasında kullanılmıştır. İnsanın nefesine iyi ve kötü'yü ilham etmenin iki anlamı vardır. Birincisi, yaratıcısı ona iyi ve kötü eğilimi yerleştirmiştir ve bu his herkeste mevcuttur. ikincisi, herkeste şuursuz olarak şu tasavvurlar oluşmuştur: Ahlâk bakımından hangi şey iyi, hangi şey kötüdür ve iyi ahlâk ve amel ile kötü ahlâk ve amel birbirine eşit değildir, fücür (kötü ahlâk) çirkin bir şeydir, takva (kötülükten sakınmak) iyi bir şeydir. Bu düşünceler insan için yabancı değildir. İnsanın fitratı buna aşinadır. Yaratıcısı ona doğuştan iyi ve kötüyü temyiz etme yeteneği vermiştir.

Aynı nokta Beled, Dehr ve Kıyame suresinde şöyle ifade edilmiştir: "Biz ona hayır ve şer olmak üzere iki yol gösterdik" (Beled 10),"Biz ona yolu gösterdik. Ya şükredici veya nankör olur" (Dehr 3) , "Kendini kınayan nefse yemin ederim ki..." (75/2),"Doğrusu insan kendisini kurtarmak gayesiyle delil gösterse bile (kendini kurtaramaz) . Çünkü gözü, dili ve ayağı gibi bütün uzuvları kendi aleyhinde şahitlik eder" (75/14-15)

Burada şu iyice anlaşılmalıdır ki, Allah (c.c.) fitrî ilhamı her mahlukatın mahiyetine göre vermiştir: "Rabbimiz, her şeye yaratılışını verip sonra onu doğru yola iletendir, dedi." (Tâhâ 50). Örneğin hayvanların her çeşidine kendi ihtiyacına göre ilim ilhamı verilmiştir. Sözelimi balık kendi kendine yüzmeye başlar, kuşlar uçar, arılar kendi kendine petek yapar. İnsanlara da çeşitli mahiyetlerine göre ilham yoluyla ilim verilmiştir. İnsanın bir yönü, hayvanî varlığa sahip olmasıdır. Bu açıdan ilham yoluyla ilme en iyi örnek, doğumdan hemen sonra çocuğun annesinden süt emmeye başlamasıdır. Eğer Allah (c.c.) fitrî olarak ona bu ilmi vermeseydi dünyadaki hiçbir teknik bunu öğretmezdi. İnsanın diğer yönü, kendisine akıl verilmiş olmasıdır.

Bu bakımdan insanlar ilham yoluyla verilen ilim işinde peş peşe keşif ve icatlarda bulunarak medeniyetleri götürmüşlerdir. İcat ve keşiflerin tarihine bakılırsa görülecektir ki, icat kişinin kafa yormasının sonucu değildir. Her icat, başlangıçta insanın zihninde birdenbire oluşan ilhama dayanarak gerçekleşmiş, sonra da yeni bir icat olmuştur. Bu iki mahiyet dışında kişinin bir de ahlâkî varlığı söz konusudur. Bu bakımdan Allah (c.c.) ona hayır ve şerrin farkını; hayrın iyi, şerrin ise kötü bir şey olduğunu ilham olarak vermiştir.

Bütün insan toplumlarının hayır ve şer tasavvurundan yoksun olmaması evrensel bir gerçektir. Bu nedenle tarihteki her nizamda iyiliğe mükafat ve kötülüğe ceza tasavvuru vardır. Değişik şekilde de olsa bu vardır. Her devirde ve medeniyetin her seviyesinde bu tasavvurun mevcut olması, bunun insanın fitratında mevcut olduğunun apaçık ispatıdır. Diğer bir delil de, bu tasavvuru insanın fitratında Hakim yaratıcısının varetmesidir. Çünkü bu tasavvurun, insanın meydana geldiği maddi unsurlardan ve bu dünyanın maddî nizamını işleten kanunlardan kaynaklandığına dair bir iz yoktur. (**Mevdudi**, Tefhimul Kuran, İnsan yay. 7. baskı, İst. 1991, Cilt 7, sf. 134-135, Şems 91/8. Ayet tefsiri)

Yukarıda aktarılan bilgilerin ortaya koyduğu üzere, Peygamberler dışındaki insanlar için hatadan uzak bir ilhama mazhar olmak mümkün değildir. (**A. Tekhafızoğlu**, age, sf. 24-34)

Evliyaların kalbine levhi mahfuzdan gayb bilgilerinin yansıyabileceğini, bu şekilde gelecekte olacak şeylerin anlaşılabilceğini, ancak bu yansımayı beş duyunun engellediğini; bilgi edinme açısından duyularla ve ilhamla bilgi edinme arasında bir fark olmadığını, vahiy ile ilham arasında ise tek farkın bilgiyi getiren melek olduğunu; Kuran okuma, tefsir, hadis gibi ilim öğrenme yollarının zihni dağıttığını, tüm bunları bir tarafa bırakarak nefis tezkiyesi ve zikir yapılması gerektiğini, bu yolla kalbe gaybi ilhamların geleceğini iddia eden **Gazzali, böylece başta keşif ve ilham anlayışı olmak üzere, tasavvufun Ehli Sünnet arasında meşrulaşması ve kökleşmesini sağlamıştır.**

Diyanet İsl. Ans: Gazzali, kırk yaşlarında tasavvufa yönelmiş, on yılı aşkın süre kalp tasfiyesi ile meşgul olmuş, aradığı gerçeği burada bulduğunu söylemiştir. "Bütün çabasını ve dehasını tasavvufu Müslümanların gözünde meşrulaştırmak ve onu yüceltmek için harcamış olan Gazzali büyük ölçüde amacına ulaşmıştır. Ondan sonra tasavvuf, Ehli Sünnet muhitinde kendisine sağlam bir zemin bulmuş, bu zemin emin bir şekilde gelişmiş ve güçlenmiştir."

Gazzali'ye göre "ruhlar; hissi, hayali, akli, fikri ve kutsi olmak üzere beş türdür. Bu ruhların en mükemmeli nebi ve velilerin ruhlarıdır. Bunlar kutsi ruhlar olup doğrudan Allah'tan vahiy ve ilham alma özelliğine sahiptirler... Peygamberler melekleri hem görür hem seslerini işitirler. Veliler ise onları ya görür veya seslerini işitirler, görme ile işitme birlikte gerçekleşmez." (**Diyanet İsl. Ans. Gazzali**, C. 13, sf. 515-517; Tasavvuf, C. 40 sf. 123)

İbni Arabî ve Gazzali'ye göre Keşf ve ilham ne demektir. **İbrahim Sarmış**'tan nakledelim:

"**Keşf**; perdenin kalkması ve arkasındaki gizli manalara muttali olmaktır. Müşahede somut varlıklarla ilgili, keşf ise mana ve gizliliklerle ilgilidir. Tasavvufta ise, (keşf) kişinin önündeki karanlık perdenin kalkması ve hakikatleri görmesidir. Bu da görme organı olan maddî gözle değil, basiret yahut kalp gözüyle görmektir. Başka bir ifade ile (**Keşf**), **akılın idrak sınırlarının ötesinde kalan ve duyu organlarıyla bilinmesi imkansız olan gizli, kapalı ve gaybi şeyleri bilmek, onlara muttali olmaktır.** (sf. 77)

Gazzali gibi bir insan, melek aracılığıyla olmaksızın evliyanın peygamberler gibi gaybten ilham aldığını söylemekte, bu konuda **İbni Arabî** ve eş-**Şarani** ile meleğin evliyaya görünüp görünmediği konusunda ihtilaf etmektedir. (sf. 79) Onlar meleğin bu bilgileri peygamberlere getirdiği gibi evliyaya getirdiğini söylerken, Gazzali meleğin söz konusu olmadığını, peygamberlere gökten bilgiler geldiği gibi, evliyaya da gökten bilgiler geldiğini savunmaktadır.(sf. 80) İbn Arabî, bundan dolayı kendisini eleştirmiş ve yanıltıldığını söyleyerek, meleklerin peygamberlere indiği gibi tasavvufçulara da indiğini, sadece getirdikleri şeylerden birinin vahiy, diğerinin ilham olduğunu söylemiştir. (sf.82)

İbn Arabi ve Şarani'ye göre evliyaya gelen vahiy ile peygamberlere gelen vahiy aynıdır. Ancak peygamberlere gelen vahiy teşri(şeriat), evliyaya gelen vahiy ittiba(tabi olma- uyma) vahyidir. Evliyanın kalbine vahyetmek istediği zaman Allah, vahyedeceği şey suretinde tecelli eder ve veli salt bunu görmekle Allah'ın kendisine vahyedeceği şeyi anlamış olur. Bazen bu vahiy sadık rüya yahut vahyedilecek şeylere evliyayı muttali kılmakla olur. Levh-i Mahfuz'da yazılmış olan ile kulların yazılarını birbirinden ayırt edebildiğini de söylemektedir. Bazen de ilhamın, gökten yazılı bir levha halinde indiğini belirtmektedir. Onbeşinci bölümde "Bu levhanın gökten indiğinin alametinin başkalarına gösterilmemesi ve ne taraftan okunursa doğru okunacağıdır." der ve Allah'ın Levh-i Mahfuz'un yazısıyla kulların yazıları arasındaki farkı kendisine öğrettiğini de kaydeder.(sf. 84-85)

İbn Arabi'nin de beş duyu ve aklın bilgi için yeterli olmadığı, hatta bize yanlış bilgiler verdikleri ve yanılttıkları, külli meseleler hakkında doğru bilgiyi ancak keşf veya mükāşefe ile elde etmenin mümkün olduğuna dair görüşü yaygındır.(sayfa 82) İbn Arabi'nin, beş duyu ve aklın sınırlı olduğu ve bazen bizi yanıltabileceği sözleri doğru olmakla beraber gayb veya külli meseleler hakkında bize kesin ve tam bilgileri vahyin bildirdiğini söylemekten kaçınması, onun yerine tasavvufcuların iddiası olan keşf veya mükāşefeyi ileri sürmesi, vahiy yolundan nasıl ayrıldığını göstermektedir.(sayfa 83)

Gazzali(İhyayı Ulumiddin, 3/18-20, el-Halebi, Kahire 1939), evliya diye adlandırdığı tasavvufçulara birçok ilhamların geldiğini ve keşf yolu ile hem levhi mahfuzdaki bilgilerin, hem de gizli şeylerin onlara açık olduğunu iddia ederek şöyle demektedir(sf. 80):

"Şüphesiz kalb, bütün eşyanın hakikatının yansımasına elverişlidir. Bu yansımayı engelleyen şey, yukarıda belirttiğimiz beş duyudur. Beş duyu, kalp aynası ile yüce Allah'ın kıyamet gününe kadar olacak şeyleri yazdığı levhi mahfuz arasında yansımayı engelleyen engeldir. Aynı şekilde lütuf rüzgarları esebilir ve kalplerin gözünden de perdeler kalkabilir ve levhi mahfuzdaki bilgiler o kalplere yansıyabilir. Bu bazen uykuda olur. Bu keşifle gelecekte olacak şeyler anlaşılır. Perdenin tamamen kalkması ölümle gerçekleşir. Uyanık iken de bazen Allah'tan gizli bir lütufla perde kalkar. Gayb perdelerinin ötesinden kalpte gizli bir şimşek çakar, bazen de bir süre devam eder. Devamlı olması son derece nadirdir.

Bilginin kendisi, bilgilerin yeri ve onları edinmenin sebebi açısından duyularla ve ilhamla bilgi edinme arasında bir fark yoktur. Fark sadece perdenin kalkması açısındandır. Çünkü bu, kulun isteğiyle olan bir şey değildir. Bu konuda vahiy ile ilham arasında da fark yoktur. Fark sadece bilgi getiren meleğin görülmesindedir. Kalplerimizde bilgi melekler vasıtasıyla meydana gelmektedir.

Bunu öğrendikten sonra, şunu bil ki tasavvuf ehlinin meyli, öğrenimle elde edilen bilgilere değil, ilhamla gelen bilgileredir. Onun için ilim öğrenmeye, müelliflerin yazdıklarını okumağa, görüşleri ve delillerini araştırmaya heves etmemişlerdir.(sf. 80)

Onun yerine, bilgi edinmenin yolunun mücahede, kötü sıfatları yok etme, Allah'tan başka varlıklardan bütün ilişkileri kesme ve himmet künhü ile yüce Allah'a yönelme olduğunu söylemişlerdir. Bu gerçekleşince artık kulun kalbini Allah'ın kendisi yönlendirir, ilin nurları ile O nurlandırır. (sf.81) Kulun yapacağı şey, sadece mücerred tasfiye ile hazırlıklı olmak, sadık irade ile himmeti toplamak, bağı yanık olmak ve Allah'ın vereceği rahmeti devamlı beklemekten ibarettir.

Peygamberlere ve velilere durum açık olmuş, öğrenme, okuma ve yazma ile değil, belki dünyaya karşı zühdle, dünyadan ilişkileri kesmekle, dünyanın işlerinden kalbi boşaltmakla ve himmet künhü ile Allah'a yönelmekle kalplerine nur dolmuştur. Kim Allah için olursa, Allah'ta onun için olur.

Bunun da önce dünyadan bütün ilişkileri kesmek, ondan kalbi boşaltmak; aile, mal, çocuklar, vatan, ilim, makam ve mevkiden himmeti tamamen kesmekle olacağını ileri sürmüşlerdir. Kişi sonra kendi başına bir köşeye çekilir, sadece farzlar ve sünnet namazlarıyla yetinir. Kalbi tamamen boşaltmış ve bütün himmetini toplamış olarak oturur. Kuran okuma tefsire bakma, hadis yazma ve başka şeyle düşüncesini dağıtmaz. Kalbine Allah'tan başka bir şeyin gelmemesi için çalışır. Halvette otururken kalbini toplamış olarak "Allah, Allah" demeye devam eder. Öyle bir duruma gelir ki dilinin hareket ettiği gibi hareket eder ve kelimenin dilinde kendiliğinden tekrar ettiğini görür. Dilde etkisi silininceye ve zikrin kalbinde devam ettiğini görünceye kadar bu durum üzerinde sabreder. Kalbinden de lafzın sureti, harfleri ve kelimenin yapısı silinip onun ayrılmaz bir parçası olarak sadece soyut anlamı kalıncaya kadar zikre devam eder. Artık bütün yapacağı, bu yolla enbiya ve evliyaya açtığı gibi, Allah'ın kendisine açacağı rahmeti beklemekten ibarettir.

İşte o zaman, niyeti sadık, himmeti sadık ve uygulaması güzel olmuşsa, şehvetleri onu rahatsız etmemiş ve nefsi kendisini dünyevi şeylerle meşgul etmemişse, kalbinde hak pırıltıları parlar. Başlangıçta ani şimşek gibi olur ama tekrar gelir, gecikebilir de. Tekrar gelince devamlı olabilir ya da kesik olabilir. Devamlı olursa, bu devamlılık uzayabilir, uzamayabilir de. Böyle kişiler bunun artması için çalışabilir yahut bir türle yetinebilirler. (sayfa 81) Bu yol kendi tarafından mahza temizliğe, tasfiye ve tecellilere, sonra istidat ve beklemeye bakar." (İ. Sarmış, Teorik ve Pratik Açından Tasavvuf ve İslam, 2. baskı Ekin yay. 1997 İst. Sf. 77-85)

Hayrettin Karaman, ilhamın bağlayıcılığı konusunda der ki: “Bağlayıcı olan ve gerçeği yansıtan bilgi üç kaynaktan alınır; sağlam duyu organları, doğru haber ve akıl. Doğru haber, vahye dayanan Kitap (Kuran-ı Kerim) ve Sünnet kaynaklarında yer alan bilgidir. Daha çok Allah'ın veli kullarına bazen de sıradan insanlara gelen vasıtasız bilgiler de vardır. Bunların Allah'tan gelenine ve bu sebeple doğru, vahye uygun bulunanlarına "ilham" denir. Tahdîs, ilm-i ledün, doğru çıkan rüyalar da ilham çerçevesine girer. Ancak dinde delil ve dayanak kılınan, herkes için bağlayıcı olan bilgi yukarıda zikredilen üç kaynaktan gelen bilgidir.

İlham kabilinden olan bilgiler ise hem -kendisine ilham vaki olan kişiden- **başkası için bağlayıcı ve delil değildir**, hem de genel olarak muteber olması, vahiy yoluyla elde edilmiş bulunan Kuran ve Sünnet bilgilerine aykırı olmamasına bağlıdır. Müslümanlar dinlerini doğru öğrenmek ve yaşamak istiyorlarsa -ki bunu istemeye mecburdurlar- önce vahye dayanan ve herkes için bağlayıcı olan bilgileri elde etmek durumundadırlar. Bu bilgileri elde etmek de kimsenin tekelinde değildir, dileyen her müslüman usulüne göre okuyarak, eğitim ve öğretim görebilir bunlara sahip olabilir.

Bu sağlam din bilgilerini elde etmedikçe **müslüman, ilham, rüya vb. kaynaklara dayandığı iddia edilen bilgilere itibar edemez**; çünkü henüz bunları test edecek "ölçüt, mihenk" bilgileri elde etmemiştir, böyle olunca da yanıltılması, sapıtılması mümkündür. Kuran'da ve Sünnet kaynaklarında bulunan, İslâm tarihi boyunca güvenilir alimler tarafından sistemleştirilmiş, tasnif ve telif edilmiş, açıklanmış olan bilgilere uymayan, bunlara ters düşen bilgi hangi kaynak ve kimden gelirse gelsin muteber değildir, böyle bir bilginin sahibine de veli denemez.” (www.hayrettinkaraman.net, **Vahiy mi, İlham mı?**)

Diyanet İslam Ansiklopedisi: “İnsan kalbine bazı bilgilerin ilham edilmesi mümkün olmakla birlikte **bunlar genel geçerliliği bulunan kesin bilgi kaynağı teşkil etmez ve dini alanda delil olarak kullanılamaz**. Sufiye(tasavvuf ehli) ve onlara tabi olanların dışında kalan İslam alimlerinin çoğunluğu bu görüştedir... bu tür bilgilerin ferdi dini bilgilerin ötesinde bir anlam taşımadığı anlaşılır...**bu tür tecrübelerin genel geçerliliğinin bulunmaması gerekir.**” (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 22, İlham, sf.99)

İlhamla gelen bilginin mahiyeti konusunda **A. Bayındır** şunları söyler:

“**Soru**: Kur'ân-ı Kerim'de de açıkça ifade edilen ve ayetlerde ifadesini bulan İLHAM kavramını ve insanların bir kısım ilhamlara mazhar olabileceğini kabul ediyor musunuz? Bu meyanda; Said Nursi'nin beyanatını ilham olarak değerlendirmek kabul-ü mümkün değil midir?

Cevap: Muhterem Avukat Mesut AKGÜN,

İlham, insanın içine bir şey atmaktır. Genellikle Allah'ın, kulunun kalbine bir şey doğurması(Fahrüddin er-Razî, **et-Tefsîr'ül-Kebîr**, Matbaa-i Amire, c.VIII, s. 583.) anlamında kullanılır. Bu kelime Kuran'da yalnız bir yerde geçer. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا . قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا . وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا .

“ (Nefse) isyankârlığını ve takvâsını ilham edenin hakkı için, onu arındıran gerçekten umduğuna kavuşmuş, kirletip karartan da her şeyini kaybetmiş olur.” (Şems 91/8-10)

İsyankârlık, kişinin Allah'a, insanlara veya kendine karşı yanlış davranışdır. İsyankâr, hem isyandan önce hem sonra bir huzursuzluk duyar. Buna iç sıkıntısı veya vicdan azabı denir. Yusuf aleyhisselâmı Züleyha'dan uzaklaştıran bürhan, Allah'ın “ (Nefse) isyankârlığını ilham etmesi” olmalıdır. Yusuf suresinin 24. âyetinde şöyle buyrulur:

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ .

“Kadın ona tam meyletti. Eğer Rabbinin bürhanını görmeseydi o da kadına meylededecekti...”

Merhameti sonsuz Rabbimiz günah işleyecek olan kulunu "isyana giriyorsun" diye uyarır. O, önce irkilir, sonra ya vazgeçer ya da bilerek günaha dalar. İşte bu, Allah Teâlâ'nın “ (Nefse) isyankârlığını ilham etmesi”dir. Artık “suçu bilerek işlemedim”, diyemeyeceği için bu ilham, Allah'ın huzurunda kişinin aleyhine bir bürhan, bir kesin delil olur.

İsyandan sonraki iç sıkıntısı da Allah'ın ilhamıdır. O, bu yolla kişiyi tevbeye teşvik eder. Bu uyarı, Müslüman olmayan insanlara da yapılır. Bu sebeple kâfirlerin kafaları ile kalpleri arasında sürekli bir çatışma bulunur. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ .

“Kurdukları bina, kalpleri parçalanıncaya kadar, içlerinde bir kuşku olarak kalmaya devam eder.”

(Tevbe 9/110)

Bu kuşku, Allah'ın merhametindedir. Belki girdikleri yanlış yoldan dönerler.

Mensup olunan cemaat veya tarikatın yanlışları da insanın içini kemirir durur. Çünkü Allah, onlara da ilham eder. Ancak o yanlışlar, tarikat veya cemaatin çimentosu olduğu için terk edemezler. Tek çare, o cemaat veya tarikatı terk etmektir.

Takvâ ise nefsi korumaktır. Kişi, Allah'a, insanlara ve kendine karşı fenalık yapmazsa dünyada töhmetten, ahirette de cehennemden korunur. Takvaya götüren davranışların neşesi insanın içine dolar. Bu da Allah'ın ilhamıdır. Takvâya uygun davranışlarda görülen iç huzuru ve kararlılık bu ilhamla oluşur.

Vabisa b. Mabed diyor ki, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem gittim buyurdu ki; "İyilikten ve gınahtan sormak için mi geldin?" "Evet, dedim. Parmaklarını bir araya getirerek göğsüne vurdu ve üç kere şöyle dedi: "Nefsine danış, kalbine danış Vabisa! İyilik, nefsin yatıştığı, kalbin yatıştığı şeydir. Günah da içe dokunan ve göğüste tereddüt doğuran şeydir. İsterse insanlar sana fetva vermiş, yaptığını uygun bulmuş olsunlar." (Sünen-i Dârimî, Büyû', 2)

Muhammed s.a.v. şöyle buyurmuştur: "Seni işkillendiren şeyi bırak, işkillendirmeyene geç. Çünkü doğruluk iç huzuru verir, yalan da şüphe ve tereddüt doğurur." (Tirmizî, Kıyame, 60.)

Herkeste, iyi insan olma özentisi vardır. Kafirler de böyledir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Zaman zaman kâfirler, keşke müslüman olsaydık" derler. (Hicr 15/2)

İçe doğan her şey ilham değildir, şeytan vesvesesi de olabilir. Çünkü şeytan "İnsanlara vesvese veren, onların içini karıştıran" (Nas suresi 114/5.) bir varlıktır. Şeytan, Allah'ın elçilerini dahi yanlış davranışlara sürüklemeye çalışmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"(Ey Muhammed!) Senden önce gönderdiğimiz tek bir nebi ve elçi yoktur ki, bir şeyi arzuladığında şeytan onun arzusuna vesvese karıştırmış olmasın. Allah şeytanın karıştırdığını giderir, sonra Allah kendi âyetlerini pekiştirir. Allah bilir, doğru karar verir." (Hacc 22/52)

İlham ile vesveseyi ayırabilmek için içimize gelen şeyi Allah'ın emir ve yasakları yönünden denetlemek gerekir.

Vahiy, 'birine bir şeyi herhangi bir şekilde bildirmek' demektir. Gizli, açık, işaretle, yazıyla veya elçi gönderme yoluyla olabilir. (Ebu'l-Hasen Ahmed b. Faris b. Zekeriya, **Mu'cemu mekâyis fi'l-luğa**, Beyrut, وحى maddesi) İlham da bu kapsamdadır. Zekeriya aleyhisselam, oğul müjdesi alınca kavminin karşısına çıkmış ve "... onlara şöyle vahyettiği «Günün başında ve sonunda tesbihte bulununuz» (Meryem 19/11)

Zekeriya aleyhisselamın kavmine vahyi, onlara bir konuda yaptığı tenbih anlamındaydı.

Şeytanlar da vahiyde bulunurlar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Tıpkı bunlar gibi her nebîye insan ve cin şeytanlarından, düşmanlar oluşturmuşuzdur. Aldatmak için biri diğerine yaldızlı sözler vahyeder..." (En'am 6/112)

"... Şeytanlar dostlarına, sizinle mücadele etmelerini vahyederler. Onlara boyun eğerseniz tam müşrik olursunuz." (En'am 6/121)

Konumuz açısından şu âyet de önemlidir:

"Allah'ın bir insanla konuşması sadece vahiy yoluyla veya perde arkasından ya da bir elçi göndererek kendi izniyle dilediğini vahyettirmesi şeklinde olabilir." (Şûrâ 42/51)

Kuran'da arıya (Nahl 16/68), Musa aleyhisselamın annesine ve Meryem'e yapılan vahiylerden bahsedilir. Sahih rüya da perde arkasından yapılan vahiy yani verilen bilgidir. Bunun şifresini herkes çözemediği için tabirine ihtiyaç duyulur.

Bu tür vahiyler her insana; rüya, ilham veya başka şekillerde olabilir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Musa'nın annesine şunu vahyettik: "Çocuğu emzir, bir şey olacağından korktuğunda onu denize bırak ama korkma ve üzülme. Biz onu yine sana döndüreceğiz ve resullerden biri yapacağız". (Kasas 28/7)

Bu tür vahiyler kesin bilgi ifade etmez. Bunu şu ayetlerden anlarız:

"Musa'nın annesinin gönlü bomboş kalmıştı. İçi rahat olsun diye kalbini pekiştirmiş olmasaydık olanı biteni nerdeyse açığa vuracaktı. Ablasına, "Onu izle" demişti. O da uzaktan gözetlemişti. Onlar fark edemiyorlardı. (Kasas 28/8-9)

Musa'nın annesi, yapılan telkinin doğruluğunu ancak çocuk kendisine döndükten sonra anlamıştı. Bunu da şu ayetler göstermektedir:

"Önceden, oradaki sütannelerini ona yasaklamıştık. Ablası dedi ki: "Sizin için onun bakımını üstlenecek bir aileyi gösterebilir miyim? Onlar ona iyi bakarlar." Böylece onu, annesine geri verdik ki, gözü aydın olsun da üzülmesin. Bir de bilsin ki, Allah'ın verdiği söz gerçektir ama çokları bunu bilmezler." (Kasas 28/12-13)

Bunlar, resullere gelen bilgi çeşidinden değildir. Resul, birinin sözünü diğerine ulaştırılan kişidir. Allah'ın resulleri, Allah'ın sözlerini insanlara ulaştırırlar. Allah'ın resullerine Kur'ân'da hem resul, hem nebi denir. Nebi denmesi, vahiy aldıkları için, resul de o vahiy tebliği ettikleri içindir. Onların vahiy alış şekilleri farklıdır, daha vahiy alırken onun Allah'tan geldiği konusunda kesin bilgiye ulaşırlar. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Allah bütün gaybı bilir, kendi gaybını kimseye açmaz. Dilediği elçi bunun dışındadır. Onun da önüne ve arkasına gözcüler diker. Bunu yapar ki o (elçi), (gelen meleklerin) Allah'ın gönderdiklerini tastamam

ulaştırdıklarını bilsin, onların yanında olanı kavrasın ve her şeyi bir bir hafızasına yerleştirsın. “ (Cin 72/26-28)

Ayetteki “*kendi gaybını*” ifadesi, resullere bildirilenin özel gayb bilgisi olduğunu gösterir. Bu bilgiyi, ancak Allah’ın Nebileri alabilirler. Bunlar, insanlara ulaştırılmak için yapılan vahiylerdir. Vahiy ve ilhamın diğer şekillerinde böyle bir şey yoktur. Bu sebep onlar, sadece ilgili kişiyle alakalıdır. Bir başkası için önemli değildir.

Ama hurafeciler, insanlara olan vahiy ve ilham sınırını aşarak kendilerini Allah’ın nebileri gibi göstermeye çalışır “Nebilere olan bize de olur, biz de vahiy alırız” diyerek yoldan çıkarlar. Allah bunlar için şöyle buyurur:“Allah'a karşı yalan uydurandan, ya da kendine vahiy gelmediği halde vahiy aldığını söyleyenden yahut Allah'ın indirdiği gibisini ben de indireceğim" diyenden daha zalimi kim olabilir? ...” (En’âm 6/93)

Muhammed aleyhisselam ile nebilik bitmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا مَا كَانَ مُحَمَّدًا أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن

Muhammed içinizden bir erkeğin babası değildir, ama Allah'ın resulü ve nebilerin sonuncusudur. Allah her şeyi bilir. (Ahzâb 33/40)

Nebilik bitmiştir ama resullük yani inen ayetleri tebliğ görevi devam etmektedir. Bu, her müslümanın görevidir. İçine bir şey katmadan Allah’ın sözünü Allah’ın kullarına ulaştırmamız gerekir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: “فَهَلْ عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ.” (Nahl 16/35)

Yanlış inançlar, bulaşıcı hastalılar gibidir, çok çabuk yayılırlar. Nitekim Musa aleyhisselam, 40 günlüğüne Tur’a gidince İsrail oğulları, Harun aleyhisselama rağmen buzağı heykeli yapıp tapmışlardı. Çünkü “...buzağı tutkusu onların içlerine işlemiştir...” (Bakara 2/93)

En büyük hata, Kur’ân’ın geçmiş peygamberlerle ilgili anlattıklarından ibret almamaktır. Başlarından geçen onca olaya rağmen Musa aleyhisselamın ashâbı şirkten kurtulamamıştı. Duygularını öne alan hiç kimse ondan kurtulamaz. Bunun tek yolu, din adına anlatılan her şey için delil aramak ve sonuna kadar aklı kullanmaktır.

Müslümanlar arasında bir bulaşıcı hastalık gibi yayılan yanlış inançlar, daha çok Zerdüştlerin ve Hintlilerin bazı inançlardır. Zerdüşt rahipler Allah’ın kendilerine hülûl ettiğine inanır, kendi sözlerini Allah’ın sözü sanırlar. Bu hastalığa tutulmuş olanlardan Mevlânâ Celaleddin Rûmî bakın, kendi sözleri için neler söylüyor: “Bu mesnevi kitabıdır. O, ulaşma ve kesin bilme sırlarını açıklamada dinin asıllarının, asıllarının asıllarıdır. O, Allah’ın en büyük fıkıdır. Allah'ın aydınlık yoludur ve Allah'ın en açık delilidir...” (Mevlânâ Celaleddin Rûmî, **Mesnevî**, Hazırlayan Adnan Karaismailoğlu, Yenişafak Yayınları, Ankara 2004, c. I, s. 36.)

Dinin asılları Kuran’da, onun da asılları Levh-i mahfuz’da, onun asılları Allah Teâlâ’dadır. Kendine Allah’ın hülûl ettiğini düşündüğü için yazdığı şiirlere “O, Allah’ın en büyük fıkıdır. Allah'ın aydınlık yoludur ve Allah'ın en açık delili” diyebilmektedir. **Sema** eden bir Mevlevi, sağ elini yukarı, sol elini aşağıya dönük tutar ve **Haktan alıp halka verdiğini** düşünür. Ona bu yetkiyi kim vermiştir? Tarikat şeyhleri de kendilerini hep bu konumda görürler. Onların bir trafo gibi tanımlanmaları da bundandır.

Bütün bunlar, insanların Allah’tan önce başka varlıklara kul olmaları sonucunu doğurur.

İşte bu bir şirk hastalığıdır. Asıl görev, insanlara ilgili âyetleri tebliğ ederek şirkle mücadeleyi sürekli hale getirmektir. Yalnız Allah’a güvenip dayanandan başkası böyle bir işe soyunamaz.

Mesut AKGÜN Bey, benimle ilgili şu ifadelerinize katılmam mümkün değildir:

“... özellikle " ...nurların doğrudan doğruya Kuran ı Kerim'in feyzinden tereşşüh ettiği..." ifadelerini eleştirdiğinizi ve bu meyandaki ifadelerin itikada aykırı olduğunu... ifade ediyorsunuz.” **Tereşşüh**, sızma ve damlama demektir. "...nurların doğrudan doğruya Kur’ân-ı Kerim’in feyzinden süzülüp damladığı..." şeklindeki bir sözü tevîl mümkündür. Ama bir insan tutar, kendi sözünü, Kuran’ın Arş’taki yerinden alınmış gösterirse bunun tevîli yoktur. Bu şahsı bütün dünya kutsallaştırırsa da bize düşen, onun hurafeleriyle mücadeledir.

Said Nursi ile ilgili sözlerimizden bir kısmı şöyledir:

“... Said Nursî şöyle der: “*Kur’ân’ın gizli gerçekleri Risale-i Nur ile birlikte bize iniyor!! ...Peygamber devrinde Kur’ân’ın vahiy suretiyle inmesi gibi, her asırda, Kur’ân’ın arştaki yerinden ve manevi mucizesinden feyiz ve ilham yoluyla onun gizli gerçekleri ve gerçeklerinin kesin delilleri iniyor*” (Şualar, Birinci Şua, Yirmidördüncü Ayet ve Ayetler, Üçüncü Nokta, c. I, sf. 842)

Yani Risale-i Nur, Kur’ân’ın indiği yerden Kur’ân’ın inmesi gibi vahiy suretiyle inerek onun gizli kalmış gerçeklerini ve o gerçeklerin kesin delillerini Said Nursî’ye getirmiş oluyor. Nurculara göre o, ilim elde etmek için bir zorluğa ve ders alma sıkıntısına ihtiyaç duymadan kendi kendine nurlanmış ve alim olmuştur. (Şualar, Birinci Şua, c. I, sf. 833, ifadeler sadeleştirilmiştir)

Bu sözler, bir peygamberlik iddiası taşımaktadır. Said Nursî’nin, Kur’ân’da açıklanmamış gerçeklerin kendine indirildiğini söylemesi ise kendi kitabının Kur’ân’dan önemli olduğu iddiasından başka bir anlam taşımaz.

Allah Teâlâ şöyle demiştir: “Ey Elçi! Rabbinden sana indirilen her şeyi tebliğ et, eğer bunu yapmazsan

onun elçiliğini yapmamış olursun.” (Maide 5/67) Said Nursî'nin iddia ettiği şeyler Peygamberimize bildirilseydi onları açıklamak zorunda olurdu. O iddia ettiği şeyler, sadece kendine bildirilmiş olmalıdır.

Risale-i Nur'un, Kur'ân'ın alındığı yerden alındığı iddiası, birkaç kez tekrarlanır. Onlardan biri şudur: *“Risale-i Nurlar, ne Doğu'nun kültüründen ve ilimlerinden, ne de Batı'nın felsefe ve bilimlerinden alınmış ve ictibas edilmiş bir nurdur. O, gökten inmiş Kur'ân'ın, Doğunun da Batı'nın da üstünde olan Arş'taki yerinden alınmıştır.”* (Şualar, Birinci Şua, c. I, sf. 833 ifadeler sadeleştirilmiştir)

Said Nursî, daha ileri giderek şunları söyler:

“Risale-i Nur denilen otuzüç aded Söz, otuzüç aded Mektub, otuzbir aded Lem'alar, bu zamanda, Kur'ân'daki âyetlerin âyetleridir. Yani onun gerçeklerinin göstergeleridir. Onun hak ve hakikat olduğunun kesin delilidir. Kur'ân âyetlerinde yer alan inançla ilgili gerçeklerin gayet kuvvetli belgeleridir” (Şualar, Birinci Şua, Yirmiikinci Ayet ve Ayetler, c. I, sf. 841, ifadeler sadeleştirilmiştir)

Demek ki, Kur'ân nasıl Tevrat ve İncil tasdik eden bir kitapsa, Said Nursî'nin bu iddiasına göre Risale-i Nur da Kur'ân'ı tasdik eden bir kitaptır. Bu sebeple Risale-i Nur'un âyetleri, Kur'ân âyetlerinin delili olmuştur.

Said Nursî, tek kalmamak için Hz. Ali'ye de Sekine adında bir kitap indiğini, geçmiş ve gelecek bütün ilim ve sırların o kitapta olduğunu ve orada Risale-i Nurlara işaret edildiğini de iddia eder (Sikke-i Tasdik Gaybi, Onsekizinci Lema, c. II, sf. 2078) ve özetle şöyle der: *“Hazret-i Cebrail, Sekine adıyla bir sayfada yazılı İsm-i Âzam'ı, Peygamberimizin yanında Hz. Ali'nin (r.a.) kucığına düşürdü. Hz. Ali diyor ki: “Ben Cebrail'in şahsını yalnız gök kuşağı şeklinde gördüm. Sesini işittim, sayfayı aldım, bu isimleri içinde buldum”.* İsm-i Âzam'dan bahsederek bazı olayları anlattıktan sonra diyor ki:

“Dünyanın başından kıyamete kadar ilimler ve önemli sırlar bize, tanıklık derecesinde açıldı. Kim ne isterse sorsun, sözümüzden şüpheye düşenler zelil olurlar” (Sikke-i Tasdik Gaybi, Onsekizinci Lema, c. II, sf. 2079)

Öyle bir sahife ki, içinde dünyanın başından kıyamete kadar olan ilimler ve önemli sırlar yer alıyor. Bu bir sahife değil, çok büyük bir kitap olur. Cebrail'in Ali'ye böyle bir kitap verdiğini kabul etmek, onu Peygamber saymaktır. O kitapta var olduğu söylenen ilim ve sırları Peygamberimizin bilmediği kesin olduğu için Ali ondan üstün bir konuma getirilmiş olur.

Bu tür iddialar için Allah Teâlâ şöyle buyurur: *“Vay o kimselere ki, kendi elleriyle kitap yazarlar, sonra “bu Allah katındandır” derler. Hedefleri, onun karşılığında bir şeyler almaktır. Vay o ellerinin yazdığından dolayı onlara! Vay o kazandıklarından dolayı onlara!”* (Bakara 2/79)

Said Nursî, Risale-i Nurların kutsal sayılması için akla gelen her şeyi söylemiştir. Diyor ki: *“Sözler” şüphesiz Kur'ân'ın nurlu parıltılarıdır. Açıklanmaya muhtaç yerleri eksik olmamakla birlikte tümüyle kusursuz ve eksiksizdir”* (Barla Lahikası, Yirmi Yedinci Mektub ve Zeyilleri, c. II, 1415. ifadeler sadeleştirilmiştir) *“Risale-i Nur bu asırda, bu tarihte bir “urvet-ül vüska”dır. Yani çok sağlam, kopmaz bir zincir ve bir “hablullah” yani Allah'ın ipidir. Ona elini atan, yapışan kurtulur”* (Şualar, On Birinci Şua, Onbirinci Meselenin haşiyesinin bir lahikasıdır, a.g.e, c. I, s. 985)

“Urvet-ül vüska” ve “hablullah” Kur'ân'a ait özelliklerdir. (Bakara 2/256, A. İmran 3/103) Said Nursi kitaplarına şu özellikleri de ekler:

“Risale-i Nur; hem şeriat, hem dua, hem hikmet, hem ibadet, hem emir ve davet, hem zikir, hem fikir, hem hakikat, hem tasavvuf, hem mantık, hem kelâm bilgisi, hem ilahiyat bilgisi, hem sanata özendirme, hem belâgat, hem de vahdaniyeti ispat kitabıdır. O, karıştırlarını etkisiz hale getirir ve susturur.” (Emirdağ Lahikası I, c. II, s. 1719. Yazı sadeleştirilerek özetlenmiştir)

Risale-i Nurlarda çok tekrar vardır. Said Nursî bunun Kur'ân'da da olduğunu belirterek şöyle der:

“Kur'ân'daki tekrarın bir çok hikmeti Risale-in-Nurda da vardır. Şöyle ki, her vakit bütün Kur'ân okunamayacağından her sure Kur'ân hükmüne geçmiş, haşir, tevhid ve Mûsa aleyhisselamın hikayesi gibi konular tekrar edilmiştir. Aynı şekilde imanın ince hakikatleri ve kuvvetli deliller, benim haberim olmadan, bir çok risalede de tekrar edilmiştir. Neden bunlar tekrar yazdırıldı diye hayret ederdim. Sonra kesin olarak anladım ki; bu zamanda Risale-i Nura herkes muhtaç olduğu halde herkes tamamını okuyamaz. Ama ihtiyaç duyduğu şeyleri küçük bir Risaleden okuyabilir.” (Kastamonu Lahikası, Yirmi Yedinci Mektub, c. II, s. 1589; Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Sözler Yayınevi İstanbul 1991, s. 33. Yazı sadeleştirilerek özetlenmiştir)

Sayın Avukat Mesut AKGÜN Bey, Bana sorduğunuz soru şuydu: *“Said Nursi'nin beyanatını ilham olarak değerlendirmek kabulü mümkün değil midir?”* Şimdi varın bu sorunun cevabını siz kendi vicdanınızda verin.” (A. Bayındır www.kurandersi.com Said Nursi'nin Sözleri İlham Olamaz mı?, Avukat Mesut AKGÜN'ün Sorusuna Verilen Cevap)

Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir, ilham konusunda şu bilgileri kaydeder: “Keşif, kalp gözünün açılması, Allah tarafından haber verilmek (tahdîs) gibi çeşitleri veya isimleri bulunan ilham, ancak İslâm'a sağlam iman ve onun esaslarını samimiyetle (İhlâs) yaşama sonucu elde edilmiş bulunursa muteber olur. **Yine de ilham objektif ve herkes için geçerli, üzerine genel hüküm bina edilebilecek bir bilgi kaynağı değildir, kime gelmişse onu ilgilendirir, umumi ve kesin delillere (vahiy) aykırı olmamak şartıyla onu bağlar.**” (Diyanet **Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir**, Bakara 3. ayet tefsiri)

Bu konuya **Ebubekir Sifil**'in ifadeleri ile nokta koyalım: “...ilhamın –Kuran, Sünnet ve Şer’î ilkelere aykırı düşmediği sürece– ancak sahibini bağlayabileceğini söylemek gerekir. Dolayısıyla **Resail-i Nur'un ilham mahsulü olduğu kabul edilecekse, orada söylenenlerin de ancak müellifini bağlayabileceği de kabul edilmelidir.** Ancak bu eserde –Kuran ayetleri dışında– hadislere ve ulema akvaline de yer verildiği vakası göz önünde bulundurulduğunda, **onun mahza**(tamamen) **ilham mahsulü olduğunu söylemenin doğru olmadığı** ortaya çıkmaktadır. **Said Nursi merhumun hapisane hayatı öncesinde geçirdiği tahsil döneminden aklında kalanların ilham kapsamına sokulamayacağı açık olduğuna göre**, birinci soruda iktibas edilen ifadelerin mutlak anlamda alınmasının doğru olmadığını söylemek durumundayız. Sonuç olarak **Resail-i Nur da diğer eserler gibi bir "beşer" in kaleminden çıkmıştır. Bu yönüyle içinde hata bulunması normal, hatta kaçınılmazdır. Gerek eseri, gerekse müellifini "lâ yuhti" (hatasız) olarak görmek de, tamamen değersiz addetmek de yanlıştır.**” (E. Sifil, Okuyucu Soruları (51) Resail-i Nur, Milli Gazete - 23 Kasım 2004)

“Bir olgu olarak "ilham"ın hakikatini teslim etmekle birlikte, bizim Akaid ve Usul-i Fıkıh kaynaklarımızda onun bir "bilgi/hüküm kaynağı" olarak değerlendirilmediğini bilmemiz gerekir. Bilindiği gibi Usul-i Fıkıh'da, bilgi/hüküm kaynakları (edille-i şer'iyye), "aslî" ve "fer'î" olarak iki kategoriye ayrılmıştır. Kitap, Sünnet, İcma ve Kıyas "aslî" bilgi/hüküm kaynaklarını teşkil ederken, –mezhepler arasında ihtilafli bir alanı oluşturan– İstihsan, Mesalih-i Mürsele, Sedd-i Zeraiy, Örf vb. de "fer'î" bilgi/hüküm kaynaklarını oluşturur. Bunlar arasında "ilham" diye bir maddenin yer almadığına bilhassa dikkat etmek gerekir...”

Abdülganî en-Nâblusî'...şöyle der: Gerek zahir, gerekse batın uleması nazarında ilham, kendisiyle şer’î ahkâmın sabit olduğu, Kitap ve Sünnet'ten müstağni kılan bir hüccet değildir. Batın uleması nazarında –amelî hayat Kitap ve Sünnet'ten elde edilen ilim doğrultusunda düzenlendikten sonra– ilham Kitap ve Sünnet'in anlamlarını kavramada sahih bir yol olarak görülür. Aksi halde ilham, kendisiyle amel etmek caiz olmayan şeytanî bir vesvese olur...

Bu çerçevede ulemamız, şer’î nass, ilke ve hükümlerle çatışmamak şartıyla ilhamla amel edilebileceğini belirtmiştir. Ancak hemen belirtelim ki, bu da ilham sahibinin şahsiyle sınırlı bir durumdur; bir başkasını kesinlikle ilzam etmez.

Bu noktayı akılda tutarak meseleyle alakalı bir diğer noktaya intikal edelim: **İnsanın, Kitap ve Sünnet'ten içtihad ederek çıkardığı hükümde yanılma payı her zaman mevcut olduğu gibi, ilham ve keşifle elde ettiği bilgide de yanılma payı her zaman mevcuttur.**

İnsan herhangi bir mesele üzerinde uzun zaman yoğunlaştığı zaman, gerekli altyapıya da sahipse, başkalarının dikkatinden kaçan birtakım bilgi ve tesbitlere ulaşabilir. Bu yolla kalbine, başkalarına zahir olmayan bilgiler münkeşif olabilir. Hepimizin bu doğrultuda tesbit, müşahade ve tecrübeleri vardır. Dolayısıyla Bediüzzaman merhum gibi hayatını Risale-i Nur'un telifiyle geçirmiş, daha doğrusu hayatını buna adanmış bir insanın, bir ömür üzerinde yoğunlaştığı meseleler hakkında ilhama mazhar olmasını garipsememek gerekir.

Yanlı olan, Risale-i Nur'un ihtiva ettiği Kuran ve Sünnet nassları zemininde birtakım anlam boyutlarına ilhamla ulaşılmış olabileceğini söylemek değil, "ilhamla yazılmıştır" gerekçesiyle bu esere "hatadan masun" gözüyle bakmaktır. **İnsan ürünü hiçbir eser hatadan salim olmadığı gibi, Risale-i Nur da hatasız değildir.** Bediüzzaman merhumun kendisi hakkında ileri sürmediği bir davayı biz onun hakkında nasıl ileri sürebiliriz.” (E. Sifil, Okuyucu Soruları 26, Bediüzzaman ve Risale-i Nur-9, Milli Gazete - 17 Ekim 2010)

ALLAH'IN YARDIM VE DESTEĞİNİN MAHİYETİ:

A. Tekhafızoğlu: Anlaşılacağı üzere ilham; Allah'ın, meseleleri daha açık görüşle anlaması için kişinin kalbini açması, bunu kişiye kolaylaştırması ve onu doğruya sevk etmesidir. Yoksa ciltlerce risaleleri, kişiye âdeta zorla, "ihtiyarı ve rızası haricinde yazdırması" değildir. (A. Tekhafızoğlu, age. sf. 29)

Yöneldiği işi kolaylaştırma, ruh ile takviye etme, kalplerini sağlamlaştırma, aralarını bulup kaynaştırma, toplumda sempatik kılma, bocaladığı durumlarda kalbi ile arasına girerek hayra yöneltme, doğru yolu kolayca görebileceği bir aydınlık verme gibi ilhamı da kapsayan çeşitli yardımlarla Allah'ın müminleri desteklediğine dair birçok ayet varken, **peygamber olmayan bir şahsa diğer insanlara yazıp ulaştırması için bir takım bilgileri verme** şeklinde bir ilhamda bulunulduğunu gösteren ayet ya da sahih hadis yoktur.

Allah'ın müminleri nasıl desteklediğine birkaç örnek verelim:

“Musa'nın annesinin yüreği bomboş oldu. Eğer (vaadimize) inananlardan olması için **kalbini pekiştirmiş olmasaydık** neredeyse onu açığa vuracaktı.” (Kasas 28/10)

“İman edenler ve salih amellerde bulunanlar için, **Rahman (olan Allah), (insanların kalplerinde) bir sevgi yaratacaktır.**” (Meryem 19/96)

“Kim Allah'a karşı gelmekten sakınırsa, Allah ona işinde bir kolaylık verir.” (Talak 65/4)

“Ve bilin ki muhakkak Allah, **kişi ile kalbi arasına girer ...**” (Enfal 8/24)

“... Onlar, öyle kimselerdir ki, (Allah) kalplerine imanı yazmış ve **onları katından bir ruh ile desteklemiştir...**” (Mücadile 58/22)

“Ey iman edenler, Allah'tan sakınıp-korkun ve O'nun elçisine iman edin, size kendi rahmetinden iki kat versin. **Size kendisiyle yürüyeceğiniz bir nur versin ...**” (Hadid 57/28)

“Ey inananlar, Allah'ı desteklerseniz, O da sizi destekler, **ayaklarınızı sağlam tutar.**” (Muhammed 47/7) “...Gerçekten onlar(Ashabı kehf) Rablerine iman etmiş gençlerdi ve biz de onların hidayetlerini arttırmıştık. **Biz onların kalplerini sağlam kılmıştık.**” (Kehf 18/13-14)

İnsan herhangi bir mesele üzerinde uzun zaman yoğunlaştığı zaman, gerekli altyapıya da sahipse, başkalarının dikkatinden kaçan birtakım bilgi ve tesbitlere ulaşabilir(**E. Sifil**) ki, bu anlamda ilham vardır ve herkese şamildir. Ancak **Allah'ın, peygamber olmayan bir kimsenin kalbine diğer insanlara ulaştırması için doğruluğu kesin çeşitli bilgiler vermesi anlamında bir ilham kabul edilemez. Çünkü, böyle bir ilham, dolaylı olarak vahiy almak demektir.**

İHTARLAR (?)

A. Tekhafızoğlu: Said Nursi, Risaleleyi Nur'u Allah tarafından gelen ilham ve ihtarlar ile yazdığını, hangi Mektup ve Lema'nın nereye konacağını, hatta eserindeki bazı kısımların hangi dilde olacağını, aynı konunun nerede tekraren yazılacağını bile bu ihtarların belirlediğini iddia etmektedir:

“... **bana ihtar edildi, ben de yazdım.**” (7 Kastamonu Lâhikası, 108)

“...yine **mânevi ihtar**(hatırlatma) yardımıyla cevapları kalbe geldi. Tafsilen yazmak kaç defa niyet ettimse de **izin verilmedi.** Yalnız icmalen kısacık yazılacak.” (Sözler,157)

“Ben gönderilen Risaleleri mütalâa ettim, bir kısım hakikatları mükerrer gördüm. Makam münasebetiyle tekrar yazılmış. Benim arzu ve **belki ihtiyarım**(iradem) **olmadan** ne için böyle olmuş... **Baktım, Risalet-i Ahmedîye'nin (A.S.M.) Mu'cize-i Kuraniye'sinde**(Hz. Peygamber'in Kuran'ında) **tekraratın** (tekrarların) **çok güzel hikmetleri, tam tefsiri olan Risalet-in- Nur'da tamamiyle tezahür etmiş.**” (Kastamonu Lâhikası, 14-15)

“Birden bir **ihtar-ı gaybî**(gayptan gelen hatırlatma) ile kat'î(kesin) kanaat verecek bir surette **kalbime geldi.** Denildi ki: ...” (Kastamonu Lâhikası, 29)

Said Nursî, Risaleleri kalbine getirildiği dille yazdığını söyler. Örneğin kendisine Arapça ve Farsça ihtarlar gelmiştir:

“ (...) Yani bu münâcat, kalbe **Farisî**(Farsça) olarak tahattur ettiğinden (geldiğinden) **Fârisî yazılmıştır.**” (Sözler, 193; İman ve Küfür Muvazeneleri, 63)

“Şu Yirminci Pencerenin hakikati, bir zaman **Arabî** (Arapça) **bir surette** şöyle kalbe gelmişti:” (Sözler, 625) “Şu fıkra(bölüm), **Arabî**(Arapça) geldiği için **Arabî**(Arapça) **yazıldı.**” (Sözler, 443)

Risalelerde yazdırılma ifadeleri sürekli kullanılmaktadır:

“**Yazdırılmış**” (Lemeât, 68) “**Yazdırılmadı**” (Tarihçe-i Hayat, 398), “**Mânen icbar edilmiyorum**” (Kastamonu Lâhikası, 15) “**İzin olmadığından yazılmadı**” (Kastamonu Lâhikası, 28), “**İhtiyarım**(iradem) **haricinde olarak uzun yazdırıldı.** Hikmetini de anlamadık, belki bir hikmeti var diye öylece bıraktık” (Kastamonu Lâhikası, 78) “**Hakikattan haber aldım**” (Kastamonu Lâhikası, 115) “**İrade ve ihtiyarım ile yazmadım**” (Şuâlar, 83) “**Ihtiyarsız olarak telif edildiğinden** (yazıldığından)” (Şuâlar, 151) “**Beyana izin verilmedi**” (Şuâlar, 480)

Risalelerin bitim tarihi önceden belirlenmediği gibi; hangi Mektubun, hangi Lema'nın nereye konacağı, şiir mi yoksa düz yazı mı olacağı bile Said Nursi'ye ihtar edilmiştir:

“Hususan, **Sözler'in ve risalelerin neşrinde**(yazımında) ve tashihatında ve yerlerine yerleştirmekte ve tesvid(müsveddeye yazma) ve tebyüzinde(müsveddeyi temize çekmede), fevkalme'mül(umulanın ötesinde) kerametkârâne bir teshilâta(kolaylığa) mazhar oluyoruz.” (Mektubat, 354; Tarihçe-i Hayat, 191)

“İşârât-ı Gaybiye-i Gavsiye ve Aleviyede, altmışdörtte Risale-i Nur te'lifce tamam olur. Demek o tarihten sonra, yalnız izahat ve hâşiyeler ve tetimmeler olacak. (...) **Kalbime ihtar edilmiş** ki; Eski Said'in en mühim eseri ve Risale-i Nurun fâtıhası, Arabî(Arapça) ve matbu olan "İşârât-ül- icaz Tefsiri", Otuzuncu Mektup olacak ve olmuş. Eski Said'in en son te'lifi ve yirmi gün ramazanda te'lif edilen, **kendi kendine manzum**(vezin ve kafiyeli olarak) **gelen** "Lemeat Risalesi", "Otuzikinci Lem'a" olması ve Yeni Said'in en evvel hakikattan **şuhud derecesinde kalbine zâhir olan** ve Arabî ibaresinde "Katre", "Habbe", "Semme", "Zerre", "Hubab", "Zühre", "Şu'le", ve onların zeyillerinden ibaret büyükçe bir mecmua "Otuzüçüncü Lem'a" olması **ihtar edildi**. Hem "Meyve", "Onbirinci Şua" olduğu gibi, "Denizli Müdafanamesi" de "Onikinci Şua" ve hapiste ve sonra "Küçük Mektuplar Mecmuası" "Onüçüncü Şua" olması **ihtar edildi**... Demek birkaç mertebede kapı açıktır, **bizlere daha iyi tetimmeler**(ek tamamlayıcı bilgiler) **yazdırılabilir**." (Emirdağ Lâhikası I, 38-39)

İRADESİZ, İHTİYARSIZ ESER YAZMAK

Risale-i Nur'da kurgu şöyledir: Risaleleri yazdıran Allah, bu risalelerin tercümanlığı gibi ağır bir görevi de yerine getirebilmesi için, Onu ta çocukluğundan beri buna göre yetiştirmiştir. Fikri, dikkati dağılmasın diye, ona ilim bile tahsil ettirilmemiş, ilm-i Kuran rüyasında öğretilmiş, Kuran haricindeki bütün kitaplardan men edilmiştir. Hatta, Nur suresinin 35. ayetindeki “ (...) neredeyse ateş ona dokunmasa da yağı ışık verir...” cümlesinin ebcedî tefsirinde; Said Nursi'nin de ateşsiz yandığı, tahsil için külfet ve ders meşakkatine muhtaç olmadan kendi kendine nurlandığı, alim olduğu bile iddia edilmiştir. (A. Tekhafızoğlu, age. sf. 39)

“Ben şu vazife-i kudsiyede(Risale-i Nur vazifesinde) **bilmeyerek istihdam olunurdum**.” (Barla Lâhikası, 271)

“ **İhtiyarımız ve haberimiz olmadan, birisi bizi istihdam ediyor**(görevlendiriyor); biz bilmeyerek, bizi mühim işlerde çalıştırıyor. Delilimiz şudur ki: **Şuurumuz ve ihtiyarımızdan** (irademizden) **hariç** bir kısım inâyâta ve teshilâta mazhar oluyoruz.” (Tarihçe-i Hayat, 186- 187)

“Şimdi hence kat'iyet peyda etmiştir ki; **ekser** (çoğu), **hayatım ihtiyar** (irade) ve **iktidarımın şuur ve tedbirimin haricinde** öyle bir tarzda geçmiş ve öyle garip bir surette ona cereyan verilmiş, tâ Kur'ân-ı Hakîme hizmet edecek olan bu nevi risaleleri netice versin ...doğrudan doğruya bu hizmet-i Kuraniyeyi hâlis, sâfi bir surette yaptırmak için bu vaziyet verildiğine şüphem kalmamıştır.” (Mektubat, 353)

“...Ve hâkezâ... İşte bu hal gayet kuvvetli bir işâret-i gaybiyedir ki, **biz istihdam olunuyoruz** (görevlendiriliyoruz). Hem rızâ dairesinde, hem inâyet altında **bize Hizmet-i Kuraniye yaptırılıyor**.” (Mektubat, 354; Barla Lâhikası, 13)

“Hattâ çok defa bana verilen sıkıntı ve zulmen bana karşı olan tazkiyat(baskılar) perdesi bir dest-i inâyet tarafından, merhametkârâne, Kur'ânın esrarına(sırlarına) hasr-ı fikr ettirmek(fikri yoğunlaştırmak) ve nazarı dağıtmamak için yapılmıştır kanaatindeyim. Hattâ eskiden mütâlâya çok müştak(meyilli) olduğum halde, bütün bütün sair(diğer) kitapların mütâlâasından (okuyup incelemesinden) bir men(engellenme)', bir münacebet ruhuma verilmişti.” (Mektubat, 353; Barla Lâhikası, 12; Tarihçe-i Hayat, 190)

HER SUALE CEVAP VERMEK, HİÇ KİMSEYE SORU SORMAMAK

Said Nursi'nin **Rüyada Hz. Peygamber'den ilim talep ettiği, Hz. Peygamberin de; “hiç kimseye soru sormamak şartıyla kendisine ilim öğreteceğini” müjdelediği**, bu hakikatin çocukluğundan itibaren aynen tezahür ettiği, hiçbir sınır konulmadan, hangi ilim dalı ve hangi konuda olursa olsun, sorulan tüm sorulara tereddütsüz biçimde daima doğru cevap verdiği iddia edilmiştir:

“**Herhangi ilme sorulan suale bila-tereddüd**(tereddütsüz) **derhal cevap verirdi**.” (Tarihçe- i Hayat, 34, ilk Hayatı; İctimâî Reçeteler I, 11, Tarihçe-i Hayat/Rü'ya)

“ **Sorulacak suallere cevap vermeye hazır bulunduğu gibi kimseye soru sormayacağını da beyan ederek bu kararda yirmi sene sebat etti**.” (Tarihçe-i Hayat, 37,; İctimâî Reçeteler I, 14)

“ Hiçbir ulemadan soru sormazdı. Yirmi sene daima mûcib kaldı(cevap verdi). Bu hususta kendileri derlerdi ki: "Ben ulemanın ilmini inkar etmem. Binaenaleyh kendilerinden soru sormak fazladır. Benim ilmime şüphe edenler var ise sorsunlar onlara cevap vereyim. Şu halde soru sormak şüphe edenlerin hakkıdır." (İctimâî Reçeteler I, 23-24, Tarihçe-i Hayat/Ders; Tarihçe-i Hayat, 44)

“Said Nursî kırk sene evvel İstanbul’da iken, **"kim ne isterse sorsun"** diye, hârikulâde bir ilânat yapmıştır. **Böyle had ve hududu tâyin edilmeyen**(hiçbir sınır konulmayan), **yâni "şu veya bu ilimde veya mevzuda, kim ne isterse sorsun"** diye bir kayıt konulmadan ilânat yapmak ve neticede **daima muvaffak olmak**(doğru cevabı vermek); **beşer tarihinde görülmemiş...**” (Sözlür, 702)

“ İstanbul’daki ikametgâhının **kapısında bir levha asılı idi: Burada her müşkil (sorun) halledilir; her suale cevap verilir, fakat sual sorulmaz.**” (Tarihçe-i Hayat, 47, ilk Hayatı.)

“ (...) o **rü'yada mazhar olduğu bir hakikatı sonradan şöyle anladık ki: Molla Said(S. Nursi), Hazret-i Peygamberden ilim talebinde bulunmasına karşılık; Hazret-i Resul-ü Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, ümmetinden sual sormamak şartıyla ilm-i Kuranın(Kuran ilminin) tâlim edileceğini (öğretileceğini) tebşir etmişler (müjdelemişler).** Aynen bu hakikat hayatında tezahür etmiş (gerçekleşmiş). Daha sebavetinde (çocukluğunda) iken bir allâme-i asır(asrın allemesi) olarak tanınmış ve **kat'iyen kimseye sual sormamış, fakat sorulan bütün suallere mutlaka cevap vermiştir.**” (Tarihçe-i Hayat, 32, ilk Hayatı.)

“O Zât-ı zihavârik(o harika zat-Sait Nursi); **daha hadd-i bülûğa(ergenlik çağına) ermeden bir allâme-i bâdîl halinde bütün cihan-ı ilme meydan okumuş, münazara ettiği erbab-ı ulûmu (alimleri) ilzam ve iskat etmiş(susturmuş), her nerede olursa olsun vâki olan bütün suallere mutlak bir isabetle ve asla tereddüt etmeden cevap vermiş, ondört yaşından itibaren üstadlık pâyesini taşımış ve mütemadiyen etrafına feyz-i ilim ve nur-u hikmet saçmış, izahlarındaki incelik ve derinlik ve beyanlarındaki ulviyet ve metanet ve teveccühlerindeki derin feraset ve basîret ve nur-u hikmet, erbab-ı irfanı şaşırtmış ve hakkıyla "Bediüzzaman" unvan-ı celîlini bahşettirmiştir.**” (Tarihçe-i Hayat, 579)

S. Nursi’nin dönemin alimlerinin tümünden emsalsiz biçimde üstün olduğu ve bu nedenle Bediüzzaman ismi ile tanındığı iddiası abartılı bir yaklaşımdır.

Ebubekir Sifil bu konuda şunları söyler: “Üstad merhumun ilmî çevrelerde "Bediüzzaman" olarak kabul edilip edilmediği sorusu, dönemindeki ilim ehli tarafından "emsalsiz, benzersiz, en üstün" olarak tavsif ve takdim edilip edilmediği anlamındaysa, bu noktada benim muttali olabildiğim şudur: Mustafa Sabri Efendi, Muhammed Zâhid el-Kevserî, Elmalılı Hamdi Efendi, Ermenekli Safvet Efendi, İskilipli Atıf Efendi gibi (Allah hepsine rahmet eylesin) dönemin ilim zirveleri arasında mutad veçhile mevcut olan seviyeli münasebet, Bediüzzaman merhum için de söz konusu olmuştur. Bediüzzaman da zikri geçen alimlerden bir alim olarak gerek Cemiyet-i Müderrisin’de, gerekse Daru'l-Hikmeti'l-İslamiye’de görev almış, o kritik zaman dilimlerinde onlarla aynı yükü omuzlamıştır. **Onlar arasında Bediüzzaman merhuma sıra dışı bir tebcil(yüceltme) ve ta'zimde bulunan kimse bulunduğunu bilmiyorum.**

S-3) Sait Nursi devrinin en üstün alimi midir yoksa daha üstün bilinen alimler var mıdır? Örneğin Zahid El-Kevseri ile kıyaslandığında hangisi ilmi seviye bakımından daha üstündür ?

"Devrinin en üstünü şu zattır, bu zattır" tartışmasına girmeyi doğru bulmam. Onunla aynı dönemde yaşamış ilim ehli arasında böyle bir yarış vuku bulmamıştır ki biz de benzeri bir tutum içine girelim. Keza o kendisini devrinin ulemasının üstünde görmemiştir ki, aynı tavır başkalarından da sadır olsun!

Bununla birlikte her dönemin uleması için söz konusu olduğu gibi, onun yaşadığı dönemin alimleri için de birbirlerine farklı dallarda tefevvuk etmiş olanlar bulunması normaldir. Söz gelimi Muhammed Zâhid el-Kevserî merhum, İslamî ilimlerin her dalında kalem oynatacak, söz söyleyecek kudrettedir; ama bilhassa Hadis/Rical ve Kelam sahalarında bir adım öne çıkmıştır. Keza Mustafa Sabri Efendi merhum Fıkıh ve Kelam alanlarında, Elmalılı merhum Tefsir, Fıkıh, Kelam ve Felsefe alanlarında yoğunlaşmıştır; bununla birlikte onlar da İslamî ilimlerin hemen her dalında söz söyleme kudretini haizdir.

Bu açıdan bakıldığında Bediüzzaman merhum da İslamî ilimlerin hemen her dalına taalluk eden hususlarda konuşup yazmış, ama onun konuşup yazdıklarının asıl ağırlık noktasını, ateist ve naturalist cereyanların İslam itikadına yönelik meydan okumalarına mukabele ve imanî meselelerin modern çağın insanının idrakine sunulması meselesi teşkil etmiştir.” (E. Sifil, **Okuyucu Soruları 26 Bediüzzaman ve Risale-i Nur -6**, Milli Gazete - 26 Eylül 2010)

Beşer Açısından Her Soruya Cevap Vermek Mümkün Olabilir mi?

“Böyle had ve hududu tâyin edilmeyen, yâni "şu veya bu ilimde veya mevzuda, kim ne isterse sorsun" diye bir kayıt konulmadan” her suale cevap vermek ve hiç kimseye bir şey sormamak, peygamberlerde bile olmayan bir uluhiyet özelliğidir:

“...Ve **her bilgi sahibinin üstünde daha iyi bir bilen vardır.**” (Yusuf 12/76)

“... (Ey Muhammed)“Rabbim! **İlmimi arttır**” de.” (Taha 20/114) Hz. Peygamber’e Allah’ın böyle dua etmesini emretmesi, O’nun bilgi seviyesinin, her suale cevap verecek bir sınırsızlıkta olmadığını göstermektedir.

“...İnsanlardan, “Ey Rabbimiz! Bize bu dünyada ver” diyenler vardır... Onlardan, “Rabbimiz! Bize dünyada da, ahirette de iyilik ver ve bizi ateş azabından koru” diyenler de vardır. İşte onlara, **kazandıklarından** (çabaları kadar) **bir karşılık vardır.**” (Bakara 2/200-202) İstenen şeylere ilim de dahil olup bu ayette; kişinin okuyup çalıştığı kadar ilme sahip olacağı söylenmektedir.

“...**Allah bilir, siz bilmezsiniz.**” (Bakara 2/266) Bu tip ayetler de, insanların bilgisinin bir kısmını olduğu belirtilmektedir.

“... Onlar **O’nun ilminden, kendisinin dilediği kadarından başka** bir şey kavrayamazlar.” (Bakara 2/255)

A. Tekhafızoğlu: Hz. Peygamber (s.a.v.) bile her şeyi bildiği gibi mutlak bir iddiada bulunmamıştır. İmam Buharî, Sahih’inde İtisam Bölümünün 8. Babını "Peygamber kendisine vahiy indirilmeyen konularda sual sorulduğunda 'Bilmiyorum' der yahut kendisine o konuda vahiy indirilinceye kadar, o soruya cevap vermezdi. Peygamber (s.a.v.): 'Biz sana Kitabı hak ile indirdik ki, insanlar arasında Allah'ın sana gösterdiği biçimde hüküm veresin; hainlerin savunucusu olma!' (Nisâ, 4/105) kavlından dolayı, rey ile de kıyas ile de söz söylemezdi." şeklinde isimlendirmiştir.

Hemen ardından da İbn Mesud (r.a.)'un şu sözünü rivayet etmiştir: "Peygamber (s.a.v.)'e ruhtan soruldu da, o konuda ayet indirilinceye kadar sükût etti." Nitekim aynı bapta, Cabir b. Abdullah (r.a.)'ın Hz. Peygamber'e bir soru sorduğu ve o konuda ayet ininceye kadar Resulullah'ın hiçbir cevap vermediği de rivayet edilmiştir. (**Buharî**, İtisam,8)

Resulullah (s.a.v.): "Uzeyr'in peygamber olup olmadığını bilmiyorum, Tübbe'nun mel'un olup olmadığını bilmiyorum. Zülkarneyn'in peygamber olup olmadığını bilmiyorum." buyurmuştur. (**Ebû Dâvud**, Sünnet, 14/4674.)

Peygamberimiz buyurmuştur ki(**Buharî**, Tefsîr, 196/246.): "İlim üçtür: Konuşan Kitap, yerleşen Sünnet ve **üçüncüsü de 'Bilmem' demektir.**" (İbn Mâce)

İmam Şafî: Ben, İmam Malik'e kırk sekiz meseleden sorulup da, otuz iki tanesine "Bilmiyorum" diye cevap vermiş olduğumu biliyorum. (**Gazâlî**, İhyâ, 1/72.)

Peygamberimiz buyurmuştur ki: Ulu'l-azm peygamber Hz. Musa (a.s.)'ya "İnsanların en âlimi kimdir?" diye sorulduğunda, "Benim" demişti. **İlmi (Allah, en iyi bilendir diyerek) Allah'a havale etmediğinden** dolayı, Allah onu kınayıp azarladı ve ona "Senden daha âlim, kulum Hızır vardır" diye vahyetti. Musa, onu bulmak için yollara düştü. Ona sorular sordu. (**Buharî**, Tefsîr, 196/246.) İşte "ulu'l-azm" bir resulün bile bu konudaki hâli böyleydi. (A.**Tekhafızoğlu**, age. sf. 41-45)

Kuran, her şeyi bilmenin sadece Allah için sözkonusu olduğu bildirilmektedir:

“...Şüphesiz Allah, **her şeyi hakkıyla bilendir.**” (Tevbe 115)

“...O ilktir, sondur, zahirdir, batındır. **O, her şeyi bilendir.**” (Hadid 3)

“Allah'ın peygamberleri toplayıp da "Size ne cevap verildi" dediği gün, "Bizim hiçbir bilgimiz yok, şüphesiz **gizlilikleri hakkıyla bilen ancak sensin**" diyeceklerdir.” (Maide 109)

NUR RİSALELERİ İLE İKTİFA

Said Nursi, kendisinin Kuran'a odaklanarak tefekkür ettiğini ifade ederken, çevresindekilere sadece Risaleleri okumalarını, allame bile olsa herkesin bu eseri okumak zorunda olduğunu söylemektedir:

“Yirmi senedir **Kuran-ı Hakîm'den** ve **Risale-i Nur'dan başka bir kitabı ne mütalâa etmişim ve ne de yanımda buldurmuşum; Risale-i Nur kâfi geliyor.**” (*Tarihçe-i Hayat*, 322)

“Ona derdik: -"Ne için başka kitaplara bakmıyorsun?" Derdi: "Herşeyden zihnimi tecrid (soyutlama) ile **Kuran'dan fehm ediyorum.**" Nakl etse bazı mühim gördüğü mesâilî(meseleleri) yine tagayyürsüz kendi âsârından(eserlerinden) tekrar ederdi.” (*Lemeât*, 121, *Tarihçe-i Hayatın Zeyli*)

“Hem şu hakikat zahir ve bahirdir ki: **Bir kimse allâme(en büyük alimlerden) dahi olsa, Risale-i Nur'un ve Müellifinin(S. Nursi'nin) talebesidir; Risale-i Nur'u okumak zaruret(mecburiyet) ve ihtiyacındadır.** Eğer gaflet ederse kendini aldatan enaniyetine (bencilliğine) boyun eğip, Risale-i Nur Külliyatını okumazsa büyük bir mahrumiyete düşer olur(uğrar).” (*İctimâi Reçeteler II*, 193)

“Yeni Said on senedir yanında başka kitapları buldurumuyor, **bana Kuran yeter diyor.** Böyle teferruat mesâilinde, bütün kütüb-ü ehâdîsi(hadis kitaplarını) tedkik edip, en akvâsını (doğrusunu) yazmağa vaktim müsaade etmiyor.” (*Mektubat*, 365)

“Risale-i Nur, hakaik-ı İslâmiyeye(İslami hakikatlere) dair ihtiyaçlara kâfi geliyor, başka eserlere ihtiyaç bırakmıyor ... Hem madem ben sizlere kanaat ettim ve ediyorum, başkalarına bakmıyorum, meşgul olmuyorum Siz dahi Risale-i Nur’a kanaat etmeniz lâzımdır, belki bu zamanda elzemdır(şarttır).” (Kastamonu Lâhikası, 73; Tarihçe-i Hayat, 279)

S. Nursi, sahabeyi ‘sahabe’ yapan kaynağın sadece Kuran olduğunu söylemektedir. Peygamberimiz Kuran ile eğiterek bir Sahabe toplumu oluşturduğuna göre, bugün de İslam toplumunun merkezinde Kuran’ın olması gerekmez mi?

“...Onların(sahabenin) o hassas zevk-i tabiielerine ilham eden yalnız onların fitratlarına münasib olan geniş ve ulvi muhitleri; ve safi ve müstaid olan fitrat-ı asliyeleri talim ve terbiye eden yalnız Kuran idi.” (Muhakemât, 18-19,)

Elbette, İslam’la ilgili meseleleri öğrenmek için; Hadis, Tefsir, Kelam, İlmihal ve diğer alanlarla ilgili çeşitli kitaplara bakacağız, alimlerin yazdığı kıymetli eserlere başvuracağız. Bizim burada eleştiri konusu ettiğimiz şey, ulema eserlerinden istifade edip-edilmemesi meselesi değil, “Allah tarafından yazdırılmış” iddiasıyla bir eserin, tüm ümmet için başvurulması zorunlu tek kaynak olarak lanse edilmesidir.

Allah, Kuran’ın amel etmeye yönelik olarak okunmasını, O’nun üzerinde dikkatlice düşünülmesini(tertil), Kuran (ve Onun pratik örneği olan Sünnet) odaklı bir toplum önermekte iken, S. Nursi Risale-i Nur eksenli bir toplum oluşturulmasını istemektedir. Müslümanların Kuran dışında tek bir esere çağırılması Kuranın temel amaçlarından biri olan anlaşılıp düşünülmesi, öğüt alınması gibi fonksiyonlarını boşa çıkarmaktadır. Ayrıca şu ayetler, tekrar tekrar okunacak, bir rehber olarak ‘iktifa’ edilecek(kişiye yetecek) tek kitabın Kuran olduğunu göstermektedir:

“Kendilerine okunmakta olan **Kitab’ı sana indirmemiz **onlara yetmez mi?** Elbette iman eden bir kavim için onda rahmet ve ibret vardır.” (Ankebut 2/51)**

“Şüphesiz ki bu Kuran **en doğru yola iletir; iyi davranışlarda bulunan müminlere, kendileri için büyük bir mükafat olduğunu müjdeler.” (İsrâ 17/9)**

“Sana vahyedilen **Kitab’ı oku ve namazı kıl. Muhakkak ki, namaz, hayasızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Allah’ın Zikri elbette (Allah’ı anmak/Kuran) en büyüktür. Allah yaptıklarınızı bilir.” (Ankebût 29/45)**

“O kitap (Kuran); onda asla şüphe yoktur. O, müttakiler (sakınanlar) için **bir yol göstericidir.” (Bakara 2/2)**

“ (Allah) buyurur ki: İşte böyle. Çünkü **sana ayetlerimiz geldi; ama sen onları unuttun. Bugün de aynı şekilde sen unutuluyorsun!” (Tâ-Hâ 29/126)**

“İşte bu (Kuran), **kendisiyle uyarılınsınlar, Allah’ın ancak bir tek Tanrı olduğunu bilsinler ve akıl sahipleri iyice **düşünüp öğüt alsınlar** diye insanlara (gönderilmiş) bir bildiridir.” (İbrahim 14/52)**

“Onlar Kuran’ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalpleri kilitli mi?” (Muhammed 47/24)

“Andolsun biz Kuran’ı, öğüt alınması için kolaylaştırdık. Düşünüp öğüt alan yok mu?” (Kamer 54/32)

“Kendilerine okunmakta olan **Kitab’ı sana indirmemiz **onlara yetmemiş mi?** Elbette iman eden bir kavim için onda rahmet ve ibret vardır.” (Ankebut 2/51)**

Ebû Saîd (r.a.)’den rivâyete göre, Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: **“Allah’ın sözlerinin diğer sözlere karşı üstünlüğü: Allah’ın yarattıklarına karşı üstünlüğü gibidir.” (Tirmizi; Dârimî, Fedail-ül Kur’ân17)**

Bu konuda **Ebubekir Sifil**, şu kanaattedir: **“Soru 26: Risaleleri okumak ve başka eser okumamak yeterli midir?**

Bunun doğru olduğunu söyleyemeyiz. Risaleler’de söylenenlerin izah ve beyanı için dahi olsa insan başka eserlerden istifade etmek mecburiyetindedir. Normal olarak bir insanın Risale-i Nur ile yetinebileceğini, başka eserlere ihtiyaç bulunmadığını söyleyenler varsa şayet, onlara Risale-i Nur ile yetinerek nasıl namaz kılp oruç tuttıklarını sormak gerekir.

Risale-i Nur’un neresinde temel ibadetlerle ilgili –ancak bir ilmihalde bulunabilecek– detaylar vardır? Yahut Efendimiz (s.a.v)’in ve Sahabe’nin hayatını, İslam tarihini ya da Kuran ayetlerinin tamamını ihtiva eden bir tefsir okumak isteyen bir kimse sadece Risale-i Nur okuyarak bu emeline nasıl nail olabilir?

Açıktır ki, **Risale-i Nur bir fıkıh kitabı olmadığı gibi, tefsir, hadis, kelam/akaid, tarih... kitabı da değildir. İçinde bu ilim dallarının her birine taalluk eden bahisler, cüzler bulunmakla birlikte onu, bu ilim dallarından her birinden müstağni kulan bir eser olarak tavsif etmek ilim adına isabetli bir davranış olmaz.” (E. Sifil, Okuyucu Soruları 26 Bediüzzaman ve Risale-i Nur -24, Milli Gazete - 6 Şubat 2011)**

RİSALE-İ NUR TAM BİR TEFSİR SAYILIR MI?

"Risâle-i Nur Kuran'ın çok kuvvetli, hakikî bir tefsiridir." tekrar ile dediğimizden, bâzı dikkatsizler tam mânasını bilmediklerinden bir hakikatı beyan etmeğe bir **ihhtar aldım**. O hakikat şudur: Tefsir iki kısımdır:

Birisi: Mâlûm (Bilinen) tefsirlerdir ki, Kuran'ın ibaresini ve kelime ve cümlelerinin mânâlarını beyan ve izah ve isbat ederler.

İkinci kısım tefsir ise: Kuran'ın îmanî olan hakikatlarını kuvvetli hüccetlerle (delillerle) beyan ve isbat ve izah etmektir. Bir kısmının pek çok ehemmiyeti var: Zâhirdeki mâlûm tefsirler, bu kısmı bâzan mücmel (veciz-kısa) bir tarzda dercediyorlar. Fakat Risâle-i Nur; doğrudan doğruya bu ikinci kısmı esas tutmuş, emsâlsiz bir tarzda muannid feylesofları susturan bir mânevî âlî (yüce) tefsirdir. " (Şuâlar, 391)

"Risâle-i Nur, **Kuranın** bu asırda en yüksek ve en kudsi bir tefsiridir. **Hakikatları semavîdir**, Kuranîdir. O halde Kuran okunduğça, o da okunacaktır" (İşârâtü'l-İcaz, 336)

"Evet bu asırdaki insanları saadete kavuşturacak eser ancak **Risale-i Nur**dur. Bu hüküm Nur Risalelerini okuyanların kati bir hükmüdür. (...) Nasıl Kuran-ı Kerim'e sarılanların dünya ve âhiretleri mamur olursa; **O'nun parlak ve yüksek bir tefsiri olan Risale-i Nur'u okuyup amel edenler de hakiki saadete erişeceklerdir.**" (Rehberler, 134)

A. Tekhafizoğlu: Risale-i Nur'un Kuran'ın tam bir tefsiri olduğu görüşü de isabetli değildir. Nur Risaleleri dinin, imanın, ayet ve hadislerin hangi müşkülünü çözmüş? Hangi muammayı keşfedip hâletmiş? Said Nursî, birçok ayet ve hadisi ebced ve cifir hesaplarına tâbi tutmuş, kendisi ve risalelerine çeşitli paylar çıkarmıştır. Kuran'ın hakikî tefsiri olduğu iddia edilen Nur Risaleleri'nde, bilinen anlamıyla doğru-düzgün tefsir bile yoktur. (**A. Tekhafizoğlu**, age. sf. 469)

Konuyla ilgili olarak **Ebubekir Sifil** şunları söyler: "**Risale-i Nur'un, Kuran'ın tamamını veya belli surelerini tefsir etmek amacıyla yazılmadığı herkesin malumudur**. Sadece İşârâtü'l-İcaz –yazılış maksadı bakımından– kısmen bundan istisna edilebilir. Onun da Kuran'ın oldukça cüz'î bir kısmını ihtiva ettiği açıktır.

Dolayısıyla **Risale-i Nur'a "teknik anlamda" tefsir demek mümkün değildir. Tabii ki bu anlamda Bediüzzaman merhuma "müfessir" demek de mümkün değildir.**

Bununla birlikte, bu eserin ihtiva ettiği hakikatlerin Kuran hakikatleri olduğu, dolayısıyla bu eserin "Kuranî hakikatleri çağa tercüme etmek" anlamında bir tefsir işlevi gördüğü de bir hakikattir. Kuran'ın küllî hakikatlerini modern çağın idrakine ulaştırmak, özellikle de modern çağın tevlit ettiği soru işaretlerini, vehim ve şüpheleri Kuran'la tedavi noktasında Risale-i Nur'un temel bir işlev gördüğü inkâr edilemez. Tefsir ilminin nihaî amacına mutabık olması dolayısıyla bu faaliyet –teknik anlamda olmasa bile– bir yönüyle tefsir sayılır; dolayısıyla onun yazarı da bu anlamda müfessir telakki edilecektir. (**E. Sifil**, Okuyucu Soruları 26, Bediüzzaman ve Risale-i Nur-12, Milli Gazete - 7 Kasım 2010)

Felak Suresi'nin tefsirini örnek vererek, Risale-i Nur'un bir tefsir olup olmadığı konusunda takdiri okuyucuya bırakalım:

"Meselâ, başta "Gul euzü birabbil felag" cümlesi, bin üç yüz elli iki veya dört (1352-1354) tarihine hesab-ı ebcedî ve cifrî ile tevafuk edip (tam denk düşüp) nev-i beşerde en geniş hırs ve hasetle ve Birinci Harbin sebebiyle vukua gelmeye hazırlanan **İkinci Harb-i Umumîye işaret eder** ve ümmet-i Muhammediyeye (a.s.m.) mânen der: "**Bu harbe girmeyiniz ve Rabbinize iltica ediniz.**" Ve bir mâna-yı remziyle, Kur'ân'ın hizmetkârlarından olan **Risale-i Nur şakirtlerine hususi bir iltifatla, onların Eskişehir hapsinden, dehşetli bir şerden aynı tarihiyle kurtulmalarına ve haklarındaki imha plânının akîm bırakılmasına remzen haber verir, mânen "İstiâze ediniz" emreder gibi bir remiz verir.** "

Hem meselâ "min şerri ma halag" cümlesi (şedde sayılmaz) bin üç yüz altmış bir (1361) ederek bu emsâlsiz harbin merhametsiz ve zâlimâne tahribatını Rûmî ve Hicrî tarihiyle parmak bastığı gibi, aynı zamanda bütün kuvvetleriyle Kur'ân'ın hizmetine çalışan **Nur şakirtlerinin geniş bir imha plânından ve elîm ve dehşetli bir belâdan ve Denizli hapsinden kurtulmalarına tevafukla, bir mânâ-yı remzî ile onlara da bakar, "Halkın şerrinden kendinizi koruyunuz" gizli bir îmâ ile der.** "

Hem meselâ "neffasati fil ugad" cümlesi (şeddeler sayılmaz) bin üç yüz yirmi sekiz (1328), eğer şeddedeki lâm sayılsa, bin üç yüz elli sekiz (1358) adediyle bu umumî harpleri yapan ecnebî gaddarların, hırs ve hasetle bizdeki Hürriyet inkılâbının Kur'ân lehindeki neticelerini bozmak fikriyle tebeddül-ü saltanat (saltanatın değişmesi) ve Balkan ve İtalyan harpleri ve Birinci Harb-i Umumînin patlamasıyla maddî ve mânevî şerlerini, siyasî diplomatların, radyo diliyle herkesin kafalarına sihirbaz ve zehirli üflemleriyle ve mukadderat-ı beşerin düğme ve ukdelerine gizli plânlarını telkin etmeleriyle bin senelik medeniyet terakkiyatını (ilerlemelerini)

vahşiyâne mahveden şerhlerin vücuda gelmeye hazırlanmaları tarihine tevâfuk ederek neffasati fil ugad'in tam mânasına tetâbuk eder.

Hem meselâ "ve min şerri hasidin iza hased" cümlesi (şedde ve tenvin sayılmaz) yine bin üç yüz kırk yedi (1347) edip, aynı tarihte, ecnebî(yabancı) muahedelerin(antlaşmaların) icbarıyla bu vatanda ehemmiyetli sarsıntılar ve felsefenin tahakkümüyle bu dindar millette ehemmiyetli tahavvüller (değişimler) vücuda gelmesine ve aynı tarihte, devletlerde İkinci Harb-i Umumiye ihzar eden dehşetli hasetler ve rekabetlerin çarpışmaları tarihine bu mânâ-yı işârî ile tam tamına tevafuku ve mânen tetabuku, elbette bu kudsi sürenin bir lem'a-i i'câz-ı gaybîsidir.

Bir İhtar. Herbir âyetin müteaddit mânâları vardır. Hem herbir mânâ küllidir; her asırda efradı bulunur. Bahsimizde bu asrımıza bakan yalnız mânâ-yı işârî tabakasıdır. Hem o küllî mânada, asrımız bir ferttir. Fakat hususiyet kesb etmiş ki, ona tarihiyle bakar.

Ben dört senedir, bu harbin ne safahatını ve ne de neticelerini ve ne de sulh olmuş, olmamış bilmediğimden ve sormadığımdan, bu kudsi sürenin daha ne kadar bu asra ve bu harbe işareti var diye daha onun kapısını çalmadım. Yoksa bu hazinede daha çok esrar var olduğunu Risale-i Nur'un eczalarında, hususan Rumuzât-ı Semaniye(semavi işaretler) risalelerinde beyan ve ispat edildiğinden onlara havale edip kısa kesiyorum.

Bu sûreye ait bir nükte-i i'câziyenin haşiyesidir. Nasıl bu sûre, beş cümlesinden dört cümlesiyle bu asrımızın dört büyük şerli inkılâplarına ve fırtınalarına mânâ-yı işârî ile bakar. Aynen öyle de, dört defa tekraren "min şerri" (şedde sayılmaz) kelimesiyle, âlem-i İslâmca en dehşetli olan Cengiz ve Hülagu fitnesinin ve Abbâsî Devletinin inkıraz zamanının asrına dört defa mânâ-yı işârî ile ve makam-ı cifrî ile bakar ve parmak basar.

Evet, şeddesiz "şerri" beş yüz (500) eder; "min" doksandır (90). İstikbale bakan çok âyetler, hem bu asrımıza, hem o asırlara işaret etmeleri cihetinde istikbalden haber veren İmam-ı Ali (r.a.) ve Gavs-ı âzam(A. Geylani) (k.s.) dahi, aynen hem bu asrımıza, hem o asra bakıp haber vermişler. "ğasigin iza vegab" Kelimeleri bu zamana değil, belki "ğasigin" bin yüz altmış bir (1161) ve "iza vegab" sekiz yüz on (810) ederek, o zamanlarda ehemmiyetli maddî mânevî şerhler işaret eder. Eğer beraber olsa, Milâdi bin dokuz yüz yetmiş bir (1971) olur. O tarihte dehşetli bir şerden haber verir. Yirmi sene sonra, şimdiki tohumların mahsulü islah olmazsa, elbette tokatları dehşetli olacak." (Asayî Musa, 77)

2. BÖLÜM: NUR RİSALELERİ VE KURAN İLİMLERİ

TEVAFUKLU KURAN

"Lâfza-i Celâl(Allah kelimesi) ve lâfz-ı Rab(Rab kelimesi) tevâfukatı(uygunluğu) ile kelime tevâfukatını muhafaza etmek suretiyle, bir Kur'ân-ı Kerim yazılmasını emir buyurduğunuz vakit, pek büyük bir sevinçle kaleme sarılmışım. Husrev" (Barla Lâhikası, 310)

"Sonradan, Kuran'da 'LÂFZULLAH' ın(Allah kelimesinin) tevâfukundan çıkan bir lem'a-i i'câzi gösteren yıldız ile bir Kuran yazdırıldı." (Mektubat, 169)

"Mu'cizatlı(mucizeli) Kuran'ımızı hafızlara okutmak ve onların bazı sehivleri bulmak münasebetiyle..." (Kastamonu Lâhikası, 110)

A. Tekhafızoğlu: "Mucizeli" ya da "tevfuklu" Kuran, Said Nursi'nin, cemaatinden Hüsrev'e yazdırdığı, Allah, Rab ve bazı kelimelerin, Kuran'ın farklı sayfalarında olsa bile simetrik olarak denk getirildiği Kuran'dır. Bu Mushafta "tevfuklar" ve "mucizeler", kırmızı rengin iki tonuyla yazılarak gösterilmiştir. Örnek olarak bu Mushafın Sâffât suresinin 77.-102. ayetleri yer aldığı 448. sayfasını inceleyelim:

Bu sayfada (satırları yukarıdan aşağıya numaraladığımızda) 4.satırdaki 84. ayetteki «Rabbehu » ve 12.satırdaki 100. ayetteki «rabbi » lâfızları aynı sütunda yer almaktadır. İşte bu, "lâfz-ı Rab tevafuku"dur.

Yine 6. satırdaki 87. ayetteki« birabbi» ve 12. satırdaki 99. ayetteki «rabbi » lâfızları başka bir sütundaki tevafuktur. 5.satırdaki 86. ayetteki«Allah», 9. satırdaki 96. ayetteki«Allah» ve 15. satırdaki 102. ayetteki «Allah» lâfızları da başka bir sütundadır ki, bu da "lâfza-i Celâl tevafuku"dur.

Türk veya Arap baskısı, mucize ve tevafuk endişesi olmadan yazılan herhangi bir Mushafın aynı sayfaları incelendiğinde tevafukların tutmadığı, belirtilen kelimelerin aynı sütunlarda yer almadığı görülecektir.

Bugün evlerimizde bulunan Mushaflarla Nur cemaatinin yazdırdığı bu Mushaf kıyaslandığında; kelime aralıkları daraltılma ya da genişletilme suretiyle bu tevafukların **zorlama** olarak oluşturulduğu apaçık görülmektedir.

“...Hâfiz Osman hattıyla ve basmasıyla olan Kuran-ı Mu’ciz-ül-Beyan’ın yazılan kelimeleri birbirine bakıyor. Meselâ: Sure-i Kehf’de(Kehf suresindeki): “ve sâminuhum kelbuhum” (köpekleri) kelimesi, altında yapraklar(Kuran’ın sayfaları) delinse: Sure-i Fâtır’daki(Fâtır suresindeki) “**kıtmîr**” kelimesi, az bir inhırafla(denk gelmeme ile) görünecek ve o **kelbin**(köpeğin) **ismi** de anlaşılacak.” (Mektubat,167)

"Sekizincileri köpekleridir" anlamına gelen "ve sâminuhum kelbuhum" ibaresi, Kehf Suresi 18/22. ayette yer almaktadır: "Gayba taş atar gibi: 'Onlar üç (kişidir), dördüncüleri köpekleridir' diyecekler 'Beştir, altıncıları köpekleridir' diyecekler. '(Hayır), yedidir, sekizincileri köpekleridir diyecekler. De ki: 'Onların sayısını Rabbim daha iyi bilir.' Onları bilen azdır. Onun için onlar hakkında, bu bildirilenler dışında münakaşaya girme ve onlar hakkında hiç kimseye de bir şey sorma!"

Kehf suresinin bu ayeti, Kuran’ın 295. sayfasında yer alırken, köpeğin ismi olduğu iddia edilen "**kıtmîr**" kelimesinin geçtiği ayet, 435. sayfadadır. İlginin (?) kurulması için, ayetin mealine bakalım:

"...İşte Rabbiniz Allah budur, mülk onundur. Ondan başka yalvardıklarınız ise bir **çekirdek zarına** (**kıtmîr**) bile sahip değillerdir.” (Fâtır 35/13)

el-Kıtmîr, çekirdeğin üzerindeki ince kabuk, çekirdek zarı; darbimesel olarak kıymetsiz, adı, ehemmiyetsiz manasında kullanılır. (**Mu’cemu’l-Müfrehes**: Kuran Kelimelerinin Anahtarı, çev. Mahmud Çanga, Timas, 1986, 396)

Doç. Dr. **Abdullah Aydemir**, Tefsirde İsrailiyyat adlı eserinde, bu köpeğin adını birçok tefsir kaynağından araştırarak 11 ayrı isim vermiştir. Kuran’da ve Hz. Peygamber’in hadislerinde asla bahis konusu edilmeyen, bu ashab-ı kehf’in köpeğinin adı, rengi ve cinsi ile ilgili beyanların Yahudilerden ve Hıristiyanlardan alındığı ve İsrailiyyat olduğu açıktır. (**A. Aydemir**, Tefsirde İsrâiliyyât, DİB Yayınları, Ankara 1979, 170-177.)

“ (...) (Kuran’ın) **Asr-ı Saadetten beri böyle hârika bir sûrette mu’cizeli olarak yazılmasına hiç kimse kadir olmadığı halde Risale-i Nur’un kahraman bir kâtibi olan Hüsrev’e "yaz!" emir buyurulmasıyla, Levh-i Mahfuzdaki yazılan Kuran gibi yazılması ...**” (Âsâ-yı Mûsa, 85)

Levh-i mahfuzdaki gibi Kuran yazdıklarını ileri sürmeleri, çok büyük bir iddiadır. Gaybı bilmek anlamına gelen bu iddia; keyfiyetini bilmediğimiz bir gayb alanı olan levh-i mahfuzun dili ve alfabesinden haberdar olmak anlamına gelmektedir. Kuran’ın levh-i mahfuzdaki gibi yazılması mümkün olsaydı; bu durum, sahabîler için -tam da ihtiyaç olduğu dönemde- evleviyetle söz konusu olurdu. Ne Kuran’ı toplayan sahabîlerden ne de Mushaf yazan hattatlardan böyle bir iddia sâdır olmuştur. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 50-64)

Elbetteki tarihe emanet edilmiş, bilimin ilerlemesiyle daha iyi anlaşılacak ayetler bulunmaktadır. Buna rağmen **Kuran’ın asıl mucizevi yönü**; satırlarındaki kelimelerinin zorlama olarak yerlerinin kaydırılmasında değil, tüm insanlığa hitap eden içeriği yani eskimeyen mesajı ve hükümlerindedir

KURAN AYETLERİNİN SAYISI

“Kuran, (...) ondört asır müddetinde her dakikada **altıbin altıyüz altmışaltı âyetleri**, kemâl-i ihtiramla hiç olmazsa yüz milyondan ziyade insanların dilleriyle okunuyor.” (Âsâ-yı Mûsa, 115)

A. Tekhafızoğlu: “**Keskiöğlü** da şöyle demektedir: “Ayetleri yuvarlak rakam olarak 6666 sayarlar. Çünkü, mukattaati bir ayet sayıp saymama ihtilâflıdır. Birkaç ayeti bir sayanlar da var. Duraklar ihtilâflıdır. İ. Abbas’tan rivayete göre 6616’dır. Daha çok kabul olunan 6236 ayettir. 113 besmele de birer ayet sayılır.” (**Keskiöğlü**, Nüzûlünden Günümüze Kur’ân-ı Kerîm Bilgileri, 128.)

Asırlardır kabul görmüş, hâlen ümmetin çoğunluğunun elinde bulunan Mushaftaki ayet sayısı 6236’dır. Bu sayıya 113 besmele de eklenirse 6349 olmaktadır.

Kuran’ın 6666 ayet olmasından, Risalelerin yazdırıldığına yönelik çeşitli tevafuklar çıkaran Said Nursî, nedense elindeki Mushafın ayetlerini saymadan 6666 demiştir.

Hâlbuki, **tevafuklu-mucizeli ve levh-i mahfuzdaki gibi (!) yazılan Mushafta da ayet sayısı 6236’dır**. Böylece Said Nursî, kendisiyle de çelişkiye düşmüş, bir dediği diğerini tutmaz olmuştur. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 64-67)

“...O nüshanın satırları başında "ELİF"ler **ALTIYÜZ ALTMİŞALTI** olarak yazılmıştır. Bu hâl ise, Hazret-i İmam-ı Ali (Radyallahü anh) tarafından bu hususî risâleye verilen **Âyet-ül-Kübra** namının (adının) **cifrî ve ebcedî makamı olan ALTIYÜZ ALTMİŞALTI** adedine tam tamına muvâfakatı(denk gelmesi) ile, risâlenin bu nâma liyakatını(uygunluğunu) gösterir. Hem **âyât-ı Kur’âniyenin(Kuran’ın ayetlerinin) adedi olan ALTİBİN ALTIYÜZ ALTMİŞALTI’nın dört mertebesinden üç mertebesine tevâfuku dahi, bu risâlenin, âyatın(ayetlerin) bir lem’ası(parlütüsü) olduğuna bir işârettir diye telâkki ettik.**” (Şuâlar, 151)

KURAN HARFLERİNİN SAYISI

“...Sizler de, kemâl-i dikkatle hareke ve harflerde gördüğünüz kırk-elli sehiv(hata), Husrev’in kaleminin ne derece hârika olduğunu gösterir. Çünkü her Kuran’ın üçyüz bin altıyüz yirmi (300.620) harflerinde o kadar hareke ve sükûnlarda yalnız kırk-elli sehiv bulunması, o kalemin isabette hârika olduğunu gösterir...” (Kastamonu Lâhikası, 111)

A. Tekhafizoğlu: Merhum Sofuoğlu, der ki: “...Abdullah b. Kesir, Mücahid’den naklen Kuran’dan saydığımız 321.180 harftir, demiştir. Fadl b. Ata b. Yesar 325.015 harftir, dedi. Sellâm Ebu Muhammed el-Hamanî şöyle dedi: Haccac karileri, hafızları ve kâtipleri topladı da onlara: Bana Kuran’ın hepsinden haber verin, Kuran kaç harftir? dedi. Sellâm dedi ki: Sayıp hesap yapanlar Kuran’ın 340.740 harf olduğunda ittifak ettiler.” (Sofuoğlu, Tefsîre Giriş, 88.)

Ramuz’un mütercimi Abdülaziz Bekkine ise, mevcut Kuran’ların 322.671 harf tuttuğunu belirtmiştir. (Râmûz, 1/227.) Suyûtî, İtkan’da; İbn Abbas’tan yapılan rivayete göre, Kuran’ın tamamının 323.671 harf olduğunu zikreder. (Suyûtî, İtkan, 1/157.)

Said Nursi’nin söylediği harf sayısı(300.620), Kuranın harflerinin sayısı konusunda verilen rakamları tutmamaktadır. (A. Tekhafizoğlu, age. sf. 67)

BİR DAKİKADA KURAN’IN HATMİ

Said Nursi, bazı evliyaların olağanüstü işler yaptığını anlatırken, Kuran’ın “amele dönük olarak düşünme düşünme okumaya” dayanan ilahi gayesine aykırı bir yaklaşımı söz konusu etmiştir:

“**Bazı Evliya bir dakikada bir günlük işi görmüş. Bazıları bir saatte bir sene vazifesini yapmış. Bazıları bir dakikada bir Hatme-i Kuraniyeyi(Kuran hatmini) okumuş olduklarını rivayet edip ihbar ediyorlar.**” (Lem’alar, 17)

Kuran okumadaki amaç; hızlıca sayfaları geçiştirmek değil, amele dönük olarak anlaya anlaya, düşünme düşünme(tedebbür ile) okumaktır.

Bu konuda Fetullah Gülen şöyle der: “Onu sana indirdik ki ayetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar. (Sad 38/29)

Ayetteki ‘liyeddeberu’ tabiri; bir şeyi evire çevire ele alma, baştan sona sondan başa gelip giderek teker teker düşünmedir. İşte Kuran böyle bir tedebbürle incelenmelidir... onu okumaz ve manası üzerinde derin derin düşünmezsen, feyz ve bereketinden mahrum kalırsın.” (F. Gülen, Fatıha Üzerine Mülâhazalar, İstanbul 2011, Nil yay. sf. 16-17)

Kuran’ın düşünülerek okunması konusunda birkaç ayet verelim:

“Biz Kuran’ı, insanlara dura dura okuyasın diye ayırdık ve onu peyderpey indirdik.” (İsra 17/106)

“Kuran’ı düşünmüyorlar mı? Yoksa kalplerin üzerinde kilitleri mi var.” (Muhammed 47/24)

“Yahut buna biraz ekle. Kuran’ı ağır ağır, tane tane (tertil ile) oku.” (Müzzemmil 73/4)

Ayette geçen **Tertil** kavramı; hem harflerin telaffuzunu düzgün çıkarmak hem de anlamını düşünerek okumaktır. (S. Ateş, Yüce Kuranın Çağdaş Tefsiri Cilt, 10, sf.125)

Elmalılı: “Kıscası bütün maksat, manayı duymak ve mümkün olduğu kadar duyurmak olmak üzere tecvid ile okuma işidir. Tecvid de, kaf çatlatmak derdiyle, çatlatmaktaki mânâyı kaybetmek değildir.” der. (Elmalılı, Hak Dini Kuran Dili, Azim Dağıtım İst. Cilt 8, sf. 397, Müzzemmil 4. ayet tefsiri)

Ebu Hanife başta olmak üzere tüm alimlere göre, Kuran okumada, “anlama” temel esastır. **Türkiye Diyanet Vakfı İslam İlmihali** bu konuyu şöyle anlatır:

“**Ebu Hanife**’nin Kuran tanımında manaya öncelik verdiği, lafzı da bu anlamın kalıpları olarak gördüğü bilinmektedir. Ancak bu tartışma namazdaki kıraat rüknünün ifa şekline ilişkin olup, bütün fakihlere ve İslam bilginlerine göre –ibadetin biçimi haricinde-, Kuran’ın anlamının öncelikli olduğu, onu okumaktan ziyade anlamının ve içeriğiyle tefekkürün ana gayeyi teşkil ettiği kuşkusuzdur.” (Diyanet Vakfı İslam İlmihali, Cilt 1, İman ve İbadetler, İstanbul 2000, sf. 242)

3. BÖLÜM NUR RİSALELERİ'NDE EBCED VE CİFİR HESAPLARI

"...Acaba **Risale-i Nuru, Kuran kabul eder mi? Ona ne nazarla bakıyor?**" denildi. O acib sual karşısında bulundum. Ben de, Kurandan istimdat eyledim. Birden **otuzüç âyetin sarîhinin teferruati nev'indeki tabakattan "mâna-yı işârî" tabakasından** ve mâna-yı işârî külliyyetinde dahil bir ferdi, Risale-i Nur olduğunu ve duhulüne ve medar-ı imtiyazına birer kuvvetli karîne bulunmasını bir saat zarfında hissettim..." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 67-68, Şuâlar, 533-534)

Said Nursi'ye göre Kurân'ın 33 âyetinde kendisine ve Risale-i Nur'lara işaret edilmektedir. Ebcet ve Cifir yorumları özellikle Sikke-i Tasdik-ı Gaybî'de, Şuâlar'da ve Tılsımlar Mecmûası'nda yoğun bir şekilde yer almaktadır. Şimdi, bunların bir kısmını inceleyelim:

1-"Bizi doğru yola ilet. Nimet verdiğin kimselerin yoluna...(Fâtiha 1/6-7)

"-*Ve müteaddit(bir çok) âyat-ı Kur'âniyede(Kuran ayetinde) Sırât-ı Müstakîm kelimesi, bir mâna-yı remziyle(işaret manası ile) **Risalet-in-Nur'a** mânaca ve **cifirce** îma etmesi remze(işarete) yakın bir îma ile, **Risalet-in-Nur şâkirlerinin tâifesi(nur cemaati)**, âhîrzamanda o tâife-i kübra-i a'zamın ahîrlerinde bir **hizb-i makbul(makbul grup) olacağını işaret eder diye def'aten birden(aniden) ihtar edildi.**" (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 120; Kastamonu Lâhikası, 31-32)*

Kuran'daki "Sırati Mustakim" kelimeleri Risale-i Nur'u göstermekte, ayrıca Ahîrzaman'ın sonlarına doğru Risale-i Nur müntesiplerinin makbul grup olacağını işaret ediyor, diyor.

2-"Elif,lâm,mîm. İşte bu Kitap'ta şüphe yoktur; sakınanlar için bir rehberdir." (Bakara 2/2)

"-*el-Kitâbu lâ raybe fihî huden lilmuttekin = **Risale-i Nur'un mebde-i intişarı** (yayılmamasının başlangıcı) 1922- 1921.*" (Tılsımlar Mecmûası, 184, Mâidetü'l-Kuran.)

Ayetin Ebceti,1921 ve 1922 yılını yani; Risalelerin yayılmasının başlangıç tarihini göstermektedir, demektedir. Dolayısıyla, Risale-i Nur'un Allah katından olduğuna bir şüphe bulunmamaktadır.

3 a-"Eğer kulumuza (Muhammed'e) indirdiğimizden şüphe içindeyseniz, haydi onun gibi bir sure getirin Allah'tan başka şahitlerinizi de çağırın; eğer sözünüzde doğru kimseler iseniz." (Bakara 2/23)

"-*Ve in kuntum fî raybin mimmâ nezzelnâ 'alâ 'abdinâ = 1372. (1372, "devr-i Nur'un(Risale-i Nur devrinin) başlangıç" tarihidir.)(Tılsımlar Mecmûası, 181, Mâidetü'l-Kuran.)*

Ayetin Ebcedi1372'yi, yani Risale-i Nur devrinin başlangıç tarihini göstermektedir, demektedir.

b-"Eğer kulumuza indirdiğimizden şüpheyseniz, haydi onun gibi bir sure getirin." (Bakara 2/23)
"-*Fe'tû bisûratin min mislih = 1880. **Son asırların tağut dalâletinin doğumu** olup, onun temsil ettiği ruh-u dalâlete hazret-i Kuran'ın ve ondan nebean eden Risale-i Nur meydan okumasını gösterir.*" (Tılsımlar Mecmûası, 193)

4-" (Melekler) dedi ki:"...Senin bize öğrettiğinden başka bizim bilgimiz yoktur." (Bakara 2/32)

"*Lâ 'ilme lenâ illâ mâ 'allemtenâ = 974 **Risâletü'n-Nûr = Aslı ile, yani lam-ı tarifile 976.**" (Tılsımlar Mecmûası, 189)*

Ayetin ebcedi, Risale-i Nur'un Allah'ın öğrettiğinden başka bir şey olmadığına işaret ediyor, diyor.

5-"Rabbimiz, onlara kendi içlerinden, senin ayetlerini kendilerine okuyacak, onlara Kitabı ve hikmeti öğretecek, onları temizleyecek bir elçi gönder. Aziz ve hakim olan yalnız sensin." (Bakara 2/129)

"*Meâl-i icmalîsi der ki: "Kuran ve hikmet-i kudsiyeyi size bildiriyor. Sizi mânevî kirlerden temizlendiriyor."Bu âyetin küllî ve umumî mânasında **Risale-in-Nur kasdî bir surette dahil olduğuna iki kuvvetli emâre var. (...)** Âyetin makam-ı cifrîsi bin üçyüz iki ederek Risale-i Nur müellifinin (S. Nursi'nin) Kuran dersini aldığı tarihe tam tamına tevafuk ile remzen(işaretle) Kuranın bâhir(güzel) bir bürhanı(delili) olan **Resâil-in-Nur'a** bakar." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 87)*

Bu ayet hem Risaleler'in manevî kirlerden temizlediğine işaret ettiği gibi; hem de ebcedi ile Said Nursi'nin 1302 yılında Kuran dersini aldığı tarihi göstermektedir, diyor.

6-"Nitekim kendi içinizden, size ayetlerimizi okuyan, sizi temizleyen, size Kitabı ve hikmeti ve bilmediklerinizi öğreten bir Elçi gönderdik." (Bakara 2/151)

"Bu âyetin külli ve umumî(genel) mânasında Risale-i Nur kasdî bir surette dahil olduğuna iki kuvvetli emâre var. (...)Bin üçyüz otuzsekiz olduğundan ...Risale-in-Nur müellifi(S. Nursi) "Dâr-ül-Hikmet-il- İslâmiye"de hikmet-i Kuraniyeyi müdafaa etmekle, hattâ İngilizin baş papazı sual ettiği(sorduğu) ve altıyüz kelime ile cevap istediği altı sualine(sorusuna) altı kelime ile cevap vermekle beraber inzivaya girip bütün gayretiyle Kur'ânın ilhâmâtından(ilhamlarından) Risale-i Nur'un mes'elelerini iktisaba(nakletmeye) başladığı aynı tarihe tam tamına tevafukla remzen bakar." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 87-88)

Ayet, 1338 olan Ebcedi ile Darul Hikmette İngiliz başpapazının sorduğu sorulara cevap verdiği ve inzivaya çekilip Kuran'ın ilhamlarından Risaleleri nakletmeye başladığı tarihe işaret etmektedir, diyor.

"Nitekim kendi içinizden, size bir Elçi gönderdik." (Bakara 2/151)

"Kemâ erselnâ fikum rasûlen minkum = 998-948 **Risâletü'n-Nûr** = 998-948(Tılsımlar Mecmûası, 187) Ayetin 998 yahut 948 olan ebcedi, Risale-i Nur'un ebcedi ile aynı olduğundan, bu ayet Risalelere, bunların Allah tarafından gönderildiğine işaret etmektedir, diyor.

7-"Dinde zorlama yoktur. Hak yol, batıl yoldan ayrılmıştır. Kim tağutu inkâr eder ve Allah'a inanırsa, kopması mümkün olmayan en sağlam kulpa tutunmuş olur." (Bakara 2/256)

"Başta "lâ ikrâhe fi'd-dîni kad tebeyyene'r-rühdü" cümlesi, makam-ı cifrî ve ebcedî ile bin üçyüz elli (1350) tarihine parmak basar ve mânâ-yı işâri ile der: ... Çünkü, dindeki rühd-ü irşad ve hak ve hakikatı gözlere gösterecek derecede kuvvetli bürhanları(delilleri) izhar edip tebyîn ve tebeyyün eden(açıklayan) **bir nur Kuran'dan** çıkacak diye haber verip bir lem'a-i i'caz gösterir. (Şuâlar, 235)

Ayetin bu kısmı, Kuran'dan çıkan ve dindeki hak ve hakikatı açıklayacak olan Risale-i Nur'u göstermektedir, diyor.

" (Bu ayet) makam-ı cifrî ve ebcedî hesabıyla **Risâlet-ün-Nur'un** tahakkukuna(çıkış) ve tekemmülüne (mükemmelliğine) ve parlak fütuhâtına mânen ve cifren tam tamına tetâbuku(uygunluğu) bir emâredir ki, **Risâletü'n-Nur bu asırda, bu tarihte bir "Urvetül-Vuska"dır.** Yâni, çok muhkem, kopmaz bir zincir ve bir "**Hablullah"dır.** "Ona elini atan yapışan necat bulur(kurtulur)." diye mana-yı remziyle(işaretle) haber verir." (Şuâlar, 236; Âsâ-yı Mûsa, 82)

Bu ayet, Risale-i Nur'un; ortaya çıkışına, mükemmelliğine; bu asırda Urvetül-Vuska ve Hablullah olduğuna, ona sarılanın kurtuluşa ereceğine işaret ediyor, diyor.

8-"Hikmeti dilediğine verir. Hikmet verilen kimseye çok hayır verilmiştir. Bunu ancak akliselim sahipleri düşünüp anlar." (Bakara 2/269)

"Âyet, bin üçyüz yirmiiki ederek makam-ı ebcedî ile **Risale-in-Nur** müellifinin(S. Nursi'nin) doğrudan doğruya ulûm-u âliyeden(yüksek ilimlerden) başını kaldırıp hikmet-i Kuraniyeye(Kuranın hikmetine) müteveccih olarak(yönelerek) hâdim-ül-Kuran (Kuran hizmetlisi) vaziyetini aldığı tarihtir ki, bir sene sonra İstanbul'a gitmiş mânevî mücahededine(çalışmasına) başlamış." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 87)

Ayetin ebcedi S. Nursi'nin Kuran'ın hikmetiyle Hadimul Kuran vaziyetini aldığı 1322 tarihini aynen göstermektedir, diyor.

9-"...Fakat Allah, dilediği kimseye hidayet eder..." (Bakara 2/272)

"Velâkinnallâhe yehdî men yeşâu = 598 **Risâle-i Nûr** = 598." (Tılsımlar Mecmûası, 184)

Ayet ile Risale-i Nur aynı ebcede sahip olduğundan bu ayet, Allah'ın yol göstermesi ile S. Nursi tarafından kaleme alınan Risaleleri gösterir, diyor.

10-"Kitabı sana indiren odur. O Kitabın bir kısmı muhkem ayetlerdir, bunlar Kitabın aslıdır; diğerleri ise, müteşâbih ayetlerdir. Kalplerinde eğrilik bulunan kimseler, fitne çıkarmak ve (heveslerine uygun) tevilini yapmak için müteşâbih olan ayetlere tâbi olurlar. Oysa müteşâbihin tevilini Allah'tan başkası bilmez. İlimde yüksek dereceye erişmiş olanlar ise, 'biz ona inandık, hepsi de Rabbimizin katındandır' derler. Bunu akıl sahiplerinden başkası düşünmez." (Âl-i İmrân 3/7)

"...bu âyet bu asra da baktığından **Risale-in-Nur** ve şâkirdlerine remzen(işaret ile) bakmakla beraber ulema-i müteahhirinin mezhebine göre "illallâhu"da vakfedilmez. O halde makam-ı cifrîsi bin üçyüz kırkdört

ederek **Resâil-in-Nur** ve **şâkirdlerinin** meydan-ı mücahede-i mâneviyeye (manevi çalışma maydanına) atılmaları tarihine tam tamına tevafukla onları da bu âyetin harim-i kudsîsinin içine alıyor... "illâllahu"da vakıf olsa, o halde bin üçyüz altmış küsur ederek **Risalet-ün-Nur şâkirdlerinin** bundan onbeş-yirmi sene sonraki râsihane(derinlemesine) ve muhakkikane olan ilimlerine ve îmanlarına remzen(işaret ile) bakar." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 88-89; Şuâlar, 550-551)

Bu ayet, Risale-i Nur ve Şakirtlerine işaret etmektedir. Ayetin ebcedi; ya 1344 eder ki, Risale-i Nur mensuplarının hizmet çalışmalarına atıldığı tarihi aynen gösterir, ya da 1360 küsur eder ki; Nur talebelerinin onbeş yirmi sene sonraki derin ve tahkiki olan ilim ve imanlarını gösterir, diyor.

11-"Allah, kendisinden başka ilâh olmadığına şahitlik etti. Melekler ve ilim sahipleri de, ondan başka ilâh olmadığına adaletle şahitlik ettiler, O azizdir, hakîmdir." (Âl-i İmrân 3/18)

"... "Ulu'-'ilmi" makam-ı cifrîsi ikiyüz ondört olup, Risale-i Nur'un bir ismi olan "**Bediüzzaman**"ın (şeddeli "ze", lâm-ı aslî sayılır) makamı olan ikiyüz ondörde tam tamına tevafuku ve müellifinin (S. Nursi'nin) hakiki ve dâimî ismi olan **Molla Said**'in makamı olan ikiyüz onbeşe **bir tek farkla** tevafuku..."ve ulu'-'ilmi kaimen bi'l-kısti" (okunmayan ikinci vav ve hemze sayılmaz) makamı olan altıyüzbir adediyle, **Risale-i Nur**'un beşyüz doksandokuz makamına ve **Resâil-in-Nur** makamına **yalnız iki farkla**, iki ismine tevafuku dahi bir emare olduğu ve..." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 121-123; Kastamonu Lâhikası, 65-67)

Ayetteki "Ulul ilm" ifadesinin ebcedi; S. Nursi'nin "Bediüzzaman" ve "Molla Said" isimlerine, "ulu'-'ilmi kaimen bi'l-kısti" ifadesi ise Risale-i Nur'a işaret edildiğini gösterir, diyor.

12-"Allah katında din, şüphesiz İslâm'dır... " (Âl-i İmrân 3/19)

"İnne'd-Dîne 'indallâhi'l-İslâm = 549; **Resâili'n-Nûr** = 548, lam-ı târihsiz 549. (Tılsımlar Mecmûası, 192, Mâidetü'l-Kuran.)

Bu ayet, Allah katından olan Resâili'n-Nûr'u aynen göstermektedir, diyor.

13-"Yoksa siz, Allah, içinizden cihad edenleri belli etmeden ve sabredenleri ortaya çıkarmadan cennete gireceğinizi mi sanıyorsunuz?" (Âl-i İmrân 3/142)

"ve lemmâ ya'lemi'llâhu'llezî câhedî minkum = **Arefe-i veladet**(S. Nursi'nin Doğum tarihinin arefesi) **1254-1253** (sene-i şemsîye-i hicriye ile)

Tarih-i veladet (S. Nursi'nin Doğum tarihi)**1323-1293** (sene-i kameriye-i hicriye ile). (Tılsımlar Mecmûası, 184)

Bu ayet, Said Nursi'nin doğum tarihini ya da doğumunun arefesini göstermektedir, diyor.

14-"Size Rabbinizden bir burhan (Kuran) geldi, size apaçık bir nur indirdik." (Nisa 4/174)

"O kudsî bürhan-ı İlâhînin bu zamanda parlak ve kuvvetli bir bürhanı olan **Resailin- Nur**'a dahi ikinci cümlesi olan: "enzelnâ ileykum nûran mubînen" adedi, iki tenvin vakıfta iki "elif" sayılmak cihetiyle(şartıyla) beşyüz doksanseviz ederek aynen tam tamına **Resail-in-Nur**'a ve **Risale-in-Nur** adedine tevafuk ile o semavî bürhan-ı kudsînin yerde bir bürhanı...." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 89-90; Şuâlar, 551-552)

Bu ayet, Allah katından gelen semavi burhan(kuvvetli delil) olan Kuran'ın bu zamanda yerdeki burhanı olan Risale-i Nur'a işaret etmektedir, diyor.

15-"Ey inananlar, namaz kılmaya kalktığınız zaman, yüzlerinizi ve dirseklere kadar ellerinizi yıkayın! Başlarınızı meshedin. İki topuğa kadar da ayaklarınızı yıkayın. Eğer cünüp iseniz temizlenin. Hasta iseniz(Ve in küntüm merzâ), yahut yolculukta iseniz(ev 'alâ seferin), yahut biriniz abdest bozmaktan geldiyse yahut kadınlara dokunduysanız(ev lâmestumu 'n-nisâe) ve su da bulamadıysanız, temiz bir toprak (Said= toprak) ile yüzlerinizi ve ellerinizi meshedin..." (Mâide 5/6.)

"Ve in küntüm merzâ" cümlesi, binbeşyüz küsur olan makam-ı cifrîsiyle; ehl-i dalâlet tarafından aşılana mânevî hastalıkların kısm-ı âzami, **Risalet-in-Nur**'un Kuranî ilaçlarıyla izale edilebilir diye işaret etmekle beraber, maatteessüf **ikiyüz sene kadar dünyanın ömrü bâki kalmışsa**, bir fikra-i dâlle dahi devam edeceğine imâ ediyor.

"feteyemmemû **saîden**" cümlesi, mâna-yı işaretinde, ikinci emarenin birinci noktasında "Sin" harfi "**Sad**" harfinin altında gizlenmesi ve "**Sad**" görünmesinin iki sebebi var: Birisi: Said, tam toprak gibi mahviyet(alçakgönüllülük) ve terk-i enaniyet(bencilliği bırakma) ve tevazu-u mutlakta(tam bir tevazuda) bulunmak şarttır; tâ ki Risalet-ün-Nur'u bulandırmasın, te'sirini kırmassın (Kastamonu Lâhikası, 20-21)

"...ikinci emare: **Sad ve sin, birbirine tam kardeş olması ve bir kelimedede birbirinin yerine geçmesi** münasebetiyle **bu âyetteki "saîden" kelimesindeki sad**(harfi), **sin**(harfi olarak) **okunsa Risale-i Nur'un tercümanını**(S. Nursi'yi) **göstermesi**, hem bu cümlelerin birinci mukaddimesi olan "ev lâmestumu'n-nisâe" fıkrasının işaretiyle kadınların çıplak bacak olarak v erkeklere karışmak ve **Risale-i Nur'un**, şiddetli taarruzlar içinde tesettür lehinde kuvveti mukavemeti zamanına, şeddeli nun iki nun olmak üzere makam-ı cifrîsi bin üçyüz kırkyedi (1347) adediyle parmak basması "ev 'alâ seferin" fıkrasının işaretiyle umumi harblerin asrında her millet seferberlik vaziyetinde bulunması ve (...) lâtif ve kuvvetli bir emaredir ki; âyetin işareti, bu asra ve **Risale-i Nur'a** bir hususiyeti var ve remzen ona bakar." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 112-113)

Ayetin "ve in küntüm merzâ" bölümün ebcedi, dalalet ehli tarafından aşılana manevi hastalıkların Risale-i Nur tarafından giderilebileceğine; "feteyemmemû **saîden**" ifadesi ise, Risale-i Nur'u bulandırılmaması ve tesirini kırmaması için S. Nursi'nin enaniyeti terk edip mütevazî olması gerektiğine işaret etmektedir.

Ayrıca ayetteki "**Said**(Toprak)" ifadesi, Sin harfinin Sad harfi ile kardeş olması ve Sad harfinin altında görünmesi nedeniyle Said Nursi'ye işaret etmektedir.

Yine ayetteki "ev lâmestumu'n-nisâe" ifadesi; kadınların tesettürsüz olacağı bir dönemin geleceği ve bu Risale-i Nur'un bu dönemde şiddetle tesettürü savunacağına; "ev 'alâseferin(veya yolcu iseniz)" ifadesi ise, umumi harplerde her toplumun seferberlik halinde olacağına işaret etmektedir, diyor.

Kuran'da "said" kelimesi Hûd 105. ayette aynen geçmesine rağmen, orada sadece ahiretten bahsedildiği, yani Maide 6. ayet kadar geniş ebced yorumlarına müsait görülmediği için dikkate alınmamıştır.

" (...) işte **Risalet-ün-Nur'un kahramanı**(S. Nursi), işte Kuran'da (Said) ve Hadiste (Seyyid) diye söylenen mübarek Üstadımız (Said Nursi)(Siracü'n-Nûr, 255)

"Madem ki **Kuran sana Said** (sîn ile) **demiş...** Elbette sen saidsin hem ismin ve hem resmin saiddir. Madem ki, **Kuran sana Said** (sâd ile) **demiş...** Elbette hem için temiz ve tahîr, hem de dışın." (Siracü'n-Nûr, 250-251)

Aynı şekilde bazı hadisler de ebced hesaplarından payını almıştır:

"Mes'ut kimse(said), fitnelerden uzaklaştırılmış kimsedir..." mealindeki herkese şamil olan hadiste geçen (إن السعيد لمن جنب الفتن) "es-Sa'îd" sözcüğünden kastedilenin "Said Nursi" olduğunu iddia edilmiştir.

Nur Risalelerinde Said Nursi için şöyle denmiştir:

"Ve vaşfuke's-Sa'îdu fi'l-Kitâbi'l-Mecîd. Ente mevsûfun yâ Sa'îde'n-Nâsi min Rasûlillâhi (...)." (Tilsimler Mecmuası, 186, Metnu Mâîdetü'l-Kuran.)

Yani: (Ey Said Nursî!) Senin Kitab-ı Mecid'de(Kuran'da) vasfın "es-Said"dir. Sen, Resulullah tarafından vasfedilmişsin, ey insanların saidi!

Bu cümleye "Hâşiye" düşülür ve orada denir ki: "إن السعيد لمن جنب الفتن" cümle-i celilesi hadiste üç defa tekrar edilerek, nazar-ı dikkati bu ism-i pâkin sahibine(S. Nursi'ye) şiddetle tevcih etmekte(yöneltmekte) olduğu gibi, o zâtın icra-yı faaliyette(çeşitli faaliyetlerde) bulunacağı tarihleri ve ilminin hükümranlığı tarihlerini aynen göstermektedir." (Tilsimler Mecmûası, 186)

S. Nursi'yle ilgili olarak çıkardıkları tarihler ise; 1903-1953-2003'tür. (A. Tekhafızoğlu, age. sf. 128, 476 nolu dipnot)

16-"Ölüyken(meyten) dirilttiğimiz, insanlar arasında kendisiyle yürüyeceği bir nur verdiğimiz kimse, karanlıklar içinde kalıp ondan çıkmayan kimse gibi olur mu?..."

 (Enam 6/122)

"Bu âyetin remzi lâtifdir. Çünkü hem kuvvetli münâsebet-i mâneviye ile, hem cifirle efrad-ı kesiresi içinde hususî bir surette **Risale-i Nur** ve **müellifine**(S. Nursi'ye) **bakıyor**. Şöyle ki, "meyten" kelimesi tenvin "nun" sayılmak cihetiyle beşyüz ederek "**Said-ün-Nursî**" adedi olan beşyüze tevafukla, işaret ediyor ki, "**Said-ün-Nursî** dahi meyyit(ölü) hükmünde idi.

Risalet-ün-Nur ile ihya edildi, onunla hayat buldu." Evet "eve men kâne meyten feahyeynâhu ve ce'alnâ lehû nûran" deki tenvin "nun"durlar. Bin üçyüz otuzdört eder ki, o aynı zamanda (Arabî tarihle) Said umumî harpte maddî ve dehşetli bir mevitten(ölümünden) dahi hârîka bir tarzda kurtulması ve felsefe ve gafletten gelen

mânevî ve şiddetli bir ölümden necat bulması(kurtulması) ve Kuranın âb-ı hayatiyle taze bir hayata girmesi tarihidir.

Bu tevafuk-u mânevî ve muvafakat-ı cifrîye delâlet derecesinde bir işarettir. Hem (...) bin ikiyüz doksandört eder ki, velâdetinin(S. Nursu'nin doğumunun) ve hayatının birinci senesidir. Demek bu cümle ile hayat-ı maddîyesine, evvelki cümle ile de hayat-ı mânevîyesine işâret eder. Elhâsıl: Bu âyet müteaddit ve çok tabakalarından bir işâri tabakadan hem **Risaletün- Nur**'a, hem müellifine(S. Nursi'ye), hem bu ondördüncü asrın ibtidasına(başlangıcına), hem ibtidasındaki Risalet-ün-Nur'un mebde'ine remzen, belki işâreten, belki delâleten bakar. (...) Bu âyette işâret ve beşâret-i Kuraniyede ifade eder ki; **Risale-i Nur** dairesi içine girenler tehlikede olan **îmanlarını kurtarıyorlar ve îmanla kabre giriyorlar ve cennete gidecekler** diye müjde veriyor.” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 81-85; Şuâlar, 544-547)

Ayetteki “Meyten(ölü)” ile Said-ün- Nursî kelimesi aynı ebcde sahip olduğundan “Meyten(ölü)” kelimesi “önceden adeta ölü gibi iken, Risalelerin ilhamı ile hayat bulan” S. Nursi'yi, göstermektedir.

”Eve men kâne meyten feahyeynâhu ve ce'alnâ lehû nûran”cümlesinin ebecdi 1334 eder ki, tam da bu yılda S. Nursi'nin hem 1. Dünya savaşında dehşetli bir ölümden; hem de felsefe ve gafletten kaynaklanan manevi sıkıntılarında kurtulup, Kuran'ın abı hayatı ile yeni bir hayata girmesine işâret edilmektedir.

Ayet(in bir bölümünün) 1294 olan ebecdi, S. Nursi'nin doğumu ve hayatının 1. senesini gösterir.

Netice olarak bu ayet; Risale-i Nur'a, Said Nursi'ye ve 14. asrın başlangıcına baktığı gibi, Risale-i Nur müntesiplerinin imanlarını kurtarıp, imanla kabre girip cennete gideceklerine de işâret etmektedir, diyor.

17-"Hatırlayın; hani sayıca azdınız(*İz entum kalîlun*) ve yeryüzünde zayıf olup, insanların sizi yakalamasından korkuyordunuz. İşte o, şükredesiniz diye sizi barındırdı, yardımıyla destekledi (*Fe âvâkum ve eyyedekum binasrihî*) ve size temiz şeylerden rızık verdi.” (Enfal 8/26)

“*İz entum kalîlun = 1362, Denizli cihad-ı ekberi = 1362.*” (*Tılsımlar Mecmûası*, 183)

Fe âvâkum ve eyyedekum binasrihî = 598, Resâilî'n-Nûr = 598.” (*Tılsımlar Mecmûası*, 183)

Ayetin “hani siz sayıca azdınız(*İz entum kalîlun*)” ifadesinin; S. Nursi'nin Denizli'de hapsi ve burada yapılan müdafaaaya; “*Fe âvâkum ve eyyedekum binasrihî* (Allah sizi barındırdı, yardımıyla destekledi)” bölümünün ise Risale-i Nur'a, yani Allah'ın Risaleler ile onları desteklediğine işâret ettiğini, söylüyor.

18-"Eğer yüz çevirirlerse, de ki: 'Allah bana yeter. Ondan başka ilâh yoktur...’” (Tevbe 9/129)

“*Makam-ı cifrîsi şeddeli "lâm"lar birer "lâm" şeddeli "kâf" bir "kâf" sayılmak cihetiyle bin üçyüz yirmidokuz ederek, harb-i umûminin(1. Dünya Savaşının) başlangıcı zamanında Resail-in- Nur'un başlangıcı olan İşarat-ül-İ'caz tevafukunun tarih-i te'lifine(yazılış tarihine) tam tamına tevafuk eder.* (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 90-91; Şuâlar, 552-553)

Ayetin ebecdi 1329, İşaratül İcaz'ın telif tarihi de 1329 olduğundan bu ayet, tamı tamına S. Nursi'nin İşaratül İcaz adlı eserin yazım tarihine işâret etmektedir, diyor.

19-"Elif, lâm, râ. İşte bunlar, hikmetli Kitabın ayetleridir." (Yûnus 10/1)

“**Hem Yûnus, hem Yûsuf, hem Ra'd, hem Hicr, hem Şuarâ, hem Kasas, hem Lukman Sûrelerinin başlarında bulunan "tilke âyâtü'l-kitâbi" ilân-ı kudsîsidir. Cifrîsi ise bin üçyüz onaltı veya onyediyederek Resail-in-Nur müellifi bir inkılâb-ı fikrî ile ulûm-u mütenevviyayı Kur'anın hakaikına çıkmak için basamaklar yaptığı bir tarihe tam tamına tevafuku münasebet-i mânevîyesinin kuvvetine istinaden deriz: O tevafuk remzeder ki: Bu asırda Resail-in-Nur denilen otuzüç adet Söz ve otuzüç adet Mektup ve otuzbir adet Lem'alar, bu zamanda, Kitab-ı Mübindeki âyetlerin(Kuran'daki ayetleri) âyetleridir(delilleridir). Yâni hakaikının(hakikatlerinin) alâmetleridir(işâretleridir) ve hak ve hakikat olduğunun bürhanlarıdır (delilleridir) Ve o âyetlerdeki hakaik-ı îmanîyenin(imani hakikatlerin) gayet kuvvetli hüccetleridir(delilleridir). Ve "tilke" kelime-i kudsiyesinin işâret-i hissiyle gözlere dahi görünecek derecede zâhir olduğunu ifade eden böyle işârete lâyık delilleridir diye remzen Resail-in- Nur'u bir işâri mânasının küllî dairesine hususî ve medar-ı nazar bir ferdi olarak dahil ediyor.**” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 95; Şuâlar, 557)

Yukarıdaki 7 Sure'nin başında bulunan “tilke âyâtü'l-kitâbi” (Bunlar, Kitabın/Kuran'ın ayetleridir) ifadesi'nin 1316 veya 1317 eden ebecdi, S. Nursi'nin, fikri bir inkılap ile Kuran'ın nurlu ilimlerine çıkmak için basamaklar yaptığı bir tarihi aynen işâret etmektedir.

Yine Kuran'ın bu ayetlerindeki “Tilke” (Bunlar) ifadesi, Risalelerin; Kuran'ın ayetlerinin ayetleri(delilleri), imani hakikatlerin kuvvetli delilleri olduğuna işâret etmektedir, diyor.

20-"İsyan edenler cehennemdedirler. Orada, ağlayışlı bir nefes alıp verişleri vardır.” (Hûd 11/106)

“Bu âyet dahi, **Risale-i Nur**’un muarızlarına(karşıtlarına) ve düşmanlarına ve onların cereyanlarının mebdetine(başlangıç) ve faaliyet devresine ve müntehasına(son bulmasına) cifır ile, tevafuk ile işaret eder...” (*Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 83-84)

Ayet Risale-i Nur’un muarız ve düşmanlarına, onların etki ve faaliyetlerinin başlangıç, devam ve son bulma devrelerine işaret etmektedir, diyor.

21-"Mutlu olanlara gelince, onlar da cennette olup, Rabbinin dilemesi dışında, gökler ve yer durduğu sürece, kesintisiz bir ihsan olarak orada daimîdirler." (Hûd 11/108)

“*Makam-ı cifrîsi bin üçyüz elliiki olmakla tam tamına **Resail-in-Nur** şâkirdlerinin en me'yusiyetli ve musibetli zamanları olan bin üçyüz elliiki tarihine tam tamına tevafukla o acınacak hallerinde kudsi ve semavi bir teselli, bir beşarettir(müjdedir).*

(...) "*fefi'l-cenneti halidîne*" makam-ı cifrîsi olan bin üçyüz kırkdokuz adediyle, bin üçyüz kırkdokuz tarihinden beşaretle remzen haber verir. **Ve o tarihte bulunan Kuran hizmetkârlarından bir tâifenin(grubun) ahab-ı cennet ve ehli-i saadet olduğunu mâna-yı işârîsiyle ve tevafuk-u cifrî ile ihbar eder ...**" (*Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 101-102; Şuâlar, 563)

Ayetin ebcedi 1352 olup, Nur talebelerinin en sıkıntılı olacakları tarihi aynen vermektedir. “Fefi'l-cenneti halidîne(cennette ebedidirler)” ifadesinin ebcedi ise 1349 olup, bu tarihte bir grup taifenin (kendilerinin) cennet ehli olduğunu haber vermektedir, diyor.

22-“Öyleyse emrolunduğun gibi doğru ol...” (Hûd, 11/112)

“*Makam-ı cifrîsi bin üçyüz üç ederek... hem "Sûre-i Şûrâ"nın ikinci sahifesinde "vestekim kemâ umirte" ise, bin üçyüz dokuz ederek o tarihte umum muhatapları içinde birisine hususan Kuran hesabına iltifat edip istikâmetle emreder ki, birinci tarih ise, **Resâil-in-Nur** müellifinin **Risale-i Nur**’u netice veren ulûmun tahsiline başladığı tarihtir.*

*Ve ikinci âyetin tarihi ise, o müellifin(S. Nursi'nin) hârîka bir surette pek az bir zamanda ilimce tekamül etmesi(yetkinleşmesi), tahsilden tedrise başladığı ve üç ayda ve bir kış içinde onbeş senede medresede okunan yüz kitaptan ziyade(fazla) okuduğu ve o zamanın o mühitte en meşhur ulemasının yanında o üç ayın mahsulü(tahsili) onbeş senesinin mahsulü kadar netice verdiği çok mükerrer(çok defa) imtihanlarla ve hangi ilimden olursa olsun her suale karşı cevab-ı savab(doğru cevap) vermekle isbat ettiği aynı tarihe tam tamına tevafukla remzen **Risale-i Nur**’un istikâmetine bir işaretir “ (*Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*,80)*

Hud 112. ayetin ebcedi 1303 olup, bu tarih Said Nursi’nin Risalaları ortaya koyacağı ilim tahsiline başladığı tarihtir.

Şura Suresi 15. ayetteki “vestekim kemâ umirte(emrolunduğun gibi dosdoğru ol)” cümlesinin ebcedi ise 1309 olup, bu tarih Said Nursi’nin medresede ancak 15 senede okunan yüz kitaptan fazlasını 3 ayda ve bir kış içinde okuduğu ve hangi ilimden olursa olsun, sorulan her soruya doğru cevap verecek seviyeye ulaştığı tarihi aynen göstermektedir, diyor.

“ (...) *fâ-yı atf hariç olarak "istekim kemâ umirte" makam-ı ebcedîsi bin üçyüz ikidir. Demek "istekim" deki emr-i has içinde bulunan hitâb-ı âmmun hadsiz müstakim efradları içinde, o bin üçyüz iki tarihinde bir ferdin bir cihette istikamet emrinin imtisali bir hususiyet kazanacak. Demek ondördüncü asırda Kuran’dan iktibas edip, istikametsiz sakim yollar içinde sırat-ı müstakîmi gösterecek asârî(eserleri) neşreden(yazan) bir adamı(S. Nursi’yi), o hadsiz efrad içinde dahil ediyor.*

(...) *o ni’mete bir şükür olarak derim ki; O bin üçyüz iki (1302) tarihi ise, -arabî tarih itibariyle olsa- Kuran okumaya başladığım aynı tarihe tevafuk eder(denk düşer). Ve -rumî tarihi hesabiyle- ilme başladığım tarihe tevafuk eder. Öyle ise, (ayetlerde)o îma edilen ferd olabiliriz.” (*Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 199-200)*

Ayetteki "İstekim kemâ umirte" ifadesinin ebcedi 1302 olup, bu tarih, Kuran’dan naklederek Sıratı Mustakim’i gösteren Risale-i Nur’u neşreden kendisinin(S. Nursi’nin) ilme ya da Kuran okumaya başladığı tarihi aynen göstermektedir, diyor. Bu ayette ima edilen kişi ben olabilirim, diyor S. Nursi.

23-"Biz, her elçiyi kendi kavminin diliyle gönderdik ki, onlara açıklasın..." (İbrâhîm 14/4)

“*Hattâ dördüncü âyette **Risale-i Nur**’un **Türkçe olmasını** tahsin eder(güzelce açıklar). (...) Makam-ı cifrîsiyle ve baştaki âyetin işaretleri karinesiyle, risalet(elçilik) ve nübüvvetin(nebiliğin) her asırda verâset naibleri, vekilleri bulunmak kaidesiyle, bir mâna-yı remzî cihetinde vazife-i irsiyetini yapan **Risale-i Nur**’u,*

efradı içine hususî bir iltifatla dahil edip lisan-ı Kuran olan **Arabî olmayarak Türkçe olmasını takdir ediyor.**" (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 110)

"Biz, her elçiyi kendi kavminin diliyle gönderdik ki, onlara açıklasın" ayeti, risalet ve nübüvvetin bu asırdaki varis ve vekili olan Risale-i Nur'un neden Arapça değil de Türkçe yazdırıldığına gerekçesini açıklamaktadır, diyor. Yani S. Nursi, Türk milletinin içinden çıktığı için, Allah tarafından yazdırılan eseri de Arapça değil, Türkçe olmuştur.

24-"Görmedin mi Allah nasıl bir benzetme yaptı: Güzel söz, kökü yerde sabit, dalları gökte olan güzel bir ağaç gibidir." (İbrâhîm 14/24)

"Kelimeten tayyibeten" kelimesi (tenvinler sayılır, şedde sayılmaz) bin onbirdir. (1011) **Risale-ün Nur'iyenin makamına üç farkla** tevafuku ve "kelimeten tayyibeten" mübarek, güzel söz mâ'nasıyla **Risale-ün-Nur'un güzel sözlerine** tetabuku(uygunluğu) "keşeceratin tayyibetin" **şedde ve tenvinler sayılmazsa** bin üçyüz kırkdört (1344) ederek tam tamına **Risale-ün-Nur'un zuhur ve intişarına ve yükselmesinin tarihine** muvafakatı ve mâ'naca bir îma, belki bir remz, belki bir işaretir ki, kelimat-ı tayyibe olan **Risale-ün-Nur'un güzel sözleri** bu âyetin bu asırda bir medar-ı nazarıdır." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 120-121, Kastomonu Lahikası, 32)

Ayetteki "Kelimeten tayyibeten" ifadesinin 1011 olan ebcedi, kelimat-ı tayyibe olan yani mübarek ve güzel sözlerden oluşan Risale-i Nur'u; "keşeceratin tayyibetin" ifadesinin 1344 olan ebcedi ise Risale-i Nur'un zuhur, intişar ve yükselme tarihini göstermektedir.

25-"Andolsun, sana tekrarlanan yediyi(Fatiha'yı) ve bu büyük Kuran'ı verdik." (Hicr 15/87)

" (...) Bu âyet, "seb'al-mesânî" nuruna mazhar bir âyinesi olan **Risale-i Nur'a** cifirce dahi işaret eder. Çünkü makam-ı ebcedisi bin üçyüz otuzbeş adediyle **Risale-in- Nur'un Fâtihası olan İşârât-ül-İ'caz tefsirinin** Fâtiha süresiyle Elbakara süresinin başına ait kısmı bakmakla intişar (yazım) tarihi olan bin üçyüz otuzbeş veya altıya tevafukla remzî bir perdeden ona baktığına bir emâredir." (304 Sikke-i Tasdik-ı Gaybî,81)

Ayetin ebcedi 1335 olup, Risale-i Nur'un Sebul Mesanisi durumunda olan İşaratül İcaz kitabının intişar tarihi olan 1335 veya 1336 yı göstermektedir, diyor.

26-"Biz Kuran'dan müminlere şifa ve rahmet olan şeyler indiriyoruz. Ama bu, zalimlerin ziyanını artırmaktan başka bir katkıda bulunmaz." (İsrâ 17/82)

"Şu âyet-i azîme sarihan asr-ı saadette nüzül-u Kurana baktığı gibi sair asırlara dahi mâna-yı işârîsiyle bakar, ve **Kuranın semasından ilhamî bir sûrette gelen şifadar** (Risale-i) **nurlara işaret eder.** İşte doğrudan doğruya tabîb-i kulûb(kalplerin doktoru) olan Kuran-ı Hakîmin feyzinden ve ziyasından(ışığından) iktibas(nakl) olunan **Risale-ün-Nur**, benim çok tecrübelerimle umum mânevî dertlerine şifa olduğu gibi **Resâil-in-Nur** şâkirdleri dahi tecrübeleriyle beni tasdik ediyorlar. Demek **Resâil-in-Nur** bu âyetin mâna-yı işârîsinde dahildir. Ve bu duhulüne bir emâre olarak "mâ huve şifâun ve rahmetun li'l-mu'minîn" in makam-ı cifrîsi bin üçyüz otuzdokuz ederek aynı tarihte **Kurandan ilham olunan Resail-in-Nur** bu asrın mânevî ve müthiş hastalıklarına şifa olmakla meydana çıkmaya başlamasından, bu âyet ona hususî remzettığıne bana kanaat veriyor. Ben kendi kanaatımı yazdım, kanaata itiraz edilmez." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 92)

Ayet, ilham ile Kuran semasından gelen, şifadar Risaleleri göstermektedir. Ayrıca "Mâ huve şifâun ve rahmetun li'l-mu'minîn" (O Kuran müminler için şifa ve rahmettir) cümlesinin ebcedi 1339 olup, bu ayet, aynı tarihte Kuran'dan ilham olunan ve asrın manevi hastalıklarına şifa olan Risalelerin meydana çıkmaya başlamasına işaret etmektedir, diyor.

27-"(Ey Muhammed)De ki: Rabbimi tenzih ederim. Ben, Rasul(elçi) olan bir beşerden başka neyim" (İsra 17/93)

"Kul subhâne rabbî hel kuntu illâ beşeran rasûlen = 1879 **Sevgilimizin** (Said Nursî'nin) **besmele-i hayatı**(doğum tarihi) 1879. (Tılsımlar Mecmûası, 187, Mâidetü'l-Kuran.)

Bu ayet Said Nursi'nin doğum tarihini göstermektedir. Yani S. Nursi, Kuran'dan ilham olunan Risale-i Nur'u bu asrın insanlarına aktaran bir elçiden başka bir şey değildir.

28-"Orada, katımızdan kendisine bir rahmet verdiğimiz ve tarafımızdan kendisine bir ilim öğrettiğimiz kullarımızdan birini bulmuşlardı." (Kehf 18/65)

"Ve 'allemnâhu min ledunnâ 'ilmen = 598 **Resâilî'n-Nûr** = 598 (Tılsımlar Mecmûası, 189)

Ayet, Risale-i Nur'un ledünni ilimle yazıldığını göstermektedir.

29-"Allah, inananları savunur. Allah, hiçbir haini ve nankörü sevmez." (Hacc 22/38)

"*Âyet, (şeddeler sayılsa ve meddeler sayılmazsa) makam-ı cifrî ve ebcedisi binüçyüzaltmışiki (1362) eder ki, tam tamına bu senenin hicrî aynı tarihine ve bizim mü'min kardaşlarımızı müdâfaaya azmettiğimiz aynı zamana, hem mânâsı, hem makamı tevâfuk ediyor. "Elhamdulillah, dedim. Benim müdafaama ihtiyaç bırakmıyor." Sonra hatırıma geldi ki: "Netice ne olacak?" diye merak ettim, gördüm; (...) aleyhimize ihzar edilen dehşetli bir hücum karşısında, mahfuziyetimize (korunmuşluğumuza) te'minat ile teselli veriyor."* (Siracü'n-Nûr, 179-180; Müdâfaalar,104-105)

Ebcedi 1362 olan bu ayet, Nur talebelerinin müdafasına karar verilen 1362 senesine aynen işaret ettiği gibi, muarızlarının hücumlarına karşı Said Nursi ve müntesiplerinin Allah tarafından korunacağına da teminat ve teselli verildiğine işaret ediyor, diyor.

30- SAİD NURSİ'NİN EN FAZLA EBCED İŞLEMİ YAPTIĞI AYET

S. Nursi'nin bu ayete uyguladığı Ebced hesaplarının ne derece keyfi olduğunu görmek için **A. Bayındır**'ın 'Kuran Işığında Aracılık ve Şirk' adlı eserinin 'Risale-i Nurlarla İlgili İşaretler' adlı bölümünün okunmasını tavsiye ederiz.

"Allah, göklerin ve yerin nurudur. Onun nurunun bir örneği, içinde ışık bulunan bir kandil yuvası gibidir. Işık bir cam içindedir, cam ise, doğuya da batıya da ait olmayan mübarek, ateş değmese bile yağı neredeyse ışık verecek olan bir zeytin ağacından yakılan, sanki inci bir yıldız gibidir. Nur üzerine nurdur. Allah, dilediğini nuruna hidayet eder. Allah, böyle misalleri insanlar için verir. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir." (Nûr 24/35)

"*Şu âyet-i Nuriyenin manaca çok tabakatu ve vücuh-u kesiresi(çok yönleri) vardır. Ve o tabakalardan ve vecihlerden işârî ve remzî bir vechi mânaca ve cifrice nurlu bir tefsiri olan Risâle-in-Nur ve Risâlet-ün-Nur'a dört-beş cümlesiyle on cihetten(yönden) bakıyor. Ve o tabakalardan ve o vecihlerden bir tabaka ve bir perde dahi mu'cizane elektrikten haber veriyor:*

Risale-i Nur'a bakan Birinci cümlesi: "meselu nûrihî mişkâtin fihâ misbâhun"dur. Yâni: Nur-u İlahînin veya Nur-u Kur'ânînin veya Nur-u Muhammedînin (A.S.M.) misâli şu "mişkâtin fihâ misbâhun" dur. Makam-ı cifrîsi dokuzyüz doksanssekiz olarak aynen Risâlet-ün-Nur, -"şeddeli nun" iki nun sayılmak cihetiyle-tam tamına tevâfukla ona işaret eder."

Ayetin "meselu nûrihî mişkâtin fihâ misbâhun" ifadesinin 998 olan ebcedi, aynı 998 ebced değerine sahip olan Risâlet-ün-Nur'u gösterir.

"İkinci Cümlesi: "ez-zücâcetu keennehâ kevkebut durriyyun yûkadu"dur. (...) Bu cümle-i âyetin makamı, beşyüz kırkaltı edip, Risâle-i Nur'un adedi olan beşyüz kırksekiye gayet cüz'î ve sırlı iki fark ile tevâfuk noktasından işaret ettiği gibi, remzî bir mânasiyle tam bakıyor."

"Ez-zücâcetu keennehâ kevkebut durriyyun yûkadu" ifadesinin 546 olan ebcedi, 548 ebced değerine sahip olan Risâle-i Nur'u **sırlı 2 farkla** gösterir.

"Üçüncü Cümlesi: "min şeceratin"dir. Eğer "min şeceratin"deki "te" vakıflarda gibi "he" sayılsa beşyüz doksanssekiz ederek tam tamına Resâil-in-Nur ve Risâle-in-Nur adedi olan beşyüz doksanssekize tevâfukla beraber "min furkanin hakîmin" in adedine yine sırlı bir tek farkla tevâfuk-u remzî ile, hem Resâil-in-Nur'u efradına dahil eder, hem yine Risale-in-Nur'un şecere-i mübareki Furkan-ı Hakîm olduğunu gösterir. Eğer "min şeceratin"deki "te", "te" kalsa, o vakit makam-ı cifrîsi dokuzyüz doksantüç eder, tevâfuka zarar vermeyen cüz'î ve sırlı beş farkla Risâlet-ün-Nur adedi olan dokuzyüz doksanssekize tevâfukla mânasının dahi muvafakatine binaen ona işaret eder."

"Min şeceratin" ifadesindeki "te" harfi "he" okunursa ebcedi 598 eder ki, aynen 598 ebcedi bulunan Resâil-in-Nur ve Risâle-in-Nur'u gösterir.

Ama "Min şeceratin" ifadesindeki "te" harfi "te" olarak okunursa ebcedi 993 eder Risâlet-ün-Nur'un 998 olan ebcedini **sırlı 5 farkla** gösterir.

"Min furkanin hakîmin" ifadesinin ebcedi, **sırlı 1 farkla** Resâil-in-Nur'u gösterir.

Bu cümlelerin ebcedi göstermektedir ki, ayetteki 'Mübarek ağaç' Risale-i Nur'dur.

“Dördüncü Cümlesi: "nûrun ‘alâ nûrin yehdillâhu linûrihi" dir ki, dokuzyüz doksandokuz ederek sırlı bir tek farkla Risalet-ün-Nur adedi olan dokuzyüz doksansekiye tevafukla mânasının kuvvetli münasebetine binaen işaret derecesinde remzeder.”

Ayetin "nûrun ‘alâ nûrin yehdillâhu linûrihi” cümlesinin ebcedi 999 olup, **sırlı 1 farkla** Risalet-ün-Nur’u göstermektedir. Yani nur üzerine nur olan Risale-i Nur ile Allah dilediği kimseyi hidayetine erıştırir.

“Beşinci Cümlesi: "men yeşâu" cümlesi gayet cüz’î bir farkla Risalet-ün-Nur müellifinin(S. Nursi’nin) ismiyle meşhur bir lâkabına tevafukla mânası gibi bakıyor. Eğer "yeşâu" daki mukadder zamir izhar edilirse "men yeşâuhu" olur. Tam tamına tevafuk eder. Bu âyet nasilki Risale-in-Nur’a ismiyle bakıyor, öyle de tarih-i te’lifine ve tekemmülüne tam tamına tevafukla remzen bakıyor: "kemişkâtin fihâ misbâhun el-misbâhu fî zücâcetîn" cümlesi "kemişkâtin" deki tenvin vakıf yeri olmadığından nun sayılmak ve "fî zücâcetîn" vakıf yeri olduğundan "te" "he" olmak cihetiyle bin üçyüz kırkdokuz ederek, Resâil-in Nur’un en nuranî cüzlerinin te’lifî hengâmı ve tekemmül zamanı olan bin üçyüz kırk dokuz tercihine tam tamına tevafuk eder.

"Men yeşâu" ifadesi, **gayet cüz’î bir farkla** S. Nursi’nin meşhur bir lâkabını göstermektedir. “Fî zücâcetîn"deki “te” harfi “he” olarak okunursa,"Kemişkâtin fihâ misbâhun el-misbâhu fî zücâcetîn" cümlesinin ebcedi 1349 eder ki, Resâil-in Nur’un en nuranî cüzlerinin te’lif ve tekemmül zamanı 1349 tarihini gösterir.

“ (...) Hem meselâ: "yukâdu zeytuhâ yudû velev lem temseshu nârun nûrun" cümlesi, mâna-yı remziyle diyor ki: "Onüçüncü ve ondördüncü asırda semavî lâmbalar ateşsiz yanarlar, ateş dokunmadan parlarlar. Onun zamanı yakındır." Yâni, bin ikiyüz seksen tarihine yakındır. İşte, bu cümle ile nasilki elektriğin hilâf-ı âdet keyfiyetini ve geleceğini remzen beyan eder.

Aynen öyle de: Mânevî bir elektrik olan Resâil-in-Nur dahi gayet yüksek ve derin bir ilim olduğu halde, külfet-i tahsile(tahsil külfetine) ve derse çalışmaya ve başka üstadlardan taallim edilmeye ve müderrisinin ağzından iktibas olmaya muhtaç olmadan herkes derecesine göre o ulûm-u âliyyeyi(yüce ilmi), meşakkat ateşine lüzum kalmadan(zorlanmadan) anlayabilir, kendi kendine istifade eder. Muhakkik bir âlim olabilir.

Hem işaret eder ki; Resâil-in-Nur müellifi(S. Nursi) dahi ateşsiz yanar, tahsil için külfet ve ders meşakkatine muhtaç olmadan kendi kendine nurlanır, âlim olur. Evet bu cümlelerin bu mu’cizane üç işaretleri elektrik ve Resâil-in-Nur hakkında hak olduğu gibi, müellif hakkında dahi ayn-ı hakikattir. Tarihçe-i hayatını okuyanlar ve hemşehrileri bilirler ki, "izhar" kitabından sonraki medrese usulünce onbeş sene ders almakla okunan kitapları Resâil-in-Nur müellifi yalnız üç ayda tahsil etmiş. Hem, nasilki bu cümlelerin mânevî münasebet cihetinde kuvvetli ve letâfetli işareti var; öyle de cifrî ve ebcedî tevafukiyle hem elektriğin zaman-ı zuhurunun kurbîyetini, hem Resâil-in-Nur’un meydana çıkması, hem de müellifinin velâdetini(doğumunu) remzen haber veriyor.” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 74-78; Şuâlar, 538-541)

Said Nursi, bu ayetin 1. cümlesi hariç, 2. (2 fark), 3. (5 ve 1 fark) ve 4. (1 fark), cümlelerinin ebced hesaplarından, sayısal değerleri tutmadığı halde, **sırlı fark** diyerek Risale-i Nur’u çıkarmıştır.

Ayetteki; "yukâdu zeytuhâ yudû velev lem temseshu nârun nûrun” cümlesinin; elektriğin icad edileceğine, adeta manevi bir elektrik olan, ilim tahsili ve hocalardan ders dinlemeye muhtaç olmadan alışılmışın dışında herkesin anlayıp istifade edebileceği bir özelliğe sahip bulunan Risale-i Nur’a, Said Nursi’nin doğumuna ve hiçbir ilim görmeden kendi kendine nurlanıp(ilham ile) alim olan S. Nursi’ye işaret ettiği söylenmiştir.

31-"Şehrin en uzak köşesinden bir adam koşarak gelip dedi: 'Ey Musa, ileri gelen bazı kimseler, seni öldürmeyi aralarında görüşmektedirler! Hemen çık...'“ (Kasas 28/20)

“Ve câe min ak̄sa’l-Medîneti raculun yes’â kale = Nur tercümanına(S. Nursi’nin) ak̄sâ-yı şarktan, Rus esaretinden firar edip İstanbul’a gelmesi tarihidir.” (Tilsımlar Mecmûası, 192, Mâîdetü’l-Kuran)

Ayetin ebcedi, 1. Dünya Savaşında Rusya’ya (aksal şark/doğanın en uzak yeri) esir düşen Said Nursi’nin, kaçıp İstanbul’a gittiği tarihi gösterir, diyor.

32- Bizim uğrumuzda cihat edenleri biz, elbette yollarımıza iletiriz...” (Ankebût 29/69)

“Vellezîne câhedû finâ lenehdiyennehum subulenâ = Mevlid-i mübarek-i Üstad(S.Nursi’nin doğum tarihi) 1293. (Tilsımlar Mecmûası, 184, Mâîdetü’l-Kuran.)

Ayetin ebcedi 1293 olup, Said Nursi’nin 1293 olan doğum tarihine işaret etmektedir, diyor.

33- Ey Peygamber, biz seni; şahit, müjdecî, uyarıcı, kendi izniyle Allah'a davet edici ve aydınlatıcı bir ışık olarak gönderdik. Müminlere Allah'tan büyük bir lütuf bulunduğunu müjdele." (Ahzab 33/45-47.)

"ve dâiyen ilallâhi" kelimesi Risale-i Nur'un bir ismi olan, **Bediüzzaman**'ın, yüzdoksan bir (191) adedine tam tamına tevafukla ima eder ki: **Risale-i Nur** dahi o inhisar içinde bir "dâiyen ilallâhi"dir. Yalnız (dâiyen) kelimesi de, **Risale-i Nur**'un **tercümanı** olan Said ismine, üç harf ile ittihad ve **üç fark** ile tevafuk eder...

Biz bakıyoruz, bu zamanda en büyük ihsan imanı kurtarmaktır... ve görüyoruz, imanı hârika bürhanlarla(delillerle) kurtaran başta **Risale-i Nur**'dur.

Demek bu zamanda nisbeten bir "fadlen kebîran" de odur. Bu işareti kuvvetlendiren şudur: "fadlen kebîran" daki "fadlen" kelimesi, dokuzyüz altmış (960) edip, Risale-i Nur'un bu ismi, izafeden tavsif tarzına geçmekle, **Risale-ün- Nuriye** olup, dokuzyüz altmışiki (962) adedine mânidar **iki farkla** tevafuku, onun başına remzen ve îmaen parmak basmasıdır. (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî,115-118)

Ayetin ve "dâiyen ilallâhi" (Allah'a davet eden) kısmının 191 olan ebcedi, tamı tamına **Bediüzzaman** ismine; "dâiyen" kelimesi; **2 farkla** **Said** ismine; "Fadlen" kelimesinin 960 olan ebcedi ise, ebced değeri 962 olan **Risale-ün- Nuriye**'ye **2 farkla** işaret etmektedir.

"innâ erselnâke şâhiden ve mubeşşiran =1372 İkinci tenvinle" (Tılsımlar Mecmûası, 192)

" (...) Devr-i Nur'un başlangıcı olan 1372 tarihinin miladi karşılığı olan 1953-1954 rakamları da gerek Kuran-ı Kerim'de ve gerek Ehadis'in(hadislerin) adedi beyanlarında kesretle(çok sayıda) mezkurdur (geçmektedir). (Tılsımlar Mecmûası, 181)

"İnnâ erselnâke şâhiden ve mubeşşiran" (Ey Muhammed biz seni; şahit ve müjdecî olarak gönderdik) cümlesinin ebcedi olan 1372 tarihinin miladi karşılığı 1953- 1954 olup, bu tarih ise Nur Devri'nin başlangıcıdır, diyor.

34-"Ha, mîm. (Bu Kuran), Rahman (ve) Rahîm'den indirilmiştir." (Fussilet 41/1-2)

"... Öyle de, "tenzîlun" kelimesiyle -vakf mahalli olmadığından tenvin "nun" sayılmak cihetiyle- makamı beşyüz kırkyedi olarak Sözlerin ikinci ve üçüncü ismi olan **Resail-in-Nur** ve **Risale-i Nurun** adedi olan beşyüz kırksekiz veya kırkdokuz **şeddeli "nun" bir "nun" sayılmak** cihetiyle pek cüz'î ve **sırlı bir veya iki farkla** tevafuk ederek remzen ona bakar, dairesine alır" (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 10-101)

Bu ayetin 547 olan ebcedi, Rahman ve Rahim'den (ilhamla) indirilen Risale-i Nur'u sırlı **1 veya 2 farkla** gösterir, diyor.

35-"Ey iman edenler, seslerinizi Peygamber'in sesi üzerine yükseltmeyin! Farkına varmadan amellerinizin boşa gitmemesi için, birbirinizle bağırarak konuştuğunuz gibi, Peygamber'e karşı da bağırarak konuşmayın. " (Hucurât 49/2)

"Savti'n-Nebiyi" 599, "**Resâili'n-Nûri**" 599'dur. Bu ayet-i kerimeye göre, **Risale-i Nur'un sadâ-yı Muhammed (A.S.M.) dan**(Muhammed'in sözünden) **başka bir şey olmadığı** ve sair her nev'i beyanların(ve diğer görüşlerin) onun fevkine(Risaleler'in üstüne) yükseltilmemesi ihtar olunmaktadır." (TılsımlarMecmûası,188, Mâîdetü'l-Kuran.)

"Savti'n-Nebiyi(peygamberin sesi)" ifadesi ile "Resâili'n-Nûri" ifadesinin aynı 599 ebced değerine sahip olduğundan, bu ayet Hz. Muhammed'in sesinden başka bir şey olmayan Risale-i Nur'a karşı seslerin, her türlü görüş ve eleştirilerin yükseltilmemesi gerektiğinin ihtar etmektedir, diyor.

36-"Müşrikler hoş görmeseler de, dinini, bütün dinlere üstün kılmak için, Resulünü hidayet ve hak dinle gönderen odur." (Saf 61/9)

" (...) bi'l-Hudâ ve Dîni'l-Hakki = 359 Sa'îd Bedî'u'z-Zaman = 359. (Tılsımlar Mecmûası, 187)

Ayetin "bi'l-hudâ ve dîni'l-hakki" (hidayet ve hak dinle) kısmının 359 ebcedi, aynı ebced değerini taşıyan Said Nursi Bediüzzaman'ı göstermektedir. Yani, S. Nursi, Allah tarafından hak ve hidayetle gönderilmiştir, deniliyor.

37-"Ey örtüsüne bürünen(Muhammed)!" (Muzzemmil 73/1)

"Yâ eyyuhe'l-Muzzemmil=233 **Kürdî** =234" (Tılsımlar Mecmûası,180,Mâîdetü'l-Kuran.)

Müzzemmil suresinin ilk ayeti ile “**Kürdi**” lakabının ebcedi 234 olduğundan, bu ayet Said Nursi’ye işaret etmektedir, diyor.

38-"Ey bürünüp örtünen(Muhammed)!" (Muddessir 74/1)

“*Yâ eyyuhe'l-Muddessir = 1316 (...) Nitekim hamule-i envarın(Risale-i Nur görevinin) kendisine tevdiini(verilmesini) ve vazife-i mukaddese(kutsal görevle) ile tavzifi(görevlendirilmesi) tarihi olan 1316'nın miladi karşılığı bulunan 1900 tarihi; yani, yirminci asrın mebdei(başlangıcı), gerek Kuran-ı Kerim'in gerek Ehadis-i Nebeviye'nin(Peygamber'in hadislerinin) pek ziyade itibarına mazhar olarak birçok yerlerinde mezkurdur.*” (*Tılsımlar Mecmûası*, 180-181, Mâidetü'l-Kuran.)

Bu ayetin ebcedi olan 1316, miladi tarih olarak 1900'ü, yani Said Nursi'nin Risale-i Nur vazifesi ile görevlendirildiği tarihi göstermektedir, diyor.

39-"Bu öğüt, şerefli ve tertemiz elçiler eliyle yazılmış, yüce ve temiz sahifelerdedir.” (Abese 80/13-16)
“ (...) **Risale-i Nur'un nâşir(basıp yayınlayanlar) ve kâtiblerine mânâ-yı işarı ile bakıyor.**” (*Kastamonu Lâhikası*, 80)

Ayet, Risalelerin naşir ve yazıcılarına işaret ediyor, diyor

40-"Allah'a davet eden, salih amel işleyen ve 'Ben Müslümanım' diyen kimseden daha güzel sözlü kim vardır?" (Fussilet 41/33)

“*Makam-ı cifrîsi (...) olmak üzere binüçyüz yirmisekiz eder ki: O müthiş tarihte bir tâife ayağa kalkıp(S. Nursi ve müntesipleri) Cenab-ı Hakka halkı da'vet edeceğine işaret eder ki; o tarihte böyle bir da'vet ve Kuran'ın tahsinine lâyık olacak güzel söz ise şimdilik **Sözler** namındaki **Risâle-i Nur'un** da'vet edici **cüzleri** başta görünüyor. "**ahsenu kavlen**" kelime-i kudsiyesinin tarihçesi daha ziyade güzel sözlü kim olabilir der. Demek birisi(S. Nursi) o tarihte gâyet güzel sözleriyle çıkacak. Sözlerin güzelliğiyle halkı teshir edecek(etkileyip emri altına alacak). Bu hassa(özellik) ise, bu zamanda Risâle-i Nur'un Sözler namında belâgatça ve hüsn-ü cemâlce ve te'sir ve teshîrce yüksek bir mertebede bulunan kelimâtları ve kuvvetli sözlerinde bulunur. Demek bu âyet mânâ-yı işarisiyle de Risâle-i Nur'u tahsin eder.* (*Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 111-112)

Ebcedi 1328 olan bu ayet, aynen bu tarihte birinin(S. Nursi) ve bir grubun(yani kendilerinin) güzel sözlerden oluşan(“ahsenu kavlen”) Risâle-i Nur'un Sözler adındaki kitabı ile toplumu Allah’a çağıracaklarına ve bunda muvaffak olacaklarına işaret etmektedir, diyor.

(S. Nursi'nin ayetlere uyguladığı bu ebced işlemlerinin ne denli kurlsız ve çürük olduğuna, birkaç sayfa sonra gelecek olan “**Tevafuklar**” başlıklı bölümde değinilmiştir. Ebcedde tabi tuttuğu diğer ayetleri görmek için **A. Tekhafızoğlu**, age, **Nur Risalelerinde Ebced Ve Cifir Hesapları** bölümü, sf. 70-93 bakınız)

EHLİ SÜNNET ALİMLERİ EBCED HESABINA NASIL BAKMAKTADIR?

“...su'-i ihtiyarlarıyla(artniyetle) başka bir me'hazı bulmayan veya atf-ı nazar etmeyen zahirperestler, bazı âyât(ayetleri) ve ehâdisi(hadisleri) o hikayat-ı İsrailiyyeye(İsariliyyat olan rivayetlere) tatbik ederek tefsir eylediler. Halbuki **Kurani tefsir edecek yine Kuran ve hadis-i sahihtir(sahih hadistir).**” (*Muhakemât*, 18-19)

A. Tekhafızoğlu: Yukarıda görüldüğü üzere Said Nursi, Kuran'ı yine Kuran ve Sahih hadisle tefsir etmek gerektiğini söylerken; ayetlerden bağlamından koparılmış cümleler seçip, bunları ebced ve cifirle eğip bükerek, Risale-i Nur'u “Kuran tarafından haber verilip onaylanan bir eser” gibi göstermeye çalışarak, kendi söylediğine kendisi uymamıştır. Ebced ve cifirle ayetlerde çıkarımlar yapma konusunda alimler şunları söylemiştir:

İbni Kesir: “Bu harflerle vakitlerin bilindiği, olayların, fitnelerin ve savaşların zamanlarının çıkarılacağını öne sürenler ise; Kuran'da olmayan şeyler iddia etmekte ve uçulması gerekmeyen yerde uçmaya kalkışmaktadırlar. Bu husus, zayıf bir hadiste varit olmuştur ki, bu hadis bile istihracın doğruluğundan çok, batıl olduğuna delâlet etmektedir.” (**İbn Kesir**, Tefsîru'l-Kur'ânîl-Azîm: Hadîslerle Kur'ân-ı Kerîm Tefsîri, çev. Bekir Karlığa-Bedrettin Çetiner, Çağrı yay., İst. 1984, 2/146-147)

İbn Haldun: “...bu harflerin muayyen sayıları ifade etmesi akla yahut da tabiatta bunun böyle olduğuna dayanmaz. Bunun temeli hesap ve cifir ilimleriyle uğraşanların "cümme hesabı" dedikleri sonradan icat edilmiş bir esasa dayanır. Bu hesap öteden beri kullanılmaktadır, şairler ve nâşirler bundan faydalanmışlardır; ancak bu mezkur harflerin Allah nezdinde de aynı sayıları ifade ettiğini göstermez. Ebu Yasir

ve Hayy'in bu husustaki görüşleri Müslümanlar arasında değil, Yahudiler arasında bile delil olmayıp, istidlâl için elverişli degildir." (**İbn Haldun**, Mukaddime, 2/193)

İmam Şatıbî: "Bazılarına göre haruf-u mukattadan maksat, bu ümmetin ecelini belirleyen sayı remizleridir (cifir hesabı gibi). Siyer kitaplarında bu manaya delâlet eden sözler vardır. Bu iddianın dikkate alınabilmesi için, Kuran indiği sırada Arapların harflere belli sayılar yükleyerek tarih düşme ya da zaman belirleme gibi bir usûlü bildikleri sabit olmalıdır. Oysaki onların böyle şeyleri bildikleri asla sabit değildir. Bunun aslı, siyer müelliflerinin de zikrettiği gibi Yahudilere dayanmaktadır." (**Şâtıbî**, Muvafakat, çev. Mehmed Erdogan, İz Yayıncılık, İstanbul 1990, 3/383.)

İbn Hacer şöyle der: "Bu (ebced hesabı) batıldır, ona itimat edilemez. İbn Abbas'ın Ebî Câd hesabından sakındığı ve onu sihir cümlesinden saydığı sabittir. Bu (sihir saymak) uzak bir görüş degildir, çünkü bu işin şeriatta aslı yoktur." (Nak. Suyûtî, İtkan, 2/26)

Subhi es-Salih: "Bu nevi hesaba dayalı neticeler "Ebî Câd hesabı" olarak isimlendirilir ki, âlimler şiddetle buna karşı çıkmış ve ondan sakındırmışlardır." (**Salih**, Kuran İlimleri, 188.)

Kâtib Çelebi: "Zamanla bu kitapta ayrı ayrı harflerin remiz gibi kullanılarak, bunlardan ahkâm çıkarma itikadı doğdu ve bu suretle İlm el-Cefr tabiri, İlm el-Huruf manasına kullanılır oldu. Bu da, harflere adedî kıymetler (ebced hesabı) atfetmek suretiyle, istikbalden haber vermek usûlüdür." (İslâm Ans. 2/44.)

Elmalılı, geçmiş alimlerin Ebced ile Kuran'dan haber verdiğine dair bir bilgiye rastlanmadığını nakleder: "Alusî tefsirinde der ki: Muhyiddini Arabî, Irakî ve sâire gibi arifinin Kuranı kerimden mugayyebat istihrâc(gaypla ilgili bilgiler çıkardıkları) ettikleri meşhurdur. Bu bir takım kavaidi hisabiyye(hesaplama kaideleri) ve a' mali harfiyye(harfleri kullanma) üzerine mebnîdir(dayanır ki) ki onlara dâir seleften(önceki alimlerden) bir şey varid olmamıştır(gelmemiştir). (**Elmalılı**, Hak Dini Kuran Dili, 6/3802-3803.)

"(Kuran) şundan bundan istidlâl ve istihrâc suretinde garib ba'zı atmalarla bakıma bakmak, falcılık yapmak san'atiyle uğraşan kimselerin atarak veya uğraşarak söylediği ve ba'zan rast getirip çok kerre aldandığı ve aldattığı kehânet sözü de değildir. İbni esirin Nihayedey beyânına göre: kâhin, gelecek zamanda olacak şeylerden haber alıp vermeğe uğraşan ve esrarı bilmek iddiasında bulunandır. (...) Ahkâmî nücum, Remil, cifir, türlü falcılıkla bakıcılık, manyatizm, ispiyizm, pisişizm, metapisişizm, hâleti ruhiyyeleriyle medyumluk yapan, onunla uğraşan böyle kimseler her zaman her yerde buluna gelmiştir. Kuranı, Nübüvvet ve risaleti bunlara benzetmeğe çalışmamalı, bil'akis bunlardan çok yüksek olan hak bir nübüvvet ve risaletin imkânına istidlâl eylemelidir. Zîrâ her nakıs bir kâmilî düşündürür." (**Elmalılı** , 8/5343- 5344)

Aliyyü'l-Karî der ki: "Kendine ilham geldiği yolunda haber veren kişilerin ilhamlarına uymak da caiz değildir. Hece (ebced) harflerinden manalar çıkaracak bilgiye sahip olduğunu iddia eden kimsenin iddialarına da uyulamaz. Çünkü, bu da kâhinlik manası içine girmektedir." (Fıkh-ı Ekber Şerhi, çev. Yunus Vehbi Yavuz, Çağrı Yayınları, İstanbul 1981,394)

İslam alimleri, Kuran'dan keyfi bir takım gizli anlamlar çıkarmayı, dini ve ilmi dayanağı olmayan batıl bir iş olarak görmüş ve reddetmişlerdir. (**A.Tekhafızoğlu**, age. sf. 104-117, 190)

Birçok ayette Kuran'ın apaçık olduğu, anlaşılması için kolaylaştırıldığı, pürüzsüz bir Arapça ile gönderildiği ve ayetlerin bizzat başka ayetlerle açıklandığı söylenirken, Kuran'a Allah'ın vermediği nitelikleri ve rolleri verip ayetleri ebced ve cifirle tefsir etmek önemli bir problem teşkil etmektedir:

"Bunlar, **apaçık kitab**'ın ayetleridir." (Kasas 28/2)

"Şüphesiz biz onların: "kuran'ı ona ancak bir insan öğretiyor" dediklerini biliyoruz. Kendisine nisbet ettikleri şahsın dili yabancısıdır. Halbuki bu (kuran) **apaçık bir arapçadır**." (Nahl 16/103)

"Andolsun ki biz size (gerekeni) **açık açık bildiren ayetler**, sizden önce yaşayıp gitmiş olanlardan örnekler ve takvaya ulaşmış kimseler için öğütler indirdik." (Nûr 24/34)

"Bu (din), rabbinin dosdoğru yoludur. Biz, öğüt alacak bir kavim için ayetleri **ayrıntılı olarak açıkladık**." (Enâm 6/126)

"Biz kuran'ı, sadece, onunla Allah'tan sakınanları müjdeleyesin ve şiddetle karşı çıkan bir topluluğu uyarasın diye **senin dilinle** (indirilip okutarak) **kolaylaştırdık**." (Meryem 19/97)

"Korunsunlar diye, **pürüzsüz** arapça bir kuran indirdik." (Zümer 39/28)

H. Karaman, "Soru: Son zamanda çıkan bir şahıs Kuran'ın simetriğine baktığını ve bazı olayların haber verildiğini söylüyor. Söyledikleri doğru olabilir mi?

Cevap: Kuran'ın simetriğine, açılan bir sayfanın ilk âyetine, sûrelerin başlarında yer alan harflere, **bazı kelimelerin ebced hesabındaki rakkam karşılıklarına**... bakarak gaibden haber vermenin, **bazı sonuçlar çıkarmanın ilimde ve dinde bir dayanağı yoktur**. Gaybı Allah'tan başkası bilemez, yukarda sayılan yollardan

gaybın bilinebileceğine dair bir âyet, hadis ve Peygamber uygulaması da mevcut değildir. Bu harfleri ve usulleri kullanarak birbirine zıt sonuçlar çıkarmak da her zaman mümkündür. Kuran-ı Kerim falcılara, büyücülere, kâhinlere kaynak ve araç olsun diye değil, açık âyetlerini anlayarak doğru yolu bulmamıza, Allah'ın rızasına uygun bir hayat yaşamamıza rehber olsun diye gönderilmiştir.” (www.hayrettin.karaman.net)

Kendi görüşlerini Kuran'a doğrulatmak için; ayetin açık anlamı, metnin tabii bağlamı, dil kuralları ve ayetler arası ilişkiler göz ardı edilerek, ayetlerden keyfi birtakım sırlar, gizli anlamlar çıkarmak, Kuran'ı tahrif etmekten başka bir şey değildir.

“Hâlbuki onlardan (Yahudilerden) bir grup, Allah'ın kelâmını dinlerlerdi de, sonra akılları erdiği hâlde, onu bile bile **tahrif** ederlerdi.” (Bakara 2/75)

Tahrif: Bir sözün veya metnin kelimelerini **ya da manasını değiştirip bozmak** demektir. Burada ayetlerin lafzının mı manalarının mı kastedildiği tartışmalıdır. Tefsircilerin çoğunluğu Yahudilerin Tevrat metnini değiştirip bozduğu söylemekle beraber, İbni Abbas ve Taberi bu tahrifi olayını; Tevrat lafızlarının aynı kaldığı halde yorumunun saptırılması şeklinde anlamıştır. (**Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir**, 1/146)

Dr. Abdulcelil Candan: Birçok ekol, görüş ve düşüncelerini Kuran'a göre düzeltme yerine, Kuran'ı görüş ve ekollerine uydurmaya çalışmıştır. Tahrifin önemli bir bölümü bu biçimde gerçekleşmiştir. Kuran'ın metninin tahrif edilmesinin söz konusu olmayacağını bildikleri için onun anlamını değiştirmeye uğraşmışlar ve bir çok kötü örnek sergilemişlerdir. (**Dr. A. Candan**, Kuran Tefsirinde Sapma ve Nedenleri, İstanbul, 2005, Denge Yayınları, sf. 28-29)

S. Ateş ise, ayetteki tahrifin İlahi Kitap'ın metnini değil, onu yanlış yorumlayarak anlamını tahrif etmek olduğunu belirtir. (**S.Ateş**, 1/185- 186)

İbn Teymiye: Tefsircilere göre (Tevrat'taki) bu ayetlerde söz konusu tahrif, hem ilâhî kaynaklı kelimeleri değiştirmeyi ve hem de bu kelimeleri bile bile yanlış yorumlamayı içerir. Yorum yolu ile yapılan tahrifin örnekleri gerçekten çoktur ve bu ümmetin birçok zümresi bu hastalığın zebunudur. (**İbn Teymiye**, Sırât-ı Müstakim, çev. Salih Uçan, Pınar Yay., İst. 1990, 1/23 Nak. **A.Tekhafızoğlu**, age. sf. 151)

İmam Buhârî de, Yahudilerin bu tahriflerini, ayetleri tevilinden başka bir şekilde tevil ederek gerçekleştirdiklerini belirtmektedir. (**Sofuoğlu**, Sahîh-i Buhârî ve Tercemesi, 1/76, Nak. **A.Tekhafızoğlu**, age. sf. 151)

EBCEDİN TANIMI

A.Tekhafızoğlu: Araplarda 28 harfte oluşan alfabenin 3 yazılış düzeni vardır:

a-Ebced Biçimi: Arap alfabesindeki harflerin kolay öğretilmesi için düzenlenmiş sözcüklerin ilkidir. Tümü sekiz sözcüktür. Bunlar, harflerin bitişirilme biçimini ve sırasını gösterirler.

Ebced'i meydana getiren sözcükler şunlardır: **أ ب ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن و ه لا ی**

b-Şekil Benzerliği Biçimi: **أ ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن و ه لا ی**

c-Mahreç Yakınlığı Biçimi: **أ ب ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن و ه لا ی**

Ebced alfabesinin tertibinde harflerin vaziyeti, yalnız sâmitleri nazar-ı itibara alınmak şartı ile, İbranî ve Aramî dillerindekinin aynıdır. Diğer deliller ile beraber, bu da gösterir ki, alfabe Araplara Nebatîler vasıtasıyla gelmiştir. Arapçaya has olan 6 harf, sıranın sonuna konulmuştur. Bu iki kelimeye "katılan, ek ve arkasından gelen" manasında "revadif" denilir. Yalnız başlarına hiçbir manaları olmayan ve sadece hafızanın işini kolaylaştıran bu 8 kelimedenden başka, harflerin sırası, bu harflerin adetlerini göstermekte kullanılmalrı bakımından da İbranî ve Aramî dillerindekinin aynıdır. (372 **Mercanlğil**, Ebced Hesâbı, 20, bkz. **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, Cilt 10, Ebced, sf.68)

Araplar, eski ulusların alfabelerini meydana getiren 22 harfe değin ilk altı sözcüğü hazır bulmuşlardır. Onların ebceddeki tek payı, eski alfabelerde bulunmayan ve kendi dillerine özgü olan 6 harfi, hazır buldukları bu alfabeyle eklemiş olmalarıdır. Araplar, ses çıktıklarına ve şekil benzerliklerine göre düzenledikleri öteki iki alfabe yanında, ebcedi de korumuşlar ve sayı değerleriyle de, rakam olarak kullana gelmişlerdir. (**Mercanlğil**, Ebced Hesâbı, 20-21.) (**A.Tekhafızoğlu**, age. sf. 94-97)

EBCED HESABI

Ebced düzeni alfabe, her harfin bir sayı değeri vardır. Harflerin bu sayı değerleriyle rakam gibi kullanılmasına "ebced hesabı" ya da "cümme hesabı" denir. Buna göre harflerin sayı değerleri şöyledir:

ط	ح	ز	و	ه	د	ج	ب	ا
9	8	7	6	5	4	3	2	1

س	ف	ع	س	ن	م	ل	ك	ى
90	80	70	60	50	40	30	20	10

ظ	ض	ذ	خ	س	ت	ش	ر	ق
900	800	700	600	500	400	300	200	100

غ
1000

Ebced, Kuran'daki cümle ya da kelimelere, taşıdıkları harflerin rakamsal değerlerini uygulayarak, ayetlerden bir takım gaybi olaylara işaretler çıkarma(!) çabasıdır.

EBCEDİN KULLANILDIĞI YERLER

A. Tekhafızoğlu: Ebced hesabı, İslâmdan önceki Arapların kullandıkları bir sayı sisteminden ibarettir. İlk zamanlarda Araplar, rakam dediğimiz özel işaretlere sahip olmadıklarından, sayıları harflerle ifade ediyorlardı. Bayrakdar'ın(**Bayrakdar**, İslam'da Bilim ve Teknoloji Tarihi, 34-35) dediği gibi, bugün kullandığımız rakamları Müslümanların icat ettiğini kabul edersek, rakamlarla sayıları ifade etmek ebced harfleriyle ifade etmekten daha kolay ve ayrıca zaman, iş, mekân ve zekâdan tasarruf sağladığından, Müslümanlar, ebced sayı sistemini terk etmişler ve ondalık sisteme geçmiştir. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf.98-101)

NUR RİSALELERİ'NE GÖRE EBCED VE CİFİR HESAPLARININ DELİLLERİ:

Risale-i Nur'da, Kuran ayetlerinin ebced ve cifir ile yorumlanmasına şu deliller getirilmiştir:

1-BİR HADİS

"Bir de cifir ve ebced hesapları, değil yalnız Muhyiddin-i Arabî gibi dahi muhakkiklerin, belki ekser(bir çok) edibler ve ulemâların(alimlerin) hususan(özellikle) ehl-i keşfin(tasavvufçuların) mabeyninde(arasında) câri(görülen) bir medar-ı istihrac(çıkarmada bulunma dayanağı) ve esrardır(sırdır). Kuran ı Azimüşşan'ın sureleri başındaki mukattaat-ı hurufun(Hurufu Mukattaa'nın) bu hesaba münasebeti bulunduğunu, bu Hadis-i şerif isbat ediyor: Bir zaman Yahudi ulemâsından bir kısmı, Peygamber Aleyhissalâtü Vesselam'a demişler: "Senin ümmetinin müddeti(ömrü) azdır ki, eliflammim işaret ediyor." Peygamber Aleyhissalâtü Vesselam ferman etmiş ki: " kefhyaaynsad hamim aynsingaf" gibi daha çok var." Onlar bu cevaptan sonra susmuşlar... Demek işârât-ı Kuraniyenin(Kuran'ın işaretlerinin) cifir ile münasebeti var." (Siracü'n-Nûr, 215; Müdâfaalar, 120)

Said Nursi'nin zikrettiği bu hadis, zayıf bir senetle Cabir b. Abdullah'tan geldiği için, herhangi bir delil değeri yoktur. Ayrıca birçok İslam alimi, hurufu mukattaanın hesabı cümleden sayılmasını batıl bir görüş olarak kabul etmiştir. (bkz. **Diyanet İslam Ans.** Cilt 18, Hurufu Mukattaa, sf.403).

S. Ateş de bu rivayetin uydurma olduğunu söylemektedir(**S. Ateş**, C.1, sf. 88-89) Görüldüğü gibi, sahih hadis kitaplarında bulunmayan bu rivayet, Ebced ve cifir'e delil olacak bir yapıda değildir.

2-HZ. ALİ'YE NİSBET EDİLEN BİR KASİDE

Ebced hesabının delillerinden (?) biri de, Hz. Ali (r.a.)'ye nisbet edilen bir kasidedir. Bu kaside, Nur Risaleleri'nde Hz. Ali Bölümünde incelenecektir.

3-CAFER-İ SADIK, MUHYİDDİN İBN ARABİ...

A. Tekhafizoğlu: S. Nursi Ebecedi meşrulaştırmak için İmam Cafer'in de bununla uğraştığı iddiasında bulunmuştur:

“**ÜÇÜNCÜSÜ:** *Ca'fer-i Sâdik Radyallahü Anh ve Muhyiddin-i Arab (R.A.) gibi esrar-ı gaybiye (gaybi sırlar) ile uğraşan zâtlar ve esrar-ı huruf(harfların sırları) ilmüne çalışanlar, bu hesab-ı ebcedîyi(ebced hesabını) gaybî bir düstur(ilke) ve bir anahtar kabul etmişler.*” (*Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 98; *Şuâlar*, 560)

Muhammed Ebu Zehra şu bilgileri vermektedir: “Caferî(Şia) mezhebi âlimleri, İmam Cafer için yazdıkları hâl tercemelerinde cefr ile ilgili rivayetleri ona nisbet ediyorlar, fakat bunları teyit edecek herhangi bir şey ortaya koyamıyorlar, sadece onları nakille yetiniyorlar. Biz, cefr ile ilgili sözlerin İmam Cafer-i Sadık'a nisbetini kabul etmiyoruz. Çünkü cefr, gayb ilmi ile alâkalı bir şeydir. Gayb ilmini ise, Allah kendi zatına hasretmiştir.” (**Ebu Zehra**, İslâm'da Siyasî ve İtikadî Mezhepler Tarihi, 178-179. Nak. **A. Tekhafizoğlu**, age. sf. 109)

A. Tekhafizoğlu: “İşin ilginç tarafı ise şudur: Geçmişte ebcedi kullanan Hurufi ve Batiniler, bu işi genellikle gelecekte olacak hadiselerden haber vermek için yapmışken, Sait Nursi tam tersine, kolay olan yolu tercih etmiş, Kuran'ın 6236 ayetinden ebcedde uygun düşenleri seçip alarak, zorlama yorumlarla 15 asır önce nazil olmuş Kuran'dan; kendisi, eserleri ve müntesiplerine dair haberler çıkarmıştır.” (**A. Tekhafizoğlu**, age. sf. 111)

Diyanet İslam Ans: Şia tarafından Cafer es-Sadık'a Cefr kitabı nisbet edilmiştir. Kitabul Cefr, el-Hafiye Fil Cefr, el-Hafiye Fi İlmil Huruf veya sadece el-Hafiye gibi adlarla bu eserin yazma nüshaları mevcuttur. Cifir ile ilgili rivayetlerin kaynağı; İmam Cafer'e ilahlık nisbet edecek kadar aşırı fikirleri bulunan Ebul Hattab El-Esedi ile Batinilere öncülük yapan Muattal b. Ömer el-Cufi olup, Hz. Peygamberden Ehli Beyt'e manevi miras olarak Cifir intikal ettiğine dair hiçbir delil yoktur. İmam Cafer'e nisbet edilen Cifirile ilgili eserleri onun yazdığı konusunda ise ciddi itiraz ve tereddütler vardır. (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 7, Cefr, Sf. 217)

4-EDİPLERİN EBCED HESABINI KULLANMALARI

“**DÖRDÜNCÜSÜ:** *Yüksek edibler bu hesabı, edebî bir kanun-u letâfet kabul edip eski zamandan beri onu istimal etmişler(kullanmışlar). Hattâ letâfetin(güzelliğin) hatırı için iradî ve sunî ve taklidî olmamak lâzım gelirken, sun'î ve kasdî bir surette o gaybi anahtarların taklidini yapıyorlar.*” (*Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 98; *Şuâlar*, 560)

A. Tekhafizoğlu: Tarih düşürme, herhangi bir olayın tarihini ebcedin sayı değerleriyle saptama işidir. Harflerinin toplamı belirli bir hicret yılını gösteren sözcük, bir tamlama bulmak; tümce, mısra ya da beyit düzme yoluyla yapılır.

Belirli bir tarihi gösteren söz ve deyişlere "tarih", yapılan ise "tarih düşürme" denir. Örneğin hicri 1310'da doğan çocuğuna bir baba, **Ömer Nazmi** adını koymuştur. Bu sözcükler 1310 doğum yılını göstermektedir: **عمر نظمی** (Ömer Nazmi) ع = 70, م = 40, ر = 200, ن = 50, ظ = 900, م = 40, ی = 10, olmak üzere toplamı: 1310 eder.

Edebiyatta, daha çok mısra hâlinde olan bu tarihlerle, geçmiş yüzyılların önemli olayları saptanmış bulunmaktadır. Evlenme, doğum, bir göreve atanma gibi günlük olaylar için de tarih düşürülmüştür.

Ebced, bilinen hesap değeri ile, öteden beri sayılar için, rakam gibi kullanılmakta idi. Ebcedin bu niteliğinden faydalanılarak, belirli olayların geçtiği yılları gösteren sözler bulunmuş ve söylenmiştir. Örnekler:

İstanbul'un fetih yılı için Sultan Fatih şunu düşürmüştür: Feth-i İstanbûl'a fırsat bulmadılar evvelün / Fethedip Sultan Muhammed dîdi târih: âhirûn. **أخرون** (ahirun) = 857 (**Mercanlıgil**, Ebced Hesabı, 31-37.)

İstanbul'un fetih tarihi olan 857 yılına: **طيبة بلدة** = 857, tarih olarak bulunmuştur.

Timur'un Sivas'ı yakıp yıktığı tarih: **خراب** = 803

Hafız Şirazi'nin ölümü: **مصلی خاک** = 791 (**A. Tekhafizoğlu**, age. Sf. 101-102)

A. Yeğin tarafından hazırlanmış Osmanlıca-Türkçe Yeni Lûgat adlı eserde "Ebced Hesabı"nın tanımında şöyle denmektedir: Elmalı Tefsiri Sh. 3956, da Molla câmi Merhumdan şu tarihî nakil vardır: Kur'ân-ı Kerîm 34 üncü Sûre, 15 inci Ayetinde "Beldetün Tayyibetün: İyi bir beldedir" ifâdesi ile İstanbul kastedilmiştir ve **İstanbulun fetih tarihi bu cümlelerin ebcedi ile haber verilmiştir diye gösteriliyor.** (**Abdullah Yeğin**, Osmanlıca-Türkçe Yeni Lûgat, Hizmet Vakfı, İstanbul 1983, 112.)

Ayette geçen "beldetun tayyibetun" ifadesinden, İstanbul'un kastedilmesi ve fetih tarihinin ebced hesabıyla haber verilmesi isi, Abdullah Yeğin tarafından Allah'a izafe edilmek istenmiş ve bu iş için Yazır'ın tefsirindeki sözler aynen alınmamış, hatta tahrif edilmiştir.

Elmalılı Yazır'ın tefsirindeki ifade aynen şöyledir: "İttifâkâtı bedi'adandır ki "Beldetun Tayyibetun" lâfzı ebced hesabıyla İstanbulun fethine tarih düşmüştür. (857) molla Camî merhumun bir hediyesi olmak üzere ma'ruftur." (Yazır, Hak Dini Kuran Dili, 6/3956.)

Görüldüğü üzere, Yazır'ın sözlerinin anlamı, Abdullah Yeğin'in ifade ettiği gibi değildir. Çünkü bir olaya tarih düşmek başka şey, ayetlerdeki kelime ya da kelimelerden o olayın istihraç edilmesi ve hele ayetin - dolayısıyla Allah'ın- bunu kastettiğini ve haber verdiğini iddia etmek bambaşka bir şeydir. Yazır, "beldetun tayyibetun" ifadesinden ayetin İstanbul'u kastettiğini ve haber verdiğini söylemiyor. . (A. Tekhafızoğlu, age. Sf. 101-102 ile 113-114)

Şair, edip ve tarihçilerin, vuku bulmuş bir olaya tarih düşmek için ebcedi kullanmaları ile Said Nursi'nin Kuran'ın 6236 ayetinden ebced hesabına uygun gelenleri seçip alarak, bunlardan; kendisi, eserleri ve müntesiplerini tasdik eden haberler üretmesinin bir benzerliği olmadığı açıktır.

5-TEVAFUKLAR

"**BEŞİNCİSİ:** *Hattâ fitrat-ı eşyada (varlıkların yapısında) Fâtur-ı Hakîm (yaratıcı Allah) bu tevafuk-u hesabîyi (bu tevafuk hesabını) bir düstur-u nizam (bir düzen ilkesi) ve bir kanun-u vahdet ve insicam (uyum) ve bir medar-ı tenasüb (uygunluk kaynağı) ve ittifak ve bir namus-u hüsun (güzellik kanunu) ve ittisak yapmış. Meselâ: Nasilki iki elin ve iki ayağın parmakları, asabları (sinirleri), kemikleri, hattâ hüceyratları, mesamatları (gözenekleri) hesapça birbirine tevafuk eder. Öyle de: Bu ağaç, bu baharda ve geçen bahardaki çiçek, yaprak, meyvece tevafuk ettiği gibi, bu baharda dahi az bir farkla geçen bahara tevafuk ve istikbal (gelecek) baharları dahi mazi (geçmiş) baharlarına ihtiyar ve irade-i İlâhiyyeyi gösteren sırlı ve az farkla muvafakatları, Sâni-i Hakîm-i Zülcemâlin vahdetini gösteren kuvvetli bir şahid-i vahdaniyettir.*

İşte madem bu tevafuk-u cifrî ve ebcedî (cifrî ve ebced tevafukları), bir kanun-u ilmî (ilmi bir kural) ve bir düstur-u riyazî (matematiksel ilke) ve bir namus-u fitrî (yaratılış güzelliği) ve bir usûl-ü edebî (edebiyat usulü) ve bir anahtar-ı gaybî oluyor. Elbette menba-ı ulûm (ilimlerin kaynağı) ve maden-i esrar (sırların madeni) ve lisan-ül-gayb (gaybın dili) olan Kuran-ı Mu'ciz-ül-Beyan, o kanun-u tevafukîyi (tevafuk kanununu), işâratında istihdam (işaretlerinde kullanması), istimal etmesi i'cazının (mucize oluşunun) muktezasıdır (gereğidir). İhtar bitti." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 98; Şuâlar, 560)

S. Nursi'ye göre Allah, varlıkların fitratında tevafuk hesabını; bir düzen, uyum ve güzellik kanunu yaptığından, gaybın lisanı ve anahtarı, tüm ilim ve sırların kaynağı olan Kuran'ın, bu ebced ve cifir tevafuklarını ayetlerinde kullanmış olması icazının gereğidir.

A. Tekhafızoğlu: Said Nursi'nin verdiği örneklerin hepsi aynı cinstendir ve birbiriyle alâkadardır. El ile el, ayak ile ayak... bunların tevafukları tabiidir. Peki **Kuran-ı Kerim'in ayetleri ve hadis-i şerifler ile Said Nursi'nin doğum tarihi, adı ve lâkabi, Kuran okumaya başladığı tarih, risalelerinin isimleri ve yazılış tarihleri vb.nin arasında ne gibi bir ilgi (tevafuk) olabilir?**

Nur Risaleleri'nde var olduğu iddia edilen ilgiler, yapmacıktır ve bazen insanı güldürecek derecede zorlamalarla kurulmuştur. Ebcedi yapılan ayetlerin sayısal değerleri ile Risale-i Nur'da bu işleme konu edilen; isim, şahıs ve olaylarla ilgili zikredilen sayısal değerlerin keyfi olarak nasıl tamı tamına denk düşürüldüğüne (tevafuk!) bakalım:

1-Risalelerde var olduğu iddia edilen ilgiler; yapmacık, keyfi ve kural tutarlılığı olmayan zorlamalardır. Örneğin: Bu hesaplarda; **şeddeler, tenvinler, elif-lam takıları, yuvarlak te'ler;** istenilen hesabı tutturmak için **bazen sayılmış, bazen de sayılmamıştır.**

2-Ayetlerdeki harfler bile çeşitli gerekçelerle (Örnek 5/Maide 6. ayetteki "sad" harfi ile yazılan "toprak" manasındaki "said" kelimesi, "sin" harfi şeklinde okunarak Said Nursi' adı elde edilmiştir) değiştirilmiştir.

3- Hem Said Nursi'nin, hem de Nur Risaleleri'nin, ayetlerdeki ebced değerini tutturabilmek için birden fazla ismi kullanılmıştır: **Said-i Nursî, Said-ün-Nursî, Said-i Kürdî, Molla Said, Risale-i Nur, Resail-in-Nur, Risalet-ün-Nur, Risale-in-Nur, Risalet-ün-Nuriyye, Bediüzzaman.**

Örneğin; **Risalei'n-Nur** diye bir ad olamaz. Çünkü, ne Türkçe'ye, ne Arapça'ya ne de Farsça'ya dil kurallarına uyar. (A. Bayındır age. sf.166)

4-İstenilen rakamı elde edebilmek için kimi ayetlerdeki **cümleler** anlamını yitirecek şekilde bölünmüştür.

5-Ayrıca hesaplamalarda öylesine keyfi davranılmıştır ki, **aynı isim ya da isim tamlaması için farklı yerlerde farklı ebced değerleri** verilmiştir, Örneğin:

a-"Muhammed" *Tilsimler Mecmûası* s.184'te **92**; s.188'de **132**,

b-"Resailin-Nur" *Sikke-i Tasdik-ı Gaybî* s.100-101'de **548 veya 549**, s.89-90'da **598**,

c-"Risalet-ün-Nur" *Sikke-i Tasdik-ı Gaybî* s.86'da **598**; s. 74-78'de **998**,

d-"Risalet-ün-Nuriye" *Sikke-i Tasdik-ı Gaybî* s.115-118'de **962**; s.120-121'de **998**;

e-"Bediüzzaman" *Tılsımlar Mecmûası* s.205'te **184**; *Sikke-i Tasdik-ı Gaybî* s.115-118'de **191**, s.121-123'te **214**,

f-"Risale-Nur" *Sikke-i Tasdik-ı Gaybî* s.100-101'de; **548 veya 549**, sf.121-123'de ise; **599**, olarak kabul edilmiştir.

6-Tüm bu zorlamalara rağmen tutmayan hesaplara "sırlı bir fark", "sırlı iki fark" gibi gülünç yorumlar yapılmıştır.

7-Ebced hesaplamalarından çıkan sayı, **bazen hicrî, bazen rumî ve bazen de milâdî tarihin** senesi sayılmıştır ki, bu da tamamen keyfî bir uygulamadır.

8-Ayetlerin farklı kıraat ve yazımlarını da, hesaplanan rakamları değiştirdiği göz ardı edilmiştir.

Yukarıda sayılan maddeler, yapılanın apaçık bir kurgu olduğunu ve ebced hesaplamaların usulüne uygun yapılması halinde Nur Risaleleri'ndeki ebced ve cifir hesaplarının alt üst olacağını göstermektedir. (A.Tekhafizoğlu, age. sf. 116-118, ayrıca 442. dipnot)

Ebced hesabının ne kadar istismara açık olduğunu, art niyetli birinin, aynı **kuralsızlık yöntemiyle**, Risaleleri ve Risale-i Nur mensuplarını mahkum eden anlamlar çıkarabileceğini, asla tasvip etmediğimiz rijit bir örnekle görelim:

"Fe ummuha haviyeh" (O'nun barınağı Cehennem'dir. 101/ Karia, 9)=**548** Risalei Nur=**548**,

Yani, "Risalelere uyanlar cennete gidemezler." (haşa, sümme haşa)

Dolayısıyla ebced ve cifir yoluyla ayetlerden çıkarımlarda bulunmak, ilmi ve dini bir yönü bulunmadığı için her türlü yorumun üretilmesine müsait bir istismar kapısıdır. (A.Tekhafizoğlu, age. sf. 119, bu konuda diğer örnekler için bkz. sf.118-120)

DİĞER DELİLLER

Said Nursî, ebced ve cifir hesapları hakkında topluca saydığı bu delillere ek olarak, kendince başka deliller de ileri sürmüştür. Bunlar Nur Risaleleri'nde dağınık durumdadır. Şimdi bunlara bakalım:

6-TÂMMÂT EHLİNİN YORUMLARI

A.Tekhafizoğlu: Said Nursî, Kuran'ın ayetlerini açık anlamları dışında başka batini(gizli) manalarda tefsir eden, örneğin Kuran'da geçen Hz. Musa ve Firavun'un "Musa ve Firavun" değil, insanda bulunan kalp(Musa) ve nefis(Firavun) olduğunu söyleyen Necmeddin-i Kübra ve Muhyiddin-i Arabî gibi velilere ümmetin bir şey demediğini, hatta alimlerin çoğunun onları tasdik ettiğini söylemektedir:

"Ve madem Necmeddin-i Kübra ve Muhyiddin-i Arabî (R.A) gibi pek çok ehl-i velâyet (evliya), mânâ-yı zahirîden(Kuran'ın açık manası'ndan) başka bâtinî (gizli)ve işarî mânâlar ile ekser âyâtı(bir çok ayeti) tefsir etmişler; hattâ tefsirlerinde Mûsa (A.S.) ve Fir'avn'dan murad(kasıt), kalb ve nefis'tir dedikleri halde ümmet onlara ilişmemiş; büyük ulemâdan çokları onları tasdik etmişler. Elbette âyetin delâlet-i zimniye(dolaylı işareti ile) ile Risale-i Nur'a kuvvetli karineler(işaretler) ile işareti kat'îdir(kesindir), şüphe edilmemek gerektir." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 62)

Oysa, ayetin açık anlamını yıkan ve Kuran'ın iç bütünlüğüne aykırı olan bu türlü batini yorumlar alimler tarafından reddedilmiştir.

Bu konuda **İmam Gazalî** şöyle der: " (...) Bu tâmmât(felaket) ehlinin Kuran'ı tevillerinden bazı örnekler: "Sen Firavun'a git; çünkü o azdı!" (Tâhâ 20/24) Bunlar diyorlar ki; "Fir'avn" kelimesinden gaye kalptir. Çünkü, insan üzerine tuğyan eden kalptir.

"Asanı at! (...)" (Kasas 28/31) Buna da yaptıkları tevil: Allah Tealâ'dan başka dayandığın her şeyi bırak, şeklindedir. Hadisleri tevillerinden bazı örnekler: "Sahur yapınız, çünkü onda bereket vardır."

Onlara göre: Geceleri tövbe edin, manasındadır. Buna benzer birçok tevilleri var. Hatta, Kuran'ı baştan sonuna kadar tevil etmişler ve zahir manasından, İbn Abbas'tan ve diğer âlimlerden rivayet edilen manalardan ayrılmışlardır. Bu tevillerin bazılarının batıl olduğu kati olarak anlaşılır. "Fir'avn" kelimesine "kalp" manası vermek gibi. Çünkü, Firavun'un görülen bir insan olup Musa (a.s.)nın kendisini davet ettiği, tarihin şehadetiyle bize kadar gelen bir gerçektir. Ebu Cehil ve Ebu Leheb de bunun gibi. Bunlar göz ile görülemeyen, şeytanlardan veya meleklere değil ki, tevil yolları aransın. "Sahur" kelimesini "istiğfar" ile tevil etmek de bunun gibidir. Çünkü, bizzat Peygamberimiz sahur yemeği yer ve "yiyiniz" buyururdu.

"İşte bu tevillerin batıl oldukları tevatür ve his ile bilinir. Diğer bazılarının batıllığı da zann-ı galip ile bilinir ki, bunlar hâsseler ile alâkalı olmayan şeylerdir. Bütün bu tevillerin hepsi haram ve sapıklık ve insanların dinini ifsat etmektir. Bu gibi batıl teviller ne sahabe ve ne tâbiînden ve ne de insanlara vâz-u nasihate düşkün

olan Hasan-ı Basrî gibi zevattan rivayet edilmiştir. Tamamen uydurmadır. Eğer bu gibi teviller caiz olsaydı, o zaman Peygamber Efendimizin şu hadis-i şerifinin bir manası kalmazdı: "Kuran-ı Kerim'i kendi arzusuna göre tefsir eden, cehennemdeki yerine hazırlansın.

Yaratıkları, Yaradan'a davet ediyorum zannıyla, bilerek lâfızları murad olmayan bu gibi tevillere çevirmeyi uygun gören ehl-i tâmmât, haddi zatında doğru olan bir sözü, Peygamberimiz söylemediği hâlde, "söyledi" deyip ona isnat edenlere benzerler. Doğru olan her meseleye bir hadis uyduran gibi... Bu ise zulüm ve sapıklık, üstelik Peygamber Efendimizin:

"Bir kimse, benim söylemediğimi, kasten, söyledi diye bana isnat ederse, cehennemdeki yerine hazırlansın." hadisindeki hâle düşmektir. Hatta bu tevillerin fenalığı, bu gibi isnatlardan daha çok ve daha büyüktür. Çünkü, bu gibi teviller, elfâza olan itimadı sarsar ve Kuran-ı Kerim'den istifade yollarını tamamen keser." (**Gazâlî**, İhyâ, 1/96-99)

Said Nursî; İmam Gazalî'nin **tammat ehli** (felâket ehli) diye nitelediği, Hz. Peygamber'in en ağır vaîd'ine muhatap kıldığı bu adamlara ümmetin ilişmediğini, büyük âlimlerin çoğunun onları tasdik ettiğini söylemektedir. (**A.Tekhafızoğlu**, age. sf. 121-122)

7-HER AYETİN ZAHİRİ VE BÂTINI VARDIR

Said Nursî, Kuran'dan seçip aldığı ayetlere uyguladığı batıl ebced ve cifir işlemlerini ve bazı problemleri görüşlerini, Kuran'ın batını(gizli) ve işari tefsiri olarak sunmaktadır:

"Hadîsde vârid olduğu(geçtiği) gibi, "Herbir âyetin mâna mertebelerinde bir zâhiri(metnin açık anlamı), bir bâtını(gizli/örtülü anlamı), bir haddi, bir muttalâi vardır...Belki o lisan-ül-gaybdaki i'caz-ı mânevîsinin muktezasıdır. Bir tabakanın mâna-yı işârisinin külliyyetindeki efradının bu asırda tezahür eden ve münasebeti pek kuvvetli bir ferdi Risalet-ün-Nur olduğunu, Onu okuyan herkes tasdik eder." (Şuâlar, 558-559; Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 96-97)

A.Tekhafızoğlu: Suyutî, âlimlerin bu hadisler hakkındaki görüşlerini toplamıştır:

"(...) Ayetin zahiri lâfzı; bâtını da tevilidir. **Ebu Ubeyd** der ki -ki bu doğruya en yakın olanıdır-: Allah Tealâ'nın, geçmiş ümmetlerden ve sonlarından haber verdiği kıssaların zahiri, öncekilerin helaklerini bildirmek ve bu kavimlerden söz etmektir. Bâtını ise, sonrakilere öğüt vermek, onların yaptığı gibi yapacak olurlarsa, aynı hâlin kendi başlarına da geleceğinden sonrakileri sakındırmaktır.

İbn Nakîb de şöyle der: Zahir, ehl-i zahir ulemanın zahirden (lâfızdan) anladığıdır. Bâtn ise, onlardaki incelik ve sırlardır ki, Allah bunu anlamayı hakikat erbabına lütfeder.

"Her harfin haddi vardır" sözünün anlamı da şudur: Ayetin manasından Allah'ın murat ettiği bir son vardır. Şöyle de denilmiştir: Her hükmün sevap ve ikap (günah) yönünden bir miktarı vardır.

"Her haddin de bir matla'ı vardır" sözünün anlamı ise:

Kolay anlaşılmayan kapalı her mana ve hükmü bilmenin bir yolu vardır, bu yolla murat edilen manaya ulaşılır, demektir. Şöyle de denilmiştir: (Kul) sevap ve ikaptan hak ettiğine, ahirette, yapılanların karşılığını görme sırasında muttalî olacaktır.

Bazı âlimler de şöyle dediler: Zahir tilâvet; bâtn da fehim (anlama)dir. Hadd ise, helâl ve haram ile ilgili ahkâmdır. Matla' da va'd ve va'iddir.

Derim ki (Suyutî): İbn Ebu Hâtim'in Dâhhak tariki ile İbn Abbas'tan tahric ettiği rivayet de bunu teyit eder. İbn Abbas şöyle demiştir:

Şüphesiz Kuran; dal, fen, zahir ve bâtnlar sahibidir (bunların hepsini kapsar). Onun acayibi bitmez, gayesine erişilemez. Onun derinliklerine rıfk ile inen kurtulur, sertlikle inen ise mahvolur. (Kuran'da) haberler, misaller, helâl, haram, nasih, mensuh, muhkem, müteşabih, zahr ve batn vardır. Onun zahri tilâveti, batnı da tevilidir. Şu hâlde sizler âlimler ile oturun, sefihlerden ise uzaklaşın. (**Suyutî**, İtkân, 2/236.)

Bu hadisi İbn Hibban, İbn Mesud (r.a.)'dan şu şekilde rivayet etmiştir: "Şüphesiz Kuran'ın zahiri, bâtını, haddi ve matla'ı vardır." Hadisin Hasan el-Basrî'den de mevkuf veya mürsel olarak nakledildiği zikredilir. (Nak. **Gazâlî**, İhyâ, 1/125; **Rızâ**, Muslih ve Mukallid, 44) Bu rivayet ise şu şekildedir: "Her ayetin zahri ve batnı vardır. Her harfin haddi ve her haddin de matla'ı vardır." (Bak. **İsmail Cerrahoğlu**, Tefsir Tarihi, DİB Yayınları, Ankara 1988, 2/11.)

Doç. Dr. A. Yıldırım, muteber hadis kitaplarında olmadığı ve zahir- batın ayrımı yaptığı için bu rivayetlere ihtiyatla yaklaşılması gerektiğini söyler. (**A.Yıldırım**, Tasavvufun Temel Öğretilerinin Hadislerdeki Dayanakları, Diyanet Vakfı Yayınları, 2009, 2. Baskı, sf. 321-322)

Prof. M. S. Şimşek, rivayetle ilgili tartışmaları naklederek bu hadisin sahih olmadığını belirtir. (**Prof. M. Said Şimşek**, Günümüz Tefsir Problemleri, Esra Yayınları, 1997, sf. 213-218)

Zahir ve Batın Mana Ne Demektir?

Zahir ve Batın mana konusunda aşağıda görüşlerini aktardığımız alimlerin de ifade ettikleri üzere Kuran, “batın mana” veya “işari tefsir” adı altında, isteyen herkesin keyfi olarak yorumlayıp çarpık mana verebileceği bir kitap değildir.

A. Tekhafızoğlu şu bilgileri kaydeder: **Velîyyullah ed-Dihlevî** de şöyle der: “ (...) Zahr, kelâmın medlulü ve mantûku olacak şeyden ibarettir. Allah'ın nimetlerini hatırlatmada batın, nimetlerde ve hakkın murakabesinde tefekkür etmektir. Allah'ın günleriyle tezkirde batın ise, bu kıssalardan medhin, kötölemenin, sevabın ve azabın bağlama yerlerini, delillerini bilmek ve nasihati kabul eylemektir.

Cennet ve cehennemle hatırlatmada ise batın, korkunun ve ümidin zahir olması ve bu işlerin göz görüşü gibi yapılmasıdır. Ahkâm ayetlerinde ise gizli hükümleri manalar ve imalarla istinbat edip çıkarmaktır. Sapık fırkalarla yapılan mücadele ve hüccet yarışında batın, bu çirkinliklerin aslını bilmek ve onların benzerlerini bu asıllara katmaktır.

Zahrın tırmanılıp bilinecek yeri (matla'l), Arap dilini ve tefsir fenniyle ilgili olan haberleri bilmektir. Batının bilinecek yeri ise, zihin inceliği ve anlama doğruluğudur. Bunlar da bâtn ve sekinet hâletiyle olur. Allah en bilendir.” (**Velîyyullah ed-Dihlevî**, el-Fevzu'l-Kebîr fi Usûli't-Tefsîr, çev. Mehmed Sofuoğlu, Çağrı Yayınları, İstanbul 1980, 115-116.)

İmam Şatbî: “Rivayetlerde geçen "zahr" ya da "zahir" kelimeleri "tilâvetin zahiri"; "bâtn" da, O ayetten "Allah'ın muradı" olarak tefsir edilmiştir. Sözün kıyası, **zahirden maksat**, Arap dili açısından ondan anlaşılan şeydir; **bâtn ise**, kelâmdan ve hitaptan Allah'ın gözettiği maksadıdır. "Kuran'ın bir zahiri bir de bâtnı vardır" diyen kimsenin maksadı bu ise doğrudur ve hakkında herhangi bir tartışma da olmaz. Ama, bunun dışında başka bir şeyi kast ediyorsa, o zaman, sahaba ve onları takip eden selef tarafından bilinmeyen yeni bir şey getiriyor demektir ve bu iddiasını ispat için de mutlaka kesin bir delile ihtiyaç vardır. Çünkü iddia, Kitabın tefsirinde başvurulacak bir esas olmaktadır; dolayısıyla onun zan ile sabit olması mümkün olamaz. Delil olarak kullanılan hadis ise, eğer senedi sahihse nihayet **mürsel** hadislerden biri olarak kabul edilir... Kuran'ın zahirinden maksadın, yalnızca Arap dili esaslarına göre anlaşılan şey olduğu konusunda herhangi bir problem bulunmamaktadır... Şu hâlde, **Kuran'dan elde edildiği öne sürülen ve fakat Arap dili üzere carî olmayan hiçbir mananın Kuran ilimleri ile ilgisi yoktur**, ne kaynak ne de metot olabilir. Kim böyle bir iddiada bulunursa, onun bu iddiası batıldır.” (**Şâtübî**, Muvafakat, 3, sf. 368-371 ile 377-380)

Gazâlî: “Bazıları tevil yaptıklarına inanarak mütevatir bir nassa muhalefet ederler. Bunların yaptıkları tevillerin lisan kaideleri ile yakından ve uzaktan bir ilgisi bulunmazsa; bu, küfürdür. Tevilci olduğunu iddia etse de tekzipçidir.” (**Gazâlî**, Feysalu't-Tefrika beyne'l-İslâm ve'z-Zendaka: İslâmda Mûsamaha, çev. Süleyman Uludag, Marifet Yayınları, İstanbul 1990, 56)

Görüldüğü üzere ayetin açık anlamı ve dil kurallarını dikkate almayan bir batın meşru değildir. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 123-125 ile 148)

Diyanet İslam Ansiklopedisi, özetle şu bilgileri verir: Tasavvufçulara göre, insan kalbinin gayb alemine bakan bir penceresi bulunmakta olup, nefis tezkiyesi yoluyla kalp, dini ve ilahi hakikatleri doğrudan ve aracısız olarak bilebilir, manevi alemin ve oradaki gerçekleri görebilir. Bu şekilde ulaşılan bilgiye ise; marifet, ilham, batın ilmi veya ledün ilmi adı verilir. (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 24, Kalb, sf. 231)

İslam'da zahir ve batın olmak üzere iki bilgi türünün bulunduğu görüşünü ilk defa Şiiler ortaya atmış olup, batın ilminin Hz. Ali'den Oniki imam'a intikal ettiğini savunmuşlardır. Şiiler, batın ilmini daha çok imamet ve siyaset ile ilgili görmüş iken, tasavvuf ise bu ilmin alanını genişletmiştir.

Tasavvufçulara göre belli bir silsile ile Hz. Peygamberden gelen veya özel bir yolla naslardan (Kuran ve sünnetten) çıkarılan bilgiler gibi ilham ve keşif yoluyla vasıtasız olarak Allah'tan alınan bilgilere batın ilmi denir. (sf. 188) Batın ilmi eğitim ve öğretimle değil, keşif ile elde edilir. Batın ilmi adı altında İslama aykırı şeylerin toplumda yayılmaması için; Ebu Said el-Harraz, Hucviri, Gazzali ve Sühreverdi gibi sufi alimler “zahire aykırı düşen her batın batıldır” kaidelerini benimsemiştir. (sf. 189) Gazzali, Razi, Amidi gibi müteahhir devir kelimciler, tasavvufçuların; keşif, ilham, batın ilmi şeklinde ifade ettikleri bilgileri bir bilgi kaynağı olarak kabul etmişler ancak, bu tür sübjektif bilgileri vehim ve kuruntudan ayırabilmek için, bunların Kuran ve Sünnet'e uygun olmasını şart koşmuşlardır. Bu şart, yukarıda geçen “zahire aykırı düşen her batın batıldır” kaidesinin değişik bir şekilde ifadesinden başka bir şey değildir. Taftazani'nin; “ilham ile ilim elde edilirse de, bu ilim herkes için bir delil teşkil etmez” sözü (sf. 189), kelimcilerin ilhamı kişisel bir bilgi saydıklarını gösterir. (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 5, Batın ilmi, sf. 188- 189)

Tasavvufçular, kendilerine doğrudan ve dolaylı olmak üzere iki yoldan ilham geldiğini savunmuşlardır. Vasıtasız olarak Allah'tan aldıkları bilgi (Doğrudan Bilgi) yanında, Cebrail'in telkin yoluyla Hz. Peygamber'e verdiği, Peygamber'den Hz. Ali'ye, O'ndan da kendi tarikat büyüklerine silsile yoluyla ulaştığını kabul ettikleri (Dolaylı Bilgi) bilgiler olduğunu söylemişlerdir. (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 30, Muhammed, sf. 450)

A. Tekhafızoğlu: Said Nursi'nin yorumlarına Kuran'ın batını veya işari tefsiri denilemez. Çünkü, ilgi kurduğu konu ile Kuran'dan seçip aldığı ayetler arasında herhangi bir anlam ilişkisi yoktur. Örneğin:

a- Kendi adı olan "**Said** (سعيد)" kelimesi; **Sin** harfi, Maide 6. ayetteki "**toprak**" anlamındaki " (صعيد) **Said**" kelimesi ise; **Sad** harfi ile yazıldığı ve daha da önemlisi, ayetin konusu abdest olduğu halde, "**toprak**" anlamındaki bu kelimedenden keyfi bir şekilde Said Nursi isminin çıkarılması.

b- " (Ey Muhammed) De ki: Rabbimi tenzih ederim. Ben, elçi olan bir beşerden başka neyim" (İsra 17/93) ayetinden, Said Nursi'nin doğum tarihinin çıkarılması:

"*Kul subhâne rabbî hel kuntu illâ beşeran rasûlen = 1879, Sevgilimizin (Said Nursî'nin) besmele-i hayatı (doğum tarihi) 1879. (Tulsımlar Mecmûası, 187, Mâîdetü'l-Kuran.)*

c- "Allah katında din, şüphesiz İslâm'dır..." (Âl-i İmrân 3/19) ayetinden Risale-i Nur'un çıkarılması:

"*İnne'd-Dîne 'indallâhi'l-İslâm = 549; Resâili'n-Nûr = 548, lam-ı târifsiz 549. (Tulsımlar Mecmûası, 192, Mâîdetü'l-Kuran.)*

Bu yapıların neresi batını ya da işari manadır. O'nun diğer çıkarımları da bu şekildedir. (bkz.

A. Tekhafızoğlu, "Nur Risalelerinde Ebced ve Cifir Hesapları" bölümü ile "Her Ayetin Zahirî ve Batını Vardır" bölümü)

8-İŞARİ TEFSİR

"...Acaba Risale-i Nuru, Kuran kabul eder mi? Ona ne nazarla bakıyor?" denildi. O acib sual karşısında bulundum. Ben de, Kurandan istimdat eyledim (yardım diledim). Birden otuzüç âyetin sarîhinin teferruatı nev'indeki tabakattan "**mâna-yı işârî**" tabakasından ve mâna-yı işârî külliyyetinde dahil bir ferdi, Risale-i Nur olduğunu ve duhulüne ve medar-ı imtiyazına birer kuvvetli karîne bulunmasını bir saat zarfında hissettim; ve bir kısmını mücmelen gördüm." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 67-68, Şuâlar, 533-534)

A. Tekhafızoğlu: Said Nursî, ayetlerden yaptığı ebced ve cifir çıkarımlarının tümüne işari tefsir demiş, yorumları için "mânayı işarî, mânayı remzî, işareten, remzen, imaen..." ifadelerini kullanmıştır:

"*Ve o risalede biz demiyoruz ki: "Âyetin mâna-yı sarîhi (açık anlamı) budur." Tâ hocalar (alimler) "fihinazarun" (bu bir görüştür) desin. Hem dememişiz ki: "Mâna-yı işârînin külliyyeti budur" (işari mananın tamamı budur), belki diyoruz ki: Mânâ-yı sarîhinin tahtında (altında) müteaddit (çeşitli) tabakalar var. Bir tabakası da, mânâyı işârî (gizli mana) ve remzîdir. Ve o mâna-yı işârî de bir küllîdir, her asırda cüz'iyatları var.*

"*Ve Risale-i Nur dahi, bu asırda o mâna-yı işârî tabakasının külliyyetinde bir ferddir. Ve o ferdin kasden bir medar-ı nazar olduğuna ve ehemmiyetli bir vazife göreceğine eskidenberi ulema beyninde (arasında) bir düstur-u cifrî ve riyazî ile karîneler, belki hüccetler gösterilmiş iken, (İşari mana) Kuranın âyetine ve sarahatine, değil incitmek, belki i'caz ve belâğatına hizmet ediyor. Bu nevi işarât-ı gaybiyeye itiraz edilemez." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 67-68)*

İşarî tefsir, sülûk ve tasavvuf erbabına zahir olan gizli bir işaretle, Kuran'ı zahirinin gayrına tevîl etmektir. (Sofuoğlu, Tefsîre Giriş, 346)

Prof. M. Said Şimşek: "Yani işari tefsir, zahir anlamlarla bağdaştırılması mümkün gizli anlam ve işaretler olarak tanımlanmaktadır (...) İşari tefsir ve genel olarak tefsirin meşruiyet çizgisine çekilebilmesi için kanaatimizce bâtın mana iddialarından vazgeçilmesi ve Kuran lafızlarının tefsirinde Arap dil kurallarına riayet edilmesi gerekir." (Prof. M. Said Şimşek, sf. 209 ile sf.230)

Zahirîler hariç İslâm âlimleri İşari tefsiri kabul etmişlerdir. Gazalî ve İbn Teymiye bâtınî mânâyı tamamen inkâr etmemiş, bilhassa İbni Teymiye zahir ulemanın anlayamayacağı bir bâtın mânâyı kabul etmiş, fakat bunun zahire uygun olmasını şart koşmuştur. Zahire muhalif olan bâtın, batıldır. Kim zahire muhalif bir bâtın ilmi bildiğini iddia ederse, o hatalıdır. O, ya mülhit, ya zındık veya cahil ve sapıktır. Zahire uygun bâtın, zahir gibidir. (**İ.Cerrahoğlu,** Tefsir Tarihi, 2/11-12)

Alimler, işarî (gizli) mananın makbul olabilmesi için, şu dört şartı gerekli görmüşlerdir:

1. Bâtın mananın, Kuran lâfzının zahir manasına aykırı olmaması,
2. Başka bir yerde bu mananın doğruluğunu teyit eden şer'î bir şahidin bulunması,
3. Verilen bu manaya, şer'î veya aklî bir muarızın bulunmaması,

4. Verilen bâtin mananın tek mana olduğunun ileri sürülmemesi. (**Cerrahoğlu**, Tefsir Tarihi, aynı yer; **Sofuoğlu**, Tefsire Giriş, 347.)

Şatbî de işarî tefsir hakkında şöyle der: Bunun iki şartı bulunmaktadır:

1. Arap dilinden gözetilen maksatlara uygun düşecek şekilde, zahire uygun olması.

2. Başka bir yerde o mananın doğruluğunu gösterecek bir nass ya da zahir bir delâlet şeklinin bulunması ve bir muarızın olmaması. (**Şatbî**, Muvafakat, 3/381-382)

Velhâsıl, Nur Risaleleri'nde ebced ve cifir hesaplarıyla yapılan bu tefsirler, ayetin lâfız manasına apaçık ters düştüğünden, işarî değil ancak Hurufî(harflerde gizli bir takım sırlar bulunduğu anlayışına dayalı) tefsirdir. (**A.Tekhafizoğlu**, age. sf. 134-138)

9-KURAN'DA HER ŞEY VARDIR (?)

Said Nursi; "...yaş ve kuru **her şey**, apaçık bir kitaptadır ." (Enam 6/59) ayetini delil getirerek Kuran'da; kendisi, Risaleler, müntesipleri ve Risale-i Nur'da bahsettiği olaylara işaret edilmesinde garipsenecek bir durum olmadığını ifade etmiştir:

"Ey arkadaş! Herşeyin Kitab-ı Mübînde(Kuran'da) mevcut olduğunu tasrih eden(açıklayan) "ve lâ ratbin ve lâ yâbisin illâ fî kitâbin mubînin" (Enam 6/59) Âyet-i Kerîmesinin hükmüne göre; Kuran-ı Kerim, zâhiren(açık) ve bâtînen(gizli), nassen ve delâleten, remzen ve işareten her zamanda vücuda(meydana) gelmiş ve gelecek herşeyi ifade ediyor." (İşârâtü'l-İ'caz, 309-310)

"Mâdem öyledir bilâ-perva(çekinmeden) derim ki: "ve lâ ratbin ve lâ yâbisin illâ fî kitâbin mubînin" (Enam 6/59) sırrıyla, Kuranda elbette bu istikametli(batını/işari tefsirinin) istikametine işaret var. Evet var. Kuran o tefsirine hususî bakıyor." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 199)

Yukardaki ayetin meali şöyledir: "Gaybın anahtarları, Onun yanındadır, onları ondan başkası bilmez. Karada ve denizde olan herşeyi bilir. Düşen bir yaprak -ki mutlaka onu da bilir- yerin karanlıkları içinde gömülen dâne, yaş ve kuru her şey, apaçık bir kitaptadır ." (Enam 6/59)

Bu ayetteki "...yaş kuru her şey apaçık bir kitaptadır..." ifadesindeki **kitap**, "levhi mahfuz" ya da "ilmi ilahi" olduğu halde, Said Nursi, bu ifadeden Kuran'da Risalelere ve kendisine işaretler olduğu sonucunu çıkarmıştır. (Bak, Elmalılı, Razi, Taberi, Kuran Yolu Diyanet Tefsiri, ilgili ayet)

Kuran'da Herşeyin Olması Ne Anlamdadır

Kuran'da her şeyin olduğunu ifade eden ayetler vardır:

"... bu Kur'ân uydurulmuş bir söz değildir. **her şeyi açıklayan**, iman edecek kimseler için hidâyet, rehber ve rahmettir." (Yusuf 12/111)

"...**Biz her şeyi** ayrıntısıyla açıkladık." (İsra 17/12)

"Yerde yürüyen hayvanlar ve kanatlarıyla uçan kuşlar da ancak sizin gibi birer topluluklardır.

Kitap'da Biz hiçbir şeyi eksik bırakmadık..." (Enam 6/38)

"ElifLâmRâ. Bu bir **kitaptır** ki, âyetleri muhkem kılınmış, sonra da her şeyden haberdar olan hikmet sahibi **Allah tarafından âyetleri ayrıntılı olarak açıklanmıştır.**" (Hud 11/1)

"**Bu Kitab'ı** da sana, **her şey için bir açıklama**, bir hidayet ve rahmet kaynağı ve müslümanlar için bir müjde olarak indirdik." (Nahl 16/89)

Kuran'da her şeyin olduğunu ifade eden ayetlerin ne anlama geldiğini görelim:

Mustafa İslamoğlu: "Küllî Şeyin=Herşey " ifadesi, tüm dillerde olduğu üzere "çok şey" anlamında bir mecazdır, yoksa "istisnasız her şey" anlamına gelmez. (**M. İslamoğlu** Üç Muhammed, 2008, Düşün Yay, 15. Baskı, sf. 207-208)

Allah için kullanıldığı bazı yerler hariç, Kuran'da kullanıldığında "Herşey" ifadesi o konuyla, o alanla ilgili şeyler anlamında kullanılır Örneğin **Kehf 16/84** : "Zülkarneyn'e "HERŞEY in sebebini verdik", **Neml 27/23** : "Belkıs'a HERŞEY verilmiş", **Neml 27/16**:"Davut'a "HERŞEY' den verildi", ifadeleri, "kendi alanları ile ilgili ve yeterli şeyler verildi" anlamındadır, yoksa "evrende olan herşey verildi" anlamında değildir. (**Mustafa İslamoğlu**, Hayat Kitabı Kuran, Nahl 16/88. Ayet, 4.Dipnot)

"Kuran'da her şeyin olduğu" ifadesi, **dinle ilgili açık ya da dolaylı(ilkesel) bilgilerin bulunduğu anlamında** olup, dinle bir ilgisi bulunmayan(Cifir ve Ebced işaretleri gibi) şeyler ve gelecekte olacak tüm hadiselerin(Örn. Sait Nursi ve Risaleler ile ilgili bilgilerin) Kuran'da bulunduğu manasına gelmemektedir.

NUR RİSALELERİ'NDE BİR HADİSİN EBCEDİ YORUMU

Said Nursi aşağıdaki hadisten ebced ile çıkardığı bir takım sayısal sonuçlara dayanarak Kendi müntesiplerinin(cemaatinin) ömrünü ve **Kıyametin tarihini** vermektedir:

“ÂHİRZAMANDAN HABER VEREN MÜHİM BİR HADİS-İ ŞERİF

لاتزال طائفة من امتي ظاهرين عل الحق حتى ياتي الله بامرہ *Ramazan-ı Şerif'te onuncu günün ikinci saatinde birden bu Hadîs-i Şerif hatırıma geldi. Belki, Risale-i Nur şâkirdlerinin tâifesi (Risale-i Nur mensuplarının) ne kadar devam edeceğini düşündüğüme binaen ihtar edildi Lâ tezâlû taifetun min ümmetî (şedde sayılır, tenvin sayılmaz) fikrasının makam-ı cifrîsi bin beşyüz kırkiki ederek, nihayet-i devamına ima eder. Lâ ya'lemu'l-gaybe illallâhu Zâhirîne 'ale'l-Hakkı (şedde sayılır) fikrası dahi, makam-ı cifrîsi bin beşyüz altı (1506) edip, bu tarihe kadar zâhir ve âşikârane(açık ve açıktan), belki galibane(galip bir şekilde); sonra tâ kırkikiye(42) kadar, gizli ve mağlubiyet içinde vazife-itenviriyesine (nurlandırma görevine) devam edeceğine remze yakın îma eder.*

Ve'l-ilmu indallahi lâ ya'lemu'l-gaybe illallâhu Hattâ ye'tiyallahu bu emrihi (şedde sayılır) fikrası dahi, makam-ı cifrîsi bin beşyüz kırkbeş (1545) olup kâfirlerin başında kıyamet kopmasına îma eder. Lâ ya'lemu'l-gaybe illallâhu Cây-ı dikkat ve hayrettir ki; üç fikra bil'ittifak bin beşyüz (1500) tarihini göstermeleriyle beraber, tam tamına mânidar, mâkul ve hikmetli bir surette bin beşyüz altıdan (1506) ta kırkbeşe(1545)kadar üç inkilâb-ı azîmin ayrı zamanlarına tetabuk ve tevafuklarıdır.

Bu îmalar gerçî yalnız bir tevafuk olduğundan delil olmaz ve kuvvetli değil, fakat birden ihtar edilmesi bana kanaat verdi. Hem kıyametin vaktini kat'î(kesin) tarzda(olarak) kimse bilmez; fakat, böyle îmalar ile bir nevi kanaat bir gâlip ihtimal gelebilir. “ (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 119-120; Kastamonu Lâhikası, 30-31)

A.Tekhafizoğlu: Said Nursi; kendi müntesiplerinin 1506 yılına kadar açık ve belki galip, bu tarihten 1542'ye kadar ise gizli ve mağlup olarak vazifeye devam edeceğini ve muhtemelen **1545 yılında** kafirlerin başına **kıyametin kopacağını** söyler.

Bu hadis hepsi de sahih olmak üzere değişik lâfızlarla ve senetlerle tahric edilmiştir: (**Buharî**, İ'tisâm, 10/42, **Buharî**, Menâkıb, 28/141, **Müslim**, İmâre, 53/171, 535 **Müslim**, İmâre, 53/170, **Müslim**, İmâre, 53/173, **Müslim**, İmâre, 53/172, **Buharî**, İlim, 14/13)

S. Nursi'nin bahsettiği hadiste geçen ümmetin içinde bulunan bu taife(grup), **İmam Buharî**'ye göre “ilim ehli” (Buharî, İ'tisâm, 10.), **Ahmed b. Hanbel'e** göre “hadisciler”dir. **İmam Nevevî** de der ki: "İhtimalki, bu taife muhtelif müminler arasına dağılmıştır. Bazıları cengâver yigitler, birtakımı fukaha ve hadis uleması, kimisi zahit, kimisi emr-i bilmaruf yapan zevattır. Hepsinin bir yerde toplu bulunması gerekmez. Bilâkis, muhtelif yerlerde bulunurlar." (Nak. **Davudoğlu**,S.Müslim Tercüme ve Şerhi, 9/141.)

Said Nursi'nin söz konusu hadisten çıkarsamalarının batılığını ortaya koymak için, bu rivayet farklılıkları yeterlidir. Kelime değişiklikleri bir yana, örneğin hadisin başındaki "lâ tezâlû" ile "lâ yezâlû"daki gibi bir harf değişikliği bile kıyametin vaktini 390 yıl etkilemektedir. Çünkü, Ebcedde "ta"nın değeri 400 iken, "ya"nınki 10'dur. (**A.Tekhafizoğlu**, age. sf. 144-148)

Allah: “Kıyamet günü mutlaka gelecektir. Herkes peşine koştuğu şeyin karşılığını bulsun diye **neredeyse onu** (kendimden) **gizleyeceğim.**” (Taha 20/15) diye buyurmuşken, yine Kuran, Kıyamet'in **ansızın**(bağteten) geleceğini ve vaktini sadece Allah'ın bildiğini (Lokmân 31/34, Fussilet 41/47, Necm 53/57-58, Nâzi'at 79/42-45) beyan etmişken, Said Nursi **1545 yılında Kıyametin kopacağını** söylemektedir.

S. Ateş: “Kıyamet ile ilgili ayetlerde onun ansızın geleceği bildirilir. Ansızın gerçekleşecek olan bir olayın alameti, zuhurundan önce belirtileri olmaz. Çünkü gelmezden önce birtakım alametleri görülecek olsa, ansızın değil, yavaş yavaş gelecek demektir. Peygamberin gayb bilgisi, O'na vahyedilen Kuran'dır: “De ki: "Ben türedi bir elçi değilim. Bana ve size ne yapılacağını da bilmem. Ben sadece bana vahyedilene uyuyorum ve ben apaçık bir uyarıcıdan başka bir şey değilim” (46/9)ayeti, peygamberin gerek kendi hayatında, gerekse daha sonra, neler olacağını, kendisine neler yapılacağını bilmediğini haber vermektedir.” (**S. Ateş**, 2, sf. 147-149)

4. BÖLÜM NUR RİSALELERİ'NDE HZ. ALİ

Said Nursî, Hz. Ali'nin yazdığı kasidelerinde, kendisi ve Nur Risalelerine işaret ettiğini, A. Geylani'nin ise Risaleleri imza edip alkışladığını söylemektedir. Bu işaretler (?) Nur Risaleleri'nde "Keramet-i Aleviye" adı altında takdim edilmiştir. Nur Risaleleri'ndeki ifadelerden âdetâ, Hz. Ali'nin kasidesini adından başlayıp sonuna kadar Said Nursi'ye ileride neler yapması gerektiğini ve Nur Risaleleri'ne verdiği isimleri göstermek için şifreli bir biçimde yazdığı anlaşılmaktadır. (**A.Tekhafizoğlu**, age. sf. 161)

KERAMETİ ALEVİYE (Hz. Ali'nin Kerametleri)

Kerameti Aleviye başlığı altında aşağıda nakledilen alıntılarda S. Nursi, Hz. Ali'nin Risalelerle çok meşgul olup, bu kitabı haber verip alkışladığını; kendisine "Said" ve "Bedi" ismini taktığını; Saidül Kürdi, Hülagü, Latin Alfabesi ve İslam Deccali konularından ebced hesabı ile haber verdiğini; Risalelere "Siracün Nur" ve "Siracüs Sürc" adlarını taktığını söylemektedir.

" (...) **İmam-ı Ali** (R.A.) **Kaside-i Celcelûtiyesinde**(Celcelutiye Kaside'sinde) sarahat derecesinde(apaçık şekilde) **Risale-in- Nur'a bakmış ve ona işaret ederek demiş.**" (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 75)

Hazret-i Ali (R.A.) "**Ercüze**'sinde(Ercüze Kasidesi'nde) ve Gavs-ı A'zam (R.A.) Kasidesinde **Resaili'n-Nur'a kerametkârane işaret ettikleri** vakit ..." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 106)

"**Hz. Ali** (R.A.) İbn-i Ebu Talib Keramullahü vechehü ihbarat-ı gaybiyeye(gaybla ilgili haberlere) ait şu kasidesinin bir kısmında Risale-i Nur şakirdlerine bilhassa baktığına müteaddit (birçok) emareler var. O da Gavs-ı Geylani(A. Kadir Geylani) gibi **Risale-i Nur'un makbuliyetini imza ediyor ve alkışlıyor.**" (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 168-169)

"**İmam-ı Ali** (R.A.) bir def'a "ekid kevkibi" fıkrasıyla âhir zamanda Risale-i Nur'u dua ile Allahtan niyaz eder, ister ve bidayette(Risaleler başlangıçta) oniki risaleden ibaret bulunduğundan, yalnız **oniki Risalesine işaret ediyor.** İkinci defada "tükadü Sirâcü'n-Nûri" fıkrasıyla daha sarıh bir surette **Risale-i Nur'u medih ve senâ(övgü) ile göstererek** tekemmülüne(mükemmelliğine) işaretten, umum Sözlere ve Mektupları ve Lem'aları remzen haber verir." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî,138)

" Celcelutiyye(Kasidesi) Said Nursî'ye Bedi' demiş. Bundan daha güzel medh ve bundan daha a'lâ ve ezka bir vasf mı olur." (Siracü'n-Nûr, 251, Hasan Feyzi'nin Mersiyesi.)

"Evet **Hazret-i Ali** Radıyallahü Anh, "**Kaside-i Celcelûtiye**"de iki suretle(biçimde) **Risâle-i Nur'dan haber verdiği** gibi, "Âyetü'l-Kübrâ Risâlesi"ne işaretten(işaret ederek) "vebi'l-âyeti'l-kübrâ eminnî mine'l-feceti" der. Ve bu işaretle imâ eder ki: "Âyetül Kübrâ" yüzünden ehemmiyetli(önemli) bir musibet(bela) Risâle-i Nur talebelerine gelecek ve Âyetül Kübrâ hakkı için o "fecet" ve "musibetten şakirdlerine Eman ver," diye niyâz eder, o risâleyi ve menbaini şefaataçı yapar..." (Siracü'n-Nûr, 174-175)

"**Hz. Ali**'nin kasidesinde **ebced hesabıyla, "binüçyüzellide Said-i Kürdî gelecektir"** (diyor) çıkıyor. Hülagü'dan ve latin hurufundan(Latin alfabesi yani harf inkılabı) ve **İslâm deccalından ve bir kısım ulemâların yanlışlarından** kat'i haber veren **İmam-ı Ali o cümle ile biçare Said'e**(S. Nursi'ye) **diyor:** "Sen o zamana yetişeceksin. Cenab-ı Hak'tan muhafazanı niyaz eyle" (Müdâfaalar, 124)

" (...) **İmam-ı Ali** kerâmet-i gaybiyesinde(gayble ilgili kerametlerinde), **Risale-i Nur'a "Siracün-nûr" nâmını(adını) vermesi,** bu âyetin bu fıkrasından mülhemdir denilebilir." (Barla Lâhikası, 248-249)

"**İmam-ı Ali'nin** (Radıyallahü anhü) **Âyet-ül-Kübrâ namını(adını) verdiği "Yedinci Şuâ"**ı bitirdiğim aynı vakitte -itikadımca bana acele bir mükâfat ve bir ücret olarak geceleyin Celcelûtiye'yi okudum. Birden bir ihtar-ı gaybî gibi kalbime denildi: **İmam-ı Ali Radıyallahü anhü Risale-i Nur ile çok meşguldür.** (Hz. Ali)Mecmuundan haber verdiği gibi kıymetdâr risalelerine de işaret derecesinde remzedip îma ediyor. **Eğer sarıh bir surette** (açık bir biçimde) **gaybdan haber vermek (çok zararları bulunduğundan hikmete münafi olduğu cihetle) hikmet-i İlâhiye**(İlahi hikmet/Allah) **tarafından yasak olmasa idi tasrih edecekti** (açıklayacaktı)." (Şuâlar,573;Sikke-i Tasdik-ı Gaybî,125)

"**Hazret-i İmam-ı Ali** Radıyallahu Anh ve Kerremallahu Vechehu, **Kaside-i Celcelûtiye'sinde** kerametkârane(keramet olarak) **Risale-i Nur'dan haber verdiği yerde, Risale-i Nur'u "Siracinnur" ve "Siracissüre" namlarıyla tesmiye ederek** (isimlendirerek), Risale-i Nur'un üç ismine iki isim ilâve etmesi ..." (Şuâlar, 33)

" (...) Âyet-ül-Kübra risâlesinin öyle bir ehemmiyeti var ki; **İmam-ı Ali** (R.A.) keramat-ı gaybiyesinde **bu risaleye, "Âyet-i Kübra" ve "Asâ-yı Mûsa" namlarını(adlarını) vermiş.** Risale-i Nur'un risaleleri içinde buna hususî(özel olarak) bakıp, nazar-ı dikkati celbetmiş. "Âyet-ül-kübra"nın bir hakikî tefsiri olan bu "Âyet-ül-kübra Risalesi", Hazret-i İmam'ın (R.A.) tâbirince, "Asâ-yı Mûsa" nâmında "Yedinci Şuâ" kitabıdır." (Şuâlar, 83)

“ (...) Sonra İmam-ı Ali (R.A.) **Sekine** ile meşgul olan Said'e (R.A.) bakar, konuşur; akabinde "yâ müdriken lizâlike'z-zemâni" der. iki-üç yerde kuvvetli işaret ile **Said (R.A.) ismini verdiği şâkirdine** hitaben "Kendini **Sekine** ile dua edip muhafazaya çalış." "Yâ"-i nidât'den sonra müteaddit karineler ve emâreler ile Said var. Demek ya Said(R.A.) "müdriken lizâlike'z-zemâni" olur. Bu fıkra nasilki "müdriken" kelimesiyle "**Elkürdî**" **lâkabına** hem lâfzan hem cifren bakar. Çünkü mimsiz "derken" Kürd kalbidir. Mim ise, "lâm" ve "yâ" ye tam muvafıktır. Öyle de: Diğeri bir ismi olan Bediüzzaman lâkabına dahi "ezzaman" kelimesiyle îma etmekle beraber bin üçyüz ellidört (1354) veya, bin üçyüz ellibeş (1355) makam-ı cifrîsiyle Said'in (R.A.) hakikat-ı hâlini ve hilâf-ı âdet vaziyetini ve hıfz u vikaye(korunmak) için kesretli(çok) duasını ve halvet ve inzivasını tamamiyle tâbir ve ifade ettiginden sarahata yakın bir surette parmağını O'nun başına ve o Kasidede teselli için basıyor. Ve burada da "bihi'n-nâru uhmidet" sırrına mazhar olan Risale-i Nur'u alkışlıyor." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 131-133)

“ (...) Hz. Ali (R.A.) Ercüze ve Celcelûtiye'sinde **Risale-i Nur'u alkışlıyor, haber veriyor ve müellifi(S. Nursi) ile konuşuyor, teselli ediyor.**” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 1649)

“**Celcelûtiye, Süryanîce bedî'** demektir. Ve **bedî'** mânasındadır. İbareleri bedî' olan **Risale-i Nur, Celcelûtiyede mühim bir mevki tutup ekser yerlerinde tereşshuhatı görüldüğünden, Kasidenin ismi ona bakıyor gibi verilmiş. Hem şimdi anlıyorum ki: Eskiden beri benim liyakatım olmadığı halde bana verilen Bediüzzaman lâkabı benim değildir. Belki, Risale-i Nur'un mânevî bir ismi idi. Zâhir bir tercümanına âriyeten ve emaneten takılmış. Şimdi o emanet isim, hakikî sahibine iade edilmiş.**

Demek Süryanîce bedî' mânasında ve Kasidede tekerrürüne binaen Kasideye verilen Celcelûtiye ismi, işârî bir tarzda bid'at zamanında çıkan Bediülbeyan ve Bediüzzaman olan Risale-i Nur'un hem ibare, hem mâna, hem isim noktalarıyla bedlîliğine münasebettarlığını ihsas etmesine ve bu isim bir parça Ona da bakmasına bu ismin müessesinde Risale-i Nur çok yer işgal ettiği için hak kazanmış olduğunu tahmin ediyorum.” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 142-143)

Hz. Ali'nin Ercüze ve Celcelutiye adlı ebced ile şifreleyerek yazdığı kasideleri bulunmadığı gibi, kendisinden yüzyıllar sonra ortaya çıkacak; S. Nursi, Risale-i Nur, Nur Talebeleri, Hülagü, Harf devrimi, İslam Deccali, bir kısım ulemâların yanlışları gibi olayları, yani gaybı bilmesi de mümkün değildir.

CELCELÛTİYE KASİDESİ

Ne sahih hadis kaynaklarında, ne de zayıf ya da mevzu(uydurma) hadisler arasında bile böyle bir kaside olmamasına rağmen Said Nursi; Hz. Ali'nin Ebced ve cifri içerir biçimde Celcelûtiye Kasidesini yazdığını, bu kasidede kendisi ve Risalelere işaret ettiğini ve bunların kaynağının **vahiy** olduğunu iddia etmiştir:

“**İKİNCİSİ: Hazret-i Ali Radiyallahü Anh 'ın en meşhur kaside-i Celcelûtiyesi, baştan nihayete kadar bir nevi hesab-ı ebcedî(ebced hesabı) ve cifir ile te'lif edilmiş (yazılmış) ve böyle de matbaalarda basılmış.**” (Şuâlar, 560; Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 98)

“**Madem Celcelûtiye vahy yolu ile Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâma nâzil olmuştur. Ve Allâm-ül-Guyûbun(Gaybleri bilen Allah'ın) ilmiyle ifade-i mâna(mana ifade) eder. Hem madem Celcelûtiye(Kasidesi) mâna-yı mecazî ile o kasidenin hakikatını isbat eden Risale-i Nur'a sarıhan; ve onun onüç ehemmiyetli risalelerine işaretten haber vermekle beraber Risale-i Nur müellifi(S. Nursi'ye) ve bunun onüç ehemmiyetli vâkıat-ı hayatına(Hayatının 13 önemli olayına) îmaen, remzen, işaretten mâna-yı mecazî ile haber veriyor.**” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 136)

“**Hem madem Celcelûtiyenin aslı vahy'dir. Ve esrarlıdır. Ve gelecek zamana bakıyor; ve gaybî umur-u istikbaliyeden(gelecekte vuku bulacak gaybi olaylardan) haber veriyor...**” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 141)

“**Eğer bir muannid(inatçı) tarafından (itiraz edilerek)denilse: Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) bu umum mecazî mânaları irade etmemiş? Biz de deriz ki: Faraza Hazret-i İmam-ı Ali (R.A.) irade etmezse, fakat kelâm(Celcelûtiye, Ercüze'deki kullanılan ifadeler) delâlet eder(gösterir). Ve karinelerin kuvvetiyle işârî ve zımnî delâletle mânaları içine dahil eder. Hem madem o mecazî mânalar ve işârî mefhumlar haktır, doğrudur ve vâkıa mutabıktır; ve bu iltifata lâyıktırlar ve karineleri kuvvetlidir. Elbette Hazret-i İmam-ı Ali'nin (R.A.) böyle bütün işârî mânaları irade edecek küllî bir teveccühü faraza bulunmazsa -**Celcelûtiye vahy olmak cihetiyle-hakikî sahibi Hazret-i İmam-ı Ali'nin (R.A.) üstadı olan Peygamberi Zîşân'ın (A.S.M.) küllî teveccühü ve üstadının Üstad-ı Zülcelâlinin ihâtalı ilmi onlara bakar, irade dairesine alır.**” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 139)**

S. Nursi, birisi çıkıp da “Hz. Ali Celcelûtiye ve Ercüze kasidelerinde gelecekte ortaya çıkacak tüm bu olaylardan bahsetmemiştir” şeklinde iddiada bulursa, bu kasidelerde işaret edilen olaylar aynen doğru çıktığı için

bu iddianın bir kıymeti yoktur. Ayrıca, faraza Hz. Ali'nin tüm bu manaları irade edecek teveccühü bulunmasa bile, Celcelutiyye kasidesi vahiy olduğu için Hz. Peygamber'in teveccühü ve yüce Allah'ın ilmi bu kasideleri ihata edip iradesine alır, demektir.

A. Tekhafızoğlu: Bu kasidenin vahiy ile inzal edildiği iddiası, Allah'a ve Hz. Peygamber'e iftiradır. Çünkü, Nur Risalelerinden anlaşıldığına göre; Hz. Peygamber bunu herkese duyurmamış, bilâkis Hz. Ali'ye hasretmiştir. Öyleyse, Hz. Peygamber tebliğ görevini -hâşâ- yerine getirmemiş olmaktadır. Said Nursi'nin iddiasının tersine Hz. Ali, Hz. Peygamber'den vahiy yoluyla gizli bir şey almamıştır.

Ebu Cühayfe'den sahih olarak şu rivayet nakledilir:

"Ben, Ali b. Ebu Talip'e: -Allah'ın Kitabında bulunandan başka yanınızda vahiyden bir şey var mıdır? Diye sordum. Ali (r.a.): -Hayır, yoktur. Taneyi toprak içinde yaran ve insanı yaratan Allah'a yemin ederim ki, benim bildiğim şey, ancak Allah'ın Kuran'daki hükümleri anlama hususunda insana ihsan etmekte olduğu anlama kabiliyetidir. Bir de şu sahifede yazılı olan hükümlerdir, dedi. Ben: -Bu sahifedeki hükümler nedir? dedim. Ali: -Bu sahifede maktulün diyeti, esirin kurtarılması ve bir kâfire mukabil bir Müslümanın öldürülmeyeceği hükümleri vardır, dedi." (**Buharî**, Cihâd, 170/247.)

Buharî ve Müslim'de de İbrahim et-Teymî, babası tarikiyle Hz. Ali'den şöyle dediğini rivayet etmiştir - ki bu tarik, yeryüzünün en sahih isnatlarından:

"Bizim yanınızda Allah'ın Kitabından ve bir de şu sayfadan başka okuyacağımız bir şey olduğunu iddia eden, muhakkak yalan söylemiştir. Bu sayfanın içinde diyet olarak verilecek develerin yaşları ile yaralardan bazı şeylerin beyanı vardır. Bir de bu sahifenin içinde Peygamber'in şöyle buyurduğu yazılıdır: "Medine'nin Ayr ile Sevr dağları arasındaki sahası haremdir. (**Müslim**, Hacc, 85/467; **Buharî**, Cizye, 17/21.)

Manzum olarak (Celcelûtiye, Ercüze gibi) veya benzeri şekillerde nakledilen bu tür destanların tamamı için de aynı şeyleri söylemek gerekir; bunların tamamı yalan ve uydurmadır. (**İ. Teymiye**, Külliyyat, 4/82)

Bu kasideden bir-iki beyti aktaralım:

(...) Bisamsamin tamtamin ve yâ hayra bâzihin
Bimihrâsin mihrâsin bihi'n-nâru uhmidet
Biâcin âhûcin yâ ilâhî muhevvinin
Ve yâ celcelûtin bi'l-icâbeti helhelet
(...) Bihakki semâhin esmehin sellemet semet
(...) Binûri celâlin bâzihin ve serantahin
(...) 'Alâ **risâleti'n-nûri** ve a'tihe'l-kabûle biselmehe
(...) Ebâzîha beyzûhin ve zeymûhin ba'dehâ
Hamârûhin yesrûhin biserhin tesemmehat
(...) Feyâ semahsâyâ yâ semahsâ ente semleha
(...) Tuheymefyailu bihil kurbetu'n celet...(Hizbu Envar el-Hakaik en-Nuriye, 100-101)

Abdulkadir İnan Hurafeler ve Menşeleri isimli eserinde demiştir ki: "Muska, tılsım kitapları incelendiğinde öyle anlamsız melek, cin, şeytan ve Peygamber adlarına rastlarsınız ki, anlamlarını hiçbir dilde ve lügatte bulamazsınız.

İşte bunlara örnekler:

- Melek adları: Hımtıhılgıyail, Similhiyail, Hırhıyail, Sıfıyail,
- Cin ve şeytan adları: Hısıtısalkikus, Kesikseligus, Bihelhelstus,
- Peygamber adları: Heryail, Tefyail, Beclail, Cerfyail...

Yukarıda örneklerini verdiğimiz melâike, cin ve peygamber adlarına bakılınca bunların genellikle "İL" ile biten Yahudi adlarına benzediklerini görüyoruz. Sebebi ise; Şems'ül-Maarif yazarı Ahmed el-Bunî'nin, İspanya "KABBALİST"leriyle yakın ilişki kurması ve bu isimleri onlardan öğrenmiş olmasıdır..." Bu satırları nakleden **Erdil**, (Hurafele veMenşeleri'nden nak. **Erdil**, Yaşayan Hurafeler, 28-29) şöyle diyor: Oysa yukarıda adları geçen melek, cin ve peygamber adlarının hiçbirisinin İslâmiyetle ilgisi yoktur. Cümlesi uydurma ve hayalî adlardır, hurafedir."

Hz. Ali'nin yazmış olduğu Celcelûtiye adlı bir kaside yoktur. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 169-172)

Bu konuda **Diyanet İslam Ansiklopedisi**, özetle şu bilgileri verir: Cifir ilminin Hz. Ali'ye nisbet edilmesi tamamaen asılsız bir iddia olduğu gibi, "O'na nisbet edilen Kasidetü'z-Zeynebiyye, Kasidetüz-Zübürüyye, **Kasidetü'l-Cülcülütiyye**, Muhemmes, Cünnetü'l-Esma, Münacat gibi eserler de bulunmaktadır. Güvenilir hiçbir kaynakta Hz. Ali'nin herhangi bir eserinden söz edilmediği gibi, O'nun eşsiz fesahat ve balağatı yanında bu beyitlerin ona aidiyetini kabul etmek de mümkün değildir." (**Diyanet İslam Ans**, Cilt 2, Ali, sf. 375)

İMAM GAZALÎ'NİN CELCELÛTIYE ŞERHİ

Said Nursi, bazı bilgileri Üveysi(Hiç karşılaşmış görüşmediği bir kimseden manevi yolla bilgi alma) yolla İmam Gazzalî'dan aldığını, O'nun da Hz. Ali'den aynı yolla bilgi aldığını söylemektedir.

"Ben üveysî bir tarzda bir kısım ilm-i hakikatı(ilmi bilgileri) Hüccet-ül-İslâm olan İmam-ı Gazalî (K.S.) den almıştım. Şimdi anlıyorum ki: İmam-ı Gazalî (K.S.) aynı dersi üveysî bir tarzda İmam-ı Ali (K.S.) dan almıştır." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 152-153)

"Malûm olsun ki: Celcelûtiye'nin esası ve ruhu olan "el-Kısmu'l-Câmiu ve'd- Da'vetu's-Şerîfetu ve'l-İsmu'l-A'zam" İmam-ı Ali Radıyallahü anhü'nün en mühim ve en müdakkik Üveysî bir şâkirdi ve İslâmiyetin en meşhur ve parlak bir hücceti olan İmam-ı Gazalî (R.A.) Hüccet-ül-İslâm diyor ki: "Onlar(Celcelutiye) vahy ile Peygambere (A.S.M.) nazil olduğu vakit İmam-ı Ali'ye emretti: "Yaz". O yazdı. Sonra nazmetti." İmam-ı Gazalî diyor: Bunlar şeksiz dünyaya ve ahiret hazinelerinden bir hazinedir. İmam-ı Gazalî, İmam-ı Nureddin'den ders alarak bu Celcelûtiye'nin Süryanî kelimelerini, hem kıymetini ve hasiyetini şerhetmiş." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî,133)

A. Tekhafızoğlu: Said Nursî, Celcelûtiye'nin vahiy olarak Hz. Peygamber'e inzal edildiği yönündeki iddiasına İmam Gazalî'yi de ortak kılmak istemiştir. Oysa **Gazzalî** bu konuda şöyle demiştir:

"Tammat denen lüzumsuz sözler, şer'î sözleri anlaşılmanalarından alıp da, hiçbir faydası olmayan anlaşılmanalara nakletmektir. Bâtınîlerin tevil âdetleri gibi. Bu, İslam dininde haramdır ve zararı çok büyüktür. Çünkü, Sahib-i Şeriatın bir haber olmaksızın ve akıl delâletinin icap ettirdiği bir zaruret bulunmadan, lâfızların manalarını değiştirmek, sözlere olan itimadı çürütür. Allah Tealâ ve Peygamber kelâmının değeri kaybolur. Bunların iddiasına göre, anlaşılmanaya güvenmemek gerekir. Bâtın mana için bir kaide de yoktur. Herkesin uydurmasına göre ayrı ayrı tevcihlere gidilebilir. İşte bu da, İslâm dinine büyük zararı olan bid'atlerdendir. Bunun sâliklerinin gayesi, insan tabiatı garabete meylettiği ve bundan lezzet aldığı için, garip şeyler ortaya koymakla zahirini tevil ederek şeriatı yıkmak ve insanları kendi bâtın ve batıl inançlarına çevirmektir." (**Gazâlî**, İhyâ, 1/96.)

Bazı eserler her ne kadar İmam Gazalî'ye nisbet edilmekteyseler de, ihtiva ettikleri bazı fikirler itibarıyla, onun kaleminden çıkmadıkları, yahut tahrife uğradığı hususunda kuvvetli şüpheler uyandırmaktadır. Gayeye erişmek için her vasıtayı mubah gören Bâtınîye taifesi, kitap uydurmada ve tahrif etmekte şeytana parmak ısırtacak hünerler göstermişlerdir. (...) İmam Gazalî'ye nisbet edilen, fakat bozuk fikirler ihtiva eden bazı kitapların ve sahifelerin de bozuk mezhepliler ve dinsizler tarafından uydurulduğunu müdakkik âlimler beyan ediyorlar. Mevlâna Şiblî, Sırrul Alemin kitabı hakkında şunları yazıyor: "Bizce bu kitap şüphesiz düzmedir. Bunun yazılış şekli ve ifade tarzı Gazalî hazretlerinin yazı ve ifade üslubundan tamamen ayırdır. (**Ubeydullah Küçük**, İhyâ Tercümesinin Önsözü, Bedir Yayınevi, İstanbul 1989, LXIII-LXV)

Gazalî'ye isnat edilerek uydurulan kitaplardan birçok yazar bahsetmektedir. (Bak. **Ömer Nasuhi Bilmen**, Büyük Tefsir Tarihi, 2/460; **M. Yaşar Kandemir**, Mevzû Hadisler, DİB Yayınları, Ankara 1984)

İmam Gazzalî'nin Celcelûtiye kasidesininin aslını vahiy kabul ettiği ve bu kasideyi şerhettiğine dair S. Nursi'nin söylediklerinin herhangi bir delili bulunmamaktadır. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 172-176)

(Hz. ALİYE)"SEKİNE" SAHİFESİNİN VAHYİ(?)

S. Nursi, Cebrail'in Hz. Peygamber'in huzurunda, Sekine adlı bir sayfayı(kitabı) **vahiy olarak** getirip Hz. Ali'nin kucığına düşürdüğünü/O'na verdiğini, bu sayfada dünyanın başlangıcından sonuna kadar önemli tüm bilgilerin bulunduğunu iddia etmektedir:

"Hz. Cebrail'in, Alâ Nebiyyina (A.S.M.) huzur-u Nebevîde getirip Hz. Ali'ye Sekine namıyla (adıyla) bir sahifede yazılı İsm-i Âzam, Hz. Ali' (R.A.) ın kucığına düşmüş. Hz. Ali diyor: "Ben Cebrail'in şahsını yalnız alâim-üs-sema suretinde gördüm. Sesini işittim, sahifeyi aldım, bu isimleri buldum diyerek bu İsm-i Âzaman bahs ile bazı hadisatı(olayları) zikirten sonra tahdis-i nimet suretinde diyor ki: "Evvel-i dünyadan(dünyanın başlangıcından) kıyamete kadar ulum-u esrar-ı mühime(önemli sırların bilgisi) bize meşhud(gözle şahit olma) derecesinde inkişaf etmiş(belli olmuş), kim ne isterse sorsun, sözüme şüphe edenler zelil olur." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 167)

A. Bayındır bu konuyla ilgili olarak der ki: "İddiaya göre, bu öyle bir sahife ki, içinde dünyanın başından kıyamete kadar olan ilimler ve önemli sırlar yer alıyor. Bu bir sahife değil, çok büyük bir kitap olur. **Cebrail'in Ali'ye böyle bir kitap verdiğini kabul etmek, onu Peygamber saymaktır.** O kitapta var olduğu söylenen ilim ve sırları Peygamberimizin bilmediği kesin olduğu için Ali ondan üstün bir konuma getirilmiş olur. " (**A. Bayındır**, age. sf.89)

A.Tekhafızoğlu: Şifler Hz. Ebubekir'e mukabele olmak üzere; Cebrail (a.s.)'in, "Sekine" sahifesini Hz. Ali (r.a.)'ye indirdiği yalanını uydurmuşlardır. Oysa Hz. Peygamber'e vahiy olarak gökten, yazılmış hiçbir metnin inmediği konusu üzerinde ittifak vardır. **Sekine;** huzur, sekinet, ferahlık, kalp rahatlığı, mutmain olma, yatısma, kalbi tatmin ve teskin edici husus, sebat anlamlarıdır. (**M. Müfehres,** 247.)

Kuran'a göre Allah Tealâ, "**Sekine**"yi sahife olarak değil, hicret sırasında Hz. Peygamber (s.a.v.) ve Hz. Ebu Bekir (r.a.) Sevr mağarasına sığındıklarında Hz. Ebu Bekir'in kalbine indirmiştir:

"Eğer siz, ona yardım etmezseniz, (bilin ki) kâfirler onu iki kişiden biri olarak (Mekke'den) çıkardıkları zaman, bizzat Allah ona yardım etmişti. O ikisi mağarada iken arkadaşına 'üzülme! Allah, bizimle beraberdir.' demişti. Allah da, onun üzerine sekinetini indirdi; onu, görmediğiniz ordularla destekledi..." (Tevbe 9/40)

Buradaki sekine; hüznü tedirginlik ve endişenin giderilip, kalbe huzur ve metanet verilmesidir. (Bak **Elmalılı,** ilgili ayet) Sekinenin Aynı zamanda müminlere de indirildiğini belirten ayetler ve hadisler vardır. (bkz. Tevbe, 9/26; Fetih, 48/18-19, Hadisler için örneğin bkz. Müslim, Zikr, 11/38; 11/39)

“ (...) **Sonra İmam-ı Ali (R.A.) Sekine ile meşgul olan Said'e (R.A.) bakar, konuşur; akabinde بِا مَدْرِكَا لَذٰكِ الزَّمٰنِ der. İki-üç yerde kuvvetli işaret ile Said (R.A.) ismini verdiği şâkirdine hitaben "Kendini Sekine ile dua edip muhafazaya çalış...Bu fıkra nasilki مَدْرِكَا (müdriken) kelimesiyle "Elkürdî" lâkabına hem lâfzan hem cifren bakar... Öyle de: Diğer bir ismi olan Bediüzzaman lâkabına dahi "ezzaman" kelimesiyle îma etmekle beraber..." (Sikkei Tasdîki Gaybî, 132-133)**

Said Nursî'nin **مَدْرِكَا (Müdriken)** kelimesinin harflerinin yerlerini değiştirerek, kendi lakabı olan **Kürd** kelimesini çıkarması, Risalelerdeki Ebced ve Cifir yorumlarının ne kadar keyfi ve kurmaca olduğunu göstermektedir. Şöyle ki: cümlede yer alan "**مَدْرِكَا =Müdriken**" kelimesindeki "mim" harfi kaldırılır, "د ر ك (drk)" sözcüğü elde edilir. Sonra د ر ك (drk) kelimesi kalbedilir(yani tersinden okunur) böylece Said Nursî'nin lakabı olan "**كرد = Kürd**" kelimesi elde edilir. (**A.Tekhafızoğlu,** age. sf. 176-179)

KERAMETİ GAVSİYE (?)

A.Tekhafızoğlu: Başta "Keramet-i Gavsıye" adıyla risalelerde söz konusu edilen Abdulkadir Geylani(Gavs, Gavsı Azam) olmak üzere, Gazalî, Bahauddin Nakşibend(Şahı Nakşibent), Ahmed-i Farukî ve Osman-ı Halidî gibi zatların, Said Nursî ve Nur Risaleleri hakkında işaret ve haberler verdiği iddia edilmiştir:

"Evrad-ı Bahaiye"de bir sahifede ve uzun altı buçuk satırında, ondokuz def'a "nur nur nur" kelimeleri... Kat'i kanaatım geldi ki "**Şâh-ı Nakşibend(Muhammed Bahaiüddin)**", "**Gavs-ı A'zam**" gibi Risale-i Nuru ve kudsi hizmetini keşfen müşahede edip(görüüp) tahsînkârane(güzelliğini övererek) haber vererek ona işaret ediyorlar." (Emirdağ Lâhikası I, 164)

“ (...) **(Bu)Risale-i Nur mev'id-i Ahmedî(Hz. Muhammed'in vaadidir) (A.S.M.) ve müjde-i Haydarî(Hz. Ali'nin müjdesidir) (R.A.) ve Besaret(müjde) ve teavün-ü Gavsî(A.Geylani'nin yardımı) (K.S.) ve tavsiye-i Gazalî(Gazzali'nin tavsiyesidir) (K.S.) ve ihbar-ı Fârukî (K.S.) dir.**” (Emirdağ Lâhikası I, 91)

Yukarıda Risaleler için; Hz. Muhammed'in vaadi, Hz. Ali'nin müjdesi, Gavs'ın(A. Geylani'nin) müjde ve yardımı, İ. Gazzali'nin tavsiyesi ve Ahmed-i Farukî'nin haber vermesidir, denilmiştir.

“Âyet-ül-Kübrâ'nın üçüncü menzilin başında, **Ahmed-i Farukî Risale-i Nur hakkında demiş ki:** "Müttekelliminden biri(S. Nursi) gelecek, bütün hakâik-ı imaniyeyi(imani hakikatleri) kemal-i vuzuh(tam bir açıklıkla) ile beyan(açıklayıp) ve isbat edecek." Zaman isbat etti ki; o adam, adam değil belki Risale-i Nur'dur. Ehl-i keşf(Salih zatlar) Risale-i Nur'u, ehemmiyetsiz olan tercümanı(S. Nursi) suretinde keşiflerinde müşahede etmişler, bir adam demişler." (Kastamonu Lâhikası, 13)

Said Nursi, yüzlerce yıl önce ölmüş olan Abdulkadir Geylani'nin; Risaleleri haber verip onayladığını; çocukluğundan başlayarak imdadına koşup onu muhafaza ettiğini; Hulûsi, Süleyman, Bekir, Sabri gibi talebelerinden haberdar olduğunu iddia etmiştir:

“Şu zamanda dellâl-ı Kuran(Kuran'a hizmet eden) ve hâdim-i Fûrkan olan o zatın(S. Nursi) iki ismi ve iki lâkabı var. "Elkürdî" lâkabı ile "Molla Said" ismi, "ene limürîdî" fıkrasında zâhir görünüyor. "Nursî" lâkabıyla "Bediüzzaman Said" ismi "kün kâdiriyü'l-vakti" fıkrasında âşikâr görünüyor. Hattâ hizmet-i Kuraniyede en mühim bir arkadaşı ve hâlis bir talebesi olan **Hulûsi Beye** "lillâhi muhlisan teşu saiden sâdikan

bimuhabbeti" fıkrasında işaret olduğu gibi, diğer bir kısım talebelerine de işaretler var." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 181-182)

"Vekün kadiriyyu'l-vakti lillâhi muhlisan teîsu saîden sâdıkan bimuhabbetü" İlm-i Cifirle Mânası: "Ey Said! Sen, zamanın Abdülkadiri ol, ihlâs-ı tâmmi kazan, fakrinle beraber maişetini (geçimini) düşünme, nâsdan(insanlardan) minnet alma, ismin "Said" olduğu gibi maişette de mes'ud olacaksın! Muhabbetimde sadık olduğundan ve ihlâsa çalıştığından, **Hulûsi** gibi muhlis talebeler ve yardımcıları ve **Süleyman, Bekir** gibi sâdik hizmetkârlar ve **Sabri** gibi tam takdir edici ve ciddi müştak talebeler size verilmiş." Evet, Lillâhilhamd, Gavs 'ın(Abdulkadir Geylani' nin) sarahat derecesinde ihbar ettiği(haber verdiği) hal vuku bulmuştur(gerçekten olmuştur (...))

"ene limürîdî hâfızan mâ yehâfuhu ve ahrusuhu fı külli şerrin ve fitnetin" İlm-i Cifirle Mânası: "On dördüncü asırda **"El-Kürdî"** lâkabiyle yâdedilen Molla Said, benim müridimdir. O fitne ve belâ asrının her şer ve fitnesinden, Allah'ın izniyle ve havl-i kuvvetiyle **onun muhafızıyım.**" Evet Hürriyetten yirmi-otuz sene sonraya kadar, yirmi fitne-i azîme(büyük fitne) içinde fevkalâde bir surette **Gavs'ın**(Abdulkadir Geylani'nin) **o müridi**(S. Nursi) **mahfuz kalmıştır**(korunmuştur).

"Korktuğu şer ve mehâlikten bir hız-ı gaybî(gaybi koruma) ile kurtulmuştur. **"mürîdî izâ mâ kâne şarkan ve magriben eğişu izâ mâ sârifî eyyi beldetin"** İlm-i Cifirle Mânası "O Gavs'ın müridi olan Said-ül-Kürdî, Rusya'da esaretle Asyanın şark-ı şimalisinde ve ehl-i bid'anın eliyle Asyanın garbına nefyolunarak kaldığı mikdarca ve Sibiryâ taraflarından firar edip fevkalâde çok bilâdi(ülkeyi) seyr ü seyahat etmeye mecbur olduğu zaman, Allah'ın izniyle, havl ve kuvvet-i Rabbanî ile **ona** (A. Geylani olarak ben) **imdad etmişim ve istimdadına yetişmişim.** Evet Hazret-i Gavs'ın müridi ünvanıyla Said (R.A.), üç sene esaretle Asyanın şark-ı şimâlisinde mehâlik içinde mahfuz kalıp, üç-dört aylık mesafeyi firar suretiyle kat' ederek çok şehirleri gezip Gavs'ın dediği gibi mahfuz kalmıştır." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybi, 188-189; Sikkeyi Tasdik-ı Gaybi, 204)

"feyâ münşiden nazmî fekulhu ve lâ tehaf feinneke mahrûsun biayni'linâyeti" İlm-i Cifirle Mânası: "Bedüzzaman Molla Said" namıyla yâdolunan ve evrad-ı muntazamasını okuyan müridine (Abdulkadir Geylani) der ki: "Benim nazmımı, yâni meslek ve meşrebimi ve mücâhedatımı gösteren makalâtımı söyle; yâni nazmımdan murad, senin risalelerin ve Sözlere ve Mektubatındır. Bin üçyüz otuz ikide o Sözlere ile mücadeleye başla. Sen inayet-i İlâhiyenin hızındasın.

Evet, "münşiden" İlm-i Cifirle "Molla Said"i gösterdiği gibi "nazmî" ile Risaletün- Nuru gösterir. Ve "zâ" ile hem Mektubat'ı hem "mî" "kelimâtu saîdi'l-kürdî" gösterir. "Kelimat" Sözlere demektir." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 188-189)

"tevessel binâ fı külli hevlin ve şiddetin egîsuke fı'l-esyâi bihimmetü" İlm-i Cifirle mânası: (A. Geylani der ki:)"Yâ Said!.. Ahırzamanın fitnelerine yetişip düştüğün zaman, benim dua ve himmetimi kendine vesile ve sefaatçi yap. İnşaallah, senin her şeyinde ve her işinde uzun bir zamanda, yani tufûliyet(çocukluk) zamanından, tâ ihtiyarlığın vaktinde işkenceli esaretine kadar... yâni, bin ikiyüz doksan dörtten, tâ, bin üçyüz kırkbeş, belki altmış dörde, daha ziyade bir zamana kadar Allah'ın izniyle ve kuvvetiyle **senin imdadına yetişeceğim.**" (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 204)

"İmam-ı Ali (R.A.), Şah-ı Geylânî (RA), Sekizinci, On Sekizinci, Yirmi Sekizinci Lem'alar ile Sekizinci Şua ile keramât-ı evliya hak olduğunu ve yerde(dünyada) iken Arş-ı Azamı(En büyük arş, Allah'ın katını) müşahede ettiklerini(seyrettiklerini) Risale-i Nur beyan etmiş. Hem umum müçtehidler(büyük alimlerin geneli), "mütekkelliminden(kelam alimleri/imanı konuları izah eden alimlerinden) birisi gelecek hakaik-ı imaniyeyi ve bütün mesâilî vâzih bir surette beyan edecek" diye müjdelerini, Risale-i Nur, hâdisat-ı âlem(Cihanda meydana gelen olaylar) ile isbat etmiş. Hem bütün her asırda gelen mebuslar, veliler keşfiyatlarında, "birisi gelecek, şarktan bir nur zuhur edecek" diye Risale-i Nur'un şahs-ı manevisini(Nur cemaatini) ve üstadımın şahs-ı mânevisini ve talebelerinin şahs-ı mânevisini görüp, bütün Ümmet-i Muhammed'e (ASM) Risale-i Nurun faziletini ehemmiyetini, kıymetini ve emr-i Peygamberi ile bütün ümmet virdlerinde(zikir-dualarında) azab-ı kabirden ve âhırzamanda gelecek fitneden, deccâlın şerrinden istiaze etmelerini ve yapacağı maddî ve manevî tahribatını Risale-i Nur tamir yaptığını görmüşler. Müjdelere, beşâretler, işâretler, remizler ile haber verdiklerini, Risale-i Nur, Eskişehir, Denizli, Afyon, İstanbul gibi hâdisât-ı âlem ile göstermiş...

Elhâsıl: Asırlardan beri beklenen ve muntazır kalınan zât, Risale-i Nur imiş. Hatta Üstadın kendisi de bir zaman böyle bir zâtın geleceğine muntazır(bekler) imiş." (Barla Lâhikası, 136)

Hız. Peygamber, Hz. Ali ve diğer Salih zatların Risale-i Nur, S. Nursi ve müntesiplerine işaret edip onları haber verdiklerine dair yukarıda anlatılanların, kişi ve eserini kutsallaştırma hedefi dışında bir gerçekliği bulunmamaktadır. (**A.Tekhafızoğlu**, age. 179-184)

SALİH ZATLAR İNSANIN YARDIMINA YETİŞEBİLİR Mİ?

Diri ya da ölü Salih zatların yardıma çağırılması Kuran'a tamamen aykırı olduğu gibi, evliyaların şarkta veya garpta sıkıntıya düşen insanların yardımına koşup sıkıntısını gidermesi de mümkün değildir.

Kuran, dara düşenlerin sıkıntısını giderenin sadece Allah olduğunu (Neml 27/62), bu nedenle yalnızca Allah'a dua edip ondan yardım dilenmesi gerektiğini beyan etmektedir:

“Yalnızca sana ibadet eder, **Yalnızca senden yardım isteriz**” (Fatiha 1/5)

“Hatırlayın ki, siz Rabbinizden **yardım istiyordunuz**. O da, ben peşpeşe gelen bin melek ile size yardım edeceğim, diyerek duanızı kabul buyurdu.” (Enfal 8/9)

“Deki ona hiçbir şeyi ortak koşmadan ben Rabbime dua ederim” (Cin 72/20)

“Dara düşen kişi dua ettiğinde **duasına yetişip sıkıntısını gideren** ve sizleri yeryüzünün halifeleri yapan kimdir? Allah ile beraber bir ilah mı? Ne kadar az düşünüyorsunuz.” (Neml 27/62)

“Allah'ın yakınından Kıyâmet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek kimseleri (salih zatlari) çağırandan daha sapık kimdir? Oysaki bunlar onların çağırısının farkında değildirler. İnsanlar, ahirette bir araya getirildiği gün, bunlar onlara düşman olacak ve onların kulluğunu kabul etmeyeceklerdir.” (Ahkaf 46/5-6)

Ahkaf Suresi 5 ve 6. ayetlerin ne anlama geldiği konusunda A. Bayındır şu bilgileri vermektedir:

“Kurân'da hem ibadet, hem de dua kelimeleri geçer. İbadet, kulluk etmek; **dua**, çağrıda bulunmak ve yardım istemektir. Tefsir ve meallerin çoğu, duaya “ibadet” anlamı vererek asıl anlamın kaybolmasına yol açmıştır. İbadet, yapılan duanın kabulüne yönelik olacağı için bu iki kelime arasında sıkı bağ vardır.

Peygamberimiz; “Dua ibadetin ilîğidir, özüdür” buyurmuştur. Ama **dua, ibadet diye tercüme edilince, birini olağan dışı yollarla yardıma çağırmanın ibadet olduğu anlamı kaybolmaktadır.**

Duâya ibadet anlamı verilince yeni anlam kaymaları kaçınılmaz olmuştur. Hata, hatayı doğurmuş ve âyetlerin asıl anlamı kaybolmuştur. Meallerde; “dua” yerine ibadet, “kimseler” yerine şeyler denmiş, “şeyler” de “putlar” diye açıklanmış ve âyetin anlamı tamamen değişmiştir. “Putlara tapan” nerde, “Kıyâmet gününe kadar kendine cevap veremeyecek kimseleri yardıma çağırın” nerde! Âyetlere bu anlamı verebilmek için **beş ciddi hatayı** yapmak kaçınılmaz olmuştur:

1. Duaya ibadet anlamı verilmesi

2. “Men” kelimesine “mâ” anlamı verilmesi

Arapça'da “men” kimse veya kimseler anlamına gelir ve akıllı varlıklar için kullanılır. “Mâ” ise şey veya şeyler demektir. Ahkâf 5. âyette üç kere “men” kelimesi geçer. Dua'ya ibadet anlamı verenler, onlardan ikisine “men” üçüncüsüne de “mâ” anlamı vermek zorunda kalmışlardır.

3. “Hum” zamirine “hiye” anlamı verilmesi

“Bunlar” diye tercüme edilen hum, Arapçada akıllı erkek varlıkları gösterir. Kur'ân'da kadınları da kapsamına alır. Ama “Men”e “şeyler” anlamı verildiği için hum zamirine de ya “men”in lafzını gösteren “huve” ya da manasını gösteren “hiye” anlamını vermek kaçınılmaz olmuştur. Bu, önemli bir hatadır.

4. Cem'i müzekker salime yanlış anlam verilmesi

“Habersizdirler” diye tercüme edilen “gâfilûn kelimesi cem'i müzekker salimdir; akıllı erkekler için kullanılır. Kur'ân'da kadınları da kapsar. “Men”e “şeyler” anlamı verilmesi bu anlamı da yok etmiştir.

5. Putlar cansız varlıklardır. Ahirette yeniden dirilecek ve kendilerini yardıma çağırınlarla konuşacak olanlar ise insanlardır. Dolayısıyla “Kıyâmet gününe kadar kendisine cevap veremeyecek şeyler...” sözü yanlıştır.

Sonuç olarak bu âyet, savunulması imkansız hatalarla dolu olarak tercüme edilmiştir. Bir çok Arapça tefsirde de durum aynıdır. Onlar da bu âyetleri doğru anlamayı imkansız hale getirmişlerdir...Bu gibi yanlışlar sebebiyle, ölmüş bir din büyüğünü Allah'ın yakın dostu sayma, ona hayali yetkiler verip Allah'a onun aracılığı ile ulaşma hastalığı Müslümanlara da bulaşmıştır.” (**A. Bayındır**, Kur'ân Işığında Doğru Bildiğimiz Yanlışlar, Süleymaniye Vakfı 2007, 2.Baskı, sf. 29-32)

İslam alimlerinin çoğunluğuna göre yaratılmasına ve gerçekleşmesine sadece Allah'ın muktedir olduğu şeylerin ölü veya diri bir kuldan istenmesi caiz değildir. (**A. Yıldırım**, age. sf. 295)

“Falanca kişinin, peygamberlerin veya Kabe'nin hakkı için” denilerek yapılan dua; **Ebu Hanife**'ye göre mekruh, İmam Muhammed'e göre haram, Ebu Yusuf'a göre ise caiz görülmüştür. (**Ahmet Yıldırım**, age. sf.290)

Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir: Kabir ve türbelere gidip orada yatanların ruhlarından medet umup yardım istemek, **Fıkıhçıların çoğunluğuna göre**; mekruh, İ. Teymiyye ve bir grup Hanbeli alime göre ise haramdır. Bu tür bir tevessül şirk olmasa bile, Allah'tan başka varlıklara dua edilip onları ilah konumuna yükseltmeye ortan hazırladığı için sakıncalıdır. (**Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir**, Diyanet Yayınları, Cilt 2 sf. 266)

Hayrettin Karaman: Yardım istenilen ruhun veya şahsın yaratıcı değil sadece şefaathçi oldukları kabul edilse bile, bu tarz dua, zahiri anlamda başka ilahların varlığını ihsas ettirir ve imanı tehlikeye düşürür. (**Hayrettin Karaman** İslamın Işığında, sf 101 **Nak.** Ahmet Yıldırım age. sf.295)

Faruk Beşer: Maide 35. Ayetteki vesile; hayır ve hasenat yapmaktır. İstenen Allah olmak şartıyla, peygamber hürmetine diye tevessül yapılabilir. Aynı şartla bir evliyaya da dua edilebilir. Ama Allah'tan değil de "yetiş ya filanca" diye ölmüş zatlardan yardım istemek, evliyaların kabirde duyup kişinin imdadına koştuğuna inanmak şirktir. (**Faruk Beşer**, farukbeser.com, Tevessül Yanıtı)

Ahmet Yıldırım: Bu tevessül şeklini (Zat ile tevessül yani; bir salih zatın hürmetine Allah'tan yardım istemek) kesin bir biçimde kabul veya reddetmek mümkün görünmemektedir. Çünkü burada Allah'a ait olan bir hak anlayışını başkasına devretme, belirli bir şahıs zikretme söz konusudur. Bu yönüyle bu tür tevessülün en azından mekruh olduğu söylenebilir de, insanları sadece Allah'a yönelmeyi amaç edinen İslam'ın tevhid anlayışına ters düşüğü, dayanakları da çürük olduğu için reddedilmesi ihtiyata daha uygundur. (**Ahmet Yıldırım**, age. sf.290)

İbrahim Sarmış: İslam'a göre ölümlerin dünya ile hiçbir alakası kalmaz ve asla duymazlar (Fatır 35/22, Neml 27/80, Rum 30/51) Bu ayetlerde peygamber bile kabirde olanlara duyuramıyorsa, bir başkasının bunu yapması mümkün olamaz. Bu şekilde tevessül haramdır. (özet olarak, **İbrahim Sarmış**, age. sf. 304-312)

S. Ateş: Maide 35. Ayetteki vesile arayınız emri; Allah'ı memnun edecek ibadet ve işler yaparak rızasına yaklaşınız anlamındadır. Tasavvufçular bunu Allah'a götürecek mürşitler arayınız şeklinde yorumlamıştır ama Allah ile kul arasında vasıta yoktur. (**S. Ateş**, Yüce Kuran'ın Çağdaş Tefsiri Cilt 2 sf. 521)

GAYB MESELESİ

Nur Risaleleri'nde; başta Hz. Ali olmak üzere Salih zatların, Allah'ın izni ve bildirmesi ile tüm gaybı bildikleri ancak, Kuran'da gaybı sadece Allah'ın bildiğini ifade eden ayetlere aykırı düşmemek için, geçmişteki olayları açıkça, gelecekte ortaya çıkacak olayları ise remiz ve işaretlerle haber verdikleri savunulmuştur:

"*Madem Hz. Ali (R.A.) "ene medînetu'l- 'ilmi ve 'aliyyun bâbuhâ" (Ben ilmin şehriyim, Ali ilmin ise kapısıdır) hadisine mazhardır. Hem madem Şah-ı Velayet ünvanını alarak harika kerametlerini göstermiştir. Hem ahir zamanda gelen hadiselerle(ortaya çıkan olaylara) karşı Kuran ve Al-i Beyt cihetinde herkesten ziyade(fazla) alâkadardır. Hem madem esrarlı Kaside-i Ercüziyede ve meşhur Kaside-i Celcelûtiyesinde vâkıat-ı istikbaliyeden(gelecekteki olaylardan) haber veriyor. Ve "esrar-ı gaybiyeyi (gayb ile ilgili sırları) benden sorunuz" diye iddia ederek kısmen davasını ihbarat-i sadıka-i gaybiye(doğru çıkan gaybi haberlerle) ile isbat etmiştir." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 163)*

"...*(Hz. Ali) diyor ki: "evvel-i dünyadan kıyamete kadar(dünyanın ta başından kıyamete kadar) ulum-u esrar-ı mühime(önemli sırların bilgileri) bize meşhud(gözle görünür) derecesinde inkişaf etmiş(belli olmuş) kim ne isterse sorsun, sözüümüze şüphe edenler zelilolur." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 167)*

"*Ne isterseniz benden sorunuz, haber vereyim size. Sorun bana maziden(geçmişten), halden(şimdi olanlardan) ve istikbalden(gelecekten)!" diye ashâb-ı izâm(büyük sahabe) arasında, kendini âleme ilân eden ve her müşkülü izah ve beyan ve "ene medînetu'l- 'ilmi ve 'aliyyun bâbuhâ" Hadîs-i Şerifini isbat ve ayan eden nâşir-i ilim(ilmi yayan) ve vâkıf-ı esrar-ı Kurân(Kuran'ın sırlarını bilen) Cenab-ı Hazret-i Haydar(Hz. Ali)..." (Zülfikar Mecmuası, 439)*

"*Sual: Gavs-ı A'zam(A.Geylani) gibi büyük veliler, bâzı evkatta(zamanlarda), mâzi(geçmiş) ve müstakbeli(geleceği) hazır gibi(şimdiyi görür gibi) müşahede ederler(görüüp bilirler). Neden mâziye ait cihette(geçmişe ait konuları) sarahat suretinde(açık şekilde) haber veriyorlar da, istikbalden (gelecekle ilgili olaylardan) hafî remizlerle, gizli işaretlerle bahsediyorlar? Elcevap: "lâ ya'lemu'l-gaybe illallâhu" (Gaybı Allah'tan başka kimse bilmez) âyetiyle, "âlimu'l-gaybi felâ yuzhiru 'alâ gaybihi ehaden illâ meni' rtezâ min rasûlin..." (Gaybı sadece Allah bilir, Elçilerinden razı olduğu hariç, gaybını kimseye bildirmez) âyetini ifade ettikleri kudsi(dini) yasağa karşı ubudiyetkârane (kulluğa yakışır) bir hüsn-ü edeb,(uygun tavır) takınmak için, tasrihden işaret mesleğine(açık şekilde değil, işaret yoluna) girmişler. Tâ ki işaretler ile, remz ile anlaşılın ki, ihtiyarsız(iradesiz) niyetsiz bir surette talim-i İlâhî(Allah'ın bildirmesi) ile olmuştur. Çünkü istikbâlî(gelecekle ilgili) olan gaybiyat, niyet ve ihtiyar ile verilmediği gibi; niyet ile de müdahale etmek, o yasağa karşı adem-i itâati ismam ediyor." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 198)*

"*Ehl-i Hak(Evliya) geçmişte olanı, gönüllerinde bir kitap gibi okurlar, hâl(şimdiyi) ve gelecek hepsi aynı şekilde, onların derûnundadır(bilgilerinde vardır). Gördüklerini ve söylediklerini (onlara) Allah öğretiyor.*

(onlar), Hakk'ın mükemmel ve ölçülü kudreti ve âletidirler. (...) Bu sırrı, Ehl-i velâyetten (evliyalarda) her zaman görürsün, **gelecekte ve hâlden** (şimdiden) **haber vermişlerdir.**" (Barla Lâhikası, 233)

"İmam-ı Ali'nin (Radıyallahü anhü) Âyet-ül-Kübrâ namını verdiği "Yedinci Şuâ"ı bitirdiğim aynı vakitte -îtikadımca bana acele bir mükâfat ve bir ücret olarak geceleyin Celcelûtiye'yi okudum. Birden bir ihtar-ı gaybî (gaybten gelen ihtar) gibi kalbime denildi: **İmam-ı Ali Radıyallahü anhü Risale-i Nur ile çok meşguldür.** Mecmuundan haber verdiği gibi kıymetdâr risalelerine de işaret derecesinde remzedip îma ediyor. **Eğer sarîh (açık) bir surette (şekilde) gaybdan haber vermek (çok zararları bulunduğu) hikmete münafî olduğu cihetle hikmet-i İlâhiye tarafından yasak olmasa idi (Hz. Ali) tasrih edecekti (açıklayacaktı).**" (Şuâlar, 573; Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 125)

Gayb Nedir ?

S. Nursi, Hz. Ali ve Salih zatlara gayb bilgisini Allah'ın öğrettiğini iddia etmiştir. Usul olarak, **Allah'ın izni, dilemesi ya da gücü ile değil, Kitabı ile delil getirilmelidir.** (A. Bayındır, Kuran Işığında Aracılık ve Şirk, sf. 32) Allah'ın gücünün yetmediği hiçbir şey olmadığı için, Kuran ve sünnetten dayanağı olmayan görüşleri; "Allah'ın gücü yetmez mi, isterse yaratamaz mı, izin verse olamaz mı, dilerse bildiremez mi" gibi ifadelerle delillendirmeye çalışmanın ilmi bir yaklaşım olmadığı ortadadır.

A. Bayındır Gayb kavramını şöyle açıklamaktadır: "**Gayb**, kişinin duyularından uzak ve hakkında bilgi sahibi olmadığı şeye denir. Kıyametin vakti gibi Allah'tan başkasının bilemeyeceği şeyler gaybı mutlak, yani tam gaybdır. Hakkında bir bilgi ve belge kalmamış tarihi olaylar da mutlak gayba dönüşür. Bir başkasının bildiği şey ise göreceli gayb olur. Mesela içinizden ne geçtiğini ben bilemem ama siz bilirsiniz. O, bana göre gayb olur; size göre olmaz. Gaybı ne insan, ne melek ne cin ne de Allah'ın Elçileri bilebilirler. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "De ki, göklerde ve yerde, hiç kimse gaybı bilmez, onu sadece Allah bilir." (Neml 27/65)

Şu ayetler, özellikle meleklerle ilgilidir. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Şurası bir gerçek ki, insanı yaratan biziz. Ona şahdamarından da yakın olduğumuzdan biz, içinin ona ne fısıldadığını biliriz. Sağında ve solunda oturmuş iki kayıt memuru bulunur. Bu sebeple ağzından çıkan her sözü kayıt için hazır bekleyen bir gözcü mutlaka vardır". (Kaf 50/16-18) Demek ki, Allah kişinin içinini bildiği halde melekler ancak ağızdan çıkan sözü bilebilirler.

Peygamberler sadece Allah'ın kendilerine vahyettiği şeyleri bilirler. Allah Teâlâ şöyle buyurur: "De ki: "Ben size, Allah'ın hazineleri yanımdadır, demiyorum. Gaybı da bilmem. Size, "işte ben bir meleğim." de demiyorum. Ben bana vahyolunandan başkasına uymam." De ki: "Görenle görmeyen bir olur mu? Hiç zihninizi yormaz mısınız?" (En'am 6/50)

"De ki: "Eğer gaybı bilseydim, daha çok iyilik yapmak isterdim ve bana kötülük de gelmezdi. Ben, inanan kesim için bir uyarıcı ve bir müjdeciden başka bir şey değilim." (Araf 7/188)

Gayb ile ilgili bazı haberler, Allah Teâlâ tarafından peygamberlerine vahiy yoluyla bildirilir, biz de bunları o şekilde öğrenebiliriz. . (A. Bayındır, Kuran Işığında Aracılık ve Şirk sf. 102-104)

Veliler Gaybı Bilir Ama Ayete Muhalif Davranmamak İçin Gelecekte İsharetle Haber Verirler İddiasına A. Bayındır şu cevabı vermektedir:

"Said Nursi şöyle diyor: "*Sual: Gavs-ı A'zam gibi büyük veliler, bâzı evkatta, mâzi ve müstakbeli hazır gibi müşahede ederler. Neden mâziye ait cihette sarahat suretinde haber veriyorlar da, istikbalden hafî remizlerle, gizli işaretlerle bahsediyorlar? Elcevap: "lâ ya'lemu'l-gaybe illallâhu" âyetiyle, "'âlimu'l-gaybi felâ yuzhiru 'alâ gaybihî ehaden illâ meni' rtezâ min rasûlin..." âyetini ifade ettikleri kudsî yasağa karşı ubudiyetkârane bir hüsn-ü edeb takınmak için, tasrihden işaret mesleğine girmişler. Tâ ki işaretler ile, remz ile anlaşılın ki, ihtiyarsız niyetsiz bir surette talim-i İlâhî ile olmuştur. Çünkü istikbâlî olan gaybiyat, niyet ve ihtiyar ile verilmediği gibi; niyet ile de müdahale etmek, o yasağa karşı adem-i itâati işmam ediyor. (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 198)*

Yukarıdaki metin şöyle sadeleştirilebilir: "Gavsı Azam (A. Geylani) gibi büyük veliler bazı zamanlar geçmiş ve geleceği hazır(şimdi) gibi görürler. Neden geçmiş açık biçimde haber verirler de gelecekte gizli işaretlerle bahsedirler. Gaybı Allah'tan başkası bilmez." Ayeti ile "O bütün gaybı bilir, gaybını kimseye açıklamaz. Ancak dilediği peygamber bunun dışındadır ." Ayetinin koyduğu kutsal yasağa karşı kulluğa yakışır bir güzel edep takınmak için açıklama yapmayıp işaretle söyleme yoluna girmişler, işaret ve simgeler kullanmışlardır ki, gayb ile ilgili bu bilginin, kendilerinin tercihi veya niyetiyle değil, Allah'ın öğretmesiyle olduğu anlaşılın. Çünkü geleceğe ait gayb bilgileri kişinin şahsi tercihi ve niyeti ile verilmediği gibi niyet ile işemek, o yasağa karşı itaatsizlik havası veriyor."

Bu iddia üç açıdan yanlıştır:

a-Gaybı Kimse Bilemez: Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Allah sizi, gaybı bilir hale getirecek değildir." (Ali imran 3/179) **Allah Teâlâ, açıklamak istediği gaybı, peygamberleri yoluyla açıklar. Bunun özel bir usulü vardır.** O, şöyle buyurur: "Allah bütün gaybı bilir, gaybını kimseye açıklamaz. Dilediği peygamber

bunun dışındadır. Onun önüne ve arkasına gözcüler diker. Böylece o (peygamber) bilsin ki, onlar (o melekler) Allah'ın gönderdiklerini tastamam ulaştırmış, (kendisi de) onların yanında olanı kavramış ve her şeyi bir bir saymıştır.” (Cin 72/26–28)

Vahiyden sonra o bilgiler gayb olmaktan çıkar. Meleklerin gözcü yapılması, gelen bilgilerin Allah'tan olduğu konusunda, peygamber kuşku duymasın, diyedir. Çünkü Allah Teâlâ şöyle buyurur: “Senden önce gönderdiğimiz bir tek nebi ve elçi yoktur ki, bir şeyi arzuladığı zaman şeytan onun arzusuna vesvese sokuşturmuş olmasın. Allah şeytanın sokuşturduğunu giderir, sonra Allah âyetlerini pekiştirir. Allah bilendir, hakîmdir.” (Hacc 22/52)

Bazı tefsirlerde, En'am suresinin inişi ile ilgili olarak Enes b. Malik'ten gelen şöyle bir rivayetten bahsedilir: "Allah'ın Elçisi dedi ki: Kur'an'dan En'am suresinin dışında bir sure bana toptan inmedi. Şeytanlar, bu sure için toplandıkları kadar hiçbir sure için toplanmamışlardı. Bu sure bana, Cebrail ile beraberinde elli bin melek olduğu halde gönderildi. Bunu kuşatmışlar, bir düğün debdebesiyle getirdiler” (Elmalılı Muhammed Hamdi YAZIR, Hak Dini Kuran Dili, İstanbul 1936, c. III, s. 1861–1862) Böylece o Elçi, kendine gelenin vahiy meleği olduğuna ve vahye, şeytan vesvesesi karışmadığına güvenmiş olur.

Said Nursî, Peygamberlere vahyin nasıl geldiğini bildiren yukarıdaki ayeti, velilerin gaybı öğrenebileceklerine delil getirmiştir. Doğrusu bu, çok şaşırtıcı bir iddiadır.

b-Geçmiş Gaybı Kimse Bilemez: Said Nursî diyor ki, “Abdülkadir Geylânî gibi büyük veliler, bazı zamanlarda, geçmişi ve geleceği bugün gibi görüp bildikleri halde...”

Böyle bir iddia nasıl kabul edilebilir! Allah Teâlâ şöyle buyurur: “De ki, göklerde ve yerde, hiç kimse gaybı bilmez, onu sadece Allah bilir.” (Neml 27/65) Ayet, sadece insanların değil, meleklerin ve cinlerin de gaybı bilmediklerini bildirmektedir. Allah Teâlâ, Nuh aleyhisselamın başından geçenleri anlattıktan sonra Peygamberimize şöyle buyuruyor:

“Bunlar gayb haberlerindedir, onları sana vahyedyoruz. Bundan önce onları ne sen bilirdin, ne de senin kavmin.” (Hud 11/49) Bu konuda çok sayıda ayet vardır. Şu ayetlere de bakılabilir: Ali İmran 3/44; Araf 7/101; Hud 11/120–123; Yusuf 12/102)

c-Kudsî Yasak İddiası: Said Nursî, Allah'tan başkasının gaybı bilemeyeceği konusunu “kudsî yasak” diye nitelemiştir. Sanki Allah Teâlâ, “gaybı kimse bilemez” dememiş de “Kimse, gelecekle ilgili bildiği bir şeyi açıklamaz” demiştir. Bu iddia kişiyi, Allah karşısında çok kötü bir duruma sokar. Allah Teâlâ şöyle buyurur: “... Allah size gaybı bildirecek değildir...” (Ali İmran 3/179)

Said Nursî'nin yukarıdaki iddiasına göre; Abdülkadir Geylânî gibi büyük velilerin gaybı bilmesi, “kendi tercihleri ve niyetleriyle değil, Allah'ın öğretmesiyle imiş(!) Yoksa isteyerek gaybı bilme işine girişmeleri itaatsizlik havası vermiş(!)” Demek ki, Allah hem “Gaybı kimse bilmez, onu kimseye açıklamam” diyecek, hem de tutup bazı kimselere açıklayacak! O kimseler de geçmişle ilgili olanları açıklamakta bir sakınca görmeyecekler ama gelecekle ilgili gaybları, anlatan anlasın diye örtülü işaretlerle geçiştirecekler! Bunu, Allah'a karşı bir itaatsizlik havası doğmasın diye yapacaklar.” (**A. Bayındır**, age. sf.105- 108)

Geçmişin Birçoğu ve Gelecek Gaybtır

Gelecek gayb olduğu gibi, Kuran'da bahsedilmemiş yahut bilimsel çalışmalar ile kesin tarihi verilere ulaşılmamışsa, geçmiş de bizim için gayb sayılır. Bu nedenle S. Nursî'nin yukarıda iddia ettiği “Salih zatlar geçmiş ve geleceği bilirler” görüşü, Kuran'a aykırıdır.

Kuran'da kendisine bildirilenler dışında kalan geçmişteki olayları Hz. Peygamberin bilmediği açıktır:

“Bunlar sana vahyettiğimiz, gayb haberlerdendir. Onlardan hangisi Meryem'i sorumluluğuna alacak diye kalemleriyle kur'a atarken **sen yanlarında değildin**; çekişirlerken de **sen yanlarında değildin.**” (Âl-i İmrân 3/44)

“Bunlar (Nuh ve kavminin kıssası) sana vahyettiğimiz gayba ait haberlerdendir. **Ne sen ne de kavmin daha önce bunları biliyordunuz...**” (Hûd 11/49)

“İşte sana vahyettiğimiz bu, gayb haberlerindedir. Onlar (Yusuf'un kardeşleri) yapacakları işe topluca karar verip, o hileli düzeni kurarlarken **sen yanlarında değildin.**” (Yusuf 12/102)

“Musa'ya o işi yaptığımız vakit **sen** (Mukaddes Vadinin) **batı tarafında değildin**, (o hadiseyi) **görenlerden de değildin... Sen Medyen halkı arasında oturmuş da değildin** ki (olanları görüp de) ayetlerimizi bunlara okuyasın. Biz seni elçi olarak gönderdik. (Musa'ya) **seslendiğimiz zaman Tur'un yanında değildin.** Fakat, Rabbinden bir rahmet olarak (orada geçenleri sana bildirdik) ki, senden önce kendilerine bir uyarıcı gelmemiş olan toplumu uyarasın; belki düşünüp öğüt alırlar.” (Kasas 28/44-46)

“İşte o ülkeler... Onların haberlerinden **bir kısmını** sana anlatıyoruz. Andolsun ki, peygamberleri onlara apaçık deliller getirmişlerdi. Fakat önceden yalanladıkları gerçeklere iman edecek değildiler. İşte kafirlerin kalplerini Allah böyle mühürler.” (Araf 7/101)

“Sana geçmişlerin haberlerinden bir bölümünü böylece aktarıyoruz. Gerçekten, sana katımızdan bir zikir(Kuran) verdik.” (Taha 20/99)

“Musa'ya ve Firavun'a ait haberlerden bir kısmını, gerçek olarak, inanan topluluğa bildirmen için sana okumaktayız.” (Kasas 28/3)

Gelecekte ortaya çıkacak olaylar konusunda da Hz. Peygamber'in Kuran'da kendisine bildirilenler dışında(Örn. Rum, 30/1-4) bir gayb bilgisi bulunmamaktadır. O'nun geleceğe dair yaptığı yorumların çoğu, çağını çok iyi anlamış ve vahiyle yoğrulmuş bir peygamber olarak eşsiz feraseti ile yaptığı öngörülerdir.

"...Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilmez ve hiç kimse nerede öleceğini bilmez. Allah (her şeyi bilen, (her şeyden) haberi olanıdır." (Lokmân 31/34)

"De ki: 'Ben size, Allah'ın hazineleri yanımdadır demiyorum. **Gaybı da bilmem**, size ben meleğim de demiyorum. Ben sadece bana vahyolunana tâbi oluyorum..." (En'âm 6/50, ayrıca; A'râf 7/188, Hûd 11/31)

Allah'ın Gaybtan Dilediği Kadarını Rasulüne Bildirmesi Ne Demektir

"... Allah size **gaybını bildirecek değildir**; ancak Allah, **peygamberlerinden dilediğini seçer**. O hâlde Allah'a ve Peygamberine iman edin..." (Al-i İmrân, 3/179.)

"O, gaybı bilendir. **Dilediği peygamberden başka hiç kimseye gaybını bildirmez**. O, (peygamberinin) önüne ve arkasına gözetleyiciler (Melek eskortu) koyar." (Cinn 72/26-27)

S. Ateş konuyla ilgili olarak diyor ki: Bazı alimler, yukarıdaki Cin 26- 27 ve Ali İmran 179. ayete dayanarak, Hz. Peygamber'in kıyametten önceki olayları ve kıyametten sonraki ahvali bilip haber verdiğini söylemişlerdir. Oysa bu yorum, Kuran'a saygısızlıktır. Çünkü Kuran, Enam 6/50, 11/Hud 31, 7/Araf 187-188 gibi ayetlerde, peygamberin gaybı bilmediğini söylemektedir. Sebe 34/14. Ayet ise, cinlerin gaybı bilmediğini göstermektedir. Bütün bu Kuran ayetlerine rağmen, Peygamberin bütün sırları, kıyamet alametlerini, ahiret olaylarını, yüce mahkemenin sonucunu ayrıntılarına kadar bildiği iddia edilmiş, bu rivayetler hadis kitaplarına girmiştir.

Örneğin Kıyamet ile ilgili ayetlerde onun ansızın geleceği bildirilir. Ansızın gerçekleşecek olan bir olayın alameti, zuhurundan önce belirtileri olmaz. Çünkü gelmezden önce birtakım alametleri görülecek olsa, ansızın değil, yavaş yavaş gelecek demektir. **Peygamberin gayb bilgisi, O'na vahyedilen Kuran'dır**: “De ki: "Ben türedi bir elçi değilim. Bana ve size ne yapılacağını da bilmem. Ben sadece bana vahyedilene uyuyorum ve ben apaçık bir uyarıcıdan başka bir şey değilim” (Ahkaf 46/9) ayeti, peygamberin gerek kendi hayatında, gerekse daha sonra, neler olacağını, kendisine neler yapılacağını bilmediğini haber vermektedir. (**S. Ateş**, Cilt 2, sf. 147-149)

Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir: “ b) Peygamberler de dahil olmak üzere Allah'tan başka hiçbir varlık -istisnaî durumlarda Allah bildirmediği- gaybı bilmez: gelecekte olacaklar da gayba dahildir, nitekim Hz. Peygamber bunu bilmediğini açıkça ifade etmektedir... "b" maddesinde ifade edilen husus tefsirciler arasında tartışılmıştır. Bazıları, "Onun bilmediği dünyada olacaklardır, âhirette kimlerin başına nelerin geleceğini bilir" demişlerdir. Bize göre bu bilgi de şahıs şahıs değil, geneldir, iman ve amellerin sonuçlarıyla ilgilidir. Dünyada olsun âhirette olsun onun bildiği münferit, özel, belli olaylar ve olacaklar, istisnaî olarak ve belli hikmetler çerçevesinde Allah'ın bildirmesi, vahyetmesiyle bilinmiştir.

Buhârî'nin(Buhari, Cenaiz, 3) aktardığı şu bilgi de bu anlayışı açıkça desteklemektedir: Medine'ye hicret eden müminler, oranın yerlilerine misafir edilmeleri için dağıtılmış, Osman b. Maz'un isimli sahâbî de misafir kaldığı evde hastalanmış ve âhirete göçmüştü. Cenaze kefenlenmiş halde iken Hz. Peygamber eve gelmiş, evin hanımı ona ölü hakkındaki kanaat ve duygularını şöyle ifade etmişti: "Allah'ın rahmeti üzerine olsun ey Osman! Sana tanıklık ederim ki Allah'ın ikram ve ihsanına nail oldun." Peygamberimiz hanıma, "Ona Allah'ın ihsanda bulunduğunu nereden biliyorsun?" diye sorunca kadın kendine geldi, "Bilmiyorum ey Allah'ın Resülü" dedi. Peygamberimiz de şöyle buyurdu: "O, rabbinden gelen şüphe götürmez gerçekle karşı karşıyadır, ben onun için hayır umuyorum. Yemin ederim ki ben Allah'ın elçisi olduğum halde hakkımda ne yapılacağını bitmiyorum." Kadın da ekledi: "Vallahi ben de bundan sonra hiçbir kimseyi ("Onun günahı yoktur, makamı cennettir" diyerek) tezkiye etmem” (**Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir**, Cilt 5, sf. 29-30)

İbrahim Sarmış: Al-i İmrân 3/179 ile Cin 72/26-27 ayetlerinde “dilediği Peygamber”den maksat, peygamberlerden kimileri değil, hepsidir. Onlara gaybı bildirmesi de, örneğin, “bunlar, gayb haberlerindendir, sana vahy ediyoruz” (Ali İmran 3/44, Hud 11/49, Yusuf 12/102) ayetlerinde belirtildiği gibi, kendilerine indirdiği vahyin verdiği yahut içerdiği bilgidir.” (**İ. Sarmış**, Hz. Muhammed'i Doğru Anlamak, Düşün yay. İst. 2009, sf. 256)

Salih zatların gaybı bilmediklerine iki örnek verelim:

“**Meryem**, onlarla kendi arasına bir perde çekmişti. Derken, biz ona **ruhumuzu**(Cebrail'i) gönderdik de o, kendisine tastamam bir insan şeklinde görüldü. **Meryem**: "Eğer Allah'tan sakınan bir kimse isen, senden Rahman'a sığınırım" dedi. (Cebrail:) "Ben temiz bir oğlan bağışlamak için Rabbinin sana gönderdiği elçiden başkası değilim" dedi.” (Meryem 19 17-19)

Bu ayet, peygamber annesi ve salih bir zat olan Hz. Meryem'in kendisine insan kılığında gelen meleği tanımayıp ondan korktuğunu, yani gayb bilgisinin olmadığını gösteriyor.

“Böylece, aralarında bir sorgulama yapınlar diye onları dirilttik (uyandırdık). İçlerinden bir sözcü dedi ki: 'Ne kadar kaldınız?' Dediler ki: 'Bir gün veya günün bir (kaç saatlik) kısmı kadar kaldık.' Dediler ki: 'Ne kadar kaldığınızı Rabbiniz daha iyi bilir; şimdi birinizi bu paranızla şehre gönderin de, hangi yiyecek temizse baksın, size ondan bir rızık getirsin; ancak oldukça nazik davranın ve sakın sizi kimseye sezdirmesin. 'Çünkü 'durumunuzu bilip ele geçirirlerse' sizi taş a tutarlar veya dinlerine geri çevirirler; bu durumda ebedi olarak kurtuluş bulamazsınız.’” (Kehf 18/19-20)

Bu ayet de, mucize olarak mağarada uzun bir süre uyuyan Ashabı Kehf adı verilen bu salih zatların, mağarada ne kadar kaldıklarını bilmedikleri gibi kendileri orada iken dışarıda olup biten olaylardan haberdar olmadıklarını göstermektedir.

Aşağıdaki ayetler peygamberlerin “ilim” sahibi olduklarını göstermektedir:

“**Mûsâ** yetişip olgunlaşınca, ona hikmet ve **ilim verdik**. İşte güzel davrananları biz böyle ödüllendiririz.” (Kasas 28/14)

“Böylece biz **İbrahim**'e yakinen iman edenlerden olması için **göklerin ve yerin melekutunu gösteriyorduk**.” (Enam 6/75)

“**Lut**'a da hüküm ve **ilim verdik**. Onu, halkı çirkin işler yapan bir ülkeden kurtardık.” (Enbiya 21/74)

“...Kuşkusuz ki O(**Yakub**) **ilim sahibiydi**. Çünkü ona biz Öğretmiştik...” (Yusuf 12/68, ayrıca 12/87)
“Şüphesiz biz **Davud**'a da **Süleyman**'a da bir **ilim verdik**. "Bizi, mümin kullarının birçoğundan üstün kılan Allah'a hamd olsun!" dediler.” (Neml 27/15)

Kuran Peygamberlerin, ilim sahibi olmalarına rağmen, gayb bilgilerinin, kendilerine yapılan vahiy çerçevesiyle sınırlı olduğunu, her şeye, hatta kendileri ile ilgili olan birtakım önemli bilgilere bile vakıf olmadıklarını söylemektedir. Onların geçmiş, şimdiki ve gelecek zamanla ilgili bilgilerinin sınırlı olduğunu gösteren birkaç örnek verelim.

Hızır ile karşılaştığı yeri önce bulamayıp geçip gitmesi

Medyen'den dönerken çölde yolunu şaşırması

“Musa, süreyi bitirip ailesiyle yola çıkınca Tur'un (sağ) yanında bir ateş gördü. Ailesine dedi ki: "Siz durun, ben bir ateş gördüm, belki ondan size bir haber getiririm, yahut bir ateş koru (getiririm) de ısınırınız." (Kasas 28/29)

Hızır ile karşılaşacağı yeri önce bulamayıp geçip gitmesi

“ (Genç yardımcısı) Dedi ki: 'Gördün mü, kayaya sığındığımızda balığı unuttum. Onu hatırlamamı Şeytan'dan başkası bana unutturmadi; o da şaşılacak tarzda denizde kendi yolunu tuttu. (Musa): "İşte bizim aradığımız da buydu" dedi. Böylece izlerini takip ederek geri döndüler.” (Kehf 18/63-64)

Bilgisinin sınırlı olması nedeniyle Hızır'a öğrenci olması

“Musa ona dedi ki: 'Doğru yol (rüşd) olarak sana öğretilenden bana öğretmen için sana tabi olabilir miyim?’” (Kehf18/66)

Gemi delme, çocuk öldürme ve duvar düzeltme işlerinin sebebini Hızır açıklamadıkça bilememesi

(Hızır) şöyle dedi: "İşte bu, benimle senin aramızın ayrılmasıdır. Şimdi sana, sabredemediğin şeylerin içyüzünü haber vereceğim." (Kehf 18/78-82)

Acele ile Tur dağına gittiğinde Samiri'nin Buzağı yaptığından habersiz olması

“"Ey Musa! Seni kavminden (ayırp) daha çabuk (gelmeye) sevkeden nedir. Dedi ki: 'Onlar arkamda izim üzerindedirler, hoşnut kalman için, Sana gelmekte acele ettim Rabbim. (Allah) dedi ki: "Biz senden sonra kavmini imtihan ettik. Sâmir? onları saptırdı. Bunun üzerine Musa, kavmine oldukça kızgın, üzgün olarak döndü..." (20/83-96)

Hızır İsa:

Kendisinden sonra Hıristiyanların teslise saptıklarını bilmediğini söylemesi

“Allah: 'Ey Meryem oğlu İsa, insanlara; “beni ve anneni Allah'ı bırakarak iki ilah edinin” diye sen mi söyledin?’ dediğinde: 'Seni tenzih ederim, hakkım olmayan bir sözü söylemek bana yakışmaz. Eğer bunu söyledimse mutlaka sen onu bilmişsindir. Sen bende olanı bilirsin, ama ben Sen'de olanı bilmem. Gerçekten, görünmeyenleri (gaybleri) bilen Sen'sin Sen. 'Ben onlara bana emrettiklerinin dışında hiç bir şeyi söylemedim. (O da şuydu:)' Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin.' Onların içinde kaldığım sürece, ben onların üzerinde bir şahidim. Beni vefat ettirdiğinde, üzerlerindeki gözetleyici sadece Sen oldun. Sen her şeyin üzerine şahid olansın.” (Maide 5/116-117)

Hız. Muhammed

Medine'deki ve çevre kabilelerdeki münafıkların kim olduğunu bilememesi:

“Onlara karşı gücünüzün yettiği kadar kuvvet ve besili atlar hazırlayın. Bununla, Allah'ın düşmanı ve sizin düşmanınızı ve bunların dışında sizin bilmeyip Allah'ın bildiği diğer (düşmanları) korkutup-caydırmanız.” (Enfal 8/60)

“Çevrenizdeki bedevilerden münafık olanlar vardır ve Medine halkından da nifakı alışkanlığa çevirmiş olanlar vardır. Sen onları bilmezsin, biz onları biliriz.” (Tevbe 9/101)

Ensar'dan Tame yahut Beşir bin Ubeyrik'in zırh çalıp, suçu bir yahudinin üzerine atması, Hız Peygamber'in de bunu bilemeyip Tame'yi beraat ettirmeye yönelmesi:

“Kendi nefislerine ihanet edenlerden yana mücadeleye girişme. Hiç şüphesiz Allah, ihanette ilerlemiş günahkârı sevmez.” (Nisa 4/107)

İfk hadisesinde olayın iç yüzünü 1 ay bilememesi,

Biri Maune ve Reci olayları öncesi, kendisinden muallim talep eden kabile mensuplarının, götürdükleri sahabeyle katledeceklerini bilememesi.

Hız. İbrahim

İnsan kılığında gelen melekleri tanıyamaması ve onlardan korkması

“Andolsun, elçilerimiz İbrahim'e müjde ile geldikleri zaman; 'Selam' dediler. O da: 'Selam' dedi (ve) hemen gecikmeden kızartılmış bir buzağı getirdi. Ellerinin ona uzanmadığını görünce (İbrahim durumdan) hoşlanmadı ve içine bir tür korku düştü. 'Korkma“ dediler, “biz Lut kavmine gönderildik...” (Hud 11/69,77 ayrıca Hicr 15/52-53)

Hız. Lut

İnsan kılığında gelen melekleri bilemeyip onlara sarkıntılık yapılacağından korkması

“Ve elçiler Lût'un ailesine gelince Lût onlara: “Doğrusu siz, burada tanınmayan kimselersiniz!” dedi...” (Hicr 15/61,62)

“Elçilerimiz Lut'a geldiği zaman, onlardan dolayı kaygılandı, göğsünü bir sıkıntı bastı ve: 'Bu, zorlu bir gün' dedi...” (Hud 11/77-81)

Hız. Yakup:

Hız. Yusuf'un kuyuya atıldığını bilememesi

Bünyamin'e kardeşleri bir kötülük yapmadığı halde, onların zarar verdiğini zannetmesi

“ 'Hayır' dedi. 'Nefsiniz sizi yanıltıp (böyle) bir işe sürüklemiş. Bundan sonra (bana düşen) güzel bir sabırdır. Umulur ki Allah (pek yakın bir gelecekte) onların tümünü bana getirir. Çünkü O, bilenin, hüküm ve hikmet sahibi olanın kendisidir.” (Yusuf 12/83)

Yusuf'un vezir olmasından haberdar olmaması, üzüntüsünden için gözlerine boz düşmesi

“Onlardan yüz çevirdi, "Ah Yusuf'um ah!" diye sızlandı ve kederini içine gömmesi yüzünden gözlerine boz geldi.” (Yusuf 12/84)

Hız. Davut

Sarayına tırmanıp giren iki davacıyı tanıyamaması ve onlardan korkması

“Sana o davacıların haberi geldi mi? Hani mihraba yüksek duvardan tırmanmışlardı. Davud'un yanına girdiklerinde kendilerinden korktu. Dediler ki: "Korkma, iki davacı(yız). Birimiz ötekine haksızlık etti. Sen aramızda hak ile hükmet, zulme sapma ve bizi yolun ortasına yönelt...” (Sad 38/21-25)

Peygamberlerin gayb bilgileri böylesine sınırlı iken, peygamber olmayanların evliyaların gayb bilgisine sahip olduğu hiç söylenemez.

NUR RİSALELERİ'NDE HZ. ALİ İLE İLGİLİ RİVAYETLER

"BEN İLMİN ŞEHRIYİM, ALİ DE ONUN KAPISIDIR."

"Ben ilmin şehriyim, Ali de onun kapısıdır." (*Sikke-i Tasdik-ıGaybî*,163)

A.Tekhafizoğlu: Nur Risaleleri'nde "Keramet-i Aleviye" diye sunulan keyfi çıkarımların temel dayanağı, bu hadistir, **Tirmizî**, "Ben hikmetin eviyim; Ali de onun kapısıdır." şeklinde rivayet etmiş ve "Bu hadis, garîb-münkerdir." demiştir. (**Tirmizî**, Menâkıb, 3969)

Aliyyu'l-Karî hadis hakkında şu açıklamayı yapar: **Tirmizî**: Bu hadis münkerdir, dedi. **Buharî**'nin de kanaati budur, o der ki: Yalan olup, aslı yoktur. **Ebu Hâtım** ve **Yahya b. Said** de böyle dediler. **İbnu'l-Cevzî** bunu Mevzuat 'ma aldı. **Zehebî** ve diğerleri de buna katıldılar. **İbn Dakiku'l-Iyd** dedi ki: Bu hadis sabit değildir ve batıl olduğu söylenmiştir. **Darekutnî** de: Sabit değildir, demiştir. **Hafız Askalânî'ye** bu hadis hakkında sorulduğunda şöyle demiştir: Hasendir, ne Hâkim'in dediği gibi sahihtir ne de İbnu'l-Cevzî'nin dediği gibi mevzudur. Bunu Suyutî zikretmiştir. Zerkeşî'nin zikrettigine göre de Hafız Ebu Said el-Alâî: Ne sahih ne de zayıftır, hasendir, demiştir. (Nûruddîn 'Alî b. Muhammed **Aliyyu'l-Karî**, el-Esrârü'l-Merfû'a fi'l-Ahbârî'l-Mevzû'a, el-Mektebu'l-İslâmî)

Şevkânî. ise: "Ben ilmin şehriyim; Ali de onun kapısıdır. ilim isteyen kapıya gelsin." şeklindeki hadisin bütün yollarını vermiş ve müttehem, hadis uyduran, yalancı ve kendisiyle ihticacın caiz olmadığı ravilerine dikkat çekmiştir. (el-Fevâidu'l-Mecmû'a,348-349.)

Talât Koçyiğit : Ali İbn Ebu Talib'in hilâfet ve imametini, uydurdukları hadislerle ispat etmeye çalışan Şifler, onun faziletine dair de bir çok hadis uydurmuşlardır. Misal olarak bunlardan da birkaç hadis zikredebiliriz: "İbn Mesud'dan rivayet edilmiştir: Ali'ye bakmak ibadettir." (Aynı eser, 1/343.) "İbn Abbas'tan rivayet edilmiştir: Ben ilmin şehriyim; Ali de bu şehrin kapısıdır. İlim isteyen kapıya gelsin." (Aynı eser, 1/329.)(**T. Koçyiğit**, Hadis Tarihi, İlmi Yayn. Ankara 1981, 106-112.)

Mevdudî de şöyle demiştir: Bu hadisin kelimelerini doğru kabul edersek, o zaman bunun Hz. Peygamber'in pek çok buyruğu ve hayatı boyunca yaptığı hareket ve davranışları ile çatıştığını ve çeliştiğini görürüz. Hz. Peygamber birçok sahabîsini kendi hayatında ordunun başına komutan tayin ederek önemli işler için göndermişti. İslâm memleketinin çeşitli bölgelerine memur olarak, görevli olarak göndermiş, zekat toplamakla görevlendirmiş, namaz kıldırma görevini vermişti. Eğitim ve öğretimle birlikte İslâmı anlatmak için etrafa bir çok sahabî göndermişti.

Hiç kimsenin inkâr edemeyeceği tarihî birer gerçektir bunlar. Bütün bu hizmetler, din ilmi, İslâm bilgisi olmadan yerine getirilebilir mi? Bütün bu sahabîler Hz. Peygamber'in değil de Hz. Ali'nin mi talebesiydi, onun tarafından mı yetiştirilmiş kimselerdi? Eğer bunlar yanlış ise, o zaman doğru olan sadece şu olabilir: Bu sahabenin hepsi de ilim şehriden veya hikmet yurdundan doğrudan doğruya ilim ve hikmet almıştır ve bunların hepsi de Hz. Ali (r.a.) gibi hikmet yurdunun ve ilim şehrinin kapılarıydılar. (**Mevdudî**, Meseleler ve Çözümleri, 3/137-138.)

Bu rivayet, senet açısından mevzu olduğu gibi, Mevduđi'nin açıklamalarında görüldüğü üzere, metin tenkidi açısından da kabul edilebilir değildir. (**A.Tekhafizoğlu**, age. sf. 191-194 ve 240)

Diyanet İslam Ansiklopedisi: "Hadis alimlerinin üzerinde en çok tartıştığı rivayetlerden biri de "Ben ilmin şehriyim..." hadisidir. Bu haber değişik lafızlarla da rivayet edilmiştir. Hz. Ali'nin Rasulullah'tan gayb ilmini öğrendiği, ondan manevi ilimler tahsil ettiği, bu sebeple de ilim öğrenmek isteyeninin mutlaka ondan feyiz alması gerektiği iddiası bu rivayete dayandırıldığı gibi(...) Bu sebeple ilim kapısının sadece Hz. Ali olduğunu ileri sürmek isabetli bir görüş değildir. (...) O'nun Hz. Peygamber'den özel bir ilim ve talimat almadığı da kendi ifadesi ile sabittir." (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 2, Ali, sf.376)

CEMEL VE SİFFİN VAK'ALARI HAKKINDA

"(Hz. Peygamber)**Nakl-i sahih**(sahih bir hadiste) ile Hazret-i Ali'ye demiş: « ستقاتل الناكثين والقاسطين والمارقين » hem Vak'a-i Cemel, hem Vak'a-i Siffin, hem Vak'a-i Havâriç(Cemel, Siffin Vakası ve Hariciler) hâdiselerini haber vermiş." (*Mektubat*, 90)

A.Tekhafizoğlu: **Şevkânî**, bu hadisin isnadında iki metruk ravinin bulunduğunu belirtir. (Fevâidu'l-Mecmû'a, 383.)

Suyutî, bu rivayeti yakın ifadelerle uzun bir hadisin parçası olarak zikretmiş ve demiştir ki: Mevzu(uydurma)dur, (hadisin ravilerinden) el-Muallî metruktur, hadis uydurur. (İlk ravi olan) Ebu Eyyub el-Ensari ise Sıffin vak'asına şahit olmamıştır.

Hadisi İbn Hibban da rivayet etmiştir ki, bu rivayet sahih değildir. (Hadisin ravilerinden) Asbağ metruktur. (Yine ravilerden) Ali b. el-Hazver ise zahib(u'l-hadis)tir. Buharî "onun acayip rivayetleri vardır" dedi. (**Suyutî**, Leâli'l-Masnu'a, 1/410)

Said Nursi'nin, Hz. Peygamberin Hz. Aliye yukarıdaki gayb olaylarını bildirdiğini dayandırdığı rivayet, Nakl-i sahih yani sahih hadis değildir. (**A.Tekhafizoğlu**, age. sf. 194-195)

HZ. ALİ İÇİN GÜNEŞİN GERİ DOĞMASI

"Büyük bir nur lâmbası, Güneştir ki; arzın şarktan(doğudan) geri dönmesiyle yeniden güneşin görünmesi, kucağında Peygamberin (A.S.M.) yatmasıyla ikindi namazını kılmayan İmam-ı Ali (R.A.) o mu'cizeye binaen ikindi namazını edâen(vaktinde) kılmış." (Sözlür, 269; Âsâ-yı Mûsa, 214)

A.Tekhafizoğlu: Alimlerin bu rivayet hakkındaki görüşleri şöyledir:

Aliyyu'l-Karî: **Ahmed**(b. Hanbel), aslı yoktur, dedi. **İbnu'l-Cevzî** de mevzu(uydurma) olduğunu söyledi. Lâkin, Suyutî dedi ki: İbn Mende, İbn Şahin ve İbn Merdeveyh tahric etmişlerdir. Tahavî ve Kadı İyaz, sahih olduğunu söylemişlerdir. (**Aliyyu'l-Karî**, Esrârü'l-Merfû'a, 141)

Aliyyu'l-Karî aynı kitabında devamlı şöyle demiştir: "Yine onların: "İnsanların gözü önünde, ikindiden sonra güneş, Ali için geri gönderildi." diye rivayet ettikleri de bu kabil uydurmalarındandır. Bu olay, tam olarak meşhur da olmamıştır. Bunu Esmâ binti Umeys'ten başka bilen de yoktur. (**Aliyyu'l-Karî**, Esrârü'l-Merfû'a, 413; Kandemir, Mevzû Hadisler, 180-181)

İbn Kesir de bu hadisin mevzu(uydurma) olduğunu söyler. (İbn Kesir, el-Bidâye ve'n-Nihâye, Matbaatu's-Sa'ade, Mısır 1351, 1/323)

Rivayetle ilgili oldukça kapsamlı bir inceleme yapan **İbn Teymiye** şunları söyler:

Güneşin Hz. Ali'ye geri döndürülme hadisini Tahavî, Kadı İyaz ve diğerleri bahsedip bunu Efendimizin mucizelerinden saymışlardır. Ama, hadis ilminin muhakkik otoriteleri bilirler ki, bu hadis yalan olup uydurmadır... Çünkü, ikindiye geçiren kimse, ifrat ederek geçirmişse günahı ancak tövbe ile düşer. Tövbe ile de güneşin geri dönmesine ihtiyaç duyulmaz. Uykuda ya da unutmuş olan gibi ifrat etmeden geçirmişse, akşamdan sonra o namazı (kazaen) kılmasında kınanacak bir durum olamaz.... Hem Nebi (s.a.v.), Hendek Harbi günü ikindiye geçirmiş ve onu kaza olarak birçok ashâbıyla beraber kılmış, ama güneşin geri getirilmesini istememiştir. (Nak. Muzaffer Can, (İbn Kayyım, Menârü'l-Munîf sonunda), 147-172)

Tüm bu bilgiler göstermektedir ki, bu rivayet sahih değildir. (**A.Tekhafizoğlu**, age. sf. 195-197)

"Güneş ve ay bir hesaba göre hareket etmektedir." (Rahman 55/5) ayeti gereği kainat, Allah'ın koyduğu yasalar uyarınca hareket etmekte olup, güneşin Hz. Ali için batış zamanını ertelemesi söz konusu değildir.

"YÂ RAB! SOĞUK VE SICAĞIN ZAHMETİNİ ONA GÖSTERME."

"Hem -nakl-i sahih ile- İmam-ı Ali için duâ etmiş ki: اللهم اكفه الحر والقر yani "Yâ Rab! Soğuk ve sığağın zahmetini ona gösterme." işte şu duâ bereketiyle, İmam-ı Ali kışta yaz libasını (elbisesini)giyerdi; yazda kış libasını giyerdi. Der idi ki: O duânın bereketiyle hiçbir soğuk ve sığağın zahmetini çekmiyorum." (Mektubat, 133)

A.Tekhafizoğlu: Hadis, daha uzun bir şekilde İbn Mace'nin Sünen'inde yer almaktadır. Yalnız, söz konusu ifade şu şekildedir: اللهم اذهب الحر والقر "Allah'ım! Sıcak ve soğuğu(n eziyetini) ondan gider." (**İ. Mâce**, Mukaddime, 11/117.)

Zevâid'de: İsnadı zayıftır. Vekî'nin şeyhi olan Muhammed bin Ebu Leylâ'nın hıfzı zayıftır. Tek kaldığı rivayetlerle ihticac edilmez, denilmiştir. (**A.Tekhafizoğlu**, age. sf. 207-208)

Dolayısıyla bu rivayet sahih değil, zayıftır. Ayrıca, beşer olan Peygamberler; sıcak, soğuk, yaz, kış, hastalık, gibi tabii olaylardan etkilenmiş iken, Allah'ın tabiata koyduğu sistemden (mevsimler) Hz. Ali'nin etkilemediğini gösteren bu zayıf rivayetin kabul edilmesi mümkün değildir.

"RESULİ EKREM, HZ. ALİ'NİN HİLÂFETİNİ ARZU ETMİŞ (...)."

"Âl-i Beyi'ten(Ehli beytten) bir kutb-u âzam(büyük bir evliya) demiş ki: "Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Hazret-i Ali'nin (R.A.) hilâfetini(halife olmasını) arzu etmiş, fakat gaibden ona bildirilmiş ki: Murâd-ı İlâhî(Allah'ın isteği) başkadır. O(Hz. Peygamber) da, arzusunu bırakıp, murâd-ı İlâhî'ye tâbi' olmuş." (Mektubat, 91)

A.Tekhafızoğlu: Aliyyu'l-Karî: " Bazı muhakkikler dedi ki: Aleyhissalâtu Vesselâm'ın, "Ya Ali! Sen bana, Harun'un Musa'ya olan mertebesindesin. Ancak, benden sonra nebi yoktur." sözünden başka, "ya" nida edatıyla, (Hz. Peygamber'in) "Ali'ye vasiyetler"ini (vesayâ 'Alî) belirten hadislerin tümü mevzudur. (**Aliyyu'l-Karî**, Esrârü'l-Merfû'a, 376.)

Şevkânî de aynı kanaattedir. (Şevkânî, Fevâidu'l-Mecmû'a, 424- 425)

Yukarıdaki hadis de, bu cinsten olup uydurmadır. (**A.Tekhafızoğlu**, age. sf. 208)

"ULÛM-U EVVELÎN VE AHİRİNİ BİLDİĞİ(...)"

" (...) *ulûm-u evvelîn ve ahirîni*(öncekilerin ve sonrakilerin tüm bilgilerini) *bildiğini müftehirane*(övünerek) *iddia eden Hz. Ali...*" (*Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 172)

"...(Hz. Ali) diyor ki: "*evvel-i dünyadan kıyamete*(dünyanın başlangıcından kıyamete) *kadar ulum-u esrar-ı mühime*(önemli surların bilgileri) *bize meşhud*(gözle görme) *derecesinde inkişaf etmiş*(apaçık ortaya çıkmıştır) *kim ne isterse sorsun, sözümüze şüphe edenler zelil olur.*" (*Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 167)

A.Tekhafızoğlu: İmam Sağanî dedi ki; 'Ali'ye vasiyetler'de bulunan, "Ya Ali! Falanın üç alâmeti vardır" diye başlayıp, tayin edilmiş özel vakitlerde cinsî münasebeti yasaklayarak sonlanan bütün hadisler uydurmadır. Bu vasiyetlerin en sonu şöyledir: "Ya Ali! Sana, Bu vasiyetle evvelkilerin ve sonrakilerin ilmi verildi." Bunu Hammad b. Amr en-Nusayrî uydurmuştur. (**Aliyyu'l-Karî**, Esrârü'l-Merfû'a, 388.)

Suyutî: "Ali'ye vasiyetler" de böyle uydurmadır. Hammad b. Amr, bunları uydurmakla itham edilmiştir ve o yalancıdır, hadis uydurur. (...) Abdullah b. Ziyad b. Sem'an da uydurduğu vasiyetlerle itham edilmiştir, şeyhi (Aliyyu'bnü Zeyd) de "bir şey değil"dir. (**Suyutî**, Leâfî, 2/375.):

"De ki: Göklerde ve yerde, Allah'tan başka kimse gaybı bilmez. Ve onlar ne zaman diriltileceklerini de bilmezler." (Neml 27/65)

"Göklerin ve yerin gaybı Allah'a aittir. Kıyametin kopması ise, göz açıp kapama gibi veya daha az bir zamandan ibarettir." (Nahl 16/77)

Peygamberlerin dahi bilmediği bu kadar büyük bilgiye sahip olmak; gaybı bilmek demek olup, Kuran'a aykırıdır. Dolayısıyla bu rivayet de uydurmadır (**A.Tekhafızoğlu**, age. sf.209)

"ZÂT-I AHMEDİYE, HZ. ALİ'YE FERMAN ETMİŞ Kİ (...)"

"Zât-ı Ahmediye Aleyhissalâtu Vesselâm(Hz. Peygamber), (...) Hz. Ali'ye (R.A.) ferman etmiş "*Senin ile Aişe beyninde*(Hz. Ayşe arasında) *bir hâdise*(olay) *olsa...*" (*Mektubat*, 88)

A.Tekhafızoğlu: Gümüshanevî hadisi, yakın ifadelerle Ramuz'a almıştır: "Yakında seninle Aişe arasında bir hadise olacak." Bunu Ali'ye söyledi. (Ali) dedi ki: "Bu durumda ben, onların en şakisiyim (demektir) ya Resulullah!" Dedi ki: "Hayır! Lâkin, bu olduğunda sen onu emin olacağı bir yere geri çevir" Gümüshanevî, bu hadisi Ahmed b. Hanbel'in ve Kebir'de Taberanî 'nin Ebu Refî'den rivayet ettiğini ve zayıf olduğunu belirtmiştir. (**Gümüshanevî**, Râmûz/ 1/303)

Peygamberin gayb bilgisi vahiyle sınırlı olup, seneler sonra ortaya çıkacak Ali-Ayşe çatışmasını değil, birkaç gün sonraki hadiseleri bile(İfk hadisesi, Biri Maune, Recî olayı gibi) bilmediği açık olduğundan, bu rivayetin kabul edilmesi mümkün değildir. (**A.Tekhafızoğlu**, age. sf. 210)

VEHHABİLİK İTHAMI

Risale-i Nur'da ifade ettiği görüşlerinin bir kısmının tenkit konusu edilmesi hususuna karşı Said Nursi, önemli bir stratejik hamle yapmıştır: Vehhabilik.

Oysa "**iki kesim arasındaki kısmi benzerlikler, farklı kesimleri aynileştirir**", mantığı ile bakılacak olursa; Ebced, Sekine, Celcelutiye, Cevşen, Allah tarafından ilim öğretilme gibi görüşlerinden dolayı Said Nursi'nin de **Şii olduğunu söylemek** gayet mümkün olabilir ki, biz bu aynileştirmeyi doğru bulmuyoruz.

"Ehl-i vukufun insafsızca ve hatâli ve haksız tenkidleri, **vehhâbîlik** damariyle **İmam-ı Ali Radıyallahü Anhın Nurlarla**(Risale-i Nur ile) **ciddî alâkasını ve takdîrini çekemeyerek ...**" (*Şuâlar*, 393-394)

"...Ve **Vehhabîlik** damarı, hiçbir cihetle(yönden) nurun hakikî şâkirdlerinde olmamak lâzım geliyor. (...) İşte, şimdi gizli münafıklar, **Vehhabîlik** damariyle, en ziyade İslâmiyeti ve hakikat-ı Kuraniyeyi muhafazaya me'mur ve mükellef olan bir kısım hocaları elde edip, ehl-i hakikatı Alevilikle(Şiilikle) itham etmekte birbiri aleyhine istimâl ederek, dehşetli bir darbeyi İslâmiyete vurmağa çalışanlar meydanda geziyorlar. Sen de bir parçasını mektubunda yazıyorsun. Hattâ sen de biliyorsun, benim ve Risale-i Nur'un aleyhinde istimâl

edilen(kullanılan) en te'sirli vasıtayı hocalardan bulmuşlar. Şimdi, Haremeyn-i Şerifeyne hükmeden Vehhabiler ve meşhur, dehşetli dâhilerden, İbn-üt-Teymiye ve İbn-ül-Kayyim-i Cevzî'nin pek acib ve cazibedar eserleri, İstanbul'da, çoktan beri **hocaların** eline geçmesiyle, hususan evliyalar aleyhinde ve bir derece bid'alara (bidatlara) müsaadekâr meşreblerini kendilerine perde yapmak istiyen bid'alara bulaşmış bir kısım hocalar; sizin, muhabbet-i Al-i Beytten gelen ve şimdi izharı lâzım olmiyan içtihadınızı vesile ederek; hem sana, Hem Nur Şâkirdlerine darbe vurabilirler." (Emirdağ Lâhikası I, 193; Tarihçe-i Hayat, 475-476)

"Hz. Gavs-ı (A.Kadir)Geylani fitne-i ahir zamanda Sünnet-i Seniyyeyi ve Esrar-ı Kuraniyeyi(Kuran'ın sırlarını) muhafazaya ve neşre çalışan bir müridine (Said Nursî'ye) on beş emare ile iltifat eder. Ve onunla konuşursa elbette İslâmiyet'in tesisinde Esedullah unvanını alan ve ulûm-u esrariyede(sırlarla ilgili ilimlerde) "ene medînetu'l-ilmî ve Aliyyun bâbuhâ" hadisine mazhar bulunan ve keramat-ı harika ile iştihar eden ve vehhabilerin ecdadı olan Haricileri kılınçtan geçiren... ve Gavs-ı Azam'ın ceddî(atası) ve üstadı olan Hz. Ali (R.A.) elbette Al-i Beytine bir cihette düşman olan **Vehhabilerin** Haremeyn-i Şerifeyni istilasî hengâmında ve Haricilerden daha berbat bir tarzda Sünnet-i Seniyyeye muhalefet eden bir kısım ulema-üs su'(kötü alimler) ve zalimlerin istilasî zamanında Risale-i Nur vasıtası ile Risale-i Nur şâkirdleri bütün kuvvetleriyle Sünnet-i Seniyyenin muhafazasına ve Al-i Beytin hürmetine ve meveddetine çalışmaları ve o müthiş mehalike(tehlikelere) karşı sarsılmadıkları halde imdat-ı ruhaniye ve kuvve-i maneviyenin takviyesine pek çok muhtaç oldukları bir zamanda o ulûm-u evvelîn ve ahirini(kendisinden önceki ve sonraki olayların bilgisini) bildiğini müftehirane(övünerek) iddia eden Hz. Ali (R.A.) hiç mümkün müdür ki; Evladından olan Gavs-ı Geylaniden geri kalsın. Şeceat-ı Haydaranesiyle Risale-i Nur şâkirdlerinin imdadına yetişmesin. Elbette bu suretle yetişir ve yetişti." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 172)

"Birincisi: Hz. Ali (R.A.) vehhabilerin ecdadından ve ekserisi necid sekenesinden (bölgesinden) olan haricilere kılınç çekmesi ve nehrivanda onların hafızlarını öldürmesi onlarda derinden derine hem din namına şialığın aksine olarak Hz. Ali'nin (R.A) faziletlerine karşı bir küsmek bir adavet(düşmanlık) tevellüd etmiştir(meydana getirmiştir). Hz. Ali (R.A.) şah'ı velâyet ünvanını kazandığı ve turuk-u evliyanın(veliliğin yollarının) ekser-i mutlaka(çoğunluğunun) ona rücu' etmesi(dayanması) cihetinden haricilerde ve şimdi ise haricilerin bayraktarı olan vehhabilerde ehl-i velâyete(evliyalara) karşı bir inkâr bir tezyif damarı yerleşmiştir.

Üçüncü Esas: **Vehhabilerin** azim imamlarından acib dehaları taşıyan meşhur **İbn-i Teymiye ve İbn-i Kayyimil-cevzî gibi zâtlar** Muhyiddîn-i Arab (K.S.) gibi azim(büyük) evliyaya karşı fazla hücum ettikleri ve gûya mezheb-i ehli sünneti Şi'âlara karşı Hz. Ebûbekrin (R.A.) Hz. Ali'den (R.A.) efdalîyetini müdafaa ediyorum diyerek **Hz. Ali'nin (R.A.) kıymetini düşürüyorlar. Harika faziletlerini âdileştiriyorlar.** Muhyiddîn-i Arab (K.S.) gibi çok evliyayı inkâr ve tekfir ediyorlar..." (Mektubat, 343-344)

A. Tekhafızoğlu: Kendisi ve Risale-i Nur ile Hz. Ali arasında var olduğunu hayal ettiği bağı inkâr edenleri Vehhabîlik'le itham eden Said Nursî, bu hurafeleri kabul etmedikleri için 'medreseden çıkanlar' da anlayamamakta; onların "kötü âlimler" olduğunu ve "bid'atlere müsait olan Vehhabîliği perde altında kabul ettiklerini" söylemekte, sırf Hz. Ali'nin eseri ve hediyesi olmasından dolayı Vehhabi anlayışlı kimselerin Risale-i Nur'u tenkit ettiklerini savunmaktadır:

"...hocalar, hattâ İstanbulun eskide dost hocaları, kaçmağa; ve az bir kısmı, tenkide çalışmaya; hattâ Âl-i Beyt ve İmam-ı Ali'ye adavetleri(düşmanlıkları) bulunan müfrit **Vehhâbîlik** hesabına(Vehhabîlik sebebiyle) **Risale-i Nurun Âl-i Beyt(ehli beyt) ve İmam-ı Ali'nin**(Hz. Ali'nin) bir **mânevî hediyesi ve eseri olmasından, itiraz etmeye başlamışlar.**" (Emirdağ Lâhikası I, 155)

A. Tekhafızoğlu: Said Nursî'nin gerek Haricîler gerekse Vehhabîler hakkında verdiği bilgiler yanlıştır. Vehhabîlerin, atalarını katlettiği için Hz. Ali'ye düşmanlık besledikleri iddiası tutarsız görünmektedir. İran'ı fethettiği için ehl-i İran'ın Hz. Ömer'e düşmanlıkları tarihî bir gerçeklik iken; aynı bağ Vehhabîler ile Hz. Ali arasında kurulamaz. Bu, tarihsel açıdan mümkün değildir.

Haricîler ile Vehhabîler arasında benzerliklerin bulunduğu bir gerçektir. Ama, misliyet, ayniyet demek değildir. Üstelik, birazdan geleceği üzere, menşe itibarıyla Haricîlikle ayniyet gösteren Vehhabîlik değil, Şîiliktir.

Said Nursî'nin ifade ettiğine göre; Necid havalisi Hz. Ebu Bekir'in hilâfetinde Halid b. Velid'in kılıcıyla darmadağın edilmiş. Buradan, Necid ahâlisinden olanlara kılıç çekenin sadece Hz. Ali olmadığı anlaşılmaktadır. Said Nursî'nin kurduğu mantık uyarınca bu durumda, Vehhabîlerin Hz. Ebu Bekir'e ve Halid b. Velid ile birlikte olan birçok sahâbiye de düşmanlık göstermeleri gerekmez miydi? Said Nursî'nin bu iddiasını hele İbn Teymiye'ye ve İbn Kayyim'a da uygulamaya kalkması, tutarsızlığını büsbütün artırmaktadır. Çünkü, o, bu imamların Hz. Ali'nin kıymetini düşürüp faziletlerini âdileştirirlerken (?) geliştirdikleri argümanın Hz. Ebu Bekir'in Hz. Ali'den efdalîyeti olduğunu ileri sürmektedir.

Üstelik, yine Said Nursî'nin mantığına göre, Muhammed b. Abdülvehhab gibi İbn Teymiye'nin ve İbn Kayyim'in da Necidli olması gerekmez mi? Oysa, İbn Teymiye Necidli olmak bir tarafa Arap bile değildir. Harran'da doğmuştur. Ebu Zehra, onun Kürt olabileceğini belirtir. İbn Kayyim ise, Şam'a 55 mil uzaklıkta bulunan Havran kasabasıdır. (**A. Tekhafızoğlu** age. Sf. 220, bkz Hariciler için detaylı bilgi bkz. A. Tekhafızoğlu age. 238-334, bkz; Hz. Ali'nin Faziletine dair hadislerin nasıl anlaşılması gerektiğine dair önemli değerlendirmeler, age. sf. 345-352)

NUR RİSALELERİ'NİN İMAN, KURAN VE HZ. ALİ İLE ÖZDEŞLEŞTİRİLMESİ

Risale-i Nur'daki ebcedî ve cifrî tefsirlerin, Hz. Ali'ye isnat edilen kasidelerin, velî kullara izafe edilen çeşitli sözlerin başlıca amacı; Allah tarafından yazdırılan; Kuran, Hz. Peygamber, Hz. Ali, ve bazı Salih zatlarca haber verilip onaylanan Nur Risaleleri ve yazarını insanüstü ve tenkit ötesi bir konuma yerleştirmektir.

Oysa, saygılı bir üslupla ve delile dayanarak yapılan her eleştiri, isabetli olsun olmasın, bir rahmettir. İnsan ürünü kitap ve fikirlerin tenkitten azade sayılması, onları yüceltmediği gibi, zannedildiğinin aksine, yazarı ve eserlerine yapılan bir zulümdür.

“Demek bize ilişen, doğrudan doğruya îmana tecavüz eder.” (Kastamonu Lâhikası, 144)

*“Evet **muhakememiz** şahsımla alâkadar olmaktan ziyade, **Risale-i Nurun muhâkemesidir**. Risale-i Nur ise, Kuran-ı Mu'ciz-ül-Beyanın(Kuran'ın) semavî ve kudsî hakaikinin tereşşuhatı(kudsî hakikatlerinin sızıntıları) olmak hasebiyle, o yüksek eserlerdeki kıymet, doğrudan doğruya Kurana âittir. **Şu halde, muhakeme**(S. Nursi ve Risaleleri eleştirmek) **de Kuranın muhakemesidir** (eleştirisidir).” (İşârâtü'l -İ'caz, 333)*

“Risale-i Nur, Kur'an'ın malıdır. Kurân-ı Hakîmden süzölmüştür. Kur'an ise, Arşü(Allah'ın kudret ve saltanatının tecellî yerini) Ferşle(yeryüzüne) bağlayan bir zincir-i nûranidir... Kimin haddi var ki ona el uzatsın.” (Tarihçe-i Hayat, 651)

*“ (...) Risale-i Nur'a hücum edilmez. **O doğrudan doğruya Kuran'a bağlanmış** ve Kuran dahi arş-ı a'zamla bağlıdır. **Kimin haddi var**, elini oraya uzatsın ve o kuvvetli ipleri çözsün.” (Tarihçe-i Hayat, 381, Şuâlar, 24; Siracü'n-Nûr, 188)*

*“**Risale-i Nur'un arkasında otuzüç âyât-ı Kuraniye işârâtü**(Kuran'ın 33 ayetinin işareti) **ve Hazret-i İmam-ı Ali** Radyallahu Anh'in üç kerâmât-ı gaybiye ile ihbârâtü(Hz. Ali'nin 3 gaybi ihbarı) ve Gavs-ı A'zâm'in(A. Geylani'nin) sarahate yakın şehâdeti var. **Ona hücûm, bunlara hücûmdur.**” (Müdâfaalar, 104)*

Yukarıda açıkça Said Nursi, Risaleleri eleştiri konusu yapmanın Kuran'ı eleştirmek demek olduğunu söylemiştir. Oysa, İslam ilim geleneğinin ilk dönemlerinden beri ilmi eleştiri eksik olmamıştır. Hadisler bile Kuran'a eş değer olmayıp, ulema tarafından muhakeme edilerek(incelenip eleştirilerek); mevzusu(uydurma olanı), zayıf ve sahihi ortaya çıkarılmaya çalışılmışken, insan ürünü bir eser olan Risalelerin Kurana denk tutularak tenkit dışı sayılması kabul edilemez.

İlmi tenkidin önemi konusunda **Dr. Abdülcelil Candan** şunları söyler: Yanlış düzeltip doğruyu ortaya koyma, başta peygamber olmak üzere tüm ulemanın en önemli faaliyetleri arasındadır. Sahabe, yanlışlarını Rasûlullah'tan sorarak düzelttikleri gibi, birbirlerinin yanlışlarını da düzeltirlerdi. Bilimsel eleştiri ve yanlış düzeltme geleneği; sahabe, tabiun ve sonraki kuşaklar ile devam edip günümüze kadar gelmiştir. (bkz. Detaylı bilgi, **Dr. A. Candan**, Kuran Tefsirinde Sapma ve Nedenleri, İstanbul, 2005, Denge Yayınları, sf. 19-27)

RİSALE-İ NUR MÜNTESİPLERİ KABRE İMANLA GİRERLER,

*“ (...) işaret ve beşaret-i Kuraniyede(Kuran'daki işaret ve müjdeler) ifade eder ki: **"Risale-i Nur dâiresi içine girenler**, tehlikede olan imanlarını kurtarıyorlar ve **îmanla kabre giriyorlar ve Cennete gidecekler.**" diye müjde verirler.” (Tarihçe-i Hayat, 277)*

*“Birinci Neticesi: Sadakat ve kanaatla **Risale-i Nur dairesine giren**, **îmanla kabre gireceğine** gayet kuvvetli senetler var.” (Tarihçe-i Hayat,312)*

“ (...) kerametkârane ve takdirkârane İmam-ı Ali'nin (R.A.) üç ihbarı(3 haberi) ve keramet-i gaybiye-i Gavs-ı Âzam'daki (K.S.) tahsînkârâne ve tesvikkârâne beşareti ve Kuran-ı Mu'ciz-ül-Beyan'ın kuvvetli işaretle o

hâlis şâkirdler(Risale bağluları) *ehl-i saadet ve ahab-ı Cennet olacaklarına müjdesi pek kat'î isbat ederler*". (*Tarihçe-i Hayat*, 319)

"İşârât-ı Kuraniye'nin(Kuran işaretlerinin), yirmialtıncı âyetinin fe'î'l-cenneti hâlidine sırrıyla, **"Risale-i Nur talebeleri, iman ile kabre gireceklerdir"** tebeşîratının(müjdesinin)..." (*Kastamonu Lâhikası*, 47)

Ahirette; cennet ya da cehenneme kimin gireceği, peygamberlerin de bilemeyeceği bir gayb konusudur: "De ki: 'Ben size, Allah'ın hazineleri yanımdadır demiyorum. **Gaybı da bilmem**, size ben meleğim de demiyorum. Ben sadece bana vahyolunana tâbi oluyorum..." (En'âm 6/50, ayrıca; A'râf 7/188, Hûd 11/31)

"... Allah size gaybı da bildirecek değildir; ancak Allah, peygamberlerinden dilediğini seçer. O hâlde Allah'a ve Peygamberine iman edin..." (Al-i İmrân 3/179)

"O, gaybı bilendir. Dilediği **peygamberden başka hiç kimseye gaybını bildirmez.**" (Cinn 72/26-27): " (Ey Muhammed) Deki, ben peygamberlerin ilki değilim. **Bana ve size ne yapılacağını da bilmem.**" (Ahkaf 46/9)

Özellikle Ahkaf suresi 9. ayet, Peygamberlerin gaybı; gaybın önemli bir bölümü olan ahirette kimin cennetlik ya da cehennemlik olduğunu bilmedikleri apaçık ortada iken, S. Nursi'nin kendi müntesiplerinin Cennete gireceğini söylemesi, İslam itikadı ile uyuşmayan bir iddiadır. (bkz, **İ. Sarmış**, Hz. Muhammedi Doğru Anlamak, Düşün Yayıncılık, 2009, sf. 255-272)

Şu hadis de bu konuya ışık tutmaktadır: Medine'ye hicret eden müminler, oranın yerlilerine misafir edilmeleri İçin dağıtılmış, Osman b. Maz'un isimli sahâbî de misafir kaldığı evde hastalanmış ve âhirete göçmüştü. Cenaze kefenlenmiş halde iken Hz. Peygamber eve gelmiş, evin hanımı ona ölü hakkındaki kanaat ve duygularını şöyle ifade etmişti: "Allah'ın rahmeti üzerine olsun ey Osman! Sana tanıklık ederim ki Allah'ın ikram ve ihsanına nail oldun." Peygamberimiz hanıma, "Ona Allah'ın ihsanda bulunduğunu nereden biliyorsun?" diye sorunca kadın kendine geldi, "Bilmiyorum ey Allah'ın Resulü" dedi. **Peygamberimiz** de şöyle buyurdu: "O, rabbinden gelen şüphe götürmez gerçekle karşı karşıyadır, ben onun için hayır umuyorum. **Yemin ederim ki ben Allah'ın elçisi olduğum halde hakkımda ne yapılacağını bitmiyorum.**" Kadın da ekledi: "Vallahi ben de bundan sonra hiçbir kimseyi ('Onun günahı yoktur, makamı cennettir' diyerek) tezkiye etmem" (**Buhari**, Cenaiz, nak. **Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir**, Cilt 5, sf. 29-30)

5. BÖLÜM NUR RİSALELERİ'NDE HADİSLER

A. Tekhafızoğlu: S. Nursi, hadisler konusunda özenli davranmadığı gibi hadis kitapları ve bunları yazan alimlerin isimleri konusunda da hatalar yapmıştır, örneğin:

İbn Mace'den; İmam-ı Mâce diye(Mektubat, 115) bahsetmektedir.

"Başta meşhur İbn-i Huzem, Sahîhinde, raviler Hazret-i Ömer'den naklediyorlar..." (*Mektubat*, 114)

" (...) *Ahab-ı Kütiüb-ü Sitte'den İmam-ı Hâkim* "Müstedrek"inde ve *Ebu Dâvud* "Kitab-ı Sünen"inde, *Beyhakî* "Şuab-ı İman"da tahriç buyurdıkları: (...) " Şamlı Hâfız *Tevfîk* (*Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 14)

İbn-i Huzem kimdir? Meşhur İbn Hazm mı? Eğer o ise, onun "Sahih" adında bir hadis kitabı yoktur. Yoksa İbn Huzeyme mi? İmam İbn Huzeyme'nin Sahih'i vardır. Hâkim'in Müstedrek'ini hiçbir hadisçi altı kitaptan saymamıştır. (**A. Tekhafızoğlu**, age. Sf. 272, 280)

"Devir tarikat devri değildir" (Emirdağ Lahikası, Mektup no: 186), demesine rağmen, savunduğu görüşler açısından **Said Nursi'nin bir tasavvufçu olduğu** söylenebilir. O'nun ileri sürdüğü görüşlerin ve dayandığı hadislerin, yoğun olarak tasavvufi çevrelerde kullanılması, bu tezimizin bir delilidir.

Sadık Yalsızuçanlar, İ. Arabi'nin: "Eserlerimde tek bir harf yoktur ki imlayı ilahi(Allah'ın yazdırması) ile yazılmamış olsun" sözünü naklettikten sonra der ki:

"Yazımıza konu olan Risale-i Nur eserlerinin müellifi Bediüzzaman Said Nursi'nin de benzer beyanlarına sıkça rastlarız. Bu, Bediüzzaman'ın selefi gelenekten çok sufi geleneğe yakın olduğunun bir işareti olarak algılanmalıdır. . . Şeyhi Ekber(İ. Arabi), kendisinden sonra gelen pek çok arif gibi Bediüzzaman'ı da etkilemiştir. Risale-i Nur eserlerinde de Ekber(İ. Arabi) irfandan sirayet eden birçok fikre rastlarız."

S. Yalsızuçanlar, Bediüzzaman'ın severek okuduğu ve kendisinden alıntı yaptığı Ekber(İ. Arabi) geleneğe mensup isimlerden bir kısmını saydıktan Risale-i Nurda geçen tasavvufa ait kavramlara birkaç örnek vermektedir:

"Acz, arif, akli evvel, alemler melekut, alemler misal, alemler berzah, alemler gayb, alemler şahadet, alemler batın, alemler mana, alemler nur, akrabiyyet, aktab, rahmaniyet sikkesi, ehadiyyet sikkesi, asfiya, aşk, ayan makamı, batın,

batını, ceberut, ateşle ülfet, cem'ül cevami, cem'i ezdad, cematın ibadati, cevher, cezbe, çile, dehr, devir, tecelli, müşahade, rüya, fakr, fena, fenafillah, fettahiyet, feyz, gayret, gayr, gavsıyet, gurbet, gülistan, hafi, hatme, hayal, hilafeti kübra, mertebe, havf, hikmet, vahdet, terki hayr, hillet, heyula, himmet, hitap makamı, hulul, keramet, İlham, tarikat, incizab, beka, cem', inziva, insanı kamil, irşad, mürşid, istiğfar, istiğrak, sekr, meczub, iştıyak, kalp, ayna, zikr, kesret, kemal, kidem, marifet, kutb, kutbi azam, kurbiyet, temsil, künüzü mahfiye, rütbe, lika, mazhar, tayyi mekan, bastı zaman, feth, keşf, melami, mesih, miftah, rabıtayı mevt, mirac, seyr, süluk, levhi misal, rüyayı sadıka, nefes, tezkiye, sureti rahman, niyaz, nuraniyet, rıza makamı, reca', tefekkür, remiz, menzil, sefer, sekine, seyri enfüsi, seyri ruhani, sünühat, şevk, takva, zühd, muhabbet, tesbih, teşbih, tenzih, istiğrak, tılsım, vird, uruc, ünsiyet, huzur, huşu, velayet, vücud, yakın, zahir vs" (**Sadık Yalsızuçanlar**, Tasavvuf Risalesi / Bediüzzaman Said Nursi, Sufi kitap, İst. 2007, 2. baskı, sf. 35-37 Nak. **İbrahim sarmış**, Şeytan Üçgeni, Bidat- Tevessül- Şefaaf, 1. baskı, İst. 2011, sf. 167-168)

İleri sürülen problemleri görüşlerin Kuran ayetleri ve sahih hadislerle delillendirilmesi mümkün olmadığından, Tasavvufta yerleşik bir gelenek olarak görülen zayıf ve uydurma hadis kullanılması olgusu, Risale-i Nur'da da aynen sürdürülmüştür. Aslında bu durumun farkında olan Risale-i Nur müntesipleri, bu eserde bulunan zayıf ve mevzu(uydurma) hadisleri meşrulaştırmak için ilmi açıdan kabul edilmesi mümkün olmayan ilginç izahlar getirmek zorunda kalmışlardır.

Abdülkadir Badıllı, Risale-i Nur'un Kudsi Kaynaklarında, şunları söyler: "Mevzu' hadisleri tanıma, bulma ve tesbit etme hususunda bazı kaideler, kanun ve usüller vaz' edilmiş ve muhaddislerce tatbik edilmiştir. Şöyle ki: Hicri 200. yıl içerisinde şuy'u bulan Mevzu' hadisler dedikodusu baş gösterince; büyük ve dâhî hadis imamları mezkûr kaideleri koymuş ve tatbik etmişlerdir.

Hadis-i Şeriflere katılmak istenen mevzu ve yalan sözler, tâ o zamanlar bulunmuş, tesbit edilmiş ve hadislerden tarh edilip atılmıştır. **Yani, şimdi elimizde mevcûd me'haz hadis kitaplarında, o mevzu'(uydurma hadis) denilen yalan sözlerin hiçbirisi yoktur diyebiliriz.** Çünkü bu mevzuda bütün hadis hâfizlarının müttetekun aleyh, kat'î kaide ve usûl şudur ki: 'Aslı, faslı mevzu' olarak bilinen bir hadîsi yazmak, kaydetmek ve kitaba dercetmek, çok haram ve büyük günahdır.'

Bu durumda mezkûr asırda kesin olarak mevzulukları tesbit edilmiş binlerce yalan ve uydurma sözlerden şimdi hiçbirisi mevcut değildir diyebiliriz. Zira, tâ o zaman o işin farkına varılmış, tesbit edilmiş ve tutup atılmıştır. Hattâ denilebilir ki; büyük muhaddisler, o keskin kaide ve usûlleri tatbik ederken, birçok sahih hadisleri de bazı şüphelerle heder etmiş ve zayıf etmişlerdir.

Hem bugün için, farz-ı muhal olarak, sözü edilen mevzu' hadislerin hiç birisinin, yahut bir kısmının tâ o zamanlar tesbit edilemeyip de, mevcut hadis kitaplarında -hâşâ ve kellâ- var olduklarını farzetsek ve biz bunları şimdi, yani 1200 sene sonra tesbit etmek işine girişsek bile; 12 asır evvel olup biten hâdiseyi ve o vakitte o mevzu' ve yalan sözleri yayan ve neşreden adamların şimdi ölmüş ve eserleri bile yok olmuş olmaları hasebiyle; elbette aynıyla mes'eleyi tesbit etmek imkânımız olmayacaktır.

(...) Bu mes'elenin neticesi şudur: Hicri 2. asrın içinden başlayıp, 3. asrın sonuna kadar devam eden mevzu' hadisler dedikodusu fırtınasıyla, pür-heyecan hamiyet ve gayrete gelen büyük hadis imamları, keskin ferasetleri yanında, mevzu' sözleri bulma ve tesbit etme kaide ve usûlleriyle, kat'î mevzu' sözleri bulmuş, tesbit etmiş ve hadîsten ayırıp adem gayyasına atmışlardır. Yani, şimdi adı söylenen, fakat varlıkları söz konusu olmayan ve üstünde kat'î olarak yüzde yüz hükmedilmesi mümkün olabilen hiçbir mevzu' söz ve yalan hadis mevcut değildir. Yani, şimdi elimizde mevcut olan yüz kadar kaynak hadis kitaplarında (...)" (**Badıllı**, age, 267-268. Nak. **A.Tekhafızoğlu**, age. sf.316, 1118. dipnot)

Nur Risalelerinde zayıf ve uydurma rivayetlerin yanında hurafe menkıbeler de anlatılmaktadır:

"Bir zaman Hazret-i Gavs-ı Âzam (K.S.) Şeyh (A.Kadir)Geylânî'nin terbiyesinde, nazdar ve ihtiyâre bir hanımın bir tek evlâdı bulunuyormuş. O muhterem ihtiyâre(yaşlı kadın), gitmiş oğlunun hüccesine(odasına), bakıyor ki, oğlu bir parça kuru ve siyah ekmek yiyor. O riyâzattan zafiyetiyle vâlidesinin şefkatini celbetmiş... Ona acımış. Sonra Hazret-i Gavs'ın(A.Geylani'nin) (K.S.) yanına şekva(şikayet) için gitmiş. Bakmış ki, Hazret-i Gavs (K.S.) kızartılmış bir tavuk yiyor. Nazdarlığından demiş: "Ya Üstad! Benim oğlum aklıktan ölüyor. Sen tavuk yersin!" Hazret-i Gavs(A.Geylani) (K.S.) tavuğa demiş: "Kum Biiznillâh" O pişmiş tavuğun kemikleri toplanıp, tavuk olarak yemek kabından dışarı atıldığını mu'temed(güvenilir) ve mevsûk(kaynaklara dayalı olarak) çok zatlardan Hazret-i Gavs (K.S.) gibi kerâmât-ı hârikaya mazhariyeti dünyaca meşhur bir zâtın bir kerameti olarak mânevî tevâtürle nakledilmiş. Hazret-i Gavs (K.S.) demiş: "Ne vakit senin oğlum da bu dereceye gelirse, o zaman, o da tavuk yesin." İşte Hazret-i Gavs'ın (K.S.) bu emrinin mânâsı şudur ki: Ne vakit senin oğlum da, ruhu cesedine, kalbi nefesine, akli mûdesine hâkim olsa ve lezzeti şükür için istese, o vakit leziz şeyleri yiyebilir. (Lem'alar, 141)

Böyle bir rivayet, sağlam kaynaklarda olmadığı gibi, A. Geylani'nin kendisi tavuk yerken, küçük bir çocuğa kuru ekmek yedirmesinin bir hikmetinin olup olmadığı tartışmaya açıktır.

HADİS KİTAPLARININ SAĞLAMLIK AÇISINDAN TABAKALARI

A. Badıllı'nın Risale-i Nur'u savunmak için söylediği; "Şu anki hadis kitaplarımızda hiçbir zayıf ve uydurma hadis yoktur" iddiasının ne denli gerçek olduğunu araştıralım:

Suphi Salih, hadis kaynaklarının sıhhati açısından tabakalara ayrılması konusunda şu bilgileri verir: Hadis kitaplarını aynı seviyede kabul etmek mümkün değildir. Bu nedenle alimler; sahih, hasen ve zayıf olmalarına göre onları birkaç tabakaya ayırmışlardır:

1. Tabaka: Buhari ve Müslim'in Sahih'leri ile **Muvatta**(İ.Malik) olmak üzere **3 kitaptan** oluşur. Bu 3 kitap; Mütevatir, Sahih ve Hasen hadislerden oluşur.

2. Tabaka: Tirmizi(Sünen), Ebu Davut(Sünen), Nesai(Sünen) ve A. Hanbel (Müsned) olmak üzere **4 kitaptır. İçerinde zayıf hadisler bulunmakla beraber** birçok ilim ve hüküm bu kitaplardan alınmıştır. Muhaddisler bu iki tabakaya çok itibar ederler, itikad ve şeriat esaslarını bu kitaplardan çıkarırlar.

3. Tabaka: İbnu Ebi Şeybe, Tayalisi, Abdurrezzak, Beyhaki, Taberani, Tahavi gibi alimlerin hadis kitapları olup, **bunlarda bol miktarda zayıf hadis bulunur.** Bu tabakada bulunan kitaplara itimat edilemez. (Özet olarak, **S. Salih**, Hadis İlimleri ve Hadis İstılahları, Y. Kandemir, DİB. Yay.1998, 5. Baskı, sf. 94) Görüldüğü gibi önemli bir hadis alimi olan **S. Salih**, hadis kaynaklarımızda hala zayıf ve mevzu hadislerin olduğunu söylemektedir.

Bir Sahih kaynaktan yer alan hadislerin hepsinin otomatikman sahih sayılamayacağı konusunda **Prof. İ. Lütfi Çakan** şunları söyler: **İbni Mace**, Kütübü Sitte'nin ihtilafı olan tek kitabıdır. Bazı muhaddislerce bu kitapta; kişiler, kabileler ve şehirlerin fazileti ile ilgili uydurma hadislerin olduğu ileri sürülmüştür. (sf. 132) "Unutulmaması lazımdır ki, Buhari ve Müslim'in Sahih'lerinin öteki hadis kitaplarına üstünlüğü, umumiyet itibariyledir. Aynı ayrı her hadisin tedkike tabi tutulması halinde her hadis için farklı durumların doğması mümkündür." (**İ. L. Çakan**, Anahatlarıyla Hadis, Ensar Neşr. 3. baskı, 1990, sf. 137)

Hadis kaynaklarının tümü şöyle dursun, Buhari ve Müslim'de bile zayıf ve uydurma hadislere rastlanabileceğini, konunun uzmanlarından prof. **M. Said Hatipoğlu**'ndan özet olarak aktaralım:

İbnus Salah; Buhari ve Müslim'de bulunan tüm hadislerin sahih olduğuna dair tüm alimlerin icma ettiğini söylemiştir. Bu görüşü bizzat İ. Nevevi şöyle reddetmiştir: " Muhakkikler ve ekseri alimler İbnu's Salah'ın bu görüşüne katılmamış ve mütevatir olmadıkça (iki Sahih'in hadisleri) zan ifade eder, demişlerdir." Daha sonra İbnu's Salah geri adım atarak şöyle söylemiştir: "Alimlerin her iki Sahih'te tenkit konusu yaptıkları ve güvenilir hadisçilerin cerh ettikleri hadisler (kati sıhatten) müstesnadır. Bu çeşit hadisler azdır. (**Hatiboğlu**, Hadis Tedkikleri, Otto, 1. baskı, 2009, sf. 94-97)

Mevcut hadis kitaplarında uydurma hiçbir hadis bulunmadığını, önceki devir alimlerinin bunları tesbit edip kitaplardan çıkarılıp atıldığını söyleyen **Badıllı**, Risale-i Nur'da hadis diye zikredilen ama hadis kitaplarında olmayan hadislere de uydurma hadis denemeyeceğini çok ilginç bir mantığa dayandırır:

"Bu rivayet veya hadîs-i şerif, şimdilik bizde mevcut hadîs kitaplarında bulunamadı. (...) Üstad Bediüzzaman Hazretleri o hadîsi çekinmeden kitaplarında kaydetmiştir. (...) Demek ki, o hadîs vardır ve mevcuttur. (...) Bu durumda bu hadîs için: 'Yoktur' diye iddia eden adam elbette dünyadaki bütün hadîsleri ve hadîs kitaplarını görüp, okuyup ibraz etmesi mecburiyetindedir. Bunları ibraz ettikten sonra, diyebilir ki: 'Böyle bir hadîs yoktur.' Yoksa bütün hadîs kitaplarını ve umum hadîsleri tefriş nazarından geçiremeden bir iddiada bulunursa, cehaletini ortaya koymuş olur." (**Badıllı**, age, 788-789. Nak. **A. Tekhafızoğlu**, age. sf.317, 1118. dipnot)

Badıllı'nın bu iddiasına şu şekilde cevap verilebilir:

a- Hadis, sadece sika imamların kitaplarından alınır. Hangi hadisin sahih, hangisinin zayıf, hangisinin merdud, hangisinin makbul olduğu kendisine müracaat edilen imamlardan alınır. Bu imamların koydukları kaidelerden birisi şöyledir: Bir hadis rivayet eden, senedini açıkça belirtmek ya da kim tahric etmişse ona isnat etmek zorundadır. (Ebû Şehbe, Sünnet Müdafası, 1/190.)

b- Said Nursi, eserine aldığı bu rivayetleri, dünyadaki tüm hadis kaynaklarını inceleyerek yazmış ise, neden vakıf olduğu bu kaynakları verememiştir. Yok, eğer böyle bir inceleme yapmadan, kendi kanaatine dayanarak bunları sahih hadis olarak görmüşse, hiçbir kaynaktan bulunmayan rivayetleri(uydurma hadisleri), sırf Risale-i Nur'da hadis dendiği için hadis kabul etmenin ilmi bir yönü olabilir mi?

Said Nursi, Ahat Hadislerin kesin bilgi ifade etmediği için itikadi açıdan delil olamayacağı ilkesini ve hadislere kelime eklemenin(idrac) caiz olmadığını gayet iyi bilmektedir:

“Hadis olsa da zaaf-ı ittisal için yalnız zannı ifade eden âhâddendir. Akideye dahil olmaz. Zira yakîn(kesinlik) şarttır. Sâlisen: Mütevatir(hadis) ve kat'iyü'l-metin olsa da kat'iyü'd-delâlet (delaleti kati) değildir.” (Muhakemât, 51)

“Hadis ve Kuran'da dahi ziyade(kelime eklemek) veya noksan etmek(kelime çıkarmak) memnu'dur (yasaktır). Fakat ziyade etmek(kelime eklemek), nizamu bozduğu ve vehme kapı açtığı için daha zararlıdır. Noksana cehil bir derece özür olur. Fakat ziyade etmek ilim ile olur. Alim olan mâzur değildir.” (Muhakemât, 45)

Said Nursi; Hadiste ziyade etmek yani, aslında olmadığı halde, ona başka kelimeler eklemek(idrac) haramdır, dediği halde, Nur Risaleleri'nde birbirine karıştırılmış sahih, zayıf, mevzu(uydurma) birçok hadis ve rivayet yer aldığı gibi, bazı hadislere de ekleme çıkarma yapılarak anlam istenilen yöne çekilmiştir. Birkaç istisna dışında, bunların kaynağı belirtilmemiştir.

“Şu risâlede çok Ehâdis-i Şerîfe(hadisi şerif) nakletmişim. Yanımda kütüb-ü hadîsiye(hadis kitapları) bulunmuyor. Yazdığım hadislerin lâfzında yanlışım varsa; ya tashih edilsin(düzeltilsin) veyahut "Hadîs-i bilmâna" (mana olarak hadis) dır denilsin. Çünkü, kavî-râcih odur ki: "Nakl-i Hadîs bilmâna câizdir." Yâni: Hadîsin yalnız mânasını alıp, lâfzını kendi zikreder. Mâdem öyledir; lâfzında yanlışım varsa, hadis-i bilmâna nazariyle bakılsın.” (Mektubat, 81)

Said Nursi, ısrarla tekrar ettiği “kendisine yazdırıldığı” sözü ile çelişkiye düşmüştür. Zira, “Yanlışım varsa tashih edilsin” demesi, Risale-i Nur'un Said Nursi'nin kendi eseri olduğunu göstermektedir. Allah tarafından yazdırılıyor olsaydı, zayıf ve uydurma hadis kullanmadığı gibi naklettiği hadislerin kelimelerinde de hataya düşmemesi gerekirdi.

A.Tekhafızoğlu: Said Nursi'nin nakilleri, mana ile rivayet tarzından ziyade; hadisin manasını bozan, yaptığı; kısaltma, ilâve ve metinle iç içe geçmiş keyfi yorumlar ile hadisi muharref hâle getiren bir tarzdadır.

“Hadis uydurmak büyük günah olduğu gibi, uydurma hadisi bile rivayet etmek veya uydurma olduğundan şüphe edilen hadisi nakletmek de büyük günahdır. Âlimler: "Hadis rivayet etmek isteyen adam önce tetkik etmelidir. Eğer sahih veya hasen ise 'kale Rasûlullâhi = Resulullah şöyle buyurdu' veya buna benzer kesin bir ifade kullansın. Hadisin zayıf olduğu ihtimali varsa, kesinlik ifade etmeden 'rivayet edildiğine, anlatıldığına, söylendiğine göre' ve benzeri bir tabir kullansın" diye tavsiyede bulunmuşlardır. “ (**Hatipoğlu**, Sünen-i İbn-i Mâce Tercemesi ve Şerhi, 1/61.)

Mana ile rivayet etmek, sadece hadis müdevvenatının içermediği hadisler için caizdir. Aksi takdirde, hiç kimsenin herhangi bir musannıfın kitabında yer alan bir hadisin lâfızlarını değiştirerek, onun yerine aynı manayı ifade eden başka bir lâfza yer vermesi doğru değildir. Çünkü, bu ruhsat, sadece lâfızları ezberleyemeyen ve onları aynen aktaramayan kimseler içindir. Yazılı sayfa ve kitaplarda böyle bir durum söz konusu değildir. (**Muhammed Ebû Şehbe**, Difâun 'ani's-Sünne: Sünnet Müdafası, çev. Mehmed Görmez-Emin Özafşar, Rehber Yayınları, Ankara 1990, 83)

Mana ile rivayet caizdir ve bunun en kuvvetli delili çevirinin cevazı üzerinde icma edilmiş olmasıdır. Ama bu cevaz, hadis metninde kasıtlı oynamalar yaparak manayı istenilen yöne çevirme konusunda geçerli değildir. (**A.Tekhafızoğlu**, age. sf.250 özellikle 841 nolu dipnot)

ZAYIF HADİSLER DİNİ KONULARDA DELİL OLABİLİR Mİ

Mahmut Yeşil: Mevzu hadisin en önemli tarafı, Allah Resulü'nün söylemediği bir sözün ona nisbet edilmesidir. Peygamberimize ait olmayan sözlerin, davranışların ve tasviplerin, ona aitmiş gibi gösterilmesi, dinin yanlış algılanmasına vesile olacaktır ki, bu çok büyük bir tehlikedir. Allah Resulü, bunu kesin olarak yasaklamıştır. Ancak, uydurma haber olarak nakledilen sözlerin tamamının yanlış olduğunu söylemek mümkün değildir. Onlar içinde de doğru ve güzel sözler olabilir. Ama hadis değildir. İnsanların tecrübelerini, düşüncelerini, örf ve âdetlerini yansıtmaları itibariyle bu sözler bir kültür malzemesi olarak değerlendirilebilir. Bazı muhaddislerin, "Senet yönüyle uydurma, fakat manası sahihtir" şeklindeki değerlendirmeleri yanlış anlamalara sebep olmaktadır. Önemli olan cümlenin manasının sahih olması değil, o sözü Allah Resulü'nün söyleyip söylemediğidir. (**Yeşil**, Va'z Edebiyatında Hadisler, 253, Nak. **A.Tekhafızoğlu**, age. sf.316, 1118. dipnot)

Zayıf hadisleri rivayet etme ve onunla amel etme konusunda, **Subhi Salih** şöyle der:

“Şu noktada hiç şüphe yoktur ki **din nazarında zayıf rivayetler ne şer'i bir hüküm, ne de ahlaki bir fazilet için kaynak olur.** Zir zan(zayıf hadis) gerçekten hiçbir şey ifade etmez ... Gerek şer'i ahkam, gerekse fezail babında, elimizde başkasına(zayıf hadislere) lüzum bırakmayacak kadar çok sahih ve hasen hadis vardır... Zaten dinde yakini olmayan şeylerin hiçbir değeri yoktur.” (**S. Salih**, age. sf. 178-179)

Uydurma Hadisleri sahihmiş gibi nakletmenin hükmü konusunda da aynı yazar şunları söyler: “Mevzu(uydurma) olduğunu kati surette bildiğimiz bir haberin(hadis) mevzu(uydurma) olduğunu söylemeden nakletmenin haram olduğunu belirtmeye lüzüm yoktur.” (S. Salih, age, sf. 235)

Zayıf hadislerle bazı konularda amel edilebilir, diyen alimler de vardır, **İ. Lütfü Çakan**'dan özetle alıntılayalım:

Zayıf hadisle amel edilebilir mi konusunda **üç** ayrı görüş vardır:

a-Hiçbir konuda amel edilmez

b- Her konuda amel edilebilir

c-Bazı şartları taşınması halinde amellerin faziletleri konusunda amel edilebilir.

Iraki, ahkamı şeriyye ve itikadi konular dışında bunlarla zayıf olduklarına işaret ederek amel edilebilir, der. **Nevevi** de ahkam konularında sadece sahih hadislerle amel edilir, ama terhib ve terhip konularında – uydurma olmamak şartıyla- amel edilebilir, kanaatindedir. **Aliyül Kari**, amellerin fazileti konusunda zayıf hadis muteberdir, demektedir. **Sehavi** de amellerin fazileti konusunda zayıf hadisle amel etmek konusunda cumhurun ittifak halinde olduğunu söyler. Sonuçta zayıf hadisleri tümünden red de tümünden alıp her konuda amel edilir demekte zayıf görüştür. Belli şartlara bağlı olarak belli konularda alınıp amel edilebilir. (**İ Lütfü Çakan**, age, sf.199-201)

S. Ateş'e göre; ancak Hz. Peygamber'den mütevatir olarak gelen sözlerdir ki Kuran'ın tefsiridir ve dinin ikinci kaynağıdır. hiçbir şekilde Kuran'ın ruhuna aykırı olmayan meşhur ve ahad haberler de Kuran'ın tefsiri olarak kabul edilip, onlarla amel edilir. Kocaman hadis yığınları arasında hangilerinin gerçekten Peygamber'in sözü olduğunu anlayabilmek için de hadisleri senet ve metin açısından ilmi kritikten geçirmek gerekir. (**S. Ateş** 5/111)

H. Karaman: “Durum böyle olunca zayıf ve mevzû, yâni aklen tutarlı ve naklen sahih olmayan haberlerin İslâm'a ithâli, bunların irşad vâsıtası olarak kullanılması İslâm'ın rûh ve talimâtına aykırı düşmektedir. Bu mevzûda İslâm ulemâsının yazdıklarına kısaca göz atınca karşımıza şu esaslar çıkmaktadır.

1. Zayıf haberler: Sahih ve hasen mertebesine çıkamamış haber ve hadîsler ile "helâl, haram ve ahkâm" konularında amel edilemeyeceği üzerinde fukahâ ve muhaddisler ittifak etmişlerdir. Ahmed b. Hanbel (v. 241/855) ile Ebû Dâvûd'dan (v. 275/888) nakledilen: "Zayıf hadîsin re'yyden iyi olduğu ve onunla amel edileceği" şeklindeki görüş, hasen mertebesinden aşağı düşmüş zayıflar için değildir. İbn Teymiyye, İbn Kayyim gibi Hanbelî âlimlerin açıkladıkları üzere, İbn Hanbel zamanında "hasen" istilâhı mevcut değil idi. Hadîs önce "sahih" ve "zayıf" diye ikiye ayrılır, zayıf da "metrûk (terk edilen)" ve "gayr-i metrûk" şeklinde taksim edilirdi. Tirmîzî (v. 279/892) gayr-i metrûk zayıfa "hasen" adını verdi. Sonra gelenlerden bazıları, Ahmed b. Hanbel'in "amel edilebileceğini" söylediği zayıfı, metrûk olan zayıfa da tesmil ettiler; halbuki onun maksadı metrûk olmayan zayıf; yâni "hasen" hadîstir.

Helâl, haram gibi ahkâm sahasında olmayıp, sağlam nasslarla sâbit amellerin faziletleri mevzûundaki zayıf hadîsle amel edebilmek için de cumhûra göre bazı şartlar vardır:

- Hadîsin zayıflığı ileri derecede olmayacak, buna göre yalancılardan, yalancılıkla itham edilenlerin ve çok yalancıların rivâyetleriyle hiçbir zaman amel edilemez.
- Zayıf hadîs yeni bir hüküm getirmeyecek; nasslarla sabit hükümleri te'yid edecek.
- Hz. Peygamber'e ait bulunduğu (sübûtuna) kesin olarak inanılmayacak; ihtiyatla kabul edilecek.

2. Mevzû Haberler: Mevzû haberleri; yani Hz. Peygamber'e (sav) ve sahabeye ait olmadığı halde uydurulup yalan yere onlara nisbet edilen haberleri başkalarına nakletmenin hükmü, nakledenin durum ve maksadına göre değişmektedir.

- Bilmeden nakledenler haram işlemiş olmamakla beraber, gerekli inceleme ve araştırmayı yapmadıkları için mes'ul olurlar.
- Başkalarını ikaz için -uydurma olduğunu açıklayarak- nakledenler me'cûr olur, sevap kazanırlar.
- Bilerek nakleden ve mevzû olduğunu bildirmeyenler büyük günah işlemiş olurlar.

Şu hadîs-i şerifler böyleleri için vârid olmuştur:

"Yalan olduğunu bilerek bir sözü benden nakleden de yalancılardan biridir."

"Kim bilerek benim üzerime bir yalan söylerse, ateşten yerine yerleşsin!" (**H. Karaman**, İslâmın Işığında Günün Meseleleri, İz Yay. İstanbul 2001, Cilt 2 , sf 63-64)

Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir: "...Kaynaklarda hadis diye aktarılan, fakat Kuran ile uzlaştırılması hiçbir şekilde mümkün olmayan bir söz sahih bir hadis olarak kabul edilmez" (**Kuran Yolu** Diyanet Tefsiri, 3/402). Sonuç olarak, zayıf hadislerden getirilen deliller de zayıf olup; zayıf, hele uydurma hadis üzerine din bina edilemez.

A-GENEL HADİSLER

ALLAH, İNSANI RAHMAN'IN SURETİNDE YARATTI.

“*Bir hadîs-i şerifte vârid olmuş(geçmektedir) ki: İnnallahe halegal insane ala sur'atir rahmani ev kemâkal- Bu hadîsi, bir kısım ehl-i tarikat, akaid-i îmâniyyeye münasip düşmiyen acib bir tarzda tefsir etmişler. Hattâ onlardan bir kısım ehl-i aşk, insanın simâ-yı mânevîsine(manevi simasına) bir sûret-i Rahman nazarıyla bakmışlar...*” (*Sözler*,12)

A.Tekhafizoğlu: Bu hadis, sahih kaynaklarda şu lâfızlarla rivayet edilmiştir: “Allah, Âdem’i kendi suretinde yarattı -Halagallah’ul ademe ala suratihi.” (**Buharî**, İsti’zân, 1/1; Müslim, Cenne ve Sıfati Na’îmihâ ve Ehlihâ, 11/28., «İnnallahe halaga ademe ala suratihi» lâfızıyla da rivayet edilmiştir. (**Müslim**, Birr va’s-Sıla ve’l-Âdâb, 32/115.)

"Allah, Âdem’i kendi suretinde yarattı." anlamındaki hadis, Nur Risaleleri’nde "Allah, insanı Rahman’ın suretinde yarattı." şekline dönüştürerek Said Nursî, hadisi sahih kaynaklardaki gibi rivayet etmemiş, bozmuştur. Çünkü, Said Nursî’nin rivayet ettiği lâfızdaki mana ile hadisin manası arasında çok fark vardır: "Allah, insanı Rahman’ın suretinde yaratmıştır." denildiğinde de "Allah"ın, Rahman’dan başkası veya "Rahman"ın, Allah’tan başkası olduğu anlaşılır ki, bu bozuk manalı söz, Resulullah’tan asla sâdir olmaz.

A.Badıllı, Said Nursî’nin rivayet şekli için, sahih bir hadise kaynak teşkil edemeyecek vasıftaki birtakım kitapları me’haz(kaynak) olarak göstermiş, bu rivayetin “ (...) ve bir de Râmuz-ül Ehadîs 2/186’da" yer aldığı söylemiştir. (**A. Badıllı**, Risale-i Nur’un Kudsî Kaynakları, Envâr Neşriyat, İstanbul 1994, 361.)

Ancak, bu rivayet ne gösterdiği sayfada (ikinci ciltte 186. sayfa bile yoktur) ne de Râmûz’un başka bir yerinde yer almıştır. (**A.Tekhafizoğlu**, age. sf.245-246)

Metin tenkiti açısından bu rivayet Kuran’a apaçık aykırıdır: “O’na benzeyen hiçbir şey yoktur.” (Şura 42/11) Bu ayete göre; Allah’a benzeyen hiçbir şey yoksa, İnsan da Allah’ın şeklinde yaratılmış olamaz.

Yine bu rivayet aynen **Tevrat**’tan alınmış bir israiliyyattır: “Ve Allah insanı kendi suretinde yarattı.” (**Tevrat/Tekvin**, 1/27)

ALLAH’IM ONUN İZİNİ KES!

“*Resûl-i Ekrem Aleyhissalâti Vesselâm namaz kılariken, hırçın bir çocuk, namazını kat’edip (bölüp önünden) geçtiğinden, Resûl-i Ekrem Aleyhissalâti Vesselâm اللهم اقطع اثره (Allahım onun izini kes) demiş. Ondan sonra çocuk daha yürümemiş öyle kalmış, hırçınlığının cezasını bulmuş.*” (*Mektubat*, 130; *Zülfikar Mecmuası*, 253)

A.Tekhafizoğlu: Hadisi, **Ebu Davud** 2 şekilde rivayet etmiştir: ilk rivayette, Peygamber’in önünden çocuğun eşek üzerindeyken geçtiği belirtilmektedir. (**Ebû Dâvud**, Salât, 109/705-706.)

Diğer Rivayet şöyledir: “Peygamber (s.a.v.) bir gün Tebuk’te bir hurma ağacının yanında konaklamış ve "Bu (hurma ağacı), bizim kible (cihetindeki sütte)mizdir" buyurmuş, sonra da namaza durmuştu. Ben de çocuk hâlîmle koşarak geldim ve Peygamber’le hurma ağacının arasından geçtim. Bunun üzerine Peygamber de: "O, bizim namazımızı kesti, Allah da onun izini kessin!" buyurdu. Ben de bugüne kadar bir daha ayağa kalkamadım.” (**Ebû Dâvud**, Salât, 109/707.)

Her iki hadiste de meçhul raviler vardır. Birinci hadiste bir meçhul ravi varken, ikincisinde iki ravi meçhuldür. Bu yüzden her iki hadis de zayıftır. (**Necati Yeniçel – Hüseyin Kayapınar**, Sünen-i Ebî Dâvud Terceme ve Şerhi, Şamil Yayınevi, İstanbul 1987, 3/81-82.)

Bu zayıf hadis, bu konudaki sahih rivayetlere de aykırıdır:

"Namazı hiçbir şey kesmez.” (**Buharî**, Salât, 105/150.)

"Namaz kılan kimsenin önünden geçen hiçbir şey, namazını kesmez.” (**Muvatta**, Sefer, 11/40.)

S. Nursî, bu hadisi Peygamberimizin mucizelerinden biri olarak takdim etmiştir. Oysa, Peygamber (s.a.v.)’in mucizeleri böyle zayıf rivayetlerle ispatlanmaktan müstağnidir. (**A.Tekhafizoğlu**, age. sf.246-247)

Bu rivayet, aynı zaman da; Kuran ve sünnete aykırıdır:

Çocukça bir harekete karşı çok ağır bir ceza içerdiği için Hz. Peygamber’in genel yaklaşımına (sünnete) aykırıdır: Enes bin Malik şöyle dedi: “Yapmadığım bir şey için Rasulullah: ‘Bunu niçin yapmadın?, yaptığım bir şey için de; ‘Bunu niçin böyle yaptın?’ demezdi.” (**Müslim** 2309/51)

Yine bu hadis, Kurana da aykırıdır: “Size içinizden, sıkıntıya düşmeniz kendisine ağır gelen, size oldukça düşkün, mü’minlere karşı **şefkatli ve merhametli** olan bir Peygamber gelmiştir.” (**Tevbe** 9/128)

Merhamet peygamberi olan Rasulullah’ın, bir çocuğa bu kadar ağır bir beddua yapmış olamaz.

ALLÂHUMME SALLİ ‘ALÂ SEYYİDİNÂ (...)

الهم صل علي محمد الذي قال اصحابي كالتجوم اهتديتم وحيير القرون قرني و علي اله وصحبه وسلم
Sözler’deki(Sözler, 462)

A.Tekhafızoğlu: Anlamı şudur: "Allahım, 'Ashabım yıldızlar gibidir. Hangisine uysanız hidayete erersiniz". Asırların en hayırlısı da benim asırımdır.' diyen Muhammed'e, âline, ashabına salât ve selâm et!"

Said Nursî'nin, Hz. Peygamber'e isnat ettiği söz, ilâvelerle ve değişik olarak Ramuz'da da yer almaktadır: " Muhakkak ki, ashabım gökteki yıldızlar mertebesindedir. Hangisine tutunsanız hidayete erersiniz ve ashabımın ihtilâfı sizin için rahmettir."

Gümüşhanevî, bu hadisi Beyhakî'nin el-Medhal' de, Hatib'in Tarih'te, İbn Asakir'in ve Deylemî'nin İ.Abbastan rivayet ettiklerini ve **hadisin zayıf olduğunu** belirtir. (**Gümüşhanevî**, Râmûz, 2/450).

Hadisin, "Ashabım yıldızlar gibidir. Hangisine uysanız hidayete erersiniz." kısmı için Muhammed b. Lütfî es-Sabbâğ, Alî el-Karî'nin Mevzûât'ının Tahkik ve Ta'lik'i'nde der ki: "Aclûnî Keşfu'l-Hafa'da (1/132) dedi ki: 'Bunu Beyhakî, Deylemî'ye isnaden İbn Abbas'tan rivayet etti. İbn Abdülberr de Camiu'l-İlim'de (2/91), Cabir'den rivayet etti ve dedi ki: 'Bu isnat, kendisiyle delil getirilecek kuvvette değildir.' **Elbanî** ise(bak. Silsiletü'l-Ehadisi'z-Zaife, 1/79.)", senesinde Selâm b. Selim'in yer alması sebebiyle hadisin mevzu(uydurma) olduğu kanaatindedir. O, hadisin zaafının sebebidir ve yalanla itham edilmiştir. (**Sabbâğ**, Tahkik ve Ta'lik, 372, 2. dipnot.)

Sonuç olarak bu rivayet sahih değildir. (**A.Tekhafızoğlu**, age. sf.247-248)

Ahmet Yıldırım da bu hadisin uydurma olduğu kanaatindedir (**A. Yıldırım** age.sf. 273)

“BEŞİKTEKİ MEZARA KADAR İLİM PEŞİNDE KOŞUNUZ.”

“İLİM ÇİN'DE OLSA BİLE GİDİP ALINIZ.”

A.Tekhafızoğlu: Bu iki hadisi, Said Nursî'nin avukatı Hulûsi Bitlîsî Aktürk, temyizdeki duruşmada Müdafaanâme'sinde zikretmiş ve bu müdafaaname, içindeki bu iki hadisle birlikte *Müdâfaalar*'a alınmıştır. (842 Bak. *Müdâfaalar*, 440)

Prof. Talât Koçyigit, bu iki hadisin sıhhati hakkında şöyle demektedir:

“Uydurma söz edişimizin sebebi, ilim hakkında uydurulmuş bazı hadislerin bilhassa camilerimizde, sık sık tekrarlanması ve tekrarlanırken "Peygamber Efendimiz buyuruyor ki" denilerek, ona isnat edilmesidir. Halk dilinde de şöhret kazanan bu hadislerden bazıları şöyledir: "Beşikten mezara kadar ilim talep ediniz." "İlim Çin'de de olsa arayınız." Bazıları, bu hadise başka bir hadis metnini de ekleyerek:"İlmi Çin'de de olsa arayınız; zira ilim talebi her Müslümana farzdır." demişlerdir. (...) Örnek olarak zikrettiğimiz bu hadislerden hiçbirini sahih hadis kitaplarında görmek mümkün değildir. Aksine, bu hadislere mevzuat adı verilen uydurma hadislerle tahsis edilmiş kitaplarda yer verilmiş ve her birinin isnadında bulunan ve hadisçiler tarafından "kezzâb" (yalancı) oldukları tespit olunan ravilere işaret edilerek hadislerin batıl oldukları belirtilmiştir... Şunu da unutmamak gerekir ki, İslâm bizatihi ilimdir ve onun ilme verdiği önemi ispat için uydurma hadislerle ihtiyacı yoktur.” (**T. Koçyigit**, Tercüman Hadîs-i Şerîf Külliyyâtı, Tercüman Gazetesi, İst.1983, 18-19)

Şevkânî(Fevâidu'l-Mecmû'a, 272.): "İlim Çin'de de olsa arayınız; zira ilim talebi her Müslümana farzdır." hadisi için İbn Hibban: Batıldır, aslı yoktur. İsnadında Ebu Atike var ki, o münkeru'l-hadistir, demiştir... Bu hadisin isnatları zayıftır. İbnu'l-Cevzî de bunu Mevzuat 'ına almıştır. (**A.Tekhafızoğlu**, age. sf.250-251)

Ayrıca “İlim öğrenmek her müslümana farzdır” hadisi de zayıftır. İbni Mace de bu rivayetin isnadının zayıf olduğunu söylemiştir. (Doç Dr. **A. Yıldırım**, age, sf. 320-321)

Şunu birbirine karıştırmamak gerekir ki: Bir sözün; doğru, güzel ve isabetli olması başka, onun sahih hadis olması başkadır. Muteber hadis kitaplarında bulunmayan hiçbir söz, doğru ve güzel diye hadis olarak nitelendirilemez. Biz, yukarıdaki sözlerin güzel ve mantıklı olmasını değil, hadis olmamasına karşın hadis diye sunulmasını eleştirmektediriz.

BİR ADAMIN SENİNLE İMANA GELMESİ (...)

“Hadîs-i Şerîf'te vardır ki: "Bir adamın seninle imana gelmesi, sana sahra dolusu kırmızı koyunlardan daha hayırlıdır." (*Âsâ-yı Mûsa*, 218; *Emirdağ Lâhikası I*, 97)

“Bir hadîste ferman etmiş A.S.M.: "Bir tek adam seninle hidâyete gelse, sahra dolusu kırmızı koyun ve keçilerden daha hayırlıdır." (*Şuâlar*, 326)

A.Tekhafızoğlu: Hadisin aslı şöyledir: "Allah'a yemin ederim ki, senin vasıtanla Allah'ın bir tek kişiye hidayet etmesi, senin için birçok kırmızı develerinin olmasından hayırlıdır." (**Buharî**, Cihâd, 142/214; **Müslim**, Fezâilu's-Sahâbe, 4/34; Ebû Dâvud, İlim, 10/3661.)

Said Nursi, sahih hadislerin kelimelerinde beklenen özeni sarfetmemekte, örneğin hadisin orjinalindeki "deve" kelimesini, keçi ve koyuna çevirmektedir. (**A.Tekhafızoğlu**, age. sf.251-252)

LİSAN-I EHL-İ CENNET'TEN SAYILAN FÂRİSÎ LİSANI(Farsça) ...(*Mektubat*, 410)

A.Tekhafızoğlu: Yaşar Kandemir, konu hakkında şu bilgileri vermektedir:

Araplık davası güden kimselerce uydurulmuş hadisler vardır. Meselâ "Arapların, insanların en hayırlısı olduğu"nu beyan eden (İbn Arrak, Tenzihu's-Serîa, II/36) ve "Hz. Peygamber'in Arap, Kuran-ı Kerim'in ve cennet dilinin de Arapça olması sebebiyle Arapların sevilmesini" (Zehebî, Mizânu'l-İtidâl, II/213) emreden hadisler bu kabildendir. İranlılar da buna derhâl cevap vermekten geri durmayacaklardı. Nitekim, şu uydurma onun karşılığıdır: Arşın etrafındaki melekler Farsça konuşurlar; Allah Tealâ, içinde yumuşaklık bulunan bir şey vahyedeceği vakit, onu Farsça olarak vahyeder; içinde şiddet bulunan bir şey vahyedeceği zaman da onu Arapça olarak inzal eder. (Suyûtî, age, I/10; İbn Arrak, age, I/136). (**M. Yaşar Kandemir**, Mevzû Hadisler, 49-50).

Yukarıdaki söz, hiçbir hadis kitabında geçmeyen uydurma bir rivayettir. Ahirette insanların hangi dille konuşacakları, Allah'ın hitabını hangi dille duyacakları bilinmez. Çünkü, yüce Allah ve Hz. Peygamber, bu konuda bize bir şey bildirmemiştir. (**A.Tekhafızoğlu**, age. sf.252-253)

BİR SAAT TEFEKKÜR, BİR SENE İBÂDETEN HAYIRLIDIR.

(*Şuâlar*, 141)

"Ben namaz tesbîhatının âhirinde otuzüç def'a kelime-i tevhîd zikrederken birden kalbime geldi ki: Hadîs-i Şerîf'te "Bâzen bir saat tefekkür, bir sene ibadet hükmüne geçer." Risale-i ün-Nur'da o saat var, çalış o saati bul, ihtar edildi." (*Kastamonu Lâhikası*,35; *Sikke-i Tasdikî Gaybî*, 31)

A.Tekhafızoğlu: Said Nursî, bu mevzu hadisi Resulullah'a isnat etmekle kalmayıp, onun kendisine ihtar edildiğini de söylemiştir:

Fakihânî: "Fikru saatin (...)" lâfzıyla zikretmiş ve demiştir ki: Bu (hadis değil), Sırr-ı Sakatî'nin sözüdür. **İbn Abbas ve Ebu'd-Derda:** Bir saat fikir, bir gece kıyamdan hayırlıdır, dediler. Bunu Hattabî nakletti ve Suyutî Cami'inde "Bir saat fikir, altmış sene ibadetten hayırlıdır" lâfzıyla zikretti. (**Aliyyu'l-Karî**, *Esrâru'l-Merfû'a*, 175)

Suyutî bu hadisi Camiu's-Sağir 'de zikretti ve zayıf olduğuna karar kıldı. Münavî, Feyzu'l-Kadir 'de dedi ki: İbn Cevzî bunu Mevzuat'ına aldı ve dedi ki: Hadisin iki ravisi yalancıdır ve bu hadisi uydurmuşlardır. **İrakî**, Tahricu'l-İhya 'da: Şahidi var, ama zayıftır, dedi. Suyutî de ona uydu. (**Sabbâg**, Tahkik ve Ta'lik, 175, 5. dipnot. Ayrıca, Suyutî'nin kanaati için bak. Suyûtî, Leâli'l-Masnû'a, 2/327.)

İbn Kesir ise, bu sözün Hasan el-Basrî'nin sözü olarak rivayet edildiğini zikreder. (**İbn Kesir**, 4/1507.)

Hadis Nur Risaleleri'nde devamlı "Bir saat tefekkür, bir sene ibadetten hayırlıdır" şeklinde nakledilmiştir. Bu ise, Hz. Peygamber'in değil, Sırr-ı Sakatî veya Hasan el-Basrî'nin sözüdür. Dolayısıyla böyle bir sahih hadis bulunmamaktadır. (**A.Tekhafızoğlu**, age. sf.253-254)

CEHENNEMİN DİBİNE DÜŞEN TAŞ

"Bir vakit huzur-u Nebevîde(Peygamberin huzurunda) derin bir ses işitildi. Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etti ki: "Bu gürültü, yetmiş senedir yuvarlanıp ta ancak bu dakika cehennemın dibine düşen bir taşın gürültüsüdür." İşte bu Hadîsi işiten, hakikata vâsil olmiyan inkâra sapar. Halbuki, yirmi dakika o Hadîsten sonra **kat'iyen sabittir** ki: Biri geldi, Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'a dedi ki: "Meşhur münafık, **yirmi dakika** evvel öldü." Yetmiş yaşına giren o münafık cehennemın bir taşı olarak bütün müddet-i ömrü tedennide esfel-i sâfilîne küfre sükuttan ibaret olduğunu gayet belîğane bir surette Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm beyan etmiştir. Cenâb-ı Hak, o vefat dakikasında o sesi işittirip ona alâmet etmiştir." (*Sözler*, 317)

"Bazı hakikatlar var ki, temsil(örnek ile) ile fehme(anlayışa) takrib edilir(yaklaştırılır). Nasıl ki bir vakit huzur-u Nebevîde derince bir gürültü işitildi. Ferman etti ki: "Şu gürültü, yetmiş senedir yuvarlanıp, şimdi Cehennem'in dibine düşmüş bir taşın gürültüsüdür." **Bir saat** sonra cevap geldi ki: "Yetmiş yaşına giren meşhur münafık ölüp, Cehenneme gitti." Zât-ı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâmın (Hz. Peygamberin) belîğ bir temsil ile beyan ettiği hâdisenin te'vilini gösterdi." (*Mektubat*, 86)

"Bir iki risalede beyan ettiğimiz gibi: Bir vakit huzur-u Nebevîde gayet derin bir gürültü işitildi. Ferman etti ki: "Yetmiş senedir yuvarlanıp, bu dakikada Cehennemın dibine düşen bir taşın gürültüsüdür."

Birkaç dakika sonra birisi geldi, dedi: "Yetmiş yaşındaki meşhur münafık öldü." Resul-i Ekrem Aleyhissalâti Vesselâmın gayet beliğ temsiline hakikatını ilân etti" (Lem'alar, 93-94; Şuâlar, 446,)

"Bir sohbet derin bir gürültü işitildi. Ferman etti ki: "Bu gürültü, yetmiş seneden beri cehennem tarafına yuvarlanan bir taşın bu dakikada cehennem dibine yetişip düşmesinin gürültüsüdür." Bu garip haberdan **beş-altı dakika** sonra birisi geldi dedi: "Ya Rasûlallah! Yetmiş yaşında bulunan filân münafık vefat etti, cehenneme gitti." Peygamberin yüksek beliğane kelâmının te'vilini gösterdi." (Şuâlar,446; Siracü'n-Nûr, 232)

A.Tekhafizoğlu: Risale-i Nur'da Münafığın ölüm haberinin gelmesi hakkında: **Yirmi dakika, bir saat, birkaç dakika ve beş-altı dakika** gibi birbirini tutmayan **dört ayrı süre** verilmiştir. Said Nursî'nin "katiyen sabittir ki" diyerek idrac(ilâve) yaptığı Hadisin aslı ve **tamamı** şöyledir:

Ebu Hureyre (r.a.) şöyle dedi: "Bir gün Resulullah ile birlikte idik. Ansızın bir düşme sesi işitildi. Peygamber (s.a.v.): -Bu nedir, biliyor musunuz? diye sordu. Biz: -Allah ve Resülü en iyi bilendir, dedik. -Bu, cehenneme atılmış bir taştır ki, yetmiş sonbahardan (seneden) beri yol almaktadır. O, nihayet şimdi dibine varıp dayandı, buyurdu." (Müslim, Cenne ve Sıfati Na'îmihâ ve Ehlihâ, 12/31.)

İdrac(Hadise ilave) Yapmanın Hükümü Nedir?

Talat Koçyiğit: Hadisçiler nazarında mudricin (ilâve yapanın) hükümü, rivayetindeki muhalefeti dolayısıyla ta'n edilmek ve hadisi merdut sayılmaktır.

Bazı hadis imamları, kasten idrac yapan kimseyi, Kuran'ı Kerim'in "yuharrifüne'l -kelime 'an mevâzi'ihî" (Mâide 5/13) ayetine istinaden, adaleti sakıt ve dolayısıyla kezzâb (yalancı) zümresine dâhil etmişlerdir. (Hadîs Istılahları, 258.)

Görüldüğü gibi, S. Nursi münafığın ölümü ile ilgili bölümü ekleyerek idrac yapmıştır. (

A.Tekhafizoğlu, age. sf.255-258)

CENÂB-I HAK NEFSE DEMİŞ Kİ: (...)

"**Hadîsin rivayetlerinde var ki: Cenâb-ı Hak nefse demiş ki: "Ben neyim, sen nesin?" Nefis demiş: "Ben benim, sen sensin" Azab vermiş, cehenneme atmış, yine sormuş. Yine demiş: "ENE ENE; ENTE ENTE(Ben benim, sen sensin)". Hangi nevi azabı vermiş, enâniyetten vazgeçmemiş. Sonra açlık ile azab vermiş. Yâni aç bırakmış. Yine sormuş: "MEN ENE VEMA ENTE" Nefis demiş: "Sen benim Rabb-ı Rahîmimsin, ben senin âciz bir abdimim..."**" (Mektubat, 381-382)

A.Tekhafizoğlu: Hadis kaynaklarının hiç birinde böyle bir rivayet yoktur.

"Onlar orada 'Rabbimiz, bizi çıkar, (önce) yaptığımızdan başkasını yapalım!' diye fer yat ederler. (...)" (Fatr 35/37)

"Ateştekiler, cehennem bekçilerine dediler ki: '(Ne olur) Rabbinize dua edin de, hiç değilse bir gün, azabımızı hafifletsin!'" (Mu'min 40/49)

"(Cehennem muhafızına:) 'Ey Malik, Rabbin bizim işimizi bitirsin (bizi yok etsin)!' diye seslendiler. (...)" (Zuhuf 43/77)

Cehennemliklerin ahirette kafa tutması mümkün değildir. Orada sürekli Allah'tan; dünyaya bir kez daha dönmek, azabın biraz olsun hafifletilmesi, yahut canlarının alınması gibi taleplerde bulunacaklardır. (bkz. 25/13, 35/37, 40/49, 43/77, 42/44)

Bu rivayet, cehennemliklerin durumlarıyla ilgili ayetlere aykırıdır. (**A.Tekhafizoğlu,** age. sf.258-260)

CEVŞEN-ÜL-KEBİR

"Binbir Esmâ-i İlâhiyyeye sarıhan ve işaretten bakan ve bir cihetle(yönden) Kuran'dan çıkan bir hârîka münâcât(dua) olan ve mârifetullahda terakki eden bütün âriflerin münâcâtlarının fevkinde bulunan ve **bir gazvede(savaşta) "Zırhını çıkar onun yerine bu Cevşeni oku" diye Cebrail vahy getiren "Cevşen-ül-Kebîr" münâcâtı içindeki hakikatlar ve tam tamına Rabbine karşı tavsifler...**" (Şuâlar, 484)

"Kuran'dan ve münâcât-ı nebeviye(Peygamber'in duası) olan Cevşen-ül-Kebîr'den aldığım bu dersimi, bir ibadet-i tefekkürîye olarak, Rabb-ı Rahîmimin dergâhına arz etmekte kusur etmişsem; kusurumun affı için Kuran'ı ve Cevşen-ül-Kebîr'i şefaati ederek rahmetinden niyaz ediyorum." (Şuâlar, 48; Lem'alar, 445, Münâcat; Âsâ-yı Mûsa, 187)

"Hem binler dua ve münâcâtlarından Cevşen-ül-Kebîr ile, öyle bir mârifet-i rabbaniye ile, öyle bir derecede Rabbini tavsif ediyor ki; o zamandan beri gelen ehl-i mârifet ve ehl-i velâyet, tahkik-i efkâr ile beraber,

ne o mertebe-i mârifete ve ne de o derece-i tavsife yetişemedikleri gösteriyor ki; **duada dahi onun misli yoktur.** Risale-i Münâcâtın başında, Cevşen-ül-Kebîrin doksandokuz fıkrasından bir fıkrasının kısacık bir mealinin beyan edildiği yere bakan adam, Cevşen'in dahi misli yoktur diyecek" (Şuâlar, 110; Mektubat, 199)

" (...) Resul-i Ekrem Aleyhissalâti Vesselâm, Cevşen-ül-Kebîr namındaki münâcat-ı âzamında mârifetullahda gayet yüksek ve gayet câmi' derecede mârifetini göstererek böyle demiştir; biz de, hayâlen o zamana gidip Resul-i Ekrem Aleyhissalâti Vesselâmın dediğine "Âmin" diyerek..." (Lem'alar, 415)

A. Tekhafızoğlu: 'Cevşen, ilahi isim ve sıfatlardan oluşan güzel bir duadır', denilmiş olsaydı, kanaat ifade eden bu yaklaşım tenkit dışı olabilirdi. Ancak Said Nursî, bu duanın eşi ve benzeri bulunmadığını, Hz. Peygamber'e ait olduğunu ve **vahye** dayandığını ısrarla söylemektedir.

Said Nursî, Cebrail (a.s.)'in Hz. Peygamber (s.a.v.)'e bir gazvede zırhını çıkarmasını ve Cevşen'i okumasını emreden bir vahiy getirdiğini de iddia etmektedir. Oysa, **Resulullah'ın herhangi bir gazvede zırhını çıkardığına dair hiçbir rivayet yoktur.** Bilâkis, Hz. Peygamber'in şöyle buyurduğu sabittir:

"Bir peygambere, zırhını giydikten sonra, onunla düşmanları arasında Allah Tealâ hükmünü vermedikçe zırhını çıkarması yaraşmaz." (Nak. **İbn Kayyim**, Zâdu'l-Meâd, çev. Şükrü Özen, İklim, İstanbul 1988, 3/240)

Cebraîl (a.s.), Hz. Peygamber'e zırhını çıkarmasını değil, çıkarmamasını emretmiştir. Hendek Harbi'nde kâfirlerin dağıldığı gecenin sabahı Müslümanlar Medine'ye dönüp silâhlarını bıraktıkları sırada, Cebrail, Resulullah'a gelmiş ve "Zırhını çıkarıyor musun? Melekler, henüz silâhı bırakmadılar. Allah Tealâ, sana Benî Kurayza üzerine yürümeni emrediyor; ben de onlara gidiyorum." demişti. (**Elmahlı**, Hak Dini Kuran Dili, 6/3886. Bak. Müslim, Cihâd ve's-Siyer, 22/65; 23/69.)

Hz. Resulullah'ın savaşlarda kullanmak üzere 9 kılıcı, **7 zırhı**, 6 yayı, 2 kalkanı, 5 mızrağı, 2 miğferi vb. silâh ve teçhizatı vardı. (**İbn Kayyim**, Zâdu'l-Meâd, 1/120-121.)

Hz. Peygamberin tedbir alıp, zırh ve diğer savaş teçhizatlarını kullanması, Maide 5/67. ayete aykırı değildir. **İbn Kayyim** şöyle der:

"Allah'a tevekkülün tam anlamıyla gerçekleşebilmesi için, o konuda yapılması gereken her işi yapmak ve bütün sebeplere sarılmak lâzımdır. Hz. Peygamber (s.a.v.) ve ashabı, tevekkül bakımından da insanların en mükemmeli oldukları hâlde, bütün silâhlarla donatılmış olarak düşmanlarının karşısına çıkıyorlardı. Resulullah (s.a.v.), "Allah, seni insanlardan koruyacaktır." (Mâide, 5/67) şeklinde Allah Tealâ'nın teminatına rağmen Mekke fethinde oraya girerken başına miğferini koymayı ihmal etmemiştir. (**Buharî**, Libâs, 17/26).

(İbn Kayyim devam:)Bu konuya **şöyle bir itirazda bulunulmuştur:** Allah Tealâ'nın: "Allah, seni insanlardan koruyacaktır." (Mâide, 5/67) ayetiyle sizin söylediklerinizi bir arada nasıl düşünebiliriz? Allah Tealâ, onu korumayı garanti etmişse, o da hiç kimsenin kılına bile dokunamayacağını kesinlikle bilir. Bu itiraza cevaplar aranırken bazıları yukarıdaki hadisin zayıf olduğunu, bazıları da bu ayet ininceye kadar Resulullah (s.a.v.)'in öyle davrandığını, bu ayet-i kerimenin inmesinden sonra o âdetini terk ettiğini söylemişlerdir. Hâlbuki onlar, Allah Tealâ'nın teminat vermesi ile Resulullah (s.a.v.)'in sebeplere sarılmasının birbirine zıt şeyler olmadığını düşünselerdi, zorlama sonucu yaptıkları açıklamalara hiç gerek kalmayacaktı.

(İbn Kayyim devam:)Allah Tealâ, İslâm dinini bütün dinlere üstün kılacağını haber verdiği hâlde; Rasulüne de savaşmayı, düşmanına karşı kuvvet ve mühimmat hazırlamayı, onlara karşı uyanık olmayı, harp sanatının gerektirdiği bütün tedbir, dikkat, ciddiyet ve gizlilik prensiplerine uygun hareket etmeyi emretmekten de geri durmamıştır. Çünkü bütün bunlar, Allah Tealâ'nın hangi sebeplere yapışılırsa hangi sonuçlara varılacağı hususunda haber vermesi demektir. Resulullah (s.a.v.), Rabbini en iyi bilen, onun emirlerine en sıkı sarılan bir kimse olarak, Allah Tealâ'nın hikmeti icabı, zafer kazanmayı, dinini diğer dinlerin üzerine çıkarmayı ve düşmanına galip gelmeyi kendisine dayandırdığı sebeplere yapışmayı ihmal etmemiştir. Aynen bu konuda olduğu gibi, Allah Tealâ tebliğini tamamlayabilmesi ve dinini açığa çıkarmak için Rasulü'nün hayatını garanti etmiştir." (Zâdu'l-Meâd, 4/31-33)

Cevşen'in **vahiy**le geldiğini söyleyen **Fethullah Gülen**, hiçbir hadis kitabında bulunmadığının farkında olup, bu duayı meşrulaştırmak için **Keşfe** sığınmaktadır:

"Daha çok **Şii kaynaklardan** gelmiş olması, Ehl-i Sünnet'in Cevşen'e karşı soğuk davranmasına sebep olmuştur. (...) **Sünnî kaynaklar Cevşen'e yer vermezler.** Sadece Hâkim'in Müstedrek'inde Cevşen'den birkaç fıkrayı görebiliriz. Onun dışındaki eserlerde ben şimdiye kadar, Cevşen'e ait ibare ve ifadelerin birkaçının bile nakledildiğini görmedim. Ancak bu tamamen senede ait bir hususiyete dayanılarak alınmış müşterek tavrın tezahüründen başka bir şey değildir ve Cevşen'in değerine menfî yönde etki edecek bir ağırlığı da yoktur. Nitekim Buharî ve Müslim'in rivayet ettiği pek çok hadis var ki; aynı hadisleri çok küçük farklarla, hatta bazen aynı şekilde Küleynî'nin el-Kafi'sinde yer almaktadır.

Ne var ki Ehli Sünnet alimleri Küleyinî'den tek bir nakilde dahi bulunmamışlardır. Halbuki onda yer alan hadisler, Buhârî ve Müslim'de de yer aldıklarına göre hem senet, hem de lafız itibariyle cerhi söz konusu olmayan hadislerdir. Ancak, el-Kâfi'de yer alan hadisleri daha çok Şii imamlar nakletmişler ve bu sebeple de Sünnilerce, daha işin başında endişeyle karşılanmışlardır. Cevşen için de aynı durum söz konusu olmuştur.

(...) **Bazen hadis kriterleri ölçü olmayabilir. Ehlullah'ın(velilerin) Efendimiz'den keşfen hadis alması hiç de az vaki olmuş hâdiselerden değildir... Büyük zatlar, 'keşfen aldık' dediklerini mutlaka öyle almışlardır ve dedikleri de kat'iyen doğrudur. Ne var ki, bunları belli hadis kriterleri içinde tahlil etmek imkânsızdır. Onun için de hadisçiler bu türlü ifadelere iltifat etmemişlerdir. Ama onların iltifat etmemesi bu ifadelerin doğru olmadığı manasına da gelmez.**

Bütün bu söylediklerimiz Cevşen için de geçerlidir. Onun için biz **kesinlikle** diyoruz ki, **Cevşen** manası itibariyle Efendimiz'e **ilham veya vahiy yoluyla** gelmiştir. Daha sonra da ehlullahtan birisi bu Cevşen'i keşif yoluyla Efendimiz'den almış ve Cevşen bize kadar öyle ulaşmıştır..." (M. Fethullah Gülen, Prizma I, İzmir 2002, 119-121)

F. Gülen'in "Ehli Sünnet alimleri Küleyinî'den tek bir nakilde dahi bulunmamışlardır. Halbuki onda yer alan hadisler, Buhârî ve Müslim'de de yer aldıklarına göre hem senet, hem de lafız itibariyle cerhi söz konusu olmayan hadislerdir" diyerek övdüğü **Küleyinî'nin el-Kâfi'si**, Buhari ve Müslim ile kıyaslanması asla mümkün olmayan bir hadis kitabıdır.

Küleyinî'nin bu eseri hakkında **İ. Cerrahoğlu** şu değerlendirmeleri yapar: "... Şiâ'nın, Buhârî'nin Sahîhine mukabil olarak gösterdikleri el-Küleyinî'nin el-Usûl mine'l- Kâfi adlı eseri, Kuran'a iftira eden mantık dışı rivâyetlerle doludur." (Cerrahoğlu, Tefsir Tarihi, 1/421) der ve bu rivayetlerin bazılarını nakleder. (Bak. age, 1/422-445.) "el-Küleyinî'nin el-Kâfi'sindeki rivâyetlerin hemen hepsi Muhammed Bâkır veya Cafer-i Sadık-a atfedilir. Onlardan öteye giden bir senet yoktur. Bu imamlar da böyle mantıksız sözler söylemekten münezzehtir. Çünkü, bu sözlerin hiçbir ilmî değeri yoktur." (Cerrahoğlu, age, 1/424.)

Cevşen, Peygamberimiz'e ilham veya vahiy yoluyla gelecek ama Ehl-i Sünnetin hiçbir hadis alimi oralı olmayacak, Efendimize gelen bu ilhamı veya vahiy Şia rivayet edecek, daha sonra da Ehlullahtan birisi bu Cevşen'i keşif yoluyla Efendimiz'den alacak ve böylece Cevşen bize kadar ulaşmış, olacak öyle mi? F. Gülen'in Cevşen'e dini bir temel oluşturmaya yönelik bu yorumları kesinlikle doğru değildir. (A. Tekhafızoğlu, age. sf.261, 895. dipnot ve 262-265)

Fethullah Gülen'in Hz. peygamberden keşif ile hadis alınabilir görüşü, yine aynı camiadan hadis alimi olan merhum prof. **İbrahim Canan** tarafından şöyle reddedilmektedir: "Bazı kitaplarda rastlanan mükâşefe (keşif) ve rüya yoluyla Hz. Peygamberden telakki (alındığı) söylenen sözlere hadis denemez, onların **dini hiçbir değeri yoktur**. Rühayı sadıka hak ise de, sika(güvenilir) bir kimse, rüyasında Rasulullah'tan bazı sözler öğrenmiş olsa da buna hadis denemez. Rüya, sadece gören bir kimse için kıymet taşır. Halbuki hadis, kıyamete kadar herkes için din ortaya koyar. Bunun yolu da objektif şartlara ve belli kaidelere göre, her zaman kontrolü, tahkiki mümkün olan rivayetten geçer. Bunun aksini söyleyen subjektiveyi esas alan tek bir Sünni muhaddis çıkmamıştır." (İ. Canan, Kütübü Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, cilt 2, sf. 68)

Küleyinî'nin Bu kitabında bir çok uydurma rivayet bulunduğu gibi(**Diyanet İslam Ans**, Cilt 24, el-Kafi, sf 148), Kuran'ın tahrif edildiğine (bazı ayetlerin çıkarıldığına) dair rivayetler de bulunmaktadır. (**Diyanet İslam Ans**. Cilt, 7, Caferiye, sf 7)

Diyanet İslam Ansiklopedisi'nin Cevşen hakkında verdiği bilgileri aktaralım: **Cevşen**, mana ve muhteva olarak güzel bir dua olup, okunmasında hiçbir sakınca yoktur. **Şiiler** arasında oldukça yaygın olan bu duayı, Ahmet Ziyaüddin Gümüşhanevi, Mecmuatül Ahzab adlı eserinde nakletmiş, daha sonra Nur cemaati tarafından basılmıştır. Ancak, Şii kaynaklar ile bu cemaatin kullandıkları Cevşen arasında bazı farklılıklar vardır. **Cevşen'in Hz. Peygambere nisbeti mümkün değildir**. Bu dua, Sünni kaynaklarda olmadığı gibi, Şiilerin temel hadis kitaplarında da bulunmamakta, sadece dua mecmuaları gibi eserlerde bulunmaktadır." (**Diyanet İslam Ans**. Cilt 7, Cevşen, sf. 462-463)

Daima tedbirle hareket eden ve yakın korumaları bulunan Peygamberimize zırhını çıkarmasına yönelik böyle bir dua geldiği iddiası, Kuran ve sünnete aykırıdır. **Prof Dr. H. Musa Bağcı** şöyle der:

Hz. Peygamber savaşlar dahil hayatında daima müminler tarafından koruma altında tutulmuştur. Medine'de Sad b. Ebi Vakkas geceleri kapısında koruma yapmıştır. Bedir'de; Sad b. Ebi Vakkas, Uhut'ta; Muhammed b. Mesleme, Hendek'te Zübeyr b. Avvam ona yakın korumalık yapmıştır. Maide 5/67. ayet indiğinde yakın korumalarının görevine son verildiğini anlatan Tirmizi hadisi, 2 ravisi (Said b. İlyas, Haris b. Ubeyd) zayıf olduğu için sahih bir hadis kabul edilmemiştir. Kuran ayetleri de (Örn: Nisa 102. ayet: Huzu hizrakum/ Tedbirinizi alınız) tedbirli olmayı emretmektedir. (**H. M. Bağcı**, Beşer Olarak Hz. Peygamber, Ankara Okulu, 2010, sf. 242-244)

Muska Taşımak

Diyanet İslam Ans.'den özet olarak aktaralım: Muska, bazı musibetlerden koruduğuna ya da bunları giderdiğine inanılarak üstte taşınan, suda eritilip içilen ya da yakılıp tütsülen yazılı kağıtları ifade eder. Kağıt ya da nesnelere üzerine; ayet(Fatiha, Ayetel Kürsi, İsrâ ve Kalem suresi, şifa ayetleri, gibi) , hadis, ilahi isimler(Ya Rahman, Ya Fettah, Ya Rezzak gibi), çeşitli dualar, çeşitli sembol, harf ve işaretler yazılarak, bu kağıt; üçgen, dörtgen gibi şekillerde katlanarak muska yapılır, boyun, koltukaltı ya da elbisenin üstte kalan bir yerine takılır...Allah'ın binbir ismini kapsayan ve kötülüklerden korunmada manevi bir zırr kabul edilen muskaya **cevşen** ismi verilir(sf. 267).

Bir kısım alimler Allah'ın kelâmı, onun isim ve sıfatlarından biriyle yapılması, anlamlı cümlelerin yazılması ve şirke sebep teşkil etmemesi, ayrıca bir vesile olduğuna inanılması durumunda muskaya karşı çıkmamıştır. Bazı alimler ise muskayı caiz görmemiştir. "Üzerinde tetimme ve vedia(muska) taşıyanı Allah muradına erdirmesin ve muhafaza etmesin." (Müsned, 5, 154), anlamındaki hadis ile Hz. Peygamber'in bir seferde develerin boynuna asılmış muskaların koparılıp atılmasını istediğine dair rivayet de (Buhari, Cihad, 139, Müslim, Libas, 105) bu görüşü teyit etmektedir. İlgili hadisleri değerlendiren Tahavi, bu tür takıların bela gelmeden önce takılması durumunda şirk olacağı için yasak edildiğini, bela geldikten sonra takılmasında ise bir sakınca bulunmadığını ifade etmektedir. (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 31, Muska, sf. 267- 268)

"...Kişinin bir duayı okumakla dünya ve ahretin bütün kötülüklerinden korunup mutluluğa erişmesi, İslamiyet açısından hatta bütün semavi dinler bakımından mümkün değildir." (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 7, Cevşen, sf. 463)

A. Bayındır: "Dua, boyna asmak için değil, onunla Allah'a yalvarmak için öğrenilir veya yazılır. Cevşenin içinde güzel dua ve zikirler bulunmaktadır. Ama hurafelere inanarak ve aslı astarı olmayan beklentiler içine girerek onları okumak ve üzerinde taşımak caiz değildir. Kişi duayı, bir şeyi boynuna asarak değil; içten, samimi bir şekilde Allah'a yalvararak yapmalıdır. Peygamberimiz böyle yapmıştır. İlgili hadisler şöyledir:

Ebû Saîd radiyallahu anh'den rivayete göre o şöyle demiştir: "**Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem göz değmesinden ve cinlerin şerlerinden dolayı Allah'a sığınır ve dualar okurdu. Muavvizetân sûreleri denilen Nâs ve Felak sûreleri nazil olunca diğer okuduğu şeyleri bıraktı ve bu iki sûreyi okumaya başladı.**" (Tirmizi, Tıbb 16; İbn Mace, Tıbb 33)

Âişe radiyallâhu anhâ anlatıyor:"**Hız. Peygamber aleyhissalâtu vesselâm her gece yatağına girdiği zaman, ellerine üfleyp Nas ve Felak surelerini ve Kul hüvallahu ahad'i okur ellerini yüzüne ve vücuduna sürer ve bunu üç kere tekrar ederdi. Hastalandığı zaman aynı şeyi kendisine yapmamı emrederdi.**" (Buhari Fedâilu'l-Kur'ân 14, Tıbb, 39, Daavat 12; Müslim, Selâm 50; Tirmizi, Daavât 21; Ebu Dâvud, Tıbb 19) (**A. Bayındır**, www.suleymaniyevakfi.org Yazılı Fetvalar, Tarih: 12 Temmuz 2010, Cevşen hakkında bilgi verir misiniz? Hükümü nedir?)

Rasullullah (sav) sünnette olmayan(**bid'at**) amel şeklini istisnasız reddetmiştir:

"Kim bu dinimizde ondan **olmayan şeyleri** uydurursa uydurduğu merduttur." (Buhari, sulh 5, itisam 2)

"Kim **yaptığımızdan başka şekilde amel ederse** yaptığı merduttur." (Müslim, akidiye, 18).

Alimlerin bir kısmı muskayı caiz görse de, kişiyi koruyup kollayanın sadece Allah olduğunu anlatan ayetler gereğince boyunlarda; ayet, hadis, Cevşen yada başka bir dua taşımının, dini açıdan sakıncalı bir **bid'at** olduğu kanaatindeyiz:

"Meryem, onlarla kendi arasına bir perde çekmişti. Derken biz ona Ruh'umuzu gönderdik de O kendisine tastamam bir insan şeklinde göründü. Meryem dedi ki: Eğer Allah'tan sakınan bir kimse isen, senden Rahman olan Allah'a sığınırım." (Meryem 19/17-18)

"(Yakup Dedi ki:)Daha önce kardeşini emanet ettiğim gibi, şimdi onu emanet eder miyim? Ama Allah en iyi gözetleyip koruyandır, O merhametlilerin merhametlisidir." (Yusuf 12/64)

"Kendisi için dalgıçlık eden, daha başka iş de yapan bazı şeytanları da onun(Süleyman'ın) emrine verdik. Biz onları koruyup gözetiyorduk" (Enbiya 21/82)

DİNDAR, İHTİYAR KADINLARIN DİNİNE TÂBİ OLUN

"**Hadîs-i şerifte "aleykum bidîni'l-acâiz" gösteriyor ki; âhîrzamanda kuvvetli îmân, ihtiyar kadınlarda bulunur ki, "Dindar, ihtiyar kadınların dinine tâbi olun." Diye hadis ferman etmiş.**" (*Rehberler*, 154; *Emirdağ Lâhikası II*, 47)

"**Birden bu gelen Hadîs-i Şerif ihtar edildi: Aleyküm bidinil acaiz, yâni: "Ahir zamanda, ihtiyâre kadınların samimî dinlerine ve kuvvetli itikadlarına tâbi olunuz."** (*Kastamonu Lâhikası*, 130; *Rehberler*, 156) "**Bir hadîs-i şerif ferman eder ki: "aleykum bidîni'l-acâiz" Yâni, "Ahir zamanda ihtiyar kadınların dinlerine iktida ediniz."** (*Rehberler*,157)

A. Tekhafızoğlu: Bu konuda iki rivayet vardır: "İhtiyar (kadın)ların dinine uyun!" (şöyle de çevrilebilir: "Size ihtiyar (kadın)ların dinini tavsiye ederim.") İkinci rivayet: " (İza kane ahiriz zamani...) Ahir zamanda görüşlerin ayrıldığını (ihtilâfa düştüğünü) gördüğünüzde, vaha (ehli)nin ve kadınların dinine uyun!"

Birinci hadis için **Sehavî** dedi ki: Bu lâfızla aslı yoktur. Bu manada hadisler vardır, ama hiçbirisi zaafın kurtulamamıştır. **Zerkeşî** de şöyle demiştir: Deylemî, İbn Ömer'den "Ahir zamanda görüşlerin ayrıldığını gördüğünüzde, vaha (ehli)nin ve kadınların dinine uyun" lâfızıyla rivayet etmişse de, senedi vahî (zayıf)dir. Hattâ, **Sağânî:** Mevzudur, demiştir. (Aliyyu'l-Karî, Esrâru'l-Merfû'a, 248)

"İzâ kâne (...)" rivayetini İbn Hibban da İbn Ömer'den merfuan rivayet etti. Bunun hakkında **İbnu'l-Cevzî** dedi ki: Sahih değildir. (Senedindeki) Muhammed b. el-Haris el-Harisî bir şey değildir, şeyhi de öyledir. Bunu babasından mevzu olarak nakletmiştir. Bu söz ancak Ömer b. Abdülaziz'in sözü olarak biliniyor.

(Suyûtî) Leâlî 'de dedi ki: Muhammed b. el-Haris, İbn Mace'nin ricalindendir. (Zehebî) Mizan'da dedi ki: Bu, onun rivayet ettiği acayip (hadis)lerdendir. **Sağânî** ise: Mevzudur, demiştir. (Sehavî) Makasid 'da: Bu lâfızla aslı yoktur, dedi.

İbn Tahir bunun için: Aslına rastlamadım, demiştir. (Şevkânî, Fevâidu'l-Mecmû'a, 505; Suyûtî, Leâli'l-Masnû'a, 1/253.)

Ramuz adlı eserin yazarı **Gümüşhanevî**, Camiu'l-Mütun'da bu rivayet için şöyle der: Peygamberimiz (s.a.v.)'den şöyle bir hadis-i şerifin rivayet olduğu ileri sürülmüştür: "Aleykum bidîni'l-'acâiz, İhtiyarların dinini taklit edin!" Hâlbuki bu, hadis-i şerif değildir. Süfyan-ı Sevrî'nin sözüdür. (Ehl-i Sünnet İtikadı, çev. A. Kabakçı-Fuad Günel, Bedir, İst. 1988, sf. 30)

Böyle bir hadis olmadığı halde Said Nursî bu rivayete hadis demiş, üstelik bir de bunun kendisine ihtar edildiğini söylemiştir. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf.265-267)

GÜNEŞ BİR SAAT TEVAKKUF ETMİŞ(Batmamış)

"Mi'rac gecesinin sabahında (...) Hem Resûl-i Ekrem (A.S) Kureyş'e demiş ki: "Yolda giderken, sizin bir kafilenizi gördüm; kafileniz yarın filân vakite gelecek. Sonra o vakit kafileye muntazır kaldılar(beklediler). Kafile bir saat teehhür etmiş(gecikmiş). Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın ihbarı(haberi) doğru çıkmak için, ehl-i tahkik tasdikıyla, Güneş bir saat tevakkuf etmiş(batmamış). Yâni Arz(veryüzü), O'nun sözünü doğru çıkarmak için; vazifesini, seyahatını bir saat tâtil etmiştir(ertelemiş) ve o tâtili, Güneş'in sükûnetiyle göstermiştir." (Mektubat, 165)

"Güneşin bir saat Tevakkuf ettiğine" (bekleyip batmadığına) dair bir haber, ne hadis ne de siyer kitaplarında vardır. Bu rivayetin uydurma olduğu açıktır. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf.270)

HÂME İSMİNDE BİR CİNNİ (...)

"Hem Hazret-i Ömer'den meşhur bir haberdir ki, demiş: Biz Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın yanında iken, ihtiyar şeklinde, elinde bir asâ, "Hâme" isminde bir cinni(cin) geldi, îmân etti. Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm ona, kısa sûrelerden birkaç sûreyi ders verdi. Dersini aldı, gitti. Şu âhirki hâdiseye, çendan bâzı hadis imamları(alimleri) ilişmişler: fakat mühim imamlar (önemli hadis alimleri), sıhhatine hükmetmişler. Her ne ise, bu nevide(konuda) uzun söylemeye lüzum yok; misâlleri çoktur." (Mektubat,144)

A. Tekhafızoğlu: Aliyyu'l-Karî de der ki: "Rivayet edilen hadisin batıl olduğuna (delâlet eden kaidelerden biri de), onun batıllığına sahih delillerin şahadet etmesidir.... Hâme b. el-Luheyim'le ilgili uzun hadis de aynı bunlar gibi batıldır." (**Aliyyu'l-Karî**, Esrâru'l-Merfû'a, 425 ile 430)

Suyûtî, bunu rivayet eder ve Hâme b. el-Luheyim adındaki cin ile Resulullah'ın konuşmalarını uzunca nakleder, sonra der ki: Uydurmadır. (Hadisin ravilerinden) İshak b. Bîşr el-Kâhilî kezzabtır, hadis uydurduğunda ittifak edilmiştir ve Ebu Seleme, sikalardan, onların hadisleri olmayan şeyleri rivayet eder. Onunla ihticac etmek caiz değildir. Ukaylî dedi ki: " (Bu hadisin) hiçbir isnadı sabit değildir ve aslı yoktur." Derim ki (Suyûtî): Mizan'da da böyle denildi. (Zehebî) "isnatları batıldır..." dedi. (**Suyûtî**, Leâli'l-Masnû'a, 1/175.)

Şevkânî de bu hadisin uydurma olduğunu belirtmektedir. (Şevkânî,Fevâidul-Mecmû'a, 498)
Bu rivayet de uydurmadır. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 270-271)

HZ. MUSA İLE İLGİLİ BİR RİVAYET

"Yani: "Sineğin hilkatı(yaratılışı) öyle bir mu'cize-i Rabbaniyedir ve bir ayet-i tekviniyedir(kainat ayetidir) ki, bütün esbab toplansa onun mislini(bir benzerini) yapamazlar. O ayet-i Rabbaniyeye muaraza edemezler taklidini de yapamazlar," meâlindeki ayete ehemmiyetli bir mevzu teşkil eden ve Nemrud'u mağlub eden ve Hazret-i Musâ (A.S.) onların ta'cizlerine karşı müştekiyâne (şikayet ederek): "Ya Rab, bu muacciz(insanı rahatsız eden) mahlukları ne için bu kadar çoğaltmışsın?" deyince ilhamen cevap gelmiş ki: Sen bir defa

sineklere itiraz ettin, bu sinekler çok defa sual ediyorlar ki: "Ya Rab, bu koca kafalı beşer seni yalnız bir lisan ile zikr ediyor.

Bazı da gaflet ediyor. Eğer yalnız kafasından bizleri halk etse idin, binler lisan ile sana zikredecek bizim gibi mahluklar olurlardı," diye Hazret-i Musâ (A.S.) nın şekvasına(itirazına) bir itiraz kuvvetinde hikmet-i hilkatını(yaratılış hikmetini) müdafâa eden sineğin hem gayet nezafetperver (temizlik sever) her vakit abdest alır gibi yüzünü, gözünü, kanatlarını temizleyen bu taifenin elbette mühim bir vazifesi vardır. Hikmet-i beşeriyenin nazarı kasırdır(kusurlu-kısa), daha o vazifeyi ihata edememiş." (Lem'alar, 272)

A. Tekhafızoğlu: Hiçbir hadis kitabında bulunmayan bu uydurma rivayet, aynı zamanda Hz. Musa'yı anlayışı kıt bir kimse gibi gösterdiği için oldukça problemlidir. Binlerce yıl önce yaşamış Hz. Musa hakkında hiç bir sahih kaynağa dayanmadan konuşulması doğru değildir. Aynı şekilde, yüce Allah'a da demediği bir söz isnat edilmektedir. Bütün bunlardan bihaber sineklere atfedilenler hakkında ise ne demeli bilemiyoruz. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 271-272)

İNSANLAR HELAK OLDU, ÂLİMLER MÜSTESNA. (...)

"Heleken nasu illel alimune, ve helekel alimune illel amilune, ve helekel amilune illel muhlisune, vel muhlisune ala hatarin azimin." (Lem'alar,133;Mesnevî Nuriye,157;Rehberler, 241)

(Manası):"İnsanlar helak oldu, âlimler müstesna. Amel edenlerin dışındaki âlimler de helak oldu. Amel edenler de helak oldu ihsalılar hariç. Muhlis olanlar da büyük bir tehlike üzerindedirler." (Rehberler, 290)

A. Tekhafızoğlu şu bilgileri vermektedir: Tenvir Neşriyat, Rehberler'deki hadisleri tahric etmesine(kaynağını göstermesine) rağmen, bu hadisi tahric edememiş(kaynağını gösterememiş), sadece "hadis-i bil-mana" demekle yetinmiştir.

Bu söz, Mevzuat(Uydurma Hadisleri Toplayan) kitaplarında, "helak oldular" ifadesi yerine "öldüler" ifadesi ile rivayet edilmiştir: "Âlimler dışında insanların hepsi ölüdürler (ölü gibidirler); amel edenlerin dışında âlimlerin de hepsi ölüdürler; ihsalılar dışında amel edenlerin de hepsi ölüdürler." şeklinde de rivayet edilmiştir. Bu hadis için **Sağani**: Mevzudur(uydurma), dedi. (**Şevkânî**, Fevâidu'l-Mecmû'a, 257.)

İmam Gazâlî bu sözü, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e değıl, yakın ifadelerle Sehl'e nisbet ederek kitabına almıştır: "Sehl (Allah ona rahmet etsin) dedi ki: ilmin hepsi dünyalıktır. Ondandır ahiret için olanı, kendisiyle amel edilenidir. İhlâs dışındaki bütün ameller ise heba olup gitmiştir. Ve yine dedi ki: Âlimler dışındaki insanların hepsi ölüdür. Amel edenleri müstesna, âlimler de sarhoştur. İhlâsılılar dışında amel edenlerin de hepsi aldanmıştır. Muhlis de, amelinin neticesini bilene kadar korkudadır." (**Gazâlî**, İhyâ, Dâru'd-Da' ve, İstanbul 1985/1406, 1/67-Ayrıca, Türkçesi için bak. Gazâlî, İhyâ, 1/156)

Bu rivayetler Kuran'a da aykırıdır:

"Şeytan: 'Rabbim, beni azdırmış olman dolayısıyla, yeryüzündeki günahları Âdemoğulları için süsleyeceğim ve içlerinden muhlis kulların dışından hepsini azdıracağım.'" (Hicr 39-40.)

"Ancak Allah'ın muhlis kulları bu cezanın dışındadırlar. Onlar için bilinen bir rızık vardır, meyvelerle ağırlanırlar. Nimet cennetlerinde tahtlar üzerinde, karşılıklı otururlar." (Saffât 37/40-44)

"Ancak Allah'ın muhlis kulları o azabın dışında kalırlar." (Saffât 37/74.)

"Yusuf, muhlis kullarımızdandı." (Yusuf 12/24.)

"Kitapta Musa'yı da an. Çünkü o, muhlis ve resul bir peygamberdi." (Meryem 19/51.)

Yukarıdaki ayetlere ters olarak, muhlis olanların da büyük bir tehlike içinde olduğunu ifade etmesinden dolayı bu uydurma hadisin manası da sıhhatli değildir. (**A. Tekhafızoğlu** age. sf.272-274)

KIRKBİN BAŞLI, HER BAŞTA KIRKBİN DİLLİ (...) MELEKLER

"Elbette Muhbir-i Sâdık'ın rivâyet ettiği melâikeler hakkındaki suretler, gayet münasibtir ve mâkûldür. Ferman etmiş ki: "Bâzi melâikeler(melekler) bulunur, kırk başı veya kırkbin başı var. Her başda kırkbin ağzı var, herbir ağzıda kırkbin dil ile, kırkbin tesbihat yapar." (Sözlür, 481-482)

" (...) **hadis-i şerifin** meali gösteriyor. Şöyle ki: Bir melaike var. Kırk bin başı var. Her başında, kırkbin dil var. Her bir dilde, kırk bin tesbihat yapıyor. Altmışdört trilyon tesbihat aynı anda söylüyor." (Emirdağ Lâhikası II, 231)

A. Tekhafızoğlu: Yukarıdaki rivayet hiçbir hadis kitabında bulunmayan uydurma bir hadistir. Bu rivayeti doğru göstermek için de, tabiatla kırk dalı bulunan ağaçlar olduğu ileri sürülmüştür:

“*Hattâ ben, mutavassıt(orta halli) bir bâdem ağacı gördüm ki: Kırka yakın baş hükmünde büyük dalları var. Sonra bir dalına baktım; kırka yakın dili hükmünde küçük dalları var. Sonra o küçük dalının bir diline baktım; kırk çiçek açmıştır. O çiçeklere nazar-ı hikmetle dikkat ettim; herbir çiçek içinde kırka yakın incecik, muntazam püskülleri ve san'atları gördüm ki; herbiri Sâni-i Zülcelâl'in ayrı ayrı birer cilve-i esmâsını ve birer ismini okutturuyor. İşte hiç mümkün müdür ki, şu bâdem ağacının Sâni-i Zülcelâl'i ve Hakîm-i Zülcemâli(Allah), bu câmid(ruhsuz) ağaca bu kadar vazifelerini yükletsin, onun mânasını bilen, ifade eden, kâinata ilân eden, dergâh-ı ilâhiyyeye takdim eden, ona münasib ve ruhu hükmünde bir **melek-i müekkeleli**(vekil kılınmış bir meleği) ona bindirmesin?” (Sözlər, 482)*

A. Tekhafızoğlu: Said Nursî, camid (ruhsuz, cansız) diye tavsif ettiği badem ağacının tesbihat yapamayacağını ve Allah'ın da ona bu vazifeleri yüklemesinin mümkün olmadığını söylemekte, bu tesbihatı, ağaç yerine, ona münasip ve ruhu hükmünde vekil tayin edilmiş bir meleğin yaptığını söylemektedir.

Cansız varlıkların tesbihinin illa da dil(söz) ile olması gerektiğine dair de bir kati nas(dini delil) olmadığı gibi, yeterince tesbih yapamadıkları(yapma yeterliliğine sahip olamadıkları) görüşü ayetlere aykırıdır:

"Yedi gök, arz ve bunların içinde bulunanlar, onu tesbih ederler. Onu övgü ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur, ama siz onların tesbihlerini anlamazsınız..." (İsrâ 17/44)

Eğer badem ağacına bile melek tayin olunmuşsa, bildiğimiz mahlûkat içinde insanlar ve cinler dışında meleklerden başka Allah'ı tesbih eden yok demektir. Oysa yukarıdaki ayet, tesbih etmeyi meleklerden başkalarına da izafe etmektedir.

"Göklerde ve yerde olanların tümü Allah'ı tesbih eder..." (Haşr 59/1.)

"(...) Dağları ve kuşları, Davut'la beraber tesbih etmek üzere ram etmiştik (itaat ettirmiştik). Bunları yapan bizdik." (Enbiyâ 21/79.)

"Zaten göklerde ve yerde bulunan bütün canlılar ve melekler, hiç büyüklük taslamadan Allah'a secde ederler." (Nahl 16/49)

Bu ayetlerden de açıkça anlaşılıyor ki, göklerde ve yerdeki canlılar ile melekler birbirinden ayrı secde ederler. Tâbiî, hepsinin kendine göre bir secde, tesbih şekli vardır. Neticede Kuran'daki verilere uymayan bu rivayet hadis değildir. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf.275-279)

NEFSİNİ BİLEN RABBİNİ BİLİR.

«Men arafe nefsehu fegad arafe rabbehu “ (*Barla Lâhikası*, 317) (manası: Nefsini bilen rabbini bilir.)

A. Tekhafızoğlu: İbn Hacer'e bu hadisi kimin rivayet ettiğini soranlara: "Bu hadisin aslı yoktur" demiş, daha sonra, bunun Yahya b. Muaz'ın sözü olduğunu belirtir ve manası hakkında da aynı açıklamayı yapar." (Şeyh Alâaddîn, İ.Nevevî'nin Fetvalarının Şerhi,302)

Ali el-Karî bu söz için der ki: İbn Teymiye: Mevzudur(uydurmadır), dedi. es-Sem'anî ise: Bunun merfu olarak bilinmediğini, Yahya b. Muaz er-Razî'nin sözü olduğunu, söyledi. Nevevî dedi ki: Nebi'den(s.a.v.) sabit değildir. Fakat manası sabittir(güzeldir). Denildi ki: Kendi cehaletini bilen, Rabbinin ilmini; kendisinin fânî olduğunu bilen, Rabbinin baki olduğunu; kendisinin âciz ve zayıf olduğunu bilen, Rabbinin kudret ve kuvvetini bilir. (Esrârü'l-Merfû'a, 337-338)

Bu rivayet, Hz. Peygamber'in sözü değildir. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf.282)

Rivayet hakkındaki görüşleri **Ahmet Yıldırım**'dan özetleyelim: Bu rivayete, Sahih hadis kaynaklarında değil, uydurma rivayetleri toplayan kitaplarda yer verilmiş ve tenkit edilmiştir. Yahya b. Muaz ya da İsa el-Harraz'ın sözü olduğu söylenmiştir. Nevevî ve Suyuti hadis olmadığını ama manası güzel bir söz olduğunu söylerler. İbni Teymiyye, Elbani ve İzmirli İsmail Hakkı; uydurma derler. İbni Arabî keşif yolu ile sahihtir dese de, “keşfen sahih” ifadesinin ilmi bir yönü yoktur. Bu söz hadis değildir. (**A. Yıldırım**, age, sf. 241-242)

NİL-İ MÜBÂREK, DİCLE VE FIRAT (...)

(...) Nil-i mübârek, **Dicle** ve **Fırat** gibi ırmaklar, (...) **hadiste rivayet ediliyor ki: "O üç nehrin herbirine Cennetten birer katre(damla) her vakit damlıyor ve ondan bereketlidirler." Hem bir rivayette denilmiş ki: "Şu üç nehrin menbaları(kaynakları), cennettendir."** (Sözlər, 233)

A. Tekhafızoğlu: Hz. Peygamber (s.a.v.), miraç hadisinde şöyle buyurmuştur:

"(...) Sidretü'l-Muntehâ'nın dibinde dört nehir vardır: İki bâtin nehir, iki zahir nehir. Cibril'e bunları sordum. Cibril (a.s.): 'Bâtin olan iki nehir cennettedir. Zahir olan iki nehir ise Nil ve Fırat nehirleridir.' dedi. (...)" (**Buharî**, Bed'i'l-Halk, 6/17.)

"Seyhan, Ceyhan, Fırat ve Nil. Hepsi cennet nehirlerindedir." (**Müslim**, Cenne ve Sıfati Na'îmihâ ve Ehlihâ, 10/26.)

Dicle'nin cennet nehirlerinden olduğu yolunda ne sahih ne de zayıf bir hadis vardır. S. Nursî hadise fazladan **Dicle**'yi eklemiştir, bir "idrac" yapmıştır. (A. **Tekhafizoğlu**, age. Sf. 283)

ÖLMEK İÇİN TEVELLÜD EDİP DÜNYAYA GELİRSİNİZ...

"Rivayet-i **Hadîste** vardır ki; her sabah bir melâike(melek) çağırıyor(şöyle der) **لدا الموت وابنوا للخراب** yani: "ölmek için tevellüd edip(doğup) dünyaya gelirsiniz, harab olmak için binalar yapıyorsunuz" diyor." (*Lem'alar*, 248-249)

A. Tekhafizoğlu: Bu de rivayet uydurmadır. **Aliyyu'l-Karî** bu rivayet hakkında demiştir ki: **İmam Ahmed** dedi ki: Bu, çarşıda pazarda dolaşan bir sözdür, aslı yoktur. Ama Beyhakî, Şuab 'da Ebu Hureyre'den merfuan söyle rivayet etmiştir:

Gök kapılarından bir kapıda bir melek şöyle der: "Doğun, nasıl olsa öleceksiniz; dikin binaları da, nasıl olsa harap olup yıkılacak!"

Beyhakî'ye göre bu manada ibnu'z-Zübeyr'den merfuan, senedindeki ravilerden ikisi zayıf ve biri meçhul olan bir rivayet vardır.

Ebu Nuaym da Hilye 'de bunu Ebu Zerr'den mevkuf ve munkatı olarak rivayet etmiştir. Bunlar **Sehavi'nin** (rivayet hakkında) zikrettiklerinin özüdür.

Suyutî de şunu eklemiştir: **Ahmed**, bunu **Zühhd** 'de **Abdülvahid**'den rivayet etmiştir. **Abdülvahid** dedi ki: Bunu **İsa** (a.s.) buyurdu. (1008 **Aliyyu'l-Karî**, **Esrâru'l-Merfû'a**, 272-273)

Fahrüddin er-Razî Tefsir-i **Kebir**'de(11/159-160.) bu sözün bir **şîir** olduğunu belirtmiştir ve birkaç beyitini de zikretmiştir. (A. **Tekhafizoğlu**, age. Sf. 284-285)

SEBİR DAĞI İLE İLGİLİ BİR RİVAYET

"**Nakledilmiş** ki: **Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, Mekke'den hicret ettiği** ve küffarlar tâkibe çıktıkları vakit, **Sebîr** namındaki(adındaki) dağa çıktılar. **Sebîr(dağı)** dedi ki: "Yâ **Resûlallah**, benden ininiz! **Korkarım**, benim üstümde sizi vururlarsa, **Allah beni tâzib(azap) eder. Onun için korkarım.**" **Cebel-i Hirâ(Hira dağı)** çağırıldı: **Yâ Resûlallah** ileyye "**Bana gel.**" **Bu sır içindir ki, ehl-i kalb, Sebîrde havf(korku) ve Hirâ'da da, emniyeti hissederler.**" (*Mektubat*, 123)

A. Tekhafizoğlu: Said Nursî, bu naklin de kaynağını belirtmemiştir. Bu rivayet hadis ve siyer kitaplarının hangisinde vardır? Onlarda zikredilen(bkz. **Buharî**, **Libâs**, 16/25), Hz.Peygamber'in hicret ederken sığındığı dağın **Sevr Dağı** olduğu yönündedir. Ayrıca Dağ'ın böyle konuştuğuna dair de hiçbir sahih rivayet yoktur. (A. **Tekhafizoğlu**, age. Sf. 285)

Bir peygambere ya da herhangi bir insana; dağ, ova, mağara, tarla, nehir, deniz ya da yeryüzünün herhangi bir yerinde bir zarar geldiğinde, onlara yapılan zulüm ve kötülüklerden bu varlıkların sorumlu tutulamayacağı açıktır

Ayrıca, hicret esnasında **Sevr Dağı**'ndaki mağarada, Hz. Peygamber ve Ebu Bekir'in müşrikler tarafından görülmesini engellemek için mağara girişine; bir örümceğin ağ ördüğü, iki güvercinin yuva yaptığı ve bir ağacın bitip onları gizlediğine dair rivayetler de sahih değildir. Siyer alanının önemli alimlerinden **Mevlana Şibli Numani**, şunları söyler: Bu rivayetlerin asıl ravisi **Avn b. Amr** olup, hadis alimlerinden **Yahya b. Main** onun için; "O bir hiçtir", **İmam Buhari** ise; " O, hadisi inkar eden ve meçhul bir insandır" demiştir. Rivayetin diğer ravisi ise **Mekke'li Ebu Musab** olup, O'da durumu bilinmeyen bir kimsedir. (**M. Ş. Numani**, **Son Peygamber Hz. Muhammed Siretin Nebi**, 1-2, İst. İz yay. 2005, Çev. Yusuf Karaca, sf. 186)

SEVR VE HÛT

"**Pûşide** (örtülü kalmış) olmasın, **Sevr ve Hût'un kıssa-i meşhûresi(meşhur kıssası) İslâmîyetin dahîl ve tufeylisidir. Râvisiyle beraber Müslüman olmuştur. İstersen Mukaddeme-i Sâlise'ye git, göreceksin; hangi kapıdan daire-i İslamiyete(İslam inancına) dahil olmuştur.**" (*Muhakemât*, 51)

A. Tekhafizoğlu: Said Nursî, **Sevr ve Hut** kıssasının İslâm'a yabancı bir kıssa iken, ravisinin Müslüman olmasından sonra ancak onun rivayetiyle İslâm'a giren bir mesele olduğunu açık bir şekilde belirtiyor:

"... **Arz(dünya); sevr(öküz) ve Hût(balık) üzerindedir.**" **Hadis olarak rivâyet ediliyor.** **Evvelâ: Teslim(kabul) etmiyoruz ki, hadistir. Zira: İsrâiliyyatın nişanı(izi) vardır. Sâniyen: Hadis olsa da zaaf-ı ittisal**

için yalnız zannı ifade eden âhâddendir. Akideye(inanca) dahil olmaz. Zira yakîn(kesin bilgi) şarttır. Sâlisen: Mütevatir ve kat'iyü'l-metin olsa da kat'iyü'd-delâlet değildir." (Muhakemât, 51)

Said Nursî'nin yukarıdaki ifadeleri, söz konusu rivayeti kabul etmediği izlenimini vermektedir. Oysa O, aşağıdaki ifadeleriyle kendisiyle çelişkiye düşmüş ve şöyle demiştir:

"Bu defaki sualinizde diyorsunuz ki: "Hocalar diyorlar: arz(dünya), öküz ve balık üstünde duruyor. Halbuki Arz, muallâkta(boşlukta), bir yıldız gibi gezdiğini Coğrafya görüyor. Ne öküz var ve ne de balık?" Elcevap: İbn-i Abbas (R.A.) gibi zatlara isnad edilen **sahih** bir rivâyet var ki, Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmdan sormuşlar: "**Dünya ne üstündedir?**" Ferman etmiş: "**Ale's-Sevri ve'l-Hût(öküz ve balık üzerindedir)**". Bir rivayette bir defa "**Ale's-Sevr(öküz üzerinde)**" demiş, diğer defada "**Ale'l-Hût(balık üzerinde)**" demiştir. Muhaddislerin(hadiscilerin) bir kısmı, israiliyattan alınma ve eskidenberi nakledilen hurâfevâri hikâyelere bu Hadîsi tatbik etmişler. Hüsusan(özellikle) Benî- İsrail(Yahudi) âlimlerinin müslüman olanlarından bir kısmı, kütüb-ü sâbıkada(önceki ilahi kitaplarda) "sevr ve hut" hakkında gördükleri hikâyeleri, Hadîse tatbik edip, Hadîsin mânâsını acip bir tarza çevirmişler." (Lem'alar,92-93)

İsrailiyata dayanan ve hiçbir sahîh kitapta bulunmayan bu rivayet, aynı zamanda gökleri ve yeri ayakta tutanın Allah olduğunu beyan eden Kuran-ı Kerim'e aykırıdır:

"Allah yıkılmamaları için gökleri ve yeri tutmaktadır. Andolsun, yıkılsalar kendisinden sonra artık onları kimse tutamaz. Süphesiz o, halimdir, çok bağışlayandır." (Fâtır 35/41)

Said Nursî, bu rivayet hakkında üç yorum yapmıştır. Herhâlde, benimsediği birinci yorumu olsa gerektir, çünkü diğer risalelerde diğer iki yorumu zikretmeden, bu yorumu vermektedir:

"1. Vecih: Meselâ, felsefenin ruhsuz kanunları pek karanlık ve vahşetli gösterdikleri hilkat-ı arziye(yeryüzünün yaratılışı) ve vaziyet-i fitriyesini, bu meyve ile nurlu, ünsiyetli(uyumlu) bir tarzda "**Sevr**" ve "**Hut**" namlarındaki(isimlerdeki) iki meleğin omuzlarında, yâni nezâretlerinde (gözetiminde) ve cennetten getirilen ve fânî küre-i arzın(yeryüzünün) bâki bir temel taşı olmak, yâni ileride bâkî cennete bir kısmını devretmeğe bir işaret için **Bahret namında(adında) uhrevî bir madde**, bir hakikat gönderilip **Sevr ve Hut meleklerine** bir nokta-i istinad edilmiş diye Benî-İsrail'in eski peygamberlerinden rivâyet var ve İbn Abbas 'tan dahi mervîdir(rivayet edilmiştir). Maatteessüf bu kudî mâna, mürûr-u zamanla(zamanın geçmesiyle) bu teşbih avamın(sıradan insanların) nazarında hakikat telâkki edilmekle aklın haricinde bir sûret almış. Madem melekler havada gezdikleri gibi toprakta ve taşta ve yerin merkezinde de gezerler; elbette onların ve küre-i arzın, üstünde duracak cismanî taş ve balığa ve öküze ihtiyaçları yoktur." (Şuâlar, 228)

"Hamele-i Arş ve Semavat denilen **Melâikenin**(meleklerin) **birinin ismi "Nesir"** ve **diğerinin ismi "Sevr"** olarak dört melâikeyi, Cenab-ı Hak, Arş ve Semavata saltanat-ı Rububiyetine nezaret etmek için tâyin ettiği gibi, semavatın bir küçük kardeşi ve seyyarelerin(gezegenlerin) bir arkadaşı olan Küre-i Arza dahi iki melek, nâzır ve hamel olarak tayin etmiştir. **O meleklerin birinin ismi "Sevr"** ve **diğerinin ismi "Hut"** dur. Ve o namı vermesinin sırrı şudur ki: Arz iki kısımdır: Biri, su; biri toprak. Su kısmını şenlendiren balıktır. Toprak kısmını şenlendiren, insanların medar-ı hayatı(hayat kaynağı) olan ziraat, öküz iledir ve öküzün omuzundadır. Küre-i Arza müvekkel(görevli)iki melek, hem kumandan, hem nâzır olduklarından, elbette balık taifesine ve öküz nev'ine bir cihet-i münasebetleri bulunmak lâzımdır. Belki, ve'l-ilmu indallâhi o iki meleğin âlem-i melekût ve o nezarete işaretten ve Küre-i Arzın o iki mühim nev'i mahlûkatına îmaen lisan-ı mu'cizül- beyan-ı Nebevî, el-Arzu ales's-Sevri ve'l-Hûti demiş, gayet derin ve geniş bir sahife kadar mes'eleleri hâvi olan bir hakikatı, gayet güzel ve kısa tek cümle ile ifade etmiş..." (Lem'alar, 94)

"Nasıl; **sevr ve nesir ve insan** ve diğerleriyle müsemma(isimlendirilmiş) olan hamele-i arş, **melâikedir**(melektir). Bu **sevr ve hût dahi, öyle iki melâikedir**. Yoksa; arş-ı âzamı melâikeye; küreyi, küre gibi himmete muhtaç olan bir öküze tahmil etmek, nizam-ı âleme münafidir. Hem de lisan-ı şeriaten işitiliyor: Herbir nev'e(cinse, türe, duruma) mahsus ve o nev'e münasip(duruma uygun) bir melek-i müekkel(görevli melek) vardır. Bu münasebete binaen o melek o nev'in ismiyle müsemma, belki âlem-i melâikedir onun suretiyle mütemessil oluyor... **Hadis** olarak işitiliyor: "her akşamda güneş arşa gider, secde eder, izin alıyor, sonra geliyor." Evet, şemse müekkel(Güneş ile görevli) olan melek; **ismi şems**, misali de şemsdir. Odur gider, gelir. Hem de hükema-i ilâhiyyun nezdinde herbir nev' için hayy ve nâtık ve efrada imdad verici ve müstemiddi bir mahiyet-i mücerrede vardır. Lisan-ı şeriatte melekü'l-cibal ve melekü'l-bihar ve melekü'l-enttar gibi isimler ile tâbir edilir. Fakat tesir-i hakikileri yoktur. Müessir-i hakiki yalnız Zat-ı Akdes'tir." (Muhakemât, 52)

Bazı meleklerin arşı taşıdıkları doğrudur. Fakat, bu meleklerin "Sevr, Nesir ve İnsan" diye isimlendirildiklerine dair hiçbir delil yoktur. Said Nursî, bazı meleklerin arşı taşıdıklarını delil ve örnek göstererek; arzı da iki meleğin taşıdığını ve isimlerinin "Sevr ve Hut" olduğunu söylemiştir. Oysaki meleklerin

isimleri ancak dinin kaynaklarından öğrenilebilir; Sevr ve Hut isminde iki meleğin olduğuna dair herhangi bir rivayet yoktur. Her bir nev'e mahsus ve o nev'e münasip bir melek-i müekkel olduğu da doğrudur, ama o meleğin, o nev'in ismiyle isimlendiği iddiası mesnetten yoksundur.

Said Nursî, bu iddiasına "Her akşamda güneş arşa gider, secde eder izin alıyor, sonra geliyor" hadisini delil olarak getirmiştir, oysa hadisten böyle bir hüküm çıkarılabilmesi mümkün değildir. Çünkü: Hadisin bu mesele ile yakından uzaktan bir ilgisi yoktur.

Buharî'nin ve Müslim'in ittifakla naklettikleri bu sahîh hadisi Said Nursî hem eksik, hem de yanlış rivayet etmiştir. Biz, **hadisin tamamını** nakledeyim:

Ebu Zerr (r.a.) şöyle demiştir: "Peygamber (s.a.v.) güneş battığı zaman bana: -Güneş nereye gider, bilir misin? diye sordu. Ben: -Allah ve Resulü en iyi bilendir, dedim. Resulullah şöyle buyurdu: -Güneş gider, ta arşın altında secde eder. (Âdetince doğudan doğmak üzere) izin ister de ona izin verilir (ve doğu tarafından doğar. Bununla beraber insanların günahkârları üzerine doğmayı fena görür) ve bu hâlde secde etmeye yaklaşır. Fakat secdesi kabul olunmaz. (Doğacağı yerine gitmeye) izin ister; izin verilmez. Ona "Artık nereden geldinse, oraya dön!" denilir. O da battığı taraftan doğar. İşte bu, yüce Allah'ın şu kavli(nin manası)dir:" (Yâsîn, 36/38:) Güneş de kendi müstekarrı (karar bulacağı yer veya karar bulması) için akıp gider. Bu, üstün ve bilen (Allah)ın takdiridir." (**Buharî**, Bed'î'l-Halk, 4/9; (Lâfız değişiklikleriyle) **Müslim**, İmân, 72/250. Parantez içindeki açıklamalar **Kâmil Miras**'ın ve **Mehmed Sofuoğlu**'nun tercümelelerinden alınmıştır.)

Said Nursî bu hadisi, "Evet, şemse müekkel olan melek; ismi şems, misali de şemsdir. Odur gider, gelir." şeklinde tevîl etmiştir. Hâlbuki, hadiste ne şemse müekkel(güneş ile görevli) olan meleğin isminin "Şems", ne de misalinin şems olduğuna dair bir işaret vardır. Gidip gelenin, secde edenin melek olduğuna dair bir karine de yoktur. Bu tevîl benimsenir ve -Said Nursî'nin, "kırk bin başlı, her başı kırk bin dilli melekler" rivayetinde ele aldığımız badem ağacı hakkındaki "melek-i müekkel" tevîli de göz önünde bulundurularak-teşmil edilirse; kâinatta insanlardan, cinlerden ve meleklerden başka Allah Tealâ'yı tesbih eden, ona hamdeden hiçbir şey yok demektir. Bu tevîl, açıklanmaya muhtaç olmayacak derecede batıldır.

Kuran her şeyin, hatta gölgelerin bile secde ettiğini haber vermektedir:

"Göklerde ve yerde her ne varsa, ister istemez Allah'a secde ederler. Gölge de sabah akşam(Ona secde ederler)." (Ra'd 13/15) "Göklerde bulunanlar, yerdeki canlılar ve bütün melekler, büyüklük taslamadan Allah'a secde ederler" (Nahl 16/49)

Güneşin arşın altında secde etmesinin keyfiyetini Buharî şarihleri; secde; "kastı ve iradeyi gerektiren bir fiil" olduğundan inkıyad (boyun eğmek, itaat etmek)dan kinaye(mecaz) olmak üzere tevcih etmişlerdir. (Bak. **Kâmil Miras**, Sahîh-i Buhârî Muhtasarı Tecrîd-i Sarîh Tercemesi ve Şerhi, DİB Yayınları, Ankara 1982)

Şah Veliyullah, bu hadisi şöyle açıklamaktadır: Her nev'i(çeşit) mevcudun kendi yaratılışına göre bir secdesi ve Allah'a karşı bir ubudiyet arz etmesi vardır. Gölgenin secdesi; yere düşmesi (uzayıp kısalması)dır. Güneşin secdesi; de istivadan guruba meylidir. (Nak. **K. Miras**, Tecrîd-i Sarîh; Sofuoğlu, Sahîh-i Buhârî ve Tercemesi, aynı yerler)

Muhammed Ebu Şehbe de şöyle diyor: Şayet, bu hadisi hakikî manasına hamledecek olursak, yanlış olduğu açıkça ortaya çıkar, eğer mecazî olarak mana verecek olursak belîğ bir ifade olduğu ortaya çıkar. Zira, güneşin secdesi yüce Allah'ın iradesine boyun eğerek seyrine devam etmesi ve Allah'ın yerleştirdiği sağlam sistemden şaşmayarak, kesintisiz, ara vermeden devam etmesidir. (**Ebû Şehbe**, Sünnet Müdafaası, 1/102.)

Burada dikkat edilmelidir ki şarihler, sadece, güneşin secde etmesine boyun eğmek ve itaat etmek anlamında mecaz mana vermişlerdir. Yoksa, birazdan belirtileceği üzere güneşin hareket etmesi, belli bir yörüngede yüzmesi hakikî manadadır.

"2. Vecih: Meselâ: Nasîlki denilse: "Bu devlet ve saltanat hangi şey üzerinde duruyor?" cevabında: ale's-seyfi ve'l-kalem denilir. Yani "Asker kılıncının şecaatine, kuvvetine ve me'mur kaleminin(bürokratların) dirayetine ve adâletine istinad eder" öyle de: Küre-i Arz(dünya) madem zîhayatın(canlıların) meskenidir ve zîhayatın kumandanları da insandır ve insanın ehl-i sevâhil(sahil kesiminHde yaşayan) kısmının kısm-ı â'zamının medar-ı taayyüşleri(geçim kaynakları) balıktır ve ehl-i sevâhil olmıyan kısmının medâr-ı taayyüşleri de balıktır. Elbette devlet, seyfi(kılıç) ve kalem üstünde durduğu gibi; Küre-i Arz da, öküz ve balık üstünde duruyor denilir. Zira ne vakit öküz çalışmazsa ve balık yumurtayı birden doğuramazsa, o vakit insan yaşayamaz, hayat sukut eder(duruverir), Hâlık-ı Hakim de Arzı(dünyayı) harab eder.

İşte Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, gayet mu'cizane ve gayet ulvî ve gayet hikmetli bir cevâp ile: el-Arzu ale's-Sevri ve'l-Hût demiş. Nev-i insanînin(insan türünün) hayatı, ne kadar cins-i hayvanînin(hayvan türünün) hayatıyla alâkadar olduğuna dair geniş bir hakikati iki kelime ile ders vermiş. (Lem'alar, 94-95)

“3. Vecih: Eski Kozmografya(Gökbilim) nazarında Güneş gezer. Güneşin her otuz derecesini, bir burc tabir etmişler. O burçlardaki yıldızların aralarında birbirine rabtedecek(birleştirecek) farazî hatlar çekilse, birtek vaziyet hasıl olduğu vakit, bazı esed(arslan) suretini, bazı terazi mânâsına mizan suretini, bazı öküz mânâsına sevr suretini, bazı balık mânâsına hût suretini göstermişler. O münasebete binaen o burçlara o isimler verilmiş. **Şu asrın Kozmografyası nazarında ise, Güneş gezmiyor.** O burçlar boş ve muattal(baş) ve işsiz kalmışlar. Güneşin bedeline Küre-i Arz geziyor. Öyle ise; o boş, işsiz burçlar ve yukarıdaki muattal daireler yerine, yerde arzın medâr-ı senevîsinde küçük mikyasta o daireleri teşkil etmek gerektir. Şu halde burûc-u semaviye, Arzın medâr-ı senevîsinden temessül edecek. Ve o halde Küre-i Arz her ayda burûc-u semaviyenin birinin gölgesinde ve misalindedir. Güya Arzın medâr-ı senevîsi bir âyine hükmünde olarak semavî burçlar, onda temessül ediyor.

İşte bu vecihle Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm sabıkan(yukarıda geçtiği üzere) zikrettiğimiz gibi bir defa(keresinde) "ale's-Sevri" bir defa "ale'l-Hûti" demiş. Evet mu'ciz-ül-beyan olan lisan-ı Nübüvveteye yakışır bir tarzda gayet derin ve çok asır sonra anlaşılacak bir hakikata işareten bir defa "ale's-Sevri" demiş. Çünkü: Küre-i Arz(dünya), o sualin zamanında(o soru sırasında) Sevr(boğa) Burcunun misalinde(çevresinde) idi. Bir ay sonra yine sorulmuş, "ale'l-Hûti" demiş. Çünkü: o vakit Küre-i Arz(dünya), Hût(balık) Burcunun gölgesinde imiş. İşte istikbalde anlaşılacak bu ulvî işareten ve Küre-i Arzın vazifesindeki harekete ve seyahatına îmaen ve semavî burçlar, Güneş itibariyle muattal ve mesafesiz olduklarına ve hakiki işliyen burçlar ise, Küre-i Arzın medâr-ı senevîsinde bulunduğu ve o burçlarda vazife gören ve sayahat eden Küre-i Arz olduğuna remzen "ale's-Sevri ve'l-Hût" demiştir. Vallâhu a'lemu bi's-savâb." (Lem'alar, 95)

A. Tekhafızoğlu: Said Nursî; kendi zamanındaki kozmografya anlayışıyla “güneşin gezmediğini” söylemiş, peygambere isnat ettiği yukarıdaki rivayet dolayısıyla da Hz. Peygamber’in güneşin gezmediğine, yani hareket etmediğine, hareket eden ve gezenin ise dünya olduğuna işaret ettiğini belirtmiştir. Böylece, güneşin dönmediğini ileri süren bu teorileri Hz. Peygamber’e doğrulattı!

Güneşin hareketsiz durduğu görüşü, Kuran’a ters düşmektedir:

“ (...) Güneşi ve ayı buyruğu altına aldı. Her biri belli bir süreye kadar akıp gitmektedir...” (Zümer 39/5) "Güneş de kendi müstekarrı (karar bulacağı yer) için akıp gider....” (Yâsîn 36/38)

Süleyman Ateş, bu ayetin manası için şöyle demektedir: Burada "müstekarr" kelimesi mîmli masdardır, ism-i zaman ve ism-i mekân olabilir. Lâm ile de birkaç anlam kazanır. Onun için bu ifade birkaç manaya gelir: Önce güneş bir kör tesadüf eseri değil, sabit bir kanunla cereyan eder, demektir. Güneş bir istikrar için, yani kendi sisteminde bir düzen meydana getirmek için akıp gider manası da vardır. Müstekarr zaman ismi olmasına göre: Güneş, kendine mahsus bir istikrar yani durma zamanına kadar akıp gider demek olur ki, bu durma zamanı, güneşin söneceği kıyamet zamanıdır. Müstekarr mekân ismi olursa: Güneş kendisine tahsis edilmiş bir istikrar yerinde, yani bir yörüngede akıp gider, demek olur. Keza güneş, istikrar bulacağı yeri için hareket eder manası da vardır ki, bu takdirden güneşin, başka bir merkeze doğru hareket ettiği de anlaşılır. Hâsılı ayet, her manasıyla pozitif ilmi doğrulayan ilâhî bir mucizedir. (**Süleyman Ateş,** Kur’ân-ı Kerîm ve Yüce Meâlî, Kılıç Kitabevi, Ankara, 441. Ayrıca bak. **Elmalılı,** Hak Dini Kuran Dili, 6/4030)

"Geceyi, gündüzü, ayı yaratan odur, her biri bir yörüngede yüzmektedir." (Enbiya 21/33)

S. Ateş, bu ayet için de şöyle der: Bu ayet, bütün gök cisimlerinin bir felekte (belli bir yörüngede) yüzmekte olduklarını söylüyor. Kuran indiği sırada ilim çevrelerine hâkim olan Batlamyus teorisine göre güneş ve ayı hareket ettiren, felektir. Hâlbuki ayet, bunların felekte yüzdüklerini söylemekle o teoriyi yıkmıştır. Nitekim, bugünün ispatlanmış bilgisine göre de bu varlıkların her biri, Kuran’ın dediği gibi bir yörüngede yüzmektedir. (**S. Ateş,** Kur’ân-ı Kerîm ve Yüce Meâlî, 323)

Dünyanın öküz (boğa) burcunda olduğu zaman Resulullah’ın "ale's-Sevr(boğa üzerinde)"; balık burcunda olduğu zaman da "ale'l-Hût(balık üzerinde)" dediği şeklindeki yorum, tarihsel bağlama da uygun düşmektedir. Çünkü, **H. Peygamber** (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Biz, ümmî bir ümmetiz. Yazıyı ve (gök bilimiyle ilgili) hesabı bilmeyiz. Ay, bazen şöyle, bazen de böyledir." Ravi dedi ki: Peygamber bununla, "ay, bir defa yirmi dokuz; bir defa da otuz (gün çeker)" demek istedi. (**Buharî,** Savm, 13/23; **Müslim,** Sıyâm, 2/15.)

Araplar, o zaman ümmî bir topluluktu. Okuryazarı, hele riyazî(matematik ve astromomi ilmiyle ilgili) bilgi sahibi olanları azdı. Hz. Peygamber’in, böyle bir topluluğa durup dururken dünyanın o sırada bulunduğu burcu açıkladığını iddia etmek, tutarsızdır. Bu sözün, gelecekteki kişiler için de bir anlamı yoktur, çünkü bu sözlerde genel olarak burçlardan bahsedilmemektedir.

Ayrıca, Said Nursî’nin bu açıklamalarından; bu sözün Peygamberimiz tarafından bir defasında "el-Arzu ale's-Sevri ve'l-Hût"; bir defasında "ale's-Sevri" ve bir diğesinde de "ale'l-Hût" şeklinde üç ayrı olayda söylendiği anlaşılmaktadır. **Bu üç rivayetin hiçbirinin kaynağı belirtilmemiştir.** Aslında, bu sözlerin ayrı ayrı

zamanlarda söylendiği mevzu olarak bile hiçbir yerde rivayet edilmemiştir. Said Nursî, kendi yorumunu tutarlı göstermek için, uydurma olan rivayeti bu şekilde dönüştürmüştür.

Yalnız, "Dünya bir kayanın üzerinde, o da bir öküzün boynu üzerindedir. Öküz boynuzunu hareket ettirince kaya da hareket eder ve böylece yeryüzü de harekete geçer ki, zelzele de budur." tarzında bir uydurma hadis vardır. (**İ. Kayım**, Menâru'l-Munîf, 78; Aliyyu'l-Karî, Esrârü'l-Merfû'a, 430. Aliyyu'l-Karî, “ (...) böylece yeryüzü de harekete geçer ki, zelzele de budur." kısmını zikretmemiştir.)

Said Nursî'nin rivayeti bu rivayete de uymamaktadır. Onda, "inne'l-arza 'alâ sahratin" denmekte, "ve's-sahrati 'alâ karni sevrin" diye devam etmektedir. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 285-297)

KİŞİNİN YAKAZADA(UYANIKKEN) HZ. PEYGAMBER'İ GÖRMESİ

“*Hattâ Celâleddin-i Süyûtî gibi, uyanık iken, çok def'a sohbet-i nebeviyeye (Peygamber ile sohbet eden)mazhar olan velîler...*” (*Sözler*, 458; *Tılsımlar Mecmûası*, 102)

“*Sonra ehl-i keşfin(tasavvufçuların) tasdikıyla; yetmiş def'a Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm temessül edip(ortaya çıkıp), yakaza hâlinde O'nun sohbetiyle müşerref olan Celâleddin-i Suyûtî gibi allâmeler ve muhakkikler...*” (*Mektubat*, 104)

“*Alem-i yakazada, Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâmla mükerrer sûrette müşerref (görüßen)olan Celâleddin-i Suyûtî...*” (*Mektubat*, 130)

A. Tekhafızoğlu: Uyanık iken(yakaza) Hz. Peygamberi görüp onunla konuşmak hem nakil(Kuran ve sünnet) hem de mantık açısından doğru değildir. Bu konuda Resulullah (s.a.v.)'ın şöyle bir **hadisi** vardır:

"Beni rüyada gören, muhakkak uyanık bir hâlde de beni görecek. Çünkü, şeytan bana benzer bir surete giremez." (**Buhârî**, Ta'bîr, 10/12) Hadis, Müslim'de ravinin şekki(şüphesi) yüzünden şu ziyade ile beraber yer alır: "Veya muhakkak beni uyanıkken görmüş gibidir." (**Müslim**, Ru'yâ, 1/11)

Bu hadis, uyanıklık hâlinde de Hz. Peygamber (s.a.v.)'in görülebileceğine delil olarak ileri sürülmüştür. Eğer Resulullah, "beni görmüş gibidir" demişse, hadis kesinlikle onlara delil olamaz.

Buhârî'deki hadis için de: Âlimler, Hz. Peygamber'i rüyasında gören müminin uyanık iken de görmesini, Hz. Peygamber'in hayatına tahsis etmişler, "Her kim rüyasında Hz. Peygamber'i görürse Medine'ye hicret ederek, onunla hakikatte de müşerref olacaktır" şeklinde açıklamışlardır. "Rüyanın doğruluğu, Hz. Peygamber'i ahirette görmek suretiyle de tahakkuk edebilir ki, bu, bir tebşirdir" demişlerdir. (**K. Miras**, Tecrîd-i Sarîh, 12/77; **Davudoğlu**, Sahîh-i Müslim Tercüme ve Şerhi, 10/27-28; **Sofuoğlu**, Sahîh-i Müslim ve Tercemesi, 7/140; Sahîh-i Buhârî ve Tercemesi, 15/6871)

Âlimler hadisi böyle anlamışlardır, çünkü Resulullah vefat ettikten sonra, görülen rüya üzerine Hz. Peygamber'i dünya gözüyle uyanıklık hâlinde görmek mümkün değildir. (Bak. **K. Miras**, Tecrîd-i Sarîh, aynı yer; **Sofuoğlu**, Sahîh-i Müslim ve Tercemesi, aynı yer; **Hatipoğlu**, Sünen-i ibn-i Mâce Tercemesi ve Şerhi, 10/99)

Hadisi bu şekilde anlamamızı gerektiren **başka hadisler** de vardır:

"Enes b. Malik (r.a.)'ten, dedi ki: Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Risalet ve nübüvvet muhakkak kesildi. Benden sonra ne resul ve ne de nebi vardır." Enes dedi ki: Bu durum insanların gücüne gitti. Bunun üzerine Resulullah buyurdu ki: "Fakat, mübeşşirat vardır." (Sahabe) dediler ki: -Ey Allah'ın Elçisi, mübeşşirat nedir? Hz. Peygamber dedi ki: -Müslümanın rüyasıdır ve o, peygamberliğin cüzlerinden bir cüzdür." (**Tirmizî**, Ru'yâ, 2/2374. Değişik ifadelerle: **Buhârî**, Ta'bîr, 5/9; **İbn Mâce**, Ta'bîru'r-Ru'yâ, 1/3896)

Resulullah, sadece mübeşşirattan bahsetmiş, bunun üzerine herhangi bir şey ilâve etmemiştir. "Mübeşşirat", hadislerde; Müslüman kişinin gördüğü veya başka Müslüman tarafından diğer Müslüman için görülen salih rüya olarak açıklanmıştır. İşte geriye kalan yalnızca budur.

Uyanıkken Rasulullah'ı Görmek Şu Hadislere Aykırıdır:

"Muhammed'in nefsi elinde bulunana yemin ediyorum ki, muhakkak sizden herhangi birinin üzerine beni göremeyeceği, beni kendileri ile beraber görmesi, ona ehlinden ve malından daha sevimli olacağı bir gün gelecektir." (**Müslim**, Fezâil, 39/142)

Hadis, Said b. Mansur'un Müsned'inde ise şöyledir: "Muhakkak ki, sizden herhangi birinin üzerine öyle bir gün gelecek ki, beni görmesi, kendisine ehlinin ve malının mislinin meydana gelmesinden daha sevimli gelir. Sonra da beni göremeyecektir." (**Sofuoğlu**, Sahîh-i Müslim ve Tercemesi, 7/243-244)

Müslim Hadisi: "Benden sonra gelecek bazı insanlar, ümmetim içinde beni en çok seven kimselerdendir. Onların her biri, beni gör(ebil)meyi öyle ister ki, karşılığında ailesini ve malını (bile) verir." (**Müslim**, Cenne ve Sıfatı Na'îmihâ ve Ehlihâ, 4/12.)

Bu hadisler açıkça göstermektedir ki, Resulullah (s.a.v.) vefat ettikten sonra, artık onu uyanıkken görmek mümkün değildir.

İbn Teymiye: "...Sahih bir **hadiste** Hz. Peygamber'in şöyle buyurduğu rivayet edilir: "Kim rüyada beni görürse, beni gerçekten görmüştür. Çünkü şeytan benim suretime giremez." (**Buharî**, ilm, 38; Edeb, 109.)

Bu, uykuda iken rüya ile ilgili bir durumdur. Çünkü uykuda görülen rüya gerçek olabildiği gibi, şeytandan da olabilir. Cenab-ı Hak, rüyada şeytanın Hz. Peygamber'in şekline girmesini engellemiştir. Uyanıklık durumuna gelince, dünya gözü ile artık onu kimse göremez. Kim, görülen kişinin bizzat daha önce ölen bir kimse olduğunu sanır ve bunu iddia ederse, bunu cahilliğinden dolayı yapmaktadır. Bu sebeple de **böylesi bir durum ne sahabeden, ne de güzelce onların yolunda giden tâbiûndan birisinin başına gelmiştir.** (**İbn Teymiye**, Külliyyat, 1/248.) Elbette Şeytan, Resulullah'ın suretine giremez, fakat başka bir surette gelir ve kişiyi kandırabilir.

Uyanıkken Rasulullahı görmenin mümkün olmamasının mantki delili de şudur: Uyanıkken, Resul-i Ekrem ile görüşmek mümkün ve vaki ise, peygamberlik bitmemiş demektir. Peygamberliğin bitmemesi demek, bizim "din, şeriat" bildiğimiz şeylerin her geçen gün kiminin "keşf"ine göre artması, kiminin "müşahede"sine göre ise eksilmesi anlamına gelecektir. Bu yol meşru kabul edilecek olursa, her isteyen Hz. Peygamberi keşif, rüya ya da yakaza(uyanıklık halinde) halinde gördüm diyerek, dine istediği şeyleri sokabilir.

Nitekim, **İbn Arabî**, sahihliği tartışma konusu olan bir hadisi naklettikten sonra şöyle der: "Bu hadisin senesinde her ne kadar ileri geri lâf edilmişse de, bizim gibi kimselere göre bu hadis keşfen sahihtir. Bu, bizim için muhakkak olan bir zevktir. Çünkü biz, rusûm uleması tarafından anlatılan şer'î hükümlerin çoğunu, onlara ve eserlerine başvurmadan bu yoldan öğreniyor ve keşfen biliyoruz. Aynı şekilde sahih olmadığını görüp reddettiğimiz hadisler de mevcuttur." (**İ. Arabî**, Fütuhât-ı Mekkiye, 1/292.)

Yine **İbn Arabî** der ki: "Rivayet yolu ile gelen nice sahih hadisler vardır ki, bunlar ravilere göre sahih olduğu hâlde, keşif sahibi olan bu zata göre sahih değildir. Zira, bu hadisin sahih olup olmadığı Resulullah'a sorulmuş, Resulullah bu hadisin mevzu olduğunu ona haber vermiş, o da bu hadisle amel etmeyi terk etmiştir. Fakat, senedi sahih olduğu için nakilciler bu nevi hadislerle amel ederler. Senedi zayıf olan nice hadisler vardır ki, ehl-i keşif için sahihtir. Zira, Resulullah'tan işitmiştir." (Nak. **Aclûnî**, Keşfu'l-Hafa, 1/10.)

İsmail Hakkı Bursevî, Kenz-i Mahfî isimli eserine şöyle başlar: "Ben gizli bir hazine idim...". Bu hadis naklen gayr-ı sâbit olsa bile keşfen sahihtir. Gerçi Suyutî, "bu hadisin aslı yoktur" demiştir, ama mükâşefe(tasavvuf) ehli olanlar indinde bu hadis sahihtir. Zira, muhaddisler senedle naklederler; ehl-i keşif ise fem-i Nebevî'den(Peygamberin ağzından) bizzat ahzedip(alıp) söylerler. (İbrîz, 54, 64, Mısır 1961.)

A. Badıllı da keşfi, Peygamberden hadis almada bir asli yol olarak görmektedir: "...Evet, kâmil ve büyük velî zâtların da, müçtehidlerin büyük şahsiyetlerine mahsus makamlarına benzer bir makamları vardır ki; çok az ârıza ve fire verir, ekseriyetle isabetli ve doğru olur. Bunun da kısaca ve hülâsalı bir tarifi şöyledir ki; **bu zâtlar isterlerse Allah'ın izin ve havliyle geçmiş zamanların derinliklerine ruhanî ve keşfi bir sûrette dalıp, hâdisatı ruhen ve kalben müşahede etmeleri mümkün olduğu gibi; gelecek zamanın da içlerine girip, vuku' bulacak olan bazı hâdiselerin ilm-i ilâhî'deki mukadder eşkalini hissedip temaşa edebilirler.**

İşte veliyy-i kâmil olan zâtların ve grubunun zâhirî ulemadan bâriz farkları da budur ve mes'ele vâki ve gerçektir. Evliya arasında meşhur ve meşhud olduğu gibi, ümmetin telâkki-i bil-kabulünce de sarsılmaz hakikatlardandır. Bu mes'eleye ve kökleşmiş hakikata zâhirperest ulema, canları istediği kadar inanmayıp kabul etmesinler... Hattâ red ve inkâr ile karşı da çıksınlar, hiçbir kıymeti yoktur." (**Badıllı**, age, 278.)

Badıllı, keşif yolu ile Peygamberi görüp ondan haberleri almayı 7 delile dayandırmıştır:"

Birincisi: İmam-ı Suyutî, El-Havi Lil-Fetavî eseri 2/44 ve 349'da ayrı ayrı hâdiselerle izah ve isbat etmiştir ki; bazı kâmil velîler manen ve ruhen Hazret-i Peygamber'le mülâki olup, görüşüp, hadîs hususunda sualler sormuşlardır.

İkincisi: El-Hâfız Aclunî, Keşf-ül Hafâ eseri 2/262'de yazdığına göre: Muhyiddin-i Arabî demiş ki: Men 'arefe nefsehû fekad 'arefe rabbehû hadîsi, her ne kadar muhaddislerin yanında senedi itibariyle sâbit değilse de, amma keşif yoluyla yanımızda onun sahihliği sâbittir.

Üçüncüsü: ...Suyutî Hazretleri bizzat kendisi söylemiş; "Ben yetmiş kadar def'alar Resulullah'la manen görüştüm ve şüphelendiğim hadîsleri sorar cevabını alırdım."

Dördüncüsü: İmam Şa'ranî Hazretleri, Levakih-ul Envar eserinin baş taraflarında demiş ki: "Ben bir defa manen Resulullah'la görüştüğümde, ona sehiv secdesinde bazılarıncı okunan subhânellezi lâ yensâ ve lâ yeshû'nin keyfiyetini sordum. Resulullah (A.S.M.) bana tebessüm içinde buyurdular ki: "Hasenün!" yani "Güzel birşeydir" dedi.

Beşincisi: Yine Şa'ranî Hazretleri aynı eseri sh: 60'da Muhyiddin-i Arabî'den naklen: "Birçok muhaddislerce zayıf gösterilen hadisleri, ben Resulullah'dan sorardım, onların sahih olduklarına dair cevap alırdım."

Altıncısı: Yine Şa'ranî Hazretleri aynı eseri sh: 284'de, Şeyh Ahmed-i Zevavî'den naklederek kaydetmiş ki: "Biz, hadis hâfızlarının zayıf gördükleri bazı ehadîs-i Şerifeleri Resulullah'dan sorarız, ona göre amel ederiz."

Yedincisi: Mevlâna Celâleddin-i Rumî, Mesnevî eserinde bu hususta şöyle der: (...) Yani: "Ehlullahın meşrebi, Buharî, Müslim ve sair hadîs ve râvilerin kaynaklarına muhtaç olmadan, bizzat âb-ı hayat olan menba-i Risaletten hakikatı alabilirler." (**Badıllı**, age, 279.)

Görüldüğü üzere, **tasavvufçuların sözleri dışında hiçbir ayet ve sahih hadise dayanmadığı** için, Badıllı'nın söylediklerinin ilmi bir kıymeti bulunmamaktadır.

Her şeyden önce, **rüya ve keşif yoluyla peygamberle görüşme kapısının açılması, şeriatımızdaki "sahabî" tanımını altüst eder. Bu da, "yeni sahabîler", dolayısıyla "yeni hadisler" ve "yeni şeriat" demektir.**

Sonra, Suyuti hakkındaki rivayet de doğru değildir. **Enbiya Yıldırım** da, bu kanaattedir, bu konuda şöyle der: "Bu rivayet doğruysa, Suyûtî yetmiş beş kere Resulullah'la görüşmüştür ve bu görüşmelerinde hiç şüphe yok ki, bir kısım hadislerin durumunu da sormuştur. Ancak, onun eserlerinde kendisiyle ilgili böyle bir şeyi anlatmaması manidardır. Bu da rivayetin sıhhati hususunda şüphe uyandırmaktadır." (**Enbiya Yıldırım**, Beyhakî ve Hadis Rivayetinde Rüyaya Verdiği Değer, <http://www.cumhuriyet.edu.tr/akademik/fak. ilahiyat>)

Dümeynî, bu meselede şöyle demektedir : (...) İşaret edilmesi ve hadisçilerin kendisiyle ilgili tutumlarının belirtilmesi gereken bir husus da rüya veya keramet ve mukâşefe ile bir hadisin sahih ya da mevzu olduğuna istidlâl etme meselesidir. Zira, "Rüyamda Resulullah'ı görüp falanca hadis hakkında kendisine sual sordum. Ben onu söyledim veya söylemedim, dedi." tarzında konuşan nice insanlar görüyoruz. Acaba hadisçiler geçmişte bir hadisin sahih veya zayıf olduğunu tespit noktasında bu tür istidlâlleri ölçü olarak kullanmışlar mıdır? Gerçek şudur ki, bu istidlâlî ölçü olarak kullanmak şöyle dursun, ona karşı çıkmış, tasavvuf ve onlara tâbî olanlardan bu iddiada bulunanları kıt akıllı olmakla tenkit etmişlerdir. Nitekim Şeyh Ali, şöyle demektedir: "Herkesçe bilinmektedir ki, hadisler keşif ve kalp yoluyla değil, sadece senetlerle sabit olurlar. Allah'ın dininde bu nevi bir gevşek tutuma yer yoktur. Velâyet ve kerametın, hadislerin sübutu meselesinde herhangi bir rolünün bulunması söz konusu değildir. Burada baş vurulacak tek kaynak meselesinin uzmanı olan hadisçilerdir." (Cemâleddin Muhammed Kasımî, Kavâidü't-Tahdîs, 184.)

Geçmişten bugüne dek cumhur-u ulema bunu söylemiş, hadisin sahih veya zayıf olduğunu belirleme noktasında rüyalara herhangi bir değer atfetmemişlerdir. Ancak, anladığım kadarıyla, Aclunî Keşfü'l-Hafâ'da Futuhât-ı Mekkiyye'den nakilde bulunurken, İbn Arabî'nin tutumunu tasvip eden bir üslup takip etmekte ve şöyle demektedir: "eş-Şeyhü'l-Ekber'in Futuhât-ı Mekkiyye'sinde özetle şöyle denmektedir: Nice senet açısından sahih olan hadisler vardır; keşif yoluyla Resulullah'tan sorarak onun sahih olmadığını bilirim. Nakilciler senedi sahih olmasından dolayı bu rivayetle amel etseler de ben etmem. Öte yandan ravileri arasında hadis uydurduğu bilinen biri olmasından ötürü zayıf kabul edildiği için amel edilmeyen nice hadisler vardır ki, haddi zatında onlar sahihtir. Çünkü ben, onu Cebrail'e bildirilirken iştirim." (Aclunî, Keşfü'l-Hafâ, 9.)

Bu söz, hiçbir hadisçinin kabul edemeyeceği bir iddiadır. Ayrıca, dinin bozulmasına ve İslâmî hükümlerin zayıf olmasına yol açacak olan, hatta içinde Resulullah'ın Allah katından getirdiği bütün esasları inkâr manasını taşıyan batıl bir sözdür. Bu sebeple, sika kimseler rivayet etmiş ve ümmet onunla amel etmekte olsalar dahi; meselâ, Resulullah'ın kendisine bir hadisin sahih olmadığını bildirdiğini söyleyen -kendisine göre- hadislerin sahih olup olmadığını bilme yolunun mukâşefe ibaret olduğunu iddia eden bir kimseyi tasdik etmemiz asla mümkün değildir. Çünkü, böyle bir sözün Allah'ın dinini ret ve yüzyıllardan beri hadis ulemasının takip ettikleri doğru yoldan uzaklaşma olduğunda hiçbir şüphe yoktur. (**Dümeynî**, Mekâyisü Nakdi Mütûni's-Sünne: Hadiste Metin Tenkidi Metodları, 200-201.)

Ayrıca, **keşif yoluyla peygamberle görüşenlerin, aynı mevzuda O'ndan aldıklarını söyledikleri haberlerin, kimi zaman birbirine zıt olması**, bu konunun istismara çok açık olduğunu göstermektedir.

Örneğin: **İbn Arabî**'nin Fütuhât'ta keşfen sahih olduğunu söylediği "Ben gizli bir hazine idim" manasındaki "Küntü kenzen" hadisine, **Abdülaziz ed-Debbâğ** da sufi meşreb biri olarak keşfen bu hadisin sahih olmadığını, Peygamber (s.a.v.)'in böyle bir şey buyurmadığını iddia etmiştir. **Debbâğ**, "Ümmetimin âlimleri İsrailoğullarının peygamberleri gibidir" hadisinin de sahih hadis olduğu kanaatine katılmamıştır. (Ahmed b. el-Mübarek, İbrîz, s.54-55. Nak. **Seyit Avcı**, "Keşif Yoluyla Hadis Rivayeti Meselesi", Dinbilir. Akademik Araş. Dergisi, IV-2004,4,179.)

"Hem Sahâbeler, Kuran'ın ve âyetlerin hüfzından(muhafazasından) sonra en ziyade, Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın e'fal ve akvâlinin(fül ve sözlerinin) muhafazasına, bâhusus(özellekle) ahkâma(dini

hükümlere) ve mu'cizata dâir ahvaline(hallerine) bütün kuvvetleriyle çalıştıklarını ve sıhhatlerine pek çok dikkat ettiklerini, Tarih ve Siyer(kitapları) şehadet ediyor. Resûl-i Ekrem Aleyhissalâti Vesselâm'a ait en küçük bir hareketi, bir siyreti(davranışı), bir hâli ihmal etmemişler. Ve etmediklerini ve kaydettiklerini, kütüb-ü ehâdisiye(hadis kitapları) şehadet ediyor. Hem Asr-ı Saâdette, mu'cizatu ve medâr-ı ahkâm ehâdisi(dini hükümlerin dayanağı olan hadisleri), kitâbetle (yazıyla) çoklar(birçok sahabe) kaydedip yazdılar. Hususan(özellikle) Abâdile-i Seb'a(ismi Abdullah olan 7 sahabe), kitâbetle(yazı ile) kaydettiler. Hususan "Tercüman-ül-Kuran" olan Abdullah İbn-i Abbas ve Abdullah İbn-i Amr İbn-il As, bahusus(özellikle) yazı ile kaydettiler. Daha ondan sonra, başta dört İmam-ı Müçtehid(dört mezhep imamı) ve binler(binlerce) muhakkik muhaddisler(yetkin hadis alimi) naklettiler; yazı ile muhafaza ettiler. Daha Hicretten ikiyüz sene sonra başta Buhârî, Müslim, Kütüb-ü Sitte-i Makbûle vazife-i hıfzı omuzlarına aldılar. İbn-i Cevzî gibi şiddetli **binler münekkidler çıkıp; bâzı mülhütlarin**(sapıtmuş kimselerin) **veya fikirsiz veya hıfzsız veya nâdânların**(cahil-haddini bilmezlerin) **karıştırdıkları mevzû ehâdisi** (uydurma hadisleri) **tefrîk ettiler**(ayırdılar), **gösterdiler.**" (Mektubat, 104)

Yukarıdaki alıntıda görüldüğü üzere aslında Said Nursi, hadis alimlerinin uzun emekler sonucu ortaya koydukları hadis kitapları ve hadis usulü ilkelerinin önemini farkındadır. Ancak, Risale-i Nur'da dile getirdiği bazı meselelere dayanak olması açısından yukarıda söylediği görüşlerin arkasında duramamıştır. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 297-307, özellikle 1076 nolu dipnot)

ÜMMETİMİN ALİMLERİ BENİ İSRAİL'İN PEYGAMBERLERİ GİBİDİR.

«Ulemai ümmeti keenbiyai beni israile» (Manası: ümmetimin alimleri İsrailoğullarının peygamberleri gibidir.) (Şuâlar, 80, AltıncıŞua/İkinci Suâl/Birinci Cihet; 486; Kastamonu Lâhikası, 9)

A. Tekhafızoğlu şu bilgileri vermektedir: Demiri ve Askalânî; Aslı yoktur, dediler. Zerkeşi de böyle demiş, Suyutî ise sükut etmiştir. (**Aliyyu'l-Karî**, Esrârü'l-Merfû'a, 247; **Şevkânî**, Fevâidu'l-Mecmû'a, 286) Bu Bu hadis de uydurmadır. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 310)

Ayrıca, bu rivayet metin tenkiti açısından da kabul edilebilir değildir, çünkü bir alim ne kadar ilim sahibi olursa olsun, bir peygambere denk olamaz.

ÜMMETİMİN İHTİLÂFI RAHMETTİR.

“İhtilafu ümmeti rahmetün” (Mektubat, 247; Rehberler, 218)

A. Tekhafızoğlu: Şeyh Nasır(uddin el-**Elbanî**), Suyutî'nin bu sözü hakkında diyor ki: Bence bu, uzak(bir ihtimal)tır. **Subkî** de: Bu, muhaddislerce bilinen bir hadis değildir. Ben ne sahih, ne zayıf ve ne de mevzu bir senetle bu hadise rastladım, diyor. (**Sabbâğ**, Tahkik ve Talik, 109, 6. dipnot)

İbn Hazm, İhkam'da: “Bu, hadis değildir; bilâkis o, batıldır, mevzudur. Çünkü eğer ihtilâf rahmet olsaydı, ittifak gazap olurdu. Bu ise, hiçbir Müslümanın söyleyemeyeceği bir şeydir, diyor. (Nak. Muhammed b. Cemil, Fırka-i Nâciye: Kurtulan Toplum, çev. M. Alptekin, Saff Yay. Malatya)

Bu rivayet manası açısından güzel olabilir, yani; bir konuda çeşitli bakış açılarının olması ilmi ve sosyal bir dinamizm anlamında gerekli olabilir. Ancak, Hz. Peygamber'den böyle bir söz sadır olmamıştır. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 311)

Diyanet İslam Ansiklopedisi de, bu sözün bir senedinin bulunmadığını(**Diyanet İslam Ans**, Cilt 25, İhtilaf, sf.565), yani uydurma olduğunu kaydeder.

B- KIYAMET ALÂMETLERİ, HZ. İSA, MEHDÎ, DECCAL, HRİSTİYANLIK HAKKINDAKİ HADİSLER:

“Birisi: Nifak perdesi altında Risalet-i Ahmediyeyi (A.S.M.) inkâr edecek Süfyan namında müdhiş bir şahıs, ehl-i nifakın başına geçecek, Şeriat-ı İslâmiyenin(İslam Şeriatını) tahribine çalışacaktır. Ona karşı Âl-i Beyt-i Nebevinin silsile-i nuranisine bağlanan, ehl-i velâyet ve ehl-i kemâlin başına geçecek Âl-i Beytten Muhammed Mehdi isminde bir zât-ı nuranî, o Süfyanın şahs-ı mânevîsi olan cereyan-ı münafıkaneyi öldürüp dağıtacaktır.” (Mektubat, 53)

A. Tekhafızoğlu: Afyon Savcısının, Nur Risaleleri'ndeki Süfyan ve İslâm Deccalı ile alâkalı hadisler hakkındaki "İstinad ettiği hadisler zaif ve hattâ mevzu olmakla beraber, te'villeri yanlış ve aslı yoktur." (

Müdâfaalar, 280-281, *Afyon Müdâfâsı/Hata-Savab Cedveli/60., 61., 62., 63. Hataların Cevapları*) iddiasına, **Said Nursî'nin** verdiği cevap, onun **mevzu(uydurma) hadis anlayışını** da ortaya koymaktadır. O, şöyle der:

“Bütün ümmet bin seneden beri telâkki-i bilcabul ettiği(doğru kabul ettiği) ve âlem-i İslâm içinde az bir kısım ulemânın başka tevillerle(yorumlarla) bir derece zaıfıyetine(zayıf hadis olduklarına) hükmettiklerine mukabil, cumhur-u muhaddisin(hadisçilerin çoğunluğunun) ve Ümmet-i Muhammedi'ye (A.S.M.) kabul ettiği; âhîrzamanda gelen(ortaya çıkacak olan) bazı hâdiseler hakkındaki muhtelif rivayetleri te'vil, yâni, mümkün bir ihtimal mânasıyla bu zamanda vukua gelen ve gözle görülen hâdiselere tam mutabık(aynen uygun) çıkması beyana(dair açıklamaya), dünyada hiçbir ehl-i ilim yanlış diyemez. Faraza(varsayalım) o hadîslerden birisi mevzu(uydurma) da olsa; mevzuun(uydurma sözünün) mânası hadîs değil demektir. Yoksa mânası yanlışır demek değildir ki, darb-ı mesel(atasözü) nev'inde(değerinde gibi) ümmet o rivayeti kabul etmiş. **Bu nevi te'vilâta(yorumlara) yanlış diyenler, kaç cihette(açından) yanlış olduğu gibi, ümmetin telâkkisine(anlayışına) ihanet ve hadîsleri inkârdır.**

Ve "Süfyana dair hiçbir hadîs yoktur, varsa mevzudur(uydurmadır)" diyen müddei(iddiasında olan kişi) hiç hadîs kitaplarını okumadığı, belki Kuran'ın sûrelerini de ne kadar olduğunu bilmediği halde, biri bir milyon, diğeri beşyüzbin hadîsi hıfzına alan İmam-ı Ahmed ibn-i Hanbel ve İmam-ı Buhârî gibi müctehidlerin, böyle küllî ve umumî bir tarzda cesaret edemedikleri halde, o müddei, küllî bir surette ve umumî bir tarzda "Süfyan hakkında hiç bir hadîs yoktur, varsa mevzudur." demesiyle haddinden binler defa tecavüz edip büyük bir hatâyı irtikâb etmiş(işlemiştir). Farz-ı muhal olarak hadîs de olmasa ümmet-i İslâmiyede(İslam ümmeti) bir hakikat-ı içtimaiye(bir toplumsal hakikat) ve müteaddit defalar eseri görülmüş vâki ve hak bir hâdis-e istikbaliyedir." (*Müdâfaalar*, 280, *Afyon Müdâfâsı/Hata-Savab Cedveli/60., 61., 62., 63., Hatalar.*)

Said Nursî diyor ki: Ümmetin ve hadîs alimlerinin çoğunun bin yıldır doğru kabul ettiği “ahir zamanda ortaya çıkacak olaylarla” ilgili hadîslerle, bazı hadîs alimlerinin "zayıf hadîs" demesi, ümmetin anlayışına ihanet ve hadîsleri inkar etmek demektir. Kaldı ki, bir hadîse uydurma demek, o hadîsin manasının doğru olmadığı anlamına gelmediğinden, bu rivayetlere yanlışır denilemez. Ahir zamanda ortaya çıkacak olan Süfyan adlı Deccal'la ilgili hadîslerle uydurma diyenler, Kuran'ı bilmediği gibi, hadîs kitaplarından da habersizdir. Çünkü, Buhari ve A. Bin Hanbel bile böyle bir iddiada bulunmamışken, “Süfyan yoktur demek”, büyük bir hatadır.

Said Nursî Buhari ve A. Hanbel'e atıfta bulunmuş ancak, Nur Risaleleri'nde Süfyan ile ilgili yer alan rivayetlerden birinin olsun sahih kaynağını, İmam Ahmed'in, İmam Buhârî'nin veya diğer muhaddislerin kitaplarındaki yerini gösterememiştir.

Müslümanlar, hiçbir zaman çocuklarına Deccal ismini vermemişlerdir. Said Nursî'nin rivayet ettiği gibi Süfyan ile ilgili hadîsler eğer gerçek hadîs olsaydı; herhâlde Müslümanlar çocuklarına bu ismi de vermezlerdi.

Süfyan isimli sahabiler vardır: Süfyan b. Ebu Züheyr, Süfyan et-Temmar, Süfyan b. Abdullah es-Sekaff. Resulullah (s.a.v.)'ın ashaptan bazılarının çirkin olan isimlerini değiştirdiği ve bazı isimlerin konulmasını yasakladığı bilinmektedir. Hz. Peygamber'in "Süfyan" ismine karşı ise böyle bir tavır olmamıştır. İbn Abbas'ın kölesi Süfyan b. Dinar el-Ufurî, Süfyan b. Huseyn es-Sulemî, Süfyan b. Said, Süfyan es-Sevrî ile Süfyan b. Ueyyne hatırladığımız diğer Süfyan'lardır. Yani, gerek Süfyan gerek Muaviye ve gerekse Yezid, kötü isimler olmayıp, tarihte birçok Müslümana bu isimler konmuştur.

Muaviye b. Ebu Süfyan, "Muaviye" adındaki tek sahâbî de değildir. İbn Cahime es-Selemî (r.anhuma)'nin adı da Muaviye'dir. Hem kendisi, hem de babası Cahime sahâbîdirler. Yine, Muaviye b. Hayda el-Kuşeyrî ve Muaviye b. Hudeyc de sahâbîdirler. Fakat, -herhâlde malûm acı olaylardan sonra Emevî saltanatına karşı tavırlarından dolayı olsa gerek- Müslümanlar çocuklarına tarihin akışında "Süfyan, Muaviye, Yezid" gibi isimleri daha az verir olmuşlardır.

Aslında, S. Nursî ve müntesiplerinin Süfyan hakkında bulabildikleri ve sarıldıkları sadece bir-iki hadîs vardır. Onlardan birisi Râmûz'a da alınan şu hadîstir:

"Sizleri benden sonra vuku bulacak yedi fitneden sakındırırım: Medine'den çıkacak bir fitne; Mekte'den çıkacak bir fitne; Yemen'den çıkacak bir fitne; Şam'dan çıkacak bir fitne; doğudan çıkacak bir fitne; batıdan çıkacak bir fitne ve Şam'ın merkezinden çıkacak bir fitne -ki bu, Süfyanî fitnesidir-. (Râmûz, 1/18.) Hadîsi, Fiten'de Ebu Nuaym, Müstedrek'te Hâkim, İbn Mesud'dan rivayet etmişlerdir.

Badıllı, Risale-i Nur'un Kudsî Kaynakları'nda, Hâkim'in Müstedrek'inden bu konudaki bir hadîs aktarılmıştır. Badıllı, hadîsi şöyle meallendirmiştir: "Âhîrzamanda bir adam çıkacak, ona Süfyanî denilecektir. Bu şahıs, "Dimeşk Şam Kıtasının" derinliklerinde zuhur edecek, ona ittiba edenlerin ekserisi "Kelb" kabilesindedir. Bu Süfyanî öyle katil ve kıtal yapacak ki, hattâ kadınların karınlarını yaracak, içindeki çocukları dahi öldürecek... Sonra benim Ehl-i Beytimden bir adam çıkacak. Onun bu çıkışı, Süfyanî Deccal'a haber olarak ulaşacak. Süfyanî, bu zâtın üstüne bir ordu gönderecek..." (Badıllı, age, 473.)

Fakat, hadisin orijinali ile tercümesi arasında müthiş farklar vardır. Ebu Hureyre'den rivayet edilen bu hadiste: "Kendisine 'Süfyanî' denilen bir adam Dımeşk'in derinliklerinden çıkar, ona uyanlar genellikle 'Kelb' (kabilesin)dendir. O, kadınların karınlarını yarar, çocukları öldürür. (Sonra) ehlibeytimden bir adam çıkar da, Süfyanî'ye bu bildirilir. Süfyanî onun üzerine asker gönderir (...)." denilmektedir.

Bu rivayetler, muhtemelen Hz. Ali ile Muaviye arasında geçen savaşlara veya diğer fitnelere işaret etmektedir ve bu rivayetin metninde ne "âhirzaman" ne de "Deccal" kelimeleri geçmektedir. Badıllı, Said Nursî'nin birçok hadisi "İslâm Deccalı Süfyan" şeklinde meallendirdiğini bildiğinden, üstadının dediklerini delillendirip bu ibare hadislerde de geçiyormuş gibi göstermek için meale "âhirzaman" ve "Deccal"ı da eklemiştir.

Muaviye Şam valisiydi ve orada ikamet ediyordu. Hadiste sözü edilen "Kelb kabilesi" ile Muaviye arasındaki bağ hakkından **Aycan**, İbnu'l-Fakih'ten şu nakli yapıyor: "Muaviye, Suriye'deki gücünü Hicaz'dan gelenler yerine Suriye'deki Kelb kabilesine dayandırmak istedi. Önce kendisi bu kabileden biriyle evlendi, sonra da Hz. Osman'ı evlendirdi. Böylece bu güçlü kabile ile akrabalık tesis etti." (**Aycan**, Saltanata Giden Yolda Muaviye Bin Ebî Süfyan, 101.)

Kılıç da bazı kaynaklardan benzer aktarmalar yapar: “ (...) Muaviye'nin bölge halkının desteğini kazanmak için yaptığı faaliyetlerden birisi de, Suriye'nin yerli halkı olan ve nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan Kelb kabilesi ile evlilik yoluyla akrabalık bağları kurmak oldu." (**Kılıç**, Tartışmaların Odağındaki Halife Yezid b. Muaviye, 35.) Yezid'in annesi Meysûn da bu kabiledendir. (Kılıç, age, 33.)

Muaviye taraftarlarına Süfyanîler denmesinin sebebi; Muaviye'nin babası Sahr b. Harb b. Ümeyye'nin künyesinin Ebu Süfyan olması veya Şîilerin "Beklenen Mehdî"lerine karşılık olarak Emevîlerin de bekledikleri Mehdî'nin adının "Süfyanî" olmasıdır. Nitekim İmam Gazalî, Emevîlerden İmamiye kolunun bekledikleri imamlarının "Süfyanî" diye bilindiğini zikreder. (**Gazalî**, Bâtınlığın İçyüzü, 43)

Bilindiği üzere, Mehdî (a.s.) ile ilgili hadisler genel olarak Müslüman toplumun kabul ettiği hadislerdir. Oysa Şîiler bu hadislerle yetinmemiş, "Mehdî"yi sadece kendilerine mal etmek istemiş ve bunun için de mezheplerinin asıllarından olan "ric'at" fikriyle "Mehdî"yi birleştirmişlerdir. Böylece "Beklenen Mehdî" akidesine ulaşmışlar ve onunla ilgili birçok hadis uydurmuşlardır.

İşte, onların bu yaptıklarına mukabil; Emevîler de Mehdî'nin kendilerinden olmasını istemişler ve bu kez onlar da, bu uyduruk "Süfyanî"ye karşı hadisler uydurmuşlardır. Said Nursî'nin İslâm Deccalı Süfyan'la ilgili olarak getirdiği tüm rivayetler işte bu kabiledendir. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 314-321)

DECCALIN BİRİNCİ GÜNÜ BİR SENEDİR (...)

"Rivayetlerde var ki: "Deccalın birinci günü bir senedir, ikinci günü bir ay, üçüncü günü bir hafta, dördüncü günü bir gündür." Lâ ya'lemu'l-gaybe illallâhu Bunun iki te'vili(izahı) vardır: Birisi: Büyük Deccal'ın kutb-u şimâlî(kuzey kutbu) dâiresinde ve şimal(kuzey) tarafında zuhur edeceğine kinâye ve işârettir. Çünkü kutb-u şimâlînin mevkiinde bütün sene, bir gece bir gündüzdür. Bir gün şimendîfer(tren) ile bu tarafa gelse, yaz mevsiminde bir ay mütemadiyen güneş gurub etmez(batmaz). Daha bir gün otomobil ile gelse, bir haftada daima güneş görür. Ben Rusya'daki esaretimde bu mevkiye yakın bulunuyordum. Demek büyük Deccal, şimalden bu tarafa tecâvüz edeceğine mu'cizane bir ibardır.

İkinci te'vili ise: Hem büyük Deccal'ın, hem İslâm Deccalı'nın üç devre-i istibdatları(üç hakimiyet devresi) mânasında üç eyyam(gün) var: "Bir günü; Bir devre-i hükümetinde öyle büyük icraat yapar ki, üçyüz sene yapılmaz. İkinci günü, yâni ikinci devresi, bir senede otuz senede yapılmayan işleri yaptırır. Üçüncü günü ve devresi bir senede yaptığı tebdiller(değişiklikler) on senede yapılmaz. Dördüncü günü ve devresi âdileşir, bir şey yapmaz, yalnız vaziyeti muhafazaya çalışır," diye, gayet yüksek bir belâğatla ümmetine haber vermiş." (Şuâlar, 452; Siracü'n-Nûr, 239-240)

"Alâmet-i Kıyametten olan Deccal hakkında Hadîs-i Şerîfde "Birinci günü bir sene, ikinci günü bir ay, üçüncü günü bir hafta, dördüncü günü eyyam-ı sâire(diğer günler) gibidir. Çıktığı zaman dünya işittir. Kırk günde dünyayı gezer." rivayet ediliyor. İnsafsız insanlar bu rivayete muhal (yanlış, imkansız) demişler. Hâşâ, şu rivayetin inkâr ve iptaline gitmişler. Halbuki, ve'l-ilmî indallâhi hakikatı şu olmak gerektir ki: Alem-i küfrün en kesafetlisi olan şimalde tabiiyyûnun fikr-i küfrîsinden süzülen bir cereyan-ı azîmin başına geçecek ve Ulûhiyeti inkâr edecek bir şahsın şimal tarafından çıkmasına işaret ve şu işaret içinde bir remz-i hikmet vardır ki, kutb-u şimaliye yakın dairede bütün sene, bir gece bir gündüzdür. Altı ayı gece, altı ayı gündüzdür. "Deccalın bir günü bir senedir." O daire yakınında zuhuruna işârettir. "İkinci günü bir aydır." demekten murad, şimalden bu tarafa geldikçe bazan olur yazın bir ayında güneş gurub etmez. Şu dahi, Deccal şimalden çıkıp âlem-i medeniyet tarafına tecavüzüne işârettir. Günü Deccala isnad etmekle şu işarete işaret eder. Daha bu tarafa geldikçe bir haftada güneş gurub etmiyor. Daha gele gele tulû' ve gurub ortasında üç saat devam ediyor." (Sözlür, 319)

A. Tekhafizoğlu: Deccal, decl'in mübalâğa sıygasıdır ki, "yalan söyleyen, aldatan" demektir. Decl, "karıştırmak" manasına da kullanılmıştır. Buna göre Deccal "hakkı batılı, iyiyi kötüyü birbirine karıştıran kişi" demektir. (**Miras**, Tecrîd-i Sarîh, 9/184)

Aslında bu, Nevvas b. Seman (r.a.)'dan rivayet edilmiş uzunca bir hadistir ki, konumuzla ilgili kısmı şöyledir: **H. Peygamber (s.a.v.) buyurdu ki:** “ (...) Eğer ben sizin aranızda iken (Deccal) çıkarsa, sizin önünüzde onu ben yenerim. Şayet ben aranızda yokken çıkarsa, o zaman herkes bizzat kendi nefsinin savunarak onu yenmeye çalışır. Allah da her Müslüman hakkında benim halifemdir. O, sevilmeyecek cinsten gayet kıvrıkcık saçlı bir gençtir. Gözü fırlamıştır. Ben, onu Abdülzaza b. Katan'a benzetir gibiyim. Sizden biri ona erişirse, ona karşı Kehf suresinin baş taraflarını okusun. O, **Şam ile Irak arasında bir yerden çıkacak** ve etrafta fesat, bozgunculuk çıkaracaktır. Ey Allah'ın kulları, sebat edin!” Biz (sahabe): -Ey Allah'ın Elçisi! Onun yeryüzünde kalması ne kadar sürer? diye sorduk. Resulullah: -Kırk gün. Bir gün, bir sene gibidir. Bir gün, bir ay gibidir. Bir gün de, bir cuma (bir hafta) gibidir. Onun geri kalan günleri ise, sizin günleriniz gibidir, buyurdu. Biz: -Ey Allah'ın Elçisi! Peki, bir yıl gibi olan o günde, bize bir günün namazı kâfi gelir mi? dedik. Resulullah: -Hayır (kâfi gelmez), her gün için normal bir gün miktarını hesaplayınız! buyurdu.” (**Müslim**, Fiten, 20/110; **Ebû Dâvud**, Melâhim, 14/4321; **Tirmizî**, Fiten, 48/2341; **İbn Mâce**, Fiten, 33/4075)

Bu hadisten, "**Deccal'ın kuzey kutbu dairesinde ve kuzey tarafında zuhur edeceği'nin çıkarılması**" yanlıştır. Hadiste buna dair en küçük bir işaret bile yoktur; çünkü hadis, Said Nursî'nin rivayet ettiği kadar olmayıp, öncesi ve ardı da vardır. Nitekim, naklettiğimiz kısımda, Deccal'ın kuzey kutbundan değil, bilâkis Şam ile Irak arasında bir yerden çıkacağı belirtilmektedir.

Sonra hadis, sadece Deccal'dan haber vermekte, "İslâm Deccalı" diye bir Deccal'dan daha bahsetmemektedir. **Said Nursî'nin, hadisi sanki iki Deccal'dan haber veriyormuş gibi nakletmesi** ve bunun üzerine kurduğu tüm kurgusu hayalîdir, batıldır.

Said Nursî bu hadisi, Sözlerde "**Deccal çıktığı zaman dünya işittir. Kırk günde dünyayı gezer.**" ilavesiyle rivayet etmiştir ki, hadisin aslında bu ifadeler kesinlikle yoktur. Uydurma olduğu belli olan bu kısım da şöyle yorumlamıştır:

"Deccalın çıktığı vakit; umum(tüm) dünya işitecek" kaydı, telgraf ve radyo halletmiştir(yorumlanmıştır). Kırk günde gezmesini de, merkebi(eşeği) olan şimendifer(tren) ve tayyare(uçak) halletmiştir(yorumlanmıştır). Eskiden bu iki kaydı muhal gören mühlidler, şimdi âdi görüyorlar!" (Sözl, 319)

"Rivâyette var ki: "Deccal çıktığı gün bütün dünya işittir ve kırk günde dünyayı gezer ve hârikulâde bir eşeği vardır." Allahu a'lem, bu rivâyetler tamamen sahih olmak şartıyla tevilleri şudur: Bu rivâyetler mu'cizane haber verir ki, "Deccal zamanında vâsita-i muhabere(haberleşme araçları) ve seyahat o derece terakki edecek(gelişecek) ki, bir hâdise bir günde umum dünyaya işitilecek. Radyo ile bağırır, şark-garp işittir ve umum ceridelerinde okunacak. Ve bir adam kırk günde dünyayı devredecek ve yedi kıtasını ve yetmiş hükümetini görecek ve gezecek." diye, zuhurundan on asır evvel telgraf, telefon, radyo, şimendifer, tayyareden mu'cizane haber verir.

Hem Deccal, deccallık haysiyetiyle değil, belki gayet müstebid bir kral sıfatıyla işittir. Ve gezmesi de heryeri istilâ etmek için değil, belki fitneyi uyandırmak ve insanları baştan çıkarmak içindir. Ve bindiği merkebi ve himarı ise; ya şimendiferdir(tren) ki bir kulağı ve bir başı cehennem gibi ateş ocağı, diğer kulağı yalancı cennet gibi güzelce tezyin ve tefriş edilmiş. Düşmanlarını ateşli başına, dostlarını ziyafetli başına gönderir. Veyâhut onun eşeği, merkebi; dehşetli bir otomobildir veya tayyaredir veyâhut... (sükût lâzım!) Şuâlar, 454; Siracü'n-Nûr, 242)

"Sonra birisi sordu ki: "O (Süfyan) öldüğü zaman İstanbul'da dikilitaşta şeytan dünyaya bağırarak ki; filân öldü." O vakit ben dedim: Telgrafla haber verilecek, fakat bir zaman sonra, radyo çıkmış işittim. Eski cevabım tam değilmiş bildim. On sene sonra Dârü'l-Hikmet'te iken işittim: Şeytan gibi radyo ile dünyaya işittirecek." (Müdâfaalar, 226)

Said Nursî, hadisin "telgraf, telefon, radyo, şimendifer, tayyareden mu'cizane haber verdiğini" iddia etmektedir. Bu teknolojik gelişmelerin icadında hiçbir katkıları bulunmayan Müslümanların, Müslüman olmayanlarca gerçekleştirilen hemen her buluşu Kuran'ın veya hadislerin haber verdiğini iddia etmesi problemlili bir yaklaşımdır. (**A. Tekhafizoğlu**, age. sf. 315 ile 323-328)

Deccal konusunu **Diyanet İslam Ansiklopedisi'**nden özet olarak aktaralım:

Sahte Mesih veya Deccal, Yahudi kaynaklarından alınan fikirlerle Hıristiyanların geliştirdiği kavramlardır. (sf.68) **Yahudilik'te Deccal:** Kendilerine zulmeden Epinhanes, Neron, Kaligua, Pompey, Belial

gibi çeşitli hükümdar ve yöneticileri deccal olarak gören Yahudiler, ayrıca; kendisinin tanrı olduğunu ileri süren ve insanüstü bir şahsiyete sahip olan Armilus adındaki Deccal'ın, dürüst insanları öldüreceğine, Kudüs ve Antakya'yı ele geçireceğine, Hz. Davut soyundan gelen Mesih'in bu deccali öldüreceğine inanmaktadırlar. (sf. 67-68)

Hıristiyanlık'ta Deccal: Hıristiyanlıkta ise, ahir zamanda ortaya çıkacak, olağanüstü özellikler sahip, şeytani bir varlık olan Deccal için "anti christ" kelimesi kullanılmakta olup, bu kelimenin karşılığı olarak Süryanice'de "daggala" kelimesi kullanılmaktadır ki, İslam kaynaklarında geçen Deccal kavramının aslının daggala olduğu ileri sürülmüştür. Mesih ikinci defa gelmesinde, Deccal'i öldürülecektir.(sf. 68)

İslam'da Deccal: Hadislerde insanüstü bir şahıs olarak özellikleri anlatılan Deccal'ın ahir zamanda ortaya çıkacağı, şerri yayacağı ve gökten inen Hz. İsa tarafından öldürüleceği görüşü, **Ebu Hanife, İmam Maturidi ve Eşari dahil olmak üzere alimlerin çoğunluğu tarafından kabul edilmiştir.** (sf. 70) Alimlerin bir kısmı; Deccal'i belli bir şahıs olarak değil, şerrin yayılması anlamında yorumlarken, başka bir grup alim ise; İslami bir temeli olmadığı için Deccal inancını tümünden reddetmiştir. (sf. 71)

Bu konudaki hadisler mütevatir olmadığı için maddi bir Deccal'in varlığını kabul etmeyenleri küfür ya da dalalet ile itham etmek doğru değildir (sf.72). Deccal ile ilgili olarak hadislerde geçen olağanüstü maddi tasvir ve ayrıntılar, isnat açısından sahih değildir. Hadis metinlerinden elde edilen hükme göre Deccal, olağanüstü güçlere sahip bir insan değil, her dönemde şerri temsil eden tipler ya da dini değerleri yokseyan ve inkarcılığı yayan akımlardır(sf. 72). (**Diyanet İslam. Ans.** Cilt 9, Deccal sf. 67-72)

Kuran'da geçmeyen Deccal, mehdi ve İsa'nın nüzülü ile ilgili konulara gelince, Selefiye mezhebi dışındaki Sünnilere göre, İtikadi açıdan bunlara inanma mecburiyeti yoktur. Zira bunlar Kuran'la sabit olmadığı gibi, mütevatir hadislerle de dayanmamaktadırlar. Bu konudaki son araştırmaların ortaya koyduğu sonuçlara göre, Deccal rivayetlerinde çelişkili bilgiler bulunmaktadır. Sahih olan rivayetlere Deccal, uluhiyet niteliklerine sahip harikulade bir insan değil, kötülüğü temsil eden bir tiptir. (**Diyanet İslam. Ans.** Cilt 25, Kıyamet Alametleri, sf. 524)

HZ. İSÂ'YA "MESİH" NAMI VERİLDİĞİ GİBİ (...)

"Rivayetlerde Hazret-i İsa Aleyhisselâm'a "Mesih" namı verildiği gibi her iki deccale dahi "Mesih" namı verilmiş ve bütün rivayetlerde Min fitnetil mesihid deccali Min fitnetil mesihid deccali denilmiş. Bunun hikmeti ve teveli nedir?

Elcevap: Allahu a'lem, bunun hikmeti şudur ki: Nasilki emr-i İlâhî ile İsa Aleyhisselâm, Şeriat-ı Müseviyede bir kısım ağır tekâlîfi(emirleri) kaldırıp şarap gibi bazı müstehiyâtı helâl etmiş; aynen öyle de; büyük Deccal, şeytanın iğvâsı ve hükmiyle şeriat-ı İseviyenin ahkâmını(İsevilğin hükümlerini) kaldırıp Hıristiyanların hayat-ı içtimâiyelerini(sosyal hayatlarını) idâre eden râbitaları(bağları) bozarak anarşistliğe ve "Ye'cüc ve Me'cüc"e zemin hazır eder. Ve İslâm Deccalı olan "Süfyan" dahi: şeriat-ı Muhammediyenin(İslam şeriatının) (A.S.M) ebedî bir kısım ahkâmını(bazı hükümlerini) nefis ve şeytanın desiseleriyle kaldırmağa çalışarak hayat-ı beşeriyenin(insan hayatının) maddî ve mânevî rabitalarını bozarak serkeş ve zerhoş ve sersem nefisleri başıboş bırakarak hürmet ve merhamet gibi nurani zincirleri çözen, hevesât-ı müteaffine (kokuşmuş hevesler) bataklığında birbirine saldırmak için cebri bir serbestiyet ve ayn-ı istibdat bir hürriyet vermek ile dehşetli bir anarşistliğe meydan açar ki, o vakit o insanlar gayet şiddetli bir istibdattan başka zabt altına alınamaz" (Şuâlar, 457; Siracü'n-Nûr, 245).

A. Tekhafızoğlu: Deccal, şu iki sebepten dolayı mesih adını almıştır: ya Onun iki gözünden birisi; silme, dümdüz ve kör olduğu için... Yahut ta kısa bir zamanda yeryüzünü dolaşıp katettiği için... (Râzî, Tefsîr-i Kebîr, 6/315-316. Ayrıca bak. Ahmed Naim, Tecrid-i Sarîh, 2/883-884)

Bir kere, Hz. İsa (a.s.)'nin şeriatı, sıra daha Deccal'a gelmeden çok önce başkaları tarafından bozulmuştur. Hz. Muhammed'in (s.a.v.) gelmesi ile de onun ahkâmı kaldırılmıştır. Dolayısıyla şeriat-ı İseviyeyi ve ahkâmını kaldıran, şeriat-ı Muhammediyedir.

Said Nursî, sanki "Büyük Deccal" dediği Mesih Deccal'ı Hıristiyanların ahkâmını bozacak; "İslâm Deccalı olan Süfyan"ı da Müslümanların ahkâmını bozmaya çalışan biri olarak görmektedir. Oysa, Mesih Deccal, asıl Müslümanları bozmaya çalışacak bir büyük fitnedir. İslâm Deccalı "Süfyan" diye biriyse zaten yoktur.

Rivayetlerde **Min fitnetil mesihid deccali cümlesinin iki kez tekrar edildiği iddiası gerçek dışıdır.** Bu tekrar, okura, sanki hadis iki Deccal'dan bahsediyormuş izlenimini vermek için hadise idraç/ilave edilmiştir. "Mesih" namı bir ikinci Deccal'a daha verilmiş değildir. **Aslında bu ikinci Deccal'dan (?), Said Nursî'nin tabiriyle "İslâm Deccalı-Süfyan"dan bahseden -velev zayıf senetli olsun- bir hadis yoktur.**

Ayrıca **Said Nursî, Hz. İsa (a.s.)'nin şarabı helâl ettiğini de iddia etmektedir** ki, bunu Hz. İsa'nın helal ettiği konusunda da (Bkz. Enam 6/146, Nisa 4/160, Ali İmran 3/50.) hiçbir delili yoktur. Bilindiği gibi namaz, zekât, oruç gibi ibadetler bizden önceki ümmetlere de emredilmişti. İçkinin haram kılınmasındaki illetler, Yahudiler ve Hıristiyanlar için de geçerlidir. O hâlde, nasıl olur da Hz. İsa (a.s.)'nin şarabı helâl ettiği söylenebilir?

Y. Kardavî: Tevrat'ta da anlatıldığı gibi, Allah deniz ve kara hayvanlarının birçoğunu Yahudilere haram kılmıştır. Kuran-ı Kerim de Allah'ın, Yahudilere koyduğu haramları açıkça bildirir. Bu haramlaştırmanın sebebi, onların zulümleri ve hatalarının cezasıdır. Bu, Yahudilerin durumudur. Bu konuda Hıristiyanların Yahudilere uyması gerekirdi. Zira İncil, Hz. İsa'nın Tevrat'ı kaldırmak için değil, onu tamamlamak için geldiğini ilân eder. Fakat onlar, Tevrat'ı tenkit ederek, İncil'in neshetmediği ve Tevrat'ta kendilerine haram kılınan şeyleri helâllemişler, yiyecek ve içeceklerin hükmü konusunda Papazları Pavlos'a tâbi olmuşlardır. Bunun dışında, bir put için kesildiği kesin olarak bilinen hayvanları yemezler.

Pavlos "Temiz olan her şey temizlerindir, ağza giren onu kirletmez, fakat içten çıkan ağzı kirletir" gibi hükümler vermiştir. Böylece onlar, bugüne kadar Tevrat'ta haram kılınmış olmasına rağmen domuz eti yemeyi helâl kılmışlardır. Kilise mensupları içki hakkında Hıristiyanlığın görüşünde ihtilâf etmişlerdir. Bazıları İncil'in "içkinin azı mideye zararlı değildir" ifadesini delil olarak gösterdiler. Eğer bu söz doğru olsa ve içkinin azı mideye gerçekten zararlı olmasa bile, bu azdan kaçınmak gerekir. Çünkü, içkinin azı, çoğuna doğru sürükler ve birinci bardak bir diğerine, o da bir başkasına sürükleyerek helâke kadar götürür. (**Kardavî**, İslâm'da Helâl ve Haram, çev. R. Nazlı, Hilal Yayınları, İst., 48-49 ile 76-77)

Suat Yıldırım: "Hıristiyanlık, genel olarak teoride Eski Ahid kitaplarındaki hükümleri kabul eder. Onlardan, sadece Hz. İsa'nın muhalefet ettiği hükümleri hariç tutar. Bu durum Hz. İsa'dan sonraki 22 yıl böyle devam etti. Bu sene havarîlerden Yakup, milletlere dört şeyin haram sayılmasını teklif etti ki, onlar da zina, boğulmuş hayvanın eti, kan, putlar için kesilmiş hayvan eti yemektir. Böylece sünnet olmayı, Yahudi olmayanların Hıristiyan olmaya engel gördükleri mülâhazası ile kaldırmış oluyorlardı (**Resullerin İşleri**, 15, 28-29). Böylece Tevrat'ın haram kıldığı bazı hususları, din adamları, mubah kılma kapısını araladılar. **İçki**, domuz eti gibi Tevrat'ın ve nebilerin haramlığını bildirdikleri şeyleri mubah hâle getirdiler. Bu değişmeyi de Ruhul-Kudüs'ün ilhamına isnat ettiler. (**S. Yıldırım**, Mevcut Kaynaklara Göre Hıristiyanlık, 1988, 154):

Hz. İsa (a.s.)'nin "emr-i ilâhi ile şarabı helal ettiği" görüşüne Said Nursî'nin hangi delil, İncil'in hangi ayeti ile kail olduğu, anlaşılabilmiş değildir. S. Nursî'nin, bu görüşü, ulu'l-azm bir peygamber olan Hz. İsa'nın peygamberlik yönü ve tarihi gerçekler ile bağdaşmayan bir iddiadır. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 332-337)

YAHUDİ ÇOCUKLARI İÇİNDE BİRİSİ (...)

"Bir zaman, Resûl-i Ekrem (Aleyhissalâtu Vesselâm) Hazret-i Ömer Radyallahu Anh'a yahudi çocukları içinde birisini gösterdi. "İşte sureti!" dedi. Hazret-i Ömer (Radyallahu Anh), "Öyle ise ben bunu öldüreceğim." dedi. Ferman etti: "Eğer bu (bu çocuk) Süfyan ve İslâm Deccalı olsa, sen öldüremezsin; eğer o olmazsa, onun suretiyle ödürülmez." (Şualar, 459)

A. Tekhafızoğlu: Hadisin doğrusu şöyledir: Ömer İbnu'l-Hattab (r.a.), Peygamber (s.a.v.)'le birlikte bir topluluk içinde **İbn Sayyad**'ın bulunduğu tarafa gitti. Onu **Meğaleoğulları**nın taştan yapılmış sağlam kalesinin yanında çocuklarla oyun oynarken buldular. O zamanlar İbn Sayyad, bülüğ çağına yaklaşmıştı. İbn Sayyad, Peygamber'i tanıyamadı.

Nihayet, Peygamber eliyle ona (hafifçe) vurduktan sonra, İbn Sayyad'a: Benim Allah'ın Resulü olduğuma şahadet eder misin? dedi. Bunun üzerine İbn Sayyad, Resulullah'a baktı ve: -Senin ümmîlerin resulü olduğuna şahadet ederim, dedi ve Peygamber'e hitaben -Sen de benim Allah'ın resulü olduğuma şahadet eder misin? dedi. Resulullah onun sualine cevap vermeyip dedi ki: Ben, Allah'a ve resullerine iman ettim.

Akabinde Peygamber, İbn Sayyad'a: Ne görüyorsun? diye sordu. İbn Sayyad: -Bana doğru haber de gelir yalan haber de, dedi. Bu cevap üzerine Peygamber (s.a.v.): -Öyleyse iş sana çok karıştırılmış, buyurdu. Bundan sonra Peygamber, İbn Sayyad'a: -Senin için kalbimde bir şey tuttum (içimden geçeni oku da, bil bakalım), buyurdu. Resulullah kalbinde Duhan suresini tutmuştu. İbn Sayyad: -Kalbindeki o şey "Duh"tur, diye cevap verdi. Bunun üzerine Resulullah: -Sus, yıkıl git! Haddini aşma! buyurdu. Peygamber'in onu böyle azarlaması üzerine Ömer: -Ey Allah'ın Elçisi, bırak da şunun boynunu vurayım, dedi.

Peygamber (s.a.v.) de: -Bırak şunu, bu (Deccal) ise, sen onu vurmakla emrolunmadın ve buna muktedir de kılınmadın. Eğer Deccal değilse, onu öldürmekte senin için hiçbir hayır yoktur, buyurdu. (**Buhârî**, Edeb, 97/197; **Müslim**, Fiten, 19/95. İbn Sayyad kıssası için bak. **Miras**, Tecrîd-i Sarîh, 4/520- 527, 12/412-413)

Görüldüğü gibi Said Nursî, hadisin kelimeleri bir yana, cümlelerini bile değiştirmiş, manasını bozmuştur. Said Nursî'nin bu naklini okuyanlar, "Süfyan ve İslâm Deccalı" tabirlerinin Hz. Peygamber (s.a.v.) tarafından kullanıldığını zannedecektir. (A. **Tekhafızoğlu**, age. sf. 338-340)

Ayrıca, O'nun Yahudi olup olmadığı tartışmalı bir durum olsa da (**Diyanet İslam Ans**, Cilt 20, İbni Sayyad, sf. 305- 306), bu hadiste İbni Sayyad'ın Yahudi çocuklarından biri olduğuna dair bir ifade de yoktur. Meğaleoğulları ise Ensar'dandır.

O SÜFYAN BİR SU İÇECEK, ELİ DELİNECEK

"**Hadiste "O Süfyan(deccalı) bir su içecek, eli delinecek" denilmiş. Yani bir çeşit Su olan rakıyı su gibi çok içecek ve o sebepten batını(karnı) su tuluması gibi olacak ve su hastalığı yüzünden zulüm ve hile ile topladığı milyonlar mal su gibi elinden akacak, ecnebi doktorların boğazına girecek. Mesmuatıma nazaran(işittiğime göre); üç senede üç milyona yakın liraları tedavisine gayet israf ile sarfeden "bir insan" asrımızda görüldü, "bu hadisin te'vilini bende görünüz" hayatının lisan-ı haliyle dedi. Hem, bir su içecek eli delinecek, olan kudsi söz ne kadar manidar ve mu'cizekâr ve yüksek ve cem'iyetli olduğunu vefatıyla bildirdi, gitti.**

Rivayette var ki: "Ahirzamanın eşhâs-ı mühimmesinden(önemli zatlarından biri) olan Süfyan'ın eli delinecek." Allahu a'lem, bunun bir te'vili şudur ki: Sefahat ve levhiyat(zevk ve sefa) için gayet israf ile elinde mal durmaz, israfata akar. Dârb-ı meselde deniliyor ki, "Filân adamın eli deliktir." Yani çok müsriftir." (Şuâlar, 449; Siracü'n-Nûr, 236)

A. Tekhafızoğlu: Böyle bir rivayet, hiçbir hadis kaynağında yoktur, yani **uydurmadır**. Bunu Badıllı'da aslında itiraf etmektedir, ancak getirdiği izahın, savunma psikolojisi ötesinde hiçbir kıymeti yoktur.

Sahih-i Buharîden Mesnevî'ye, Sahih-i Müslim 'den Resail-i İbn-ül Arabîye kadar tam 295 "kudsî kaynakta" bu hadisi arayan **Badıllı** şöyle diyor: "Bu rivayet veya hadîs-i şerif, şimdilik bizde mevcut hadîs kaynaklarında bulunamadı. Birçok âlimlere sorduk, aldığım cevap: "Evet, biz bu hadîsi ya görmüş ya duymuşuzdur. Lâkin nerede ve kimden duyduk hatırlamıyoruz." şeklindedir. Bununla beraber bu mevzuda yazılmış birçok kitap dünyada mevcuttur. Fakat onları biz elde edemedik. O kitaplardan bazıları meselâ: Ebu Nuaym'in "el-Ahbar-ul Mehdî" kitabı gibi, Afrika'da bir zaman neşredilmiş büyük ve câmi bir kitap olan "Kitab-üs-Sünen-il Vâride" kitabı gibi eserler... Araştırmamız devam edecektir. İnşâallah ileride bu hadisin de me'hazlerini bulacağız." (**Badıllı**, Risale-i Nur'un Kudsî Kaynakları, 788)

Badıllı'nın bu sözleri de göstermektedir ki, bu hadis mevzuat edebiyatında bile yer almamaktadır. Bu rivayetin tevili de pek tutarlı gözükmemektedir. Su nerede, rakı nerede!... "Elin delinmesi"nin "israf" ile yorumu doğru kabul edilse bile tutarlılık söz konusu değildir. Çünkü, bir kişinin sağlığına kavuşmak için yaptığı harcama israf telâkki edilemez. (A. **Tekhafızoğlu**, age. sf. 342-343)

AHİRZAMANDA HAZRET-İ İSÂ ALEYHİSSELÂM GELECEK, (...)

"Ahirzamanda Hazret-i İsâ Aleyhisselâm gelecek, Şeriat-ı Muhammediye (A.S.M.) ile amel edecek" meâlindeki hadîsin sırrı şudur ki: Ahir zamanda felsefe-i tabiiyenin verdiği cereyan-ı küfrîye ve inkâr-ı Ulûhiyete karşı İsevîlik dîni tasaffî ederek(arınarak) ve hurafattan tecerrüd edip(sıyrılıp) İslâmiyete inkılâb edeceği (döneceği) bir sırada, nasıl ki İsevîlik şahs-ı manevîsi(İsevîlik cemaati), vahy-i semavî kılıncıyla o müthiş dinsizliğin şahs-ı mânevîsini öldürür: öyle de; Hazret-i İsâ Aleyhisselâm, İsevîlik şahs-ı mânevîsini temsil ederek, dinsizliğin şahs-ı mânevîsini temsil eden deccalı öldürür.. yâni inkâr-ı Ulûhiyet fikrini öldürecek?" (Mektubat, 6)

" (...) İşte böyle bir sırada, o cereyan pek kuvvetli görüldüğü bir zamanda, Hazret-i İsâ Aleyhisselâmın şahsiyet-i mânevîyesinden(İsevîlik Cemaatinden) ibaret olan hakikî İsevîlik dîni zuhur edecek, yâni Rahmet-i İlâhiyenin semasından nüzul edecek; hâl-i hâzır Hristiyanlık dîni o hakikata karşı tasaffî edecek(saf haline dönecek), hurâfattan sıyrılacak, hakaik-i İslâmiye ile birleşecek; mânen, Hristiyanlık bir nevi İslâmiyete inkılâb edecektir.. Ve Kurana iktidâ edecek(uyacak), o İsevîlik şahs-ı mânevîsi, tâbi(uyan); ve İslâmiyet, metbu'(kendisine tabi olunan) makamında kalacak. Dîn-i hak, bu ittihak neticesinde azîm bir kuvvet bulacaktır. Dinsizlik cereyanına karşı ayrı ayrı iken mağlûb olan İsavîlik ve İslâmiyet; ittihad neticesinde, dinsizlik cereyanına galebe edip dağıtacak istidadında(yeteneginde) iken, **âlem-i semâvatta cism-i beşerîsiyle bulunan Şahs-ı İsâ Aleyhisselâm**, o dîn-i hak cereyanın başına geçeceğini, bir Muhbir-i Sâdık, bir Kadîr-i Külli Şey'in vadine istinad ederek haber vermiştir. Mâdem haber vermiş, haktır; mâdem Kadîr-i Külli Şey' vadedmiş, elbette yapacaktır." (Mektubat, 53-54)

“...Hazret-i İsa (A.S.) onu(Deccali) öldürebilir, başka çare olamaz.” rivayet edilmiş. Yâni, onun mesleğini ve yırtıcı rejimini bozacak, öldürecek; ancak semâvî ve ulvî hâlis bir din İsevîlerde zuhur edecek ve hakikat-ı Kuraniye'ye iktida ve ittihad eden bu İsevî dinidir ki, Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ın nüzülü ile o dinsiz meslek mahvolur, ölür. Yoksa onun şahsı bir mikrop, bir nezle ile öldürülebilir.” (Şuâlar, 448; Siracü'n-Nür, 234)

“Nasraniyet(Hıristiyanlık) ya intifa' veya ıstifa edip İslâmiyete karşı terk-i silâh edecektir. Nasraniyet birkaç defa yırtıldı, tevhide yaklaştı. Tekrar yırtılmağa hazırlanıyor. Ya intifa' bulup sönecek veya hakikî Nasraniyetin esasını câmi' olan hakaik-i İslâmiyeti karşısında görecek, teslim olacaktır.

İşte bu sır-ı azîme Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm işaret etmiştir ki: "Hazret-i İsa nâzil olup gelecek, ümmetinden olacak, şeriatimle amel edecektir." (Mektubat, 446; İctimaî Reçeteler II, 168)

A. Tekhafızoğlu: Semavî ve ulvî halis bir din Hıristiyanlarda zuhur edemez, çünkü o, Müslümanlarda zaten zuhur etmiştir. İslâm, kaynakları açısından bugüne kadar bozulmadan gelen tek semavî dindir ve kıyamete değin de bu özelliğini sürdürecektir. Hıristiyanlar ise, dinlerini tahrip ve tağyir etmişlerdir. Şüphesiz, Hz. Muhammed (s.a.v.) peygamberlerin sonuncusudur ve İslâm'ın zuhurundan sonra da bir başka semavî din gelmeyecektir.

Said Nursî, hakikî Hıristiyanların Müslümanlarla birleşeceğini ve dinsizlere karşı ortak mücadele vereceklerini söylemektedir. Hakikî Hıristiyanların yapması gereken şey, Müslüman olmaktır. Hz. Muhammed (s.a.v.)'e ve Kuran'a iman etmektir. Nitekim, Peygamberimiz dönemindeki Adiy b. Hatem, Abdullah b. Selâm gibi bazı Hıristiyanlar İslâm'la şereflenmişlerdi.

İslâmiyet, Said Nursî'nin iddia ettiğinin aksine dinsizlik cereyanına karşı tek başına hiçbir zaman mağlup olmamıştır, olmayacaktır. Bu akıma karşı yenilmemek için Hıristiyanlıkla birleşmeye ihtiyacı da yoktur. Said Nursî'nin "dinsizlik cereyanı" diye tanımladığı materyalizm, sosyalizm, komünizmin... hepsi de Hıristiyan toplumların çocuklarıdır. Müslüman toplumlarda bu ideolojiler hiçbir zaman tutunamamıştır.

Said Nursî, Müslümanların komünizme karşı ancak Hıristiyanlarla birleşmek suretiyle mücadele edebileceklerini zannederken, vefatından birkaç 10 yıl sonra komünizm tarih sahnesinden silinip gitmiştir. Hem de komünist olan o eski Hıristiyanlar, bırakın İslâm'a tâbi olmayı tekrar asıllarına rücu etmiş ve tıpkı ataları gibi dünyanın dört bir tarafında Müslümanlara karşı yeni haçlı seferleri başlatmışlardır.

Said Nursî'nin Hıristiyanlarla Müslümanların birleşeceği, komünizm ve dinsizliğin ancak bu şekilde mağlup edileceği şeklindeki öngörüsü gerçekleşmeden komünizm tarih sahnesinden silinip gitmiştir. Üstelik, komünizmin yıkılması sürecine Müslümanların ciddi bir katkısından söz edilemez. Eski komünist ülkelerde dinsizliğin yerini tekrar Hıristiyanlık almıştır. Emperyalist-faşist devletler, oralarda filizlenmeye çalışan İslâmiyeti ve Müslümanları boğmaya çalışmaktadır. (**A. Tekhafızoğlu** age. Sf. 349-354 ile 369)

NÜZULÜ İSA, HZ. İSA'NIN AHİR ZAMANDA YERYÜZÜNE İNMESİ

S. Nursi, geleneksel ulemanın da söylediği gibi, ahir zamanda Hz. İsa'nın geleceğini kanaatindedir:

“Evet, o hadîs-i şerifin ifadesiyle **Hazret-i İsa'nın semavî nüzülü**(gökten inişi) **katî(kesin) olmakla beraber;** mânâ-yı işaretleriyle başka hakikatları ifade ettiği gibi, bu hakikata da mu'cizâne işaret ediyor.” (Kastamonu Lâhikası, 96-98)

“...âlem-i semâvatta(gök aleminde) **cism-i beşerîsiyle(bedenen) bulunan Şahs-ı İsa Aleyhisselâm, o dîn-i hak cereyanın başına geçeceğini, bir Muhbir-i Sâdik, ... haber vermiştir. Mâdem haber vermiş, hakır; mâdem Kadir-i Külli Şey' vadedmiş, elbette yapacaktır.**” (Mektubat, 53-54)

Nüzülü İsa(Hz. İsa'nın kıyamette yeryüzüne inmesi) konusu, ulema arasında tartışmalı bir mesele olup, O'nun vefat etmeyip gökte olduğu ve kıyamete doğru döneceği görüşü alimler tarafından genel kabul görmüş olsa da(bkz. Hz. İsa'nın gelip ve gelmeyeceğine dair görüşler, (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 22, İsa, sf. 470 ile 472-473), birtakım hadislere dayanan Hz. İsa'nın bendenen gökte sağ olup ahirzamanda ineceği görüşü Kuran'ın açık ayetlerine aykırı düşmektedir.

“Her şeyden önce Nüzülü İsa inancına dayanak teşkil eden rivayetlerdeki bilgiler Hz. İsa'nın tabii bir şekilde öldürüldüğünü bildiren ayetlerle(3/55, 5/117) çelişmekte, ayrıca Resulü Ekrem'in ardından peygamber gelmeyeceği ve her insanın belli bir süre yaşadktan sonra öleceği gerçeğine aykırı düşmektedir. Nüzülü İsa'nın Hıristiyanlara ait bir inanç olduğunu dikkate alarak, Kuran'la uyuşmayan bu tür ahat rivayetlerin, tedvin döneminde hıristiyanlardan İslam akaidine intikal etmiş olabileceği ihtimalini de göz ardı etmemek gerekir.” (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 25, Kıyamet Alametleri, sf. 524)

Konuyla İlgili Ayetlerin Tefsirine Bakalım:

1. Ayet “Allah buyurmuştu ki: "Ey İsa! Ben seni vefat ettireceğim, seni kendime yükselteceğim, seni o inkarcılardan arındıracağım ve sana tâbi olanları kıyamet gününe kadar inkâr edenlerden üstün kılacağım.” (Ali İmran 3/55)

S. Ateş: “Müfessirlerden çoğunun kanaatine göre Hz. İsa, ruhu ve bedeniyle birlikte göğe yükseltilmiştir. Bir kısım müfessirler göre ise, göğe yükseltilen İsa'nın cismi(bedeni) değil ruhudur. Bu görüş ayetin ruhuna daha uygundur. Zira:

1- Kuran, Allah'ın kanununda değişiklik bulunmadığını söylüyor. Madde madde olarak ve tabiatında bir değişiklik olmadan harici tesirler bulunmadan yukarı kalkamaz. Hiçbir beşere böyle bir şey olmamıştır.

2- Gök ile kastedilen maddi gök ise bu, yıldızlardan ibarettir. Yani İsa, şu yıldızlardan birine mi çıkarılmıştır. Eğer kastedilen manevi gök ise oraya cesed gitmez, ruh gider. Çünkü orası maddi değildir.

3- Kuran, İsa'nın göğe yükseltildiğini söylemiyor, Allah'a yükseltildiğini söylüyor. Allah'a yükselmek başka, göğe yükselmek başka şeydir. İdris aleyhisselam hakkında da: “Biz onu yüce bir dereceye yükselttik” (Meryem 19/57) buyrulmuştur. (Cilt 2 sf. 50)

Müfessirlerin “seni vefat ettireceğim, bana yükselteceğim...” ayetini genellikle İsa'nın göğe çıktığı şeklinde tefsir etmelerinin başlıca iki sebebi vardır:

Bunların en önemlisi Hıristiyanlar ve Yahudiler hakkındaki ayetlerin izahı için İslam'a yeni girmiş olan Yahudi ve Hıristiyan alimlerine başvurmaları ve onların söylediklerini tam hakikat kabul edip nakletmeleridir.

Diğer sebepte İsa'nın göğe çıktığı ve ahir zamanda yere inip Deccal'i öldüreceği, haçı kıracağı ve İslam şeraiti ile amel edeceği hakkında anlatılan bazı hadislerdir. (C. 2 sf. 50)

İsa'nın ineceğine inanmak itikadi bir meseledir. İtikad şek(şüphe) üzerine kurulmaz, yakın(kesin bilgi) üzerine kurulur. İsa'nın göğe çıktığına ve ahir zamanda ineceğine dair yakın(kesin bilgi) ifade edecek bir haber yoktur. Bu konudaki rivayetlerin hepsi ahat haberlerinden ibarettir. Kaldı ki İsa'nın ineceği hakkında anlatılanlar, Ehli Beyt'ten Mehdi adında adil bir imamın geleceğine dair anlatılan rivayetlere çok benzerlik gösterir ki Mehdi hakkındaki rivayetlerde de bir kesinlik yoktur. Bu rivayetler mütevatir olmadığı gibi meşhur bile değildir. Hadisçiler indinde sahihin altında bir derece olan hasen hadis kabul edilmişlerdir. Kesinlik ifade etmeyen bu hadislerle itikat sabit olamaz.

İsa'nın ineceğine ve İslam şeriatıyla amel edeceğine dair hadisler eğer doğru ise şöyle tevیل edilebilir: Bir peygamberin dini yaşadıkça kendisi manen yaşamaktadır. İsa'nın fikriyatını Yahudiler öldürememişlerdir. Bilakis onun tebliğleri yayılmış, Yahudiliğe hakim olmuştur. O'nun ruhunu temsil eden ümmeti birgün ismen olmasa bile manen Hz. Muhammed'in fikriyatını benimseyecek, onları uygulayacaktır.

Görülüyor ki ayetlere(Ali İmran 3/55, Maide 5/117) göre Hz. İsa'nın vefatı kesindir. Bu sahih ayetleri ahad haberlerine(hadislere) dayanarak tevیل etmek yerine, bu hadisleri (yukarıdaki şekilde) tevیل etmek daha doğrudur.” (S. Ateş, C.2 sf 54-55)

2. Ayet “ (İsa dedi ki:)Ben onlara: Benim ve sizin Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin diye senin bana emrettiğinden başka bir şey söylemedim. Ben onların içinde olduğum sürece onları kolladım, fakat sen beni vefat ettirince onları gözetleyen (yalnız) Sen oldun. Sen her şeyi görensın” (Maide 5/117)

Yeni Anlayışın Işığında Kuran Tefsiri: “Hz. İsa bu cevabı ile, kendisi hakkında çıkarılan ihtilâfları yakıp kül etmektedir. Müslümanların arasında dolaşan anlayışa göre Hz. İsa ölmedi, beden ve ruh ile Allah'a yükseldi. Kıyamete yakın tekrar dünyaya dönecek, Hz. Muhammed'in dini olan İslâm'ı yayacaktır. Bunun yanlış olduğu Âl-i İmrân sûresinin 55. âyetinde tartışıldı. O âyette de "Ey İsa! Seni vefat ettireceğim" demişti. Şimdi yorumunu yaptığımız Mâide sûresinin 117. âyetinde de bizzat Hz. İsa, Allah'a "Beni vefat ettirdiğin zaman " demektedir. Demek ki Hz. İsa eceliyle ölmüştür. Nisa sûresinin 159. âyetinde belirtildiği gibi, Hz. İsa öldürülmedi ve çarmıha gerilmedi. Âl-i İmrân sûresinin 55. âyetine göre, vefat ettikten sonra Allah'a yüceldi. Zaten Meryem sûresinin 33. âyetinde doğduğu, öldüğü ve dirileceği günden bahsedilmektedir.” (Yeni Anlayışın Işığında Kuran Tefsiri, Maide suresi 117. ayet tefsiri)

3. Ayet “Allah O'nu(İsa'yı) kendisine ref etti (yükseltti) . Allah üstündür, hüküm ve hikmet sahibidir.” (Nisa 4/158)

S. Ateş: “Taberi ise İbn Cürey'den şu tefsiri nakletmiştir: ‘O'nu yükseltmesi; onu alması ve kafirlerden temizlemesidir. Yani kasıt, ruh ve cesetle yahut yalnız ruhla göğe yükseltmek değil, onu kurtarmak, şerefini, izzetini yükseltmektir. Nitekim Ali İmran 55. ayette: “Sana uyanları kıyamet gününe kadar inkar edenlerin

üstünde tutacağım” buyrulması, ref’in(yükseltimenin), İsa’nın manen yükselmesi, onur ve izzetinin artması anlamına geldiğini gösterir.

“Allah O’nu(İsa’yı) kendisine yükseltti” ayeti, İsa’nın bedeniyle göğe çıkarıldığını göstermez. Çünkü burada gökten söz edilmiyor. Allah, İsa’yı kendisine yükseltti, deniyor. Yani, onu kurtardı, derecesini yüceltti, düşmanları ona erişemediler, onu yakalayamadılar demektir. Bu manayı tercih eden müfessirler de vardır.

Gerek Ali İmran 55. ayette, gerek Maide Suresinin: “Ben onların içlerinde olduğum sürece onları kolladım, fakat sen beni vefat ettirince onları gözetleyen (yalnız) sen oldun...” anlamındaki 117. ayetinde İsa’nın bedeninin öldüğü sarahatle açıklanmıştı. Ama Hz. İsa’yı başkaları öldürmemiş, Allah onu eceliyle vefat ettirmiştir. Yükseltilen onun manevi derecesi, Allah’ın katına çıkan onun ruhudur. Zaten bütün peygamberlerin ruhları Allah’ın huzuruna çıkar, O’ndan ikram görür.” (S. Ateş, C. 2 sf. 401-402)

Muhammed Esed: “Rafeahu (lafzen; “onu yüceltti” yahut “onu yukarı çıkarttı”) bir insanın raf edilmesi (“yukarı çıkartma/yükseltme”) fiili ne zaman Allah’a atfedilmişse, her zaman “onurlandırma” yahut “yüceltme” anlamlarına gelir. Kuran’ın hiçbir yerinde, Allah’ın Hz. İsa’yı yaşadığı sırada bedensel olarak cennete yükselttiği şeklinde yaygın inancı destekleyen bir beyan yoktur. Yukarıdaki ayetteki “Allah onu kendi katına yüceltti” ibaresi, Hz. İsa’nın Allah’ın özel rahmeti mertebesine yükseltildiğini gösterir; **Rafe’nahu** “onu yücelttik” fiilinin İdris peygamberle bağlantılı olarak kullanıldığı Meryem 19/57’den açıkça anlaşılacağı gibi, bu bütün peygamberlerin yararlandıkları bir lutuftur.” (Esed, Kuran Mesajı, Nisa Suresi 158. ayet, 172. not)

Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir: “Kur’ân-ı Kerim’in açık ve kesin İfadesine göre Hz. İsa bir peygamberdir (4/171), düşmanları tarafından çarşıya gerilerek öldürülmemiştir. Allah Teâlâ peygamberini onlardan korumuş, aralarından çıkarıp himayesine almış, nezdine yükseltmiştir.

Kur’an’a göre Hz. İsa’yi çarşıya gererek öldüremedikleri kesin olmakla beraber akıbetinin ne olduğu konusunda aynı kesinlik yoktur. Taberî ve İbn Kesir gibi tefsirlerde uzun uzadıya yer verilen rivayetlere ve müslümanlar arasında yaygın olan inanca göre Hz. İsa, basıldıkları evin tavanında açılan bir delikten göğe çıkarılmıştır, maddî olmayan bir semada yeniden geleceği günü beklemektedir. O gün gelince yere inecek, deccâlî öldürecek, bütün dinlerin nihâî bir özeti ve özü olan İslâm’a hizmet edecek, yeryüzünü ahlâkî yönden ıslah eyleyecektir.

Ancak Kur’ân-ı Kerim’in ifadesi böyle bir anlayış için kesin ve ihtimalsiz bir delil olarak kullanılamaz. Çünkü gerek burada açıklanan 158. âyette ve gerekse Âl-i İmrân sûresinin 55. âyetinde Allah Teâlâ, onu "kendine yükselttiğini, kaldırdığını" ifade buyuruyor; burada "sema"dan söz edilmiyor, "Onu semaya kaldırdı" denmiyor; O’na yükselen şeyin ise yaratılmış bir nesne (ruh ve ceset) olması da uygun, hatta mümkün değildir. Allah Teâlâ’nın her şeye kadir olduğunda, peygamberlerine nice mucizeler lütfettiğinde şüphe bulunmamakla beraber burada "Hz. İsa’nın bedeniyle beraber göğe yükseltildiği" ifadesi mevcut değildir. Aksine 158. âyette "kendisine yükseltti, kaldırdı", Âl-i İmrân’da İse "Seni vefat ettireceğim ve seni nezdime yükselteceğim" buyurulmuştur. Bu iki âyete bir arada mâna verildiği zaman ortaya çıkacak sonuç, "onun önce vefat ettirildiği, sonra Allah’a götürüldüğüdür ve bunun, asırlarca sonra değil, öldürme teşebbüsü sırasında veya kısa bir müddet sonra vuku bulduğudur." Bu gerçekler bilgiyi -bütün diğer peygamberlerin aldığı- tek kaynaktan, vahiy yoluyla Allah’tan alan son peygamberin gelmesiyle ortaya çıkmış ve insanlığa ilân edilmiştir.” (**Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir**, Diyanet İşleri Başkanlığı, Cilt 2 sf. 178-179)

4. Ayet “Andolsun Kitab ehlinde hiç kimse yoktur ki, ölümünden önce ona(bihi) inanacak olmasın. Kıyamet günü de o(İsa) onlara aleyhte tanıklık yapacaktır.” (Nisa 4/159)

S. Ateş: “Bazılarına göre “bihi(O’na)”deki zamir Hz. Muhammed’e gider, o zaman mana şöyle olur: “Kitap ehlinde her fert, ölümünden önce Muhammed’in peygamberliğine inanacaktır.” (Birinci mana)

Bazılarına göre zamir, İsa’ya gitmektedir. O takdirde mana: “Kitap ehlinde her fert, Kuran’ın İsa hakkında anlattığı gerçeklere inanacak, fakat ye’s halindeki bu iman yarar sağlamayacağı için İsa, kıyamet gününde onların aleyhine tanık olacaktır.” (İkinci mana)

Diğer bir görüşe göre de ayetin anlamı şudur: “Dünyanın sonunda İsa gökten inince, Kitab ehlinde her fert ona inanacaktır.” (Üçüncü Mana)

Şimdi bunlardan birinci mana mümkün değildir. Çünkü Kitab ehlinde her ferdin Hz. Muhammed’e inanması muhaldir. Zira Hz. Muhammed’den önce yaşamı olan Kitab ehli insanlar, onu görmemiş bilmemişlerdir ki ona inansınlar. “**Kitap ehlinde her fert**” tabiri, geçmiş ve gelecek bütün kitap ehli kimseleri kapsamına alır.

Üçüncü mana da mümkün değildir. Zira daha önce ölmüş olan kitap ehli insanlar, dünyanın sonunda yeniden gelecek İsa’ya nasıl inansınlar. İnanmak için onun devrinde olmaları, onunla veya ondan sonra yaşamaları gerekir. Henüz gelmemiş olan İsa’nın, geldikten sonraki çağrısına, ondan çok önce ölmüş olanların

inanması mümkün değildir. Bu görüş sahipleri, İsa'nın ineyeği hakkındaki rivayetlere dayanarak ayeti tefsir etmek, yani Kuran'ı önyargılarına göre yorumlamak istemişlerdir. Ayette İsa'nın geleceğine dair hiçbir işaret yoktur.

Tek makul görüş ikinci görüştür. Yani ayetin anlamı şudur. Kitap ehlerinden hiçbir fert yoktur ki ölmezden önce, İsa'ya onun Allah'ın kulu ve resulü olduğuna inanacak olmasın. Kitap ehlerinden her fert, ölmezden önce gözünden perde kalkınca, Kuran'ın İsa hakkında söylediklerinin gerçek olduğunu, yani onun Allah'ın oğlu değil kulu ve elçisi olduğunu anlar. Çünkü gözlerden perde kalktığı zaman, gerçek olduğu gibi ortaya çıkar. O zaman insan gerçeğe inanır ama artık inanmanın yarar sağlamasına zaman ve fırsat kalmamış, iş işten geçmiş olur. Ancak ye's halinden önceki iman insana yarar sağlar.

“Her ümmetten bir şahit seni de bunlara şahit getirdiğimiz zaman(halleri) nice olur. “ (Nisa 4/41) ayetinin haber verdiği üzere, kıyamet günü her peygamber kendi ümmetinin, kendisinin tebliğ ettiği dinin hakikatlerine uyup uymadığına tanıklık edeceği gibi Hz. İsa'da kendi ümmetine tanık olacak, onların kendisi hakkında uydurdukları gerçeklere aykırı inançların, kendi tebliğatına uymadığına dair onların aleyhine tanıklık edecektir. **“Kıyamet günü de o(İsa) onlara aleyhte tanık olacaktır”** cümlesi, bunu ifade etmektedir.” (S. Ateş, C. 2 sf. 407-409)

Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir: “Ehl-i Kitap'tan her biri ölümünden önce ona mutlaka iman edecektir; o da kıyamet gününde onlara şahit olacaktır” mealindeki 159. âyet iki şekilde anlamaya müsaittir:

1. "Hz. İsa'nın ölümünden önce..." Bu anlayış ve yorum, "onun ölmediği, semada ineyeği günü beklediği" inancına delil kılınmıştır. Ancak Hz. İsa âhir zamanda yeryüzüne indiğinde yaşamakta olan Ehl-i kitap, gelmiş geçmiş bütün yahudiler ve hıristiyanlar olmadığı için bu anlayış yorum, âyetin açık mânasına -lafzı bir delil bulunmadığı halde kapsamını daraltmadıkça (tahsise gidilmedikçe)- ters düşmektedir.

2. "Her bir Ehl-i kitap mensubu kendi ölümünden önce..." Bu anlayışa göre Allah, kulu ve elçisi İsa'ya bir lütuf ve teselli olarak her bir yahudi ve hıristiyana, son nefeslerini verirken gerçeği gösterecek, yahudiler onun peygamber olduğuna, hıristiyanlar da Allah'ın oğlu değil, peygamberi ve elçisi olarak gönderildiğine İnanacaklardır; âhir nefeste gerçekleşecek olan bu yeis hali imanı, hayattan ümit kesildikten sonraki inanma onlara bir fayda sağlamayacaktır. İş işten geçtikten sonra inanma fayda vermediği gibi bunu hesap (mahkemeleşme) sırasında berâet delili olarak ileri sürmenin de faydası olmayacaktır. Çünkü onların Hz. İsa'ya, Allah'ın bir peygamberi olarak -İnanmanın işe yaradığı bir zamanda- iman etmediklerine o da şahitlik edecektir.” (**Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir**, Diyanet İşleri Başkanlığı, Cilt 2 sf. 179)

Muhammed Esed: “ Bu ayete göre bütün Yahudiler ve Hıristiyanlar, ölümleri anında Hz. İsa'nın Allah'ın bir peygamberi olduğunu –ve ne bir sahtekar ne de Allah'ın oğlu olmadığını- anlarlar. Zemahşeri” (Esed, Kuran Mesajı, Nisa Suresi 159. ayet, 173. not)

5. Ayet **“Şüphesiz O(innehu), kıyamet saati için bir ilimdir. Öyleyse ondan yana hiçbir kuşkuya kapılmayın ve Bana uyun. Dosdoğru yol budur.” (Zuhruf 43/61)**

S. Ateş: “Ayetteki innehu'daki zamirin genellikle İsa'ya gittiği kabul edilir. Buna göre ayette İsa'nın babasız yaratılmasının ve ölümleri diriltmesinin bir kıyamet ilmi, alameti olduğuna işaret edilmektedir. İsa'yı babasız yaratan Allah bu olayla, ruhları da yeni bedenlere sokup kaldıracağını göstermiştir. İsa'nın öyle yaratılması kıyametin mümkün ve mutlaka olacağına delildir.

İnnehu'daki zamirin Kuran'a gitmesi de muhtemeldir. O zaman Kuran'ın bir kıyamet bilgisi yani kıyametin kopacağını açıklayan bir bilgi veya kıyametin kopacağını gösteren bir alamet olduğu belirtilmiş olur. ‘Vettebiuni; “bana uyunuz” kelimesi de zamirin Kuran'a gitmesinin daha uygun olacağını gösterir.

Görüldüğü gibi (“O” zamirinin) Kuran'a gitmesi ayetin devamı açısından daha doğrudur. Çünkü zamir İsa'ya gitse “O (yani İsa) kıyametin ilmi veya alametidir” dendiikten sonra ‘vettebiuni; “bana uyun” sözü ayetin başı ile ilgisiz kalır. Ama zamir Kuran'a gitse “O(yani Kuran) kıyamet saatinin ilmi veya alametidir” dendiikten sonra “ondan kuşkulamayın, bana uyun” sözü ayeti başı ile ilgili gayet yerinde olur.

Müfessirler bu ayeti Hz. İsa'nın gökten ineyeğine delil sayarlar. Gerçekte ayette böyle bir delil ve anlam yoktur.” (S. Ateş, C. 8. sf. 258-259)

Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir: "O, kıyamete ait bir bilgidir" cümlesi ile müşriklere kıyamet hatırlatılmakta, dünyada düzenlerini bozmamak için saplandıkları putperestliğin âhirette başlarına neler getireceğine dikkat çekilmektedir. "Kıyamete ait bilgi"nin ne olduğu konusunda "Kur'an, âhir zaman Peygamberi, Hz. İsa'nın tekrar dünyaya gelmesi" şeklinde farklı yorumlar yapılmıştır. Bazı tefsirciler, bu âyetten biraz önce Hz. İsa'dan söz edildiği için "O" zamirinin Hz. İsa'ya işaret ettiği yorumunu yapmışlardır. Halbuki İsa'dan bahseden âyetler bittikten sonra başka bir konuya, 40-44. âyetlerde zikredilen "Son Peygamber'e tabi olmanın gerekliliği" konusuna geçilmiştir. Zaten diğer peygamberlerin örnek olarak zikredilmesi de ana konu (Son Peygamber'e inanma ve onu izleme konusu) ile ilgilidir. Ayrıca bu âyetler gelirken henüz Hz. İsa gelmiş

olmadığına göre âyetin müşrikler için bir şey ifade etmesi, "kıyamet bilgisi veya alâmeti "nin, görüp anlayabilecekleri bir şey olmasına bağlıdır; bu da İsa değil, Kur'an'dır, kendisinin son peygamber olduğu söyleyen hâtemü'l-enbiyâdır (s.a.). Müşriklere düşen görev, akıllarını başlarına devşirmeleri, şeytana değil, kıyametten önce gelen son Peygamber'e kulak vermeleri ve böylece doğru yolu bulmalarıdır." (**Kuran Yolu Türkçe Meal ve Tefsir**, Diyanet İşleri Başkanlığı, Cilt 4 sf. 782)

A. Bayındır: Yukarıda zikredilen ayette Allah Teâlâ, İsa aleyhisselamın kıyamet için bir bilgi / ilim olduğunu bildirmektedir. Bunu anlamak için İsa aleyhisselamın yaratılışına bakmak gerekir. İsa aleyhisselam babasız olarak dünyaya gelmiştir. Allah Teâlâ onun yaratılışının Âdem'in yaratılışı gibi olduğunu bildirmektedir. **"Doğrusu Allah katında İsa'nın durumu Âdem'in durumu gibidir. Onu topraktan yarattı sonra da ona: «Ol!» dedi. O da hemen oluverdi."** (Âl-i İmrân, 3/59)

Âdem aleyhisselam topraktan yaratıldı. Onun İsa aleyhisselam gibi bir annesi de yoktu. Neden Allah onu İsa'ya benzetti? Çünkü toprak, tıpkı Meryem gibi ona annelik vasfı görmüştü. İkisinin de ortak yönü, babasız dünyaya gelmeleri idi. İşte kıyamet günü insanların kalkışı da aynen böyle olacaktır. Yani babasız ama anne vasıflı topraktan... İsa aleyhisselam işte bu açıdan kıyamet için bir ilimdir / bilgidir. Yani İsa aleyhisselam nasıl babasız dünyaya gelmişse kıyamette insanlar böyle dirilecektir. Kıyamette yeniden dirilmeyi kabul etmeyenlere, imkânsız görenlere Allah Teâlâ İsa aleyhisselamı örnek vermiştir. İsa'nın yaratılışı nasıl olduysa, Âdem'in yaratılışı öyledir; dolayısıyla sizin de yeniden dirilişinizin onun gibi olacaktır.

Görüldüğü gibi ayet, İsa aleyhisselamın kıyametten önce tekrar dünyaya geleceğinden bahsetmemektedir. (A. Bayındır, www.suleymaniyevakfi.org, Yazılı Fetvalar Tarih: 13 Ağustos 2009 İsa kıyamet için bir bilgidir" ayetini nasıl anlamalıyız?)

SAİD NURSÎ'NİN HRİSTİYANLAR HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

*"Şiddet-i şefkat ve rikkatten(merhametten), bu kışın şiddetli soğuğuyla beraber mânevî ve şiddetli bir soğuk ve musibet-i beşeriyeden biçârelere gelen felâketler, helâketler, sefaletler, açlıklar, şiddetle rikkatime dokundu. Birden **ihbar edildi** ki: Böyle musibetlerde kâfir de olsa hakkında bir nevi merhamet ve mükâfat vardır ki, o musibet ona nisbeten çok ucuz düşer. Böyle musibet-i semâviye(ilahi musibet), mâsumlar hakkında **bir nevi şehâdet** (şehitlik)hükümüne geçiyor.*

*Üç-dört aydır ki, dünyanın vaziyetinden ve harbinden hiçbir haberim yokken Avrupa'da, Rusyadaki çoluk-çocuğa acıyarak tahattur ettim(hatırladım). O mânevî **ihbarın** beyan ettiği taksimat, bu elîm şefkate bir merhem oldu. Şöyle ki: O musibet-i semâviyeden ve beşerin zâlim kısmının cinayetinin neticesi olarak gelen felâkatten vefat eden ve perişan olanlar eğer **onbeş yaşına kadar olanlar ise; ne dinde olursa olsun şehid** hükmündedir. Müslümanlar gibi büyük mükâfat-ı mâneviyeleri, o musibeti hiçe indirir.*

***Onbeşinden yukarı olanlar**, eğer mâsum ve mazlum ise; mükâfatı büyüktür **belki onu Cehennemden kurtarır**. Çünkü, âhîrzamanda mâdem fetret derecesinde din ve Dîn-i Muhammedi'ye (A.S.M.) bir lâkaydlık perdesi gelmiş. Ve mâdem âhîrzamanda Hazret-i İsa'nın (A.S.) dîn-i hakikîsi (gerçek dini)hükmedecek, İslâmiyet'le omuz omuza gelecek.*

*Elbette şimdi, fetret gibi karanlıkta kalan ve Hazret-i İsa'ya (A.S.) mensub Hıristiyanların mazlumları çektikleri felâketler, onlar hakkında **bir nevi şehâdet denilebilir**. Hususan ihtiyarlar ve musibetzedeler, fakir ve zayıflar, müstebid büyük zâlimlerin cebir ve şiddetleri altında musibet çekiyorlar. Elbette o musibet onlar hakkında medeniyetin sefâhetinden ve küfrânından ve felsefenin dalâletinden ve küfründen gelen günahlara keffaret olmakla beraber; yüz derece onlara kârdır, **diye hakikattan haber aldım**. Cenâb-ı Erhamürrâhimîne hadsiz şükrettim. Ve o elîm elem ve şefkatten teselli buldum.*

Eğer o felâketi çekenler, mazlumların imdadına koşanlar ve istirahat-ı beşeriye(insanlığın rahatı için) için ve esasât-ı diniyeyi(dini esasları) ve mukaddesat-ı semâviyeyi(ilahi değerleri) ve hukuk-u insaniyeyi(insanların haklarını) muhafaza için mücadele edenler ise; elbette o fedakârlığın mânevî ve uhrevî neticesi o kadar büyüktür ki: o musibeti onlar hakkında medar-ı şeref yapar, sevdirir" (Kastamonu Lâhikası, 114-115; Tarihçe-i Hayat, 290).

A. Tekhafızoğlu: Said Nursi 2. Dünya Savaşı'nda ölen hıristiyanlar için ne diyor, maddeleştirelim:

- 1- İkinci dünya savaşında Onbeş yaşına kadar masum yere ölen hıristiyanlar şehittir.
- 2- Onbeş yaşından büyük olanları ise, masum yere öldürülmüşlerse, katledilmelerinin mükafatını ahirette görecektir belki cehennemden çıkacaklardır.
- 3-Mazlum hıristiyanlara yardım edenler de ahirette çok büyük mükafatlara ulaşacaklardır.

Said Nursi'ye, Kuran ve son Peygamber Hz. Muhammed'e inananlar yani kafirler hakkında söylediği kendi sözlerini hatırlatarak, düştüğü çelişkiyi görelim:

“*Kâfir ve münafıkların Cehennemde yanmalarını ve azab ve cihad gibi hâdiseleri(cihad ve Allah'ın azabıyla ilgili konuları) kendi şefkatine sığdırmamak(uygun görmeyerek) ve tevile(başka yorumlara) sapmak, Kuran'ın ve edyân-ı semaviyenin(ilahi dinlerin) bir kısm-ı azîmini(önemli kısmını) inkâr ve tekzib (yalanlama) olduğu gibi; bir zulm-ü azîm(büyük zulüm) ve gayet derecede bir merhametsizliktir.*” (Tarihçe-i Hayat, 278)

Kuran'a göre; son Peygamber Hz. Muahmed'i ve O'nunla gönderilen son İlahi Kitabı kabul etmeyerek (kafir olarak) ölenlerin Cennete giremeyecekleri açıktır:

“ (...) Kâfir olarak ölenlerin bütün amelleri dünyada da ahirette de boşa çıkmıştır ve onlar ateş halkıdır, orada sürekli kalacaklardır.” (Bakara 2/217)

“ (...) İmanı tanımayıp küfre sapanın ameli boşa gitmiştir. Kendisi de ahirette kaybedenlerdendir.” (Mâide 5/5)

“Ayetlerimizi ve ahirete kavuşmayı yalanlayanların amelleri boşa çıkmıştır. Onlar yaptıklarından başkasıyla mı cezalandırılacaklardı?” (A'râf 7/147)

“İnkâr edenlerin ve Allah'ın yolundan saptırınların amellerini Allah boşa çıkarır. ...Bu, inkâr edenlerin batıla; iman edenlerin ise Rablerinden gelen hakka tâbi olmaları dolayısıyladır. İşte Allah, onların durumlarını, insanlara böyle anlatır.” (47/1-3.)

Gazalî şöyle der: “...Kendilerine İslâm'ın daveti ulaşmayan kişiler üç kısımdır:

1.Hz. Muhammed (s.a.v.)'in ismini hiç duymamış olanlar,

2.Hz. Peygamber'in ismini, sıfatlarını ve gösterdiği mucizeleri duymuş olanlar; bunlar İslâm memleketlerine komşu olan yerlerde veya Müslümanlar arasında yaşayan kimselerdir, kâfir ve mülhittirler,

3.Bu iki derece arasında bulunan gruptur. Hz. Peygamber'in ismini duymuşlarsa da vasıflarını ve hususiyetlerini duymamışlardır. Daha doğrusu Hz. Peygamber'i ta küçüklüklerinden beri "İsmi Muhammed olan yalancının ve dalaverecinin biri peygamberlik iddiasında bulunmuştur" şeklinde tanımışlardır. Kendilerine Resulullah bu şekilde tanıtılmıştır... Kanaatime göre, bunların(3. grubun) durumu birinci grupta olanların durumu gibidir. Çünkü, bunlar Hz. Peygamber'in ismini, haiz bulunduğu vasıfların zıtlarıyla birlikte duymuşlardır. Bu ise hakikati araştırmak için insanı düşünmeye ve araştırmaya sevk etmez.” (**Gazâlî**, İslâm'da Mûsamaha, 71-75.)

Said Nursî'nin "masumlar"dan kimleri kastettiği anlaşılıyor. Eğer kastedilen kâfirlerin çocukları ise, bunların durumu hakkında ulema ihtilâf etmiştir. Bazı âlimler, onların cennetlik olduğu görüşündedirler ki, onlar için sadece "ehl-i necat" demişlerdir.

Bu görüşten hareket edilse dahi, "şehadet(şehit)" kelimesi onlar için yine kullanılamaz. Çünkü, birine ancak naslarda belirlenen durumlar doğrultusunda "şehit" denebilir ki, bunlar için böyle bir şey asla varit değildir.

Meselenin on beş yaşla bir ilgisi de yoktur. Fıkıh usûlünde incelendiği gibi, mükellefiyet yaşla sabit olmaz. Büluğ çağını geçtiği hâlde çeşitli nedenlerden dolayı baliğ olmayanlar için ise takdire başvurulur ki, bu da yaşıdır. Yaşın kaç olduğu hakkında çeşitli kaviller vardır. Abdülkerim Zeydan'ın belirttiğine göre; bu yaş, fakihlerin çoğuna göre erkek ve kız çocuğu için on beştir. (Zeydan, age, aynı yer.)

Kanaatimizce on beş yaş da kat'î olmasa gerektir. Çünkü büluğ yaşı iklimle yakından ilgilidir. Sıcak iklimlerde, soğuk iklime nispetle büluğ yaşı daha küçüktür. Dolayısıyla bu on beş yaş soğuk iklimler için biraz artırılabilir.

Buluğ da alt sınır; Erkeklerde 12, Kızlarda ise 9 yaşını tamamlamadır. Üst sınır ise, genellikle 15 kabul edilmiş olmakla birlikte, bu sınır icthadi (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 6, Buluğ, sf.414) olduğundan, 15 yaşından önce ölen kimselerin cennetlik olduğu görüşü bir kesinlik arzetmemektedir.

15 yaşından büyük, masum gayri müslimlerin, savaşta ölmeleri durumunda, ahirette büyük mükafata nail olup cehennemden çıkacakları ise Kuran'a tamamen aykırı bir iddiadır.

Başta gelen musibetlerin günahlara kefareti olması, sadece Müslümanlar içindir:

"Müslümana vücuduna batan bir diken dâhil, yorgunluk, hastalık, keder, hüzün, eza ve iç sıkıntısı isabet ederse; Allah, bununla onun günahlarından bir kısmını örter. (**Buhârî**, Marzâ, 1/2.)

“...Allah, hastalıktan veya başka bir şeyden kendisine eza isabet eden her Müslümanın günahını, ağacın yapraklarını döktüğü gibi döker.” (**Buhârî**, Marzâ, 3/8.)

Buraya kadar ortaya konulan açıklamalar göstermektedir ki, Hıristiyanlarla ilgili S. Nursî'nin yukarıda serdettiği görüşleri bir çok açıdan problemlidir. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 356-373)

İslam ve Hz. Peygamber hakkında **doğru ve yeterli bilgilere sahip olduğu halde**, İslamiyet'e girmemiş olan kimselerin ahirette mazur görülemeyeceği ve ebedi hüsranda olacağı açıktır. (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 12, Fetret, sf. 475-480). Bu konuda kimi modernist çevrelerin iman ve salih amelin ahirette kurtuluş olarak yeterli olacağı tezi de(bunların delilleri; Bakara 2/62, Maide 5/69 ayetleridir) Araf 7/157. ayete aykırıdır.

Ebubekir Sifil bu konuda şunları söyler: “Bediüzzaman merhumun, fetret devri sayılabilecek ahir zamanda zulüm altında ölen mazlum hıristiyanların bir nevi şehit sayılabileceği doğrultusundaki ifadelerini, son zamanlarda Dinlerarası Diyalog süreciyle birlikte ortaya çıkan "Ehl-i Kitab'ın cennetlik olduğu" iddiasıyla karıştırmamak gerekir. Zira bu ikincisi konjonktürün tazyikiyle ortaya çıkmış bir söylem olarak doğrudan doğruya İslam itikadına muhalefet anlamı taşıırken, ilki Eş'arîler'in –ki Bediüzzaman merhumun da bir Eş'arî olduğu unutulmamalıdır– ehl-i fetretin akıbeti konusundaki kanaatine yaslanmaktadır. Bununla birlikte Bediüzzaman merhumun bu tesbitinin birkaç noktada netleştirilmeye muhtaç olduğunu düşünüyorum:

1. Eş'arîler'in, kendisine hak bir peygamberin tebliği –olması gerektiği şekilde– ulaşmamış kimseler hakkındaki görüşü günümüz Ehl-i Kitabı için aynıyla söz konusu edilebilir mi? Bilgi ve iletişim teknolojilerinde gelinen nokta göz önünde tutulduğunda, bilhassa "gelişmiş" diye nitelendirilen ülkelerde yaşayan insanların İslam dininin varlığından ve özelliklerinden hakkıyla haberdar olma imkânına sahip bulunmadığını söylemek pek inandırıcı olmasa gerek...

Kaldı ki, İslam daveti –ideal seviye ve tarzda olmasa da– artık yeryüzünün her köşesine ulaşmış durumda; her ülkede o ülkenin yerli halkından İslam'ı seçen insanların ve onlar eliyle vücut bulan kurumların sayısı –elhamdülillah– hızla artıyor. Yeryüzünün hangi köşesinde olursa olsun İslam hakkında bilgi edinmek isteyen insanlar bunu kolayca yapabilecek imkânı sahip bulunuyor. Evet, bu imkânı yeryüzündeki her bir fert için tek tek aynıyla vaki olarak görmek makul değil; ama günümüzü bir fetret dönemi olarak nitelendirip şu veya bu biçimde zulme muhatap olmuş insanların tamamını şehit diye nitelendirmek için de bir daha düşünmek gerekir.

2. Bir an için günümüzün tam anlamıyla fetret dönemi olarak nitelendirilebileceğini kabul etsek bile, Eş'arîler ehl-i fetretin sadece "sorumlu olmayacağını" söylerken, Bediüzzaman merhum onlar hakkında "bir nevi" de olsa "şehit" ifadesini kullanmaktadır. Burada da genel Eş'arî tavrıyla Bediüzzaman merhumun tesbiti arasında tam bir mutabakat bulunmadığı dikkat çekiyor. Her ne kadar Bediüzzaman merhum bu tesbitini o mazlumların maruz kaldığı felaket ve zulümlere dayandırıyor ise de, bunun onlar için "bir nevi" de olsa "şehitlik" payesi getireceğini söylemek için ayrıca delile ihtiyaç bulunduğu açıktır. (**E. Sifil**, Okuyucu Soruları 26, Bediüzzaman ve Risale-i Nur -15, Milli Gazete - 28 Kasım 2010)

Said Nursî'nin Hıristiyanlarla ilgili iyimser görüşlerinin, dünyadaki gelişmeleri iyi okuyan, siyasi dirayet sahibi bir alimin; kominizm tehlikesi ve ülkedeki İslam karşıtı rejimin yıkıcı uygulamaları karşısında, Avrupa ve Amerika'ya, olumlu mesajlar vererek mevcut paradigmayı aşmaya yönelik bir strateji olduğu, kanaatindeyiz:

“ (...) Şimdi **ehl-i îman**(Müslümanlar), değil Müslüman kardeşleriyle, **belki Hıristiyanın dindar ruhânîleriyle ittifak etmek** ve medar-ı ihtilaf(ihtilaf noktaları olan) meseleleri nazara almamak, niza etmemek gerektir. Çünkü, küfr-ü mutlak hücum ediyor.”^(Emirdağ Lâhikası I, 194)

“Lillâhilhamd Risale-i Nur, âli beyanatı ile ruhlarımızı teskin ediyor, hakiki dersleriyle kalblerimizi tatmin ediyor. **İşte, bu günde meydana çıkan bu dehşetli** (dinsizlik-küfür)**cereyanı, ancak ve ancak Hıristiyanlık âleminin Müslümanlıkla ittihadı**(birlik olması); **yani İncil, Kuran ile ittihad ederek ve Kuran'a tâbi olması neticesi** elde edilecek semavî bir kuvvetle mağlûb edileceği iş'ar buyuruluyor ki, Hazret-i İsa Aleyhisselâmin da vüruduna intizar etmek zamanının geldiğini mânâ-yı işârî ile ihtar ediyor. Mesmuâta (işitildiğine) göre; bu günkü Amerika, aktâr-ı âleme(çeşitli bölgelere) tedkikat için gönderdiği dört heyetten birisini, bu günkü beşeriyetin saadetini te'min edecek sâlim bir din taharrisine(aramasına) me'mur etmiştir. Bu ise müceddidliğini mahkeme lisanıyla her tarafa ilân eden Risale-i Nur, bu muzdarip, perişan beşeriyetin en büyük bir saadeti olacağına imanımız pek kuvvetlidir.” (Emirdağ Lâhikası I, 62; Tarihçe-i Hayat, 460)

“Bir derece mahremdir. (...) Hem Salâhaddin'in, Asâ-yı Musa'yı Amerikalıya vermesi münasebetiyle deriz: **"Misyonerler ve Hıristiyan ruhanîleri, hem Nurcular, çok dikkat etmeleri elzemdir.** Çünkü, her halde **şimâl cereyanı**(kominizm); İslâm ve İsevî dininin hücumuna karşı kendini müdafaa etmek fikriyle, İslâm ve misyonerlerin ittifaklarını bozmaya çalışacak. Tabaka-i avama müsaadekâr ve vücub-u zekât ve hümet-ri riba ile, burjuvaları avâmın yardımına dâvet etmesi ve zulümden çekmesi cihetinde müslümanları aldatıp, onlara bir imtiyaz verip, bir kısmını kendi tarafına çekebilir." Her ne ise, bu defa sizin haturunuz için kaidemi bozdum, dünyaya baktım. Said Nursî”^(Emirdağ Lâhikası I, 150)

Dediğimiz gibi kanaatimize göre bu bir stratejidir, yoksa elbette S. Nursi, imanın ne olduğunu gayet iyi bilmektedir: "...herşey'in yanında hazır, irade ve ilmîni bilmemek ve şiddetli emirlerini tanımamak ve sıfatlarını ve gönderdiği elçilerini, peygamberlerini bilmemek, elbette hiçbir cihette(şekilde) Allah'a iman hakikatı onda yoktur... Fakat O'na iman etmek Kuran-ı Azîmüştânın ders verdiği gibi, O Hâlikî, sıfatları ile, isimleri ile umum kâinatın şehadetine istinaden kalben tasdik etmek; ve elçileriyle gönderdiği emirleri tanımak; ve günah ve emre muhalefet ettiği vakit, kalben tevbe ve nedamet etmek iledir." (Emirdağ Lâhikası I, 191)

RİSALELERDE MEHDİLİK İDDİASI

Said Nursi, İmam-ı Ali ve Gavs-ı Âzam ve Osman-ı Hâlidî gibi zatların, Hz. Mehdi'nin en önemli görevi olan imanı kuvvetlendirme ve ehli imanı dalaletten kurtarma görevinin bizzat Risale-i Nur'da olduğunu görüp haber verdiklerini söyler:

"Ümmetin beklediği, âhir zamanda gelecek zâtın (Hz. Mehdi'nin) üç vazifesinden en mühimmi ve en büyüğü ve en kıymetdarı olan iman-ı tahkikîyi neşr (yayma) ve ehl-i imanı dalâletten kurtarmak cihetiyle, o en ehemmiyetli vazifeyi aynen bitemâmiha(tümüyle) Risale-i Nur'da görmüşler. İmam-ı Ali ve Gavs-ı Âzam ve Osman-ı Hâlidî gibi zatlar, bu nokta içindir ki, gelecek o zâtın makamını Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsinde keşfen görmüşler gibi işaret etmişler. Bazan da şahs-ı mânevîyi bir hâdimine vermişler, o hâdime mültefitane bakmışlar. Bu hakikatdan anlaşılıyor ki; sonra gelecek o mübarek zat, Risale-i Nur'u bir programı olarak neşr ve tatbik edecek. O zâtın ikinci vazifesi, Şeriat'ı icra ve tatbik etmektir..." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 9)

Said Nursi, Müctehitler'in geneli ile tüm Mebus ve evliyaların, imanı tahkim etmek ve ilmi meseleri açıklamak üzere beklenen zâtın(Mehdi'nin) Risale-i Nur olduğunu söylediklerini iddia etmiştir:

"İmam-ı Ali (R.A.), Şah-ı Geylânî (RA), Sekizinci, On Sekizinci, Yirmi Sekizinci Lem'alar ile Sekizinci Şua ile keramât-ı evliya hak olduğunu ve yerde iken Arş-ı Azamî(yüce arşı) müşahade ettiklerini Risale-i Nur beyan etmiş. Hem umum müctehidler, "mütekkelliminden birisi gelecek hakaik-ı imaniyeyi ve bütün mesâilî(dini meseleleri) vâzih(açık) bir surette(biçimde) beyan edecek" diye müjdelerini, Risale-i Nur, hâdisat-ı âlem(kainat hadiseleri) ile isbat etmiş. Hem bütün her asırda gelen meb'uslar, veliler keşfiyatlarında, "birisi gelecek, şarktan(doğudan) bir nur zuhur edecek" diye Risale-i Nur'un şahs-ı manevisini ve üstadının şahs-ı Mânevisini... görmüşler. Müjdeler, beşâretler, işaretler, remizler ile haber verdiklerini, Risale-i Nur, Eskişehir, Denizli, Afyon, İstanbul gibi hâdisât-ı âlem ile göstermiş... Elhâsıl: Asırlardan beri beklenen ve muntazır kalınan zât, Risale-i Nur imiş. Hatta Üstadın kendisi de bir zaman böyle bir zâtın geleceğine muntazır(bekliyor) imiş." (Barla Lâhikası, 136)

"Ruhum bir mürşid-i ekmel(mükemmel mürşit) taharri ederdi(arardı). Aramak üzere iken bana ilham olundu ki, "Mürşidi sen uzakta arıyorsun, pek yakında bulunan Bediüzzaman vardır. O zâtın Risale-i Nuru müceddid hükmündedir. Hem aktabdır, hem Zülkarneyindir, hem âhîrzamanda gelecek İsâ Aleyhisselâmin vekilidir; yani müjdecisidir." denildi. Mustafa Hulûsî." (Barla Lâhikası, 133)

"(...) Ben de o kardeşlerimin pek ziyade hüsn-ü zanlarını (Said Nursî'nin Mehdi olduğunu) bir nevi dua ve bir temenni ve Nur talebelerinin kemal-i îtikadlarının bir tereşşuhu gördüğümden onlara çok ilişmezdim. Hattâ eski evliyanın bir kısmı, keramet-i gaybiyelerinde Risale-i Nuru aynı o âhir zamanın hidayet edicisi(mehdi) olduğu diye keşifleri, bu tahkikat ile te'vili anlaşılır." (Emirdağ Lâhikası I, 262)

"Ahîrzamanın o büyük şahsı(Mehdi), Al-i Beytten(Hz. Peygamberin soyundan) olacak. Gerçi manen ben Hazret-i Ali'nin (R.A.) bir veled-i manevisi(manevi evladı) hükmündeyim. Ondandır(Hz. Ali'den) hakikat dersi aldım. Al-i Muhammed(peygamber ailesi) (A.S.M.) bir ma'nada hakiki Nur Şakirdlerine şamil olmasından (onları da kapsadığından), ben de Al-i Beyt'ten sayılabildim; fakat bu zaman şahs-ı mânevî zamanı olmasından ve Nur'un mesleğinde hiçbir cihette benlik, şahsiyet, şahsî makamları arzu etmek, şan ve şeref kazanmak olmaz. Nur'da ihlası bozmamak için, uhrevi makamat dahi verilse bırakmağa kendimi mecbur bilirim." (Emirdağ Lâhikası I, 262; Müdâfaalar, 365)

"Hazret-i Mehdi'nin cemiyet-i nûrâniyesi (Nurcular olduğunda şüphe yoktur) Süfyan komitesinin tahribat-ı bid'akârânesini tamir edecek; Sünnet-i Seniyyeyi ihya edecek." (Müdaafalar,358)

A. Tekhafızoğlu: Muhsin Abdülhamid şöyle demiştir:

Şiîlerin esas inançlarından biri olan "Beklenen kurtarıcı (Mehdî)" fikri, şu anda gizlenmiş olan, fakat tekrar zuhur edeceği beklenen bir liderin varlığına inanmaktır. Kendisi gizlendikten sonra zulümle dolmuş olan yeryüzünün, o zuhur eder etmez adaletle dolup taşacağı umulmaktadır. Şiîler, gelmesini bekledikleri Mehdi'nin,

kayıplara karışan 12. imam olduğuna inanmaktadırlar. Bu zat, hicrî 255 senesi Şaban ayının ortalarında bir cuma günü Bağdat'ta doğan Muhammed el-Mehdî b. el-Hasen el-Askerî'dir. İfade ettiklerine göre, annesi ile birlikte Samarra'daki evlerinin bodrumuna girmiş, orada kaybolmuş ve bu ana kadar da geri dönmemiştir. O ölmemiştir, hâlen hayattadır. Şiîler ile devamlı irtibat hâlinindedir. Şiîler bu inanç içinde onun geri dönerek kendilerine yardım etmesini ve Şiânın düşmanlarından intikam almasını bekler dururlar. (Muhammed Hüseyin Âli Kâşif el-Gitâ, Aslu's-Şiati ve Usûuuhâ, 102-109; İbn Hazm, el-Faslu fil-Millel vel-Ehvâi ve'n-Nihal, 4i181; Şehristânî, el-Milel ve'n-Nihal, 169; Abdülkadir el-Bağdâdî, el-Farku beynel-Firâk, 40.)

Bu fikir, esası ve kökleri itibarıyla şark inançlarından, Hristiyanlıktan ve bilhassa Yahudilikten İslâm toplumuna intikal etmiş olan ric'at (geri dönüş) fikrine dayanmaktadır. Ric'at fikrini, entrikacı Yahudi Abdullah b. Sebe, terennüm etmeye başlamış ve ilk zamanlarda bu fikri Resulullah (s.a.v.)'a tatbik ederek şöyle demiştir: "İsa'nın geri döneceğini zannederek 'Muhammed geri dönmez' diyene şaşırım. Allah Azze ve Celle şöyle buyurmuştur: Kuran'ı sana farz kılıp (veren), mutlaka seni eski yerine döndürecek. Muhammed, geri dönmeye İsa'dan daha lâyıktır."

Sonra bu fikri Ali b. Ebu Talib'e intikal ettirmiş ve Hz. Ali'nin şehit olmasından bir müddet sonra geri döneceğini söylemeye başlamıştır. (İbn Hazm, el-Fasuu m-Mieei vel-Ehvâi ve'n-Nihal, 4i180.)

İlk olarak Hz. Ali'nin kölesi Keysan, Muhammed b. el-Hanefiyye'nin Mehdî olduğunu, binaenaleyh hakikatte imamın bu zat olduğunu ileri sürmüştür. O sırada Muhammed b.el-Hanefiyye, Hicaz'da Cebel-i Radva'da ikamet ediyordu. Hicrî 81 senesinde vefat etmiş ve namazını Hz. Osman (r.a.)'ın oğlu kaldırmıştır. (Ahmed Emin, Duhiâl-İslâm, 3i236.)1289

Bu manadaki Mehdîlik fikrinin İslâm âlemine girmesine iki amil sebep olmuştur:

1-Kûfe, Şiîlerin beşiğidir. Orada birçok fikir, görüş çarpışıyor; Yahudilik, Hristiyanlık, Mecusîlik bizzat kendi memleketlerindeki gibi boğuşuyordu. Hava, dışarıdan gelen fikirlerin yayılmasına müsaitti. Meselâ, yaralı Şiânın içinde bulunduğu hava, en uygun vasattı.

Ayrıca, Kûfe mühim bir kültür merkeziydi. Yunan felsefesi, zındıklık hareketi, kültürülüler arasında yayılmıştı. Şüphecilik çoğalmış, İslâmiyete ait dinî görüşler sarsılmıştı. Aynı zamanda Kûfe muhiti cehaletin, mitolojinin, hurafelerin yayıldığı; hatta bazı eski putperestlik inançlarının halk arasında yaşadığı garip bir ortamdı. Bu vasat, onları, menfaatleri gerektirdiği zaman, inançlarını bile terk edebilecek duruma getirmişti.

2-Şiîlerin uzun müddet maruz kaldıkları haksızlıklar, kendilerinde intikam hisleridoğurmuş ve bu esnada zihinlerine Mehdîlik fikri yerleşmiştir. Çünkü taraftarlarının, ehlibeyt üzerindeki emellerini kaybetmemeleri, onların iş başına gelip adaleti yayacaklarına ve zanlarınca zulmü kaldıracaklarına dair imanlarını yitirmemeleri için böyle bir Mehdîlik fikrine ihtiyaçları vardı. (Ahmed Emin, Duhiâl-İsââm, 3i241.) Kuran-ı Kerim'de Mehdî'nin geleceğine delâlet eden bir ayet bulamayınca hadise sığınmak zorunda kaldılar. Bu yüzden birçok hadis uydurdular ve cemiyete yaydılar. Bu fikrin ortaya çıkması ile hadislerin derlenmeye başlaması arasında iki asırlık bir zaman geçmiştir. Bu zaman zarfında fikir adamakıllı gelişmiş ve bazı hadis kitaplarına sızma imkânı bulabilmiştir. Çünkü, henüz bu devirde hadisler tam manasıyla kritiğe tâbi tutulup ayıklanmamıştı.

Fazlur Rahman da şöyle demektedir: İslâm siyasi hayatının akışını kontrol etme teşebbüsünde başarısızlığa uğradıktan sonra Şiîlik, I/VII. yüzyılın son yarısında Beklenen Mehdî (Mehdî-i Muntazar) fikrini geliştirdi. On iki İmam (İsna Aşere) fırkasında Şiî siyasi inancının zaferini etkileyecek olan Mehdî ile "Gizli İmam" aynı kişilikte birleştirildi. Söz konusu bu Mehdîlik nazariyesi ile Hz. İsa'nın İkinci Gelişi hakkındaki nazariyenin iç içe girmesi, tabii olan bir gelişmeydi. İslâmî idealin standartlarının toplum hayatında gerçekleşmediğini iyiden iyiye fark eden Sünnî İslâm dünyasında bile bu çeşit fikirler, vaizlerin de yardımıyla, hayal kırıklığına uğramış halkın kalplerinde hazır bir yer buldu. Mehdî fikri, Sünnî kelâm sistemine resmen sokulmamakla beraber Sünnî halk arasında önemini daima korudu. Daha sonra İslâm'a geniş ölçüde giren Yahudi ve Hristiyan kaynaklı uydurma fikirler de bu faaliyet alanının içine girmektedir. Kuran tefsirine bile tesir eden bu fikirleri, tenkitçi İslâm kelâmcıları ve âlimleri "İsrailiyat" olarak kabul edip onların karşısına çıktılar. (Fazlur Rahman, İslâm, 186.)

Bununla beraber hadisçiler ve ilim adamları bu tip hadisleri reddetmişler, hadis kritiği (cerh ve tadir)nin ışığı altında bilâhare uydurma olduklarını ispat etmişlerdir. Hadisçilerin bu mevzudaki mühim görüşlerinden bazıları şunlardır:

1-İki büyük hadis âlimi Buhari ve Müslim, bu tip hadisleri kabule uygun görmemişlerdir. Onların Sahih isimli kitaplarına bu hadisleri almamaları, bu rivayetlerin kıymetini önemli derecede düşürmüştür.

2-Bu rivayetler, delil olarak ileri sürüldükleri mevzuda tenakuz halindedir. Meselâ, bir rivayette Mehdî; ehl-i beytten, diğerinde Âl-i Abbas'tan, başkasında Âl-i Abdülmuttalib'ten, bir başkasında da ehl-i Medine'dendir. Bir rivayet der ki, Mehdî'nin ismi Peygamber'in adını takip eder, diğer bir rivayet isminin "Haris" olduğunu söyler. Bütün bu ayrılıklar, bu tip hadislerin uydurulduklarına açıkça delâlet eder. Çünkü, Peygamber'den çelişik ifadelerin gelmesi imkânsızdır.

3-Birçok siyasî hevesler bu rivayetlerle âdeta oyun oynamışlar ve oyunun sonunda kendi çıkarlarına yarayacak fikirleri ve mefhumları rivayetler arasına katmışlardır. Abbasîlerin şark tarafından doğan siyah bayrakları böyle bir devirde dalgalanmış ve Alevîleri üzen meseleler bu devrin karakteristik özelliğini teşkil etmiştir. (Mevdûdî, Beyânât, 115.) Emevîler, Şîîlerin kendileri için bir Şîî Mehdî uydurduklarını görünce, buna karşılık "Süfyani" fikrini ortaya attılar. Resulullah'a iftira ettiler, birçok mevzu hadis uydurdular. Gariptir ki, Şîîler yine uydurma bir hadis ile bu rivayeti reddettiler. Buna göre, Mehdî çıkınca Süfyani'yi öldürecek.

Abbasîler de meydanı terk etmediler. Şiânın bir Mehdî'si olduğunu, Emevîlerin de bir Süfyani'si bulunduğunu görünce onlar da, nesebi Abbas'a ulaşan Halife Mansur'un oğlu Mehdî Abbas'ı teyit eden uydurma hadisler ortaya koymaya başladılar. (Mevdûdî, Beyânât, 115-116.)

4- Hadisçilerden birçoğu, bu rivayetleri tenkit ederek ravilerini çürütmüşler ve yalancılıkla itham etmişlerdir. (**Abdülhamid**, İslâma Yönelen Yıkıcı Hareketler, 51-55.)

Risale-i Nur; Mehdi'nin programı ve ahirzamanın hidayet edicisi(mehdi), Said Nursî; Hz. İsa (a.s.)'nın vekili(müjdecisi) olarak tanıtılarak, Nur Risaleleri'nde konu şöyle şunulmuştur:

Ahirzamanda Hıristiyanlık ve Müslümanlık birleşecektir. Büyük Deccal bir şahıs, bir fert, bir insan değil; fakat bir şahs-ı manevîdir. Bu şahs-ı manevîyi pozitivizm, materyalizm, komünizm, ateizm ve dolayısıyla dinsizlik oluşturmaktadır. Bu büyük Deccal'ı, Hz. İsa'nın şahs-ı manevîsinde birleşen Hıristiyanlar ve Müslümanlar alt edecektir.

Deccal'ı ve ahirzamanda incek olan Hz. İsa'yı bir şahs-ı manevî olarak gören Said Nursî, her nedense İslâm Deccalı Süfyani ve onu alt edecek Mehdî'yi bu kez şahs-ı manevî olarak görmemektedir. İçinde teşevvüş olsa da Nur Risaleleri'ndeki ifadelerden; İslâm Deccalı Süfyani Mehdî'nin yeneceği, bu Süfyani'nin (Said Nursî'ye göre) ülkemizde İslâm'a darbe vuran zat olduğu, Mehdî'nin ise kanaatimize göre, Said Nursî olduğu anlaşılmaktadır.

Mehdî'nin ehlibeytten olacağı bellidir, zaten Said Nursî de Hz. Ali'nin manevî evladıdır, ondan hakikat dersi almıştır. O Mehdî, İslâm Deccalı Süfyani ile olan bu mücadelesinde Risale-i Nur'u bir program olarak neşir ve tatbik edecektir. Nurcular ise, Mehdi'nin cemiyet-i nurânîsidirler. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 373-378)

S. Ateş: Şiilerdeki Muntazar imam ve Sünnilerdeki Mehdi inancı, Hıristiyanlıktan alınmıştır. Çünkü hıristiyanlar, İsa'nın halen yaşadığına ve bir gün gökten yeryüzüne ineceğine inanmaktadırlar. (**S. Ateş**, Yüce Kuran'ın Çağdaş Tefsiri, Yeni Ufuklar, Cilt 2, sf. 490)

Kuran'da hiçbir ayete dayanmayan, bu açıdan dini açıdan kesin bilgi değeri olmayan **Mehdilik** hakkında **Diyanet İslam Ansiklopedisi** şu bilgileri vermektedir:

Buhari ve Müslim gibi hadislerde titiz davranan hadis alimleri mehdi kelimesinin geçtiği hadislere yer vermezken, A. Hanbel, İ. Mace, Ebu Davud gibi muhaddisler eserlerinde bu tür rivayetleri nakletmişlerdir. Mehdi kelimesini terim anlamda ilk defa, Abdullah b. Sebe tarafından, Hz. Ali'nin ölmeyip, kıyametten önce geri döneceğine şeklinde ileri sürmüştür. Daha sonra, Hz. Hüseyin şehit edilince Kabul Ahbar'ın Yahudilik'ten naklettiği rivayetlerle Mehdilik inancının ortaya çıktığını söylemek gerekir(sf. 371). Önce Şiiler, ardından Emeviler ve Abbasiler arasında yayılan **mehdi inancı, hicri 3. asırda hadislerin toplanıp kayda geçirilmesi ve hadislerin sıhhati konusunda titiz davranmayan muhaddislerce mehdi rivayetlerinin kitaplara alınmasının ardından, Sünniler arasında da benimsenmeye başlanmıştır**(sf. 372). İsnâşeriyye Şiasınca benimsenen mehdi inancı ile muhafazakar alimlerin baskısı altında ehli sünnet çoğunluğuna sirayet eden Mehdi inancı arasında –Mehdi'nin Muhammed b. Hasan olması, Halen hayatta bulunması ve Hz. Hüseyin'in muhaliflerinden intikam alması dışında- fonksiyonları açısından özde bir fark olmadığı görülür. Bu durum, mehdi inancının Ehli Sünnet'e Şia'dan geçtiği ihtimalini güçlendirmektedir. Mehdi inancı dini deliller açısından subut bulamamanın yanında İslam toplumunu pasifize etmesi gibi birçok olumsuzluğa neden olmuştur. (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 28, Mehdi, sf. 371-373)

“Mehdi ile ilgili Tirmizi ve Ebu Davut rivayetlerini nakleden ravilerin güvenilir olmadığı cerh ve tadil alimlerince belirtilmiştir. Ayrıca, Mehdi'nin insanların hidayete ermesini sağlayacak harikulade bir güce sahip kılınması, peygamberlerin bile tabi olduğu sünnetullahı ortadan kaldıran bir anlayıştır.” (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 25, Kıyamet alametleri, sf. 524- 525)

YEKÛNU FÎ ÜMMETÎ (...)

يكون في امتي رجلان احدهما وهب يهب الله الحكمة ولاخر غيلان ففتنه علي هذه الامة اشد من فتنة الشيطان
(*Tilsimler Mecmuası*, 177)

A. Tekhafızoğlu: Risale-i Nur'da geçen bu uydurma rivayetin **anlamı** şöyledir: "Ümmetimde(n) iki adam gelecektir. Biri 'Vehb'dir(yani S. Nursi), Allah ona hikmet verecektir. Diğeri ise 'Geylân'dır. Onun bu ümmet üzerine olan fitnesi, şeytanın fitnesinden daha şiddetlidir."

Ramuz'da belirtildiğine göre; bu hadisi İbn Sa'd, Abd b. Humeyd, Ebu Ya'lâ, Kebir'de Taberanî, Sünen'de Beyhakî, Ubade b. Samit'ten rivayet etmişlerdir. Gümüshanevî, hadisin "zayıf" olduğunu ve İbn Cevzî'nin hadis için "mevzu" dediğini belirtir. (**Gümüshanevî**, Râmûz, 2/518.)

Bu hadis, benzer lâfızlarla Suyutî'de de geçmekte olup, O da mevzu olduğunu belirtir ve der ki: İbn Hibban dedi ki: Bunun aslı yoktur. (Senetteki) el-Ahvas (b. Hakîm) metruktur; el-Velid (b. Müslim) ise "tesviye tedlisi" yapar. Suyutî, bu hadisi Abd b. Humeyd'in Müsned 'inde tahrîç ettiğini zikreder ki, isnatta "tesviyeci müdellis" Velid b. Müslim yer alır. Taberanî'nin rivayetindeki isnatta ise metruk el-Ahvas b. Hakîm'in olduğu görülür. Beyhakî, hadisi Delâil(u'n-Nübüvve' de tahrîç etmişse de, hadisin zayıf olduğunu söylemiş ve (isnattaki) Mervan b. Salim el-Cezerî'nin (bu hadisin rivayetinde) tek kaldığını bildirmiştir. Suyutî, bu hadisi Ebu Ya'lâ'nın da başka bir tarikle tahrîç ettiğini, ama bunun da zayıf olduğunu belirtir. (**Suyûtî**, Leâli'l-Masnû'a, 1/456)

İmam Şevkânî de hadisin mevzu olduğu kanaatindedir (Şevkânî, Fevâidu'l-Mecmû'a, 419.)

Abdülkadir Badıllı, Risale-i Nur'un Kudsi Kaynakları'nda Râmûz'u da hadisin "me'hazler"inden (kaynaklarından) göstermekte; ama ne hikmetse Gümüshanevî'nin "zayıf" ve "mevzu" notunu görmezden gelmektedir. (Bak. **Badıllı**, Risale-i Nur'un Kudsi Kaynakları, 893.)

Muteber hadis kitaplarında olmayan(Beyhaki ve Suyuti'de nakledilir) bu uydurma hadis, S. Nursi'nin kendisi ve vehbi ilmüne işaret konusuna uygun düştüğü için, seçilmiştir. (**A. Tekhafizoğlu**, age. sf. 378-381)

"**Vehbun** yehebullâhu lehu'l-hikmete = 234 **Kürdî** = 234. (yani Said nursi)

Vehbun = 13 Ve'l-âharu Geylânu = 1930-1927. (İslam deccali)

Bu hadis-i şerif, bu ümmet-i Muhammediye'nin (A.S.M.) hayatı nokta-i nazarından çok şâmil(etkili) bir te'siri haiz iki insanı haber vermektedir. Bunlardan biri, mahz-ı mevhibe-i İlâhiye(vehbi ilme nail) olacak ve kendisine hikmet-i İlâhiye ve hikmet-i Kuraniye ihsan edilecek diğeri de, fitnesi, bu ümmet-i Muhammed'de (A.S.M.) şeytandan daha te'sirli olan, bir şerir zalim olacaktır.

Muhaddisîn, bu hadis-i şerifin tahkikini birçok zevat ve eşhasa;(kişiye) tevcih etmişler. Ve hatta bazıları, -hadisin garâbet-i beyanından dolayı- ta'nı(eleştiri) ve inkarı(reddetme) cihetine(yoluna) gitmişlerdir. Ancak, hadisin cihet-i rivayetindeki taaddüdü ve mühim hadis kitaplarında bulunması, -ta'nına- kendileri haksız çıkacak şekilde, eimme-i muhaddisîni(hadis imamlarını) beyanda bulunmağa sevk etmiştir...

Hadisin beyan-ı riyazîsi, o zatı sarahaten gösterdiği gibi; (وهب) (Vehb)kelimesi de ilmi vehbî olması, hem eserleri de vehbî gibi bulunması... 13 adediyle, o zâtın en çok alâkadar olduğu ve çok sırların anahtarı olan sarahatini, bir hususî adam halinde göstermektedir. Buna mukabil asırların kaydettiği en büyük sandî-i dalâletin icra-yı kabâsiti için tuğyanını en çok arttırdığı tarihleri hadisin aynen göstermesi, bir mu'cize-i Muhammedî'nin (A.S.M.) bütün vuzuhuyla ve tarihlerini göstermek suretiyle tahakkuk etmiş olduğunu ve hadisin sıhhati, hadislerin şehadetiyle tamamen meydana çıkmış bulunduğunu ifade etmektedir.

(غيلان) kelimesinin (غول)ve (غليه) asıllarından müştak bir sıfat-ı müşebbihe olduğunu kabul ettiğimizde, bunların lugâvî mânâlarındaki azameti izhar etmiş bir cebbarın bütün hututuyla tebellür etmiş olduğunu görüyoruz." (Tılsımlar Mecmûası, 177-178)

5.3. HZ. MUHAMMED (S.A.V.) HAKKINDAKİ HADİSLER:

ALLAH'IN İLK YARATTIĞI ŞEY NURUMDUR

اول خلق الله نوري (Manası: Allah'ın ilk yarattığı şey benim nurumdur) (Mesnevî-i Nuriye, 110, Habbe)

A. Tekhafizoğlu: Allah'ın ilk olarak Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in nurunu yaratmış olduğu, sabit bir gerçek olmadığı gibi, bunu belirten sahih bir rivayet de yoktur. Bilâkis, Allah'ın ilk yarattığı şeyin "kalem" olduğuna dair hadisler vardır: "Allah'ın ilk yarattığı şey kalemdir. Kaleme 'Yaz!' dedi. Kalem: 'Ya Rabbi, ne yazayım?' dedi. Allah: 'Kıyamet kopuncaya kadar olacak her şeyin kaderini yaz!' buyurdu." (**Ebü Dâvud**, Sünnet, 17/4700)

İlk yaratılan şeyin "akıl" olduğu yönünde rivayetler varsa da, bunların(ilk yaratılan rivayetleri) hepsi asılsız, yalan ve uydurmadır. (**Aliyyu'l-Karî**, Esrârul-Merfû'a, 143-144; 154-155, **Suyûtî**, Leâli'l-Masnû'a, 1/129-130.)

İmran b. Husayn'dan rivayet edilmiştir ki: Peygamberimizin huzuruna Yemenli bazı insanlar geldiler ve âlemin yaratılışını sordular. Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Allah vardı ve ondan başka hiçbir şey yoktu.

Arşı, su üzerindeydi. Allah, her şeyi zikirde (levh-i mahfuzda) yazdı (takdir ve tespit etti). Gökleri ve yeri yarattı.” (**Buhârî**, Bed’i’l-Halk, 1/2. **Müslim**, Kader, 2/16.)

İlk yaratılan’ın Hz. Muhammed’in nuru olduğunu anlatan hadisler delil olacak güçte değildir. Bu konuda şu hadisler de delil olarak zikredilmektedir:

“-Ey Allah'ın Elçisi! Peygamberliğin ne zaman vacip (sabit) oldu? diye sordular. Resulullah: -Âdem ruh ile ceset arasında iken, dedi.” (**Tirmizî**, Menâkıb, 1/3850)

“Meysere diyor ki: Ben: -Ey Allah'ın Elçisi, ne zaman peygamber oldun? (Hadisin diğer bir varyantında) Ne zaman peygamber olarak takdir olundun? diye sordum. O da: -Âdem ruh ile ceset arasında iken, buyurdu.” (**Müsned**, 4/66; 5/59, 379)

Tirmizî, bu rivayet için hasen sahih demiştir. Ancak, **bu hadisler**, muteber hadis kitaplarında bulunmadığı ve böylesi önemli bir konuda ahat hadislerle delil getirilmesi yeterli olmadığı için, bu rivayetlere ihtiyatla yaklaşılmalıdır. (A. **Yıldırım**, age. sf.134-135)

Bu tür hadisler, Kuran ayetlerine de aykırıdır:

"İşte sana da böyle emrimizden bir ruh vahyettik. Sen kitap nedir, iman nedir bilmezdin. Fakat, biz onu, bir nur yaptık. Kullarımızdan dilediğimizi, onunla hidayete iletiyoruz...(Şura, 42/52)

"Biz, bu Kuran'ı vahy etmekle sana kıssaların en güzelini anlatıyoruz. Sen, ondan (Kuran'dan) önce (bunları) bilmeyenlerdendin." (Yûsuf 12/3)

Kainatın(tüm varlıkların) Muhammed'in nurundan yaratıldığı tezi, bir çok ayete apaçık aykırıdır. Allah, gökleri ve yeri yoktan var etmiş, canlıları ise sudan, insanları ise çamurdan(su ve topraktan) yaratmıştır:

“(Allah) gökleri ve yeri **örneksiz(yoktan)** var edendir...” (En’âm 6/101)

"Şu küfredenler bilmezler mi ki, ...ve **bütün canlı şeyleri sudan yarattık...**" (Enbiyâ 21/30)

"Allah, **her canlıyı sudan yarattı**; onlardan kimi karnı üzerinde (sürünerek), kimi iki ayak üstünde, kimi de dört ayak üstünde yürür." (Nur 24/45)

Risaleler de iş, nur olan Hz. Muhammed’in de Allah’ın nurundan yaratıldığı boyutuna getirilmiştir:

“**Ahmed**(Hz. Muhammed) **yaratılmış o büyük Nur-u Ehadden**(Allah’ın nurundan) /Her zerrede nurdur, ezelden hem ebeden.” (*Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 251; *Emirdağ Lâh/kası I*, **105**, Yirmiyedinci Mektuptan/Âciz, Biçâre Talebeniz Hasan Feyzi.)

“(...) **mahiyeti nur ve hüviyeti nuraniye olan Hazreti peygamber Aleyhissalâtu Vesselam**” (*Sözler*, 178; *Tılsımlar Mecmuası*, 29)

Yukarıda görüldüğü üzere Said Nursî, Hz. Peygamber'in mahiyetinin nur olduğunu iddia etmekte, talebelerinden birinin yazdığı şiirde de Hz. Peygamber'in Allah'ın nurundan yaratıldığı söylenmektedir.

"Şüphesiz sen de öleceksin, onlar da öleceklerdir." (Zümer 39/30)

Beşerin en temel vasfî ölümlü olmaktır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in Abdullah ve Amine'den doğduğu tevatüren sabittir. Normal bir insan gibi doğmuş, normal bir insan gibi yaşamış, kendisinden önceki peygamberler gibi peygamberlikle görevlendirilmiş, onların getirmiş oldukları inanç sisteminin ve tevhit akidesinin dışına çıkmamıştır. Ömrü ne kadar takdir edilmişse o kadar yaşamış, sonra da ahirete irtihal etmiştir.

Nurdan yaratılanlar meleklerdir:

"**Melekler nurdan yaratıldı.** Cinler de alevli bir ateşten yaratıldı. Âdem ise size vasfolunan şeyden yaratıldı." (**Müslim**, Zühd.)

Kuran'da Hz. Muhammed'in mahiyeti nur olan bir varlık değil, bizim gibi beşer(insan) olduğu birçok ayette belirtilmiştir:

"Allah'ın, kendisine Kitap, hikmet ve peygamberlik verdiği **hiçbir insanın**, diğer insanlara 'Allah'ı bırakıp da bana kul olun!' demesi mümkün değildir..." (Âl-i İmrân 3/79)

“(...)De ki: Rabbimi tenzih ederim. Ben, elçi olan bir **beşerden** başka neyim?” (İsrâ 17/93)

"De ki: Ben de sizin gibi bir **beşerim**. İlâhınızın tek bir ilâh olduğu bana vahyediliyor..." (Kehf 18/10)

"De ki: Ben de sizin gibi sadece bir **beşerim**." (Fussilet 41/6)

Peygamberler dahil tüm insanların topraktan yaratılmıştır:

"Allah, insanı ateşte pişmiş gibi kuru bir çamurdan yarattı." (Rahmân 55/14)

"Biz, insanı balçıktan, şekil verilmiş çamurdan yarattık. Cinni ise, insanı yaratmadan önce alevli ateşten yarattık." (Hicr 15/26-27)

"Şu bir gerçektir ki, biz insanı çamurun safından yarattık. Sonra onu..." (Mu'minûn 23/12-14)

"(Allah)Her şeyin yaratılışını güzel yaptı ve insanı yaratmaya çamurdan başladı." (Secde 32/7)

"Şizi önce topraktan, sonra nutfeden, sonra alâkadan yaratan,..." (Mu'min 40/67)

"O (insan), rahme dökülen meniden bir nutfeye değil miydi ?" (Kıyâmet 75/37)

Hz. Peygamber'in bir nur olduğunu anlatan ayetler ise, onun yaratıldığı maddeyi değil, Elçi ve rehber olarak bir "aytınlatıcı" özelliğini mecazen tasvir etmektedir:

"Ey Peygamber, biz seni şahit, müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik. Ve izniyle Allah'a davetçi ve aydınlatici bir kandil olarak." (Ahzâb 33/45-46)

"(...) Gerçekten size Allah'tan bir nur ve apaçık bir Kitap geldi." (Mâide 5/15)

Peygamber (s.a.v.) şöyle dua ederdi (**Buhari**, Daavât, 9/12; **Müslim**, Salâti'l-Müsâfirîn, 26/181):

"Allahım, kalbime nur, gözüme nur, kulağıma nur, sağıma nur, soluma nur, üstüme nur, altına nur, önüme nur ve arkama nur ver ve benim için nuru büyüt!" (A. **Tekhafizoğlu**, age. sf. 383-392)

"(...) *Nur-u Muhammediyeden (A.S.M.) yaratılan madde-i acîniyeden, seyyarat(gezegenler) ile şemsin(güneşin) o nurun mâcun ve hamurundan infisal ettirilmesine işaretir. Bu safhayı delâletiyle te'yid eden "Allah'ın ilk yarattığı şey benim nurumdur." olan hâdis-i Şerîf'idir.*" (Mesnevî-i Nuriye, 110, Habbe.)

"*Muhammed-i Arabi Aleyhissalâtü Vesselâm, nasıl şu kâinatın çekirdeğidir? Dersiniz: **Kâinat, Onun nurundan halkolunmuş**(yaratılmış). Hem kâinatın en âhir ve en münevver meyvesidir. Bu ne demektir.*" (Sözler, 539)

"*Elcevap Ey müstemi'(dinleyici)!.. Şu acib kâinat-ı azîme(koca kainatın), bir insanın(Hz. Muhammed'in) cüzî mahiyetinden(küçük mahiyetinden) halkolunmasını(yaratılmasını) istibâdetme(uzak görme)! Bir nevî âlem gibi olan muazzam çam ağacını, buğday tanesi kadar bir çekirdekten halkeden(yaratan) Kadîr-i Zülcelâl, şu kâinatı, "Nur-u Muhammedi" den (Aleyhissalâtü Vesselâm) nasıl halketmesin veya edemesin? (...) Zât-ı Ahmediye (A.S.M.), hem en mükemmel meyve, hem bütün meyvelerin medar-ı kıymeti ve bütün maksadların medar-ı zuhuru olduğundan en evvel tecelli-i icada mazhar, Onun nuru olmak lâzım gelir.*" (Sözler, 542-543)

Görüldüğü gibi, kainatın Hz. Peygamber'in nurundan yaratıldığına, uydurma hadislerden başka bir delil bulunamadığından, "**Allah'ın gücü yetmez mi?**", "Küçük bir tohumdan koca çam ağacın yaratan Allah, şu kainatı Muhammed'in nurundan yaratamaz mı?" denilmek suretiyle, Allah'ın ayetleri ile değil, gücü ile delil getirilmektedir. Oysa, dini bir meseleyi ispatlamak için Allah'ın kitabından delil getirilmesi gerekmektedir. Allah'ın gücünün yetmediği hiçbir şey olmadığı için, "Allah'ın gücü yetmez mi, O isterse yaratamaz mı, izin verse olamaz mı" gibi ifadelerle Kuran ve sünnetten sağlam bir dayanağı olmayan görüşleri güçlendirmeye çalışmanın dini bir değeri yoktur.

Diyanet İsl. Ans: İlk yaratılan şeyin Hz. Muhammed'in nuru olup, her şeyin ondan yaratıldığı fikrinin, tasavvufu çevrelerdekinin aksine, İslam ile bağdaşır yönü yoktur: "Zahir uleması, özellikle hadis alimleri ve Hanbeliler, Hz. Peygamber'in bu şekilde anlaşılmasının onu ilahlaştırmak anlamına geleceğini söyleyerek bu inancı küfür ve şirk saymışlardır." (**Diyanet İsl. Ans.** Hakikatı Muhammediye, C.15, sf.180)

Kuran ve sahih sünnette yeri olmayan "Nuri Muhammediye" anlayışının, Kuran ayetlerini yorumlamada nasıl sapmalara yol açtığına bir örnek verelim:

Fikir Atlası kitabının "Hakikat-ı Ahmediye ve Hakikatı Muhammediye" adlı bölümünde **F. Gülen**, Hakikatı Muhammediye kavramından hareket ederek, Hz. İsa'nın babasının Hz. Muhammed olabileceğini iddia etmiştir:

"5) Bütün velilerin hatta -Hz. Âdem onun yaratılmasından önce o kaynaktan istimdatta bulunduğu göre- peygamberlerin feyiz kaynağı da hakikat-ı Ahmediye'dir (sallallâhu aleyhi ve sellem). Hiz. Meryem'e temessül eden(görünen) ve Kur'an'ın "Beşeran seviyya(tam bir insan)" (Meryem sûresi, 19/17) dediği ruh da - ihtimal ki- bu mânâdaki Hz. Ruh-u Seyyidi'l-Enâm'dır(Hz. Muhammed'in Ruhudur). Zaten Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem) de bir yerde "Meryem'i bana nikâhladılar." buyurmuyor mu? Burada, Hz. Meryem'in gözüne başka hayalin girmemesi mülâhazası da, üzerinde durulmaya değer ayrı bir konu..." (tr.fgulen.com, Fethullah Gülen, Hakikat-ı Ahmediye ve Hakikat-ı Muhammediye, 28.07.2007)

Oysa Müfessirler(Razi, Taberi), Meryem Suresi 17. âyette Allah tarafından gönderildiği bildirilen ruhun “Cebrail” olduğu kanaatinde olduğu gibi(**Diy. İsl. Ans. Ruh**, C. 35, sf. 187; İsa C. 22, sf. 469), Kuran’da Cebrail için “ruh” kavramının kullanılması(Nahl 16/102, Şuara 26/193, Mearic 70/4), F. Gülen’in yorumunun temelsiz olduğunu ortaya koymaktadır.

EĞER BU ZÂT (A.S.M.) OLMASA İDİ KÂİNAT DA OLMAZDI.

"Eğer bu zât (Hz. Muhammed) olmasa idi kâinat da olmazdı" meâlinde, "LEVLAKE LEVLAK..." olan Hadis-i kudsî... " (Mesnevî-i Nuriye, 22)

*"Fahr-i Alem ve "LEVLAKE LEVLAK..." hitabına mazhar ve hakikatı Muhammediyye (A.S.M.); hem **sebeb-i hilkat-i âlem**(kainatın yaratılış sebebi), hem neticesi ve en mükemmel meyvesi olduğu gibi, bu kâinatın hakikî kemalâtı ve sermedî Cemîl-i Zülcelâl'in bâkî âyineleri ve sıfatlarının cilveleri ve hikmetli efâlinin vazifedar eserleri ve çok mânidar mektupları olması ve bâkî bir âlemi taşıması ve bütün zîşuurların müştak oldukları bir dar-ı saadet ve âhireti netice vermesi gibi hakikatları, hakikat-ı Muhammediyye (A.S.M.) ve Risalet-i Ahmediyye(A.S.M.) ile tahakkuk ettiğinden..." (Şuâlar, 480-481)*

"Bütün eşya ve eflâki(kainatı) Senin için yarattım Habibim!" Fermânına karşı..." (Zülfikar Mecmuası, 441)

*" Çünkü: Küllî hakikat-ı Muhammediye (A.S.M.) hem hayatın hayatı, hem kâinatın hayatı, hem ism-i âzamın tecelli-i âzamının mazharı ve **bütün zîruhların**(ruhu olanların) nuru ve kâinatın çekirdek-i aslîsi(asli çekirdeği) ve **gaye-i hilkatî**(yaratılış gayesi) ve meyve-i ekmeli olmasından, o hutab, doğrudan doğruya ona bakar." (Sözcükler, 65; Zülfikar Mecmuası, 359-360; Mesnevî-i Nuriye, 38)*

*"Ehl-i İslâmın ve nev'i beşerin medar-ı fahri ve **bütün mevcudatın sebeb-i hilkatî**(tüm varlıkların yaratılış nedeni) ve bütün Füyuzat-ı İlâhiyenin mazharı o âlî Peygamberin..." (Tarihçe-i Hayat, 588)*

*"Evet, **mademki kâinatın halkına**(yaratılmasına) **sebeb olan** Nebiyy-i Efhâm(Çok büyük Peygamber) (S.A.V.) efendimiz hazretleri..." (Barla Lâh/kası, 81)*

A. Tekhafızoğlu: Hadis âlimlerine göre **Levlake** rivayetinin durumu şöyledir:

Şevkânî, Fevaid'de hadis için Sağani'nin "mevzu" dediğini nakleder. (**Şevkânî**, Fevâidu'l-Mecmû'a, 326)

İbn Asakir'in rivayetini **İbnu'l-Cevzî** de uzun bir hadiste Selman (r.a.)'dan merfu olarak tahric etmiş ve demiştir ki: "Şüphesiz mevzudur(uydurmadır)." (Nak. **Sabbâğ**, Tahkik ve Talik, 288 (İbnu'l-Cevzî, Mevzûât, 1/288-290)

Aliyyu'l-Karî de şöyle demiştir: Sağani: " (Bu hadis şüphesiz mevzudur" dedi. Keza, Hulusadada böyledir. Lâkin, manası sahihtir. Deylemî, İbn Abbas (r.a.)'tan merfuan şunu rivayet etmiştir: "Cibril bana geldi ve dedi ki: Ya Muhammed! Sen olmasaydın cennet yaratılmazdı, sen olmasaydın nâr (cehennem) yaratılmazdı (**Aliyyu'l-Karî**, Esrârü'l-Merfû'a, 288).

Elbani: Şeyh (Ali el)Karî: "Lâkin, hadisin manası sahihtir" dedi. Bunun üzerine ben de derim ki: Manasının sıhhati ancak Deylemî'den yapılan nakil sabit olduktan sonra uygun olabilir. Ve ben onun (el-Karî'nin) bu beyanının peşine düşen (kabul edip, destekleyen) hiç kimseyi görmedim. Ben, bu hadisin senedi üzerinde durmadım bile. Onun zayıflığında hiç tereddüt de etmedim. Zaten, Deylemî'nin bu konuda tek kalması (hadisi başka tahric edenin olmaması), bize (hadisin zayıflığı konusunda) delil olarak yeterlidir. (Nak. **Sabbâğ**, Tahkik ve Talik, 288.)

Levlake Rivayeti Kuran'a aykırıdır:

a- Allah, İnsan ve cinleri Hz. Muhammed hürmetine değil, kendinse ibadet etmeleri için yaratmıştır:

" Ben, cinleri ve insanları ancak bana ibadet etmeleri için yarattım." (Zâriyât 51/56)

b- Allah, Peygamberler dahil tüm insan ve cinleri denemek için yaratmıştır:

" O, hanginizin daha güzel amel sahibi olduğunu denemek için ölümü ve hayatı yarattı." (Mülk 67/4) "

Hanginizin amelinin daha güzel olduğunu denemek için gökleri ve yeri ...yaratan odur." (Hûd 11/7)

"... Nasıl amel edeceğinizi görmek için sizi, yeryüzünün halifeleri yaptık." (Yûnus 10/14)

c- Allah Kainatı, Hz. Muhammed için değil tüm insanlar yani **hepimiz için** yaratmıştır:

"O, yerde ne varsa hepsini **sizin için** yarattı." (Bakara 2/29)

"Allah **sizin için** yeryüzünü yayıp döşedi." (Nuh 71/19)

"Ve **sizin için** yeryüzünde yarattığı rengarenk şeylerde... ibret vardır." (Nahl 16/13)

"... Yıldızları **sizin için** yaratan odur." (Enam 6/97)

H. Peygamber, kendisinin insanüstü bir konuma çıkarılmaması için elinden geleni yapmıştır:

"Beni Hıristiyanların Meryem oğlu İsa'yı andıkları gibi anmayın! Ben sadece kulum, 'Allah'ın kulu ve elçisi' deyin!" (Buhârî, Enbiyâ, 52/123.) buyurmaktadır.

"Allah'ım, kabrimi tapılan bir put kılma! Peygamberlerinin kabirlerini mescit edinenlere Allah'ın gazabı çetin oldu." ('Muvatta', Kasru's-Salât fi's-Sefer, 85.)

Hatta biri: "Allah ve sen dilerse" deyince Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Beni Allah'a denk mi tutuyorsun? Aksine, Allah ne dilerse; yalnızca o!" ('Ahmed b. Hanbel, 1/214, 224, 283)

Yine ashabına: "'Allah ve Muhammed ne dilerse' demeyin! Aksine, 'Allah ne dilerse' deyin! Muhammed'in dilemesi (ondan) sonradır" buyurmuştur. (İbni Mace, Kefâret, 13/2117)

Bundan dolayıdır ki Allah, Resulullah'ı makamların en yücesi olarak kul olama ile nitelemiştir:

"Eksiklikten uzaktır o (Allah) ki, geceleyin kulumu yürüttü." (İsra 17/1)

"Kuluna vahyettiğini vahyetti." (Necm 53/10)

"Allah'ın kulu kalkıp ona yalvarınca..." (Cin 72/19)

Bir sözün manasının güzel olması onu hadis yapar mı, sorusuna **Mahmut Yeşil** şu cevabı vermektedir "Hadis tahririnde gözetilen amaç, rivayet edilen haberin Allah Resulüne nisbetinin doğruluğunu tespittir. Eğer hadis, sağlam bir senedle Resulullah'a ulaşıyorsa, amaç gerçekleşmiş olmaktadır. Hadisin muhteva ile ilgili metin tenkidi, gerekiyorsa söz konusu edilebilir. Ancak, elimizdeki bir söz, eğer sağlam bir senede sahip değilse, o sözün mücerred(sırf) doğruluğu, hadis olmasını gerektirmez. Çünkü sevgili Peygamberimiz bütün doğru ve güzel sözleri söylemekle memur değildir. Bu bakımdan, "Sağlam bir senedi yok; ama manası sahihtir, doğrudur." şeklindeki değerlendirmeler, hadis ilimleri açısından isabetli değildir." (Va'z Edebiyatında Hadisler, sf. 189-190)

Görüldüğü gibi böyle bir hadis bulunmamaktadır. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 392-399)

F. Gülen, bu rivayetin hadis kriterleri açısından sahih bir hadis olmadığını ifade ettikten sonra, "mananın vakıa mutabakatı" (Sözdeki anlamın gerçeklerle aynen örtüşmesi) gerekçesiyle bu sözün doğru olduğunu savunmaktadır. (**F. Gülen**, Sonsuz Nur, C. 2, sf. 37)

Doç. Dr. Ahmet Yıldırım: Aliyul Kari, Acluni ve Şevkani; "her ne kadar sahih bir hadis olmasa da manası sahihtir" demişlerdir. Rivayetin uydurma olduğu aşikardır. Ayrıca, Acluni'nin Deylemi'de olduğunu söylediği İbni Abbas'a ait rivayeti, araştırmamıza rağmen Deylemi'de bulamadık, demektedir. (**A. Yıldırım**, age. Sf.132-133)

Levlake Rivayeti İncil'den Alınmıştır:

"Sen olmasaydın sen olmasaydın felekleri(kainatı) yaratmazdım" rivayeti Hıristiyanlıktan alınarak, Hz. Muhammed'e uyarlanmış bir teslis/şirk unsurudur, **İncil**'den okuyalım:

"Görünmez Tanrı'nın görünümü, **bütün yaratılışın ilk doğanı O'dur**. Nitekim yerde ve gökte, görünen ve görünmeyen her şey -tahtlar, egemenlikler, yönetimler, hükümlerlikler- O'nda yaratıldı. **Her şey O'nun aracılığıyla ve O'nun için yaratıldı. Her şeyden önce var olan O'dur** ve her şey varlığını O'nda sürdürmektedir." (**Kolosaliler, Bölüm 1: 15-17**)

"Yerde ya da gökte ilah diye adlandırılanlar varsa da -nitekim pek çok «ilah», pek çok «rab» vardır- bizim için tek bir Tanrı Baba vardır. **O her şeyin kaynağıdır**, bizler O'nun için yaşıyoruz. Tek bir Rab var, O da İsa Mesih'tir. **Her şey O'nun aracılığıyla yaratıldı**, biz de O'nun aracılığıyla yaşıyoruz." (**1.Korintliler Bölüm 8: 5-6**)

H. Peygamber'in (İlk yaratılan olmadığı için), Allah ile Şeytan arasında gerçekleşen Adem'e secde etme olayı ile ilgili tartışmadan haberi olmadığı Kuran'da şöyle anlatılır:

"Onlar(Allah ile Şeytan) orada tartışırken Mele-i Ala'da neler olup bittiği hakkında benim bir bilginim yoktu." (Sad 38/69)

VELÂDET-İ NEBEVÎ GECESİNDE MEYDANA GELEN OLAYLAR

"*Bi'setten(peygamber olmasından) evvel bâzı hâdiseler var ki, doğrudan doğruya birer mu'cizedir. Bunlar çoktur. Nümune olarak, meşhur olmuş ve **eimme-i hadîs**(hadis İmamları) **kabûl etmiş ve sıhhatleri tahakkuk etmiş** birkaç nümuneyi zikredeceğiz: (...) İkincisi: O gece Kâbe'deki sanemlerin(putların) çoğu başı aşağı düşmüş. Üçüncüsü: Meşhur Kisrâ'nın evvânı (yâni saray-ı meşhûresi) o gece sallanıp inşikak etmesi ve*

ondört şerefesinin düşmesidir. Dördüncüsü: Sava'nın takdis edilen küçük denizinin o gecede yere batması ve İstahr-Âbad'da bin senedir iş'al edilen, yanan ve sönmeyen, Mecûsilerin mâbud ittihaz ettikleri ateşin, velâdet(peygamberin doğum) gecesinde sönmesi... İşte şu üç-dört hâdise işarettir ki: O yeni dünyaya gelen Zât ateş-perestliği kaldıracak, Fars saltanatının sarayını parçalıyacak, izn-i İlâhî ile olmyan şeylerin takdisini men'edecektir." (Mektubat, 161-162; Zülfikar Mecmuası, 289)

Said Nursî'nin Peygamberin doğumu ile ilgili rivayetlere; "Hadis İmamlarının kabul ettiği sıhhatli hadisler" demesine rağmen, bu rivayetler hiçbir hadis kitabında olmayan abartılardır.

Doç. Dr. Mehmet Azimli, özetle şu bilgileri verir: Hz. Muhammed'in doğumuyla ilgili mucizelerin tümü gerçek dışı abartılardır. O, normal bir çocuk olarak dünyaya gelmiş olup, bir cariye'nin haber vermesi ile Abdülmuttalib'in bu doğumdan haberi olmuştur. İlk siyer kitaplarında, annesinin gördüğü bir rüya dışında, doğumuyla ilgili herhangi bir mucize bulunmamaktadır. (M. Azimli, Siyeri Farklı Okumak, Ankara Okulu, 2012,3. baskı, sf.60-65)

Bünyamin Erul: "Kuran, Hz. Musa, Hz. Yahya ve Hz. İsa'nın doğum ve çocukluk dönemlerinden söz ettiği halde, yetimliğinden başka Hz. Peygamberin çocukluğundan bahsetmemiştir. Bu onun olağanüstü, mucizevi herhangi bir durum yaşamamış olmasına bağlanabilir." (Sahabenin Sünnet Anlayışı, **Bünyamin Erul**, Türkiye Diyanet Vakfı yayınları,5.Baskı 2008, Ankara, sf. 79)

6. BÖLÜM. NUR RİSALELERİNDE İTİKADÎ MESELELER

ÖLÜLERİN TASARRUFU

"Özellikle, Allah adamı **Hz. Abdülkadir, Gavs-ı Azam, "ol" der "olur" dairesinin Kutbu...**" (Barla Lâhikası, 234)

"Hazret-i Mevlânâ(Halidi Bağdadi) (K.S.) Hindistan'dan Tarık-ı Nakşîyi getirdiği vakit, Bağdat dairesi, Şâh-ı Geylânî'nin (K.S.) **badelmemat**(öldükten sonra), **hayatta olduğu gibi tasarrufunda**(etkisi altında) idi. Hazret-i Mevlânâ'nın (K.S.) tasarrufu cây-ı kabûl göremedi. **Şâh-ı Nakşibend'le (K.S.) İmam-ı Rabbânî'nin (K.S.) ruhaniyetleri**(manevi olarak ruhları) **Bağdad'a gelip Şâh-ı Geylânî'nin ziyaretine giderek rica etmişler** ki: Mevlânâ Hâlid (K.S.) senin evladındır, kabûl et. Şâh-ı Geylânî (K.S.) onların iltimasını(ricasını) kabûl ederek Mevlânâ Hâlid'i kabûl etmiş. Ondan sonra birden Mevlânâ Hâlid (K.S.) parlamış..." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 15-16)

"Hazret-i Şeyhin vefatından sonra hayatta oldukları gibi tasarrufları ehl-i velâyetce(velilerce) kabûl edilen üç evliya-yı azîmenin(üç büyük evliyadan) en âzamı(büyüğü) o Hazret-i Gavs-ı (A. Kadir)Geylânî'dir." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 180)

" (...) **mematında**(ölümlerinden sonra) **dahi hayatındaki gibi dâimî tasarrufu**(kainat üzerinde etkin olduğu) **bulunduğu tasdik edilmiş olan bir kahraman-ı velâyet...**" (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 187)

"Hazret-i Ali (R.A.) o mûcizevâri kerametiyle ve Hazret-i Gavs-ı A'zam (K.S.) o hârika keramet-i gaybiyesiyle sizlere, bu sırr-ı ihlâsa binaen iltifat ediyorlar ve himayetkârâne teselli verip hizmetimizi mânen alkışlıyorlar. Evet, hiç şüphe etmeyiniz ki, bu teveccühleri(yakın ilgileri) ihlâsa binaen gelir. Eğer bilerek bu ihlâsî kırsanız, onların onlar tokadını yersiniz. (Onuncu Lem'adaki şefkat tokatlarını tahattur ediniz." (Rehberler, 261; Lem'alar, 162)

" (...) **ruhânîleri âlem-i ervahtan**(ruhlar aleminden) **gönderip beşer sûretine temessül ettiren**(insan kılığına sokan), **hattâ ölmüş evliyaların çoklarının ervahtarını**(ölmüş velilerin çoğunun ruhlarını) **cesed-i mesâliyle**(benzer bir bedenle) **dünyaya gönderen bir Hakîm-i Zülcelâl...**" (Mektubat, 54)

" (...) Hattâ Seyyid-üş-şüheda olan **Hazret-i Hamza Radıyallahü Anh, mükerrer vakıatla kendine**(çok defa) **iltica eden**(sığınan) **adamları muhafaza etmesi...** ve **dünyevî işlerini görmesi** ve **gördürmesi çok vâkıatla** (olaylarla), bu tabaka-i hayat tenvir ve isbat edilmiş." (Mektubat, 6. Birinci Mektub/Dördüncü Tabaka-i Hayat)

A. Tekhafızoğlu: Aşağıdaki ayetlere göre "ölü", diri ile aynı özelliklere(duyma, bilme, haberdar olma, yardıma gitme gibi) sahip olmadığından, Salih zatlar mezarda duyamaz:

"Allah ölüm esnasında ruhları alır, ölmeyenlerinkini de uykuda alır. **Ölümüne hükmettiğini tutar**, ötekileri belli bir vakte kadar salıverir." (Zümer 39/42) Buna göre Allah, ölümlerin ruhunu dünya ile ahiret arası bir yerde(berzah) tutmaktadır.

"**Dirilerle ölümler bir olmaz**. Şüphesiz Allah dilediğine işittirir. Ama sen kabirdekilere bir şey işittiremezsin." (Fatır 35/22)

“Allah neyi gizlediğini, neyi açığa vurduğunu bilir. Allah'ın berisinden çağırıkları ise bir şey yaratmazlar; esasen kendileri yaratılmıştır. **Onlar ölüdürler, diri değil. Ne zaman dirileceklerini de bilemezler.**” (Nahl 16/1921)

“İşte Rabbiniz olan Allah, hakimiyet onundur. Ondan başka çağırıklarınız bir çekirdek zarına bile hükmedemezler. **Onları çağırırsanız, çağırınızı işitmezler; işitmiş olsalar bile size karşılık veremezler;** kıyamet günü de sizin ortak koşmanızı tanımazlar. Hiç kimse sana, her şeyi bilen Allah gibi, haber vermez.” (Fatır 35/1314)

"Sura üflenmiştir. İşte o zaman kabirlerinden Rablerine doğru koşup giderler. "Yazık oldu bize! Bizi **yattığımız yerden** kim kaldırdı? diyeceklerdir." (Yasin 36/51-52)

Öldükten sonra peygamberlerin, ümmetleri üzerinde tasarrufları söz konusu değildir. Ulül Azim peygamber Hz. İsa'nın, öldükten sonra dünyada olup bitenlerden haberi yoktur:

"Allah demişti ki: Ey Meryem oğlu İsa, sen mi insanlara: 'Beni ve annemi, Allah'tan başka iki Tanrı edin' dedin? 'Hâsâ, dedi, sen yücesin, benim için gerçek olmayan bir şeyi söylemek bana yakışmaz. Eğer demiş olsam, sen bunu bilirsin, sen benim nefsimde olanı bilirsin, ben senin nefsinde olanı bilmem, çünkü gaybları bilen yalnız sensin, sen! Ben onlara: Benim Rabbin ve sizin Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin diye senin bana emretmiş olduğundan başka bir şey söylemedim. Ben **içlerinde olduğum sürece** onları kolladım, **fakat beni vefat ettirince** onları gözetleyen yalnız sen oldun. Sen her şeyi görensindir." (En'âm 6/117)

"Allah, elçileri toplayacağı gün: 'Size ne cevap verildi?' der. **'Bizim bilgimiz yok**, gizlileri bilen yalnız sensin' derler." (En'âm 6/109)

Razî, bu ayetin tefsirinde der ki: Onlar şöyle demek istemişlerdir: "Bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Bizim bildiğimiz, ancak onların bize, biz hayatta iken vermiş oldukları cevaplardır. Biz, vefat ettikten sonra, onların ne yaptıklarını bilemiyoruz. Ceza ve mükâfat, insanın hatimesine (son anına) göredir. Onların hatimesi ise, bizce malûm değildir." İşte bundan dolayı peygamberler, "Bizim hiçbir bilgimiz yok. Şüphesiz gaybları hakkıyla bilen sensin" demişlerdir. (**Râzî**, Tefsîr-i Kebîr, 9/275.).

"Allah'tan başka yalvardıkları hiçbir şey yaratamazlar, zaten kendileri yaratılmışlardır. Onlar ölüdürler; diri değil. Ne zaman dirileceklerini de bilmezler." (Nahl 16/20-21)

Bu ayetle ilgili olarak **Mevdudî** der ki: "Burada insanların koştukları ortakları reddederken kullanılan kelimeler, **bunların melekler, cinler, şeytan veya putlar değil; ölmüş peygamberler, azizler, şehitler, ulu ve olağanüstü insanlar** olduklarını göstermektedir. Melekler ve şeytanlar diridirler, o hâlde "onlar ölüdürler, diri değil" ifadesi onlar için geçerli değildir. "Onlar ne zaman diriltileceklerini de bilmezler" ifadesinin taştan, tahtadan yapılmış putlar için kullanılmış olması da söz konusu değildir. "İslâm öncesi Arabistan'da bu tür soyut ilâh kavramının olmadığı" gibi bir itiraz, itiraz eden kişinin o dönem konusunda tarih bilgisinin eksikliğini gösterir. O dönemde Arabistan'da peygamberlere, azizlere kutsiyet atfeden Yahudilerin ve Hıristiyanların bulunduğu bilinmektedir. Arap müşriklerinin taptığı ilâhların çoğunun insan olduğu ve öldükten sonra putlarının yapıldığı da bir gerçektir. İbn Abbas'tan rivayet edilen bir hadise göre "Ved, Suva, Yeğus, Ye'uk ve Nasr büyük insanlardı, kendilerinden sonra gelen insanlar onları ilâh edindi." Hz. Aişe (r.anhâ)'den rivayet edilen diğer bir hadise göre ise; Asaf ve Naile adlı putlar birer insandı. Lât, Menat ve Uzza ile ilgili de buna benzer hadisler vardır." (**Mevdudî**, Tefhimu'l-Kur'ân, 3/19)

Salih zatların hayatta iken yahut öldükten sonra kainat üzerinde güç sahibi olmaları Kuran açısından mümkün görünmemektedir. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 402-408)

Ruhlarının birbirleriyle yahut dirilerin ruhları ile buluşması ve dilediği yerlerde dolaşmasına dair görüşler olmakla birlikte (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 35, Ruh, sf.191), kanaatimiz göre Ölmüş salih zatların dünyada olup bitenlerden haberdar olmaları Kuran'a aykırıdır.

“Allah, ölenin ölüm zamanı gelince, ölmeyenin de uykusunda iken ruhlarını alır. Bu suretle hakkında ölümle hükmettiği ruhu tutar, ötekini belirli bir vakte kadar salıverir. Şüphe yok ki, bunda iyi düşünecek bir kavim için ibretler vardır.” (Zümer 39/42)

Yukarıdaki ayete göre ölmüş insanların dünyaya gelmeleri mümkün değildir: “Bu ayetin açık ifadesine göre bedeni ölen bütün insanların ruhları Allah'ın katındadır.” (**Mehmet Okuyan** Kuran-ı kerime Göre Kabir Kavramı ve Kıyamet-Ahiret Süreci, Denge yay. 2. baskı 2011 sf.113)

Kuran'da geçen; “kabirdekilere, ölümlere işittiremezsin” (35/22, 27/80, 30/52 gibi) ayetleri mecazi olup, vahye karşı ilgisiz ve henüz hayatta olan insanları anlatmaktadır. Ancak, burada da vahye algılarını bilinçli olarak kapatanların ölümlere benzetilmesi, ölümlerin kabirde duymamaları nedeniyledir. Yani, bu ayetler de dolaylı olarak ölümlerin işitmediğini anlatmaktadır.

Kuran'da **Şehitlerin** buldukları yer hakkında “**Allah’ın yanında**” (İnde Rabbihim, 3/169) ve “**Cennette**” (36/26) ifadesinin kullanılması, yine bu durumun; “**Siz anlamazsınız**” (2/154) ifadesi kullanılarak, bizim anlayamayacağımız bir husus olduğunun söylenmesi, ayrıca onların tasarruf ettiklerine dair bir işaretin dahi olmaması, kanaatimize göre Şehitlerin diriliği(2/154, 3/169-170) ile ölmüş Salih zatlar arasında bir ilişki kurulamayacağı ve buradan bir delil üretilemeyeceğini gösterir.

Hız. Peygamber’in Bedir savaşı sonrası, müşrik ölümlerinin atıldığı bir kuyuya yaklaşp onlara konuşması, ölümlerin işitmesi anlamında değildir.

“İmam Buhari yukarıdaki rivayetle ilgili olarak Hız. Ayşe’nin şöyle dediğini rivayet etmektedir(Tecridi Sarih 4/579): “Rasulullah, ‘Bedir ölümleri işitir demedi, belki bu ölümler kendilerine söylemekte olduğum sözümün hak ve doğru olduğunu şimdi biliyorlar’ dedi. Nitekim yüce Allah (c.c);’Sen sözünü ölümlere duyuramazsın’ buyurmuştur.” (**İ. Sarmış**, Tasavvuf ve İslam, Ekin yay 2. baskı 1997 sf.307)

“Ancak, çoğunluk İslam bilginleri bu konuda Hız. Ayşe’ye muhalefet etmişler, başka rivayetlere uygun düştüğü için Abdullah b. Ömer in (Bedir ölümlerinin duyduğu yönündeki)rivayetini esas almışlardır.” (**Mehmet Okuyan**, age. sf. 314)

Hız. Peygamber’in Bedir ölümlerinin arkasından konuşması Hız. Salih’in konuşması gibi görülebilir. Hız. Salih’ de helak olan kavminin arkasından konuşmuştur.

“Bunun üzerine, onları o sarsıntı yakaladı; evlerinde dizüstü çöktüverdiler. Salih de onlardan yüz çevirdi ve "Ey milletim! And olsun ki ben size Rabbimin sözünü bildirmiş ve öğüt vermişim; fakat siz öğüt verenleri sevmiyorsunuz" dedi.” (Araf 7/78-79)

KİŞİ AYNI ANDA BİRDEN FAZLA YERDE BULUNABİLİR Mİ? YA DA DİRİLERE GÜÇLERİNİN YETMEYECEĞİ ŞEYLERİN İSNADI

“ (...) *Cebrail hem Sidrede, hem sûret-i Dihyede(Dihye’nin şeklinde), meclis-i Nebevîde, hem kim bilir kaç yerde!.. Azrail’in bir anda Allah bilir kaç yerde, ruhları kabzediyor. Peygamberin bir(aynı) anda, hem keşf-i evliyada(evliyanın keşfinde), hem sâdik rüyalarda ümmetine görünür, hem Haşirde umum ile şefaitle görüşür. Velilerin abdâlı(abdal olan veliler), çok yerlerde bir(aynı) anda zuhur eder, görünür.*” (Sözler, 657; Lemeât, 25)

“*Nuranî ruhların aksidir(yansımasıdır). Şu akis(yansıma), hem hayydır, hem ayndır(kendisidir). Fakat âyinelerin kabiliyeti nisbetinde tezahür ettiğinden, o ruhum mahiyet-i nefsi’l-emriyesini tamamen tutmuyor. Meselâ: Hazret-i Cebrail Aleyhisselâm, Dihye suretinde Huzur-u Nebevîde bulunduğu bir anda Huzur-u İlâhîde haşmetli kanatlarıyla Arş-ı A’zâmın önünde secdeye gider. Hem o anda hesapsız yerlerde bulunur. Evamir-i İlâhiyyeyi(ilahi emirleri) tebliğ ederdi. Bir iş, bir işe mâni olmazdı. İşte şu sırdandır ki mahiyeti(özü) nur ve hüviyet) nuraniye olan Hazret-i Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm, dünyada bütün ümmetinin salâvatlarını birden işitir ve kıyamette bütün asfiya(veliler) ile bir anda görüşür. Biri birine mâni olmaz. Hattâ evliyâdan, ziyade nuraniyet kesbeden ve abdâl denilen bir kısmı, bir anda birçok yerlerde müşahade ediliyormuş (görülüyormuş). Aynı zat, ayrı ayrı çok işleri görüyormuş.*” (Sözler,178; Tılsımlar Mecmûası, 29-30)

“*Şu sırta binaen, (Hız. Peygamber’in) avâm-ı ümmetten(ümmetin fertlerinden) binlere(binlerce kişiye), bir anda menâmen(rüyasında) ve havassa(velilere) yakazaten(uyanık iken) ve keşfen temessülü ve umum(tüm) ümmetin salavatının istimai(işitmesi) ve âhirette umumla görüşmesi ve şefaati... Hem de bir veli, bir anda pek çok yerlerde müşahadesi gibi sırların miftahı(izahı) nedir?*” (İçtimâî Reçeteler I, 201 -202)

A. Tekhafızoğlu: Bütün müminler, sadece Allah’ın her yerde hazır ve nazır olduğuna inanır. Böylece, Allah’ı her şeyi, her yeri bilmek ve görmekle tavsif ederler. Said Nursi’nin bu ifadelerinden, Allah’ın bu sıfatlarına kullarının da sahip olduğu anlaşılmaktadır. Şimdi, Said Nursi’nin bu çıkarımının öncüllerini ele alalım:

a-Cebrail (a.s.)’in aynı anda hem Sidretü’l-Münteha’da, hem de Meclis-i Nebevî’de olduğuna dair ne Kuran’da ne de Sünnette herhangi bir delil bulunmamaktadır.

b- Azrail (a.s.)’in aynı anda birçok yerde, eceli gelenlerin ruhunu aldığına dair de bir delil yoktur. Kuran-ı Kerim’in hiçbir yerinde ve hiçbir sahih hadiste, bütün kâinata bir tek ölüm meleğinin olduğu bildirilmemiştir. Kuran-ı Kerim’den bir tek meleğin ruhları kabzettiği manası da anlaşılmamaktadır. Aksine, çeşitli ayetlerde ruhları kabzedip teslim alan meleklerin çoğul çekimi ile zikredildikleri görülmektedir:

“**Melekler**, canlarını alırken kendilerine yazık eden kimselere: 'Ne işte idiniz?' derler...” (En’âm 6/61)
 “...Nihayet (ömürleri tükendiği zaman) **elçilerimiz** (melekler) gelip canlarını alırken: 'Hani Allah’tan başka yalvardıklarınız nerede?’ dediklerinde:...” (A’râf 7/37)

"**Melekler**, iyi insanlar olarak canlarını aldığı kimselere de: 'Selâm size, yaptıklarınıza karşılık cennete girin!' derler." (Nahl 16/32)

"Fakat **melekler**, onların yüzlerine, sırtlarına vura vura canlarını alırlarken hâlleri nice olur?" (Muhammed 47/27)

Bu ayetlerden anlaşılıyor ki, büyük bir ölüm meleği (Azrail)nin emri altında ruhları kabzedip teslim almakla görevli daha başka pek çok melek vardır. (**Mevdûdî**, Meseleler ve Çözümleri, 3/292)

c-Cebrail ve Ölüm meleğinin(Azrail) yaptığı bir işin bir diğer işe mâni olmadığını iddia etmek de yanlıştır. Gerçi, insanlar da kabiliyetleri ölçüsünde aynı anda birden fazla iş yapabilmektedirler. Cebrail ve Ölüm meleğinin(Azrail) de aynı anda yapabileceği iş sayısı, insanlarınkinden fazla olmasına karşın, nihayetinde sınırlıdır. Bizim anlatmak istediğimiz, sonsuz ve mutlak kudretin sadece Allah'a mahsus olduğudur. (Rahman 55/29, Rad 13/2, Secde 32/5) Her türlü eksiklikten münezze olan sadece o; bütün kemal sıfatlarıyla muttasıf olan da sadece odur. Onun dışındaki herkesin eksiklikten bir nasibi vardır. Melekler ve peygamberler ise onun kullarıdır. Aynı anda birçok yerde olup, birçok işler yapamazlar. Her şeyi işitip, göremezler.

d-Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bütün ümmetinin salâvatını birden işittiği iddiası da, Sünnete tamamen aykırıdır ve delilden yoksundur.

Hadislerde Hz. Peygamberin, kendisine getirilen salâvatı duyduğunu değil, salâvatın kendisine ulaştırıldığını bildirmiştir:

"Bana bir defa salât edene, Allah on defa salât eder. Bir melek, getirdiği salâvata vekil tayin edilmiştir, onu bana tebliğ eder." (**Munzirî**, Tergîb ve Terhîb, 3/512. Hadisi, Taberânî, Kebîr'de rivayet etmiştir)

"Şüphesiz ki, Allah'ın gezici birtakım melekleri vardır. Onlar, ümmetimin selâmını bana tebliğ ederler." (**Munzirî**, Tergîb ve Terhîb, 3/513. Hadisi, Nesâî ve Sahîh'le İbn Hibbân rivayet etmişlerdir)

"Her cuma günü bana salâtı çoğaltınız! Çünkü o gün meşhûddur, melekler şahitlik ederler. Kim bana salât ederse, bitirinceye kadar salâtı bana arz edilir." Ben (Ebu'd-Derda), Resulullah'a: -Ölümünden sonra da mı (böyledir)? dedim. -Şüphesiz, Allah yere, peygamberlerin cesetlerini yemeyi (çürütmeyi) haram kıldı! buyurdu." (**Munzirî**, Tergîb ve Terhîb, 3/519. Hadisi, İbn Mâce ceyyid isnadla rivayet etmiştir)

Açıkça anlaşılıyor ki, ümmetinin salât ve selâmlarını Resulullah'a melekler arz ve tebliğ ederler. Yoksa, Said Nursî'nin ileri sürdüğü gibi Hz. Peygamber bunları bizzat işitiyor değildir.

e-Hz. Peygamber (s.a.v.)'in kıyamette bütün asfiya ile bir anda görüştüğü ve bu görüşmelerin birbirine mâni olmadığı da doğru değildir. Bu da öncekiler gibi mesnetsiz bir iddiadır. Said Nursî, bir kişinin birçok yerlerde müşahede edildiğini, zuhur edip görüldüğünü ve bu müşahede edilenin hem hayy (canlı), hem de o kişinin aynısı (kendisi) olduğunu söylüyor ki, işte mümkün olmayan şey de budur.

f-Yine onun, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in ümmetine rüyalarında görünmesi öncülü tamamen yanlıştır. Çünkü bu, Resulullah'ın zatıyla ilgili değildir. Bu öncülün; kişinin aynı anda birden fazla yerde olabileceği çıkarımını ileri süren birinin, bir kişinin konuşmasının televizyonlarda naklen yayımlandığında onun birçok televizyonda seyredilmesi öncülünden farklı hiçbir yanı yoktur. (A. **Tekhafızoğlu**, age. sf. 408-419)

Said Nursî'nin, **Tayyî Mekan**(aynı anda birkaç yerde olabilme) yaptığı söylenmiştir:

"*Burada, harika bir hâdiseyi nakletmeden geçemeyeceğiz. Şöyle ki: Bediüzzaman hapiste iken, bir gün, o zamanın Eskişehir Müddeiumumiyesi(savcısı) Üstad'ı çarşıda görür. Hayret ve taaccüple ve vazifesine son vereceği ihtariyle, hapisane müdürüne: -Ne için Bediüzzaman' çarşıya çıkardınız? Şimdi çarşıda gördüm. Müdür de: Hayır efendim. Bediüzzaman hapisanede, hattâ tecrittedir; bakınız, diye cevap verir. Bakarlar ki, Üstad yerindedir. Bu hârika vâkıa adliyyede şayi olur. Hakimler: "Bu hale akıl erdiremiyoruz" diye birbirlerine naklederler. Aynen bunun gibi bir vakıa da, Bediüzzaman Denizli hapsinde iken olmuştur. Üstadı, halk, iki-üç defa muhtelif camilerde sabah namazında görür. Savcı işitir. Hapisane müdürüne pürhiddet:-Bediüzzaman'ı sabah namazında dışarıya, camiye çıkarmışsınız, der. Tahkikat yapar ki, Üstad hapisaneden dışarıya kat'iyven çıkarılmamış.*

Eskişehir hapisanesinde iken de; bir Cuma günü, hapisane müdürü, kâtip ile otururken bir ses duyuyor:-Müdür bey! Müdür bey! Müdür bakıyor. Bediüzzaman yüksek bir sesle: -Benim mutlaka bugün Ak Camide bulunmam lâzım. Müdür: -Peki Efendi Hazretleri, diye cevap veriyor. Kendi kendine: "Herhalde, Hoca Efendi kendisinin hapsinde olduğunu ve dışarıya çıkamıyacağını bilmiyor" diye söylenir ve odasına çekilir. Öğle vakti; Bediüzzaman'ın gönlünü alayım, Ak Camiye gidemeyeceğini izah edeyim düşüncesiyle Üstad'ın koğuşuna gider. Koğuş penceresinden bakar ki, Bediüzzaman içeride yok! Hemen jandarmaya sorar, "İçeride idi, hem kapı

kilitli" cevabını alır. *Derhal camiye koşar. Bediüzzaman'ın ileride, birinci safda, sağ tarafta namaz kıldığını görür. Namazın sonlarında Bediüzzaman'ı yerinde göremeyip, hemen hapishaneye döner; Hazret-i Üstad'ın "ALLAHÜ EKBER" diyerek secdeye kapandığını hayretler içerisinde görür. (Bu hadiseyi bizzat o zamanki hapishane müdürü anlatmıştır.)*" (Tarihçe-i Hayat, 209)

"Bir zaman meşhur bir allâme, harbin müteaddid cephesinde cihada gidenler görmüşler. Ona demişler... O da demiş: "**Bana sevab kazandırmak ve derslerimden ehl-i imana istifade ettirmek için, benim şeklimde bazı evliyalar, benim yerimde işler görmüşler.**" Aynen bunun gibi; Denizli'de, camilerde beni gördükleri gibi hattâ resmi ihbar da edilmiş, müdür ve gardiyana aksetmiş. Bazılar telâş ederek, "Kim ona hapishane kapısını açıyor?" demişler. Hem burada dahi aynen öyle oluyor. Halbuki, benim çok kusurlu ve ehemmiyetsiz şahsiyetime, pek cüz'î bir hârîka isnadına bedel, Risale-i Nur'un harikalarını isbat edip gösteren "**Sikke-i Gaybîye Mecmuası**" yüz derece, belki bin derece ziyade Nurlara itimad kazandırır ve makbuliyetine imza basar. Hususan, Nur'un kahraman talebeleri ve onlar hakikaten hârîka hallerimle ve kalemleriyle imza basıyorlar." (Tarihçe-i Hayat, 557-558).

RİCALÜL GAYB; KUTUP, GAVS, ABDAL

Said Nursi'nin Gavs Olduğu İddia Edilmiştir:

"Fâş etmek(açıklamak) hatırıma gelmeyen bir sırrı, fâş etmeye(açıklamaya) mecbur oldum. Şöyle ki: Risale-i Nur'un şahsı mânevîsi ve o şahsı mânevîyi temsil eden has şakirtlerinin şahsı mânevîsi "**Ferîd**" makamına mazhar oldukları için, değil hususî bir memleketin kutbu(en üst velisi), belki ekseriyeti mutlakayla Hicaz'da bulunan kutbu âzamin(yeryüzündeki en büyük velinin) tasarrufundan hariç olduğunu ve onun hükmü altına girmeye mecbur değil. Her zamanda bulunan iki imam gibi, onu tanımaya mecbur olmuyor. Ben, eskide, Risale-i Nur'un şahsı mânevîsini, o imamlardan birisini zannediyordum. Şimdi anlıyorum ki, Gavsı Âzam'da, kutbiyet ve gavsîyetle beraber, "**Ferdiyete**" dahi bulunduğundan, âhîr zamanda, şakirtlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o Ferdiyete makamının mazharıdır. Bu gizlenmeye lâayık olan bu sırrı azime binaen Mekke-i Mükerrreme'de dahi farzı muhal olarak Risale-i Nur'un aleyhinde bir itiraz kutbu âzamdaki dahi gelse, Risale-i Nur şakirtleri sarsılmayıp, o mübarek kutbu âzamin itirazını iltifat ve selâm suretinde telâkki edip, teveccühünü de kazanmak için, medârî itiraz noktaları o büyük üstadlarına karşı izah etmek, ellerini öpmektir... Said Nursî." (Kastamonu Lâhikası Mektup No: 121, a.g.e, c. II, s. 1644.)

"Çünkü sensin bu asırda Rahmeten li'lÂleminin cilvesi, Çünkü sensin şimdi Şefiü'l Müznibinin vârisi. **Ağisnâ yâ Gıyâse'lMüstağisîn**" (Yardım et bize, ey yardım isteyenlerin yardımcısı) bir duası, Ey şulei rahmeti âlem Risaletü'n Nur." (Sikke-i Tasdiki Gaybî, a.g.e, c. II, s.2102)

"Artık **Allah'a benzerler aramağa kalkışmayın**; çünkü Allah bilir, siz ise bilmezsiniz." (Nahl 16/74)

Mevdudî, bu ayetin şöyle tefsir etmiştir: "Allah'a benzerler koşup durmayın." Allah'ı başkaları ile karşılaştırmayın ve O'nu, kendilerine hizmetçiler, kapıcılar olmaksızın ulaşılmayan dünya kralları ve yöneticileri gibi kabul etmeyin. Allah, melekler, veliler, seçilmiş kimseler, vs. ile çevrili olmadığı için herkes hiç bir aracıya ihtiyaç duymaksızın doğrudan O'na yönelebilir." (**Mevdudî**, Tefhim, ilgili ayet)

Abdülaziz Bayındır konuyla ilgili olarak şunları söylemektedir: "Allah ile hakikati Muhammediye, aynı gerçeğin ön ve arka yüzleri sayıldığından Hakikati Muhammediyeyi temsil eden kişi, "Birlik" makamında kabul edilir. Said Nursî, şu sözleriyle kendinin bu makamda olduğunu iddia eder:

"Açmayı aklımdan bile geçirmedığım bir sırrı açmaya mecbur kaldım. Şöyle ki: Risale-i Nur'un manevî kişiliği (Said Nursî) ve onu temsil eden has şakirtlerinin manevî kişilikleri "Ferîd = Bir tek olma" makamıyla şereflendikleri için onların üzerinde, ne bir ülkenin kutbunun ne de zamanının büyük bölümünü Hicaz'da geçiren kutbu âzamin yetkisi vardır. Bu sebeple kutbu âzamin dahi emrine girmek zorunda değillerdir. Her devirde var olan iki imam gibi, onu tanımaya mecbur olmazlar. Ben, eskiden Risale-i Nur'un manevî kişiliğini (Said Nursî'yi), o imamlardan biri zannedirdim. Şimdi anlıyorum ki Gavsı Âzam, hem kutub hem gavs hem de "Ferdiyete = Birlik" makamında olduğundan, âhîr zamanda, şakirtlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o Ferdiyete = Birlik makamıyla şereflenmişlerdir. Gizlemeye lâayık bu büyük sırra göre, Mekke-i Mükerrreme'de hiç beklenemeyecek bir şey olsa da Risale-i Nur aleyhine kutbu âzamdaki bir itiraz gelse, Risale-i Nur şakirtleri sarsılmamalı, o mübarek Kutbu âzamin itirazını bir iltifat ve selâm gibi saymalı, ilgisini kazanmak için, itirazın odaklandığı noktaları o büyük üstadlarına izah etmeli ve ellerini öpmelidirler."

Kutup; en büyük velî bilindir. Tarikatçılara göre, erenlerin başı ve Allah'ın izniyle kâinatta tasarruf sahibidir. Yani evreni yönetmede yetki sahibidir. Kutuptan sonra gelen iki kişiye "**imâmân**" derler. Bunlardan birine "**imamı yemîn**", diğerine "**imamı yesâr**" adı verilir. İmamı yemîn (sağdaki imam) kutbun hükümlerine, imamı yesâr (soldaki imam) da hakikatine mazhar sayılır. Yani biri kutbun kararlarını, diğeri de gerçek yönünü bilir, derler. Kutup ölünce yerine imamı yesâr geçer. Kutup ile iki imam, **üçleri** oluşturur. Yukarıda geçtiği gibi Said Nursî önceleri kendisinin bu imamlardan biri olduğunu zannedermiş. Birden çok kutubdan söz edildiğinden

baş **Kutba Kutbu'IAktab** denir. Ona, kendisine sığınanlara yardım eden anlamında **Gavs** ya da **Gavsı Azam** da denir. Said Nursî de kendisine Gavsı Âzam demiştir.

Bu inanç mensuplarına göre Kutub, Hakikatı Muhammediye'nin kendisinde görüldüğü kişidir. Hasan Feyzî'nin Said Nursî için yazdığı ve onun "Pek parlak kaside" diye övdüğü şiirde bu anlamlar kullanılmıştır: "Çünkü sensin bu asırda Rahmeten li'Âleminin cilvesi, Çünkü sensin şimdi Şefü'l Müznibînin vârisi. Ağsınâ yâ Gıyâse'l Müstağsîn" bir duası, Ey şulei rahmeti âlem Risaletü'nNur"

Şiir şöyle sadeleştirilebilir: "Çünkü sensin bu asırda âlemlere rahmet olan Muhammed'in görüntüsü / Çünkü sensin şimdi günahkârlara şefaata edecek olan Muhammed'in varisi / Günahkârların sana şudur bir çağırısı: / "Yardım et bize, ey yardım isteyenlerin yardımcısı!" / Ey âleme rahmet Muhammed'in alevi, Nur Elçisi"

Bu makamın Kutbu'l İrşad ve Kutbu'l Vücut denilen iki çeşidi vardır. Onlara göre **Kutbu'l İrşad**, peygamberlik kurumunun iç yüzünü; **Kutbu'l Vücut** ise Hakikatı Muhammediye'nin iç yüzünü temsil eder. Kutbu'ulirşad ile ilgili olarak İmam Rabbânînin sözleri daha önce geçmişti. Kutbu'l Vücut'un her dönemde ancak bir tane bulunabileceği kabul edilir. İşte Said Nursî kendisininbu birlik makamında olduğunu iddia eder. Kendi orada olduğu için Risalei Nur şakitlerini de yanına almış oluyor. İki imamdan sonra yeryüzünün dört yönünü yönettiği iddia edilen **Evtadı Erbaanın** (Dört Direk), daha aşağılarda ise yedi iklimi yönettiği iddia edilen **Yedilerin** (Abdal, Ahyar) ve halka yardım ettiği iddia edilen **Kırkların** (Nücebâ) ve insanları gözetleyip denetlediği iddia edilen **Üç yüzlerin** (Nükeba) var olduğu kabul edilir.

Said Nursî'ye göre, yeryüzünü yönetenlerin başı olan kutbu âzamin makamı, Risalei nur şakitlerinin makamından çok düşüktür. Bu sebeple onlar, Kutbu âzamin emrine girmek zorunda değillerdir. Zaten o, Risalei Nuru kavrayamayabilir. Böyle birinin Risalei Nur aleyhine itirazda bulunması mümkündür. Risalei Nur şakitleri bundan dolayı sarsılmamalı, o mübarek Kutbu âzamin itirazını bir iltifat ve selâm gibi saymalı, ilgisini kazanmak için, itirazın odaklandığı noktaları o büyük üstadlarına izah etmeli ve ellerini öpmelidirler." (A. Bayındır, age, 137-139)

Bir insanın aynı anda farklı zaman ve mekanlarda (Tayy Mekan) olabildiğine dair (abdal) şer'i bir delil yoktur. **Ricalül Gayb**'la ilgili rivayetlerin tümü zayıf ya da uydurma olup, konuya delil olabilecek bir yapıda olmadığı gibi, bu inanç Allah'ın uluhiyetine aykırıdır:

" De ki: "Hamd, çocuk edinmemiş olan, **hükümrânlığında ortağı bulunmayan**, acizlik nedeniyle **yardımcıya da ihtiyaç göstermeyen** Allah'a mahsustur." (İsra 17/111)

Abdal kavramına **Diyanet İslam Ansiklopedisi**'nden özet olarak bakalım: "Tasavvuf anlayışına göre Allah'ın velileri arasında "Ricalullah, **Ricalül gayb**" gibi kavramlarla ifade edilen, kendilerine Cebrail, Mikail, İsrâfîl ve müdebbirat gibi isimlerle anılan meleklerin görevlerine benzer görevler verilen, alemdeki manevi ve ruhani düzenin korunması, hayırların temini, kötülüklerin giderilmesi için çalışan kimseler bulunmaktadır... Kaynaklarda unvanları, yetkileri, sayıları ve buldukları yerlerle ilgili çeşitli bilgiler bulunan bu veliler arasında belli bir hiyerarşi vardır." (**Diyanet İslam Ans.** Tasavvuf, Cilt 40, sf. 122)

Abdal kavramına; birinin yerine geçebilen, diledikleri zaman yerlerine aynı şekil ve görünümde bir başkasını (bedel) bırakarak istedikleri yere gidenler anlamında zorlama manalar yüklenmiştir. Abdal ile ilgili hadisler, Ahmet b. Hanbel'in Müsned'i dışında güvenilir hadis kitaplarında geçmediği gibi, bu hadislerin büyük kısmı ya da tamamı Şeybani, İbnül Cevzi, İbnus Salah, İbni Teymiyye, Zehebi, İbni Hacer, Sahavi gibi titiz hadisci ve kelamcılarca senet ve metin tenkidine tabi tutularak reddedilmiştir. İbni Teymiyye ve İbni Haldun, ne peygamber ne de sahabeden; Abdal, gavs, kutup, evtad, nüceba gibi hiçbir söz nakledilmediğini belirterek, bu kavramların Şiilik'ten bize geçmiş olduğu kanaatindedirler. (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 1, Abdal, sf.59 -61)

Ricalül Gayb adı verilen; **Kutup, Gavs, İmameyn, Evtad, Abdal, Nükeba, Nüceba, Efrad** gibi kavramlar ve delil olarak ileri sürülen rivayetlerin sıhhatine dair kapsamlı bir değerlendirme, Doç. Dr. **Ahmet Yıldırım** tarafından yapılmıştır, özetleyelim:

Dünyayı idare eden, çeşitli müdahalelerle yıkılmaktan koruyan, düzeni sağlayan görünmeyen ruhani varlıklar yani veliler vardır ki, bunlara Ricalül Gayb denir. (sf. 162-163) Bu veliler topluluğunun liderine Gavs ya da Kutup denir. Gavs, Mekke'dedir. Onların tümüne ortak ad olarak Abdal denilmiştir, çünkü aralarından biri ölünce, onun görevini başkası üstlenmektedir. Kainatı ayakta tutan bu hiyerarşik yapı şöyledir:

1- **Kutup(Gavs)**: Değirmenin etrafında döndüğü mil demek olan kutup, veliler zümresinin başı ve kainatın manevi yöneticisidir. Bu en büyük veliye, kendisinden yardım istendiği için Gavs da denilir.

2- **İmameyn(İki İmam)**: Bunlar, biri melekut diğeri ise mülk âlemini yöneten iki velidir.

3-**Evtad**: Dört yön olan Doğu, Batı, Kuzey ve Güneyi yöneten dört velidir.

4- **Nükeba**: Oniki burç ilmini bilen İbni Arabî'ye göre; oniki, Cürcanî'ye göre; üçyüz velidir.

5- **Nüceba**: İlahî sıfat ve yıldız ilmine sahip; sekiz, on ya da kırk velidir.

6- **Abdal**: Yedi ya da kırk adet velidir.

7- **Efrad**: Batın ilmine sahip belli bir sayıları olmayan velilerdir. (sf.163-167 ve bkz. dipnotlar)

Ricalül Gayb'ın; nerede oldukları ve sayıları çelişiktir. Ebu Davud'da 1, A. Hanbel'de geçen 2 hadis hariç, bu konudaki diğer tüm hadisler, muteber hiçbir kitapta geçmemektedir. Ebu Davud'daki hadis sened

açısından sahih ama metin tenkidi açısından ise zayıftır; zira bu hadiste anlatıldığı gibi, Beyda adlı yerde herhangi bir ordu yere batmadığı için bu hadis, tarihi gerçeklere terstir. A. Hanbel'deki 2 hadisin ravileri ise zayıftır.

Bu konuda ulema şunları söyler: **İ. Teymiyye ve İbni Kayyim**: Abdal hadisleri hariç, diğer ricalül gayb hadislerinin tümü uydurmadır. **İbni Hacer, İbnus Salah**: Abdal ile ilgili hadislerin kimi sahih, kimi uydurmadır.

Diğerleriyle ilgili hadisler ise uydurmadır. **İbnül Cevzi**: Tümü uydurma, der. **Şeybani, Derviş el-Hut, İzmirli İsmail Hakkı**: Hepsı zayıftır, der. **Heytemi**: Gavs(Kutup) ile ilgili hiçbir sahih hadis yoktur. **Sehavi, Acluni, Kettani**: Abdal hadislerinin tümü zayıf. (Konu ile ilgili bilgi ve rivayetlerin senet ve metin tenkiti için bkz. **Ahmet Yıldırım**, age. 162- 188)

Risale-i Nur'un manevî kişiliği ve onu temsil eden şakirtlerinin manevi kişiliklerinin Ferid(Bir tek olma) makamında olduğu iddiası da doğru değildir. Çünkü, mahlukat içinde bir tek olma sadece Allah'a has bir durumdur:

"Onun hiçbir dengi yoktur." (İhlas 112/4)

"O'nun benzeri hiçbir şey yoktur." (Şûrâ 42/11)

"Yerin bitirdiği şeylerden, insanların kendilerinden ve (daha) bilemedikleri (nice) şeylerden, bütün çiftleri yaratanın şanı yücedir." (Yasin 36/36)

Elmalılı, Yasin Suresi 36. ayetle ilgili derki: "Zevc" in çoğuludur. Zevc, çift ve eş demektir ki, Ragıb'ın açıkladığı gibi, iki yakının her birine de ve bir diğerine benzer veya zıt olarak ilgili bulunan her şeye de denir. Bu itibarla dünyadaki şeylerin hepsi, bir zıddı veya benzeri yahut da herhangi bir bileşiği ve karşıtı bulunması yönüyle çifttirler... Ancak burada asıl sevk, bütün âlemin yaratılışını anlatmak değil, bir ortak ve benzeri bulunan bütün eşlerin, bütün çiftlerin yaratılmış olduğunu ve dolayısıyla yaratılmışın yaratıcıya eş olamayacağını anlatarak yaratıcının böyle şeylerden tenzih edilmiş olduğunu ve birliğini ispat etmektedir." (**Elmalılı**, ilgili ayet tefsiri)

"Öğüt almanız için de her şeyi çiftler halinde yarattık." (Zariyat 51/49)

"Ki O, bütün çiftleri yarattı ve sizin için gemilerden ve hayvanlardan bineceğiniz şeyleri var etti." (Zuhuruf 43/12)

"Çifte ve teke yemin olsun ki" (Fecr 89/3)

Elmalılı, Fecr Suresi 89. Ayeti şöyle tefsir etmektedir; "1. Buhârî'de de Mücahid'den rivayet olduğu üzere şef yaratılan her şey; vetr, yüce Allah'tır. Bu surette "Hem her şeyden iki çift yarattık ki öğüt alalım. O halde hemen Allah'a sığın. Kuşkusuz ben onun tarafından size apaçık bir uyarıcıyım." (Zâriyât, 51/49-50) âyetlerinin mânâsı olur. "Bütün çiftleri yaratan Allah bütün noksanlıklardan uzaktır." (Yâsîn, 36/36) Esmâ-i Hüsna hadisinde de "Allah tektir; teki sever." veya zıddı vardır ki bunlar bir şef teşkil ederler: Küfür-iman, saadet-bedbahtlık, hidayet-sapıklık, gece-gündüz, Gök-yer, deniz-kara, cin-insan, ruh-cisim hep çifttir. Yüce Allah ise ortaksızdır, "Hiçbir benzeri yoktur." (Şûrâ, 41/11), tektir, birdir, o hiçbir şeye muhtaç değil, her şey ona muhtaçtır." (**Elmalılı**, ilgili ayet tefsiri)

ALLAH'TAN BAŞKASINDAN İSTİGASE(YARDIM İSTEME)

"*Hazret-i Esedullah-ül Galib Ali İbn-i Ebu Talib (R.A.) ve Kerremallahu vechehü(Hz. Ali) kaside-i Ercüze-i meşhuresinde der ki: "Fe innemâ nahnü ale't-tahkikü avsun liküllü kurbetin ve dîkin" Yani "Biz **Al-i Beyt'ten**(peygamber ailesinden) her kurbet ve şiddet zamanında birer **Gavs** çıkıp imdat ediyor(yardıma yetişiyor)." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 168)*

"*Hizmet-i Kuraniyenin bir silsile-i kerameti ve o hizmet-i kudsiyenin etrafında izn-i İllâhî ile nezaret eden ve himmet ve duasıyla yardım eden **Gavs-ı Âzam** (...)" (Lem'alar, 46)*

"*Ene limürîdî hâfızan" İlm-i Cifir itibariyle, makam-ı ebcedî hesabıyla, bin üçyüz otuz altıyı (1336) gösterir. Demek **Hazret-i Gavs**(A. Kadir Geylani), "Bu tarihte istikbalde gelecek **mürîdini**(S. Nursi'yi) emr-i İllâhî ile **muhafaza edecek**," diyor. (...) Müteaddit tehlikede Hazret-i Gavs'ın gösterdiği tarih-i arabî itibariyle, hakikaten bir hıfz-ı İllâhî içinde bulunduğumu hissediyordum. Demek Cenâb-ı Hak o kudsî üstadımı(A. Geylani'yi), bir melek-i siyanet(koruyucu melek) gibi bana muhafız kılmış." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 190)*

"*Bin üçyüz on dört (1314) senelerinde mevzu-u bahis olan mürîdi mühim vartadan(tehlikeden) kurtulmasına **Gavs**(A. Geylani) (R.A.) işaret ediyor, **onun imdadına yetiştim** diyor. Hayatta olan eski talebelerim biliyorlar ki, bir üçyüz on dört (1314), bin üçyüz on beş (1315) on altı senelerinde, Van kalası(kalesi) ki, iki minare yüksekliğinde sırf dağ gibi bir taştan ibarettir, eskiden kalma oda gibi bir in kapısına gidiyorduk. Aşağımdan kunduralar kaydı, iki ayağım birden kaydı. Tehlike yüzde yüz. Başkaca nokta-i istinad(tutunacak*

dayanak yeri) kalmadığı halde, büyük bir istinada(dayanağa) basmış gibi üç metrelik bir kavisle o mağaranın kapısına atılmışım. Hem ben, hem beraberimdeki orada hazır arkadaşlarım, ecel gelmediği için sırf bir hıfz-ı İlâhî, hârika bir imdad-ı gaybî(gaybi yardım) telâkki ettik.” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 191-192)

“Gavs(A. Geylani) beytinde diyor ki; “**Garbda beni çağırdığı vakit, onun imdadına yetişeceğim.**” Evet doğrudur. Arabi tarih ile bin üçyüz otuz dokuzda (1339) müthiş bir buhran-ı ruhî(ruhi sıkıntı) ve dehşetli bir heyecan-ı kalbî ve dağdağalı bir teşevvüş-ü fikrî(fikri karışıklık) geçirdiğim sıralarda, pek şiddetli bir surette Hazret-i Gavsdan(A. Geylani'den) **istimdad eyledim**(yardıma çağırdım). Bir-iki yerde bahsettiğim gibi, “Fütuh-ul-Gayb” kitabı ile ve dua ve himmetiyle **imdadına yetişt**i ve o buhranı geçirdim.” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 194)

“Hele Gavs-ı Azam Şeyh Geylânî Hazretlerinin kerâmet ve ihbârât-ı gaybîyesini hemşîreniz o kadar lezzet ve muhabbetle dinliyor ki, **üç sene evvelisi hastalığa tutulduğu vakit**, o halinde ve kısmen akli başında olmadığı zamanlar bahçede ağaçların dallarını tutup, “**Yâ Abdülkâdir-i Geylânî, Yâ Veysel Karânî, meded!(yardım et)**” diye bağırıp sallanıyordu.” (Barla Lâhikası, 239)

“Ondokuzuncu Mektubu bir mecliste ve bir cuma gecesi okumak niyetiyle üzerime almıştım. Şiddetli yağmurlu bir gece idi. O mecliste okumak üzere elimi cebime koydum, o mübârek eser yerinde olmadığını hayretle gördüm. Eseri koyduğum ceb yırtık ve delik olmadığı gibi, ben de başka hiçbir yerde durmadığıma göre bu hale hayret etmemek kabil mi? O geceyi uykusuz geçirdim, müteessir oldum. **Hazret-i Gavsdan**(A. Geylani'den) **bu mübârek eseri istedim**. Lillâhilhamd, ertesi günü bu eseri dinlemekle namaza başlamış olan bir muallim vasıtasıyla **bulundu**. Şakır şakır yağmur altında ve çamur içinde bu mübarek eser bulunsa bile artık okunmayacak derecede olacağını tahmin edersiniz değil mi? Şâyân-ı hayret ve cây-ı dikkat ve medâr-ı ibrettir ki, en ufak bir leke bile olmamıştır.” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 43-44)

“Ben sekiz-dokuz yaşında iken, bütün nahiyemizde ve etrafında **ahali Nakşî Tarikatında ve oraca meşhur Gavs-ı Hızan namıyla bir zattan istimdat ederken**(yardım isterken), ben akrabama ve umum ahaliye(halka) muhalif olarak “**Yâ Gavs-ı Geylânî**” derdim. **Çocukluk itibariyle elimden bir ceviz gibi ehemmiyetsiz bir şey kayboldu, “Yâ Şeyh**(Ey A.Geylani)! Sana bir fatiha, sen benim şu şeyimi buldur.” **Acibdir ve yemin ediyorum ki, bin defa böyle Hazret-i Şeyh**(A. Geylani), **himmət ve duasıyla imdadına yetişmiş. Onun için bütün hayatımda umumiyetle fâtiha ve ezkâr ne kadar okumuş isem, Zât-ı Risaletten (A.S.M.) sonra Şeyh-i Geylânî'ye hediye ediliyordu.**” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 179)

A. Tekhafızoğlu: Nur Risaleleri'nde, Hz. Peygamber; (s.a.v.) "Gavs-ı Ekber", Abdülkadir Geylânî; "Gavs-ı A'zam" diye nitelendirilmiş, Hz. Ali (r.a.) ve âl-i beytten bazı kişilerin de "Gavs" oldukları iddia edilmiştir.

Ayrıca, **Nur Risaleleri'ne göre Said Nursî de "Gavs-ı A'zam"dır.** (*Tılsımlar Mecmuası*, 191, Mâidetü'l-Kuran. Bu iddia, *Tılsımlar Mecmuası'nda* Arabî harflerle yer alan "Metnu Mâidetu'l-Kur'ân" risalesinde yer almaktadır: ...Ve Tercümanuhu Hazreti Gavsıl Azam)

Abdullah Yeğin'in Yeni Lügat'ında; **Gavs:** Yardım edici, medet verici; **Meded:** İnâyet, yardım, imdad, emân; **İmdâd:** Yardım. Yardıma yetişmek. "Yetişin, kurtarın" mânasında da kullanılır. Yardıma gönderilen kuvvet; **İstimdad:** Medet ve yardım istemek; **Muîn:** Yardımcı; **İstiğase:** Medet isteşiş, yardım istemek, olarak tanımlanmıştır.

“**Allah, kuluna yetmez mi?** Seni O'ndan başka şeylerle korkutuyorlar. Allah'ın, saptırdığımı doğru yola koyacak yoktur.” (Zümer 39/36)

Konu "**dua**" ile yakından alakalı olduğundan, önce bu kavram üzerinde durmak gerekmektedir: "**Dua**" temelde "çağırma" anlamındadır; "**Mu'cemü'l-Müfehres**"te "De-Â" fiili şöyle açıklanır: 1- Çağırma; 2- Sızlanarak zikretmek, temenni etmek, (Âh, yetiş ölüm, neredesin?!) demek; 3- Dua etmek, 4- İbadet etmek; 5- Yardım dilemek, medet istemek; 6- İstemek. (**M.Müfehres**,185)

Said Nursî, diğerleri Hızan isimli bir zattan medet ve yardım istemelerine rağmen, kendisinin çocukluğunda, ceviz gibi önemsiz bir şey hususunda bile Abdülkadir Geylânî'den yardım dilediğini, Şeyh Geylânî'nin bin kez imdadına yetiştiğini yemin ederek belirtmektedir. Yine O, istimdat ettiğinde A. Geylani'nin yardımına yetiştiği, kendisini sürekli koruyup muhafaza ettiği söylemektedir.

S. Nursi böyle yaparken, dua konusunda Peygamberimiz şöyle buyurmuştur: “Allah'tan başkasına yalvarıp dua ederek ölen, ateşe girer.” (**Buhârî**, Tefsîr, 18/24)

"Her biriniz ihtiyacını Rabbinden dilesin! Hatta, tuzunu bile ve hatta koptuğu zaman ayakkabısının bağını bile ondan dilesin!" (**Tirmizî**, Duâ, 3845)

Ayrıca **Vekil**(Koruyan, muhafaza eden) edinip dayanılan varlık sadece Allah'tır:

“Ve ölmeyen diriye dayan, onu överek tesbih et!” (Furkan 25/58)

"Yalnız ona tevekkül eder ve yalnız ona yönelirim." (Hud 11/123)

"Tevekkül edenler de yalnızca ona tevekkül etsinler." (Yusuf 12/67)

“...O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Öyle ise O’nu vekil edin.” (Müzemmil 73/9)

İbadet, ulûhiyetine; yardım dileme de rububiyetine bağlı olup; yardım dileme ve bunun kapsamına giren korkma, umma, sığınma, tevekkül, tevbe, başışlanmayı dileme gibi bütün şeyler yalnızca, ortağı bulunmayan Allah'a yapılır. Ölümünden sonra peygamberlere veya salih kişilere yalvarmak, onlardan yardım talep etmek, onların bir yarar getireceğini veya bir zararı kaldıracağını sanmak, İslamda yeri olmayan itikadi açıdan oldukça sakıncalı eylemlerdir.

Şah Velîyullah şirki şöyle tanımlar: Şirk, Allah'a mahsus olan sıfatlardan herhangi birini, münezze ve yüce Allah'tan başkasına isnat etmektir. Bu sıfatlar **kün fe yekûn** ("ol" der olur) ile tabir edilen irade ile âlemde tasarruf etmek, yahut hastaya şifa icadı, rızkını daraltacak yahut öfke sebebiyle onu hasta yapacak, yahut bedbaht edecek derecede bir şahsa lânet etme ve güvenme, öfkelenme, yahut bir şahsa rızkını genişletecek, bedenine sağlık verecek, kendini mes'ut kılacak derecede rahmet etmek gibi sıfatlardır. (**Dihlevî**, Fevzul-Kebîr, 6.)

İstîmdat, Salih Zatları Yardıma Çağırma:

A. Tekhafızoğlu: İslam dininde Şirk, tevbe etmeden vefat edildiğinde Allah'ın asla affetmediği(Nisa 4/48 ve 116) en büyük günahdır. Allah'ın yakınından Salih zatlara yardıma çağırarak, tevhit ile bağdaşmayan, insanı her an şirke sokabilecek olan, kaçınılması gereken çok tehlikeli bir davranıştır.

Dua, ister ibadet duası, ister ihtiyaç ve yardım dileme duası olsun sadece Allah'a yapılır.:Kuran; dua ve istiane(yardım isteme) mercinin sadece ve sadece Allah olduğunu apaçık şekilde ortaya koymuştur:

“İyyâke nestaîn **إياك نستعين** = **yalnız senden yardım isteriz.**” (Fatiha 1/5)

“**Siz Rabbinizden yardım istiyordunuz**, O da: "Ben size birbiri ardınca bin melek ile yardım edeceğim," diye duanızı kabul buyurmuştu.” (Enfal 8/9)

“(Peygamber) dedi ki: "Ey Rabbim! Hak ile hüküm ver. Şüphesiz bizim Rabbimiz, sizin nitelemelerinize karşı kendinden **yardım istenen** Rahman'dır.” (Enbiya 21/112)

“Musa da kavmine: "**Allah'tan yardım isteyin** ve sabredin. Yeryüzü Allah'ındır, ona kullarından dilediğini mirasçı kılar. Sonuç ise takva sahiplerininindir." dedi.” (Araf 7/128)

“...Bundan sonra (bana düşen) güzel bir sabırdır. Sizin bu düzüp-uydurduklarınıza karşı **yardım istenecek olan Allah'tır.**” (Yusuf 12/18)

“Mescitler, kuşkusuz Allah'ındır. **Allah ile beraber bir başkasına dua etmeyin!** (...) De ki: '**Ben ancak Rabbime yalvarırım** ve hiç kimseyi ona ortak koşmam.'” (Cinn, 18-20.)

“**Allah'tan başkasına**; sana ne fayda ne de zarar verebilecek olan **şeylere yalvarma!** Böyle yaptığın takdirde sen, muhakkak zalimlerden olursun.” (Yûnus, 10/106.)

“**Allah ile beraber başka bir ilâha yalvarma!** Ondan başka ilâh yoktur.” (Kasas, 28/88)

“(Cennettekiler derler ki:) **Biz bundan önce yalnız ona yalvarırdık.** Çünkü iyilik eden, rahîm olan odur o!” (25/68)

“Allah'ın yakınından **kendisine kıyâmet gününe kadar cevap veremeyecek kimseyi çağırandan daha sapık kimdir?** Oysaki bunlar onların çağrısının farkında değillerdir.” (Ahkaf 46/5)

Allah Araya Bir Aracı Girecek Kadar İnsana Uzak Değildir:

“Kullarım sana Beni sorarlarsa, bilsinler ki “Ben, şüphesiz onlara yakıным. Benden isteyenin, dua ettiğinde duasını kabul ederim. Artık onlar da davetimi kabul edip Bana inansınlar ki doğru yolda yürüyenlerden olsunlar. (Bakara 2/186)

“Yetiş ya Hamza”, “Yetiş ya Abdülkadir Geylani” diye dua edilse bile, insanın yardımına yetişen herhangi bir salih zat değil, sadece Allah'tır:

“**Dara düşen dua ettiğinde onun yardımına kim yetişip de sıkıntısını gideriyor** ve sizi yeryüzünün hakimleri yapıyor? Allah ile beraber başka bir ilah mı ? Ne kadar az düşünüyorsunuz.“ (Neml 27/62)

"De ki: "**Sizi karanın ve denizin karanlıklarından kurtaran kimdir?** Bundan bizi kurtarırsan şükredenlerden olacağız diye ona gizli gizli yalvarır yakarırsınız." De ki: "**Allah sizi ondan ve her sıkıntıdan kurtarır**, sonra da ona ortak koşarsınız." (En'am 6/63-64)

“De ki, Allah'ın dışında kuruntusunu ettiklerinizi çağırın bakalım; onlar, sıkıntınızı ne gidermeye, ne de bir başka tarafa çevirmeye güç yetirebilirler. **Çağırıp durdukları bu kimseler de Rablerine yaklaşmak için vesile ararlar, rahmetini umar, azabından korkarlar...**” (İsrâ 17/56-57)

Ölümlerinden sonra ve gıyaplarında melek ve peygamberlere yalvarıp dua etmek, Allah'ın teşri buyurduğu, bir peygamberi onunla gönderdiği veya bir kitabı onunla indirdiği hiçbir dinde yoktur. Ne sahabeden ne de hakkiyla onlara tâbi olanlardan biri böyle bir şey yapmış ve ne de Müslümanların müçtehit imamları böyle bir şeyin yapılmasını istemiştir. Allah'tan başkasının güç yetiremediği şey yalnızca Allah'tan istenir.

Bu nedenle Müslümanlar, Resulullah'tan istiğasede bulunmazlardı. Onunla istiska ve tevessül ederlerdi. Ömer b. el-Hattab, Abbas aracılığıyla istiska ederek dedi ki: "Allah'ım, kuraklıkla karşı karşıya kaldığımızda sana Peygamberimizle tevessül ediyorduk, bize yağmuru yağdırıyordun. Şimdi sana, Peygamberimizin amcasıyla tevessül ediyoruz; bize yağmur ver!" Hz. Ömer (r.a.), Resulullah (s.a.v.) hayattayken onunla tevessül ederek yağmurun yağdırılmasını istediklerini, ölümünden sonra ise amcası Abbas'la tevessül ettiklerini zikretmektedir. Onunla tevessülleri de, onunla yağmurun yağmasını istemek şeklindeydi. Öyle ki, o, dua ediyor; onlar da onunla birlikte dua ediyorlardı. Gerek ölümünden sonra gerek gıyabında, sahabe onu vesile edinmemişlerdir. Peygamber böyle bir durumda onlara şefaathiydi; onlar için dua ediyordu. (Tevessül ile ilgili bkz. **Elbani**, Tevessül)

Tüm bu bilgilerin ışığında Allah'tan başkasını yardıma çağırmanın imanı tehlikeye düşüreceğini söyleyebiliriz. (**A. Tekhafizoğlu** age. sf. 419-435)

A. Bayındır: Şirk, ortak etmek demektir. Allah'a şirk koşmak, ona ait özelliklerden birini veya bir kaçını başka bir varlıkta da görerek onu o konuda Allah ile ortak saymaktır. (**A. Bayındır**, age. sf. 13)
Müşrikler Allah'ın zatına ortak koşmazlar. Yani birden fazla Allah'ın var olduğunu iddia etmezler. Onların iddiası, sıfattaki ortaklıktır. Yani aracı koydukları varlıklara, Allah'a ait özellikler yakıştırmalarıdır. Bu sebeple onları ölümsüzleştirir, olağanüstü duyma, görme, anlama ve yardım etme özelliklerine sahip sayarlar. (**A. Bayındır**, Kuran Işığında Aracılık ve Şirk, sf. 55).

CENNET VE CEHENNEM

CENNETİ İSTEMEYEN EVLİYA (!)

"Vedüd" ismine mazhar bir kısım evliya: "Cenneti istemiyoruz. Bir lem'a-i muhabbet-i İlahiyye, ebeden bize kâfidir." demişler." (Sözler, 584)

A. Tekhafizoğlu: Tasavvuf çevrelerinde bol rastlanan cennet istememe hali, Kuran ve sünnete aykırı bir sapmadır. Yüce Allah, müminlere cenneti vadetmiştir. Şüphesiz vaadi hakıtır ve o, vaadinden dönmez. Allah'ı sevdiğini iddia eden biri nasıl olur da, ondan gelen bir nimeti reddedip "istemiyorum" diyebilir? Üstelik bu nimet küçümsenemeyecek cennet olduğu hâlde...

"(İbrahim:) Rabbim, beni Naim cennetinin varislerinden kıl." (Şuara 26/85)

"Rabbinin makamından korkan kimseye iki cennet var." (Rahmân 55/46)

"Rabbimiz Allah'tır' deyip, sonra doğru olanların üzerine melekler iner: 'Korkmayın, üzülmeyin, size söz verilen cennetle sevinin!' (derler)." (Şûra 42/22)

Resul-i Ekrem'in bir gece, namaza kalktığı zaman şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Allahım! (...) Senden şahit, rükûa varan, secde eden, verdiği sözü yerine getiren mukarrabin (yakınlar) ile birlikte, vaid (ceza) gününde emniyeti; hulud (sonsuzluk) gününde cenneti istiyorum. Hiç şüphe yok ki, sen rahîmsin, vedûdsun." (**Tirmizî**, Dua, 29/3641, Tirmizî, "bu hadis garîbdir, demiştir)

Bazı velilerin Cennet'in istememesi yukarıdaki ayet ve hadislerle aykırı bir sapmadır. (**A. Tekhafizoğlu**, age. sf. 435-439)

HZ. EBU BEKİR'E İSNAT EDİLEN BİR SÖZ

"Siddik-ı Ekber (radiyallahü anh) demiştir ki: "Cehennemde vücûdum o kadar büyüsün ki, ehl-i imana yer kalması." (Sözler, 706)

"Ve Siddik-ı Ekber'in(Ebu Bekir); "Cehennemde vücudum büyüsün, tâ ehl-i imana yer bulunmasın" diye fedakârlıkta âzami bir zerrelerini kazanmak fikriyle, biçare Saîd bütün ömründe tecerrüdü, istiğnayı ihtiyar etmiş." (Rehberler, 159- 160)

"Siddik-ı Ekber (R.A.) dediği gibi: "Müminler cehenneme gitmemek için Allah'tan isterim, benim vücudum cehennemde büyüsün ki, onların yerine azab çeksin" diye söylediği kudsi fedakârlığın..." (Emirdağ Lâhikası II, 137)

A. Tekhafizoğlu: Said Nursî, Siddik-ı Ekber'e, yani Hz. Ebu Bekir (r.a.)'e nispet ettiği bu sözlerin kaynağını verememiştir. Çünkü; Muteber kaynaklarda da böyle bir hadis yer almamıştır.

Bu söz esasen, birçok yönden Kuran ve Sünnete aykırıdır:

“Onlardan bir kısmı da: ‘Ey Rabbimiz! Bize dünyada da ahirette de iyilik ver. **Bizi cehennem azabından koru!**’ derler.” (Bakara, 2/201)

"Öyle kullar ki, 'Ey Rabbimiz! İman ettik, bizim günahlarımızı bağışla, **bizi ateş azabından koru!**' derler." (Âl-i İmrân 3/16)

“(Akıl sahipleri) ayakta, oturarak ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar... Sen yücesin, **bizi ateş azabından koru!** Rabbimiz sen, kimi ateşe sokarsan, onu perişan edersin. Zalimlerin yardımcıları yoktur.” (Âl-i İmrân 3/191-192.)

“(Rahman'ın kulları): 'Rabbimiz, **cehennemin azabını bizden uzaklaştır**, doğrusu onun azabı sürekli bir azaptır!' derler. Orası ne kötü bir karargâh makamıdır!" (Furkân 25/65-66.)

Elmalılı, aşağıdaki şu ayetlerin Hz. Ebu Bekir (r.a.) hakkında nazil olduğunu belirtir ve rivayetleri nakleder. (**Elmalılı**, Hak Dini Kuran Dili, 8/5881 -5882) Suyutî, aşağıda meali verilen Leyl suresi 17. ve 18. ayetlerin icmaen Ebu Bekir Sıddık hakkında indiğini söyler. (Suyutî, Itkân, 1/63-64.):

"Sizi alev saçan ateşe karşı uyardım. Ona, hakkı yalanlayan ve ondan yüz çeviren şakilerden başkası girmez. Malını verip temizlenen, en müttakî olan kimse ise, o ateşten uzaklaştırılacaktır. Onun malını vermesi ise, yanındaki başkasına ait bir nimete karşılık olmak üzere değil, fakat yüce Rabbinin rızasını kazanmak içindir. Ve elbette o rızaya erecektir.” (Leyl, 92/14-21.)

Ebu Bekir Sıddık, bunu insanlara olan merhametinden söylemiş. Eğer cehenneme girene merhamet edilecekse, Allah Erhamur-Râhimîndir: merhametlilerin en merhametlisidir, Allah onlara merhamet ederdi Zira kimse, Allah'tan daha fazla adalet ve merhamet sahibi değildir.

“Hakkında azap sözü gerçekleşmiş olanı, **ateşte bulunan kimseyi sen mi kurtaracaksın?**” (Zümer 39/19) "Hiçbir günahkâr, başkasının günahını çekmez. Eğer yükü ağır gelen kimse, onu taşımak için (başkalarını çağırsa), onun yükünden hiçbir şey taşınmaz..." (Fâtır, 35/18)

Görüldüğü gibi, Hz. Ebu Bekir'e isnat edilen bu uydurma rivayet , İslâm'ın en temel ilkelerinden olan "günahın şahsîliği" ilkesinin dibine dinamik yerleştirmektedir.

"Yoksa biz, inanıp iyi işler yapanları, yeryüzünde bozgunculuk yapanlar gibi mi tutacağız? Yoksa (Allah'ın azabından) korunanları yoldan çıkanlar gibi mi tutacağız?" (Sâd, 38/28)

"Yoksa kötülükleri işleyen kimseler, kendilerini inanıp iyi ameller işleyenlerle bir tutacağımızı mı sandılar? Yaşamaları ve ölümleri onlarla bir olacak öyle mi? Ne kötü hüküm veriyorlar." (Câsiye, 45/21)

"Biz, Müslümanları o suçlularla bir tutar mıyız hiç, nasıl hüküm veriyorsunuz." (Kalem, 68/35-36)

"İşte o gün kişi kardeşinden, anasından, babasından, eşinden ve oğullarından kaçır. O gün, onlardan her kişinin, kendisine yeter derecede işi vardır." (Abese, 80/34-37)

“(O gün) dost dostun hâlini sormaz. Birbirlerine gösterilirler (herkes kendi derdine düştüğünden başkasıyla ilgilenmez). Suçlu ister ki, o günün azabından (kurtulmak için) fidye versin; oğullarını, eşini ve kardeşini, kendisini barındıran, içinde yetiştiği tüm ailesini ve yeryüzünde bulunanların hepsini (versin) de, tek kendisini kurtarsın.” (Meâric, 70/10-14)

Aslında Said Nursi de, cennet ve cehennemin hikmetini gayet iyi bilmekte olup, ancak tasavvufi görüşleri benimsediği için, bu tür yorumlardan uzak durmamaktadır.

"Yaşasın zalimler için Cehennem... Yaşasın zalimler için Cehennem!", “ (...) Titreyiniz! Haddiniz varsa ilişkiniz!..” (Tarihçe-i Hayat, 658)

“Allah-ı Zülcelâl Hazretleri o mübarek Üstadımızın Isparta'da söylediği masumları cennete götüren zalimleri cehenneme yuvarlayan dehşetli bir diğer zelzeleyi gönderdi. Karşısında Risale-i Nur müdafaa vaziyetinde bulunmasından çok haneler harap oldu. (...) Hüsrev” (Şuâlar, 309)

Bu rivayeti uyduranların Hıristiyanlıktan etkilendikleri aşikârdır. Nitekim, Hıristiyanlığın esaslarından biri de, Tanrının, bütün insanların günahlarına kefaret olmak üzere, onların affı için insan (İsa Mesih) şekline girip yaşadıkdan sonra ıstırap çekerek ölmesi inancıdır. (A. **Tekhafızoğlu**, age. sf. 439-451)

CEHENNEM İÇİNDE ÖZEL CENNET (?)

“Diyorsunuz ki: Amcası Ebu Tâlib'in imânı hakkında esahh(doğru görüş) nedir? Elcevap: Ehl-i Teşeyyu'(şia mezhebi), imânına kail(iman ettiğine inanmakta); Ehl-i Sünnetin ekserisi(çoğunluğu), imânına kail değiller. Fakat **benim kalbime gelen budur ki: Ebû Tâlib**, Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın Risaletini değil; şahsını, zâtını gayet ciddî severdi. Onun -o gayet ciddî-o şahsî şefkati ve muhabbeti, elbette zâyie(boşa) gitmeyecektir. Evet, ciddî bir surette Cenâb-ı Hakkın Habib-i Ekremini sevmiş ve himaye etmiş ve taraftarlık

göstermiş olan Ebû Tâlib'in; inkâra ve inâda değil, belki hicab(mahcubiyet) ve asabiyet-i kavmiye(kavmine olan bağlılık) gibi hissîyata binaen, makûl bir imân getirmemesi üzerine Cehennem'e gitse de; yine Cehennem içinde bir nevi(tür) hususî(ona has) Cennet'i, onun hasenatına(iyiliklerine) mükâfeten halkedebilir(yaratılabilir). Kışta bâzı yerde baharı halkettiği ve zindanda -uyku vasıtasıyla- bâzı adamlara zindanı saraya çevirdiği gibi, hususî Cehennem'i, hususî bir nevi Cennet'e çevirebilir..” (Mektubat, 366)

A. Tekhafızoğlu: Said Nursî, kendisine sorulan soruya ayet ya da hadisle cevap verememiştir. “Cehennem içinde bir nevi hususî cennet” yanıtı, hiçbir delili bulunmayan kendi zannından ibarettir.

Buhari hadisi, konuyu doğru anlamamıza yardımcı olacaktır:

“Ebu Talib'e ölüm (alâmetleri) geldiği zaman, Resulullah(s.a.v.) ona geldi ve amcasının yanında Ebu Cehil İbn Hişam ile Abdullah İbn Ebu Umeyye İbnü'l-Mugire de vardı. Resulullah (s.a.v.), Ebu Talib'e: -Ey amca! Lâ ilâhe illâllah kelimesini söyle de bununla Allah katında sana şefa'at için hüccet getireyim, dedi. Bunun üzerine Ebu Cehil ile Abdullah İbn Ebu Umeyye: -(Ey Ebu Talib!) Abdumuttalib milletinden yüz mü çeviriyorsun? diyerek men ettiler.

Resulullah da amcasına tevhit kelimesini arza devam ediyordu. O ikisi de devamlı olarak kendi söylediklerini tekrar ediyorlardı. Nihayet, Ebu Talib bunlara karşı söylediği son söz olarak: -O (Ebu Talib) Abdumuttalib milleti üzeredir, dedi ve lâ ilâhe illâllah demekten çekindi. Ravi dedi ki: Resulullah (s.a.v.): - Yemin ederim ki, hakkında mağfîret dilemekten nehyolunmadıkça muhakkak Allah'tan senin için mağfîret isteyeceğim, dedi.

Bunun üzerine Allah, "Kendilerinin cehennem ehlinden oldukları iyice belli olduktan sonra, -yakın akraba da olsalar- müşrikler için (Allah'tan) af ve mağfîret dilemek ne Peygamber'in ne de müminlerin yapacağı bir iştir." (Tevbe 9/113) ayetini indirdi. Yine Allah, Ebu Talib hakkında (ayet) indirdi de Resulüne hitaben şöyle buyurdu: "Sen sevdiğin kimseye hidayet edemezsin; fakat Allah dilediğine hidayet eder. O, hidayete lâyük olanları daha iyi bilir." (Kasas 28/56) (**Buhârî**, Tefsîr, 234/292, Menâkıbu'l-Ensâr, 39/103; **Müslim**, İmân, 9/39.)

Said Nursî'nin bunu imkân dairesinde görmesi, onun Muhyiddin b. Arabî'nin cennet ve cehennem hakkındaki görüşlerinden etkilendiğinin açık bir göstergesidir. Bu görüşü sırf Ebu Talib'e has olarak ortaya koyması, onun aynı zamanda Şiilikten de etkilendiğini göstermektedir.

Tüm bunlara rağmen, netice de Ebu Talib'in imam edip etmediği konusu gayb olup, bunu kesin olarak sadece Allah bilebilir. Ancak Kuran, Cennet ve Cehennem konusunda akrabalık ilişkisinin bir etkisi olmadığını, Nuh ve Lut peygamberin karısı ve yine Nuh peygamberin oğlu üzerinden(Tahrim 66/10, Hud 11/45-47) anlatmaktadır. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 464-467)

"BİLİNMEYEN BİR HAZİNEYDİM (...)" KÜNTÜ KENZ HADİSİ

“İşte bu cihetle insan, sıfat-ı kemaliye-i İlâhiyye hem mazhar olur, hem müzhir olur. Nitekim Muhyiddin-i Arabî, Küntü kenzen mahfiyyen fehalaktül halga liyağrifuni Hadîs-i Şerîfinin beyanında: "Mahlûkatı(varlıkları) yarattım ki, bana bir âyine olsun ve âyinede cemalimi göreyim." demiştir.” (İşârâtü'l-İ'caz, 17, Sure-i Fatiha.)

Ahmet Yıldırım, bu rivayetin kapsamlı bir tahlilini yapmıştır, özetliyoruz:

Bu rivayet hakkında İ.Teymiyye, Zerkeşi, İ.Hacer, M. Taki Emîni ve İzmîrli İsmail Hakkı, “hiçbir kitapta olmayan uydurma bir rivayettir” demişlerdir. Suyuti, İbni Arabî ve İ. Hakkı Bursevi; naklen(hadis kitaplarında olan) bir hadis değil ama keşif ile peygamberden alınan bir hadistir, derler. Aliyul Kari: Hadis değildir ama manası sahihdir(doğru), der. **İ. Hakkı Bursevi'nin hadis bilgisi olmayan bir vaiz olduğu bilindiği için, eserlerindeki hadislere itimad edilmemektedir.** Keşif yoluyla yapılan rivayetlere hadis denemeyeceği gibi dini bir değeri de yoktur. Bu rivayet sonuç itibarıyla hadis değildir. (**A. Yıldırım**, age.109-110)

"YERE GÖKLERE SİĞMADIM; MÜMİN KULUMUN KALBİNE SİĞDIM."

“ (...) seni âlâ-yı illiyyîne çıkaran bir Hadîs-i Kudûsinin meâl-i şerîfi olan:

من نكجم در سموات وزمین از عجب كنجم بقلب مؤمنین denilmiştir.” (Sözlere, 116)

A. Tekhafızoğlu: Bu hadisin tenkidinde **Aliyyu'l Karî**, şöyle der: “ (Gazâlî) bunu İhya'da zikretti. Irakî: Aslına rastlamadım, dedi. İbn Teymiyye: İsrailiyatta mezkûrdur, Nebi Aleyhi's-Salâtu Ve's-selâm'dan bilinen bir isnadı yoktur, demiştir. Manası, (Suyuti'nin) Zeyl'de dediği gibidir: " (Mümin kulunun) kalbi, bana iman ve sevgimi aldı", yoksa (Allah'ın kulun kalbine) hulûl ettiğine dair söz, küfürdür. Zerkeşi de: Bu hadisi, mülhitler uydurdu, demiştir. (**Aliyyu'l-Kârî**, Esrârü'l-Merfûa, 301).

"Kalp, Rabbin evidir" hadisi de bu uydurmalardandır. Sehavî, bu hadisin merfu olarak aslının olmadığını; Zerkeşi, aslının olmadığını; İbn Teymiye ve Zeyl 'de (Suyutî), mevzu olduğunu söylediler. (**Aliyyu'l-Kârî**, Esrâru'l-Merfûa, 258)

Aliyyu'l-Karî, bu hadislerin manasını her ne kadar doğru kabul ediyorsa da, Sabbağ haklı olarak, bu hadisler uydurma olduğundan, bu tarz yorumlara gerek olmadığını; bazı âlimlerin bozuk tevillere gitmek suretiyle zayıf ve mevzu hadislere yumuşak tavır göstermelerinin, dalâlet önderlerinin ellerine, dalâletlerini ve sapkınlıklarını delillendirmelerine imkân verdiğini; Aliyyu'l-Karî'nin de zikrettiği gibi hulûl inancının küfür olduğunu ve bunun mutasavvıfeden çoğunun sözlerinde itibar gördüğünü ve halkın dilinde dolaştığını söylemektedir. Lâ kuvvete illâbillah. (**Sabbâğ**, Tahkik ve Talik, 301, 6. dipnot.)

Görüldüğü gibi yukarıda hadisi kudsi olduğu iddia edilen;"Yerlere, göklere sığmadım; ama mümin kululumun kalbine sığımdım." rivayeti, uydurmadır. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 478-479)

SAİD NURSİ VE TENASÜH-RUH GÖÇÜ İNANCI

Said Nursi, tenasüh(ruh göçü) ile 80. defa dünyaya geldiğini söyler:

"Ben bu anda, seksen Said'den telhis ile tezahür etmişim. Onlar müselsel şahsî kıyametler ve müteselsil istinsahlar ile çalkalanıp şu zamana beni fırlatmışlar. Şu Said yetmiş dokuz meyit, bir hayyî nâtıkın fihristesidir. Eğer zamanın suyu donup dursa, mütemessil olan o Said'ler birbirlerini görseler, şiddeti tehaliften birbirlerini tanımayacaklardır. Ben onların üstünde yuvarlandım; hasenat, lezzat dağıldı kaldı. Seyyiat, âlâm toplandı, yüklendi. Nasıl ki şimdi o merhalelerde daima ben benim. Öyle de, mevtimle gelecek menzillerde de yine ben benim. Lâkin her senede şu menzilhanelerdeki zerrat, iki muhacereti umumî yaptığından, ene dahi libasını değiştirir, yırtılmış Said'i atar, yeni Said'i giyer" ("Said Nursî, İşârât, a.g.e, c. II, s. 2340).

A. Bayındır bu konuda şunları söyler:

"Tercümesi: Ben bu anda, **seksen Said'in özü olarak ortaya çıkmışım**. Onlar zincirleme şahsî kıyametler ve zincirleme(peşpeşe) tenasüh(yani ruh göçü) ile çalkalanıp beni şu zamana fırlatmışlardır. **Şu Said yetmiş dokuz ölü ve bir konuşan canlının özetidir**. Eğer zamanın suyu donup dursa ve **farklı bedenlerde ortaya çıkan Said'ler birbirlerini görseler, ciddi farklılıklardan dolayı birbirlerini tanımayacaklardır**. Ben o bedenlerin üstünde yuvarlandım; iyilikler ve lezzetler dağıldı gitti. Sıkıntı ve üzüntüler birikti kaldı. O konak yerlerinin her birinde ben bendim. Ölümümünden sonra gelecek konaklarda da yine ben ben olacağım. Bu konak yerinde yani vücuttaki hücreler nasıl yılda iki kere vücuttan ayrılıyorsa ben de o şekilde elbise değiştiririm; yırtılmış Said'i atar, yeni Said'i giyerim.

Said Nursi'nin bu iddiasını tevil etmek üzere müntesipleri, 80 Said'i;" her yıl iki defa bütün vucut yenilenir" anlamında tevil etmişlerse de bu yorum **dört açıdan** doğru değildir:

1-Yukarıdaki alıntıda açık bir şekilde peş peşe geçirdiği tenasühden(müteselsil istinsahlar) bahsetmiş olması,

2- Said Nursi 1873'te doğduğu için bu tarihte 47 yaşındaydı. Dedikleri gibi vücudun her sene iki kez hücrelerinin yenilenmesi anlamında, her yıl iki Said ölmüş olsa 79 yerine 94 ölü Said olurdu. Haşiyeyi yazanlar önce her sene iki Said, sonra her bir senede bir Said ölmüş diyerek tam bir tutarsızlık göstermişlerdir. Çünkü her sene bir Said ölüyorsa 79 yerine 47 ölü Said demesi gerekirdi.

3-Bunun dışında Said Nursi "**Ben bu anda, seksen Said'in özü olarak ortaya çıkmışım**" diyor. Ona göre bu öz; sıkıntı ve üzüntülerdir. Bunu şöyle ifade ediyor: "...iyilikler ve lezzetler dağıldı gitti. Sıkıntı ve üzüntüler birikti kaldı..." Şiirindeki, "**pür-emvat enîndar o mezarımla**" sözlerinin vücuttaki hücre ölümleriyle ne ilgisi olabilir?

4-Said Nursi'nin dediği şudur: "... Eğer zamanın suyu donup dursa ve farklı bedenlerde ortaya çıkan Said'ler birbirlerini görseler, ciddi farklılıklardan dolayı birbirlerini tanımayacaklardır." Said Nursi'yi 79 yaşında iken gören, 80 yaşında iken tanımaz mı? (**A. Bayındır**, Said Nursi Sekseninci Bedeninde miydi?, 12 Mayıs 2006 tarihli, Abdurrahman Bulut'un mektubuna cevap, www.suleymaniyevakfi.org.)

S. Nursi'nin yukarıdaki satırları kaç yaşında yazdığı tartışma konusu olmuştur. A. Bayındır, O'nun doğumunun 1873 olup, bu yazı esnasında 47 yaşında olduğu noktasından hareket etmiş, ancak bu tutum S. Nursi'nin talebeleri tarafından eleştirilmiş, bu tarihin 1876- 1877 olduğu, bu yazıyı yazdığı sırada ise 41-42 yaşlarında bulunduğu ifade edilmiştir. (Bu konudaki itiraz ve cevaplar için bkz. www.suleymaniyevakfi.org, Nur Talebelerinin Reenkarnasyon Cevabı, Reenkarnasyon Cevabına Cevabımız, Said Nursi ve Reenkarnasyon-2, Reenkarnasyon Konusu Cevap 2,)

VAHDET-İ VÜCUD ÖĞRETİSİ VE MUHYİDDİN İBİNİ ARABİ

Said Nursi ile İbni Arabi arasında önemli benzerlikler vardır(bkz. **Nur Risaleleri Kimin Eseridir? bölümü**) İ. Arabi'nin vahdeti vucut anlayışını eleştirmekle birlikte, kimi konularda benzer bakış açıları nedeniyle, İbni Arabi'ye yöneltilen tenkitlerin bir kısmının kendi görüşlerini de tenkit anlamına geldiğinden Said Nursi, tümünden olmasa da İ. Arabi'ye sahip çıkmakta, O'nu eleştirenleri Vehhabilikle suçlamaktadır.

“Üçüncü Esas: **Vehhabilerin** azim imamlarından acib dehaları taşıyan meşhur İbn-i Teymiye ve İbn-i Kayıml-Cevzî gibi zâtlar Muhyiddîn-i Arab (K.S.) gibi azim(büyük bir) evliyaya karşı fazla hücum ettikleri ve gûya mezheb-i ehl-i sünneti Şi'âlara karşı Hz. Ebûbekr'in (R.A.) Hz. Ali'den (R.A.) efdaliyetini müdafaa ediyorum diyerek Hz. Ali'nin (R.A.) kıymetini düşürüyorlar. Harika faziletlerini âdileştiriyorlar. Muhyiddîn-i Arab (K.S.) gibi çok evliya'yı inkâr ve tekfir ediyorlar(küfürle itham ediyorlar)...” (Mektubat, 343-344)

“Bu mes'ele-i Vahdet-ül-Vücûdu şimdiki insanlara telkin etmek, ciddî zarar verir. Nasıl ki **teşbihat ve temsiller, havassın elinden âvamın eline ve ilmin elinden cehlin eline girse, hakikat telâkki edilir.** Öyle de: Vahdet-ül-Vücûd meselesi gibi hakaik-ı ulviye(yüce hakikat), ehl-i gaflet ve esbab içinde dalan avamlara(sıradan insanlara) girse, tabiat telâkki edilir ve üç mühim zarar verir. Birincisi: Vahdet-ül-Vücûdun meşrebi, Cenab-ı Hak hesabına kâinatı âdeta inkâr etmek iken, avâma girdikçe, gafil avamlara, hususan maddiyun fikirleriyle âlûde olan fikirlere girdikçe, kâinat ve maddiyat hesabına Ulûhiyeti inkâr yoluna gider. İkincisi: Vahdet-ül-Vücûd meşrebi, mâsivâ-yı İlâhînin Rubûbiyetini o derece şiddetle reddeder ki, mâsivâyı inkâr ve ikiliği ref'ediyor. Değil nüfûs-u emmârenin, belki herbir şey'in müstakil vücudunu görmemek için, bu zamanda fikr-i tabiatın istilâsiyle ve gurur ve enaniyetin nefs-i emmâreyi şişirmesiyle ve Ahireti ve Haliki, bir derece unutmak cihetiyle bazı nüfûs-u emmâre küçük birer fir'avn, âdeta nefsini Mâbûd ittihaz etmek istidadında bulunan insanlara Vahdet-ül-Vücûdu telkin etmek, nefs-i emmâreyi "EL-'İYAZÜBİLLAH" öyle şımartır ki, ele avuca sığmaz. Üçüncüsü: Tegayyur, tebeddül, tecezzi, tahayyülden mukaddes, münezzeh, müberra, muallâ olan Zât-ı Zülcelâlin vücûb-u vücûduna ve tekaddüs ve tenezzühüne muvafık düşmiyen tasavvurata sebebiyet verir ve telkinat-ı bâtulaya medar olur...” (Lem'alar, 298-299)

“Evet, cadde-i kübrâ Sahâbe ve Tâbiîn ve Asfiya'nın caddesidir. "Hakâiku'l-eshyâi sâbitetun" cümlesi, onların kaide-i külliyesidir. Ve Cenâb-ı Hakk'ın, "leyse kemislihi şey'un" mazmunu üzere, hiçbir şey ile müşabeheti yok, Tahayyüz ve tecezziden münezzehdir. Mevcûdatla alâkası, Hâlıkıyettir(onları yaratmış olmasıdır). Ehl-i Vahdet-ül-Vücûdun dedikleri gibi; mevcûdat, evham ve hayâlât değil. Görünen eşya dahi, Cenâb-ı Hakkın âsârıdır. "Heme Ost" değil, "Heme Ezost" dur. Çünkü: Hâdisat, ayn-ı kadîm olamaz. Şu meseleyi iki temsil ile fehme takrib edeceğiz: ..Şimdi ehl-i vahdet-ül-vücûd mâdem "lâ mevcûde illâ hû" der, hakaik-i eşyâyı hayâl derecesine indirir ... İşte sahâbe ve Asfiyâ-i Müçtehidîn ve Eimme-i Ehl-i Beyt, "hakâiku'l-eshyâi sâbitetun" derler ki, Cenâb-ı Hakkın bütün esmâsiyle hakikî bir sûrette tecelliyatı var. Bütün eşyanın, O'nun icâdiyle bir vücûd-u ârzîsi var. Ve o çendan Vâcib-ül-Vücûd'un vücûduna nisbeten gayet zayıf ve kararsız bir zıl, bir gölgedir; fakat hayâl değil, vehim değildir. Cenâb-ı Hak, Hallâk ismiyle vücûd veriyor ve o vücûdu idame ediyor.” (Mektubat, 76-78)

“Yine nazar-ı ümmet, onları ta'zîm etti, onlara ilişilmez./ Bu sırdandır, **Muhyiddîn, Câmî ve İbnu'l-Fârid, İbn-i Seb'in** beraber./ işaretatahâтта birbirine benziyor, telâkkide benzemez./ Vaktâki Muhyiddîn irfanı gâlib çıktı, aşkına sebep oldu ki işârâtı yağdırdı/ ona dehşetli oklar, ta Selîm'e keş foldu remz// Fakat Câmî âşıkta, vâzihan tasrîh etti, hem hürmetle yaşadı./ Oklardan selîm kaldı, hem tenkid de edilmez./ İbnu'l-Fârid, a'sak, o a'raf Muhyiddinden daha ileri gitti./ Ümmetin itâbından ondan geride kaldı; kusuruna bakılmaz./ İbn-i Seb'in'in vaktâ sözünde sâfi bir aşk pek de görünmez oldu, kendini kurtaramaz./.../ Ger desen: **Muhyiddîn'in âsâr, kelâmalarında öyle sözler vardır./ Şerde hiç yeri yoktur, belki ona küfür demiş bazı imamlarımız?/** Cevaben derim:/ Bir kaide-i umûmi beyanı lâzım gelir./ Meselâ: Şeriat bir vasfla, ya bir söze dese ki bu küfürdür, mümin işi olamaz./ Murad ve mânası: O hal imandan gelmez, sıfatda kâfiredir./ o sözde bir kâfirdir, o zat onunla küfür etti, demektir./Mutlak o zat kâfirdir denilmez./...” (Lemeât, 98-100)

İBİNİ ARABİ'NİN GÖRÜŞLERİ

A. Tekhafızoğlu: İbni Arabi konusunda Prof. Dr. Salih Akdemir 'in önemli bir makalesini özetleyelim: İslam dünyasında vahdet-i vücud görüşünü ilk defa sistemleştirerek bir öğreti hâline getiren İbn Arabî olmuştur. Ancak, bu öğreti İslâm'ın tenzih (aşkınlık) akidesine ters düştüğü için, İslâm âlimlerince şiddetle eleştirilip reddedilmiştir. Bununla beraber, İbn Arabî'nin bu vahdet-i vücud öğretisini geçmişte olduğu gibi bugün de benimseyenler ve savunanlar hiçbir zaman eksik olmamıştır.

Kanaatimizce İslâm düşüncesine indirilen en ağır darbelerden biri de, Yunan felsefesinin, bilhassa Aristo felsefesinin İslâm âlemine sokulmasıyla indirilmiştir. Çünkü Kuran'ın savunduğu yaratma-eylem felsefesi

terk edilmiş, yerine Aristo'nun indirgeyici varlık felsefesi konmuştur. Artık, karşımızda Kuran'ın her an yaratan, âleme müdahale eden, insanları seven Allah'ı yoktur. Onun yerini, âlemde olup bitenlerden habersiz olan "ilk muharrik - vücûbu'l-vücut" almıştır. Abbasîler devrinde, İslâm düşünürlerinin Kuran-ı Kerim'den iyice koptukları görülmektedir.

Çünkü İslâm düşüncesi, bu dönemde tercüme vasıtasıyla Yunan felsefesiyle karşı karşıya gelmiş bulunmaktadır. Artık Allah'ın kelâmı rafa kaldırılmıştır. İslâm düşünürleri, bundan böyle problemlerini asırlar boyunca Yunan felsefesinin indirgeyici düşünce kalıpları içerisinde çözmeye gayret edeceklerdir... Artık, İslâm filozoflarının gayretleri, anlamsız, boş işlere çevrilmiştir. Bütün işleri "vâcibu'l-vücut"un ne olduğunu araştırmak olmuştur. Kısacası Yunan felsefesi, İslâm dünyasında "yaratma" fiilini yok etmeye çalışmıştır.

İbn Arabî'nin vahdet-i vücud öğretisi, "Tanrı-âlem ikiliğini kaldıran, Tanrı'nın her şeyi ihtiva ettiğini, hatta onun her şey olduğunu, dolayısıyla ne tabiatın ne de insanın müstakil varlıklar gibi görülebileceğini, onların sadece ilâhî varlığın farklı tarzlarında açılımlarından ibaret olduğunu ileri süren Batı panteizminden" farklı bir şey değildir. (Mehmet Aydın, Din Felsefesi, 145. İzmir 1987.) İki felsefe arasındaki fark, olsa olsa sadece çıkış bakımındandır, yoksa muhteva bakımından aralarında bir fark yoktur; çünkü birazdan da göreceğimiz gibi, aynı menfi sonuçları doğurmaktadır.

Batıda panteizmin izlerini geçmişlere indirmek mümkünse de onu ilk defa sistemleştiren hiç şüphesiz ki Benedict de Spinoza (1632-1677) olmuştur. İbn Arabî, Spinoza'dan asırlarca önce, ilâhî dinlerin ortaya koymuş olduğu Allah-âlem ayrılığı (aşkınlık) inancını reddederek, Allah-âlem özdeşliğini savunan vahdet-i vücud öğretisini ortaya koyabilmiştir. Şimdi İbn Arabî'nin bu öğretisini formüle ettiği ibareler üzerinde duralım:

"Böylece O'nu (Allah'ı) madenlerin, bitkilerin, hayvanların, feleklerin ve meleklerin suretlerinde görüyoruz. Öyleyse, eşyanın aynı olduğu hâlde eşyayı izhar eden yücelerin yücесidir. Gözüm O'nun yüzünden başkasına bakmadı, kulaklarım O'nun sesinden başkasını işitmedi. Hiçbir varlık yoktur ki, onda O'nun varlığı olmasın." (İbn Arabî, Futûhât, 2/604. Mısır 1293. Yine bak. Futûhât, 1/884; 2/531.)

"(İnsanların) inandıkları ilâhî tarif etmek, tasavvur etmek, tanımak mümkündür. Bu ilâh, kulun kalbine sığan ilâhtır. Oysa mutlak ilâh, hiçbir şeye sığmaz; çünkü o, eşyanın aynı olduğu gibi, Kendinin de aynıdır.." (İbn Arabî, Fusûsul-Hikem, 226. Kâhire 1946.)

Allah-âlem özdeşliği söz konusu olunca, yaratmadan bahsedilemeyeceği aşikârdır. (Affifî, İbn Arabî'nin Fusûsul-Hikem'ine Tâiikat, 2/213.) Ortada sadece tek bir varlık ya da Spinoza'nın ifadesiyle "cevher" (kendi başına varolan, varolmak için başkasına ihtiyacı olmayan varlık) vardır. Ve bu cevher hem ezelî, hem ebedîdir. Âlemde gördüklerimiz, bu mükemmel varlığın tezahürlerinden başka bir şey değildir. O hâlde İbn Arabî'nin Allah'ının da Kuran'ın Allah'ı olmadığını burada belirtmek gerekir, zira onun Allah'ı, her an yoktan yaratan, ahlâkî sıfatlara sahip olan şahsî bir Allah değildir. "O'nun benzeri hiçbir şey yoktur." (Şûra, 42/11) şeklinde ifade edilen bir Allah anlayışını, her yerde ve her şeyde var olan vahdet-i vücudçu bir Allah anlayışıyla uzlaştırmak nasıl mümkün olur ki? (Affifî, age, 57.) Böyle bir uzlaştırmamanın mümkün olamayacağı açıktır.

Ne var ki İbn Arabî, Kuran-ı Kerim'de her an yaratan, her şeye kadir olan, varlığı hiçbir şeye ihtiyaç duymayan ve âlemlerden müstağni olan Allah inancını kabul etmek şöyle dursun, Allah'ı insana bağımlı kılmak, insanı bir bakıma Allah'ın yaratıcısı kabul etmek ve böylece insanı ilâhlaştırmakla, din dairesinden çıkmış bulunmaktadır. O, bu görüşlerini şiir hâlinde şöyle dile getirir:

"Allah bana hamdeder, ben de O'na /O bana tapar, ben de O'na taparım. /Bir hâlde O'nu ikrar eder, /Âyânda da inkâr ederim. /O beni tanır, ben ise O'nu inkâr ederim. /O'nu tanır, O'na kulluk ederim. /Nasıl olur da O, benden müstağni olabilir? /O'na yardımcı olan, O'na yardım elini uzatan ben iken /İşte Hakk bu yüzden beni yarattı; /Ben de bu yüzden O'nu biliyor ve O'nu yaratıyorum." (İbn Arabî, Fusûs, 83.)

İbn Arabî'nin, vahiy, din, ahiret, cennet ve ceennem konularında da Kuran-ı Kerim'e tamamen ters düşen görüşler ileri sürmesi şaşırtıcı olmasa gerekir. Nitekim onun, İsmail kelimesindeki âli hikmetlerden söz ederken vahyi inkâr ettiğini görüyoruz; "Sana gelen vahiy başkasından gelmez; sen de bunu başkalarına vermezsin." (İbn Arabî, age, 93.)

İbn Arabî'nin öğretisinde varlık bir olduğuna, dolayısıyla insan ile Allah arasında bir fark bulunmadığına göre vahiy konusunda Allah ile insan arasında bir ikilik koymanın anlamı da yoktur. Bu yüzden peygamber de olsa, hiç kimse dışarıdan vahiy ya da başka bir bilgi elde edemeyeceği gibi, bu bilgiyi başkasına da aktaramaz. İnsan her türlü bilgiyi bizzat kendinden elde eder. Ona dışarıdan hiçbir şey gelmez. İbn Arabî, Şît kelimesindeki nefsin hikmetinden söz ederken bu konuyu şöyle açıklığa kavuşturur:

"Suretleri ne kadar fazla olursa olsun; hiç kimsede Allah'tan bir şey yoktur, ve hiç kimsede de kendinde olandan başka bir şey yoktur. Bu hakikati, bu işin böyle olduğunu Allah ehlinden çok az kimse bilir. Bunu anlayan kimseyi görürsen, ona güven; çünkü o yüce Allah'ın seçkin kullarından tertemiz biridir. Herhangi bir keşif sahibi, önceden bilmediği yeni bilgileri kendisine ulaştıran bir suret müşahede ederse, (iyi bilsin ki) bu suret onun aynı olup, asla başkasının değildir. Demek ki o, aslında ilminin meyvesini bizzat kendi nefsinden toplamaktadır." (İbn Arabî, age, 66.)

Açıkça görülmektedir ki İbn Arabî, vahiy de dâhil olmak üzere, dışarıdan gelen her türlü bilgiyi imkânsız görmektedir. Bu yüzden onun, Cibril (a.s.)'in Hz. Peygamber (s.a.v.)'e gelişini inkâr etmesine şaşmamak lâzımdır. Ona göre Cibril, Hz. Peygamber'in hayal gücünün bir mahsulü olarak ortaya koyduğu bir varlıktır. İsteddiği kadar Cibril ile konuştuğunu zannetsin, aslında o kendi kendine konuşmaktan ve kendi kendini dinlemekten başka hiçbir şey yapmamaktadır. (Affîfi, İbn Arabî'nin Fusûsul- Hikemine Tâlikât, 2/94-95.)

Fususul Hikem adlı eserinin kendisine, rüyasında bizzat Hz. Peygamber (s.a.v.) tarafından verildiğini iddia etme cür'etini göstermekten bile çekinmemiştir. (İbn Arabî, Fusûs, 47.) Yine bazı eserlerinde, kendiliğinden hiçbir şey yazmadığını, yazdığı her harfin kendisine Allah tarafından yazdırıldığını söylemekten de geri kalmaz. (İbn Arabî, Futuhât 3/372.)

İbn Arabî'ye göre; bütün dinler Allah'ındır. Öyleyse neye tapılırsa tapılsın, neye boyun eğilirse eğilsin, neticede Allah'a tapılmış olunur. (Affîfi, age, 2/92; 98.) İşte İbn Arabî, ilâhî olsun olmasın, bütün dinlerin geçerli olduğunu şu meşhur beyti ile ifade eder:

"Allah hakkında insanlar çeşitli inançlara sahip oldular./ Ben ise onların inandıklarının hepsine şahadet ediyorum." (İbn Arabî, Futuhât, 3/175.)

Şimdi onun insan hürriyeti, sorumluluk, ahiret, cennet-cehennem gibi her dinin çözmek zorunda bulunduğu ahlâkî problemler üzerinde durmak gerekir. Öncelikle İbn Arabî'ye göre insanın, hatta bir bakıma Allah'ın bile hür olmadığını belirtmemiz gerekir. (Affîfi, The Mystical Philosophy, 156.) Çünkü her şey ezelde belirlenmiştir. Allah da dâhil olmak üzere hiç kimse, bu belirli düzenin dışına çıkamaz. Bu bakımdan "Allah dileseydi hepimizi doğru yola ilettirdi" (En'âm 6/149) demek anlamsızdır. Çünkü Allah'ın, eşyanın tabiatında olmayan bir şeyi murat etmesi imkânsızdır. (Affîfi, aynı yer.)

İnsan hür olmayınca, sorumluluğundan da söz edilemez. Ancak ortada, insanın fiillerini hükme bağlayan bir şeriat söz konusudur. Allah bütün fiilleri tasvip eder. Çünkü bu fiiller sonuç olarak O'na aittir. Bu bakımdan fiiller ile şeriat arasındaki çatışma sadece zahirdedir. Biz, iyi ya da kötü olsun, bütün fiillerin, bağlı oldukları yegâne kanun olan ilâhî meşiet ile uygunluk içerisinde bulduklarından habersiz olduğumuz için onlara "isyan" adını veririz. Günah, ilâhî iradeye, ya da İbn Arabî'nin kendi ifadesiyle "tekvîni emre" değil, vasıta olan dinî emre muhalefettir. (İbn Arabî, Fusûs, 165.)

Diğer taraftan İbn Arabî'ye göre şeriat, toplumu yola iletmek, onu yönetmek, kısacası amel olunmak için gönderilmiştir. Bu bakımdan ona muhalefet etmekte bir sakınca söz konusu değildir. Çünkü bağlayıcı değildir. O bu konudaki görüşlerini şöyle açıklar: "Biz biliriz ki, bugün dünyada yürürlükte olan her hüküm, şeriat olarak adlandırılan zahirî hükümlere muhalefet etse de, yine de Allah'ın hükmüdür. Çünkü hakikatte ancak Allah'ın hükmü yürümektedir. Her ne kadar (şeriatın) kurulup yerleşmesi ilâhî iradeye bağlı ise de, âlemdeki her şey şeriatın hükmüne değil, Allah'ın iradesine bağlıdır. Bundan dolayıdır ki, şeriatın kurulup yerleşmesi hakkındaki ilâhî irade gerçekleşmiştir. Çünkü ilâhî irade ancak şeriatın kurulup yerleşmesini dilemiştir: yoksa onun getirdikleri ile amel etmeyi asla dilemiş değildir." (İ Arabî, age, 165.)

Açıkça görülmektedir ki, İbn Arabî'ye göre şeriat hükümlerinin hiçbir bağlayıcılığı yoktur. Şeriat da sadece göstermelik olduğuna ve dolayısıyla hiçbir bağlayıcılığı olmadığına göre, bu durumda dinî emirlere muhalefet edenleri bekleyen akıbet ne olacaktır? Yüce Allah'ın Kuran-ı Kerim'in birçok ayetinde, kendisini inkâr edip emirlerine karşı gelen kâfirleri ebediyen kalacakları cehennemde şiddetli azapla cezalandırmakla tehdit ettiği herkesçe bilinmektedir. Buna rağmen İbn Arabî, yüce Allah'ın tehdidini gerçekleştirmesinin mümkün olamayacağını açıkça söyleyebilme cür'etini gösterebilmektedir. İbn Arabî, bu konuyla ilgili görüşlerini şöyle açıklar:

"Övülme, vadin yerine getirilmesiyle olur, tehdidin gerçekleşmesiyle değil. İlâhî hazret zatı ile övülmeyi ister. Ancak O, tehdidin değil, vadin gerçekleşmesiyle, hatta onun da ötesinde suçu affetmekle övülür. Bu yüzden, 'sakın, Allah'ın elçilerine verdiği sözü yerine getirmeyeceğini sanma' buyurmuş, 'tehdidini' yerine getireceğinden söz etmemiştir. Aksine tehdit ettiği hâlde 'O, onların günahlarını affedecek' buyurmuştur. İsmail(a.s.)'i de, sözünü tuttuğu için övmüştür. O hâlde, tehdidin gerçekleşmesi için ortada herhangi bir karine olmadığına göre, Hakk'ın tehdidini gerçekleştirmesi de imkân dâhilinden çıkmıştır, demektir. Ortada sadece bir ihtimal kaldı ki, o da Hakk'ın vadinin yerine getireceğidir. Tehdidini yerine getireceğine dair ise, ortada hiçbir delil yoktur. Küfür ve isyan ehli cehenneme girseler de onlar orada ayrı bir zevk ve nimet, cennet nimetleri içerisinde dirler. Bu bakımdan onlarla müminler arasında bir fark yoktur. Fark sadece tecelli bakımındandır. Azaba tatlı denmesi tatlı oluşundandır. Bu azap sözü, onda gizli olan lezzet için bir kabuk gibidir. Kabuk ise özü koruyan bir şeydir." (İbn Arabî, age, 93; 94.)

Açıkça görüldüğü gibi, İbn Arabî, Kuran-ı Kerim'deki kâfirlerin durumlarıyla ilgili açık ayetleri inkâr etmekte ve böylece kâfir ile mümin arasında farkı ortadan kaldırmış bulunmaktadır. Ona göre, sonra siz de ilâhî tecelliye mazhar olacaksınız ve böylece Allah'a iman etmiş, Allah'ın yasaklarına uymuş, emirlerini yerine bütün yaptığınız kötülüklerin karşılığı olarak cehennem denilen yerde sonsuz zevk ve nimetlere gark olmuş olarak yaşayacaksınız. Aslında o, dinî anlamda ahiretin vuku bulacağını da kabul etmez. (İbn Arabî, Futuhât, 1/338.) Bütün bu anlattıklarımızdan şu sonuca ulaşmaktayız: İbn Arabî istediği kadar Allah'tan, peygamberden, dinden, cennetten ve cehennemden söz etsin, bütün bu kelimelerin gerçek manada dinî bir anlamı yoktur. Çünkü bu kelimeler, ancak ilâhî bir dinde gerçek anlamlarını taşıyabilirler.

İbn Arabî, İslâm dininin hâkim olduğu bir toplumda yaşadığı için bu kelimeleri kullanmak zorunda kalmıştır. Şayet asrımızda, bilhassa dinsizliğin ya da sınırsız bir fikir hürriyetinin hâkim olduğu bir ülkede yaşamış olsaydı, belki de böyle hareket etmez, fikirlerini açıkça ortaya koyar ve onları dinî bir maske altında sunma gereği duymazdı. Yine vurgulanması gereken bir başka gerçek de, İbn Arabî, yaymaya çalıştığı vahdet-i vücud öğretisiyle, İslâm dinini ve dayandığı esasları yıkmayı da amaçlamıştır. Çünkü onun bu öğretiyi sırf ilim adına savunmadığı aşikârdır. Eserlerinin hepsinin ilâhî menşeli olduğunu, onlara kendinden hiçbir şey katmadığını, hatta en son eserlerinden sayılan Fusûs'u'l-Hikem adlı eserini rüyasında doğrudan doğruya Hz. Peygamber (s.a.v.)'den aldığını söylemesi bunun kanıtıdır.

İbn Arabî, vahdet-i vücud öğretisine ters düşen bütün ayetlerin manalarını açıkça tahrif etmekten kaçınmamıştır. Bu yüzden onun, müfessirlerin üzerinde ittifak ettikleri birçok ayet-i kerimeyi, kendi maksadına uygun olarak tevili ettiğini görüyoruz. Meselâ biraz önce azap ile ilgili tevilini gördük. Kısacası İbn Arabî'nin yaptığı bütün teviller Kuran-ı Kerim'e aykırı olmakla kalmamış, onun da ötesinde, onun getirdiği esasları yıkmayı amaçlamıştır. Bu bakımdan İbn Arabî'nin öğretisini Kuranî olarak vasıflandırmak asla mümkün değildir. Çünkü onun getirdiği esasları yıkmayı amaçlamaktadır. (A. E. Affifi'nin "The Mystical Philosophy Of Muhyiddin İbn'u'l Arabi" Adlı Eseri ve Tercümesi Üzerine, İslâmî Araştırmalar, Cilt: 2, Sayı: 7, Mayıs 1988. Nak. A. Tekhafızoğlu sf. 491-498)

İbni Arabî'ye Ehlî Sünnet ulemanın nasıl baktığı konusuna, Ömer Nasuhi Bilmen'i örnek verelim: "İbn-i Arabî'ye gelince, bunun ilme fadlen muktedir bir şahsiyet olduğu inkâr edilemez ve ahirete ne vehile gittiği de bilinemez. Fakat, bir kısım sözleri vardır ki, bunlar dinî mikyasa muhaliftir, bunların bir kısmı, sahibinin fiskını, icmaya muhalefetini; diğer bir kısmı da iman dairesinden büsbütün çıkmasını müstelzimidir(gerekir). Muhyiddin'in kitaplarında, bahusus Fusûs'u'l-Hikem'inde bu gibi birçok sözlere tesadüf olunuyor, Firavunun imanına, cehennem azabının adem-i devamına(sonlu olduğuna) kail bulunuyor(inanıyor), âbide(kula) mabudiyet(ilahlık), mahlûka(yaratılmış varlıklara) halikiyet(yaratıcılık) sıfatını izafe ediyor, bütün ecza-i kâinata(kainattaki varlıklara) birer hissa-i ulûhiyet(ilahlık hissesi) ayırarak onlara karşı yapılacak ibadetlerin Allah'a ibadet olacağını iddia ediyor, daha birçok sözler var ki, hiçbir vehile tevhil ve tevili kabil bulunmamakta.

Eğer bu sözlerde bütün dinî esaslara, lisan kanunlarına, kadim Sofiyye hazeratının nezih, perhizkârane sözlerine muhalif olmalarına rağmen, tevili edilirse artık cihanda batıl hiçbir söz kalmamak ve hiçbir batıl akide bulunmamak icap eder. Hâsılı bu sözler sarıhtir(açıktır), bunları tevile çalışmak zaittir(boştur), bunlar bir vecd ve sekir hâlinde söylenmiş şeyler de değildir. ...İmam Suyutî'nin Muhyiddin-i Arabî hakkındaki sözlerine gelince; bunlar mütenakız(çelişkili) görülmektedir. Şeyh Burhanüddin el-Bikaî ile muarazada(tartışmada) bulunmuş, Tenbîhu'l-Gabî an Ta'ni İbn Arabî namındaki eserinde İbn Arabî'nin tarikini tasvip ve müdafaa etmiştir. et-Tahrir li İlmu't-Tefsir unvanlı kitabında ise İbn Arabî'nin tarikatını tahtie etmiş, "Kuran'ı cevher-i lâfzînin iktiza etmediği bir vehile tefsir etmek tahrim-i galiz ile haramdır. Kendisine Kitabu'l-Füsûs nisbet edilen mübtedî İbn Arabî'nin yaptığı gibi..." demiştir. (Ö. N. Bilmen, Büyük Tefsir Tarihi, 2/507-512 Nak. A. Tekhafızoğlu sf. 515)

7. BÖLÜM ÇEŞİTLİ MESELELER

NUR RİSALELERİ VE MÜCEDDİTLİK

Bir önceki yüzyılın müceddidi olan Halidi Bağdadi'den sonra gelen bu yüzyılın müceddidinin Said Nursi ve Risale-i Nur olduğu, aralarında çeşitli bağlantılar kurulmak suretiyle iddia edilmiştir:

"Ashab-ı Kütüb-ü Sitte'den İmam-ı Hâkim "Müstedrek"inde ve Ebu Dâvud "Kitab-ı Sünen" inde, Beyhakî "Şuab-ı İman"da tahrîç buyurdıkları: innalâhe yeb'asu lihazihil ümmeti ala ra'si külli miyeti senetin men yüceddidu leha dineha yâni: "Her yüz senede Cenâb-ı Hak bir müceddid-i din gönderiyor." Sonra üstadımın tarihçe-i hayatını düşündüm, baktım; dört mühim noktada tevafuk ediyorlar:

Birincisi: Hazret-i Mevlânâ(Halidi Bağdadi), binyüz doksaniüçde dünyaya gelmiş. Üstadım(S. Nursi) ise, arabî bin ikiyüz doksaniüçde, tam Mevlânâ Hâlid'in yüz senesi hitam(son) bulduktan sonra dünyaya gelmiş.

İkincisi: Hazret-i Mevlânâ'nın (K.S.) tecdid-i din mücahedesine başlangıcı ve mukaddimesi: Hindistan'ın payitahtına(başkentine) bin ikiyüz yirmidörtte girmiş. Üstad(S. Nursi) ise, aynen yüz sene sonra bin üçyüz yirmidörtte Osmanlı saltanatının payitahtına girmiş, mücahede-i mâneviyesine hazırlanmış.

Üçüncüsü: Ehl-i siyaset, Hazret-i Mevlânâ'nın fevkalâde şöhretinden tevehhüm ederek(rahatsız olarak) diyar-ı Şam'a naklettirilmesi(sürgün edilmesi) bin ikiyüz otuzsekizde vâki' olmuştur. Üstad ise, aynen yüz sene sonra bin üçyüz otuzsekizde Ankara'ya gidip, onlarla uyuşamayıp, onları reddederek, küserek tekrar Van'a gidip bir dağda inziva ederken, bin üçyüz otuzsekiz senesini müteâkıp Şeyh Said hâdisesinin vukuu münasebetiyle ehl-i siyasetin vehmine dokunmuş, ondan korkarak Burdur ve İsparta, Kastamonu, Afyon vilâyetlerinde sekizer sene, yirmibeş sene ikamet ettirilmiştir.

Dördüncüsü: Hazret-i Mevlânâ, yaşı yirmiye bâliğ olmadan evvel allâme-i zaman hükmünde fuhul-i ulemanın üstünde görünmüş, ders okutmuş. Üstad ise, tarihçe-i hayatını görenlere ve bilenlere malûmdur ki: Ondört yaşında icazet alıp a'lem-i ulema-i zamana karşı muarazaya girişmiş. Ondört yaşında iken, icazet almağa yakın talebeleri tedaris etmiştir. Hem Hazret-i Mevlânâ, neslen Osmanlı olduğu ve Sünnet-i Seniyyeye bütün kuvvetiyle çalıştığı gibi, Üstadım Kuran-ı Hakîme hizmet noktasında, meşreben Hazret-i Osman-ı Zinnûreyn'in arkasında gidip Hazret-i Mevlânâ (K.S.) gibi, Risale-i Nur eczalarıyla bütün kuvvetiyle Sünnet-i Seniyyenin ihyasına çalıştı.

(Hâsiye) Hazret-i Mevlânâ (K.S.), milyonlar etbâlarının ittifakıyla müceddittir ve baştaki Hadis-i Şerifin bir mâsadağıdır. Ve madem tam yüz sene sonra dört mühim cihetle tevafukla beraber, Risale-i Nur aynı vazifeyi görüyor. Demek nass-ı Hadîs ile Risale-i Nur eczaları, tecdit ve takviye-i din vazifesini görüyorlar.

" (...) Elhâsıl: Baştaki Hadis-i Şerifin "Her yüz sene başında dini tecdit edecek bir müceddid gönderiyor," vad-i İlâhîsine binaen, Hazret-i Mevlânâ Hâlid, ekser ehl-i hakikatça(hakikat ehlinin çoğuna göre) bin ikiyüz senesinin, yâni onikinci asrın müceddididir. Mâdem tam yüz sene sonra, aynen dört cihetle tevafuk ederek Risale-i Nur eczaları aynı vazifeyi görmüştür, kanaat verir ki, nass-ı Hadîsle Risale-i Nur, tecdid-i din hususunda bir müceddid hükmündedir... Şamlı Hâfız Tefvik" (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 14-16)

" (...) Yine bir gün, Mevlânâ Hâlid (K.S.) Hazretlerinin Küçük Âşık nâmında bir talebesinin neslinden mübarek bir hanım, yanında çok senelerden beri muhafaza ettiği Mevlânâ Hazretlerinin cübbesini, Ramazan-ı Şerifte teberrüken Üstadımızın yanında kalsın diye Feyzi ile gönderir. Üstadımız hemen Emin kardeşimize yıkamak için emrederek Cenab-ı Hakka şükretmeye başlar. Feyzinin hatırına: "Bu hanım, benim ile yirmi gün için gönderdi! Üstadım neden sahip çıkıyor?" diye hayretler içinde kalır. Sonra o hanımı görür, o hanım Feyzi'ye der ki: "Üstad hediyeleri kabul etmediğinden, bu suretle belki kabul eder diye öyle söylemişim. Fakat emanet onundur, canımız dahi feda olsun." der, o kardeşimizi hayretten kurtarır. Evet, mübarek Üstadımızın o cübbeyi kabulü, Mevlânâ Halid'den sonra vazife-i teceddüd-ü dinin(mücedditliğin) kendilerine intikaline (geçmesini) bir alâmet telâkki(kabul) etmesindedir, derler. Hem de öyle olmak lâzım. Çünkü Hadîs-i Sahihde: :İnnalâhe yeb'âsu lihazihil ümmeti ala ra'si külli mieti senetin men yüceddidu leha dineha buyurulmuş. Mevlânâ Hazretlerinin velâdeti(duğum tarihi) binyüzdoksanüç. Üstadımız Hazretlerinin ise binikiyüzdoksanüçtür. Feyzi, Emin" (Tarihçe-i Hayat, 323-324, Mehmed Feyzi İle Emin'in Bir Mektubudur)

" (...) Ve evliyâ-yı azîmeden dört-beş zâtın vefat etmeleri cihetinde, ellialtı senedir icâzetin zâhir alâmeti olan cübbeyi giymek ve bir üstadın elini öpmek, üstadlığını kabul etmek hakkımı bu günlerde, yüz senelik bir mesafede Hazret-i Mevlânâ Zülcenaheyn Hâlid Ziyaeddin (K.S.) kendi cübbesini, o cübbeye sarılan bir sarık ile pek garib bir tarzda bana giydirmek için gönderdiğini bazı emârelerle bana kanaat geldi. Ben de o mübarek ve yüz yaşında cübbeyi giyiyorum. Cenab-ı Hakka yüzbinler şükrediyorum. Said Nursî." (Kastamonu Lâhikası, 96)

"Bu asırda, Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, Risale-i Nur'un hakikatına ve şâkirlerinin şahs-ı mânevîsine, hakâik-i îmaniye muhafazasında tecdid vazifesini yaptırmış." (Kastamonu Lâhikası, 208)

MÜCEDDİTLİK NEDİR?

A. Tekhafızoğlu: şu bilgileri vermektedir:

Hayrettin Karaman: Teceddüd ve tecdîd "cidd" kökünden gelir; birincisi yenilenmek, ikincisi yenilemek manasında kullanılır. Hz. Peygamber, yukarıdaki hadisinde tecdide işaret buyurduğu için bu kelime ve ondan yapılmış olan "müceddid = yenileyen" kelimesi İslâmî eserlerde çokça kullanılmıştır.

Tecdit üzerine düşünenlerin ve yazarların çoğunun birleştiği bir mefhum vardır; bunu ifadelendirecek olursak **tecdit: Esasını bozmadan dini korumak, toplumun ihtiyaçlarını, onun katıksız ve tükenmez kaynaklarından karşılamak, ilâhî nizamdan sapmaları düzeltmek ve önlemek, İslâm'ı asrın anlayışına söyletmektir.** Tecdit toplumun kalkınması ve dünyada refahı, ahirette felâhi için gereken tüm tedbirin alınması; nazarı, fikrî, amelî faaliyetlerin icrasdır...

...Mustafa-yı Mücteba (s.a.v.) son peygamber; Kuran-ı Mecid de son kitaptır. Bu demektir ki artık peygamber ve kitap gelmeyecek, İslâm kıyamete kadar devam edecektir. İnsanların ve onlara mahsus müesseselerin değişme zarureti yanında bu devamlılık, değişmeyen ve değişenin beraber yürümesi ve yaşaması nasıl olacaktır? İşte İslâm'da kaynakların özelliği, içtihat ve tecdit müesseseleri ve zaruret prensibi bu probleme çözüm getirmektedir:

a) Kitap, Sünnet, icma gibi kaynaklar hayatın değişen, değişmesi zarurî olan taraflarını serbest bırakmış, bunları durdurucu, bağlayıcı hükümler getirmemiştir.

b) Anormal durum ve zamanlarda zaruret (zorda kalma) prensibi, bağlayıcı hükümlere yumuşaklık getirmiştir.

c) İchtihat ve tecdit müesseseleri, çözümünü ilim ve ehliyet sahibi Müslümanlara bırakılmış meselelere - zamanın ve zeminin gereğine göre- ana kaynaklardan çözüm getirme imkânını bahşetmiştir.

İsrailoğulları içinde sayıları binleri bulan ara peygamberlerin vazifelerini, İslâm'da -onlardaki vahiy yerine içtihatlarını kullanarak- ifa edenler müceddit ve müçtehitler olmaktadır. **H. Karaman**, İslâmın Işığında Günün Meseleleri, Nesil, İst.1988, 2/658-665)

Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Şüphe yok ki Allah, her yüzyıl başında bu ümmete (dinî durumunu) yenileyen birisini gönderecektir." (**Ebû Dâvud**, Melâhim, 1/4291)

Hadiste Değinilen İslam Toplumunda Daima Bulunan Bu Mücedditler Kimlerdir?

İbnu'l-Esir şöyle demiştir: İlim adamları bu hadisin açıklanması konusunda değişik yorumlarda bulunmuşlardır. Bunların her biri, kendi zamanlarına göre yorumlar getirmişler ve her yüzyılın başında insanların dinlerini, yani dinî anlayış ve canlılıklarını yenileyecek bir müceddidin ortaya çıktığına dikkat çekmişlerdir. En uygun olanı ise, hadis-i şerife genel bir anlam verilmesidir. Resulullah (s.a.v.)'ın "Yüce Allah, her yüzyılın başında bu ümmet için dinini yenileyen (müceddit) gönderir." sözü, her yüzyılın başında sadece bir tek yenileyicinin ortaya çıkmasını gerektirmez. Bir tek yenileyici de çıkabilir, birden fazla da. Hadis metninde geçen "**men**" bağlacı, **tekil için de çoğul için de kullanılır.** (Nak. **Said Havva**, el-Esâs fi's-Sünne, çev. Heyet, Aksa Yayın., İst. 1991, 9/223-224)

Mevdudî: " (...) Peygamberle müceddidi birbirinden ayıran çok önemli hususlar vardır. Şöyle ki: Peygamber, bizzat Allah tarafından görevlendirilmiştir ve o, kendisine verilen bu görevin bilincindedir. Ona vahiy gelir. Görevine kendisinin peygamber olduğunu belirterek başlar ve insanların, davetini kabul etmelerini ister. Onun davetini kabul imana; ret küfre sebep olur.

Buna karşılık, bunlardan hiç birisi müceddit için geçerli özellikler değildir. O, bu göreve açık bir tayin sonucu gelmemiştir. Çoğu zaman, kendisinin bir müceddit olduğunun farkında dahi değildir. Sadece, samimî bir Müslüman olmanın gayreti içindedir, bunun gerektirdiği şeyleri yapmak için çabalar. Genellikle de vefatından sonra, onun yaptıklarını bilen kişiler, onun bir müceddit olduğunu anlarlar. O, kendisine doğrudan kesin bilgi verildiğini iddia etmediği gibi, bir ilham gerçekleşse dahi, bunun çoğu zaman farkına varmaz. Onun, kendisiyle birlikte gönderilmiş bir dinin tebliğcisi olduğu iddiası kesinlikle yoktur, olamaz da.

Bazı kişiler, Ahmed Serhendî, Veliyyullah Dehlevî gibi mücedditlerin, "mücedditlik" iddiasında bulduklarını ileri sürerek, bu görüşlere bazı karşı çıkışlarda bulunuyorlar. Şu unutulmamalıdır ki, bir kişi müceddit olduğunu söyleyebilir, iyi bir makama aday olmayı istemek kötü bir şey değildir. Fakat, öyle bir unvanı taşımak gibi bir iddia geçersizdir. **Bir müceddit halkı hiçbir zaman kendisine davet etmez. Onun daveti ancak ve ancak peygamberin getirdiklerinedir. Yine hiçbir müceddidin kendisine uyanların affolunacakları, cennete gidecekleri gibi bir iddiası yoktur.** O, sadece hakkı bildirir.

O, peygamberin getirdiklerine aynen uymak gayreti ve arzusu içindedir. İslâm'ı yaşayıştaki samimiyetinden dolayı müminler onun etrafında toplanırlar. Bir müceddidin yaptıkları bunun dışında olan şeyler değildir. **Ona(müceddide) iman etmek veya tasdik etmek diye bir şey söz konusu olamaz.** O da, diğer insanlar gibi peygambere uymakla, onu tasdik etmekle sorumludur. **Bir müceddide karşı çıkmak ile peygambere karşı çıkmak arasında hiçbir benzerlik yoktur.** Onu reddetmek insanı dinden çıkarmaz. Bir peygamberi tasdik edip onun getirdiklerine teslim olduktan sonra, bir müceddide karşı çıkmak, sahip olunan İslâm inancına hiçbir zarar vermez. Yeter ki, reddedilen, karşı çıkılan şey, peygamberin getirdiği hakikatlerden birisi olmasın. (İslâm'da İhyâ Hareketleri, 53-54)

Nur Risaleleri'nde tecdit namına belki tek satıra rastlanmaz. Kaldı ki mücedditlik; öyle tevafukla iddia ve ispat edilecek bir şey değildir. (A. **Tekhafızoğlu** age. Sf. 522-523)

Diyanet İslam Ansiklopedisi bu konuda şu bilgileri vermektedir, özetleyelim:

"Allah her yüzyılın başında(ra'si) bu ümmete dinlerinde yenileme yapacak birini(men) gönderir" (Ebu Davut, Melahim, 1) hadisinin, tecdid kavramının bugünkü anlamını kazanmasında tayin edici bir rolü olmuştur. (sf. 234)

Bu hadiste geçen "Men(kişi)" kelimesi Arap Dilinde hem tekil hem de çoğul için kullanılması, tecdidi(yenilemeyi) yapacak olanın; tek kişi mi, yoksa birden çok kişi mi, hakiki şahıs mı, yoksa hükmi şahıs mı olduğu tartışmasını ortaya çıkarmıştır. Ayrıca, hadiste geçen "Ra'si" tabirinin, Arapça'da; hem "baş" hem de "son" anlamında kullanılması, gelecek müceddidin yüzyılın başında mı sonunda mı olacağı tartışmasına yol açmışsa da genellikle bu kelime "yüzyılın başında" şeklinde kabul edilmiştir. (sf. 235)

İbni Kesir, müceddidin tek kişi olmasının şart olmadığını, çünkü bu görevin farzı kifaye olması nedeniyle birden fazla alim tarafından yerine getirilebileceğini söyler.

İbnul Esir, alimlerin kendi mezheplerinden bir kişiyi müceddid olarak gösterme gayretlerinden dolayı bu konuda bir ihtilafın olduğunu belirtir.

Seyyid Şerif el-Cürçani, müceddidlerin, toplumlarının dini hayatlarını yenileyen devlet adamları olduğu kanatindedir.

Suyuti, her yüzyılın başında büyük meseleleri ele alıp çözecek bir veya birden çok müceddidin olabileceğini, bu yüzyılın müceddidinin ise kendisi olduğunu belirtmiştir. (sf. 236)

Said Nursi'nin müceddid olduğu ileri sürülmekte, kendisi de yazılarında bunu ifade etmektedir. Ancak Said Nursi, Türkiye'de oldukça etkili bir hareketin merkezinde bulunsa da, müceddidlik iddiası talebe çevresi dışında pek kabul görmemiştir. (sf. 238)(**Diyanet İslam Ans.** Cilt 40, Tecdid, sf. 234- 239)

Ebubekir Sifil: "Herhangi bir alimin "müceddit" olarak anılmamış olması, onun ne ilmi seviyesi ne de ilme ve dine hizmetleri noktasında bir "tenkis" ifade eder. İmam Ebû Hanîfe'ye, İmam Ahmed b. Hanbel'e, İmam el-Buhârî'ye ya da diğer bazı büyük insanlara –vefat tarihleri denk düşmediği için– müceddit listelerinin hiçbirinde rastlanmıyor olması elbette onların hizmet ve faaliyetlerinin, adı müceddit listelerinde geçenlerinkinden daha az önemli olduğunu göstermez. Bu noktada yanlış bir düşünceye saplanmamaya dikkat etmek gerekir." (**E. Sifil**, Okuyucu soruları- 32 Bediüzzaman Hakkında-3, Milli Gazete - 4 Mart 2006)

Sonuç olarak, diğer alimler gibi Said Nursi'nin de müceddid olup olmadığı konusu ictihadi bir durumdur. Kanaatimize göre, her toplumda din ve Müslümanlarla ilgili meseleleri yaşadığı çağın icaplarına göre izah eden, bu konuda seferber olan samimi her alim bir müceddid olduğu gibi, müceddid olan kimselerin yazdığı eserler ve söylediği sözler de Kuran ve Sünnet'in denetiminden azade değildir.

FIKİH USÛLÜYLE İLGİLİ BİR MESELE

"Eğer desen: Hak bir olur; nasıl böyle dört ve oniki mezhebin muhtelif ahkâmları(farklı hükümleri) hak(doğru) olabilir? Elcevap: Bir su, beş muhtelif mizaçlı hastalara göre nasıl beş hüküm alır; şöyle ki; Birisine, hastalığının mizacına göre su, ilaçtır, tıbben vaciptir. Diğer birisine, hastalığı için zehir gibi muzurdur; tıbben ona haramdır. Diğer birisine, az zarar verir; tıbben ona mekruhtur. Diğer birisine, zararsız menfaat verir; tıbben ona sünnettir. Diğer birisine, ne zarardır, ne menfaattir; âfiyetle içsin, tıbben ona mübahdır. İşte hak burada taaddüt etti(birden çok hale geldi). Beşi de haktır. Sen diyebilir misin ki: "Su yalnız ilaçtır, yalnız vaciptir, başka hükmü yoktur."

*İşte bunun gibi, ahkâm-ı İlâhiye(ilahi hükümler); mezheplere, hikmet-i İlâhiyenin sevkiyle ittiba edenlere(uyanlara) göre değişir, hem hak olarak değişir ve herbirisi de hak olur, maslahat olur. Meselâ, hikmet-i İlâhiyenin tensibiyle(münasip bulmasıyla) **İmam-ı Şâfi'ye ittiba eden(uyan), ekseriyet(çoğunluk) itibariyle Hanefilere nisbeten(göre) köylülüğe ve bedevîliğe daha yakın olup**, cemaatı birtek vücud hükmüne getiren hayat-ı içtimaiyede(sosyal hayat konusunda) nâkis(eksik) olduğundan, herbiri bizzat dergâh-ı Kadîy-ül-Hâcatta(Allahın huzurunda) kendi derdini söylemek ve hususî matlubunu(talebini) istemek için, imam arkasında, **Fâtihayı birer birer okuyorlar**. Hem ayn-ı hak ve mahz-ı hikmettir.*

***İmam-ı Azama ittiba edenler**, ekseriyet-i mutlaka(çoğunluk) itibariyle, İslâmî hükümetlerin ekserîsi, o mezhebi iltizam etmesiyle, **medeniyete, şehirliliğe daha yakın** ve hayat-ı içtimaiyeye(sosyal hayata) müstaid olduğundan; bir cemaat, bir şahıs hükmüne girip, birtek adam umum namına söyler; umum, kalben onu tasdik ve rabt-ı kalb edip, onun sözü, umumun sözü hükmüne geçtiğinden, Hanefî mezhebine göre **imam arkasında fâtiha okunmaz**. Okunmaması hak ve mahz-ı hikmettir.*

*Hem meselâ, mâdem şeriat, tabiat tecavüzatına sed çekmekle onu tâdil edip nefis-i emmareyi terbiye eder. Elbette **ekser etbâi**(tabilerinin çoğu), **köylü ve nim-bedevî**(yarı bedevi) ve **amelelikle meşgul olan Şâfi Mezhebine göre**: "Kadına temas ile abdest bozulur; az bir necaset zarar verir." **Ekseriyet itibariyle hayat-ı içtimaiyeye giren, nim-medenî**(yarı medeni) **şeklini alan insanlar, ittiba ettikleri mezheb-i Hanefîye göre**: "Mess-i nisvan(kadına dokunmakla) abdest bozmaz, bir dirhem kadar necasete fetva. İşte, bir amele ile bir efendiyi nazara(dikkate) alacağız. Amele, tarz-ı maişet(geçim tarzı) itibariyle; ecnebi kadınlarla ihtilâta(karışık ortamda bulunmaya), temasa ve bir ocak yanında oturmaya ve mülevves(kirli) şeylerin içine karışmaya mübtelâ olduğundan; san'at ve maişet itibariyle, tabiat ve nefis-i emmaresi meydana boş bulup tecavüz edebilir.*

Onun için, şeriat onların hakkında, o tecavüzata sed çekmek için, "Abdest bozulur, temas etme; namazını ibtâl eder bulaşma" mânevî kulağında bir sada-yı semâvî çınlattırır. Onun için şeriat, mezheb-i Hanefî namıyla ona şiddet ve azimet göstermemiş; ruhsat tarafını gösterip, hafifletmiştir. "Elin dokunmuş ise, abdestin bozulmaz; hicab edip, kalabalık içinde su ile istinca etmemenin zararı yoktur. Bir dirhem kadar fetva vardır" der, onu vesveseden kurtarır. İşte, denizden iki katre sana misal... onlara kıyas et. Mîzan-ı Şârânî mizaniyle(ölçüsüyle), şeriat mizanlarını bu suretle muvazene edebilirsen et." (Sözler, 454-456, Yirmiyedinci Söz/Hâtime)

A. Tekhafızoglu: Müceddid olduğu iddia edilmesine rağmen, yukarıda naklettiğimiz görüşü dışında, Nur Risaleleri'nde fıkıh ilmiyle ilgili hemen hiçbir meselenin yer almadığını söylemek yanlış olmaz. **Said Nursi'nin iddialarını tek tek ele alalım:**

1-Said Nursi aynı konuda farklı hüküm veren her bir mezhebin, bu hükümlerde isabet ettiğini söylemekle hata etmiştir. Çünkü; hata da isabet de etmesi muhtemel olan müctehid'in hükmü, Allah'ın hükmü değildir.

Fukahanın çoğu, müctehitlerin yalnız birisinin gerçeği ve olması lâzım geleni bulduğunu söylemişlerdir, onlara göre müctehitlerden ancak birisi isabet etmiştir. Meşhur **dört imam** da bu görüştedirler. (**Şah Veliyyullah**, İku'd'l-Cîd, (Dört Risâle içinde), çev. Hayreddin Karaman, Dergâh Yayınları, İstanbul 1982)

S. Nursi'nin görüşü doğru kabul edilecek olursa; müctehitlerin aynı meseledeki muhtelif içtihatları - helâl, haram, vacip, mekruh, sünnet... şeklinde de olsa- Allah'ın hükmü (hükümleri) olacaktır. Dolayısıyla yüce Allah, aynı olay için hem zıt hükümlerin sahibi, hem de hâkim (hüküm veren) değil, müctehitlerin hükümlerini kendi hükmü olarak kabul etmek zorunda kalan bir mahkûm olacaktır. Bunların uzaklığı ise ortadadır.

Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Bir hâkim, hükmedeceği zaman içtihat eder, yani hakkı arayıp hükmeder de, sonra bu hükümde isabet ederse, ona iki ecir vardır (hakkı arama ve isabet ecirler). Eğer hâkim, hükmedeceği zaman içtihat edip hakkı arar, sonunda hata ederse, bu hâkime de bir ecir vardır (hakikati arama eciri)." (**Buhârî**, İ'tisâm, 21/79.) Bu hadiste hakkın Allah katında bir olduğuna ve her vakıa hakkında Allah'ın bir hükmü olduğuna, bunu bulanın isabet, bulamayanın hata ettiğine ve her müctehidin hata ve isabet edebileceğine delil vardır. (Kastallânî, nak. **Sofuoğlu**, Sahîh-i Buhârî ve Tercemesi,16/7223)

2-Said Nursi'nin Şafilik ve Hanefilik üzerine getirdiği köylülük-şehirlilik yorumları da hatalıdır. Bir kere **Şafililerin köylülüğe ve bedeviliğe, Hanefilerin de şehirliliğe ve medeniliğe yakın olması** kesin ve mutlak değildir, nitekim birçok ülkenin ve şehrin halkı Şafî olduğu gibi, birçok köylü de Hanefidir. Hiç kimse mezhebini köylü veya şehirli olmasına göre seçmemektedir. Bunun tarihî ve sosyolojik birçok amili vardır. Hatta, toplumun çoğunluğu için mezhep seçmek diye bir şeyden bahsedilemez. Müslümanların çoğu atalarının mezhebi üzerine devam ederler.

3-Sonra, imamın arkasında Fatiha okumakla şehirli veya köylü olmanın bir alâkası da yoktur. Ne İmam Şafî, imamın arkasında Fatiha okumanın gerektiği görüşüne, kendisi ve/veya tâbileri köylü ve bedevî olduğundan; ne de İmam Ebu Hanife, Fatiha okunmaz görüşüne kendisi ve/veya tâbileri şehirli ve medenî olduğu için sahip olmuştur. Onlar, bu görüşlerine ancak kendilerine ulaşan delilleri inceleyip, içtihat ederek varmışlardır. (detaylı bilgi için Bkz, A. Tekhafizoğlu'nun eseri, ilgili bölüm) Yoksa, bedevîlikle bir ilgisi yoktur.

4-Onun verdiği ikinci örnekteki (kadına dokununca abdestin bozulup bozulmaması) açıklaması da tenkite açıktır. Zira köyler, şehirlere oranla kadın fitnesinin daha az olduğu yerlerdir. Kadınlara dokununca abdestin bozulmasının sebebi veya hikmeti bu ise, asıl şehirlerde kadınlarla iç içe bir hayat sürdüren şehirlilerin bundan sakındırılması gerekir.

5-Az bir necasetin zarar vermemesinin nedeni ise, kalabalık içinde su ile istinca edilememesi olarak gösterilmiştir. Hicabından dolayı şehirli bunu yapamazmış. Oysa şehirde temizlik imkânları çok daha fazladır. Umumî helâlarda yapılan istincayı ise kimse görmez.

Yeri gelmişken belirtelim ki; Şeriat ile fıkıh ayrımını yapamamak; müctehitlerin ortaya koyduğu fıkıh, hatta kendi zaman ve sosyaliteye göre ortaya koydukları reylerini, mekruh-mendup anlayışlarını bile şeriat kabul edip değişmezliğini savunmak İslam toplumu açısından problemler doğurmaktadır.

Oysa, **Fıkıh tenkit edilir, çünkü müctehitlerin içtihatlarıdır. Şeriat yani Kuran ve Sünnet tenkit edilmez, fakat yorumlanır** yani tevil edilir. Ancak, Sünnetin naklediliş ve rivayet tarzı da tenkit edilebilir, zira ona insan faktörü karışmaktadır(Prof. **M. Erdoğan**, İslam Hukukunda Ahkâmın Değişmesi, sf 120).

Örneğin klâsik ilmihâl kitaplarının çoğunda, taharete kâğıt kullanmanın mekruh olduğu hükmü yer almaktadır. Kâğıt az bulunan, değerli bir madde olduğundan o zamanki fakihlerin böyle düşünceleri yerindedir. Fakat, zamanımızda bu iş için özel kâğıtlar üretilmektedir ve maalesef hâlâ, tuvalet kâğıdı kullananları yeren Müslümanlar vardır.

Yine klâsik ilmihâl kitaplarının çoğunda, **erkeklerin başı açık olarak namaz kılmalarının** mekruh olduğu, hatta başı açık gezenin tanıklığının dahi kabul edilmeyeceği yazılmıştır. Bunun illeti de şudur: O zamanlar başı örten giysiler, erkeklerin kıyafetlerini tamamlayan bir unsurdur. Başı açık bir erkek, gündelik yaşamda yadırganırdı. Kıyafeti tamamlayan bir giysinin sırf namazda çıkarılması ve baş açık olarak namaz kılınması elbette mekruh olacaktı. Başı açık gezen biri, "serseri" kabul edildiğinden şahadeti de kabul edilmezdi. İlmihâl kitaplarında bu hükümlerin çoğunun sebebi açıklanmaz. (**A. Tekhafizoğlu**, age. sf. 523-528)

CUMA NAMAZI KILMAYAN MÜCEDDİD

“ (...) Bana itiraz edenler, gizli ayıplarımı bilmiyorlar. Yalnız zahiri bazı hatalarımı bahane edip ve yanlış olarak *Risale-i Nuru benim malım zannedip* Risale-i Nurun nurlarına perde çekmek, intişarına (yayılmasına) rekabet etmek için derler: "*Said Cum'a cemaatine gelmiyor, sakal bırakmıyor*" gibi tenkidleri var. Elcevap: Ben, çok kusurları kabul ile beraber derim: Bu iki mes'eledede büyük mâzeretlerim var. Evvelâ: Ben Şâfiîyim. *Şâfiî Mezhebinde Cum'anın bir şartı; kırk adam imam arkasında Fâtiha okumaktır. Daha başka şartlar da var. Onun için burada bana cum'a farz değil. Ben, mezheb-i Azamîyi(Hanefî mezhebini) takliden, bâzan sünnet olarak kılyordum. (...)*" (Elmadağ Lâhikası I, 45.)

A. Tekhafızoğlu: İmam Şafî'ye göre, Cuma cemaatinin asgarî sayısı kırk kişi olup, bir köyde ikamet etmekte olan kırk kişi toplanırlarsa, Cuma namazı kılmak bunlar üzerine farz olur. Sayı eğer kırka ulaşmazsa, o takdirde bu köy halkına Cuma namazı kılmak farz olmaz. (Begavî, Şerhu's-Sünne, el-Mektebetü'l-İslâmî, Beyrut, 1403/1983, 4/221'den nak. **Yunus Vehbi Yavuz**, Başlangıcından Günümüze Cuma Namazı, İlim ve Kültür Yayınları, Bursa 1986, 39-40) Burada köyün zikredilmesi, nüfusu az olduğundandır. Yoksa şehirdekilere Cuma namazının farz olduğunda müçtehitler arasında ihtilâf yoktur.

İmam Şafî, en az kırk kişinin aynı zamanda imamın arkasında Fatiha okumasını da asla şart koşmamıştır. İmama uyanın Fatiha okuyup-okumaması başka bir konudur. Şafî'nin Fatiha okumayı imama uyanlar için farz görmesi, Cuma namazının farz olması için Cuma cemaatinden en az kırk kişinin Fatiha okumasını da Cumanın şartlarından görmesi anlamına gelemez. Said Nursî'nin dediğine göre, Cuma namazının farz olabilmesi için cemaatten en az kırk kişi Fatiha'yi hatasız okumalıdır.

“Sâniyen: (...) herkesin arkasında mezhebimce iktida edip(uyup) namaz kılamıyorum ve okumakta yetişemiyorum ve daha Fâtihanın yarısını okumadan, imam rükûa gidiyor. Bizde Fâtiha okumak farzdır.” (Elmadağ Lâhikası I, 45)

Cemaatle namaz kılan Fatiha suresini bitirememiş olsa da, imam rükûa gidince imamla birlikte rükûa gider. Namazı eksik olmaz. Ebû İshâk İbrâhîm b. Alî b. Yûsuf b. Abdullah el-Fîrûzâbâdî eş-Şîrâzî, el-Mühezzeb fî Fıkh'l-imâmî'ş-Şâfiî, Matba'âtü'l-Bâbî el-Halebî, Mısır, 1/134. **Halil Günenç** de, Büyük Şafii ilmihali'nde der ki: Her rek'atte herkesin Fatiha-i Şerife'yi okuması lâzımdır. Ancak, (...) hızlı okuyan imama uyan orta okuyuşlu bir kimse, tamamlayamadığı Fatiha'nın kalanından muaf tutulur. (**Halil Günenç**, Büyük Şafii ilmihali, İlim Yay. İstanbul 1984, 110-111.)

“Hem camiye, cumaya gitmeye beni men'eden merdumgirizli (kalabalıktan hoşlanmama) hastalığı...” (Emirdağ Lâhikası I, 280) “ (...) hem yirmibeş senedir ben münzevi yaşadığım için, kalabalık yerlerde huzur bulamıyorum...” (Elmadağ Lâhikası I, 45)

Cuma'ya gitmemesinin asıl sebebi, kendisin de ifade ettiği üzere kalabalıklar yerlerde rahat edememesidir. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 530-533)

HZ. HIZIR HAYATTA MIDIR?

“Hazret-i Hızır Aleyhisselâm hayatta mıdır? Hayatta ise niçin bâzı mühim(büyük) ulema hayatını kabul etmiyorlar? Elcevap: **Hayattadır**, fakat merâtib-i hayat(hayat tabakaları) beştir. O, ikinci mertebededir. Bu sebepten bâzı ulema hayatında şüphe etmişler. Birinci Tabaka-i Hayat: Bizim hayatımızdır ki, çok kayıdlarla mukayyedir. İkinci Tabaka-i Hayat: **Hazret-i Hızır ve İlyas Aleyhisselâmın hayatlarıdır** ki bir derece serbesttir. **Yâni bir vakitte pek çok yerlerde bulunabilirler.** Bizim gibi beşeriyet levâzimatıyla(insanlara has durumlarla) daimî mukayyet değillerdir. Bâzan istedikleri vakit bizim gibi yerler, içerler; fakat bizim gibi mecbur değillerdir. **Tevâtür derecesinde ehl-i şuhûd ve keşif olan evliyânın, Hazret-i Hızır ile maceraları, bu tabaka-i hayatı tenvir ve isbat eder.** Hattâ makamât-ı velâyette bir makam vardır ki, "Makam-ı Hızır" tâbir edilir. O makama gelen bir velî, **Hızır'dan ders alır ve Hızır ile görüşür.** Fakat bâzan o makam sahibi yanlış olarak ayn-ı Hızır telâkki olunur.” (Mektubat, 5-6)

A. Tekhafızoğlu: Tarikat çevrelerinin; Hızır'ın sağ olup, darda kalanların imdadına yetiştiğine dair görüşleri, Said Nursî tarafından tekrarlanmıştır. Delil olarak da sadece "ehl-i şuhûd ve keşif olan evliyânın Hazret-i Hızır ile maceraları" gösterilmiştir.

Süleyman Uludağ: İbn Hacer gibi büyük hadis âlimleri, Hızır'ın yaşadığına dair bazı haberler nakletmişlerdir. Kâtip Çelebi'nin bu nev'î nakil ve rivayetler karşısındaki tavrı akla, mantığa, gerçeğe, ilme ve İslâm'a uygun bir tavidir. Ona göre herkesin tabî bir ömrü vardır. Vadesi yeten ve eceli gelen her insan mutlaka ölür. Bu husus tecrübe ve müşahede ile sabittir. Yakiniyattandır. Yani kesin ve apaçık bir hükümdür. **Hızır'ın**

yaşamakta olduğuna dair nakledilen rivayetler ise uydurmadır, zayıftır. Hiçbir şekilde sahih değildir. Mütevatir hiç değildir. O hâlde, zannî bilgilerle ve zayıf rivayetlerle kesin ve açık olan akli hükümlerin teknik bir ifade ile yakiniyatın karşısına çıkmak nakli de akli de bilmemek olur. Bu konuda her ilim adamı mutlaka Kâtip Çelebi gibi: "İbn Hacer'in yazdığı zanniyatla, yakiniyattan olan hususa muaraza cehlîdir, hasmı ilzam etmez" diyebilme cesaretini göstermelidir ki, batıl itikatların ve hurafelerin önü alınabilsin. "İbn Hacer yazmıştır ki" diye aklın kesin hükümlerine aykırı olan bir hususu reddedemeyen korkak insanlardan dine de ilme de hayır gelmez.

Şiilikteki Mehdî'nin hâlâ yaşamakta olduğu inancına benzeyen ve belki de o inancın Sünnî muhit içinde tebdil-i kıyafet etmiş bir şekli olan Hızır'ın hâlâ yaşamakta olduğu inancı birçok hurafenin, efsanenin ve menkıbenin kaynağı olmuştur. Ayet ve hadisten açık, kesin ve sıhhatli hiçbir mesnedi bulunmadığı hâlde bu telâkki "kat'î bir akide" hâline getirilmiştir. (**Süleyman Uludağ**, Notlar, (Kâtip Çelebi, Mîzân sonunda), 161-162)

İbn Hacer, Hızır ve İlyas'ın hâlâ yaşadığının sabit olmadığı görüşündedir. (İbn Hacer el-Askalânî, Fetavâ: İbn Hacer el-Askalânî'nin Akaid Konusundaki Fetvaları, çev. Bilal Uzun, HakYayınları, İstanbul, 60-61; nak. Aliyyu'l-Kârî, Esrâru'l-Merfûa, 106.)

İbn Kayyim: "Hızır'ın hayatına dair nakledilmiş rivayetlerin hepsi yalandır, bu hususta sahih bir hadis yoktur" demiştir. (K. Miras, Tecrîd, 9/145; Ayrıca bak. İbn Kayyim, Menâru'l-Münîf, 106)

Ali el-Karî, Hızır'dan ve hayatından bahseden hadislerin hepsinin yalan olduğunu, hayatına dair rivayetlerin hiçbirinin sahih olmadığını belirtir. (Aliyyu'l-Kârî, Esrâru'l-Merfûa, 422)

İbn Hazm'in açıklamasına göre; Yahudiler, İlyas ve Fenhas İbnu'l-Âzâr'ın bugüne kadar hayatta olduklarını ileri sürüyorlardı. Bugün, Hızır ve İlyas'ın hâlen yaşadığı inancı da bunun kalıntılarından başka bir şey değildir. (Talât Koçyiğit, Hadisçilerle Kelâmcılar Arasındaki Münakaşalar, TDV Yayınları, Ankara 1984)

M. Yaşar Kandemir, Mevzû Hadîsler adlı kitabında Hızır ve İlyas'ın hayatlarından bahseden hadislerin mevzu olduğunu söyler. (Kandemir, Mevzû Hadîsler, 170)

İbn Teymiye: Ashap arasında, kendisine Hızır (a.s.)'in geldiğini iddia eden kimse çıkmamıştır. Çünkü, Hz. Musa'nın çağdaşı olan Hızır, vefat etmiştir. Birçok kimseye gelip görünen Hızır, ancak ve ancak ya insan suretine girmiş bir cinnî ya da yalancı bir insandır; "Ben Hızır'ım" dediğine göre bir melek olması da caiz değildir. Çünkü, melekler yalan söylemezler. (İbn Teymiye, Külliyyat, 1/331)

Hızır Hayatta mıdır ?

İbrahim el-Harb, Ahmed b. Hanbel'e Hızır ve İlyas'ın kıyamete kadar yaşayıp yaşamayacaklarını, hâlâ yaşayıp da kendilerinden rivayetler yapıp yapılmadığını sordu. İmam Ahmed şöyle dedi: "Kim gaip olan bir kimseye isnat ediyorsa, ona haksızlık etmiş olur. Bunu ancak şeytan ortaya atıyor." Hızır ve İlyas ve hâlâ yaşayıp yaşamadıkları Buharî'den sorulduğunda şöyle dedi: "Bu nasıl olabilir? Hâlbuki Resulullah, 'Bir asır sonra yeryüzündekilerden kimse kalmaz' diyor." Ebu'l-Ferec İbn el-Cevzî, yüce Allah'ın, "Senden önce de hiçbir insanı ölümsüz kılmadık" (Enbiyâ, 21/34) ayetini okudu ve Hızır ve İlyas'ın yaşayanlar arasında olmadıklarını söyledi (İbn Teymiye, Külliyyat, 4/281)

Yusuf el-Kardavî: "...Bunların zannettikleri gibi Hızır (a.s.)'in sağ ve mevcut olduğuna delâlet eden kesin deliller yoktur. Tam bunun tersi istikamette olan deliller vardır. Hızır'ın sağ olmadığına dair Kuran'dan, Sünnetten, akıldan ve muhakkik âlimlerin ettikleri icmadan deliller vardır...İbrahim el-Harbî ile Buharî dışındaki birçok imam da kendilerine bu konuda soru sorulduğunda, Kuran-ı Kerim'den şu ayeti cevap olarak okumuşlardır: "Biz, senden önce hiçbir insana ebedilik vermedik. Şimdi sen vefat edersen, onlar ebedî mi kalacaklar?" (Enbiyâ 21/34)...Kuran, Sünnet ve muhakkik İslâm bilginleri, Hızır'ın sağ olmadığını haber vermektedir. ...Hz. Hızır hakkındaki hikâyeler, delilsiz ve mesnetsiz birer uydurmacadan ibarettir. (**Yusuf el-Kardavî**, Çağdaş Problemlere Fetvalar, 207-210.)

Hızır'ın sağ olup bazı velilerle görüştüğü ve sıkıntıya düşenlerin yardımına koştuğuna dair söylenenlerin Kuran ve sünnetten sağlam bir delili bulunmamaktadır. (**A. Tekhafızoğlu**, age. sf. 538-541)

Diyanet İslam Ans: İlyas'ın hayatta olduğuna dair Kuran ve sünnete herhangi bir delil yoktur. İsrailiyyattan olan rivayetlere göre ise; dört peygamber halen sağ olup; İdris ve İsa gökte, Hızır ve İlyas ise yerdedir. Hızır; denizde, İlyas ise karada dara düşenlerin imdadına yetişir. İbnul Cevzi, İlyas ve Hızır'ın hayatta olduğuna dair tüm rivayetlerin uydurma olduğunu söylemiştir. (**Diyanet İslam Ans**. Cilt 22, İlyas, sf. 162)

Hızır'ın sağ olduğuna dair hiçbir ayet ve hadis olmadığı gibi, bu iddia ayetlere (3/144-145, 21/34, 29/57 gibi) apaçık aykırıdır. (Bak **Diyanet İslam Ans**. Cilt 17, Hızır, sf.47)

Hızır'ın Nasıl Bir Varlık olduğu Konusunda Ulema İhtilaf Etmiştir:

1-Tasavvufçular başta olmak üzere **Begavi, Razi ve S. Ateş**(5/sf.315); veli olduğu kanatindedir.

2-**Maverdi** ve **Mevdudi** bir melek olduğunu söylemiştir.

3- Kalam, Tefsir ve Hadis alimlerinin çoğunluğu; **Gazzali, Mazeri, Ebu Bekir İ. Arabi, İbnu's Salah, Nevevi, İbni Kesir, Firuzabadi, Remli, Sait Çelebi, Ali el-Kari, Elmalılı, Peygamber olduğunu kabul etmektedir. (Kehf 18/60-82. ayetleri Tefsiri, bkz. Elmalılı, S. Ateş, Mevdudi, Kuran Yolu Tefsir, M.İslamoğlu, **Diyanet İsl. Ans.** Hızır Maddesi, 17, sf. 406-409, **Mustafa Öztürk**, Kıssaların Dili; Bilge Kişi Musa Kıssası)**

Hızır Melek Olabilir mi?

Hızır'ın peygamber ya da veli olmayıp, bir melek olduğu görüşü bize daha makul gelmektedir. **Mevdudi**'nin gayet titiz bir şekilde izah ettiği üzere; Peygamberler insanlar için örnek olduğundan, şeriatı uymayan işler(bir çocuğu öldürme, gemiyi delme) onlara değil meleklerle verilebilir.

Hızır için ayette “abden min ibadına” (Kullarımızdan bir kul) ifadesi kullanılır. Kul ifadesinin, Enbiya 21/26, Zuhuf 43/19 gibi ayetlerde melekler için de kullanılması, bu şahsın bir melek olabileceğini gösterir. (**Mevdudi**, Tefhim, Cilt 3, sf. 189-192, 60. not)

“Sana öğretilenden bana da öğretmen için...” (Kehf 18/66), “Çocuğun onları azgınlık ve nankörlüğe boğmasından korktuk. Böylece istedik ki...” (Kehf 18/80-81) “Rabbin istedi ki o iki çocuk...” (Kehf 18/82), “... Bütün bunları ben kendiliğinden yapmadım...” (Kehf 18/82)

Yukardaki ayetlerdeki altı çizili yerler, Hızır'ın bir veli olmadığını, tüm bunları Allah'ın emri/vahyi ile yaptığını tartışmasız biçimde ortaya koymaktadır.

8. BÖLÜM, NUR RİSALELERİ'NDEKİ GARİP VE ACAYİP İDDİALAR

NUR RİSALELERİ VE DEPREMLER

Said Nursi, Risalelerin Anadolu için belâları defettiğini, memleketi depremde koruduğunu; kendisi, Risale-i Nur ya da nur talebeleri ile uğraşılması nedeniyle birçok depremin meydana geldiğini söylemiştir.

Depremler, Allah'ın kainata koyduğu sünnetullah(adetullah) denilen yasalar çerçevesinde meydana gelen hareketler olup, bunları belli bir şahıs, eser veya kesime bağlamanın dini ve ilmi bir dayanağı yoktur.

“*EY RİSALE-İ NUR! (...)* *Sana iliştiği zaman, anâsır(tabiatı oluşturan unsurlar) hiddet ederek, bâzan yeller ve seller hâlinde ve bâzan şiddetli yangın ve zelzele(deprem)ler suretinde tokatlar vurduğundan, sen koşup geldiğinde, mercuh ve mevtâları, "şehid ve yezid" diye iki sınıfa ayırıyorsun!*” (Zülfikar Mecmuası, 436.¹)

“ *siz* *ih* *t* *a* *r* *e* *d* *i* *y* *o* *r* *u* *m* *:* *K* *u* *r* *a* *n* *'* *a* *d* *a* *y* *a* *n* *a* *n* *R* *i* *s* *a* *l* *e* *-* *i* *N* *u* *r* *i* *l* *e* *m* *ü* *b* *a* *r* *e* *z* *e* *(* *k* *a* *v* *g* *a* *)* *e* *t* *m* *e* *y* *i* *n* *i* *z* *.* *O* *ma* *ğ* *l* *ü* *b* *o* *l* *m* *a* *z* *,* *bu* *m* *e* *m* *l* *e* *k* *e* *t* *e* *y* *a* *z* *ı* *k* *o* *l* *u* *r* *.* *(* *D* *ö* *r* *t* *d* *e* *f* *a* *o* *m* *ü* *b* *a* *r* *e* *z* *e* *z* *a* *m* *a* *n* *i* *n* *d* *e* *g* *e* *l* *e* *n* *d* *e* *h* *e* *ş* *e* *t* *l* *i* *z* *e* *l* *z* *e* *l* *e* *l* *e* *r* *,* *"* *y* *a* *z* *ı* *k* *o* *l* *u* *r* *"* *h* *ü* *k* *m* *ü* *n* *ü* *i* *s* *b* *a* *t* *e* *t* *t* *i* *l* *e* *r* *."* (Siracü'n-Nûr, 168)

“*Bu mes'elede benim şahsımın veya bâzı kardeşlerimin kusuriyle Risâle-i Nur'a hücum edilmez....* *Risâle-i Nur;* *bizim âdi ve şahsî kusurlarımızla mes'ul olmaz ve olamaz ve olmamalı. Yoksa bu memlekete hem maddi, hem mânevi telâfi edilmeyecek derecede zarar olacak. (Bu istida(talep), Kastamonu zelzelesinden yirmi gün evvel yazılmıştı. Risale-i Nur bereketiyle her vilayetten(ilden) ziyade âfetten mahfuz kalmıştı(korunmuştu). Şimdi âfet başladı: bu davamızı tasdik etti.)”* (Siracü'n-Nûr, 187-188)

“*Ey efendiler! Dört senede dört defa dehşetli zelzeleler, tam tamına dört defa Risâle-i Nur Şâkirdlerine şiddetli bir surette taarruz ve zulüm zamanlarına tevafuku(denk gelmesi) ve her bir zelzele dahi tam taarruz zamanında gelmesi; ve hücumun durmasıyla zelzelenin durması işaretiyle, şimdiki mahkûmiyetimiz ile gelen semavî ve arzî belâlardan siz mesulsünüz!*” (Şuâlar, 254; Şuâlar, 287)

“ (...)

Risâle-i Nur, Anadolu'yu Cebel-i Cûdide Hz. Nuh'un (A.S.) sefinesi gibi ve İsparta ve Kastamonu'yu âfat-ı semaviye(gökten gelen afetler) ve arziyeden(yer afetlerinden) muhafazaya bir vesile olduğunu ve "bize ve Risâle-i Nur'a ilişmesinler, yoksa yakından bekliyen âfetlerin geleceklerini bilsinler, akullarını başlarına alsınlar" ...Şimdi aldığım haber: Kastamonu, civarı ve kalası, Risâle-i Nur'un mâtemini tutmuş gibi ağlamış ve zelzele ile sıtma tutmuş, inşaallah yine Risâle-i Nur'a kavuşacak ve gülecek ve şükredek.” (Şualar, 287)

“*Risâle-i Nur'un kerametlerindendir ki: Üstadımız (R.A.) çok defa Risâle-i Nurda "Ey mühlidler ve ey zındıklar Risâle-i Nur'a ilişmeyiniz. Eğer ilişirseniz yakından sizi bekliyen belâlar sel gibi başınıza yağacaktır" diye on seneden beri kerratla söylüyorlardı. Bu hususta şahid olduğumuz felâketlerden: Birincisi: Dört sene evvel Erzincan'da ve İzmir civarında vukua gelen hareket-i arz(deprem) olmuştur. O vakitler münafıklar desiselerle İsparta mıntikasında Sav ve Kuleönü ve civarı köylerdeki Risâle-i Nur talebelerine iliştiler. Otuz kırk*

kadar Risâle-i Nur talebelerini camiye gitmiyorsunuz, takke giymiyorsunuz, tarikat dersi veriyorsunuz diye mahkemeye sevk etmişlerdi.

İkincisi: ...Hatt-ı Kurânla çocuk okuttuklarını bahane ederek İsparta'da müteveffa(merhum) Mehmed Zühdi ile Sav karyesinden müteveffa Hafız Mehmed isminde iki Risâle-i Nur talebesine hücum etmişler. Çocuklar bu iki kardeşimizin evlerinden alınan Risâle-i Nur eczalarıyla(kitapçıkları ile) mahkemeye sevk edilmiş. Merhum Mehmed Zühdi para cezasıyla mahkum edilmek istenilmiş. Merkez-i erbaa ve Tokatta vukua gelen ikinci bir korkunç zelzele ile Cenab-ı Hak, Risale-i Nur bir vesile-i def-i belâ olmakla şakirdlerine yardım ederek Üstadlarının verdiği haberin sıhhatini tasdik etmek için o kardeşimizi beraat ettirmiştir.

Üçüncüsü: ...münafıklar, Rûmi binüçyüzdokuz senesinde tekrar başta sevgili Üstadımız olduğu halde bize ve Risâle-i Nur'a hücum ettiler. Bir kısmımızı İsparta'dan topladılar. Bir kısmını Çivril'den İsparta'ya getirdiler. Sevgili Üstadımızı da yalnız olarak Kastamonu'dan İsparta'ya sevk ettiler..., Üstadımıza lüzumlu lüzumsuz, birçok sualler açan İsparta müdde-i umumisinin(savcısının): Bu belâlar dediğin nedir? diye olan sualine cevaben: Evet demiş. "Zındıklar eğer Risâle-i Nur'a ve şakirdlerine ilişmeler; yakından bekleyen belâların hareket-i arz(deprem) suretiyle geleceğini söylemişti."

Allah-ı Zülcelâl Hazretleri o mübarek Üstadımızın İsparta'da söylediği masumları cennete götüren zalimleri cehenneme yuvarlayan dehşetli bir diğer zelzelevi gönderdi. Karşısında Risale-i Nur müdafaa vaziyetinde bulunmasından çok haneler harap oldu..... O sırada hatırıma geldi, Risale-i Nur'u aşkla ve bir saikle üç-beş defa şefaathçi ederek Cenab-ı Hak'tan halâs ettik(yardım istedik). Elhamdulillah (deprem)derhal sakin oldu. Kastamonu ise o gece kaleden kopan çok büyük bir taş aşağı yuvarlanmış, bir haneyi ezmiş... Tosya'da binbeşyüz ev harap olmuş. Ölü ve yaralı çok fazla imiş. Kargı ve Osmane çok tamamen, Lâdik ve sair mahallerde zayıf fazla miktarda imiş. İnebolu'da bir minarenin alemleri eğrilmiş, ufak tefek çatlaklıklar olmuş, hasarat ve zayıf olmamış.

Dördüncüsü... zelzele eliyle gelen beliyelere(belalara) ehemmiyet vermek istemiyorlardı. Risâle-i Nur'un İlâhî ve Kurânî hakikatlarına karşı cephe alan bu zümre-i münafikin başlarına bir dördüncü tokat daha geldi. Garibi şu ki: Biz Şubatın üçüncü günü mahkemeye çağırılmıştık. ...Birkaç defa mahkemeye gidip geldikten sonra yedi şubat dokuzyüzkırkdört tarihli İstanbul'da münteşir(çıkan) hemşehri isminde bir gazete elime geçti...

İşte bu gazetenin...büyük yazı ile yazılmış bir sütunda, Anadolu'nun yirmibir vilâyetini sarsan ve şubatın birinci gününün gecesinde...dehşetli bir zelzelevi haber veriyordu. Derhal şubatın üçünde mahkemede Sevgili Üstadımızın hey'et-i hâkimiye(hakimler heyetine) "Zındıkların dünyaları başlarını yesin ve yiyecek" diye tekrar tekrar söylediği sözlerini hatırladım. Eyvah! dedim. Risale-i Nur ıslah eder, ifsad etmez. İmar eder, harap etmez. Mes'ud eder, diye söylerken bizi ve Risale-i Nur'u Hâlik'in hoşuna gitmiyor dedim. İşte merkezi Gerede, Bolu ve Düzce olan bu kanlı zelzele Risale-i Nur'un dördüncü bir kerameti idi. Bu gazete şu malûmatı veriyor: Ankara, Bolu, Zonguldak, Çankırı, İzmit vilâyetlerinde fazla kayıplar varmış.

...İşte Üstadımız Bediüzzaman Hazretleri uzun senelerdenberi "zındıklar Risale-i Nura dokunmasınlar ve şakirdlerine(nur talebelerine) ilişmesinler. Eğer dokunurlar ve ilişirlerse, yakından bekliyen felâketler, onları yüz defa pişman edecek," diye Risale-i Nur ile haber verdiği yüzler hadisat içinde işte zelzele eliyle doğruluğunu imza ederek gelen dört hakikatlı felâket daha. Cenab-ı Hak bize ve Risale-i Nura taarruz edenlerin kalblerine iman, başlarına hakikatı görecektir akıl ihsan etsin. Bizleri bu zindanlardan, onları da bu felâketlerden kurtarsın, âmin!" Mevkuf Hüsrav." (Şuâlar, 308-311)

"Şimdi tam tahakkuk etti(ortaya çıktı) ki; zelzele, Risale-in-Nur ile alâkadardır. Husrev'in, müdafaatında yazılan dört zelzele meselesini tasdik eden bu geceki şiddetli dört defa zelzele, bana ve Nurlara ve bu memlekette kafi bir su'-i kasd(kötü niyet) eseri olarak hükümet içerisinde hizmetime bağırarak bana tahkirkârane ihanet ve şetmedip "Git ona söyle!" diyen ve kaymakamın emr-i cebri(zorlamaya dayalı emri) ile "Hasta da olsa buraya getiriniz!" Bekçilere ve jandarmalara emir veren ve Afyonun perde altındaki büyük me'mura dayanan Emirdağ zabıtası, hem Nur şakirdlerinin zevklerine, hem Nurların burada yazılmasına, hem bana ehemmiyetli sıkıntı vermesi, aynı vakitte böyle burada görülmeyen bu şiddetli zelzelenin gelmesi gösteriyor ki; Risale-i Nur, bir vesile-i def-i belâdır... tatile uğradıkça(R. Nur engellendikçe) belâ fırsat bulup gelir" (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî 270)

"Risale-i Nur'un erkân-ı mühimmesinden bir zât yazıyor ki; "Adapazar zelzelesinin aynı gününde, zelzeleden birkaç saat evvel, umumî ve herkese göstermek için, bir büyük tiyatro teşekkülüyle ve oyuncu kızlardan dört güzelini çirliçiplak olarak âlâyışle çarşı ve pazarda gezdirerek, o câzibedarlara kapılan tiyatro binasında bulunan bin kişiden fazla seyirciler, oyun başlarken, birdenbire arz, kemal-i hiddet ve gayz ile onların havâsız yüzlerini dehşetli tokatladı(deprem oldu); mahvedip zîr ü zeber etti. Ve o binayı hâk ile yeksan(yerlebir) eyledi.

Ben, dünyanın bu nevi hâdiselerinden iki senedir hiç haberim yoktu, bakmıyordum. Fakat bugünlerde hem Husrev ve hem kahraman Çelebi zelzeleden haber vermeleri; ve Husrev ve rüfekasının kanaatıyla, İsparta'nın gürültülü zelzelesi, karşısında Risale-i Nur'un kuvvetli bir kalkan bulmasıyla hiçbir zarar vermemesi; ve Risale-i Nur'a muâriz(karşı olan) bir hocanın bütün hâsulatını mahveden dolu o muarız has kılması, başkasına ilişmemesi bir derece kanaat verir ki; ekser vilâyetlere giren ve Adapazar'a girmiyen Risale-i Nur'un

ehemmiyetli bir esası olan tesettür şiarını bu derece açık ihanetiyle, Risale-i Nur onların yardımlarına koşmamış diye, yalnız bu hâdiseye baktım.”⁽¹⁾ (Kastamonu Lâhikası, 293)

“Kardeşlerim, bu zelzele benim itikadımca **Şakk-ı Kamer** gibi bir mu'cize-i Kur'an'dır. En mütemerridi dahi tasdike mecbur eden bir vaziyete girdi.” (Kastamonu Lâhikası, 14)

Bu yaklaşımın, **Edip Yüksel**'in şu sözlerinden ne farkı vardır:

“1995 yılında Allah'ın kitabı Kuran'ın Türkçe çevirisini ve 19 mucizesi ile ilgili bir kitabı yayınlayarak Mesaj'ın insanlara ulaşmasını sağladım. Allah, Türkiye toplumunu yeterince uyarmıştır. (...) İnkâr ettiler ve ilgilenmediler. **O yüzden azap, şiddetli bir deprem olarak 17.8.1999 tarihinde saat 3:2'de Türkiye toplumunu vurdu**” (D. Cündioğlu, Kuran Çevirilerinin Dünyası, sf. 229-230)

NUR RİSALELERİ VE MEVSİMLER - HAVA DURUMU

“ (...) Üstadımız Isparta'ya getirildi. Fakat Üstadımızın teşrif ettiği zaman, yaz mevsiminin en hararetli(sıcak) zamanı idi. Yağmurlar kesilmiş, Isparta'yı iska eden(sulayan) sular azalmış, bir kısm-ı mühiminin(önemli bir kısmının) menbaı(kaynağı) kesilmiş, ağaçlar sararmaya, otlar kurumaya, çiçekler buruşmaya başlamıştı.. Risale-i Nur'un şâkirdleri olan bizler, acib bir vakaya daha şahid olduk. Bu hâdiseye ise, Risale-i Nur müellifinin(S. Nursi'nin) Isparta'ya teşrifini müteâkip(gelişi sonrası), bir asır içinde bir veya iki defa vukua gelen bu yaz mevsimindeki yağmurdan istifade ederek gülmüş, ruhları inbisat etmişti. Cenâb-ı Hak kemal-i rahmetiyle, bu yaz mevsiminin bu şiddetli ve hararetli vaziyetini, baharın en letafetli, en şirin ve en hoş vaziyetine tebdil etti(çevirdi). Güya Risale-i Nur, yüz ondokuz parçasıyla müellifi olan Üstadımıza ...sekiz senedenberi yaşadığı Barla'yı unutturmak ve o muhteşem çınar ağacını ve dostlarını ve alâkadar olduğu şeylerden gelen firak(ayrılık) hüznünü hatırlatmamak için, Cenâb-ı Hakdan, yüz ondokuz risalenin diliyle yüz ondokuz bin kelimeleri diliyle dua etti ve yağmur istedi. Cenâb-ı Hak öyle bereketli bir yağmur ihlas etti ki... hususî bir surette Risale-i Nur'a baktığına bir delili de şudur ki:

Risale-i Nur'un neşrine(yazılmasına) vasıta olan Üstadımız geldiği gün, Isparta'yı gayet hararetli ve yağmursuzluktan toz toprak içinde görmüş, Barla gibi bir yayladan gelip böyle bir yerde dayanamayacağım, diye telâş ediyordu... Üstadımızın, Isparta'da çok talebeleri bulunduğundan ruhen yağmurun gelmesini istiyordu. Aynı günde öyle bir yağmur geldi ki, elli seneden beri Isparta böyle hâdiseyi görmemiş. O yağmur yüzde doksandokuz menfaat vermiştir. Bundan anlaşılıyor ki, o tevafuk, tesadüfi değil. Bu rahmet, Isparta'ya rahmet olan Risale-i Nur'a bakıyor. ... Mustafa, Lütfi, Rüşdü, Husrev, Bekir Bey, Refet” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî 17-18)

“Birinci Suret: Risale-i Nur'un vasıta-i neşri(yazılmasına vasıta) olan üstadımızın câmiî seddedildi. Risale-i Nur'u yazacak hariçteki talebelerinin yanına gelmeleri men'edildiği hengâmda(engellendiği zaman) kuraklık başladı. Yağmura ihtiyac-ı şedit oldu. Sonra yağmur başladı, her tarafta yağdı, yalnız ...Barla muntikasına yağmur gelmedi. Üstadımız bundan çok müteessir olarak dua ediyordu. Sonra dedi ki: "Kuranın hizmetine set çekildi, bu köydeki mescidimiz kapandı, bunda bir eser-i itab(azarlama eseri) var ki, yağmur gelmiyor. Öyle ise mâdem Kuranın itabı var, Yâsin Süresini şefaathı yapıp Kuranın feyzini ve bereketini istiyeceğiz." Üstadımız Muhacir Hâfız Ahmed Efendiye dedi ki: "Sen kırkbir Yâsin-i Şerif oku." Muhacir Ahmed Efendi (R.H.) bir kamışa okudu. O kamışı suya koydular. Daha yağmur alâmeti görünmezken, ikinci namazı vaktinde, üstadımız daima itimad ettiği bir hâtrasına binaen Muhacir Hâfız Ahmed Efendiye (R.H.) söyledi ki: "Yâsinler tulsımı açtı, yağmur gelecek." Aynı gecede evvelce yağmadığı Barla dairesi içine öyle yağdı ki... İşte bu hâdiseye kat'iyen delâlet ediyor(gösteriyor) ki, o yağmur hizmet-i Kuran ile münasebetdardır(alakalıdır). O rahmet-i âmme içinde bir hususiyet var. Süre-i Yâsin, anahtar ve şefaathı oldu ve yağmur kâfi miktarda yağdı. Şem'i Mustafa Çavuş, Bekir Bey, Muhacir Hâfız Ahmed, Süleyman (R.H.)”⁽²⁾ (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 19-20)

“ (...)bu seneki kışta Risale-i Nur'un merkez-i faaliyeti, Barla'dan Isparta'nın bağlarına nakledilmiş idi. Bağlarda soğuk ve fırtına, şehirden çok şiddetli oluyordu. Bu şiddetli kışta Risale-i Nur'un dersi tatil olmamak ve nâşiri(yazan kişi olan S. Nursi) de dayanabilmek için, bir eser-i rahmet olarak bu senenin kışı gayet mutedil(ılık) geçti. Evet herkes biliyor ki, şimdiki kadar böyle mutedil ve bazı günleri yaza benzer tarzda bir kış, bu yakın zamanlarda görülmemiştir. .. Nasıl ki Risale-i Nur'un bereketi yüzünden rahmet-i İlâhiyye yaz ortasında bir bahar getirdiğini kanaat verecek emareler ile görmüştük; öyle de bu kış ortasında Risale-i Nur'un bereketi yüzünden bir güz mevsimi olmasına bir vesile olduğuna kanaat ettik. (...) Talebeniz ve Hizmetkârınız Süleyman Rüşdü” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 23)

“Şiddetli bir teessüfle "Leyle-i Mi'râc" vaktinde Mi'râc-ı Şerif, Şuhur-u Selâse hürmetine vesile beklerken, Tarihçe-i Hayat hasebiyle taharri hâdisesi şiddetli bir keder verdi. "Sadaka belâyı defeder." mealindeki hadîs-i sahihin hükmüyle, **Risale-i Nur Anadolu için belâları defeder bir sadaka hükmüne geçtiği; ona beraetler ve serbestiyetler verildiği zaman belâların def edilmesi, ona hücum edildiği zaman belâların gelmesi** yüz hâdisesi var ki, bazan zelzele ve fırtınalarla kaydedildiği gibi, bu defa da hayatımda görmediğim tahtessifir onsekiz dereceye yakın bir soğuk taarruz ve taharrinin aynı vaktinde geldi.”⁽³⁾ (Tarihçe-i Hayat, 661)

“Garib ve acib bir hâdis: Bu ayda bir gün avluya indim, baktım. Gelen kar üstünde, Risale-i Nurun eczalarında(bölümlerinde) tevafukatına işaret eden boyalar ve kırmızı, sarı mürekkebler misillü, o karın üstüne serpilmiş katreler ve noktalar var. Çok hayret ettim. Sair yerlere baktım, avlumdan başka yerlerde yoktu. Endişe ettim, kalben dedim: Risale-i Nur umum memleketle, belki Kuran hesabına küre-i arzla o derece alâkadardır ki, onun başına gelen belâdan ve musibetten bulutlar dahi kan ağlıyorlar. Bir-iki adamı çağırdım, onlar da hayret ettiler... Aynı günde Risale-i Nur alevhine üç hadise zuhur etti.” (Şuâlar, 261; Emirdağ Lâhikası I, 18-19)

“Pek çok tecrübelerle ve hâdiselerle kat’î kanaat verecek bir tarzda Risale-i Nur'un ağlamasıyla, ya zemin titrer(deprem olur) veyahut ağlar. Gözümüzle çok gördüğümüz ve kısmen mahkemelerde dahi isbat ettiğimiz gibi, tahminimce, bu kış, emsalsiz birtarzda bidayette(önceleri) yaz gibi gülmesi, Risale-i Nur'un perde altında teksir makinesiyile gülmesine ve intişarına(yayılmasına) tevafuku ve her tarafta taharri(gizli olarak araştırma) ve müsadere(zorla el koyma) endişesiyle tevakkufla ağlamasına, birdenbire kış, dehşetli hiddeti ve ağlamasıyla tetabuku, kuvvetli bir emaredir ki, (Risale-i Nur)hakikat-ı Kuraniyenin bu asırda parlak bir mu’cize-i kübrasıdır. Zemin(yer) ve kâinat onun ile alâkadardır.”(Tarihçe-i Hayat, 557)

NUR RİSALELERİ VE HAYVANLAR

“EY RİSALE-İ NUR! (...) rûy-i zeminin insanla beraber bütün zîyahat mahlûkatı dahi seni kabule hazırlanıyorlar. Hattâ çekirgeler ve arı ve serçe kuşu gibi bir kısım hayvanat dahi, senin bu sözlerin ve nurun okunurken, pervâne gibi etrafında dolaşıp, sana olan incizaplarını ve nurundan ve sözlerinden ferahnâk ve zevkyâb olduklarını başlarını, başlarımızı çarpmakla güya bize anlatmak istemeleri ne kadar gariptir. Ezcümle: Savada iki çekirge ve Emirdağ’nda iki güvercin ve iki kuş, İnebolu’da iki acip kuş, İsparta ve Savada bülbül ve hüdhüd, bu kerâmeti gösterdiler.” (Zülfikar Mecmuası, 433)

“ (...) Dün birdenbire bir serçe kuşu pencereye geldi, pencereye vurdu. Biz uçurmak için işaret ettik, gitmedi. Mecbur olduk, dedim: "Pencereyi aç, o ne diyecek." Girdi, durdu, ta bu sabaha kadar. Sonra o odayı ona bıraktık. Yatak odama geldim. Bu sabah çıktım, kapıyı açtım, yarım dakikada döndüm, baktık; "kuddüs kuddüs" zikrini yapan bir kuşu odamda gördüm. Gülerek dedim: "Bu misafir ne için geldi?..."

“(Hâşiye): Hem bu kuşların Risale-i Nur’la alâkadarlıklarını te’vid eden çok emareler var. Ezcümle, o kuşların alâkadarlığını gösteren mektup Milâs’a gittiği aynı vakitte garip bir tarzda kuddüs kuşu o mektubun meâlîni vaziyetiyle te’vid ettiği gibi, aynı mektup İnebolu’da geceleyin okunurken büyük bir gece kuşu hârika bir tarzda pencereye gelip kanadıyla vurup, durup dinlemesi ve aynı mektup Sav’da okunurken bir defa iki çekirge, üstüne gelip, durup neticeye kadar durmaları, bir defa da bülbül serçe kuşları aynı mektubun okunmasında pervane gibi uçup alâkadarlık göstermesi gibi çok emareler, bu keramet-i Nuriyeyi te’vid ediyor.” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 58; Emirdağ Lâhikası I, 43-44)

“ (...) Ben, Berat gecesinden az evvel "Asâ-yı Mûsa" tashihiyle meşgul iken, bir güvercin pencereye geldi, bana baktı. Ben dedim: "Müjde mi getirdin?" İçeriye girdi. Güya eskiden dost idik gibi hiç ürkmedi. "Asâ-yı Mûsa" üstüne çıktı, üç saat oturdu. Ekmek, pirinç verdim; yemedi. Tâ akşama kadar kaldı, sonra gitti. Tekrar geldi, tâ sabaha kadar yanımda kaldı. Ben yatarken başıma geldi. Allaha ısmarladık nev’inden başımı okşadı, sonra uçtu, gitti. İkinci gün ben teessüf ederken yine geldi, bir gece daha kaldı. Demek bu mübarek kuş, hem Asâ-yı Mûsa, hem Berâtımızı tebrik etmek istedi.” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî 270; Emirdağ Lâhikası I, 160)

“...Marangoz Ahmed’in gönderdiğimiz mektupları arkadaşlara gecede okumak zamanında, iki çekirge mektubun başına gelip ta bitinceye kadar dinlemelerini gördüm. Bir kaç gün evvel bir mektubu yazarken iki güvercin mektubun makbuliyetini ve müjdecî serçe ve kuddüs kuşlarının müjdelerini tasdik ettikleri gibi; marangozun iki çekirgeleri de güvercinleri ve müjdecî kuşları tasdik ederek, biz dahi Risale-i Nuru tanıyorusuz diye, lisan-ı halleri ifade ediyor diye lâtif ve mânidar tevafuk olmuş.” (Emirdağ Lâhikası I, 63)

NUR RİSALELERİ VE GÜNDELİK MUCİZEVİ BAZI OLAYLAR

Said Nursi, çevremizde her zaman gördüğümüz: kuş, çekirge, fare, çocuk, kış, yaz, kar, dolu, yağmur, fırtına, deprem, yangın, hapis, istifa etme, uyuz hastalığı, ameliyat, boşanma, ölüm, gibi olağan konu ve hadisleri, hiçbir mantıklı ilişki yokken, kendisi ve Risalelerin onaylanması şeklinde yorumlamıştır ki, bu yorumların kabul edilmesi mümkün değildir.

Resulullah (s.a.v.) zamanında, oğlu İbrahim'in öldüğü gün güneş tutuldu. İnsanlar, "Güneş, İbrahim'in ölümünden dolayı tutuldu." dediler. Bunun üzerine Resulullah buyurdu ki: "Şüphesiz ki, güneşle ay, Allah'ın ayetlerinden iki ayettir. Bunlar, hiçbir kimsenin ölümünden ve hayatından dolayı tutulmaz. Bunu gördüğünüzde hemen namaz kılın ve Allah'a dua edin" (Buhârî, Küsûf, 1/4; 2/5)

“Yedi yaşından on yaşına kadar **masum çocuklar**, faytonla gezdiğim vakit beni görünce koşup, ellerime sarılmalarının hikmeti nedir diye hayret ediyordum. Birden **ihhtar edildi** ki; küçük **masumlar taifesi bir hiss-i kablelvuku(önsezi)** ile, **Risale-i Nur ile saadet bulacaklarını, tehlike-i maneviyelerden kurtulacaklarını hissettiklerini** anladım.” (Müdafâalar, 363)

RİSALE-İ NUR'A KARŞI KUSUR EDENLERİN BAŞINA GELEN FELAKETLER:

“Birincisi: **Ben, yâni Tahsin**, bir gün yeni açtığımız dükkân meşgalesiyle **bana emrolunan vazife-i Nuriyeyi tenbellik edip yapamadım**. Aynı vakitte şefkatli bir **tokat yedim**. Dükkânda otururken birisi bana geldi, tebdil edilmek için emanet olmak üzere yüz lira verdi. Bu paranın sahibine Allah için bir hizmet yapmak üzere tebdil için maliye sandığına gittim. Bu parayı sayarken aralarında bir **kalp(sahte) lira** bulundu. Bu yüzden ifadeye, **sual ve cevap ve muahezeye maruz kaldığım gibi**, evimizi de taharri etmek icab etti. Beni **mahkemeye verdiler**. Fakat terbiye ve şefkat tokadı olmak cihetiyle yine Risalet-ün-Nur kerâmetini gösterdi, zararsız kurtulduk.

İkincisi: **Üstadımıza ve Risalet-ün-Nur'a dört-beş sene hizmet eden ve okutturan ve cidden taraftar bulunan bir zat**, elinde dine ait bir gazete ile geldi. **Risale-i Nur'un mesleğine muhalif bir cereyanın sahiplerine taraftarane bir tavır gösterdiği zaman**, Üstadımın canı çok sıkıldı. Bir-iki gün sonra **bir tokat yedi**. Bir doktor ona dedi ki: “Eğer **ameliyat** yaptırmazsan yüzde yüz ölüm var.” O da bilmeceburiye ameliyat yaptırdı. Fakat şefkat ciheti imdada yetişerek çabuk kurtuldu.

Üçüncüsü: **Bir me'mur**, **Risalet-ün-Nur'u kemal-i iştihakla(samimiyetle) okurdu**...bir komiser tarafından ona evham verildi. O da **görüşmeyi ve okumayı bırakıp başka şehre giderken birden sebepsiz bir tarzda bir ayağı kırıldı**, bir ay çekti. Yine şefkat yar oldu ki, şimdi tekrar okumaya şevk ile başladı.

Dördüncüsü: **Ehemmiyetli bir zat**, **Risalet-ün-Nur'u kemal-i takdir ile okur yazardı**. Birden **sebatsızlık gösterdi(bunu bıraktı)**. Şefkatsiz bir **tokat yedi**. Gayet meftun olduğu(sevdiği) **refikası(eşi) vefatla iki oğlu da başka yere gitmesiyle acınacak bir hale girdi**. Bu vukuat nev'inden(bu olaylar gibi) hem çok var, hem Risale-i Nur'a karşı kusura binaen tokat olduğundan, kat'iyyen şüphemiz kalmadı. Risale-i Nur Şâkirdlerinden Emin Tahsin Hilmi Evet tasdik ediyorum. “Said Nursî “ (Sikkei Tasdikı Gaybî, 33-34)

“Yirmi senede kaç vilâyetin zâbıtalı kıyafetime ilişmedi. Yalnız yirmibeş sene evvel **Ankara Valisi Nevzat Bey**, cebren(zorla) **kiyafetime ilişmek istedi**; hem muvaffak olamadı, hem kendi kendini **intihar etmekle tokadını yedi**.” (Emirdağ Lâhikası I,280)

“Nasılki **Eğirdir'de "Asâ-yı Mûsa"yı müsadere eden(toplatıp el koyan) ve mahkemeye veren adam kendisi iki sene hapis cezasıyla tokat yedi** ve Husre ve hiddetle bir ay ceza veren **hâkimin istifaya mecbur olmasıyla** ve refikasının(eşinin) oradan müfarakatıyla(ayrılması ile) bir nevi **tokat yemesi** gibi, aynen burada dahi size leffen gönderdiğimiz pusulada yazılan tokatlar kat'i gösteriyorlar ki; biz, bir himayet ve inayet altındayız; **bize ilişkinler**, âhirette şiddetli tokatlar yiyecekleri gibi, **dünyada dahi bir kısmı çabuk çarpılır**.” (Emirdağ Lâhikası I, 282)

“ (...) Birincisi: Bana hizmet eden **Feyzidir bidâyette ona dedim: Sen "Meyve"nin bir dersinde bulundun, haylazlık yapma**. O **yaptı**, birden **tokat yedi, bir hafta eli bağlı kaldı**. “İkincisi: Bana hizmet eden ve “Meyve”yi yazan Ali Rıza. Bir gün, yazdığını ona verecektim. O, **haylazlığından yemek pişirmek bahanesi ile gelmedi, bir tokat yedi**. O vakit onun **tenceresi sağlam iken, dibi, vemeği ile beraber tamamen düştü ve döküldü**.”

Üçüncüsü: Ziya “Meyve”nin gençliğe ve namaza dâir meselelerini kendine yazdı, namaza başladı. Fakat **haylazlık yaptı, namazı ve yazıyı bıraktı**. Birden, o vakitte **tokat yedi**. Hilâf-ı âdet (beklenmedik şekilde) sebepsiz, **başı üstündeki sepeti ve elbiseleri yandı**. O kadar kalabalık içinde yanına kadar kimse farkında olmaması, kasdî bir **şefkat tokadı** olduğunu gösterdi

Dördüncüsü: Mahmud'dur. Ona “Meyve”deki gençlik ve namaz meselelerini okudum ve dedim: Kumar oynama, namaz kıl. Kabûl etti. **Fakat haylazlık galebe etti, namaz kılmadı, kumar oynadı**. Birden, **hiddet tokadını yedi**. Üç-dört defada daima mağlûb oldu, **fakir hâliyle beraber kırk lira ve sako ve pantolonu kumara verdi, daha akli başına gelmedi**.

Beşincisi: Ondört yaşında Süleyman nâmında bir çocuk, ziyâde haylazlık yapıyordu. Ona dedim: Uslu dur. Namazını kıl. Senden büyük haylazlık içinde temkinli ol. O, namaza başladı, fakat yine namazı terk edip haylazlığa girdi. Birden **tokat yedi**. **Uyuz illetine mübtelâ oldu, yirmi gün yatağında yatmağa mecbur oldu**.

Altıncısı: Bana bidâyette(önceleri) hizmet eden Ömer, namaza başladı, şarkıları bıraktı. Fakat bir akşam, kapıma yakın bir **şarkı kulağıma geldi, evrad(dua) ile meşguliyetime zarar verdi**. Ben, **hiddet ettim, çıktım, gördüm ki; hilâf-ı âdet Ömer'dir**. Ben de hilâf-ı âdet **bir tokat vurdum**. Birden, **sabahleyin hilâf-ı âdet olarak o Ömer, başka hapishaneye gönderildi**.

*Yedincisi: Hamza nâmında onaltı yaşında sesi güzel olduğundan şarkı söyleyen bu gençtir, başkalarının haylazlık etmesine sebep oluyordu. Ona dedim: Böyle yapma, tokat yiyeceksin. Birden, ikinci gün bir **eli yerinden çıktı, iki hafta azabını çekti**. Bu gibi tokatlar daha var; fakat kâğıt bitti, mâna da bitti. Said Nursi(Şuâlar, 322-323)*

“**BEŞİNCİSİ:** Hakkı Efendidir. Şimdi burada olmadığı için, Hulûsî'ye vekâlet ettiğim gibi, ona da vekâleten derim ki: Hakkı Efendi talebelik vazifesini hakkiyle ifa ederken, ahlâksız bir kaymakam geldi. Hem Üstadına, hem de kendine zarar gelmemek için, yazdıklarını sakladı. Muvakkaten hizmet-i Nûriyeyi terketti. Birden bir şefkatli tokadı mânâsında bin lirayı vermeye mükellef olacak bir dâvâ başına açıldı. Bir sene o tehdit altında kaldı. Tâ geldi, burada görüştüğ avdetinde hizmet-i Kuraniyeye talebelik vazifesine girdi. Şefkat tokadının hükmü kalktı, tebric(beraat) etti. Sonra Kur'an'ı yeni bir tarzda (tevâfuk mucizesini gösterir bir surette) yazmak hususunda talebelere bir vazife açıldı. Hakkı Efendiye de hisse verildi. Elhak o, hissesine sahip çıktı. Bir cüzü güzel yazdı, fakat derd-i mâîşet(geçim) zaruretiyle kendini mecbur bilip gizli dâvâ vekâletine teşebbüs etti. Birden bir şefkat tokadı daha yedi. Kalemi tutan parmağı, muvakkaten kırıldı. Bu parmakla hem dâvâ vekâleti yapmak, hem Kur'anı yazmak olmayacak diye, lisan-ı mâna ile ihtar edildi.

“**ALTINCI:** Bekir Efendi Onuncu Sözü tabetti. İ'caz-ı Kurana dair Yirmi Beşinci Sözü yeni huruf çıkmadan tabetmek(basmak) için ona gönderdik. Onuncu Sözü'nün matbaa fiyatını gönderdiğimiz gibi, onu da göndereceğiz diye yazdık. Bekir Efendi, benim fakr-ı hâlîmi düşünüp matbaa fiatı dört yüz banknot kadar olduğunu mülâhaza ederek ve kendi kesesinden vermek, belki Hoca razı olmaz diye onun nefsi onu aldattı. Tabedilmedi(basılmadı). Hizmet-i Kuraniyeye mühim bir zarar oldu. İki ay sonra dokuz yüz lira hırsızların eline geçti. Şefkatli ve dehşetli bir tokat yedi.

...**SEKİZİNCİSİ:** Seyranîdir. Bu zat, Husrev gibi Nur'a müştak ve dirayetli bir talebemdi. Esrâr-ı Kuraniyenin bir anahtarı ve ilm-i cifrin mühim bir mihtahı olan tevâfuka dair Isparta'daki talebelerin fikirlerini istizac ettim. Ondandır başkaları, kemal-i şevk ile iştirak ettiler. O zat başka bir fikirde ve başka bir merakta bulunduğu için, iştirak etmemekle beraber; beni de kat'î bildiğim hakikattan vaz geçirmek istedi. Cidden bana dokunmuş bir mektub yazdı. "Eyvah! dedim, bu talebemi kaybettim!" Çendan fikrini tenvir etmek istedim. Başka bir mânâ karıştı. Bir şefkat tokadını yedi. Bir seneye karîb bir halvethânede (hapiste) bekledi.” (Lem'alar, 47-52)

Bitmeyen Yiyecekler, Artan Refah:

“...**Üçüncüsü:** Yine bir vak'a-i bereket: Üstadımızın bir okka (kilo) peyniri vardı. Ekser günlerde o peynirden hoşuna gittiği için bir-iki defa yiyordu ve bize de veriyordu. Hem yemeksiz olduğu ekser(çok) vakitlerde ondan yediği halde altı ay kadar devam ettiğini ve hâlen de yüz dirhem kadar o peynirden bulunduğunu görüp yakînen tasdik ediyoruz...Hem, yarım kilo tereyağı, ekser günlerde fazlaca sarfolunduğu(harcandığı) halde, elli güne yakın devamiyle anladık ki, şüphesiz bir bereket içine girmiş. Hem yine aynı Ramazan Bayramında Üstadın rızası olmadığı halde Tahsin ve ben, yani Emin, bir kilo kadar ince şeker getirmiştik. Ekser yoğurt ve süt ve tatlı kabağı vesair şeylere bazen yirmi-otuz dirhemden fazla kattıkları halde, beş ay devam etti. Halen o şekerden yüz dirhem kadar kalması, elbette bereket sebebiyledir. Ben kendim, yâni Emin, itiraf ediyorum ki: Risalet-ün-Nur dairesine girdim, beş senedenberi üç-dört ay kadar çalıştığım halde, evvelkinden daha müferrah ve daha mesut bir halde yaşamaktığım, yüzde yüz Risalet-ün-Nur'un hizmetinin bereketiyle olduğunda hiç şüphem yoktur...” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 39-40)

“Birkaç gündenberi üstadımızın ziyaretine gitmediğimizden, kardeşim Emin ile beraber üstadımızın ziyaretine gittik. İkinci vakti beraber namaz kıldıktan sonra bize emretti ki: "Size yemek yedireceğim, burada tayınınız var." Mükerreren: "Yemezseniz bana dokuz zarar olur, dedi. Çünkü, yiyeceğinize karşı Cenâb-ı Hak gönderecek." Yemek yemekten affımızı rica etmiş isek de emretti: "Rızkınızı yiye bana gelir." Emrini kırmamak için lütuf buyurduğu tereyağı ve kabak tatlısını ekmekle yemeye başladık. Daha sofrada iken ümid edilmeyen bir vakitte bir tarzda ve aynı miktarda bir adam geldi, elinde yediğimiz kadar taze ekmek, aynı yediğimiz miktarda -findık kadar- tereyağı ve diğer elinde bize verilenin tam bir misli kabak tatlısı olarak kapıyı açtı. Artık taaccüb edilecek hiçbir cihette tesadüfe mahal kalmayarak Risalet-ün-Nur şâkirdlerinin rızkındaki bereket-i Rabbaniyeyi gözümüzle gördük. Üstadımız emretti: "İhsan on misli olacak. Halbuki bu ikram tamı tamına mislidir. Demek ta'yın ciheti galebe etti. Ta'yın temini ise mizanla olur." Sonra aynı akşamda sadaka ciheti dahi hükmünü gösterdi. Biz gördük ki: Ekmek on misli, tereyağı tatlısı; o da on misli ve kabak tatlısı çok sevmediği için kabak, patlıcan turşusu on misli, me'mul hilâfında(ümit edilenin tersine) Risalet-ün-Nurdan İkinci Şuâ'nın bir hafta mütalâasına mukabil bir manevi ücret olarak geldi. Gözümüzle gördük. Demek kabak tatlısının tatlılığı, tereyağının un helvasına girdi, kendisi turşuda kaldı.” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 33-34)

RİSALE-İ NUR'UN YANGIN VE 2. DÜNYA SAVAŞINDAN MUHAFAZA ETMESİ:

“Şükrü Efendi hem kendi köşkünü, hem merhum kardeşi Nuri Efendinin köşkünü Risale-i Nur'un ders ve te'lifine verdiği bir zamanda onun şehirdeki evine muttasıl(bitişik) büyük bir halice binası ateş aldı. Bütün o büyük bina yandığı halde, Şükrü Efendinin evine sirayet etmedi(dokunmadı),... Fakat Risale-i Nur ile alâkadar

olanların şüpheleri kalmadı ki; Şükri Efendi Risale-i Nurun te'lifine bu iki köşkü verdiği için, onun bereketiyle hârika bir surette hem kendi hanesi, hem merhum kardeşinin hanesi o müdhiş yangından kurtuldu." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 39-40)

"Hem hâdisat-ı bereketin aynı zamanında Risalet-ün-Nur'un bir kerameti olarak bir şâkirdinin binler lira kıymetinde hanesinin, ona pek yakın dehşetli bir yangından fevkal-me'mul bir surette Risalet-ün-Nur'un bereketiyle kurtulması ve Risalet-ün-Nur'un tercümanına âhîret cihetinde çok alâkadarlık gösteren bir hanım, o dehşetli yangında hanesinin üçüncü katında bulunan elmas ve mücevherat ve altunlarını kurtarmak için koşup çıktığı vakit ateş her tarafını sarmış, elmas ve mücevheratını kurtaramadığı gibi kendi nefsinin de bütün bütün tehlike-i kat'iyede gördüğü vakitte Risale-in-Nur tercümanı(S. Nursi), o ateşten talebesinin hanesini kurtarmasına şiddetli dua ederken o bîçâre hanım hâtırına gelmiş, "Acaba o yangında o âhîret hemşirem bulunmasın?" diye ona da Risalet-ün-Nur'u şefaatçi edip dua etmiş. "Yâ Rabbî, ona merhamet eyle!" niyaz etmiş. Aynı zamanda o hanım, pencereyi kırmış, kendini iki kat yüksekliğinde avluya atmış, fevkalâde bir surette ne incinmiş, ne de bir yeri kırılmış. Hem, bakır ve demiri eriten o dehşetli ve şiddetli yangından bütün konak yandıktan sonra bütün mücevheratını ve altununu, hiçbirî zâyi olmayarak onu muhafaza etmiş, bulmuş, almış. Risalet-ün-Nur'un bereketinden hem canını, hem malını kurtarmış." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 40-41)

" (...) bîçare mâsum Nur şâkirdlerine ve beni Risale-i Nurun mütalâasından mahrum etmeğe çalışdıkları bir zamanda ve benim acınacak dört buçuk saat istintakımın aynı vaktinde **maarif dairesinin sebepsiz yanması ve söndürülmesine hiçbir imkân bulunmaması ve tamamen yanması, tesadüfe benzemiyor, bir eser-i hiddet görünüyor.**" (Emirdağ Lâhikası I, 281)

"Sîze, mânidar ve acib ve Risale-i Nurun talebeleriyle ve Risale-i Nura ve "Âyet-ül-Kübrâ"nın kerametiyle ve ehl-i dünyanın ilişmek niyetleriyle alâkadar karşımda eskiden belediye bulunan hükümet dairelerinden birisi, hiçbir şey kurtulmuyarak, hiç görmediğimiz acib bir parmakla gecenin en soğuk bir vaktinde üç saat Cehennem gibi yandığı halde; tam bitişiğinde, Risale-i Nurun Çalışkanlarından bir talebesi, yine iki kardeşinin, mâsum Ceylânın sermayelerinin kısm-ı âzâmı bulunan büyük mağazaları, o yangın yeri ile iki küçük dükkân fasıla ile o dehşetli yangın bütün şiddetiyle mağazaya doğru gelirken bîçâre Ceylân geldi, dedi: "Biz yanıyoruz, mahvolduk." Ben de iki gün evvel mağazalarında bulunan "Âyet-ül-Kübrâ"nın bir kısım matbu nüshalarını yanıma getirmek için söyledim, fakat getirmedi. Demek o ateşi söndürmek için orada kalmıştı. Ben de Risale-i Nuru ve "Âyet-ül-Kübrâ"yı şefaatçi yapıp: "Ya Rabbi kurtar" dedim. Üç saat o dehşetli yangın - hücumunda-bütün o büyük daireyi mahvetti. Altında ve bitişiğindeki dükkânları bütün vakti, yıktırdı. Risale-i Nurun ve "Âyet-ül-Kübrâ"nın hıfzında(koruması altında) olan mağazaya kat'iyen ilişmedi ve altındaki şâkirdin dükkânı da müstesna olarak sağlam kaldı." (Emirdağ Lâhikası I, 100-101)

"...Allah'ı unutan, ahirete inanmayan insanların başlarına Cenab-ı Hakkın motorlu vasıtalar eliyle nasıl ateşler yağdırdığını o münkirlerin dükkânı cennet hayatlarının bugünde cehennemî halât içinde nasıl geçmekte olduğunu bilmek ve Risale-i Nur'un bereketiyle Anadolu'yu bu dehşetli ateş yağmurundan nasıl muhafaza etmekte olduğunu görmek ve şükretmek haletinden gelen bir merakla bazı bu gibi hadiseleri sorardım ve dinlerdim. (...) Hüsrev. (Şuâlar, 310)

"Risale-i Nur, (...) İkinci Harb-i Umuminin Anadolu'ya girmemesine bir vesile olduğu sûre-i Ve'l-'Asr işaret ettiği (...)." (Emirdağ Lâhikası I, 30-31)

"Şiddetli bir teessüfle "Leyle-i Mi'râc" vaktinde Mi'râc-ı Şerif, Şuhur-u Selâse hürmetine vesile beklerken, Tarihçe-i Hayat hasebiyle taharri hâdisesi şiddetli bir keder verdi. "Sadaka belâyı defeder." mealindeki hadîs-i sahihin hükmüyle, Risale-i Nur Anadolu için belâları defeder bir sadaka hükmüne geçtiği; ona beraetler ve serbestiyetler verildiği zaman belâların def edilmesi, ona hücum edildiği zaman belâların gelmesi yüz hâdisesi var ki, bazan zelzele ve fırtınalarla kaydedildiği gibi, bu defa da hayatımda görmediğim tahtessüfir onsekiz dereceye yakın bir soğuk taarruz ve taharrinin aynı vaktinde geldi." (Tarihçe-i Hayat, 661)

Risale-i Nur'un Muhafaza Etmesi Meselesi

Risale-i Nur'un Anadolu için belâları defettiği, 2. dünya savaşına girmekten engellediği, insanları deprem ve yangından koruduğuna dair ifadeleri, bu eseri beşer üstü gösermeye matuf abartılar olarak görüyoruz.

Elifba Cüzü, İlmihal, Hadis-Tefsir kitabı, Mushaf(Kuran), Risale-i Nur, yahut herhangi bir kitap ateşle karşılaştığında, Allah'ın kainata koyduğu yasalar gereği yanar. Hatta tamir edilmeyecek kadar eskimiş Mushaf'ların yakılması uygulamaları da mevcuttur. Kendisi yanabilen Risalelerin, cemaat mensuplarıyla alakalı binaları yangından koruması iddiasının kabulü mümkün değildir.

Düşman saldırısına uğramış Bosna, Filistin, Lübnan gibi ülkelerde, bombardıman sonucu yanan veya yıkılan cami ve evlerin içinde bulunan Kuran'ların, bu mekanları korumadığı aşıkardır. Yine, depremde yerlebir olmuş evlerin birçoğunda Kuran bulunduğu da bir gerçektir. Tüm bunlar göstermektedir ki Kuran dahil herhangi bir dini kitabın; sel, deprem, yangın gibi olaylardan kişi ve mekanları koruma özellikleri bulunmamaktadır.

HANGİ EHLİSÜNNET

Risale-i Nur'da ifade edilen hususlardan bazılarını; başta tasavvufçular olmak üzere Suyutî, Sehavi, Aclunî, Şa'ranî, Münavi gibi kimi alimlerin de savunduğu görülmektedir. Ehli Sünnet alimlerinin zamanla, Kuran ve Sünnet yerine, önceki alimlerin görüşlerini taklit etmeye başladıklarını, **Diyanet İslam Ansiklopedisi**'nden özet olarak aktaralım:

Ehli Sünnet, Hz. Peygamber ve onun yetiştirdiği sahabenin yolunu benimseyenlere denir. Buradaki sünnet, Hz. Peygamberin İslamın temel konularını anlama ve benimseme tarzıdır. (sf. 525)

Ehli Sünnet alimlerine göre naslardan doğru hükümler çıkarmak ve ihtilaflı konuları çözmek için muhkem ayetlerden hareket etmek, şahih hadislerin beyanlarını dikkate almak, nasları bir bütünlük içinde anlamaya çalışmak, nakli ve akli bir zaruret bulunmadıkça nasların(Kuran ve hadislerin) zahirine(apaçık olan manaya) bağlı kalmak gerekir. (sf.528) **Ehli Sünnet, başlangıç döneminde meseleleri Kuran ve Sünnete başvurarak çözmeye çalışırken, zamanla müctehit imam ve takipçilerinin görüşlerini taklide yönelip Kuran ve Sünnetten çözüm aramayı terk ettiği gibi, bu tutum öyle bir noktaya gelmiştir ki; neredeyse doğrudan doğruya Kuran ve Sünnete başvurmak caiz görülmemiştir.** Bu durum mezhep taassubunu körüklemiş, İslam düşüncesinin duraklamasına neden olmuştur. (sf. 529) Ehli Sünnet alimlerinin hadisler konusunda muhafazakar(korumacı) davranarak metin tenkidini ihmal etmeleri sebebiyle hem şahih olmayan rivayetlere önem atfetmişler hem de sosyal realiteye ters düşerek Müslümanların hareket alanını daraltmışlardır. (**Diyanet İslam Ans.** Cilt 10, Ehli Sünnet, ,sf. 525-530)

Örneğin, “Kişinin Yakazada Hz. Peygamberi Görmesi” başlığı altında incelediğimiz üzere **A. Badıllı**, keşfen Hz. Peygamberle görüşülebileceğini, hiçbir ayet ve sahih hadise dayandıramadan, 7 maddede sadece alim görüşleriyle delillendirmeye çalışmış, yine **Harun Yahya**, Suyuti ve bazı alimlerin birtakım zayıf hadislerle yazdıkları bazı kitaplara dayanarak ve bu eserleri herkesi bağlayan tartışmasız dini kaynaklarmış gibi sunarak, Mehdi'nin Ahirzamanda geleceğini savunma yolunu benimsemiştir.

Bu örnekler de göstermektedir ki, Ehli sünnet alimlerine otomatikman tabi olmak yerine, görüşlerinin ayet ve hadisler açısından ne derece isabetli olduğunun incelenmesi gerekmektedir.

Ehli Sünnet'in de Kuran ve Sünnet'e arzı gerekmede olup, bir alimin bir konuda serdettiği görüş, o görüşün dayandığı ayet ve hadisler açısından titiz bir şekilde incelenmedikçe, kesin bir İslami bilgi olarak sunulmamalı, her alimin hem doğru hem de isabetsiz görüşlerinin olduğu unutulmayarak, hakikatin ölçüsünün alim değil, Kuran ve Sünnet olduğu bilinmelidir.

Bu açıdan bakıldığında Said Nursi'nin ileri sürdüğü kimi görüşlerin, bazı ehli sünnet alimleri tarafından da dile getirilmesinin, Kuran ve sünnetten o konularda sağlam deliller ortaya konulmadığı, hatta tam aksine bunlara ters düştüğü için bir anlam ifade etmediği söylenebilir.

İNSAN ÜRÜNÜ KİTAPLARI KUTSALLAŞTIRMAK:

“Sonra insanlar, bir takım kitapların(Zübür) etrafında kümeleşip din konusunda bölük bölük oldular. Her bölük kendi yanında olandan mutludur.” (Müminûn 23/53)

“Buradaki **zübür** (زبور) zebur (زبور)'un çoğuludur; kitap anlamına gelir. Dinlerini bölük bölük ayıranların kitaplarına da Zebur denmesi, o kitaplara ilahî kitap havası verdiklerine işaret sayılabilir.” (**A. Bayındır**, age. sf. 158) İnsanların Allah'ın kitabı temelinde dinlerini anlaması gerekirken, kendilerine göre din kitapları oluşturanların, bir de bunun Allah tarafından yazdırıldığını söylemeleri önemli bir sapmadır.

“Ehl-i Sünnet inancı, peygamberler dışındaki hiçbir insanın masum olmadığını söylemeyi gerektirir. Elbette mesela velilerin ve rabbanî alimlerin sıradan insanlar seviyesinde görülmesi doğru değildir. Ama onların da beşer tabiatı gereği yanılabilmesi, hata yapabileceği akıldan çıkarılmamalı, peygamberler dışında hiç kimsenin her sözünde, jestinde, mimiğinde bir hikmet aramanın doğru olmayacağı unutulmamalıdır.” (**E. Sifil, Okuyucu Soruları 26** Bediüzzaman ve Risale-i Nur- 16, Milli Gazete - 5 Aralık 2010)

Said Nursi'nin kendi ilmi birikimine dayalı olarak kaleme aldığı eserinin, Allah tarafından yazdırıldığı; Kuran, Hz. Peygamber, Hz. Ali, A. Geylani ve kimi Salih zatlar tarafından onaylanıp haber verildiği iddiası, bu

kitabın; insanları yangın ve zelzele gibi musibetlerden muhafaza ettiği, bulunduğu bölgenin iklimini etkileyip kışı bahara çevirdiği, yağmurun yağmasına sebep olduğu, bunlara kusur edenlerin musibetlere uğradığı, O'na ve Risale-i Nur'a ilâhîlerin başta deprem ve yangın olmak üzere çeşitli afetlerle(intihar, ayak kırılması, eşinin ölmesi, istifa etmek, mahkemelik olmak, malı çalınmak, kumarda parası ziyan olmak vs.) hakkın tokatını yediği gibi gerçekliği kabul edilemez kutsallaştırma çabaları ile Kuran'ın yanında yeni bir "din kitabı" oluşturmaya çalışılmasının, çok mahzurlu bir girişim olduğu kuşkusuzdur.

9. BÖLÜM PEYGAMBERE VE İLAHİ KİTABA BENZETİLMELER

-Bu çalışmamızda; ev sohbetleri, öğrenci evleri, dersane, burs, yurt, okul vb. gibi çeşitli faaliyetler yürüten Nur Cemaati'nin bu hizmetlerinin değil, genel hatlarıyla değindiğimiz üzere, Risale-i Nur'da ifade edilen Kuran ve Sünnet'e aykırı görüşler ve bu eserin adeta Allah tarafından yazdırılmış bir ilahî kitap; S. Nursi'nin ise insanüstü bir varlık şeklinde lanse edilmesi yaklaşımının eleştirildiğini hatırlatmak isteriz.-

Risalelerin yazdırılması:

Said Nursi, eserinin Allah tarafından yazdırıldığını, onu kendi iradesi ile yazmadığını ısrarla söylemiştir. Burada dikkat çeken nokta, tevil edilebilme imkanı olduğu için "yazdırılma" ve "ilham" kavramlarının seçilmiş olmasıdır:

"RİSALEİ NUR, yirminci asrın Müslümanlarını ve bütün insanları koyu bir fikir karanlıklarından ve müthiş dalâlet yollarından kurtarmak için müellifin kendi ihtiyariyle(iradesi) yazılmış değil, Cenab-ı Hak'ın lisanıyla yazılmış bir eserdir." (Rehberler, 141)

"Ey Risale-i Nur! Senin, hakkın dili, hakkın ilhamı olup O'nun izni ile yazıldığına şüphe yok. "Ben, kimsenin malı değilim. Ben hiçbir kitabdan alınmadım, hiçbir eserden çalınmadım. Ben Rabbânî ve Kurânîyim. Bir lâyemut'un(ölümsüz Allah'ın) eserinden fişkırın kerametli bir Nûr'um." (Müdâfaalar, 347, Benzer ifadeler için bak. Şuâlar, 141, 523, 535, 545, 590; Mektubat, 361, 362)

*" (...) Hem mütediyyin bir kadın, yine hâdiseden sonra görüyor ki: Semâvattan(gökyüzünden) mübarek kâğıtlar yağıyor. Soruyorlar: "Bu nedir?" Rüyada demişler: "Risale-i Nurun sahifeleridir." Yâni, tâbirce **Risale-i Nur**, Kuranın tefsiri olduğu cihetle, vahy-i semavî olan Kuranın **semavî ve ilhamî** bir tefsiridir." (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 26)*

*"RİSALE-İ NUR...müellifin kendi ihtiyariyle(iradesi) yazılmış değil, Cenab-ı Hakkın lisanıyla yazılmış bir eserdir. (...) Bu hakikatlardan anladım ki, Risale-i Nur, **bu asrın insanları olan bizler için yazdırılmıştır.** (Müdâfaalar, 300, Afyon Müdâfâsı/Zübeyir'in Müdafaasıdır)*

"Yazdırılmış" (Lemeât, 68),

"Yazdırılmıştır" Sikke-i Tasdikı Gaybî, 110)

"Yazdırılmadı" (Tarihçe-i Hayat, 398),

"Mânen icbar edilmiyorum" (Kastamonu Lâhikası, 15),

"İzin olmadığından yazılmadı" (Kastamonu Lâhikası, 28),

"İhtiyarım(iradem) haricinde olarak uzun yazdırıldı. Hikmetini de anlamadık, belki bir hikmeti var diye öylece bıraktık" (Kastamonu Lâhikası, 78),

"Hakikattan haber aldım" (Kastamonu Lâhikası, 115),

"İrade ve ihtiyarım ile yazmadım" (Şuâlar, 83),

"İhtiyarsız olarak telif edildiğinden (yazıldığından)" (Şuâlar, 151).

Hız Muhammed (s.a.v.), kendi arzusu ile peygamber olmamıştır. Onu, bu görevi ifa etmesi için Allah Tealâ seçmiştir. Said Nursi'de iradesi ile bu işi seçmemiştir. Bir talebesi de üstadına şöyle seslenmiştir:

*"Madem bu hizmet münhasıran reyiniz(kendi kararınız) ile değil, istihdam olunuyorsunuz; nasıl Mübelliğ-i Kuran, fahr-i Cihan, Habib-i Yezdân Sallâllahu Aleyhi Vesellem Efendimiz Hazretleri bir gün "el-Yevme ekmeltu lekum dînekum (Bugün size dininizi kemale erdirdim)" ferman-ı celilini tebliğ buyurmakla aynı zamanda vazife-i Risaletinin hitâmına(peygamberlik görevinin sona erdiğini) remzen işaret eylemişti. **Muhterem Üstadın da hizmeti kâfi görülürse, bildirilir kanaatındayım.**" (Barla Lâhikası, 19)*

Said Nursi, Kendisine gelen bilgileri aktaran bir tercüman konumundadır:

Nur Risaleleri'nin kendi eseri olmadığını öylesine vurgulamaktadır ki; bu vurgu, eserin kendisine nisbetini imkânsız kılmaktadır. Said Nursî Nur Risaleleri ile bu kadar da bağlantısız olamayacağından, bu bağ onun tercümanlığı vasıtasıyla sağlanmıştır:

“*Risal-i Nur ve Tercümanına*(S. Nursî'ye) *Gelince:...*” (*Tarihçe-i Hayat*, 579)

“ (...) benim gibi yarım **ümmî** ve kimsesiz (...) bulunan bir adam, (...) *Risale-i Nur'a* sahip değildir; ve o **eser, onun hüneri olamaz, onunla iftihar edemez**. Belki doğrudan doğruya Kuran-ı Hakimin bu zamanda bir nevi mu'cize-i mâneviyyesi(manevi mucizesi) olarak, rahmet-i İlâhiye(Allah) tarafından ihsan edilmiştir. O adam, binler arkadaşıyla beraber, o hediye-i Kuraniyeye(Kuran'ın hediyesine) el atmışlar. Her nasılsa birinci **tercümanlık** vazifesi, ona düşmüş. **Onun fikri ve ilmi ve zekâsının eseri olmadığına delil...**” (Şuâlar, 534-535; *Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 68; *Kastamonu Lâhikası*, 179)

“ (...) Her nasılsa birinci **tercümanlık vazifesi**, ona düşmüş. **Onun fikri ve ilmi ve zekâsının eseri olmadığına delil**, *Risale-i Nurda* öyle parçalar var ki; bazıları altı saatte, bazı iki saatte, bazı on dakikada yazılan risaleler var...” (Şuâlar, 534-535; *Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 68-68)

“*Kuranın bir nevi(tür) tefsiri olan Sözlerdeki hüner ve zarafet ve meziyet kimsenin değil; belki muntazam, güzel hakaik-ı Kuraniyenin mübarek kametlerine yakışacak mevzun, muntazam üslûb libasları, kimsenin ihtiyar ve şuuriyle biçilmez ve kesilmez; belki, onların vücududur ki, öyle ister; ve bir dest-i gaybidir ki, o kamete göre keser, biçer, giydirir. Biz ise, içinde bir **tercüman**, bir hizmetkârız*” (*Mektubat*, 362-363)

Tercüman; terceme eden, bir dilden başka bir dile çeviren; birisinin veya bir şeyin maksadını anlatmaya, bir şeyi tasvir ve ifadeye vasıta olan anlamlarına gelmektedir. (**A. Yeğin**, *Yeni Lûgat*, 717.)

Dikkat edilirse açıklamada "birisinin veya bir şeyin maksadını" ifadesi geçmektedir. Nur Risalelerinde Said Nursî için kullanılan "tercüman" ifadesiyle, kendisinin veya kendi eserinin değil; başkasının veya başkasının eserinin tercümanlığının kastedildiği anlaşılmaktadır. Nitekim Said Nursî, "Peygamberimiz-Kuran" ilişkisini şöyle açıklamaktadır:

“*Vahiy iki kısımdır: Biri: "Vahy-i sarîh" dir ki, Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm onda sırf bir **tercümandır**, mübellîğdir, müdahalesi yoktur. Kuran ve bâzı Ehâdis-i Kudsiye gibi...*” (*Bak. Mektubat*, 86)

Peygamberimiz Kuran'ın tercümanıdır, mübellîğidir(tebliğcisidir); **Said Nursî de Nur Risaleleri'nin tercümanıdır, mübellîğidir**. Nasıl ki, Kuran-ı Kerim Hz. Muhammed (s.a.v.)'in değil, Allah'ın kelâmıdır; vahiy ona iradesi haricinde gelmektedir o sadece tercümandır, mübellîğidir. İşte, *Risale-i Nur* da Said Nursî'nin eseri değildir; o da Nur Risaleleri'nin tercümanıdır, mübellîğidir.

Her ne kadar Nur Risaleleri'nin Said Nursî'ye Allah Tealâ tarafından vahyedildiği açıkça söylenmiyorsa da, bu ifadelerin mazmunu(anlamı) şudur: Nur Risaleleri, Said Nursî'nin eseri değildir, onun ihtiyarıyla(iradesi) yazılmamış, bilâkis Cenab-ı Hak'ın lisaniyle yazdırılmıştır. Semavîdir, arşîdir. O, Nur Risaleleri'nin ancak tercümanıdır.

Zaten, Said Nursî de Nur Risaleleri'nin tümünün değil "ekseriyet-i mutlakasının(çoğunun), bir kısmının ani ve defî olarak ihsan edildiğini(kendisine geldiğini), ihtiyarı haricinde yazdırıldığını" beyan etmiştir:

“*Hem yazılan eserler, risaleler; -ekseriyet-i mutlakası-(çoğunluğu) hariçten hiçbir sebep gelmiyerek, ruhumdan tevellüd eden(doğan) bir hâcete(ihtiyaca) binaen, ânî ve defî olarak ihsan edilmiş. (...) İşte **ihhtiyar**(irade) ve **şuurumun dairesi haricinde**(dışında), mezkûr hâleler ve sergüzeşt-i hayatım ve ulûmların enva'larındaki hilâf-ı âdet **ihhtiyarsız** tetebbuatım; böyle bir netice-i kudsiyeye müncer olmak için; kuvvetli bir inâyet-i İlâhiye ve bir ikrâm-ı Rabbânî olduğuna bende şüphe bırakmamıştır.*” (*Mektubat*, 353-354; *Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 267; *Barla Lâhikası*, 12; *Tarihçe-i Hayat*, 190-191)

“*Hem Risale-i Nur zâhiren(görünürde) benim eserim olmak haysiyetiyle senâ etmiyorum (övünmüyorum). Belki yalnız Kuran'ın bir tefsiri ve Kuran'dan mülhem bir **tercüman-ı hakikisi** ve imanın hüccetleri ve dellâli olmak haysiyetiyle meziyetlerini beyan ediyorum. Hattâ, **bir kısım Risaleleri ihtiyarım hâricinde yazdığım** gibi, *Risale-i Nur'un* ehemmiyetini zikretmekte ihtiyarsız hükümündeyim.*” (Şuâlar, 572; *Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, 124, Sekizinci Şua/Üçüncü Bir Keramet-i Aleviye/Bir ifade-i meram.)

Ayette kitapların "indirildiği, inzal edildiği" belirtilmektedir. İşte **Nur Risaleleri de Kuran'ın semasından, ayetlerin yıldızlarından inmektedir!** Kuran, kendinden önceki kitapları, Tevrat'ı, İncil'i tasdik

etmek için indirildiğine göre; Nur Risaleleri de Kuran'ı tasdik etmek için indirilmiştir. Nitekim bu, Nur Risaleleri'nde birçok kez tekrar edilmiştir:

“Risale-i Nur sair te'lifat(diğer eserler) gibi ulûm ve fûnundan ve başka kitaplardan alınmamış. Kuran'dan başka mehazı(kaynağı) yok, Kuran'dan başka üstadı yok, Kuran'dan başka mercii yoktur. Telif olduğu(yazıldığı) vakit hiçbir kitap müellifinin yanında bulunmuyordu. Doğrudan doğruya Kuran'ın feyzinden mülhemdir(ilhamdır) ve semâ-i Kuraniden(Kuran'ın semasından) ve âyatın nücumundan(ayetlerinin yıldızlarından), yıldızlarından iniyor, nüzul ediyor”. (Bak. Şuâlar, 559; Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 97)

“Risale-i Nur, Kur'an'ın malıdır. Kur'an-ı Hakîmden süzölmüştür. Kuran ise, Arş'ı Ferşle bağlayan bir zincir-i nûranidir... Kimin haddi var ki ona el uzatsın.” (Tarihçe-i Hayat, 651)

Yine bilindiği gibi; Allah Tealâ, peygamberlerine davalarını ispat etmek üzere, insanları âciz bırakan mucizeler vermiştir. Kuran-ı Kerim, en büyük mucizedir; **Nur Risaleleri de mucize-i Kur'âniyedir** Mucizeler, diğere insanlar boyun eğip itaat etsinler için peygamberliğin delili olarak ancak peygamberlere verilir; Nur Risaleleri de Said Nursî'nin mucizesidir, kalplerin ve akılların zaptedilerek ona itaat ettirilmesi istenmiştir:

“Yâ Rabbî (...) Hazret-i Mûsa Aleyhisselâm'a denizi ve Hazret-i İbrahim Aleyhisselâm'a ateşi ve Hazret-i Dâvud Aleyhisselâm'a dağı, demiri ve Hazret-i Süleyman Aleyhisselâm'a cinni ve insi ve Hazret-i Muhammed Aleyhisselâm'a Vesselâm'a şems(güneş) ve kameri(ay) teshir ettiğinin(boyun eğdirdiğinin) gibi, Risale-i Nur'a, kalpleri ve akılları musahhar kıl(boyun eğdir).” (Tarihçe-i Hayat,376)

Hz. Peygamber elçi olarak gönderilmiştir, **Risale-i Nur da gönderilen elçi konumundadır:**
"Nitekim kendi içinizden, size bir Elçi gönderdik." (Bakara 2/151)

“Kemâ erselnâ fikum rasûlen minkum = 998-948 Risâletu'n-Nûr = 998-948

Peygamberimizin Kuran'ı tebliğ görevi vardır; **Said Nursî'nin de Nur Risalelerini "tebliğ" görevi vardır:**

“Risale-i Nur gerçi zâhiren sizin eserinizdir, fakat nasıl ki, Kur'an-ı Mübîn Allah'ın kelâmı iken Seyyid-i Kâinat, Esref-i Mahlûkat Efendimiz(Hz.Muhammed) nâsa(insanlara) tebliğ vasıta olmuştur, siz de bu asırda yine o Furkan-ı Azim'in nurlarından bu günün karmakarışık sarhoş insanlarına emr-i Hak'la(Allah'ın emri ile) hitab ediyorsunuz. Hulûsî.” (Barla Lâhikası, 21)

Talebeleri de O'nu peygambere benzetmekten geri durmamışlardır:

“Envâr-ı Muhammediyeyi(Muhammedi nurları) ve Maârif-i Ahmediyeyi(Hz. Peygamber'in eğitimini) ve füyuzat-ı şem-i İlâhiyi(ilahi ışığın feyizlerini) en müşâ'şa(gösterişli) bir şekilde parlatması ve Kur'ânî ve hadisi(Kuran ve hadiste) olan işarât-ı riyaziyenin(ebcad hesaplarının) kendisinde müntehi (tamamlanmış) olması ve hitabat-ı Nebeviyeyi(peygamberi hitapları) ifade eden Âyat-ı Celilenin riyazi (hesaba dayalı) beyanlarının kendi üzerinde toplanması delâletleriyle o zat (Said Nursî), hizmet-i imâniye noktasında **Risâletin bir mir'at-ı mücellâsı(peygamberliğin bir cilâli aynası) ve **şecere-i Risâletin bir son meyve-i münevveri**(peygamberlik ağacının nurlandırılmış son meyvesi) ve **lisan-ı Risâletin irsiyet noktasında son dehan-ı hakikati**(peygamberlik lisanının vârislik noktasında son gerçek ağzı) ve şem-i İlâhinin hizmet-i imaniye cihetinde bir son hâmil-i zisaadetî(ilâhî ışığın imana hizmet yönünde son mutlu taşıyıcısı) olduğuna şüphe yoktur.**

Üçüncü Medrese-i Yûsufiye'nin "Elhüccet-üz-zehra" ve "Zühret-i Nur" Olan Tek Dersini Dinleyen Nur Şakirtleri Namına

Ahmed Feyzi, Ahmed Nazif, Zübeyir, Selâhaddin, Ceylan (Tabancalı), Sungur.

[Benim hissemi haddimden yüz derece ziyade vermeleriyle beraber, bu imza sahiplerinin hatırlarını kırmağa cesaret edemedim. Sükût ederek, o mehdi(övgüleri), Risale-i Nur Şakirdlerinin şahs-ı mânevîsi namına kabul ettim.] Said Nursî (Tarihçe-i Hayat, 580)

“ (...) Böyle bir emr-i Hak vuku bulduğunda(vefat ettiğinde), seni nerede defn edeceğiz. Konya'da Hazret-i Mevlanada mı? Civar-ı Hazret-i Eyyübde mi? yoksa Cennetü'l Mualla veya Cennetü'l Bakide mi? Bunu bize açıkça bildir. Hayır Üstadım, gel biz seni **Risale-i Nur tercümanı şahsiyetiyle gönümüne gömelim. Her zaman seni orada görelim, görüşelim, her zaman sevelim ve sevişelim. Yahut bu ciheti ما قبض الله نبيها الا في هاديسه Hâdis-i Âlîsine havale ederek, vasiyetnamenizde onun için mi beyan ve tasrih buyurmadınız.”** (Siracü'n-Nûr, 253, Hasan Feyzi'nin Mersiyesi.) Zikredilen **hadisin anlamı:** "Allah, her peygamberi(n ruhunu), ancak defnedilmesi gereken yerde kabzeder.”

“Ve onun (Said Nursî'nin), etbatıyla(müntesipleriyle) beraber kıyamette bir ümmet-i müstakile(ayrı bir ümmet) olarak ba's buyurulacağını(diriltileceklerini) bildirmektedir.” (Tılsımlar Mecmûası, 179)

Hız. Peygamber'in veda hacı gibi, O'nun da hacı olması gerektiğini söylemişlerdir:

“ (...) Şimdi biz **Hacce't-ül Veda'sız**(Veda hacı'sız) böyle bir ölüme nasıl inanalım.
 (...) Son sözlerini Hind'den, Yemen'den, Irak'dan, ve Afgan'dan ve dünyanın her yerinden o mahall-i mübarek ve mukaddeste toplanan bütün müslümanlara, bütün âşıklara ve bütün hicranlı gönüllere söyle, bize **"elâ helbellağtu"** (Dikkat edin! tebliğ ettim mi?) tekrarlayıp, "felyubelliğu's-şâhidu minkumu'l-gâibe" derken, âlem-i gayb ve ervaha işte oradan pervaz et... ” (Siracü'n-Nûr, 254, Hasan Feyzi'nin Mersiyesi)

Said Nursî, bu ifadelerden hiç de rahatsızlık duymamış, bu cümlelerdeki peygambere benzetilme ihsasını reddetmemiş, bilâkis şöyle demiştir: “Hasan Feyzinin Denizli ve hapsinin ve civarının has talebelerini temsil ederek, onların namına üstadının vasiyetnamesi ve zehirlenmeden şiddetli hasta olması münasebetiyle yazdığı bir mersiye. Vefat haberini almış gibi kalemi ağlamış. Lahikaya geçirilsin.” (Siracü'n-Nûr, 249, Hasan Feyzi'nin Mersiyesi'sinin önünde.)

Her peygamber, kendisine uyanları "cennet"le müjdeler. **Said Nursî de, talebelerine "iman ile kabre ve cennete girmeyi" müjdelemiştir:**

“ (...) bu iki Âyet de, işaret ve beşaret-i Kuraniyede ifade eder ki: **"Risale-i Nur dâiresi içine girenler, tehlikede olan îmanlarını kurtarıyorlar ve îmanla kabre giriyorlar ve Cennete gidecekler."** diye müjde verirler.” (Tarihçe-i Hayat, 277)

“Birinci Neticesi: Sadakat ve kanaatla **Risale-i Nur dairesine giren, îmanla kabre gireceğine** gayet kuvvetli senetler var...” (Tarihçe-i Hayat, 312)

“ (...) kerametkârane ve takdirkârane İmam-ı Ali'nin (R.A.) üç ihbarı ve keramet-i gaybiye-i Gavs-ı Âzam'daki (K.S.) tahsînkârane ve teşvikkârane beşareti ve Kuran-ı Mu'cizil-Beyan'ın kuvvetli işaretle o hâlis **şâkirdler ehl-i saadet ve ahab-ı Cennet olacaklarına** müjdesi pek kat' isbat ederler” (Tarihçe-i Hayat, 319)

“İşârât-ı Kuraniye'nin yirmialtıncı âyetinin "feli'l-cenneti hâlidîne" sırrıyla, **"Risale-i Nur talebeleri, îman ile kabre gireceklerdir"** tebşîrâtının(müjdesinin) sıdkını(doğruluğunu) gösteren bu açık kerâmetin ve tebşîrât-ı azîmenin bütün kardeşlerimize ta'mîm olunmasını ... ” (Kastamonu Lâhikası, 47)

“ (...)Bu müjdenin bir müjdecisi bir sene evvel görülmüş bir rü'ya-yı sadıkadır. Şöyle ki: İsparta'da başımıza gelen bu hadiseden bir ay evvel bir zata rüyada (ona) deniliyor ki: **"Resâil-in-nur şakirdleri, iman ile kabre girecekler, imansız vefat etmezler."** Biz o vakit o rüyaya çok sevindik. Demek o müjde bir müjde-i Kuraniyenin bir müjdecisi imiş.” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 102)

Sorgu Meleklerine Kabirde Risale-i Nur ile Cevap Verileceği İleri Sürülmüştür:

“ (...) kabre gelecek olan Münker-Nekir isminde Melâikeleri ehl-i hak ve hakikat yolunda gidenler için birer mûnis arkadaş yapan ve Risale-i Nur'un Şâkirdlerini talebe-i ulûm(ilim talebeleri) sınıfına dâhil edip **Münker-Nekir(meleklerinin) suallerine Risale-i Nur ile cevap verdiklerini** merhum kahraman Hâfız Ali'nin vefatıyla keşfeden ve hayatta bulunanlarımızın da yine **Risale-i Nur ile cevap vermemizi** rahmet-i İlâhiyeden dua ve niyâz eden...” (Âsâ-yı Mûsa, 85; Şuâlar, 239)

“ (...) o merhum şehidin kuvvetli emârelerle, **kabrinde Nurlarla meşgul olması ve sual meleklerine (RİSALE-İ)Nurlar ile cevap vermesi...**” (Lem'alar, 264)

“...Risale-i Nur'un bir şehid kahramanı olan merhum Hafız Ali, hapsinde Meyve Risalesini kemâl-i aşkla yazarken ve okurken vefat edip kabirde melâike-i suale(meleklerin sualine) mahkemedeki gibi Meyve hakikatları ile cevap verdiği misillü; ben de ve Risale-i Nur Şâkirdleri de, o suallere karşı Risale-i Nur'un parlak ve kuvvetli hüccetleriyle istikbalde hakikaten ve şimdi mânen cevap verip onları tasdik ve tahsine ve tebriğe sevkedecekler inşallah.” (Âsâ-yı Mûsa, 71)

Kuran'ın bazı harflerinde, hatta kelimelerinde ve vakıf (durak) yerlerinde, dolayısıyla noktalamasında çeşitli ihtilâflar vardır. **Buna karşın Nur Risaleleri'nin noktasına bile itiraz edilemez, bir harfine bile dokunmak büyük bir günahtır:**

“Kimin haddi var ki, risâlelerin birisine el uzatsın veyahut bir sahifesine dil uzatsın, veyahut **bir cümlesini tenkid etsin, veyahut bir kelimesine, hatta bir harfine ve belki bir noktasına itirazda bulunsun.**” (Barla Lâhikası, 194)

“**Kimin haddidir ki, bu (Risale-i)Nurlarda yanlışlık bulsun.** (...)Onun için bir harfe dokunmayı **azîm(büyük) bir günah işliyorum telâkki ediyorum.**” (Barla Lâhikası, 56)

Kuran'dan önceki ilâhî kitaplar, Peygamberimizden haber vermiştir. **Kutübü Sabıka**(Önceki İlahi Kitaplar) **remzen**(işaret ile), **Kuran ise sarahaten**(açıkça) **Risale-i Nur'u haber vermiştir.** Yani, önceki ilâhî kitapların Said Nursî ve Nur Risaleleri hakkındaki haberleri, Peygamberimiz ve Kuran hakkındaki haberlerinden daha açıktır:

“*Lâ ya'lemu'l-gaybe illallâhu" düsturuna karşı hürmetsizlik ve itaatsizlik etmemek içindir ki, medar-ı teklif ve hakakik-ı îmaniyeden başka olan umur-u gaybiyeden izn-i Rabbanî ile haber verenler dahi, yalnız işaret suretinde perdeli ve kapalı ihbar etmişler. Hattâ "Tevrat" ve "İncil" ve "Zebur'da Peygamberimiz hakkında gelen müjdeler ve haberler dahi, bir derece perdeli ve kapalı gelmiş ki; o kitapların bir kısım tabileri te'vil edip îman etmediler.*” (Şuâlar, 447)

“...Nur Risalelerini, değil Hazret-i Şeyh (Abdülkadir Geylanî) (K.S.) altıncı asırdan ondördüncü asırda görmesi, (**Kütüb-ü sâbıkada**(Önceki ilahi kitaplarda) **remzen**(işaret ile) ve **Hazret-i Kuran'da sarahaten**(açık halde) **göstermeleri, o kitab-ı mübarekin şe'nindedir**) diyebileceğim.” (Barla Lâhikası, 212)

Kuran müminlere şifa ve rahmettir (İsrâ, 17/82; Fussilet, 41/44.); **Risale-i Nur da müminlere şifa ve rahmettir:**

“*Şu âyet-i azîme sarihan asr-ı saadette nüzûl-u Kuran'a baktığı gibi sair asırlara dahi mâna-yı işârîsiyle bakar, ve Kuranın semasından ilhamî bir sûrette gelen şifadar (Risale-i)nurlara işaret eder. İşte doğrudan doğruya tabib-i kulûb(kalplerin doktoru) olan Kuran-ı Hakîmin feyzinden ve ziyasından(ışığından) iktibas(nakl) olunan Risalet-ün-Nur, benim çok tecrübelerimle umum mânevî dertlerine şifa olduğu gibi Resâil-in-Nur şâkirdleri dahi tecrübeleriyle beni tasdik ediyorlar. Demek Resâil-in-Nur bu âyetin mâna-yı işârîsinde dahildir.*” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 92)

Kuran bir **burhan** (kesin bir delil) ve apaçık bir **nurdur; Risale-i Nur'da burhan ve Nur'dur:**

“*o semavî bürhan-ı kudsînin yerde bir bürhanı Resâil-in-Nur'dur.*” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 89-90; Şualar, 551-552)

“*Bedüzzaman ve Risale-i Nur ise, ebediyen muzaffer ve muvaffaktır. Şahsı çürütmekle Risale-i Nur çürütülemez. Zira, Risale-i Nur, bîzatihî hüccet ve bürhandır. O'nu ve O'nun müellifini çürütmeye çalışanlar, çürümeye mahkûm olmuşlardır.*” (Tarihçe-i Hayat, 650)

Kuran Allah tarafından indirilmiştir; **Risale-i Nur'da Allah katından indirilmiştir.**

“Ha, mîm. (Bu Kuran), Rahman (ve) Rahîm'den indirilmiştir.” (Fussilet 41/1-2)

“... Öyle de, "tenzîlun" kelimesiyle -vakf mahalli olmadığından tenvin "nun" sayılmak cihetiyle- makamı beşyüz kırkyedi olarak Sözlerin ikinci ve üçüncü ismi olan **Resail-in-Nur** ve **Risale-i Nurun** adedi olan beşyüz kırkseki veya kırkdokuz **şeddeli "nun" bir "nun" sayılmak** cihetiyle pek cüz'î ve **sırlı bir veya iki farkla** tevafuk ederek remzen ona bakar, dairesine alır.” (Sikke-i Tasdik-ı Gaybî, 10-101)

Kuran; **Hablullah**(Ali İmran 3/103) yani Allah'ın ipi ve **Urvetü'l-Vuska**(Bakara, 2/256) yani kopması mümkün olmayan en sağlam kulptur. **Risale-i Nur'da Hablullah ve Urvetü'l-Vuska'dır:**

“ (Bu âyet) makam-ı cifrî ve ebcedî hesabıyla **Risalet-ün-Nur'un tahakkukuna**(çıkış) ve tekemmülüne (mükemmelliğine) ve parlak fütuhâtına mânen ve cifren tam tamına tetâbuku(uygunluğu) bir emâredir ki, **Risaletü'n-Nur bu asırda, bu tarihte bir "Urvetü'l-Vuska"dır.** Yâni, çok muhkem, kopmaz bir zincir ve bir **"Hablullah"dır.** "Ona elini atan yapışan necat bulur(kurtulur)." diye mana-yı remziyle(işaretle) haber verir.” (Şuâlar, 236; Âsâ-yı Mûsa, 82)

Hz. Peygamber ümmîdir; **Said Nursî ise yarım ümmî bir zattır :**

“ (...) benim gibi **yarım ümmî** ve kimsesiz (...) bulunan bir adam, (...) Risale-i Nur'a sahip değildir; **ve o eser, onun hüneri olamaz, onunla iftihar edemez ...**” (Kastamonu Lâhikası, 179)

Allah, ihtilaf edilen konuların Kuran'a götürülerek çözülmesini(Nahl 16/64) istemektedir. **Risale-i Nur' da ihtilâfı kaldıracak, vahdet-i İslâmî sağlayacak kitaptr:**

“Ey Risale-i Nur!... “Mektebelerin medreseye ve medreselerin tekkelere uymayan ayrı ve gayri ulûm ve fînûnunu(ilim ve fenlerini) yeknesak(birbirine uygun) bir hâle getirerek ve tâlib-i ilim ve esrâr-ı cihânî yekdil ve yekzebân ederek, vahdet-i İslâm(İslam birliğini) ve insanıyeti elde tutup, birlik ve beraberlik nurunu nessar edecek yine sensin. Bütün dünyaya ilm-i zâhîr ve bâtın, senin menbain ve mâdenin olan Kuran'dan dağılıp yayılarak, nizâm-ı âlemin istikrarı ve vakt-i merhununa(kıyamete) kadar imtidâdına ve ibâdullahissâlihînin istirahat ve istilâsına medar ve müessir olacak yine sensin!

Ey Nûr-u Kurân! Ve ey hakikat-ı îmân! Madem ki: Bugün üçyüzelli milyon İslâmın pişvâlığını(önderliğini) Kuran namına deruhte ediyorsun(üstleniyorsun). O halde **asırlardan beri eht-i İslâm arasına girmiş ve yerleşmiş olan kötü itikad ve ihtilafları kaldıracak, hüküm süren fitne ve fesadı, nifak ve şikakı**(ayrılıkları) **dahi kökünden kurutup**, sevâd-ı âzâm olan bu ümmet-i merhûme-i Muhammediyeyi (A.S.M.) büyük bir kütle ve bir fırka-i nâciye halinde, Kur'ân'ın cenâh-ı refet ve rahmeti altında, İnşallah tâ subh-u Mahşere kadar Nûr-u Kurânla saklayacaksın.” (Zülfikar Mecmuası, 438-439).

Kuran-ı Kerim 23 sene zarfında ihtiyaca binaen parça parça indirildi gibi **aynen Nur Risaleleri de 23 senede tamamlandı:**

“Hem bu eser, kendisinden on sene sonra çıkan ve **yirmi üç senede tamamlanan Risâle-i Nur'un** mühim eczâlarına bir işaret-i gaybiye nevinden müjdeli bir fihrist hükmündedir. Risâle-i Nur Şakirtlerinden Sungur, Mehmet Feysi, Hüsrev” (Sözlür, 645-646, Lemeât/Tenbih; Lemeât, 8, Tenbih)

Hız. Peygamber'e Kuran'ın Seb'ul-Mesani'si olarak Fatıha suresi verilmiştir; **Risale-i Nur'da da Sebül Mesani olarak da İşârât-ül-İcaz tefsiri vardır:**

“Bu âyet, “*seb'al-mesânî*” *nuruna mazhar bir âyinesi olan Risale-i Nur'a* cıfırca dahi işaret eder. Çünkü makam-ı ebcedîsi bin üçyüz otuzbeş adediyle **Risale-in-Nur'un Fâtıhası olan İşârât-ül-İcaz tefsirinin Fâtıha süresiyle Elbakara sûresinin başına ait kısmı** bakmakla intişar tarihi olan bin üçyüz otuzbeş veya altıya tevafukla remzi bir perdeden ona baktığına bir emâredir.” (Sikke-i Tasdîk-ı Gaybî, 81).

Kuran'da tekrarlar vardır, **Risalelerde de Kuran'daki gibi tekrarlar bulunmaktadır:**

“Ben gönderilen Risaleleri mütalâa ettim, bir kısım hakikatları **mükerrer** gördüm. Makam münasebetiyle **tekrar yazılmış**. Benim arzu ve belki ihtiyarım olmadan ne için böyle olmuş... Baktım, Risalet-i Ahmedîye'nin (A.S.M.)(Hız. Muhammed'in) Mu'cize-i Kuraniye'sinde(mucize olan Kuran'ında) tekrarın(tekrarların) çok güzel hikmetleri, tam tefsiri olan Risalet-in- Nur'da tamamiyle tezahür etmiş(ortaya çıkmış).” (Kastamonu Lâhikası, 14-15)

“**Kuran'ın** nükteli, hikmetli, lüzumlu, usandırmayan **tekraratı gibi Nur Risalelerinin de** lüzumlu, hikmetli, belki zarurî ve maslahatlı **tekraratı vardır.**” (Bak. Şuâlar, 65, Dördüncü Şua/Tenbih. Ayrıca bak. Kastamonu Lâhikası, 14-15)

Kuran-ı Kerim Arapça indirilmiştir; **Allah her peygamberi kendi toplumunun diliyle gönderdiği(İbrâhîm 14/4) için Risalelerin dili ise Türkçe'dir:**

“ (...) Risale-i Nur Kuran-ı Mu'ciz-ül-Beyanın taht-ı tasarrufunda(koruması altında) olduğundan, ona uzanan, ilişmek isteyen her el kırılır ve her dil kurur. Kuran-ı Mu'ciz-ül-Beyanın ve **mâ erselnâ min rasûlin illâ bilisânî kavmihi** [“Biz, her elçiyi kendi kavminin diliyle gönderdik...” (İbrâhîm 14/4)] **kavl-i şerifinin îma ve işâratından** şu devrede Türk lisanının sadmeler(sarsıntılar) geçirmesine bakılırsa, **“Risale-i Nur”, Türkçede, lisan üzerinde de imam olacağına;** yâni yarın hâlis Türkçe olan Risale-i Nurun kesb-i imtiyaz edip diğerlerini terkedeceklerine dair işaret-i Kuraniyedir demiş olsam hatâ etmemiş olurum zannederim.” (Emirdağ Lâhikası I, 92)

“**Nur Risaleleri ise Türkçe yazdırılmıştır.** Kuran, vazife-i irsiyeti yapan Nur Risalelerinin Türkçe olmasını tahsin ve takdir eder.” (Sikke-i Tasdîkî Gaybî, 110)

“... (İşârâtü'l-İcaz)Fakat Arabi tefsirde tevafukun envaından çok harikalar vardır; **beşer ihtiyarı**(irade ve görüşü) **karışmamıştır.** Onun için, o matbuun aynı tarzında -imkânı varsa- mümkün olduğu kadar çalışmak lazımdır ki, **alâmet-i makbuliyet olan o harikalar kaybolmasın.**” (İşârâtü'l-İcaz, 4)

Kuran, fesahat ve belâğatı eşsiz olup Arapçanın şaheseridir, benzeri yazılamaz; **Risaleler de eşsiz olup ve benzeri getirilemez:**

“Evet, **tarih-i beşer**(insanlık tarihi), **Risale-i Nur gibi bir eser göstermiyor...**” (Sözlür, 718)

“Çeşm-i im'ânımla kıldım, Risale-i Nur'a nazar / **Yoktur imkân yazı mislin**(benzerini), **efrâd-ı beşer**(hiçbir insan)” (Barla Lâhikası, 101-102, 27)

“EY RİSALE-İ NUR! (...), Kuran nuru karşısında üdebâ(edipler) ve büleğânın kıymetten düşüp sönen âsârı(eserleri) gibi; senin de hudutsuz ve nihayetsiz ve emansız fesâhat ve belâğatın, hutebâyı(hatipleri) hayretlere düşürmüştür. Sen bir şiir-i destâni değilsin. Fakat, o kadar fasih ve belîğ ve edâlî ve sadâlî ve nağmeli yazılmış ve (Risale-i Nur)**bütün harflerin birbirine dayanarak kelime ve kelâmın sıyak ve sibak, intizam ve insicam ile dizilmiş ve bunlar birbirine o kadar kuvvet ve kudret ve metanet vermiş ki: Mensur ve Türkî ibâreli olduğun halde, yine mislin**(bir benzerin) **getirilemez**. Senin gibi parlak bir eser, bir daha kimseye nasib olmaz. (Zülfikar Mecmuası, 433, Zülfikar'ın Hâtimesi/Hasan Feyzi'nin Bir Mektubu)

Ve in kuntum fı raybın mimmâ nezzelnâ 'alâ 'abdinâ = 1372.

Şems-i Kuran'ın(Kuran güneşinin) meydan okumasına bir zeyl(devamı) olarak ondan lâ-yenfek bir inşîâ' olan envar-ı nuriyenin(R. Nurun) bütün aktar-ı âleme(alemin her tarafına) okuyuşunu gösteriyor.” (Tılsımlar Mecmûası, 193)

Risale-i Nur da Kuran gibi kıyamete kadar baki kalacak, Kuran okundukça o da okunacaktır:

“ (...) **Ve tâ kıyamete kadar Risale-i Nur bâki kalacak ve daima tekemmül edecektir(gelişecektir).**” (Tarihçe-i Hayat, 162)

“Risâle-i Nur, Kuranın bu asırda en yüksek ve en kudsî bir tefsiridir. Hakikatları semavîdir, Kuranîdir. O halde **Kuran okundukça, o da okunacaktır.**” (İşârâtü'l-İ'caz, 336).

Allah katında din, şüphesiz İslâm'dır(Âl-i İmrân 3/19), **Risale-i Nur'da böyledir:**

"Allah katında din, şüphesiz İslâm'dır... “ (Âl-i İmrân 3/19)

“İnne 'd-Dîne 'indallâhi'l-İslâm = 549; **Resâili'n-Nûr** = 548, lam-ı târihsiz 549. (Tılsımlar Mecmûası, 192, Mâidetü'l-Kuran.)

Bu bölüm A. Tekhafızoğlu'dan özetlenmiştir. (age. Said Nursi'nin Tebennisi(Nazireler), sf.579-605)

Kaynaçça Olarak A. Tekhafızoğlu'nun Eserine Bakınız.